הארץ

3.90 שקלים, יום ראשון י"ג בתשרי התשנ"ה, 18 בספטמבר 1994 VOL76/22842 SEPTEMBER 18 1994
כולל מע"מ, באילת 3.35 שקלים

כל נתון
גירסה 3.0
חישובים ומידע פיננסי
תגיע שלום לירחונים והדיסק בדרך
177-022-6166
בהוצאת חשבים בע"מ

קרטר נשלח להאיטי בניסיון אחרון למנוע פלישה אמריקאית הלילה

מאת עקיבא אלדר ושלמה שמיר

עם נחיתתם של שלושת שליחיו בפורט־או־פרינס, הודיע נשיא ארה"ב ביל קלינטון כי הנשיא לשעבר ג'ימי קרטר, יו"ר ועדת הכוחות המזוינים של הסנאט, סאם נאן, וראש המטות המשולבים בממשל בוש, קולין פאוול, אינם דנים בשאלה אם יצאו אנשי הכת הצבאית מהאיטי, אלא כיצד יצאו.

ראו עמוד 2א, 3א

מקורות בפנטגון הבהירו כי לא ניתן להחזיק לאורך זמן את כוח המשימה הגדול לחופי האיטי – אות לכך שהפלישה צפויה להתרחש בקרוב. בקרב משקיפים בוואשינגטון רווחת ההערכה שהמבצע יחל הלילה, או לא יאוחר מיום שני בלילה. מזכיר ההגנה, ויליאם פרי, אמר כי הצבא ערוך והנשיא יכול להורות על הפלישה בכל רגע.

פקידים בכירים מסרו כי הסכמתה של הטרויקה, בראשות הגנרל ראול סדראס להסתלק מרצון, תביא לצמצום מימדי הכוח הפולש, אך חיילים אמריקאים ישתלטו על מוקדי כוח, בהם ארמון הנשיאות ותחנות שידור. הם ישהו שם עד שתובטח יציבות שלטונו של הנשיא לאדברטראנד אריסטיד.

בראיון קצר בנמל התעופה תיאר קרטר את משימתו כ"פשוטה מאוד אך חשובה מאוד. מטרתנו לעבוד עם פקידי ממשל של האיטי, כדי ליישם בשלום את מדיניות ארה"ב והחלטות האו"ם. אנו מבינים כי כל בני האיטי מעוניינים בשלום, חופש ודמוקרטיה ואין זה חשוב מה נטיותיהם הפוליטיות".

קרטר מסר, כי הדיונים יהיו סודיים וכי התוצאות יימסרו לנשיא קלינטון. הוא הוסיף, כי משלחתו לא תמסור כל הצהרות פומביות נוספות.

מקורות בבית הלבן הביעו תקו־

זה כי שליחות התיווך של קרטר, פאוול ונאן, תסייע לתומכיו בקונגרס להדוף היום את הביקורת הצפויה בדיון שיזמה האופוזיציה. ראשי המפלגה הרפובליקנית מבקשים לכפות הצבעה, שתבטא את הסתייגות מהפלישה בקרב שתי המפלגות ובדעת הקהל.

סקר של השבועון "טיים" ורשת סי־אן־אן מצביע על כך שההתנגדות בציבור לפלישה שבה לעמוד על 58% – שיעור דומה לזה שנרשם לפני חודש ולפני נאומו של הנשיא לאומה. 67% הביעו דעתם כי התערבות צבאית זקוקה לאישור הקונגרס, לעומת 26% הגורסים כי לנשיא קלינטון סמכות להחליט על פעולה צבאית בלי אישור מוקדם של הקונגרס.

קלינטון נחוש בדעתו להחזיר את אריסטיד לכס הנשיאות, ובסמכותו להורות על פלישה אף אם הקונגרס יצביע נגד מדיניותו.

שגרירת ארה"ב באו"ם, מדליין אולברייט, אמרה כי המשלחת להאיטי נשאה עמה תוכנית הכוללת סידורים להוצאתם של חברי הכת הצבאית מהאיטי, אמצעי תחבורה, להם לבני משפחותיהם ולנכסיהם

(סוף בעמוד 10א)

נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ימי קרטר, מנופף לשלום עם הגיעו לפורט או־פרינס. אמש החלו השיחות בין קרטר לשליט האיטי ראול סדראס

נעצר עוד תושב קרית ארבע בחשד שסייע להתארגנות הימין הקיצוני

שירותי הביטחון לקחו לבדיקה 40 כלי נשק ממחסן הנשק בקרית ארבע

מאת איתן רבין, סופרו הצבאי של "הארץ"

גורמי הביטחון והמשטרה עצרו אמש את מאיר קהן, תושב קרית ארבע, בחשד כי סייע לקבוצת הימין הקיצוני. הרב מאיר קהן, בן 28, תושב קרית ארבע, מנהל ישיבת ערב לילדים בהתנחלות.

גורמי הביטחון והמשטרה לקחו ממחסן הנשק בקרית ארבע 40 כלי נשק לבדיקה בליסטית, כדי למצוא אם בוצעו באמצעותם פיגועים. מחסן הנשק שייך להתנחלות קרית ארבע, וכלי הנשק הנמצאים בו ניתנים למתנחלים במסגרת הגנה מרחבית.

ראו עמוד 4א

גורמי הביטחון והמשטרה מסרו כי בידיהם מצוי די חומר להגשת כתבי אישום נגד האחים יהודע ואיתן קהלני, שעל פי החשד ניסו להרוג בערב ראש השנה צעיר פלשתיני בן 22, זיאד ש', תושב הכפר בתיר מדרום לירושלים.

האחים קהלני חשודים גם בביצוע שני פיגועים נגד ערבים, וחקירתם נמשכת. מקור משטרתי בכיר אמר אתמול כי בידי המשטרה מידע רב באשר לפעולות האחים קהלני.

לדברי המקור המשטרתי, האחים קהלני לא משתפים פעולה עם החוקרים, והחקירה מתמקדת במישור המודיעיני.

מהחקירה עולה כי בערב ראש השנה התכוונו האחים קהלני לירות בצעיר ערבי שרכב על אופניים בדרך עפר מדרום לירושלים. הצעיר, זיאד ש', עשה את דרכו מירושלים לביתו בכפר בתיר. מהחקירה עולה כי אחד מהאחים כיוון לעבר ש' את נשקו, וגורמי הביטחון והמשטרה עצרו אותו לפני שירה.

ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין חתם על צו חיסיון שמותיהם של חוקרי השב"כ החשודים לחקירה.

בית הדין הצבאי במחנה המרכז ידון היום במעצרו של סגן אורן אדרי, נגדו הוגשו ארבעה סעיפי אישום – החזקת נשק, העברת נשק, מסירת ידיעות והעברת אימונים. התובע הצבאי, סגן אלוף אבי לוי, יבקש היום להאריך את מעצרו של אדרי.

מקור משטרתי בכיר אמר כי נחקר חשד לביצוע חמישה פיגועי ירי נגד ערבים, אך לא מן הנמנע כי שניים מפיגועי הירי בוצעו על ידי קבוצה קיצונית אחרת.

גדעון אלון מוסר: סגן אורן אדרי, החשוד בהשתייכות להתארגנות של הימין הקיצוני, מסר לראש היחידה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים, עו"ד ערן שנדר, הודעה מפורטת הכוללת את כל טענותיו נגד המשטרה והשב"כ.

שנדר בדק את ההודעה, ולא מצא ביסוס לטענה כי אדרי עונה בחקירתו.

מנהיג המפד"ל ח"כ זבולון המר תובע להפקיד את חקירת תנאי מעצרו של אדרי בידי שופט חוקר.

רוס יגיע השבוע לדמשק ולירושלים; מקורות אמריקאיים: הפער רחב

פרס צופה משבר בשיחות עם סוריה בסוגיית הריבונות על אל־חמה

מאת אלוף בן, עקיבא אלדר, גדעון אלון וירדה טל

המתאם האמריקאי לתהליך השלום, דניס רוס, יגיע השבוע לדמשק ולירושלים, לשיחות הכנה לקראת ביקורו הקרוב של מזכיר המדינה, וורן כריסטופר, במזרח התיכון, המתוכנן לראשית אוקטובר.

רוס ידון עם נשיא סוריה, חאפז אל־אסד, וראש הממשלה יצחק רבין, בפרטי ההסכם המתגבש בין סוריה לישראל, בעקבות השיחות בשבועות האחרונים בוואשינגטון בין השגרירים איתמר רבינוביץ וואליד מועלם. שני השגרירים דנו בשבועות האחרונים בלוח הזמנים לביצוע ההסדר הישראלי־סורי, בזיקה שבין מרכיבי ההסדר ובעקרונות של סידורי הביטחון. מקורות ישראלים אומרים כי פגישות רבינוביץ ומועלם, בהשתתפות רוס, היו מוצלחות והושגה בהן התקדמות מסוימת, במיוחד בתחום סידורי הביטחון, אך עדיין יש פערים ניכרים בעמדות שני הצדדים.

כפי שסוכם בביקורו האחרון של כריסטופר באוגוסט, שיחות השגרירים נועדו להשיג הסכמות שיאפשרו להפגיש את רבין ואסד כדי ששני המנהיגים יכריעו בסוגיות עומק הנסיגה ומהות השלום.

שליחותו של הצוות, בראשות רוס ומרטין אינדיק, ישמש הכנה לפגישתו של כריסטופר עם עמיתו הסורי פארוק אלשרע בסוף החודש בניו יורק, לרגל פתיחת עצרת האו"ם.

שר החוץ, שמעון פרס, ייפגש אף הוא עם המזכיר. מקורות אמריקאים הבהירו כי הפער בין ישראל לארה"ב רחב מכדי שניתן יהיה להגיש הצעות גישור אמריקאיות. סגן שר החוץ יוסי ביילין אמר בשבוע שעבר ליו"ר ועדת החוץ של בית הנבחרים, לי המילטון, כי לישראל עניין רב במעורבות אמריקאית פעילה בערוץ הסורי. המילטון רמז כי בבוא העת יהיה מוכן לפעול לגיוס התמיכה של הקונגרס בהוצאתה של סוריה מרשימת המדינות התומכות בטרור, על מנת להשלים את הסדר השלום בינה לבין ישראל.

הזמנת משלחות

פקידים בוואשינגטון צופים כי אחד המכשולים שיבלימו על הסדר בין ישראל לסוריה, הוא דרישתה של האחרונה שישראל תיסוג לגבולות ה 4 ביוני 1967, בעוד שישראל טוענת שהגבול הבינלאומי משאיר בידה שטחים שסוריה נטלה בכוח ב־48' ועליהם להישאר בידה. פרס העריך בשיחות פנימיות כי הנושא עלול להקלע למשבר סביב המחלוקת בשאלת הריבונות באזור אל־חמה.

בפגישתם עם אסד יביעו הפקידים האמריקאים את שביעות רצונם מהתבטאויות האחרונות שלו ושל אלשרע על השלום החם. הם יפצירו בהנהגה הסורית להזמין משלחות מישראל ומקרב הזרם המרכזי של הנהגת יהדות ארה"ב.

לשכת מפלגת העבודה תתכנס מחר בצהריים בתל־אביב לדיון מדיני. בישיבה, צפויה להתקבל החלטה על הטלת משמעת סיעתית בכל הקשור להצבעות על הגולן. לקראת הדיון, מתכוון ועד מתיישבי הגולן לקיים מבצע התקשרויות טלפוני ל־123 חברי לשכת העבודה, שבה יבקשו לא להטיל משמעת סיעתית על קהלני וחבריו.

מרכז הליכוד בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ח"כ אליהו בן אלישר, דורש מיו"ר הוועדה לזמן בדחיפות את ראש הממשלה לישיבת הוועדה כדי לדווח על ההתפתחויות בערוצים החשאיים שמתקיימים בוושינגטון במשא ומתן עם סוריה ואשר נועדו להכין את נסיגת ישראל לקווי 67'.

יועצו המדיני של מובארק: עד האביב יחתמו ישראל וסוריה על הסכם שלום
עמוד 6א

בנימין כהנא ו־150 מאנשיו "מתכוונים להקים התנחלות בירדן"
עמוד 6א

ח"כ מסאלחה קורא ל"אינתיפאדה בעבודה" במחאה על הוויתורים לרמון
עמוד 7א

רעש אדמה בעוצמה של 4.1 בסולם ריכטר הורגש בישראל ובירדן; לא נגרמו נזקים
עמוד 7א

שוטרים ירו על מכונית שפרצה מחסום ליד אשקלון; אחד הנוסעים נהרג וארבעה נפצעו
עמוד 7א

ארבעה מתרחצים טבעו בסוף השבוע
עמוד 10א

בגליון זה 30 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0250	+0.17%
שחר	3.04	—
סל יציג	3.3758	—

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות אל פסק ON-LINE
ג'מאטרוניק
טל: 02-821777

ישראל והפלשתינאים יפתחו בסוף החודש בדיונים על עריכת הבחירות בשטחים

מתחדש העימות בין הפלשתינאים לירדן בנוגע לאחריות על מוסדות הוואקף בירושלים

מאת אלוף בן, אורי ניר ועמירה הס

משלחות ישראל ואש"ף ייפגשו ב־28 בספטמבר, למחרת חג שמחת תורה, ויפתחו בדיונים על הבחירות בשטחים. כך סיכמו בשבוע שעבר שר החוץ, שמעון פרס, ויו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, בפגישתם באוסלו. מקום הדיונים בסוף החודש עדיין לא נקבע.

ראו עמוד 5א

ישראל והפלשתינאים קרובים גם לחתימת ההסכם להצבת 400 משקיפים בינלאומיים בעזה ויריחו, בהתאם להסכם קהיר.

ראש שירות הביטחון המסכל הפלשתיני ביריחו, ג'בריל רג'וב, תקף אמש בחריפות רבה את בקשתו של שר המשטרה, משה שחל, לחקור אותו ביחס לפעולות בלתי־חוקיות לכאורה של אנשיו באיזור ירושלים, וכינה את שחל "פרימיטיבי" ו"אהבל".

רג'וב, הידוע בסגנונו המחוספס, הביע זעם על מעצרם של שלושה שומרי ראשו, בשכונה ערבית בצפון ירושלים לפני כשבוע. השלושה חשודים בקשירת קשר לביצוע פשע, וככל הנראה חושדים בהם שהיו מעורבים בחטיפתו לצורך חקירה של העיתונאי הפלשתיני סמיח סמארה ממזרח ירושלים ליריחו. סמארה מכחיש שנחטף. שלושת העצורים התלוננו בפני פרקליטתם גאילה עטיה על יחס אלים מצד חוקריהם.

זולת שלושת שומרי הראש של רג'וב נעצרו בשבוע שעבר עוד עשרה מאנשי שירות הביטחון המסכל הפלשתיני, המשמש כמשטרה חשאית. שני המעצרים האחרונים בוצעו ביום חמישי שעבר במחסום של צה"ל ליד ואדי קלט. מעצרם של שני אנשי שירות הביטחון המסכל עורר הפגנה של תושבי מחנה הפליטים עקבת ג'אבר שבפאתי יריחו.

תושבים מהמחנה הציתו צמיגים על הכביש הראשי, המשמש גם נהגים ישראלים, וחסמו אותו. עקב כך הטילו שלטונות הביטחון סגר של כיממה על יריחו האוטונומית, שהוסר אתמול בבוקר.

עימות ירדני־פלשתיני התחיל להתפתח אתמול בשעות הערב סביב שאלת האחריות והסמכות על מוסדות ההקדש המוסלמי במזרח ירושלים ובגדה. אתמול לאחר ישיבת מועצת רשות הממשל העצמי אמר חבר המועצה, עזמי שועייבי, שהרשות החליטה להעביר לממונה על ענייני דתות, חסן טהבוב, את האחריות למוסדות ההקדש המוסלמי בגדה ובמזרח ירושלים.

הרשות החליטה בישיבתה אתמול להקים ועדה של כמה מחבריה שתבחן את מצב מוסדות ההקדש הוואקף ולאחר מכן תתאם את הטיפול בהם עם הירדנים. הרשות לא התכוונה לפרסם ברבים את שתי ההחלטות אך לאחר שהן הובאו לידיעת עיתונות זרה, הודיע שר ההסברה הירדני ג'ואד עננאני, שירדן תנקוט את כל האמצעים הדיפלומטיים והמשפטיים נגד החלטת הרשות הפלשתינית.

נמסר גם שהמלך חוסיין ביקר את החלטת הרשות. מקור בכיר ברשות הפלשתינית הביע אתמול "פליאה על הצהרת שר ההסברה הירדני" והגדירה "מיותרת ומזיקה" ואשר אינה תורמת לרצון של הצדדים לתיאום הדדי". המקור הדגיש שאש"ף והרשות מחויבים לגישת ועידת שרי החוץ הערביים ועידת המדינות האיסלאמיות שלא מקבלת את אחריות ירדנית על המקומות הקדושים בגדה ובמזרח ירושלים.

אבו עלא שוקל להתפטר

אחמד קריע (אבו עלא), האחראי על משרד הכלכלה ברשות הפלשתינית, לא הופיע אתמול לישיבתה השבועית של מועצת הרשות בעזה. ביום שישי נמסר ב"קול ישראל" שהוא ביקש מיאסר ערפאת לשחררו מתפקידו.

אך אתמול ושלשום הכחישו אבו עלא עצמו וחברי רשות אחרים את הידיעה שהוא התפטר.

דפנה ורדי מוסיפה: בראיון טלפוני ל"פיננשל טיימס" הלונדוני, אמר אבו עלא: "אני עדיין לא התפטרתי רשמית. ההחלטה הסופית תתקבל בעוד יומיים או שלושה".

מת הפילוסוף קארל פופר

לונדון (ע"ר וע"צ). הפילוסוף קארל פופר מת אתמול בגיל 92, בבית חולים בדרום לונדון.

להוגה הדעות הנודע, יליד אוסטריה, נודעה השפעה רבה על המחשבה הפוליטית בעידן המודרני.

בין חיבוריו החשובים היו ספר ביקורת על המרקסיזם, בשם "עוני ההיסטוריציזם" ו"החברה הפתוחה ואויביה".

בהם, טען פופר כי אויבי החברה הפתוחה היו הוגי דעות כמו אפלטון וקארל מרקס, שטענו כי ההיסטוריה מתנהלת על פי חוקים קבועים שאי אפשר לשנותם. בניגוד להם, טען פופר כי ההתפתחות האנושית תלויה ביחיד ובמאבקו על גורלו.

ראו עמ' 12א

פופר נולד בווינה ב־1902, למד באוניברסיטה של וינה ועבד כעוזר נגר.

לאחר התמוטטות האימפריה האוסטרית, בסוף מלחמת העולם הראשונה, הושפע פופר מן המרקסיזם. אולם זמן קצר לאחר מכן זנח תורה זו, והחל לתקוף אותה קשות.

"סאנדיי טיימס": ישראל ועיראק קיימו שיחות חשאיות

מאת דפנה ורדי, סופרת "הארץ" בבריטניה

ישראל ועיראק קיימו בחודש שעבר שיחות חשאיות ברבאט שבמרוקו, בניסיון למצוא בסיס להסכם בין שתי המדינות, כך מסר ה"סאנדיי טיימס" הלונדוני בגליונו היום.

השבועון מציין, כי שירותי הביון הבריטיים הם שקיבלו מידע על הפגישות שהתקיימו בין שרים בכירים מישראל ועיראק. מטרתה של ישראל בשיחות היא להשיג נפט זול מעיראק, ואילו העיראקים מקווים שישראל תפעיל את השפעתה על ארה"ב, כדי שזו תסיר את התנגדותה לביטול הסנקציות שהוטלו על עיראק לפני מלחמת המפרץ.

השבועון מצטט אישים בשירותי הביון הבריטיים, שאמרו שבפגישה השתתף סגן ראש ממשלת עיראק, טאריק עזיז, ופקידים ישראלים בכירים. לדברי אותם מקורות, בראש המשלחת הישראלית עמד שר השיכון, בנימין בן אליעזר, ושר ישראלי נוסף, ככל הנראה משה שחל, שניהם ילידי עיראק.

לטענת שירותי הביון הבריטיים, היוזמה לקיום פגישות אלה בין נציגים ישראלים לעיראקים, הוחלה בתיווכו של דיפלומט מרוקאי באו"ם, זמן קצר לאחר חתימת ההסכם בין ישראל לאש"ף בקהיר.

השבועון מצטט מסר שהעביר עזיז לשגריר ישראל באו"ם, גד יעקבי, בו הציע ש"שתי המדינות יפתחו פרק חדש". עזיז הוסיף כי "סדאם חוסיין כבר לא רואה במדינת היהודים מדינת אויב מאז שחתמה על ההסכם עם אש"ף".

בפגישה נדונה האפשרות שעיראק תשקול הכרה בגבולה של כווית בתמורה להסרת התנגדותה של ארה"ב לביטול הסנקציות על עיראק, האפשרות שישראל תרכוש נפט מעיראק וכן גורל הפליטים הפלשתינאים בלבנון.

לטענת השבועון, אישים בישראל היו מעוניינים לנטרל את האיום האיראני באמצעות פיתוח הקשרים עם עיראק.

שבועון גרמני: ארגון אבו נידאל מתכנן לתקוף בית כנסת בברלין

7 נחקרו בחשד שהשתייכו לחוליה המתכננת את הפיגוע, אך שוחררו

מאת יהודית וינקלר, שליחת "הארץ" בגרמניה

בון (מיוחד ל"הארץ"). אמצעי ביטחון מוגברים ננקטים ליד הנציגויות הדיפלומטיות של ישראל בגרמניה וליד מוסדות יהודיים, מחשש שחוליית טרור של אבו נידאל הגיעה לבצע פיגוע ראווה ולרצוח את איגנץ בוביס, יו"ר ארגון הגג של הקהילות היהודיות בגרמניה.

שבעה ערבים נעצרו ושוחררו בברלין בשבוע שעבר, לאחר שנחשדו בהשתייכות לחוליה.

בוביס אמר אתמול, כי זה שלושה שבועות ידוע לו על החשש מפיגוע חבלני על ידי חוליה של אבו נידאל, ואולם רק לפני ימים אחדים נודע לו כי הם מתכננים לפגוע בו אישית.

לדבריו, לפי המידע המודיעיני, אחת המטרות של החוליה הוא המרכז היהודי בברלין ובית הכנסת השוכן בסמוך לו.

שבועון החדשות "פוקוס" מוסר בגליונו החדש שיתפרסם מחר, כי שבעה ערבים, מצרי ו־6 פלשתינאים שהחזיקו בדרכונים ירדניים, נעצרו בשבוע שעבר בברלין כחשודים בניסיון לפגוע בבוביס. השבעה נחקרו ושוחררו בתום החקירה, לאחר שהתברר שאין הוכחה הקושרת אותם לארגון. "תפשנו האנשים הלא־נכונים. אלה שאנו מחפשים עדיין מסתובבים חופשי", אמר אחד המקורות.

לדברי העיתון, ארגון אבו נידאל ריכז רובים וחומרי נפץ בברלין כדי לתכנן התקפה על בית כנסת האמורה להתבצע ב־25 בספטמבר.

מבוקש על ידי האינטרפול

בואנוס איירס (ע"ר וע"צ). ייתכן כי אחד משני המחבלים החשודים שהגיעו מלבנון ונחקרו בארגנטינה, מבוקש על ידי האינטרפול, אמר השופט חואן חוזה גאליאנו, החוקר את הפיצוץ בבית הקהילה היהודית בבואנוס איירס ביולי. גאליאנו אמר כי הוציא צו מעצר נגד האיש, עלי חוסיין עדי. "זהו אחד משמות רבים שבהם השתמש עליסלים, טרוריסט לבנוני המבוקש על ידי האינטרפול", אמר השופט.

עם זאת, לא היה השופט מוכן לקשור את החשוד לפיצוץ בבואנוס איירס. עדי נעצר בשבת שעברה עם ארבעה לבנונים אחרים, לאחר שעבר את הגבול מברזיל. נמצאו ברשותו שני דרכונים שונים. שלושה עצורים שוחררו לאחר מכן, עדי ואיש אחר, שזוהה בשם אסד עבד אל עלאם ראאוק, הועברו לבואנוס איירס לחקירה. לדברי השופט גאליאנו, השניים עוררו חשד. סניגורם של החשודים אמר, כי "הכל תוצאה של בלבול גדול. הנאשמים אינם טרוריסטים. הם אנשים שקטים ועובדים".

סקר גאלופ בסוף שנת תשנ"ד קובע:*

כשחוק מס הארגון ייכנס לתוקף יועברו המסים שלך באופן אוטומטי לידי ההסתדרות הכללית, אלא אם תהיה שייך לארגון עובדים אחר... ויש כזה!

הסתדרות עובדים מכבי – הוקמה במטרה להציע אלטרנטיבה טובה יותר להסתדרות הכללית.
הסתדרות עובדים מכבי מציעה לחבריה מה שעובדים מצפים לקבל מארגון עובדים אמיתי:

מנהלה מצומצמת ויעילה – לא עוד מנגנון מסורבל! שרות מקצועי ואישי של יועצים מומחים ועורכי דין מן השורה הראשונה המעניקים את שרותיהם המקצועיים המלאים לחברי הסתדרות עובדים מכבי. יחס אישי לכל פונה במסגרת הסתדרות עובדים מכבי. הסתדרות עובדים מכבי הינה גוף עצמאי, בלתי תלוי ובלתי מפלגתי המשרת וממצג את ענייננם של העובדים החברים בו.
אינך חייב להיות מזוהה פוליטית עם גוף כלשהו, כדי להנות משרותי הסתדרות עובדים מכבי.

הסתדרות עובדים מכבי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שיחת היום / עם אלוף (מיל') אברהם בן שושן

על המו"מ בין ארה"ב לשליטי הכת הצבאית בהאיטי

עלינו לסייע לארה"ב כמיטב יכולתנו

האם פתיחת המו"מ לחילופי השלטון בהאיטי לאחר שכבר הושלמו ההכנות לפלישה, מעידה על חולשה או על מלכוד פוליטי שבו נמצא קלינטון?

כמעט בכל עימות שבו היתה מעורבת ארה"ב בשנים האחרונות היא העדיפה תחילה ליישב את המחלוקות תוך משא ומתן, על פני ביצוע פעולה צבאית. על רקע ההתנגדות הרבה השוררת בארה"ב לפעולה בהאיטי, קלינטון בוחן ממש עד הרגע האחרון דרכים חלופיות במקום הפעלת כוח צבאי.

האם ניצחון שיושג בדרכים דיפלומטיות יחזק את מעמדו של קלינטון?

ללא ספק כן. לקלינטון יש בעיה, משום שהתמיכה לפעולות שהוא נוקט בהאיטי נמוכה מאוד, למרות התיאורים על אכזריות ראשי הכת בהאיטי. על פי הסקרים כ–75% מהאמריקאים מתנגדים לפלישה צבאית, ולכן ניצחון באמצעים דיפלומטיים ייתפס בעיניהם כהישג של הממשל.

מה ההשלכות המדיניות והפוליטיות של המעורבות האמריקאית בהאיטי?

האיטי סמוכה לארה"ב, והמשטר הצבאי שלה גורם לטרדה ולאי יציבות. על רקע זה ברור מדוע האמריקאים שואפים להשליט שם סדר. למשבר הזה היבט נוסף – מדינות אחרות בדרום אמריקה רואות כיצד ארה"ב מנסה ליישב עימותים, והצלחתה או כישלונה יקרינו על יחסיהן עימה.

באיזו מידה משפיעות הקירבה הגיאוגרפית בין האיים לארה"ב והאירועים האחרונים בקובה על מימשל קלינטון?

לדעתי, אין לקשור בין שני הנושאים, וכל משבר יש לבחון לגופו. קובה והאיטי אינן מהוות איום קיומי על ארה"ב, כך שבהחלט ניתן לנקוט בגישה יותר סובלנית, ויש זמן לנהל מו"מ ולהגיע להבנה בתנאים הטובים ביותר.

האם הוצאת הכת הצבאית מהאיטי תבטיח יציבות במדינה זו?

ראשי הכת הצבאית בהאיטי ניסו לבחון את גבול הסובלנות של ארה"ב, כשברור להם שהם לא יעמדו בפני כוחה הצבאי. עכשיו הם מחפשים דרך מכובדת לסגת משם. בהכירי את ההיסטוריה של האיטי, גם ללא הכת הצבאית היא עדיין רחוקה מיציבות.

בן שושן היה הנספח הצבאי של ישראל בארה"ב במשך מלחמת המפרץ

נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ימי קרטר, מתווך במו"מ עם ראשי השלטון הצבאי בהאיטי. הוא גם הצליח להגיע להבנות בצפון קוריאה. מה סוד הצלחתו?

קרטר נתפס כאיש אמין וישר, בעל מהלכים והשפעה בממשל האמריקאי. הוא נוקט בגישה פרגמטית ונראה לי שהוא מייצג היטב את האינטרסים של ארה"ב.

האם ישראל היתה חייבת להיענות לבקשת ארה"ב ולשלוח כוח במסגרת להאיטי?

חובתנו, כמי שנהנים מתמיכתה הכספית והמדינית של ארה"ב, להגיש לה עזרה כמיטב יכולתנו. זו גם המשמעות האמיתית של ברית אסטרטגית איתנה בין שתי מדינות, שבה כל אחת פועלת למען רעותה מתוך שיקולים ארוכי טווח, גם אם זה לא מתיישב עם האינטרס הלאומי המיידי שלה. צריך גם להעמיד את הבקשה האמריקאית בפרופורציות הנכונות: ארה"ב לא ביקשה מאיתנו להילחם, אלא שנשלח כוח סיור קטן וסימלי, שיסייע בפיקוח על הסדר שיושג שם.

מאת שרון שדה

הכנות לפלישה להאיטי

קלינטון מקווה שמשלחת התיווך להאיטי תזכה אותו בתמיכת הקונגרס ודעת הקהל

מאת עקיבא אלדר

ביום שישי בצהריים, שעון וושינגטון, שעה שבאגף המזרחי הבטיחו הנשיא ביל קלינטון, סגנו ושריו הבכירים ל–24 מיינאים אורחים שהממשל האמריקאי מיצה את כל האפשרויות הדיפלומטיות בעניין האיטי, התעוררו גיחות כיבוי על השער הצפוני של הבית הלבן. לאחר שהתברר כי לא היתה זו אלא אזעקת שווא של אחד מעובדי הבית, שריח עשן עלה באפו, אמר אחד משדרני הטלוויזיה כי הנה הוכח שייתכן עשן בלי אש.

כעבור שעתיים התברר כי מרפע הדגלים עם הנשיא הגולה ז'אן ברטראן אריסטיד, ואולי גם הנאום הדרמטי לאומה בערב הקודם, לא היו אלא מסך עשן למבצע דיפלומטי שנועד לעצור ברגע האחרון את האש.

הנשיא קלינטון ספג לא אחת ביקורת על ניהול מדיניות החוץ והביטחון, אבל אין ללא אין לו מתחרים בקריאת המפה הפוליטית ומצב הרוח הלאומי. מהלכי השבוע האחרון – הפוליטיים, המדיניים, הצבאיים, והפומביים – נועדו להרחיק ממנו את האש, והכל בשונים תקשורתיים גבוהים תוך מאמץ ניכר לשמור על הרמוניה עם הקונגרס ודעת הקהל.

ג'ימי קרטר, קולין פאוול וסאם נאן נשלחו לפורט־או־פרינס במטרה לספק לנשיא את המשפט: "עשיתי הכל כדי למצוא פתרון בדרכי שלום למשבר". פקיד בכיר אמר לכתבים כי הנשיא בחר בשלושה, כיוון שאיש מהם לא תמך בפומבי בפלישה. נאן ופאוול אף הביעו הסתייגות. אם הגנרל ראול סדראס ישלח אותם הביתה בידיים ריקות, איש לא יוכל לטעון שקלינטון מיהר ללחוץ על ההדק. ראש המתנגדים, מנהיג המיעוט הרפובליקאי בסנאט, רוברט דול, מיהר לברך על בחירתו של פאוול – רמטכ"ל ששירת תחת פיקודו של ג'ורג' בוש.

דיון קשה בקונגרס

קלינטון מכוון את מאמציו לגיוס קונסנזוס בקרב הציבור האמריקאי לקראת דיון קשה המצפה לו מחר בקונגרס. חברים בשתי המפלגות, בהם ידידים קרובים, לא השתכנעו שעל ארה"ב להיכנס להאיטי, עם או בלי קרב. הם חוזרים ומעלים את החשש שכניסתו של הכוח האמריקאי, ואחר כך הרב־לאומי, תחריף עוד יותר את המצב באי השסוע. רבים מהם אינם מוכנים ללכת בעקבות קלינטון ולטשטש את עברו המפוקפק של אריסטיד. רוס פרו, הזכיר אתמול את הבטחתו של הנשיא הגולה להעלות את מתנגדיו באש.

חללים אמריקאים במלחמת אזרחים בהאיטי יגרמו לפגיעה נוספת ברוב הדמוקרטי בסנאט ובעדיפות הניכרת של הסיעה בבית הנבחרים. עיניהם של חברי מפלגתו של קלינטון בקונגרס נשואות ל–8 בנובמבר, מועד הבחירות לסנאט ולבית הנבחרים.

כניעה של שלושת ראשי הכת הצבאית לא תחסוך לצבא האמריקאי את הצורך לחדור אל האזורים הכפריים, שם מרוכזת עיקר אוכלוסיית האי, וגם עיקר כוחם של הבריונים, שלא יהססו לנצל את המהומה כדי להטיל על כתפי הנשיא קלינטון את האחריות למעשי רצח, אונס וביזה.

מדי יום מספרים הכתבים הצבאיים של רשתות הטלוויזיה על עוצמתו של הכוח המוצב על שתי נושאות המטוסים – אייזנהאור ואמריקה – שהוסבו לנושאות מסוקים ועל 16 ספינות המלחמה המשייטות לחופי האי. העיתונים מציגים מפות של האיטי בלווית חיצים המפרטים כמה צנחנים ינחתו בנמל התעופה ואיזו יחידת מרינס תתקוף מצפון. בשבועות האחרונים הפיץ הממשל לאמצעי התקשורת תמונות רבות מתמרונים צבאיים, נתונים על גיוס יחידות המילואים, והדבר בכבר ריווחים על זוועות הכת הצבאית.

בנאומו לאומה ביום חמישי בערב, ציטט קלינטון מדבריו של נער קטן מהאיטי: "לא אכפת לי שהמשטרה תהרוג אותי, זה רק יביא קץ לייסורי". משאלי דעת הקהל האחרונים מלמדים שהציבור האמריקאי מוסיף לחשוש לחייהם של נעריו, גם לאחר הבטחתו של הנשיא לעשות הכל כדי למזער את האבידות. שני שלישים מהם, על פי סקר סי־אן־אן והשבועון טיים, אינם מסכימים עם דברי הנשיא שהחזרתו של הנשיא הנבחר להאיטי, היא אינטרס אמריקאי. מול כל אזרח הסבור שקלינטון מנהל את המשבר כהלכה, נמצאו שניים שביצועיו אינם מניחים את דעתם.

הבית הלבן הוליך ידיעות מודיעיניות לפיהן אין בכוחם של נאמני הכת הצבאית לגייס התנגדות עממית לאריסטיד ופטרוניו. "ניו יורק טיימס" כתב אתמול שמומחים במחלקת המדינה מטילים ספק בהערכה האופטימית הזו. בקרב אותם מומחים, כמו בקונגרס מוסיפים להאמין שהיציאה מהאיטי תהיה קשה הרבה יותר מהכניסה אליה.

היעדים הראשונים של הכוח האמריקאי יהיו שגרירות ארה"ב ומגורי השגריר בפורט־או־פרינס, ארמון הנשיאות, מתקני צבא ושדה התעופה. מולם, אם תידרש פלישה, יעמדו פחות מ–8,000 לובשי מדים חמושים בנשק דל ועוד כ–20 אלף אזרחים.

אריסטיד הבטיח שלשום בבית הלבן לנציגי המדינות השותפות לכוח הרב לאומי להחזיר את החופש, הסדר והרווחה לבני עמו. תקופת המעבר, בין משטר למשטר, תחדד את גודלו של המבצע, ובמידה רבה את עתידו הפוליטי של ביל קלינטון.

נשיאה המודח של האיטי, ז'אן־ברטראן אריסטיד, נושא דברים לפני נשיא ארה"ב, ביל קלינטון (ימין), מזכיר המדינה וורן כריסטופר, היועץ לביטחון לאומי, אנתוני לייק (שלישי מימין), והמטכ"ל האמריקאי, ג'ון שאליקשווילי (רביעי מימין)

תצלום: א"פ

שוטרי הכוח הרב לאומי ייערכו עד סוף השבוע בבסיס קדמי בפורטו ריקו

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" בוואשינגטון

כל משתתפי הכוח הרב לאומי יגיעו עד יום שישי לפורטו ריקו, שם ייערכו לקראת כניסתם להאיטי, לאחר כינון משטר דמוקרטי בראשות הנשיא ז'אן ברטראן אריסטיד. פריסתו של הכוח הרב לאומי חיונית גם במקרה שהמשלחת־האמריקאית, בראשות הנשיא לשעבר ג'ימי קרטר, תשכנע את ראשי הכת הצבאית להסתלק מהאי בלא קרב.

אם יחזו הגנרל ראול סדראס ושני חבריו בטרוייקה את הצעת ההסינות ויכנו להילחם באמריקאים, ייכנסו השוטרים הישראלים לשכת בעבור שבועיים. האמריקאים הבטיחו טווח ביטחון זה, שלאחריו יצמצמו את מיטרי כוחם הצבאי בסכת, בתוך דאגה לשלומם של השוטרים.

שגריר ישראל בוואשינגטון, איתמר רבינוביץ, השתתף ביום שישי, בתדרוך בבית הלבן לנציגי 24 המדינות, שנענו לבקשת הנשיא ביל קלינטון להשתלב בשלב השני והשלישי של המבצע. רבינוביץ אמר כי הדרישה הברכונית של ישראל היא צמצום הסכנה לשלומם של אנשיה, והוא מאמין שאם "מבצע הסיהור" יסתיים בהצלחה, תהיה הסכנה מזערית.

הוא הדגיש כי ישראל תשתתף רק בשלב השני שימשך שלושה עד ששה חודשים, ואחריו ייכנס האו"ם לפעולה. הכוח הישראלי יפקח את פעילותו בהדרכה ובפיקוח על כוח המשטרה החדש שתגייס ממשלתו של אריסטיד וכן בפעולות המוניטוריות ושמירה על זכויות האדם. ממשלת ישראל תשלם את משכורותיהם של השוטרים המתנדבים והכוח הרב לאומי יישא בשאר ההוצאות.

בתדרוך עם נציגי מדינות הקואליציה, בהם ששה ראשי משלחות הזרים בארגון מדינות אמריקה, דיברו הנשיא קלינטון, סגנו אל גור, מזכיר המדינה וורן כריסטופר, מזכיר ההגנה ויליאם פרי והרמטכ"ל ג'ון שאליקשווילי. הנשיא הגולה אריסטיד הבטיח לאורחים כי יעמוד בדיבורו לפנות את השלטון בשנה הבאה, בתום תקופת כהונתו, ולפעול לשיקום ארצו מוכת העוני והשוד הפנימי.

רבינוביץ שהוליך דברים בעברית עם האב אריסטיד ושלמד בביתו לפני בשנים 79–82', אמר כי היחסים המיוחדים בין ישראל לארה"ב, מעמידים אותה, בהקשר לקואליציה נגד האיטי, בקטגוריה של בריטניה וקנדה. השגריר ציין כי השתתפות כוח ישראלי במשימה רב־לאומית היא סימן מובהק של סיוע בינלאומי והבינלאומי שלה. הוא עבר גם על התוכנות במייחסים האמריקאים לשילובם של כוחות יהודיים וישראלים במבצע משותף.

(עקיבא, עיין). סוכנות הידיעות הצרפתית ציטטה פקיד ירדני, סדרי בעילום שם, שאמר כי החלטה של ירדן להשתתף בכוח הבינלאומי באה בעקבות מגיחות של הארה"ב והגעפים בין נשיא ארה"ב למלך חסין. ירדן היא המדינה הערבית הראשונה המוכנה על במדעתה להצטרף למאמץ האמריקאי לחתיה את הפלישה הצבאית של האיטי.

ג'ימי קרטר – שליח שלום מבוקש

מאת ניצן הורוביץ

בעוד ספינות הצי האמריקאי גודשות את מימי האיטי, ומסוקי תנים לאוויר התופים, יצא ג'ימי קרטר לשליחות תיווך נוספת, המתווספת לרשימה ארוכה של משלחות שלום בראשותו.

גם הפעם זו שליחות דרמטית של "הרגע האחרון": קרטר יצא לפורט־או־פרינס כדי לשכנע את ראשי הכת הצבאית לפרוש, בטרם יהיה מאוחר מדי. לא מגום לומר כי אמריקה, והקהילה הבינלאומית כולה, נושאת אליו את עיניה. נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, מקווה כי קרטר יעניק לו את נוסחת הפלא שתשחרר אותו מהמחויבות לפלישה, המעיקה כליך.

14 שנים עברו מאז הפסיד קרטר במערכה הנשיאותית של 1980. הוא חזר לביתו, בתקופת השפל שלה, כביכול, מאחוריו. אולם הנשיא לשעבר, שראה בהסכמי קמפ־דייוויד את אחד ההישגים בקריירה שלו, התקשה למצוא מרגוע בשורות המגדלים של ג'ורג'יה. בעוד אמריקה נהדפה אחרי ראשי ממשל רייגן – שראו בכל משבר סכסוך בדרומי העולם גילוי נוסף לתורתו של "אימפריית הרשע" הסובייטית – הקים הדמוקרט הדרומי, את "מרכז קרטר" באטלנטה. מוסד זה, במידה רבה הודות לעומד בראשו, הפך עד מהרה לגוף רב יוקרה בפעילויות שלום בינלאומיות. קרטר הגיע הדלו מסיירים בעולם: מסודאן ועד צפון קוריאה, מדרא"פ ועד האיטי.

עם חזרתו לבית הלבן של נשיא דמוקרטי, שלא הסתיר את הערכתו הרבה לאיש השלום מאטלנטה, זכה קרטר להוקרה המדינית. שליחויותיו, שפרו גם נשאו אופי פרטי, קיבלו משמעות רבת משמעות. קרטר זכה במעמד של שליח אישי מטעם נשיא ארצות הברית, והיחסים שוטפים ישירות ללשכה הסגלגלה, המוניפל הבמך של מזכיר המדינה, וורן כריסטופר, ומבטחו של קלינטון בזירה הבינלאומית, סייעו לקרטר לבסס את מעמדו כשליח שלום וכגורם בעל משקל בדיפלומטיה האמריקאית.

ביקום האישית של קרטר עשה אותו לשליח מבוקש לא רק על ביל קלינטון, אלא במיוחד על שליטים מרובים שהממשל האמריקאי והקהילה הבינלאומית התקשו מאוד להתמודד עמם. הדוגמה הבולטת ביותר היא קים איל סונג. אשר קרטר הצליח להלך בבגנו הסבכה מפגיעה לשיחות עם ארצות הברית בנושא הגרעין של תוכניות הגרעין הצפון־קוריאניות. גם אז היתה זו שליחות של הרגע האחרון, כאשר באוויר כבר נשמעה צליפת השוט של הסנקציות לאחר איומים בוטים מפיונגיאנג, להכביע את האזור כולו בנחלי דם. קרטר הצליח בשליחותו [illegible] ואף העניק הזדמנות נדירה להציץ במתרחש במדינה הקפואה והמסוגרת. האיום בסנקציות בוטל, הוסכם על מפגש בין מנהיגי שתי הקוריאות, וכעבור זמן קצר החל מו"מ רשמי בין נציגי ארה"ב וצפון קוריאה בנושא הגרעיני. [illegible] למרות מותו של קים איל סונג. הקוריאנים כה התרשמו בשירותיו הטובים של קרטר, עד כי לפני כמה ימים ביקש היורש, קים ג'ונג איל, כי קרטר ישמש כמתווך קבע בדיונים הגרעיניים.

צפון־קוריאה היתה ההצלחה הבולטת ביותר של המתווך קרטר, אולם פעילותו במסגרת המכון שלו חובקת עולם. בשבוע האחרון הוא ניצח על מבצע בינלאומי רחב, לטיפול ברבבות תושבים שנפגעו ממחלות כתוצאה משתיית מים מזוהמים. "מרכז קרטר" קיים [illegible] נתחים הקים בעזרת טיפולי באזורים הנגועים בדרום המדינה.

קרטר היה פעיל גם בהכנות לועידת האוכלוסין הגדולה בקהיר, הוא בהגשת הביטלים הרחומים ליישום תוכנית כלל־עולמית בתחום זה, "לכונן עתיד טוב יותר", בדבריה. בשנים האחרונות תיווך קרטר, בין השאר, בשיחות בקיה בין נציגי הקבוצות היריבות באתיופיה, במשך הביקור בסודאן, סייר במקיפים לאנגולה ולדרום אפריקה וסייע לקבוצות דמוקרטיות ולארגונים למען זכויות האדם במדינות ברית־המועצות לשעבר.

שליחותו של קרטר להאיטי בשבוע האחרון למנוע פלישה צבאית, קרטר בנה לא רק מאמונו של קלינטון, אלא גם בזה של הגנרל ראול סדראס, מפקד הצבא בהאיטי וראש הכת הצבאית. בביקורו של קרטר בנתה הזמנה של סדראס לבקר בהאיטי. הפעם יגיע אותה הנשיא לשעבר כדי לשכנע את הכת [illegible] הראשון לפתרון המשבר הוא הסתלקותו בהאיטי המבחינה אינה קלה.

בשבוע שעבר הבריח סדראס כי יקום "עד הסוף" ויעדיף למות מאשר להיכנע לאמריקאים. אולם קרטר שמע כבר הצהרות רבות בשמך כלל היחודיות, הפעם, בנפגי לבותר הכנעה שלו, עד כה באחוריו בעקף צבאי אדיר מוכן לפעולה.

פרשנות / מיכל יניב

יחסי ציבור לתוכנית הפלישה

כל מצביא מתחיל יודע כי תנאי עיקרי להצלחת תוכניותיו הצבאיות הוא הסתרתן מפני האויב והלכתו שולל באשר למקום, למועד ולדרך המתקפה המתוכננת. ההכנות הצבאיות האמריקאיות לפלישה להאיטי יוצרות תקדים חדש בהיסטוריה הצבאית. קשה למצוא מקרה בו נוהל מסע כל כך נמרץ ומפורט לקידום המכירות של תוכניות מבצעיות, עוד בטרם יצאו אלה לפועל.

לפני מלחמת המפרץ, למשל, לא הסתירו האמריקאים את ריכוזי הכוחות הצבא בסעודיה ואת המועד הצפוי להפעלתם, בסמוך לפקיעת האולטימטום שהוגש לסדאם חוסיין שבועות לפני פרוץ המלחמה. אולם הפנטגון שמר מכל משמר את תוכניותיו המבצעיות: האיגוף העמוק של כוחות, אותו ערכו כוחותיו של הגנרל נורמן שוורצקופף דרך עיראק היה הסוד השמור ביותר של המלחמה. מבצע הפלישה להאיטי, כך נראה, אינו כולל כל סודות.

כבר ביולי ידעו אמצעי התקשורת האמריקאים לספר כי הפלישה להאיטי תיעשה בשלושה גלים. יחידות מיוחדות של צבא היבשה ויחידות קומנדו של הצי הופקדו על גל פלישה ראשון, הכולל תקיפת בזק לילית נגד יעדים נבחרים בבירה פורט־או־פרינס במטרה לשתק את הבירה. בעקבות תקיפות אלה היה אמור להתבצע הגל השני – הנחתם של 2,600 נחתים מאוניות הנחיתה "וואספ" ו"איניצ'ון", במטרה להשתלט על העיר. ולבסוף, בגל פלישה שלישי, אמורים חיילי הדיביזיה המוטסת ה–82 לצנוח בעיבורי הבירה ובערים אחרות, במטרה לשתק כל התנגדות ברחבי האי.

בימים האחרונים, במקביל ללחץ הדיפלומטי על מנהיגי הכת הצבאית בהאיטי, מוסיף הפנטגון לתת פומבי לתוכניותיו המבצעיות. על פי הדיווחים כולל כוח הפלישה 2,000 חיילים מהיחידות המיוחדות של הצבא, 1,800 חיילי חי"ר, 1,800 נחתי מרינס וכ–500 צנחנים של הדיביזיה ה–82.

צוותי היחידות המיוחדות אמורים לפשוט באמצעות סירות ומסוקים על הבירה וסביבותיה ולהשתלט על נקודות המפתח – בראש ובראשונה מעונו של ראש הכת, ראול סדראס, וגם על תחנת השידור המקומית, נמלי התעופה והים, מתקני צבא ומשטרה, וצמתים מרכזיים. הם גם אמורים לספק את ההגנה לאזרחים הזרים השוהים בהאיטי. חיילי הרגלים, הנחתים והצנחנים ישתלטו על הבירה וערים אחרות ברחבי האי ויפרקו את נשקם של אנשי הצבא המקומיים.

חשיפה פומבית כזו נראית, על פניה, כמנוגדת לכל היגיון צבאי, אולם לאמריקאים יש סיבות טובות לנהוג כך. ראשית, יחסי הכוחות בין העוצמה הצבאית החזקה בעולם לצבאה החלש של האיטי, מבטיחים ניצחון אמריקאי מהיר ומכריע, המובטח מראש ובכל תנאי. סביר להניח גם כי לרשות האמריקאים עומדת תמונת מודיעין מושלמת למדי של תוכניות ההגנה של צבא האיטי. ביחסי כוחות כאלה, הצורך בהסתרת תוכניות הפלישה מצטמצם יותר. גם אם מפקדי הצבא של האיטי יכירו אותן, ספק אם יוכלו להתנגד להן בהצלחה.

כמו כן, יש לזכור כי מבחינתו של ממשל קלינטון, עדיף להשיג את סילוק משטר הגנרלים בהאיטי באמצעות האיום בשימוש בכוח בלבד, מבלי שיהיה צורך לממש את האיום הלכה למעשה. פרסום תוכניות הפלישה, לצד מהלכים רוגבת הטלת ברור תעמרה בין האויר, משרתים בבהלאם יעד זה. הם מיועדים תועפי לאיומים המילוליים, ומבהירים כי מועד השימוש בכוח קרוב והולך. כך מגבירה ארצות הברית את הלחץ על הכת הצבאית להסתלק מן השלטון בלי שתתבצע פלישה לאי.

ולבסוף, קיימת גם האפשרות כי פרסום תוכניות הפלישה הוא בבחינת צעד הונאה וכי בסופו של דבר תתבצע הפלישה בתבנית שונה לחלוטין. אולם זו אפשרות קלושה למדי, בעיקר משום שלנוכח חולשתה הצבאית של האיטי אין צורך בכך. לקחי ויטנאם לימדו את הדרג המדיני והצבאי בארה"ב כי אל לפוליטיקאים להתערב בניהול המהלכים הצבאיים מהאלה ההוא לצאת לדרכם. הניהול המוצלח של המערכה נגד עיראק ב–91' אישש לקחים אלה וסביר להניח כי הלקח ייושם גם בפרשה של האיטי.

ממשל קלינטון לא יוכל לעכב לאורך זמן את תוכניות הפלישה שכבר החלו להתגלגל. סביר להניח כי אם ניסיון התיווך של הנשיא לשעבר, ג'ימי קרטר, לא יישא פירות הזוכים ברורים לבירידים, תתבצע הפלישה בתוך פרק זמן קצר ביותר, אולי אפילו בתוך שעות.

משרד החינוך, התרבות והספורט
מרכז ההסברה

אירועי חול המועד סוכות

"בית פתוח"
בית הנשיא בירושלים ייפתח לביקור הקהל הרחב ביום חמישי, י"ז בתשרי תשנ"ה, ב' דחוה"מ סוכות, 22.9.94, בשעות 09.30-13.30
הציבור מוזמן

כנס מעפילים
כנס מעפילים לציון 60 שנה להעפלה המאורגנת בדרך הים ובדרך היבשה
במעמד ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין
יתקיים ביום רביעי, ט"ז בתשרי תשנ"ה, א' דחוה"מ סוכות, 21.9.94, החל מהשעה 16.00, בחוות המעפילים עתלית
הכניסה על פי הזמנות

הצדעה לעולי אתיופיה
עצרת חגיגית
בהשתתפות שר הבינוי והשיכון בנימין בן־אליעזר
סגן שר החינוך, התרבות והספורט מיכה גולדמן
תתקיים ביום ראשון, כ' בתשרי תשנ"ה, ה' דחוה"מ סוכות, 25.9.94, בשעות 10.00-24.00, בחצרות יפו (בין עכו לנהריה)
פתיחת העצרת בשעה 18.30
הציבור מוזמן

מזג האוויר

רגיל

היום יהיה מעונן חלקית עד בהיר, והטמפרטורות רגילות לעונה. הים יהיה גלי: גובה הגלים מ־80 עד 120 ס"מ; טמפרטורת המים – 29 מעלות. רוח מערבית מתונה תנשב במהירות של 20 קמ"ש. ויישררו תנאים בינוניים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: שקע מעל סקנדינביה גורם לגשמים ולרוחות עזות בשוודיה, דנמרק, צפון גרמניה, אוסטריה וצפון איטליה. רכס נבנה במערב אירופה גורם שם למזג אוויר מעונן וקר מהרגיל בעונה. בבולגריה, רומניה ויוון חם מהרגיל.

באזורנו אפיק רדוד מעל מזרח הים התיכון בשכבות הגבוהות והנמוכות, גורם למזג אוויר מעונן חלקית עד בהיר עם טמפרטורות רגילות בעונה.

התחזית להיום

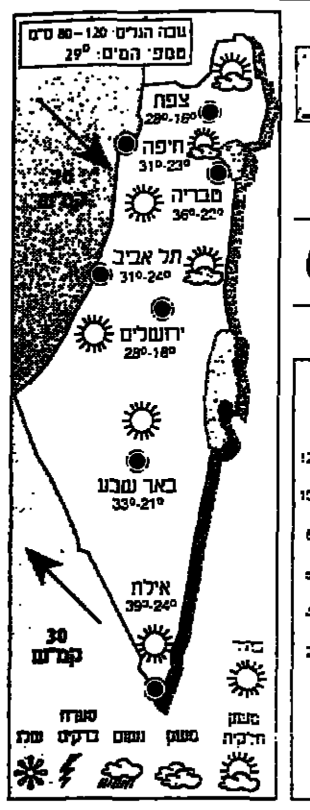

זריחת השמש – 05:26
שקיעת השמש – 17:42
זריחת הירח – 14:42
שקיעת הירח – 24:02

זיהום האוויר

ריכוזי תחמוצות החנקן, שנמדדו בימים 9 עד 15.9 (במיקרוגרם למ"ק אוויר)

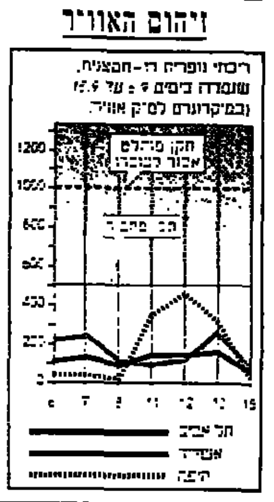

מפלס הכנרת

עומס החום

תחנות להיום	בוקר 7–12	צהריים 12–16	ערב 16–20	לילה 20–7
אזור תל אביב	בינוני	בינוני	בינוני	קל
אזור חיפה	בינוני	בינוני	בינוני	קל
אזור ירושלים	קל	בינוני	קל	—
אזור הגליל	—	קל	קל	—
אזור עמקים	בינוני	כבד	כבד	בינוני
צפון הנגב ובאר שבע	קל	בינוני	קל	—
אזור אילת	כבד	כבד	בינוני	בינוני

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מצב האוויר
[illegible]	[illegible]	32	מעונן חלקית
[illegible]	5	14	גשם
אתונה	20	32	בהיר
[illegible]	[illegible]	[illegible]	מעונן חלקית
[illegible]	[illegible]	[illegible]	סופות רעמים
[illegible]	5	14	מעונן חלקית
[illegible]	[illegible]	[illegible]	מעונן
[illegible]	[illegible]	[illegible]	מעונן חלקית
[illegible]	7	14	מעונן
[illegible]	7	[illegible]	גשם קל
[illegible]	[illegible]	25	מעונן חלקית
[illegible]	[illegible]	[illegible]	מעונן חלקית
[illegible]	[illegible]	[illegible]	בהיר
[illegible]	[illegible]	19	בהיר
[illegible]	[illegible]	[illegible]	מעונן חלקית
[illegible]	[illegible]	[illegible]	מעונן
[illegible]	[illegible]	[illegible]	מעונן חלקית
[illegible]	7	[illegible]	מעונן
[illegible]	[illegible]	[illegible]	גשם
[illegible]	[illegible]	[illegible]	בהיר
[illegible]	[illegible]	12	גשם קל
[illegible]	[illegible]	[illegible]	גשם

ניצחון
25%
הנחה
ראה עמוד 3 במוסף עיצוב

סיוט ליל שבת

יומן בהנחיית ישראל סגל, ערוץ 1, ליל שבת 20:00

גם לי, כלאזרחים אחרים, יש סיוט החוזר מפעם לפעם: שבגלל תקלה ביורוקראטית, אי-הבנה, טעות או אי-דייקה מצדי, יופיע מולי שוטר עם צו מעצר - והכל לא יעזור: "קודם כל לאבו-כביר, אחר כך תשאל. וכאשר נרשה לך, תטלפן לאשתך ותזמין עורך דין".

אני יודע שההסתברות הסטטיסטית להתרחשות כזאת קטנה ביותר, אבל האפשרות מפחידה אותי מאוד. יומן של ליל שבת בערוץ הראשון סיפק חומר גלם לסיוטי עוד לזמן רב.

דומה שהמשדר האפיל על כל מה ששודר בסוף השבוע. ככלות הכל, מה לנו חשוב יותר מאשר הביטחון שלא תישלל חירותנו באופן שרירותי; שאם ניעצר, נזכה לתנאי מעצר אנושיים; ששופט המעצרים ישמע בסבלנות את טענותינו, ושהחקירה תתנהל באופן שלא תיאלצנו להודות בדברים שלא עשינו. כל זה אינו מובטח במדינת ישראל 1994, ואף פחות מזה בשטחים הכבושים. זו המסקנה המתבקשת מן המשדר.

המשדר הפגין בצורה משכנעת את עוצמתה של הטלוויזיה - ואת מיגבלתה המוסרה ביותר. המשדר הראה לנו כמה נורא ואיום זה י כ ו ל להיות, ואין כמעט הגדרה שתמצה את תמורת הדברים שהמוחשו על המסך; בה בעת המשדר לא נתן בסיס מספיק - עובדתי, כמותי, סטטיסטי - כדי להבהיר עד כמה אחוזים מהדברים הנוראים שנראו על המסך, הם אכן קטעים יציגים וטיפוסיים של המציאות, כאן ועכשיו.

לאמירה האחרונה תריגים אחרים, ובעיקר: ידוע שגם היום יותר מדי מעצרים מסתיימים בלא כלום; ושהתנאים בבתי המעצר עודם בלתי נסבלים. הספיקות העיקריים מתעוררים לגבי הציגות של עדויות אישיות, ובעיקר עדותו של קצין משטרה לשעבר, שהודה, כאחרי מסיכת פנים ובהוסות וזק התיישנות, בזוועות חקירה שהיה שותף להן לפני 17 שנה.

אין לקבא בשר המשפטים דוד ליבאי, שהטלוויזיה הושיבה על ספסל הנוקרים כדי לתרץ מחדלים שלא הוא אחראי להם, וכדי סיגיב על ראיות שהוצגו לו כאן לראשונה - הכל בלחץ לא מתון של מצלמות. אבל נחה דעתי שאם יש סיכוי לתיקון העוולות, טוב שאיש כמוהו מופקד על כך. וישראל סגל יכול היה לשאול את שאלותיו המוצדקות בפחות התרגשות תיאטרלית ויבבאיות יבבנית ומעצבנת.

תצלום: אי־פי

תושבי פורט או־פרינס, בירת האיטי, מצטופפים על משאיות, בעזבם את העיר. אלפי תושבים מנסים להימלט בימים האחרונים מהעיר

ישראלי בהאיטי: "האזרחים מוכנים להחליף את שלטון הכת הצבאית בכיבוש זר"

מאת יוסף אלגזי

"בפורט-או-פרינס שוררת הרגשה של כמעט שעת האפס. הדעה הרווחת היא, שתוכנית הפלישה נכנסה לתהליך בלתי הפיך ושהיא צפויה בכל רגע". כך מסר אמש בטלפון, דניאל קידר, איש עסקים ישראלי החי בהאיטי.

לדברי קידר, האוכלוסיה בהאיטי מחולקת לשניים: רוב, התומך בשובו של הנשיא ז'אן-ברטראן אריסטיד לשלטון, ומיעוט, התומך בכת הצבאית השולטת בהאיטי שהדיחה את אריסטיד בספטמבר '91 ותפסה את השלטון. לדבריו, תומכיו של אריסטיד, גם אם אינם אוהדים את ארה"ב, הפסיקו להאמין שבכוחם להתגבר על הכת הצבאית ולנצחה, ובלית ברירה השלימו עם החזרתו בעזרת התערבות צבאית זרה.

הרגש הלאומי נשחק

קידר - החי באי מזה שלוש שנים ועוסק ביבוא אורז וסוכר מארצות כמו וייטנאם וגואטמלה ושיווקם באי - ציין כי במשך שלוש שנות שלטון הכת הצבאית נשחק הרגש הלאומי בהאיטי. "האנשים מתייחסים לשלטון הכת הצבאית ממש כאל כיבוש צבאי והם מוכנים להחליפו בכיבוש זר של כוח שיטור בינלאומי. בימים האחרונים מתכוננים תומכיו של אריסטיד לפלישה הקרבה וברגע שהיא תחל, הם יכניסו את עצמם לעוצר עצמי בבתיהם", אמר.

מנגד, מקיימים תומכיה של הכת הצבאית הפגנות מחאה נגד ארצות-הברית. אתמול הם ערכו הפגנת תמיכה בשליחות התיווך של הנשיא האמריקאי לשעבר, ג'ימי קרטר. במקרה של פלישה אמריקאית, מאיימים השלטון ותומכיו, בפרחון דמים. לשאלה מי הם תומכי הכת הצבאית, מסר קידר אלה הם הצבא ושאר כוחות הביטחון וכן שכבת אנשי עסקים, שהחזיקו במונופולים כלכליים ומסחריים.

הכלכלה משותקת

קידר גילה, כי תוך מהבצא הדי משטרה ותהפוקה מדינת האיטי: השירות הציבורי הפסיק לתפקד והכלכלה משותקת לחלוטין. מחיר הדלק, לדבריו, גבוה פי 10 ממחירו בשוק העולמי. באין חלקי חילוף, סגרו רוב המפעלים את שעריהם ובעלי עסקים הפסיקו את פעילותם הכלכלית. ממשיכים לפעול רק עסקים בודדים, העוסקים במוצרי מזון בסיסיים אשר האו"ם לא הטיל עליהם הגבלות חמורות.

לדברי קידר, מעט הזרים שעדיין לא נטשו את האיטי תוהוד באי, אינם חשים שנשקפת להם כל סכנה כיוון שהתושבים מתייחסים אליהם באהדה. "במהומות אני מציג את עצמי כישראלי, ואיש אינו מאיים עלי או פוגע בי", אמר איש העסקים הישראלי.

קידר סיפר, שהוא חש רגשות דו-ערכיים כלפי ארה"ב. "משום שאת הצעד שהיא מתכוננת לעשות היום, ניתן היה לעשות לפני שלוש שנים ובכך למנוע סבל רב מיותר לתושבי האיטי. אני רק מקווה, שהקהילה הבינלאומית לא תסתפק בהחזרתו של הנשיא אריסטיד לשלטון, אלא גם תתגייס לשיקומה של האיטי ההרוסה לחלוטין", הרגיש.

מכוניות הדיזעות:

תושבי פורט-או-פרינס, החוששים מפלישה אמריקאית, ברחו אתמול מהעיר, בעוד שמטוסים אמריקאיים חגו מעל ופיזרו אלפי כרוזים, בהם נתבקשו תושבי האיטי להישאר בבתיהם, להניח נשקם ולא לאפשר מעשי נקם. תחנות האוטובוסים הצפו בתושבים שנעמדו בטורים עם מטלטליהם, כדי לצאת לערי השדה.

המדינות השכנות מתכוננות

נשיא הרפובליקה הדומיניקנית, חואקין באלאגר, אמר כי ארצו מתגברת את כוחותיה בגבול עם האיטי, שכנתה ממערב, לקראת הפלישה האמריקאית. באלאגר, סירב עם זאת למסור פרטים על היערכות הכוחות הדומיניקניים לחיזוק הגבול.

יועצים צבאיים מארה"ב, קנדה וארגנטינה מוצבים כבר לאורך הגבול, כדי לסייע באכיפת האמברגו הכלכלי על האיטי.

רקע / מיכל יניב

נביא חברתי, לא פוליטיקאי

ז'אן ברטראן אריסטיד, הפך בקיץ 1990 לנשיא הנבחר הראשון בתולדותיה של האיטי. הכומר הצנום שניהל מאבק בודד, עיקש ומסוכן במשך חמש שנים נגד ראשי המשטר העריץ של האי, הפך למושא הערצתם של ההמונים הרעבים ולמטרד שנאתם וחששם של השלטונות, של האליטה הכלכלית והצבאית של המדינה ואפילו של הכנסיה הקתולית שמשורותיה צמח.

בשנת 88', בעת שנשא אריסטיד את אחת מדרשותיו נגד העוולות החברתיות והכלכליות שמוטלות על מיליוני אזרחיה העניים של האיטי, פרצו חיילים אל הכנסיה, טבחו במאמינים ולבסוף העלו אותה באש. אריסטיד הצליח להימלט ואחר כך, דווח כי במשך חודשים סבל מדיכאון קשה, סירב לאכול או לצאת ממיטתו והיה נתון לטיפולם המסור של תומכיו בכל שעות היממה. יריביו טוענים כי אריסטיד סובל מבעיות נפשיות קשות מזה שנים וכי הוא מקבל בקביעות טיפול תרופתי. לשמועות הללו יש תימוכין גם ממקורות אמריקאיים.

ככל שמאבקו בשלטון קיבל חיזוק מצד אזרחי האיטי, כך מצא עצמו אריסטיד מותקף יותר ויותר על ידי הכנסיה, שדחקה בו לעזוב את המדינה וכינתה אותו "מהפכן מסוכן, חסר אחראיות ומסורף". אריסטיד לא הסך את ביקורתו גם מראשי הכנסיה בהאיטי וברומא ובנאומיו התקיף את הממסד הקתולי, בטענה שהוא דואג להגדלת עושרו על חשבון העניים, וכי הוא מגן על הרשע. תומכיו במערב האשימו את הוותיקאן בכך שהכיר דיפלומטית בכת הצבאית שהדיחה את אריסטיד מהנשיאות בספטמבר '91.

בבחירות הרב מפלגתיות שנערכו ב-1990 בפיקוח משקיפים בינלאומיים זכה אריסטיד בשני שלישים מקולות הבוחרים. ההמונים למדו לאהוב את הכומר הסגפני, קטן הקומה, בעל הקול הרועם והנואם המחונן הרב העוצמה. הם קוראים לו "ישו של העניים". בדרכו חסרת הפשרות, מלאת הכעס, הוא הצליח להלהיט את התקווה ששנות הרעב, הפחד וההשפלה עומדות להסתיים.

מאז אמצע שנות ה-80 קורא אריסטיד לשינוי יסודי בחברה ההאיטית, בכלכלתה ובפוליטיקה שלה. הוא מאמין בדמוקרטיה ישירה, חושד במפלגות ובז לפוליטיקאים. עיקרון הדמוקרטיה הייצוגית והצורך בפשרות פוליטיות מנוגדים להשקפת עולמו. מתוך האוטוביוגראפיה שכתב ופירסם בשנות גלותו בוואשינגטון, עולה בבירור אמונתו בכך שהוא מעין נביא חברתי ולא פוליטיקאי. את הפוליטיקאים הוא מתאר כמי שחותרים להגדיל את הונם הפרטי ולחזק את עוצמתם על חשבון החלשים. הפוליטיקאים, על פי השקפתו, מושחתים ואסור לתת בהם אמון.

זו גם אחת הבעיות המרכזיות שלו כמנהיג. אותם מרכיבים שפיתנסו את אש המרי שלו כמר הפכן וכמתנגד המשטר וקנו לו אוהדים רבים כל כך הם שעומדים בדרכו למנהיגות פוליטית אפקטיבית. ולזולו בסביבתו הפוליטית ויכול קשות ביכולתו להוביל מהלכים פוליטיים בשבעת החודשים בהם כיהן כנשיא, מיד לאחר הבחירות. אריסטיד האמין שיצליח לעקוף את המפלגות על ידי פנייה ישירה להמונים. הוא נכשל והגדיל בהתמדה את מחנה יריביו.

במשך 200 שנות ההיסטוריה שלה, היתה האיטי נתונה למרותה של שורת משטרים עריצים ומושחתים. העדר ניסיון בחיי דמוקרטיה, היעדרה של תרבות אזרחית, מרכיב חיוני בהתבססותם של משטרים דמוקרטיים, וחוסר ניסיונו הפוליטי של אריסטיד אינם מבשרים טובות. סיכויי הצלחתו קשורים במידה רבה ליכולתו להפיק לקחים מניסיונו הקצר כנשיא. אם וכאשר יגיע לשלטון הוא יעמוד בפני אתגרים עצומים.

האיטי היא המדינה העניה ביותר בחצי הכדור המערבי. הצבא נתון במצב של התפוררות, האדמיניסטרציה כמעט ואינה מתפקדת, והשחיתות שולטת בכל. בהאיטי אמנם מחכים לו ההמונים מלאי תקווה, אך אלה חסרי השכלה ונעדרי ניסיון וכישורים בכל הנוגע לניהול ענייני המדינה.

מנגד ניצבת האופוזיציה, המורכבת מאליטת הממון והאליטה הצבאית התלויות זו בחסדיה של זו, ואשר תחכה לכל סימן של חולשה מצידו. הצבא סיפק את תנורת המגן למשטר חברתי-כלכלי שאיפשר לשכבה הדקה של עשירי האיטי לצבור את הונם. האליטה הכלכלית נתנה לאנשי הצבא את המשאבים שאיפשרו לו לטפח את עוצמתו ולשלוט במדינה. אריסטיד, הנושא את מסר המהפיכה, מאיים לחסל את הסדר הישן הזה. אם יממש את הבטחותיו, צפויות קבוצות אלה לאבד חלק ניכר ממעמדן ועושרן. עם זאת, בהיעדרו הכמעט מוחלט של מעמד בינוני, לא יוכל אריסטיד לנהל ולקיים את המשק, הצבא והמערכת הפוליטית ללא סיוע מצד האליטות הקיימות.

יום לאחר צאת אחרון החיילים האמריקאים מסומאליה, חזרו אל רחובות מוגדישו הבירה נאמני אילי המלחמה, חמושים ברובים, וקורבנות ראשונים נרשמו במאבק המתחדש. אם שלטונו של אריסטיד ייכשל גם בסיבוב הזה, תשוב האליטות לשלוט גם בהאיטי. למרות ידו המעודדת של המערב, ונכונותם של ארגונים בינלאומיים כגון האו"ם, הבנק העולמי וקרן המטבע הבינלאומית להעניק סיוע ביטחוני וכלכלי למשטרו, סיכוייה של האיטי לעלות על דרך המלך בשנים הקרובות, אינם נראים גדולים בהרבה מאלה של סומאליה.

תשמע, גם אתה יכול

דגם 95' אתה יכול להרשות לעצמך רכב מסחרי חדש ולחסוך הרבה כסף: השיטה היא פשוט להרים טלפון ל-אי די בי ליסינג [03-5174333] ולשמוע איך עושים זאת ב-60 תשלומים בשיטה הכדאית ביותר!

מדובר כאן בהרבה כסף. זו הסיבה שלא תרשה לעצמך להתפתות לכל מיני הצעות ליסינג אחרות, שיתבררו לך בדיעבד כמטעות ולא כדאיות. לפני שאתה ניגש לחידוש הרכב המסחרי או הכבד (או רכישת כל ציוד תפעולי אחר), מוטב לך לבדוק היטב ולגלות: המימון באמצעות אי די בי ליסינג הוא האמין והמשתלם ביותר עבורך. הוא מאפשר לך להגיע להחזרים חודשיים קטנים יחסית (לאורך כל תקופת הליסינג), וכמובן - נשען על ידע ונסיון מצטבר של שנים רבות, ועל הגב האיתן של דיסקונט.

מבצע ליסינג בסניפי דיסקונט

לפני שאתה מחליט לרכוש רכב מסחרי חדש - התקשר ל: אי די בי ליסינג ותשמע!

טל' 03-5174333 פקס' 03-663499, או בסניפי דיסקונט.

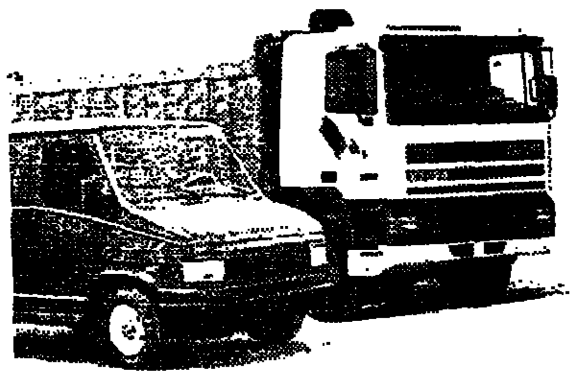

לאת השיטה!

אי די בי ליסינג

כוח השיטור הישראלי להאיטי יוכשר למשימתו בבסיס צבא אמריקאי

מאת ראובן שפירא

מפקד כוח המשטרה הישראלי שיישלח להאיטי, ניצב בדימוס גבי עמיר, ייפגש היום היום עם ראש מטה שר המשטרה, ישראל סרן ועם ראש אגף כוח אדם במשטרה, ניצב יאיר יצחקי, כדי לקבוע את סידורי ההתארגנות של המשלחת ואת הרכב אנשיה. במשטרה עושים את כל המאמצים והסידורים כדי שהמשלחת תהיה מוכנה לצאת לדרך כבר בסוף השבוע.

לפני הגיעם להאיטי יוטסו אנשי המשטרה הישראלים לבסיס האמריקאי בגואנטאנמו כדי לעבור שם אימונים והדרכה ותיאום עם הצבא האמריקאי לצורך מילוי משימתם.

עמיר הזר ביום ששי משיחות תדרוך והכנה בארצות הברית והגיש לשר המשטרה, משה שחל, מזכר ובו כל הפרטים הנוגעים למשימות הכוח, הצטיידותו ועקרונות פעילותו בהאיטי, כפי שגובש בפגישותיו עם הגורמים הרשמיים בארצות הברית.

המשלחת הישראלית תמנה כ-30 קציני משטרה, שיפעלו בהאיטי לבושים במדי משטרת ישראל, חמושים בנשק אישי (אקדחים) שיביאו מהארץ ויהיו מצוידים בתגי זיהוי של כוח השיטור הבינלאומי. כלי הרכב בהם יסעו בהאיטי יסופקו על ידי הצבא האמריקאי. הישראלים יביאו עמם ציוד משרדי מישראל שלו יזדקקו למילוי משימותיהם, כמו למשל ערכות זיהוי פלילי ואמצעי חקירה שונים.

האמריקאים ישאו במימון הסעת המשלחת ושהייתה בהאיטי והקצינים ימשיכו לקבל את שכרם ממשטרת ישראל. כל המשתתפים במשלחת הישראלית יהיו מתנדבים דוברי אנגלית, וכבר אותרו מועמדים כאלה מבין קציני המשטרה.

יוחלפו תוך 3 חודשים

בשלב הראשון, הנוכחי, סבורים האמריקאים כי אנשי המשטרה מישראל יפעלו במשך ששה חודשים לכל היותר. לכן, נראה כי אנשי המשלחת יוחלפו בעוד שלושה חודשים. על פי תוכניות האמריקאים, לא יפעלו השוטרים הישראלים במשימות משטרתיות מבצעיות, אלא יעסקו בעיקר בהדרכת השוטרים המקומיים ובפיקוח עליהם במסגרת ניסיונם של האמריקאים להקים משטרה מסודרת ומתקדמת בעבור השלטון הדמוקראטי שהם מתכוונים לכונן בהאיטי.

נשקם האישי של השוטרים הישראלים אמור לשמש רק להגנה עצמית, בעוד שהטיפול בענייני ביטחון, ובכלל זה ההגנה על שלומם וביטחונם של השוטרים הישראליים, יהיה מוטל על כוחות הצבא האמריקאי. אנשי המשטרה הישראלים אמורים לפעול תחת פיקוד מלא של הצבא האמריקאי ולדווח למפקדה שלו על כל אירוע ועל כל בעיה. שוטרי הכוח הישראלי ישהו במחנה אחד ויקבלו אחריות על גזרה מסויימת - כך שקל יהיה לשלוט עליהם ולהגן עליהם בעת הצורך.

האמריקאים ביקשו שאנשי הכוח יהיו מוכן לתזוזה בהתרעה של שעות אחדות בלבד, אבל הובהר להם כי יש עדיין לעשות סידורים שונים, לוגיסטיים ומבצעיים, ולכן תהיה דרושה התרעה ארוכה יותר לפני יציאת הכוח הישראלי.

هكذا من الأصل

תצלום: דוד מזרחי

שמריהו כהן. בא להעיד כמה שעות, ונשאר שלושה ימים

הסניגורים מתבקשים לא להפריע

נחישותם של השופטים במשפט דרעי לעצור כל ניסיון לדחיות נוספות ניכרת כבר בפתיחת שלב הראיות. אבל במשפט הזה, מתברר, אין קיצורי דרך, וההגנה עומדת על קוצו של יו"ד. ברור לכל, כי דפוסי העבודה שיתגבשו עתה יקבעו את קצב המשפט ואופיו

מאת דליה שחורי

עד למשפט דרעי נחשב השופט יעקב צמח, אב בית הדין במשפט זה, לשופט נוח ועניו, המנהל משפטים באווירה רגועה ונוטה להתחשב בבקשות לדחיית דיונים. זאת נוסף על סגולותיו כשופט יסודי ויעיל, מומחה במשפט קונסטיטוציוני, שעירעורים על פסקי הדין שלו נדחים בדרך כלל בבית המשפט העליון. עתה, עם פתיחת שלב ההוכחות במשפט דרעי בבית המשפט המחוזי בירושלים, נתון מזגו להערכה מחדש. השופט צמח ממעט לאפשר לעורכי הדין מן ההגנה להשמיע בקשות, הערות ותלונות. תחילה חתר לכך שפרשת ההגנה תתחיל, ומשהחלה, הוא חותר לכך שהיא תימשך בלי עיכובים.

אחרי שעו"ד פנינה דבורין הודיעה לבית המשפט, ב־1 בספטמבר, כי היא מחליפה מעתה את עו"ד חיים לירן בייצוגם של משה ואריה ויינברג, היא אמרה שיש לה "בקשה מאוד מצומצמת". צמח הגיב: "אם הכוונה היא לבקש דחייה, אין דחיות ואין הנחות". דבורין אמרה, שאינה מבקשת דחייה אך יקשה עליה להופיע בבית המשפט ב־18 הימים הראשונים של אוקטובר בשל התחייבויות קודמות. "איני סבור שבית המשפט ייענה לבקשה", הודיע לה צמח. "לא יעלה על הדעת שבית המשפט הזה ישבות במשך חצי החודש".

סניגורו של הח"כ אריה דרעי, עו"ד דן אבי־יצחק, שקם לדבר אחריה, הופסק עוד בטרם החל: "עניין הייצוג כבר נקבע", אמר לו צמח, כמקדים תרופה למכה. "אני מבקש אורך רוח", הגיב אבי־יצחק, "כדי שבית המשפט יידע את המצב". כאן פתח בסיפור מפותל, שבתחילתו הודיע כי בשל האילוצים שהוא נתון בהם לא יוכל לנהל חקירה נגדית של עדי התביעה, ובסופו הודיע כי כן ינהל את החקירה הנגדית. זאת, לדבריו, מתוך היענות לדרעי, הסבור כי אי־חקירתם של עדי התביעה בידי ההגנה תתפרש כ"תרגיל" ותפגע במעמדו הציבורי. כבר בסופו של אותו יום החל אבי־יצחק בחקירה הנגדית של עד התביעה הראשון.

כאשר קם, לאחר מכן, עו"ד גלעד בלוי, סניגורו של יום־טוב רובין, והחל לדבר על "חומר החקירה" – היסה אותו צמח: "סיימנו את עניין חומר החקירה. אולי תואיל לא להפריע לבית המשפט". בלוי המשיך והודיע, כי התביעה מסרה לו 18 מסמכים הנוגעים לעד הראשון, העומד לעלות עתה על דוכן העדים, רק ביום הקודם בשעה שלוש אחר הצהריים. צמח ניסה לעקוף את הקושי: "אם לאחר החקירה הראשית שיהיה, תהיה לאורוכי העדה, בשמע אותה", אמר ונתן את רשות הדיבור לתובע, עו"ד יהושע רזניק. זה פתח בחקירת העד הראשון, שמריהו כהן, מנהל מחוז ירושלים של משרד השיכון מאוקטובר 75' עד מארס 91'.

אלא שבמשפט דרעי, לפחות בפתח פרשת התביעה, אין קיצורי דרך. מה שנקפה בהתחלה, שב בהמשך. צמח נאלץ להיכנס לסוגיית המסמכים שהוגשו להגנה ברגע האחרון, כשאבי־יצחק טען כי הוא עצמו כלל לא קיבל מסמכים אלה ואין להרשות את הגשתם לעד או את הצגתם כראיה במשפט. בית המשפט קיבל את התנגדותו. אבי־יצחק גם התנגד, במשך החקירה הראשית של כהן, לכל עדות שמיעה או השערה או סברה. צמח התיר עדות כזאת מפעם לפעם והבהיר שבית המשפט לא יבסס את קביעותיו על עדויות השערה וסברה, אך דעתו של אבי־יצחק לא נוחה והוא הוסיף להתנגד.

"צריך להשאיר משהו לאינטליגנציה ולהבנה של בית המשפט, שידע להתעלם ממה שצריך", העיר צמח. אך בסופו של דבר קיבלו השופטים – צמח, מרים נאור וזוהיה אוזד – את התלונה הבהרה, שעל פיה עדות שמיעה, "אף אם אין עליה התנגדות, אינה קבילה כראיה במשפט זה". על אף הבהרה זו, כששאל צמח מאוחר יותר את אבי־יצחק כמה זמן יידרש לו לחקירה הנגדית של כהן, הוא השיב כי "בערך שלוש עד שש ישיבות. "אני מוכרח לשאול אותו גם על עדויות השמיעה", אמר. הוא הבהיר, כי אין לדעת איך מה שנאמר בבית המשפט מתגבש ומשפיע על התת־מודע – אל נכון של השופטים.

תחילת שלב הראיות במשפט דרעי רצופה עיסוק בעניינים טכניים ונהליים. השופטים רוצים לדרוך קדימה, אך ההגנה עומדת על קוצו של יו"ד. ברור לכל, כי דפוסי העבודה שיתגבשו עתה יקבעו את קצב המשפט ואופיו. השופטים אינם באים לקראת ההגנה מעבר למידת הנדרש, אולי בשל הבקשות הרבות שהגישה בעבר לדחיית המשפט, אשר הגיעו לשיאן בעתירות לבג"ץ. ניכרת בשופטים נטייה סותרת להתקדם ויהי מה, מצד אחד, ולהתעקש לעתים על פרטים, מצד שני. כך, למשל, כשנכנסו לאולם המשפט בבוקר ה־4 בספטמבר ולא מצאו בו את "נאשם מספר 2" משה ויינברג, קיבלו השופטים מיד החלטה מפורטת בעניין איחורים למשפט. כשנכנס ויינברג לאולם, בשעה 8:42 במקום בשעה 8:30, נרשם הדבר בפרוטוקול, וצמח הודיע שאם יימשכו האיחורים יוקדם המשפט ל־8:00 בבוקר.

עד התביעה הראשון, שמריהו כהן, בא להעיד כמה שעות, ונשאר שלושה ימים. חקירתו בידי התביעה העלתה, שאזור נבי סמואל

לאחר שעו"ד דן אבי־יצחק עירער את טענת העד שהתנאים שבהם קיבלו משתכני הר שמואל קרקע חלופית היו לא־סבירים, העיר דרעי בבדיחות, כי עוד ייצא שבמקום לעזור למשתכני הר שמואל הוא קילקל להם

הנטוש שסביבו יועד על־ידי משרד הבינוי והשיכון לאתר טבע ונוף. תפיסה זו, על פי עדותו, היתה מקובלת על כל דרגי המשרד ואישרה אותה מועצת התכנון העליונה ביו"ש. לדבריו, בנבי סמואל לא היה אפשר לתכנן מגורים גם בבחינה סטטוטורית: על פי אמנת ז'נווה, מדינה אינה רשאית להגיש תוכניות מתאר בנוגע לשטחים שאינם בריבונותה.

עוד עלה בין העדות כי חברת "מורשת בנימין", שרכשה קרקעות בגבעות הצפוניות של נבי סמואל ומכרה אותם כמגרשים לבנייה, רצתה שמשרד השיכון יפשיר את הקרקע להקצאת שכונת מגורים. ראשי החברה קיימו בעניין זה מגעים מרובים עם כהן באמצע שנות השמונים, ועל פי עדותו הפעילו עליו לחצים. כדי לשים קץ לאפשרות שבאחד הימים ייכנע מישהו ללחצים אלה – בינתיים נכנס לתמונה גם חבר הכנסת לשעבר מטעם הליכוד עו"ד ראובן ריבלין, שרכש קרקעות בנבי סמואל בשביל קבוצת אנשים עוד בשנים 73'–74' – היה כהן מוכן לסייע בהשגת אתר חלופי לרוכשי הקרקעות בנבי סמואל.

עם אריה דרעי נפגש כהן, על פי עדותו, פעמיים. בפעם הראשונה פנה אליו דרעי בשנת 85', כשהיה עוזר שר הפנים, וביקש להיפגש אתו. כהן הסכים, בתנאי שלא מדובר בפגישה רשמית. הפגישה התקיימה במשרדו של כהן. דרעי אמר לו, שהוא מעורב בפעילות של ישיבת "לב בנים", שרכשה מגרשים מחברת מורשת בנימין. אם משרד השיכון לא יאשר בנייה על מגרשים אלה, אמר דרעי לכהן, יהיו הרוכשים "בבעיה גדולה", כי לא יהיה להם מה לעשות בקרקע ששילמו בעדה. על פי כתב האישום, ביקש דרעי מכהן לפעול למען "ייעוד הקרקע". אך בחקירה הראשית נמנע כהן מלומר זאת. התובע, רזניק, כמעט הכריז עליו כעל עד עוין. כהן אמר, שבפגישה ביקש ממנו דרעי להבהיר לו את עמדת משרד השיכון, ולאחר ששמע אותה אמר לו, שעמדה זו יוצרת מצוקה קשה לישיבת לב בנים.

הפגישה השנייה בין השניים התקיימה בלשכתו של דרעי בראשית 88', כשכבר היה מנכ"ל משרד הפנים. את כהן הזמין לפגישה מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון אז, עמוס אונגר, והשתתפו בה ארבעה: דרעי, כהן, אונגר ועו"ד דוד גלאס. כהן העיד, שהבין כי גלאס מייצג את דרעי, "כי הוא היה אומר לי שמה שמקובל עליו, מקובל על דרעי, הוא מייצג אותו". דרעי וגלאס ביקשו בפגישה, שעבודות הפיתוח באתר ערים – האתר החלופי שהוצע לרוכשי המגרשים בנבי סמואל – יועברו מחברת עמים הממשלתית לידי העמותה החרדית החילונית, של רוכשי המגרשים. מאוחר יותר הודיע אונגר בעל־פה, שהוא מוכן לשקול את הדבר. בסופו של דבר הופקד התכנון בידי משרד השיכון.

באה ההגנה והפכה בחקירה הנגדית חלק מהעדות על פיה. אבי־יצחק הראה, שמעורבותו של דרעי בפרשת נבי סמואל, בשתי פגישותיו עם כהן, היתה מעורבות פרטית ולא נעשתה בתוקף תפקידו כעוזר שר הפנים או כמנכ"ל המשרד. כן הראה, שכהן מעולם לא שמע את עו"ד גלאס אומר שהוא מייצג את דרעי. "הוא הציג עצמו כיועצו של דרעי בנושאים מגוונים, גם פוליטיים", אמר כהן. "הבנתי שהוא מייצג את דרעי באופן כללי, כמבטא עניינו וכוונותיו, ולא באופן רשמי".

עוד הראה אבי־יצחק, שייעודו של נבי סמואל כשטח ירוק לא היה מוכן מאליו במשרד השיכון עצמו, שעוד בשנת 75' גובשה בו תוכנית שייעדה את המקום לבנייה. אבי־יצחק טען, שהמסמך הראשון של משרד השיכון, שמוזכר בו כי יש לייעד את אזור נבי סמואל לשטח ירוק, נכתב באפריל 85', וכשמורשת בנימין רכשה את הקרקעות, הן היו מיועדות לבנייה. כהן לא הסכים, אך לא יכול לסתור זאת.

כהן הודה, שהרעיון להציע לעמותת מורשת בנימין קרקע חלופית היה שלו. הוא אמנם טען כי העלה את הרעיון כדי לקדם מראש אפשרות של לחצים להפשיר את הקרקע בנבי סמואל לבנייה. אבל לבסוף אישר כי התנה את המלצתו לתת קרקע חלופית למורשת בנימין בכך שהעמותה תמשוך את תוכנית הבנייה שלה מהמועצה האזורית מטה בנימין ותסיר את התנגדותה לתוכנית משרד השיכון לייעד את האזור לאזור נוף.

אבי־יצחק ביקש להראות שאין לסמוך על זיכרונו של כהן, שאמנם השיב על שאלות רבות במלים "איני זוכר". הוא עירער את טענת כהן, שהתנאים שבהם קיבלו משתכני הר שמואל קרקע חלופית היו לא־סבירים. הוא הראה, שתנאי החכירה של הקרקע החלופית, שעליהם המליצה בשעתה ועדת זיו, היו קשים, וגם מי שהיתה מנהלת המחלקה האזרחית במשרד המשפטים, פליאה אלבק, סברה שמשתכני הר שמואל הופלו לרעה בתנאי החכירה. כהן אמר, שלא ידע על עמדתה של אלבק בעניין זה. דרעי העיר בבדיחות, כי עוד ייצא שבמקום לעזור למשתכני הר שמואל הוא קילקל להם.

עו"ד בלוי טען, שעו"ד ריבלין לא עמד בתנאים הנתבעים מרוכש קרקע באתר לפי תוח הסטת, אך "קיבל קרקע חלופית בדמי חכירה אפס". כהן השיב, כי אינו זוכר באילו תנאים קיבל ריבלין קרקע חלופית. כהן אישר לבלוי, כי עם החלטת ועדת השרים ב־21 בינואר 88' לאפשר לרוכשי המגרשים בנבי סמואל לקבל מגרשים חלופיים באתר ערים – עבר הפיתוח באתר זה מחברת עמים למשרד השיכון. זאת בניגוד לאמור בכתב האישום, כי אחרי החלטת ועדת השרים המשיך דרעי לפעול, "תוך ניצול מעמדו כעובד ציבור", כדי להעביר את הפיתוח באתר ערים מחברת עמים לעמותת משתכני הר שמואל. בתום החקירה הנגדית לא ניכתה התביעה להעמיד מחדש את עדותו של כהן על רגליה, אולי משום שיש ברשימתה עדים מרכזיים שעדותם מוצקה יותר.

חשבון / חנה קים

מבצע עוז 96'

מבצע עוז 94' של מנהיגי המאבק בגולן הוא גם מבצע הפריימריס של קהלני. בלשכת רבין אומרים שלא קהלני ישפיע על 16% המתלבטים, אלא התפתחויות חיוביות בביצוע הסכם אוסלו וחבילת פיתויים בהסדר עם סוריה

המערכה על דעת הקהל בעניין עתיד רמת הגולן נפתחה באופן רשמי השבוע. הקרב הזה, מעריכים בלשכת ראש הממשלה, יתנהל על לבם של 16% המתנדנדים בסקרים בין השוללים נסיגה מהגולן למצדדים בה. מסע המחאה של "העם עם הגולן", מתברר מהסקרים שרואה יצחק רבין, לא שינה את תוצאות הסקרים, ולו בחצי האחוז.

כמה קולות יגרוף במשאל העם גמשת ההון של אביגדור קהלני, שמהשבוע יוזיכר כ־500 שלטים בצמתים מרכזיים בארץ? בלשכת ראש הממשלה מעריכים כי קהלני אינו מסוגל לשנות את הסקרים, מה גם שבקרוב תחל מתקפת אלופים (מיל') התומכים בנסיגה מהגולן. את 16% המתלבטים ישכנע רק מבצע של הסכם אוסלו, בעיקר מבחינת הביטחון האישי, וכן הצגתו של הסכם עם סוריה כחבילת פיתויים מרשימה, הכוללת שלום עם לבנון.

נוכח כל זאת, הויכוח הסוער שהתנהל במפלגת העבודה השבוע, על הצעת החוק של שביעיית חברי הכנסת בעניין הצורך ברוב מיוחס לשינוי מעמד הגולן, נראה כמיותר לגמרי. הקרב יהיה ברחוב, לא בכנסת, והמלחמה תהיה הסברתית. משאל העם הולם להפליא את רוח הפריימריס, המבקשת תמיכה ציבורית רחבה, וההסכם הממשמש ובא עם סוריה יגרום בקרוב הפצת סטיקרים, שלטים ותשדירים, כאילו דובר במערכת בחירות בנושא אחד בלבד. שיחות עם מנהיגי המאבק בגולן מבהירות כי הם מבינים שהמאבק על הגולן כבר הוכרע, וכי הממשלה ומפלגת העבודה יתמכו בנסיגה מהגולן. לכן, הקרב היום הוא על עיתוי משאל העם. מנהיגי המאבק בגולן (שסיפרו השבוע כי הם מקבלים מידע על מצב המו"מ עם סוריה מ"אלוף בכיר בצה"ל" ומ"מקורות בפנטגון") מעוניינים שמשאל העם יתקיים מוקדם ככל האפשר, ויצחק רבין היה רוצה לדחות אותו למועד מאוחר ככל האפשר, עד שיארזו את חבילת השלום עם סוריה. מנהיגי המאבק בגולן חוששים שככל שהחבילה הזאת תתפח, כן תתכרסם התמיכה שהם מקבלים בסקרים.

מהשבוע יצטרכו מנהיגי המאבק בגולן להתמודד עם חזית נוספת, פנימית. בערב ראש השנה נפגשו תושבים מקצרין עם ח"כ אברהם בורג, שהקים יחד עם ח"כ חגי מרום את לשכת "הביתה" לפינוי מרצון. תושבי קצרין ביקשו לבדוק אם יוכלו להתפנות כבר עתה מדירותיהם, בלי שייפגעו זכויותיהם לפיצויים.

נעשה דרמטית.

השבוע ניסה קהלני לצייר את עצמו כחושף בצריח, כמי שעשוי לשלם באובדן הקריירה הפוליטית שלו בשל חולשה מצפונית. אבל אם מתפקדי מפלגת העבודה היו בוחרים היום את מועמדיהם לכנסת, נראה שקהלני היה יוצא נשכר. גם מפני שדעות נציות היו פופולריות מאז ומעולם במפלגת העבודה, וגם מפני שפרסום וחשיפה תקשורתית הם ממאפייני הפריימריס. בימים שמרכז מפלגה ומזכירותה הם מוסדות שיצאו מכלל שימוש, מסע הפריימריס של קהלני, עוז 96', יצא לדרך. קהלני עושה את זה שנתיים לפני כולם, והמימון בחינם.

שטרית. מהמר שלממשלה יהיה רוב במשאל־עם

קהלני. בכל ג'וב הוא חושב על הג'וב הבא

מגש כסף ושמו קהלני

בשבוע אחד הצליח אביגדור קהלני לבלבל כמה וכמה אנשים: הוא הודיע כי יתנגד לנסיגה מרמת הגולן, אבל אמר אחר כך שהוא מצדד בכלל בנסיגה חלקית. הוא הצהיר שיצביע בכנסת נגד כל החלטה על נסיגה כלשהי, אבל מיד אחר כך אמר שעדיין לא החליט כיצד יצביע, וכי "אשקול את הצבעתי". לכן, השימוש שעשה קהלני בשבוע האחרון במונח "אידיאולוגיה", כמו במושג "החלטה מצפונית", שיעשע במיוחד את מי שנזכר בימים שלאחר שחרורו מהצבא. אז ניהל קהלני מגעים דווקא עם בכירים בליכוד, ובתוכנית הדו"ח של איתן ורבציג הציג את עצמו כאיש ארץ ישראל השלמה. זה לא הפריע לו, כעבור זמן קצר, להצטרף למפלגת העבודה, בימים שמשה שחל דיבר על הצורך להכיר ברצונם של הפלשתינאים להקים מדינה משלהם. ישראל קיסר הציע לו את תפקיד יו"ר רשת עמל, וקהלני נעשה חבר מפלגה פעיל ואיש ארץ ישראל המתפשרת.

אבל קהלני התקשה למצוא סיפוק מקצועי בעיסוקיו המרובים, ותמיד ביקש לעצמו ג'וב נוסף. הוא לא רק סירב להתפטר מתפקידו כממלא מקום ראש עיריית תל אביב (כפי שקובעת חוקת מפלגתו בנוגע לכפל תפקידיהם של נבחריה בכנסת), אלא גם ניסה לספח אליו את תפקיד יו"ר מוזיאון ארץ ישראל או לחלופין יו"ר חברת אתרים, נוסף על היותו אחראי על החינוך בתל אביב. עכשיו הוא נושא על כתפיו את המאבק על הגולן. חבריו בעיריית תל אביב העידו השבוע כי אין סיבה לדאגה. קהלני נוהג להגיע לעיריית תל אביב רק פעם אחת בשבוע, וכך ההפסד לא יהיה כל כך גדול.

לקהלני יש ספר חשבונות וטענות מלאה על חבריו במפלגה. הוא מאשים את חברי מחוז תל אביב, שטירפדו את מינויו לראשות חברה עירונית, בטענה שממילא הוא מתקשה להתפקד בכל הג'ובים שקיבל. הוא גם סבור עד היום שיצחק רבין לא לחץ על דן שומרון להעלות אותו לדרגת אלוף, וכי רבין, שהתייצב לימינו בבחירות לעיריית תל אביב והודיע כי הצבעה לקהלני היא הצבעה למען השלום – פעל למעשה מאחורי גבו ולא העניק לו תמיכה מרבית.

בטקס של תושבי הגולן בקצרין במוצאי השבת האחרונה אמר קהלני כי ציבור מתיישבי הגולן הוא מגש הכסף, אך את הדברים כיוון גם אל עצמו. אם אפשר להשתמש במונח האלתרמני הזה כדי לתאר את הקריירה של קהלני, אפשר לומר כי קהלני אכן קיבל את תפקידיו הציבוריים על מגש של כסף: הוא לא התמודד על מועמדות מפלגת העבודה לראשות עיריית תל אביב בפריימריס, מפני שרבין ושותפיו פעלו, בהחלטה אנטי־דמוקרטית, למנות אותו בלי שיצטרך להתמודד מול חברים אחרים במפלגה. הוא קיבל מישראל קיסר את תפקיד יו"ר רשת עמל בלי שנאלץ לשרת ולו חצי שנה במנגנון המפלגתי, נקלט בנחירות במפלגת העבודה, נהפך לכוכב תשדירים במערכת הבחירות האחרונה, ובכל זאת, שום תפקיד שקיבל לא הולם, לדעתו, את כישוריו. למרות שיש אנשים המגלים בקהלני תכונה נדירה של תמימות, יש סבורים כי הוא בעיקר עדתומני, וכי מעולם לא הפגין צמחונות. כששימש ראש מטה הבחירות של קיסר לפריימריס, יצא מהמטה הזה הסטיקר "פרס אוס" (ללא ניקוד, כך שהסטיקר המתוחכם

אסעד ושטרית מתלבטים

ח"כ אסעד אסעד מהליכוד, איש מחנה נתניהו, שב ממחזר בימים אלה את הדילמה מימי הסכם אוסלו. אז הוא החליט להימנע מהצבעה בכנסת, היום הוא רומז כי הוא במצוקה קשה אף יותר: ברמת הגולן הרי יש אוכלוסיה דרוזית המעוניינת לשוב אל חיק הסורי. "כשהנושא יגיע לכנסת, אחליט בהתאם למצפוני", אומר ח"כ אסעד. "אני בעד שלום, ובשביל שלום צריך לשלם מחיר. העיקרון שמנחה אותי הוא הסדר שלום בין מדינת ישראל לכל שכנותיה, ושום הסכם לא יכול להתבצע ללא פשרות. בליכוד הבינו אותי כשנמנעתי בהצבעה על הסכם אוסלו".

ויש עוד אישים בליכוד שעדיין לא פצו את פיהם, והם ממשיכים לשמור את דעותיהם בנושא. לפני כשנתיים, בשיחות פרטיות, ולפני שנעשה ראש עיר ימני־חרדי, אמר אהוד אולמרט כי הוא תומך בהסכם שלום עם סוריה גם אם יהיה צורך לסגת מרמת הגולן, אבל בשביל זה – הוא הוסיף – צריך את הליכוד בממשלה.

ח"כ מאיר שטרית נשמע כמו אף הוא מבולבל השבוע. "אני בעד הסכם שלום עם סוריה, דווקא מפני שסוריה מחזיקה את המפתח לפתרון הפלונטר באזור", הוא אומר. "הסכם עם סוריה הוא הסכם עם לבנון ופתיחת הדלת לכל מדינות המפרץ, וגם שיתוק פעילותם של ארגוני הטרור, כולל החיזבאללה".

שטרית נשמע כמו דובר הממשלה, עד שהוא מציג את הסכם השלום העדיף בעיניו: "ישראל תכיר בריבונות הסורית על רוב־רובו של הגולן, כולל היישובים, בתנאי שהסורים יחכירו לנו את השטח לתקופה של עשרים שנה". שטרית תומך בעקירת יישובים, אבל רק בתנאי ששטח הגולן יוחכר לישראל. "אני אקבל הסכם שלום גם עם עשר שנים בלבד של חכירה", הוא מודיע לפתע את המחיר.

על השאלה כיצד יצביע, שטרית מתקשה לענות. "ימים יגידו. אם ההסכם יהיה טוב – לא אחשוש לדבר בעדו", הוא אומר. "אני מהמר שלממשלה יהיה רוב במשאל העם, כי כל אמא תרצה שהילד שלה יחזור הביתה מהמלבנון".

שנה טובה לעמיר פרץ

בראש השנה גילו אלפי חברי מפלגת העבודה (ובכללם חברי מרכז המפלגה ולשכתה) מעטפה בתיבת הדואר ועליה הלוגו: "האגף לאיגוד מקצועי בבית נבחרי ההסתדרות". עמיר פרץ מסיעת רם, מתברר, הוליש לברך בשנה טובה אלפים מחברי המפלגה ההאם שלה, על חשבון הגידון, בשיעור כמיליארד שקל, של ההסתדרות. "ביקשתי לשלוח שנה טובה רק לחברי העובדים", אומר פרץ. "זו לא היתה טעות שלי". האחראי לטעות הוא המחשב הישן של ההסתדרות, כי "כנראה יש במחשב רשימות ישנות של חברי מפלגת העבודה". הברפלד אשם.

אפרים דילוני וחיים הברפלד, שני קודמיו של פרץ בתפקיד, לא שלחו איגרת שנה טובה אישית לחבר המפלגה היקר, אבל הרי מדובר כאן בעניין קטנוני. לקודמיו גם לא היה נהג צמוד, כמו שיש לעמיר פרץ, אבל גם זה עניין קטנוני. והנה עוד עניין קטנוני: דילוני והברפלד לא קיבלו את תוספת השכר שמקבל היום יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, בסך כ־4,000 שקל בחודש, על פי הוראתו של מזכ"ל ההסתדרות, חיים רמון. "החליטו לתת לי נהג צמוד, אבל גם ליו"ר אגף הארגון, למזכיר ולמזכ"ל", אומר פרץ. ליו"ר אגף הארגון בהסתדרות, פיני שומר ממפלגת העבודה (קוטע יד ימינו), אין נהג צמוד.

פרץ אומר שהחוק הוא הקובע שחבר כנסת זכאי לחצי משכורת במקום עבודתו הנוסף, לכן הוא מקבל תוספת שכר. "ראש אגף בהסתדרות עולה לוועד הפועל לפחות 20 אלף שקל לחודש. אני עולה פחות", הוא אומר. אבל התוספת שמקבל פרץ, מלבד שירותי מזכירות ודואר, הן בהסתדרות והן בכנסת, כוללת רכב, רכב ונהג (שהובא במיוחד משדרות, מקום מגוריו של פרץ), חשבון הוצאות פתוח ועוד. אפשר לקבוע כי עלותו של פרץ גבוהה הרבה יותר מעלותו של ראש אגף, לפני המהפך בהסתדרות.

בקרוב, כך נודע, תתקבל החלטה בוועדה המרכזת, ולפיה יקוצץ שכרם של ראשי האגפים ב־20%, וחברי הכנסת מסיעת רם ימשיכו לקבל את משכורתם מהכנסת, ומלבד זאת, עוד מחצית שכרו של חבר כנסת על חשבון ההסתדרות, וכן הטבות נוספות שהוועד הפועל מעמיד לרשותם. כך תקים חבורת רמון בהסתדרות שני מעמדות בין ראשי אגפים בוועדה המרכזת: בעלי משכורת כפולה מסיעת רם, ובעלי משכורת מקוצצת ממפלגת העבודה.

עמיר פרץ גם הצליח לקבוע תקדים חדש: להסתדרות מעולם לא היה יו"ר אגף מקצועי שהוא גם חבר כנסת, המכלה את זמנו בין הוועד הפועל לבית המחוקקים. להסתדרות היה רק חבר כנסת אחד – המזכ"ל. היום יש להסתדרות חמישה חברי כנסת (עוד מאה?): יו"ר סיעת רם בוועמ"ת: רן כהן, יו"ר בית נבחרי הוועד הפועל; הגזבר חיים אורון; חיים רמון, וכאמור, עמיר פרץ, המתרוצצים בין ירושלים לתל אביב. מפלגת העבודה אסרה על חבריה את כפל התפקידים הזה, בעיקר בגלל מאבקיו של ראש המשמרת הצעירה אז, חיים רמון. היום מגשים רמון את החזיים הישנים שלפני המהפך שהוא עצמו הביא לתקנון מפלגתו־לשעבר.

חיים אורון התפטר מחברותו בוועדת הכספים של הכנסת, מיד עם מינויו לגזבר ההסתדרות. עמיר פרץ ממשיך לשמש יו"ר ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, למרות היותו יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, המאגד כמיליון וחצי עובדים. כך מקיים פרץ ניגוד אינטרסים מעניין: השבוע למשל דנה ועדת העבודה והרווחה שבראשותו בתקנות חלוקת הכסף של ביטוח הבריאות (הקפיטציה). פרץ אומר כי פסל את עצמו מלשבת בדיון, אבל ראש ועדה בכנסת הוא הקובע את סדר יומה של הוועדה, ממנה את חבריה, אחראי על הדיונים, יכול למסול סעיפים, ובמלים אחרות: פרץ ממשיך להחליט בדיונים המתנהלים בוועדה שבראשותו בעניינים הקשורים להסתדרות. הוא הבטיח אמנם כי יתפטר מהתפקיד הזה מיד עם כניסתו להסתדרות, אבל עד היום לא מצא זמן לכך.

אילו ייצג עמיר פרץ את מצוקת השכירים, בעקבות העלאת הריבית במשק והצהרת הממשלה כי השכר בסקטור הציבורי יצטמצם – כל העניינים האלה באמת היו נראים קטנוניים. אבל פרץ שתק בחודשים האחרונים, ואף היה שותף שקט להודעתה של הנהגת ההסתדרות כי תקצץ בשכר עובדי הוועד הפועל ותפטר מאות מהם.

פרץ. גם מעסיק, גם מפטר וגם נציג המפוטרים

פרץ אומר בתגובה כי הוא "התריע" – זה המונח – נגד פגיעה בהסכמי השכר, ודבריו הופיעו בעיתונות. לראיה, הוא מספר שהשבוע נפגש עם נגיד בנק ישראל. פגישה עם הנגיד יכולה בהחלט להיות שיחת רקע מעניינת, אבל לא ברור איזו משמעות עשויה להיות לה על מצב העובדים במשק – עתה, לאחר שהריבית כבר הועלתה, והממשלה כבר הכריזה כי תקצץ בשכר, והשכירים משלמי המשכנתאות נדרשים היום להפריש עוד אחוזים ניכרים ממשכורתם לתשלום המשכנתא.

כיו"ר האגף לאיגוד מקצועי חייב פרץ להגן גם על עובדי הוועד הפועל, "אבל אני לא אתן יד להתמוטטות המוסד שבו אני עובד", מצהיר. פרץ תומך בפיטורים. אמנם הוא חושב שצריך להגן על עובדי "דבר", אבל "אי־אפשר שהעיתון הזה ימשיך להיות מסובסד". "אני לא מוכן לשבת בפורום שמנהל את המו"מ עם העובדים, כי אני יו"ר האגף, ואני לא שותף להפקרות של העובדים".

עד לפני חצי שנה סימל ניגוד האינטרסים בהסתדרות את היותה מעסיק המייצג גם את המועסקים. היום רושם יו"ר האגף לאיגוד מקצועי פטנט חדש: עמיר פרץ הוא גם מעסיקם של עובדי הוועד הפועל, וגם מי שנותן יד לפיטוריהם. ובאיגרת השנה הטובה ששלח לחברי מפלגת העבודה, הוא כתב: "תהא זו שנה של שינויים ותמורות לחיזוק העובד בישראל".

פינת הפינוי הזוחל

לאחר 27 שנות כיבוש ישראלי, מתברר כי "ייהוד" הגולן נכשל. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה קובעים כי מספר הלא־יהודים בגולן גדול ממספר היהודים. הנתון המעודכן ביותר, שתפרסם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בנובמבר הקרוב, הוא מסוף שנת 93': רק 12,600 יהודים מתגוררים בגולן – לעומת 16,400 לא־יהודים.

בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מודים כי הם מתקשים לעקוב אחר תושבי הגולן שבבעלותם דירה נוספת בתחומי הקו הירוק, שהחליטו לעבור אל תוך מדינת ישראל. שיחות עם תושבים לשעבר מהגולן מגלות כי תושבי מושבים וקיבוצים רבים, וכן תושבי קצרין, שהחליטו לעבור אל תוך הקו הירוק, עדיין מחזיקים בבעלותם את דירתם השנה, וכנראה מחכים לרגע שיוחלט על מתן פיצויים למפונים. תושב לשעבר של בני יהודה (מרכז כפרי משגשג בגולן), המתגורר היום בראשון, אומד את ממדי התופעה בעשרות מקרים כאלה.

אבו עלא נעדר מישיבת מועצת הרשות הפלשתינית; מכחיש כאילו התפטר מתפקידו

מאת אורי ניר ועמירה הס

אתמול קיים [אבו עלא], האחראי על משרד הכלכלה ברשות הפלשתינית, לא הופיע אתמול לישיבתה השבועית של מועצת הרשות בעזה. ביום שישי נמסר ב"קול ישראל" שהוא ביקש מיאסר ערפאת לשחררו מתפקידו. בישיבת הרשות אתמול נרמז; בין השאר, תקציב המשרדים וחברי הרשות אישרו את גובה תקציביהם לארבעת החודשים הבאים.

מחלוקת עם שעת

בעשרת הימים האחרונים נפוצו שמועות מגורמים פלשתיניים שונים בעזה, שכוונתו של אבו עלא להתפטר בשל חילוקי דעות עם יאסר ערפאת. אך אתמול ושלשום הכחישו אבו עלא עצמו וחברי רשות אחרים את הידיעה שהוא התפטר. דובר לשכתו של ערפאת, נביל אבו רדינה, אף הכחיש זאת רשמית, והודיע שאבו עלא נשאר בתפקידו. ביום שישי בבוקר בא אבו עלא לעזה מיריחו ונועד לישיבה ארוכה עם ערפאת, שבה דנו השניים בחילוקי הדעות והדרכים ליישבם.

זכריא אל ארא, האחראי על משרד השיכון ברשות, נימק אתמול את היעדרו של אבו עלא ב"סיבות אישיות". אך הממונה על משרד הנוער והספורט, עזמי שעייבי, אישר ברמזו שאבו עלא לא הגיע בשל עמדות שונות שהביע כבר בישיבות קודמות. מקורות פלשתיניים ברצועה טוענים שבששת החודשים האחרונים איים אבו עלא בהתפטרות כמה פעמים, כאמצעי לחץ וכדרך לגרום לערפאת להקשיב לביקורתו. לדברי מקור ברצועה, אבן הגיש אבו עלא מכתב התפטרות לערפאת, אך ערפאת ספר את העניין בלארכלום וכינה זאת "בדיחה".

אבו עלא הביע פעמים אחדות את התמרמרותו על שערפאת מרכז בידיו את כל מנגנון ההחלטות בנושאים כלכליים, כולל תכנון כלכלי. ריכוזיות זו היא אחת הסיבות לעיכובים בהעברת הכספים מהמדינות התורמות דרך הבנק העולמי. אבו עלא, בניגוד לערפאת, מקבל את תנאי הבנק העולמי להעברת התרומות המובטחות ומסכים עם דרישותיו לבקרה תקציבית ולפיקוח.

עוד בהיותו בתוניס, לפני העברת הסמכויות, מונה אבו עלא להיות אחד מהמנהלים האחראים על פקדאר, המועצה הפלשתינית הכלכלית לתכנון ולשיקום שמושבה בירושלים. ממקורות שונים נמסר שהוא ממורמר על שפקדאר אינה משמשת בתפקידה המקורי כמיישמת ומבצעת של פרויקטים כלכליים, אלא הפכה למעין בית חרושת לרעיונות ולתוכניות מגירה, משום דרכי הניהול הריכוזיות של ערפאת.

עוד טוענים המקורות שאבו עלא חש נפגע על שערפאת חתם על הסכמים כלכליים מאחורי גבו, מקצץ בסמכויותיו ועוקף אותו באמצעות יועצים כלכליים אישיים ובאמצעות ד"ר נביל שעת. המתח בין שעת, האחראי על משרד התכנון ושיתוף הפעולה הבינלאומי, לבין אבו עלא, הגיע לשיא חדש לפני כעשרה ימים, בישיבת המדינות התורמות והבנק העולמי בפאריס. לפי התכנון המקורי נציג הרשות היה אמור להיות אבו עלא, אך במקום הופיע גם שעת. יש שטוענים שמתח זה היה הרקע הסמוי לפיצוץ בשיחות פאריס, ולא הכללת מוסדות פלשתיניים בירושלים ברשימת מקבלי התרומות.

תמונת ארכיון

אבו עלא (מימין) ויו"ר אש"ף, יאסר ערפאת. אבו עלא מתח פעמים אחדות ביקורת על כך שערפאת מרכז בידיו את כל ההחלטות בנושאים כלכליים. ריכוזיות זו שנוהג ערפאת היא אחת הסיבות לעיכוב בהעברת כספי המדינות התורמות לרשות הפלשתינית

הממשל הפלשתיני יפרסם מכרז על הקמת שדה תעופה בעזה

מאת אורי ניר

הרשות הפלשתינית מתכוונת לפרסם מחר או מחרתיים את המכרז בדבר הקמתו של שדה התעופה הבינלאומי של עזה. כך אישר אמש ראש מינהל התעופה האזרחי במשרד התחבורה של הרשות, פאיז זידאן.

בשלב ראשון, אמר זידאן, מתכוונת הרשות הפלשתינית להקים שדה תעופה קטן, שבו יוכלו לנחות ולהמריא מטוסים קטנים, המסוגלים להוביל עד 50 נוסעים. אחר־כך יורחב נמל התעופה. כשיושלם הפרויקט, הוא יכלול מסוף נוסעים עם דלפקים לחברות התעופה השונות המשתמשות בו, מגדל פיקוח, מתקנים טכניים לטיפול במטוסים ולאחסונם, תחנת כוח עצמאית להפקת חשמל, ותחנה לטיהור מים שישמשו את שדה התעופה.

זידאן, מתגורר במקבוצע, אמר כי האתר המיועד להקמת נמל התעופה טרם נבחר, אך הדבר ייקבע תוך ימים אחדים בתיאום עם ישראל. לדבריו, ישראל יודעת את כל פרטי התכנון הפלשתיני בעניין זה. ועדה משותפת של מינהל התעופה הישראלי והפלשתיני מתכנסת לישיבות מדי פעם, אמר זידאן, ובהן מעדכנים הפלשתינאים את עמיתיהם הישראלים על תוכניותיהם.

זידאן אמר אמש בראיון טלפוני, כי הוא סבור שהשלב הראשון בפרויקט ישלם בתוך חודשים ספורים. הוא מסר שעדיין לא ברור מה יהיה גובה התקציב לבניית שדה התעופה, אולם "אנו עומדים בקשר עם הגורמים המממנים, ומצפים להגשת הצעות (מחיר)", הוא אמר.

האחראי על התעופה האזרחית ברשות הפלשתינית אמר כי הוא סבור שיש סיכוי טוב שחברות פלשתיניות יזכו במכרז. חברות פלשתיניות, הוא אמר, מסוגלות לבצע את העבודות.

לדברי זידאן, המכרז אמור להתפרסם בעיתוני מזרח־ירושלים תוך 48 שעות.

החלטת הרשות הפלשתינית להקמת נמל תעופה בינלאומי עומדת בניגוד להמלצת הבנק העולמי.

ג'בריל רג'וב: אני לא חייל של שחל והוא לא יכול לבקשני לבוא לחקירה

מאת אורי ניר
סופר "הארץ" בשטחים

ראש שירות הביטחון הפלשתיני המסכל ביריחו, ג'בריל רג'וב, דוחה את האשמותיו של שר המשטרה, משה שחל, כי הוא ואנשיו עוסקים בפעילות בלתי־חוקית במזרח־ירושלים או בגדה המערבית. רג'וב אמר כי כל פעילותיו של שירות "הביטחון המסכל" מיועדות לקידום תהליך השלום והדיקום בין ישראלים לפלשתינאים.

השר משה שחל אמר שלשום כי המשטרה מבקשת לחקור את רג'וב בשל עבירות המיוחסות לאנשיו, בתחום ירושלים. השר מסר, כי שלושה מאנשי רג'וב חשודים בכך שחטפו בירושלים תושב ירדן והעבירו אותו ליריחו, שם הוא עצור.

רג'וב דוחה על מעצרם של שלושה משומרי הראש שלו, המואשמים בין היתר כי היו מעורבים בחטיפתו של עיתונאי פלשתיני, סמיח סמארה, מירושלים ליריחו לצורך חקירה. השלושה, אנואר עואד, סלאח סבאח ומוסעוב תמים, טוענים כי חוקרי המשטרה השתמשו באמצעים אלימים נגדם בחקירתם, וכי ביקשו לאיים באמצעותם על רג'וב, כי יבולע לו אם שלטונות הביטחון של ישראל יתפסו אותו פועל בירושלים.

השלושה נעצרו בתוך גל מעצרים של פעילי ה"ביטחון המסכל" של רג'וב בגדה המערבית. בשבוע שעבר נעצרו לא פחות מ־13 פעילי השירות הזה. שני האחרונים נעצרו ביום חמישי שעבר בכביש יריחו ורמאללה ליד ואדי קלט. בעקבות מעצרם פרצו מהומות קשות בסביבת יריחו והצעירים ממחנה הפליטים עקבת ג'אבר שבמבואות הדרומיים של העיר. הם הציתו צמיגים, חסמו את כביש מספר 90 למשך שעה ארוכה, ונאותו להתפזר רק אחרי שמפקד ה"ביטחון המסכל", רג'וב, הפציר בהם לעשות זאת. עקב ההפגנות הטילו שלטונות הביטחון סגר על יריחו למשך כיממה. הסגר הוסר אתמול בבוקר, אחרי התערבותו של מפקד משטרת יריחו סעדי נאג'י. זה נפגש אתמול בבוקר עם עמיתיו הישראלים בוועדת התיאום הביטחונית לאזור יריחו, וגיבש במשותף צעדים להרגעת הרוחות בעיר.

אמש, בראיון טלפוני, רג'וב תקף בחריפות רבה את שר המשטרה, משה שחל, שאמר בסוף השבוע שעבר כי ברצונו לחקור את רג'וב על פעולות בלתי־חוקיות של אנשיו בירושלים. רג'וב אמר כי הוא ואנשיו אינם עוסקים בפעילות שאינה חוקית, וכי מותר להם לפעול בכל מקום שנראה להם.

"פרימיטיב אחד"

לדבריו, שחל טעה כשהאשים אותו ואת אנשיו בחטיפתו של העיתונאי סמיח סמארה ממלון "אמריקן קולוני" בירושלים לחקירה ביריחו. "יש פרימיטיב אחד שקוראים לו משה שחל. או שהוא קצת אהבל, או שמישהו הסית אותו" אמר רג'וב. "אני אלוף משנה במשטרה הפלשתינית. יש לי קצת השפעה בשטח, ואני אחד היועצים המרכזיים של היושב־ראש (ערפאת). להגיד שמבקשים אותי לחקירה זה לא לכבודו של השר שחל. אני לא חייל שלו, ולא תושב שלו, אלא שייך לשלטון הפלשתיני", אמר רג'וב.

סמיח סמארה, עורך תחנת הרדיו הפלשתיני המתנגד בעזה, הכחיש שלשום מכל וכל את הידיעות שנחטף בידי אנשי המנגנון של רג'וב. בראיונות לאמצעי התקשורת הפלשתיניים, סיפר סמארה כי בא ליריחו מרצונו, ואיש לא אילץ אותו לעשות זאת. הוא סיפר ששהה בישראל במסגרת מגעיה של תחנת השידור הפלשתינית "קול פלשתין" עם פעיל השלום אייבי נתן, לקבל ממנו במתנה ציוד שידור של תחנת "קול השלום" שנסגרה. "שחל לא ידע מה קרה, ותתם דיבר. זו בושה לשר", אמר רג'וב.

פרקליטתם של שלושת שומרי הראש של רג'וב, נאילה עטיה, סיפרה אמש אחרי שנפגשה עם מרשיה, כי הם ציינו באוזניה שהחוקרים מיעטו לשאול אותם על פרשת סמארה – אף שמעורבות בפרשה היא כנראה החשד העיקרי נגדם (רג'וב סיפר לפרקליטת השלושה, כי אנשי השב"כ הישראליים אמרו לו שברצונם להמשיך ולהחזיק בשלושת שומרי הראש, משום החשד שהם מעורבים בפרשת סלאמה). עו"ד עטיה אמרה כי השלושה סיפרו לה שהחוקרים ניסו לשאוב מהם פרטים על אופי פעילותו של רג'וב, על ההנחיות שהוא מסר להם, על גובה המשכורות של אנשי "הביטחון המסכל", וכיוצא באלה עניינים הקשורים לדרכי פעולתו של הגוף הזה.

השלושה, שיובאו להארכת מעצרם ב־21 בחודש, נאשמים ב"קשירת קשר לביצוע פשע", ב"התארגנות אסורה", ובהחזקת סכין שלא כדין. הם נעצרו ב־10 בחודש בשעה 2 בלילה כשמן ירושלים. לטענתם, הם נסעו לבתיהם בג'יפ שכור על שמו של רג'וב, אחרי שהסיעו את רג'וב לביתו שליד ירושלים, בעקבות יום של פעילות עם מפקדים.

מבין 13 אנשיו של רג'וב שנעצרו באחרונה, נותרו במעצר שלושת שומרי הראש, וכן שני עוזריו שנעצרו שלשום ליד יריחו.

ה"ביטחון המסכל" של רג'וב שלח בחודשים האחרונים זרועות לכל רחבי הגדה המערבית, ובכלל זה למזרח־ירושלים. המנגנון הזה מבקש למלא את החלל שנותר בגדה אחרי התפוררות המשטרה בשטחים, עוד בתחילת האינתיפאדה, ולהכשיר את הקרקע מבחינה ביטחונית לפריסת השלטון הפלשתיני האוטונומי על כל שטחי הגדה. אולם אנשיו של רג'וב אינם עוסקים רק בפעילות נגד חשודים בפשע פלילי, אלא גם נגד אנשים, החשודים בפעילות פוליטית אופוזיציונית, נגד הרשות הפלשתינית ונגד תהליך השלום. לפי ידיעות מהימנות הם עוסקים גם בפעילות נגד חשודים בשיתוף פעולה עם ישראל.

הם פועלים בדרכים של משטרה חשאית. לפי ידיעות מהימנות הם איימו על אנשים לא מעטים בגדה, וציוו על תושבים מהגדה להתלוות אליהם לחקירה במטה שלהם ביריחו. רג'וב מכחיש טענות כאילו אנשי "המשפ" תושבים לחקירה ביריחו.

גורמים ביטחוניים ישראליים מסרו כי פעולותיו של "הביטחון המסכל" בשבועות האחרונים "עברו את הקו האדום". לדברי המקורות, שלטונות ישראל העלימו עין כאשר רג'וב ואנשיו הקימו סניפים בערי הגדה, שבדרך־כלל פעלו ליד המטות האזוריים של תנועת "פתח", ועסקו ביישוב סכסוכים מקומיים ובעניינים הקשורים לביטחון ציבורי. לדברי הגורמים, כאשר אנשי המנגנון של רג'וב החלו לעסוק בפעילות של משטרה חשאית, הכוללת חקירות אלימות, בכלל זה בתחומי ירושלים, הם "עברו את הקו האדום".

רג'וב טען אמש כי הוא ואנשיו "מכבדים את ההסכמים" שהושגו בינם לבין שלטונות הביטחון הישראליים, וכי ההאשמות כאילו הם חורגים מסמכויותיהם הינן "שטויות".

תושבים בגדה אומרים כי פעילות אנשי ה"ביטחון המסכל", זורעת חרדה רבה בגדה המערבית. סיפורים על חקירות אלימות ועל איומים על תושבים בגדה עשו להם כנפיים, ורבים בשטחים מדברים בגלוי על חששותיהם מפני אנשיו של ג'בריל.

צה"ל בודק תלונת חייל, כאילו נחטף נשקו

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

צה"ל וכוחות הביטחון בודקים את תלונתו של חייל מילואים, לפיה בשעה שטייל אתמול עם חברתו באזור ואדי קלט, קפץ עליו אדם חמוש בסכין, חטף את נשקו וברח מהמקום.

מצה"ל נמסר, כי כוחות הביטחון פתחו בחיפושים באזור והקימו מחסומים.

תושב הכפר קליל שבנפת שכם נעצר שלשום בלילה על ידי כוחות משמר הגבול ומשטרה.

בסריקות בביתו התגלו אקדח מאולתר, רובה מאולתר, בקבוק תבערה, [illegible].

צעיר תושב מחנה הפליטים עקבת ג'אבר נעצר על ידי חיילים במחסום צה"ל בוודי יריחו, כשברשותו סכין באורך 15 ס"מ. הצעיר הועבר לחקירה במשטרה.

עבדאללה חוראני שב לעזה אחרי 31 שנה למרות התנגדותו להסכם אוסלו

מאת אורי ניר

חבר הוועד הפועל של אש"ף, עבדאללה חוראני, ממתנגדי הסכם אוסלו, בא שלשום לעזה אחרי היעדרות של 31 שנה ממנה. חוראני, יליד חאן יונס, היה מחלוצי ההידברות עם גורמים בשמאל הציוני בישראל.

עם בואו, קרא לכונן הידברות של ממש בין הרשות הפלשתינית לבין כל הפלגים הפוליטיים בזירה הפלשתינית, תומכי ההסכם עם ישראל ומתנגדיו.

חוראני יצא בחריפות נגד הסכם אוסלו מיד אחרי שנחתם, ואף החרים את ישיבות הוועד הפועל של אש"ף במחאה. הוא התרכך מעט לפני כחודש, וקיבל מידי יאסר ערפאת את תיק הפליטים בהנהגת הארגון. אחרי שמונה להיות אחראי על האגף לענייני פליטים, הסביר כי אין בכך סתירה להתנגדותו להסכם, משום שנושא הפליטים הוא אחת מסוגיות הקונסנסוס היסודיות בקרב העם הפלשתיני.

חוראני, שגורש בידי שלטונות מצרים מרצועת עזה בשנת 63', אמר בראיונות לעיתונאים עם שובו לרצועה מתוניס כי אין לפרש את בואו לעזה כתמיכה בהסכם אוסלו. לדבריו, שובו לעזה הוא בבחינת הגשמת זכותו, וכי העובדה שרשות פלשתינית שולטת על חלק מן האדמה הפלשתינית נוספת בו עידוד.

יד ושם
רשות הזכרון לשואה ולגבורה

סוכות ביד ושם

מסע אל
תרבות
שחרבה

חוה"מ סוכות תשנ"ה

21, 22, 23, 25 בספטמבר 1994

אתרי יד ושם פתוחים לביקור
מ־09:00 עד 21:00
[יום שישי, 23.9.94, עד שעה 14:00]

מוזיאון הסטורי, מוזיאון לאמנות, יד לילד, אוהל יזכור
היכל השמות, שדרת חסידי אומות העולם, בקעת הקהילות

מדי יום:
● יריד ספרים ● רצף סרטים ● סיורים
מודרכים ● מוסיקת כלייזמרים ● מיצגים אור־קוליים
● תערוכות ● אירועים מיוחדים ● הפעלות לילדים

לנותיות המבקרים - סוכה והסעה מהר הרצל

מופעים בבקעת הקהילות
שירים מבית אבא

בשעה 20:00
הגבעטרון ושולי נתן
21.9.94, יום רביעי, א' חוהמ"ס

חוה אלברשטיין
22.9.94, יום חמישי, ב' חוהמ"ס

דודו פישר
25.9.94, יום ראשון, ה' חוהמ"ס

מחיר המופעים: 29 ש"ח, (לקבוצות 23 ש"ח)
כרטיסים למופעים: ירושלים - בימות/קלעים, ת"א - הדרן/קסטל/לאן
ובערב המופע בבקעת הקהילות ביד ושם משעה 19:00

רצוי להצטייד בלבוש חם

לפרטים נוספים: יד ושם, המחלקה להסברה והנצחה, 02-751658.
או מירושלים למוקד 106, או מחוץ לירושלים בטל' 02-314600-4

רובין

מעריב
האגודה הבינל' של ידידי יד ושם
israel
עיריית ירושלים
האגף לתרבות
ומחלקת התיירות

هكذا من الأصل

هكذا | من الأصل

המשטרה הפלשתינית תקבל בקרוב 19 מיליון ד' מהמדינות התורמות

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

המדינות התורמות יעבירו בי־מים הקרובים לרשות הממשל העצמי הפלשתיני 19.1 מיליון דו־לר למשטרה הפלשתינית. 12.1 מיליון דולר יוקצבו לכיסוי הגיר־עון שהצטבר בחודשים יולי 1994 עד ספטמבר, ו־7 מיליון דולר למימון משכורות השוטרים באוק־טובר וכיסוי הוצאות שוטפות אח־רות. הכסף יועבר דרך אונרו"א, סוכנות האו"ם לסעד ולתעסוקה. על גובה הסכומים החליטו נציגי הרשות.

ההחלטה ופירוט הדרכים להע־ברת הכספים התקבלו בסוף הש־בוע באוסלו, בשיחות בין מתאם פעולות האו"ם בשטחים הכבושים, טריה לארסן, לשר החוץ הנורווגי, ביורן גודאל. סיכומיהם התקבלו יומיים לאחר שיאסר ערפאת ושמ־עון פרס חתמו על הסכם ובו קרי־אה למדינות התורמות לממן את ההוצאות השוטפות של המשטרה, עד אשר מערכת גביית המסים בממשל העצמי תשתכלל ותכסה אותן בעצמה - עד סוף השנה ולא יאוחר ממארס '95. העברת הכס־פים בדרך זו, מקווים גורמים פלשתיניים, ישראליים ובינלאו־מיים, תיצור את המודל המתאים להעברת חלק גדול מהתרומות שהובטחו לרשות, למימון פרויק־טים של פיתוח ושיקום.

מאז סוף יוני לא קיבלו השוט־רים הפלשתינאים משכורות סדי־רות. הבנק העולמי סירב לטפל בענייני המשטרה ולעזור לכיסוי שוטף של הוצאותיה. מדינות כב־ריטניה וסעודיה, שהבטיחו להק־צות תרומות למשטרה, דרשו להעבירן רק דרך סוכנות מתווכת רב־לאומית כלשהי, שתוכל לע־רוב שהכספים אכן יגיעו ליעד המקורי. כמו כן הובעו בעבר חשש ותהיה מסימון פעולות משטרה שפעולה שלא להקפיד, לדעת כמה מנציגי המדינות התורמות באירופה, על זכויות האזרח. גם במטרה לסלק מכשול זה כלולים בכל אימוני המשטרה הפלשתינית קורסים העוסקים בשמירה על זכו־יות האדם.

בעקבות תיאומים שנים של לארסן הוחלט שאונרו"א תעביר את הסכומים הראשונים, משום שלה ממילא יש הניסיון והכלים בהעברת משכורות חודשיות לאל־פי פלשתינאים שהיא מעסיקה בג־דה וברצועה. החל מנובמבר תעביר את הכספים סוכנות או"ם אחרת - UNDP - כבראה עד סוף השנה, כאשר, לפי הערכת הפלשתינאים והמדינות התורמות, תשתכלל מערכת גביית המסים בממשל העצמי.

לארסן הדגיש כמה פעמים שצ־ריך לפתור קודם כל את בעיית הגירעון של המשטרה, משום ש"אי תשלום משכורות השוטרים הוא מצב מסוכן ומזיק לחברה הפ־לשתינית". אונרו"א הביעה הס־כמתה לשלם את הסכומים הנ"ל ברגע שתקבל הבטחה בכתב מהמ־דינות התורמות, ועוד לפני שיו־עברו אליה הכספים.

בישיבתה השבועית אתמול אישרה הרשות הפלשתינית תקצ־בה של 135 מיליון דולר למשרדי הרשות בארבעת החודשים הקרו־בים. מתוכם 43.5 מיליון דולר למשרד החינוך. בימים האחרונים נפתחו חשבונות בנק לכל משרד ממשלתי, והרשות התחילה להע־ביר את התקציב המוסכם לכל אחד מהם. שני ממונים על משרדי הכלכלה - אבו עלא וד"ר שעת - לא נכחו בישיבה.

בישיבה אתמול שוב דנו השר־ים בשאלת עובדי המדינה שפוט־רו מסיבות פוליטיות בתקופת השלטון הישראלי, ובגובה הפיצ־ויים על אובדן משרתם. לשם כך הוקמה ועדה משותפת של משרד האוצר, משרד המשפטים ואגף כוח האדם. כמו כן שבו הדגישו השרים שהרשות אחראית על נכי האינתיפאדה ושיקומם.

נכי האינתיפאדה קיבלו ממש־רד הרווחה (בראשות אום ג'יהאד) 500 דולר כסכום חד פעמי, ומספ־טמבר יקבלו מדי חודש 300 דולר.

בהתאם לסיכום בין שמעון פרס ליאסר ערפאת באוסלו, יתחדש ב־28 בחודש זה הדו־שיח בין ישראל לפלשתינאים על קיום הבחירות למועצת הרשות.

ד"ר סאאב עריקאת, העומד בר־אש משרד השלטון המקומי ואחר־אי על נושא הבחירות, אמר אתמול שבקרוב ייפתחו תשעה משרדי רישום בחירות: 2 בעזה ושבעה בגדה. הוא לא ציין תאריך מדויק לפתיחתם. בבאותו מהיש־בה הוא ביקר "גנראלים ישראליים שבדיבוריהם על סגירת משרדי הרישום הם שוכחים שחתמו על הסכם שלום, וממשיכים לדבר ככובשים".

לפני שבוע קבעה הרשות את 1 בנובמבר כמועד קיום הבחירות למועצת הרשות, על אף שישראל לא נתנה הסכמתה למועד זה ול־אופי הבחירות שהציעו הפלשתינ־אים. גורמים פלשתיניים רבים מפקפקים אם אכן יהיה אפשר לקיים את הבחירות במועד שנק־בע. הם מאשרים שקביעת התאריך נועדה להאיץ בישראל לשאת ול־תת על אופי הבחירות ולהסיר חששותיהם של גורמים בינלאומי־ים, שערפאת מתחמק מהליכים דמוקרטיים.

עוד החליטו חברי הרשות את־מול להורות על רישום כל כלי הרכב בתחומי הממשל העצמי וה־חרמת המכוניות שאין להן מספרי רישוי חוקיים ושאין להן ביטוח.

חברי הרשות אישרו את ההסכם שעליו חתמו ערפאת ופרס ב־13 בחודש באוסלו. בין השאר אומר ההסכם: "שני הצדדים קוראים לק־הילת המדינות התורמות לעשות מאמץ מיידי כדי לממן את ההוצ־אות השוטפות של הרשות הפלש־תינית ואת העברת הסמכויות המוקדמת. "שני הצדדים מקבלים את בקשתה של ועדת הקישור אד הוק (וממשלת נורווגיה) שלא להב־יא בפני קהילת המדינות התור־מות נושאים פוליטיים שבמחלוקת" (כמו סוגיית הפרויק־טים במזרח ירושלים, שגרמה למשבר בוועידת התרומות).

מצרים דורשת מישראל להקים מערך לניטור פסולת רדיו־אקטיווית

צפריר רינת

ממשלת מצרים ממשיכה ללח־וץ על ישראל להקים מערך לני־טור פסולת רדיו־אקטיווית. הדרישה להקמת מערך הניטור הו־עלתה לראשונה בסבב שיחות הש־לום הרב צדדיות שנערך בהאג בחודש אפריל, והמצרים מתכוו־נים להעלות שוב את הדרישה בס־בב השיחות הבא שייערך בחודש הבא בבחריין.

בהודעת הסיכום של סבב השי־חות בהאג היתה הפסולת הרדיו־אקטיווית הנושא היחידי עליו לא היתה הסכמה. המצרים הציעו שי־תוף פעולה בנושא המעקב והטי־פול בפסולת רדיו אקטיווית ברמות נמוכות. הם גם הציעו לק־בוע תקנות וכללים לטיפול בפס־לת זו. ישראל לא שיתפה פעולה עם המצרים, ונציגיה טענו שנושא הפסולת הרדיו־אקטיווית אינו נכ־לל במנדט של קבוצת העבודה בנושא איכות הסביבה.

במהלך הביקור האחרון בישר־אל של שר החוץ המצרי, עמר מו־סא, העלתה נציגות המשלחת המצרית לשיחות הרב צדדיות פעם נוספת את נושא הפסולת הר־דיו אקטיווית. תשובת הנציגים הישראלים היתה שהם זקוקים לה־בהרות נוספות לגבי הכוונות המצריות.

פסולת רדיואקטיווית מטופלת בעולם על ידי הפרדה כימית ושי־מוש חוזר בחומרי הפסולת, או על ידי קבורה. הפסולת מוכנסת לח־ביות ונקברת בעומק של 600 מט־רים, בתוך מרבצי מלח או סלעי גרניט. הפסולת הרדיו אקטיווית אליה מתכוונים המצרים מקורה בעיקר בחומרים רדיו אקטיוויים שבשימוש בתי חולים ומעבדות מחקר. פסולת זו נלקחת כמו כל הפסולת הרדיו אקטיווית בישראל לקריה למחקר גרעיני בדימונה.

צילום: ירון קמינסקי
חברי קיבוץ אלרום בקרב שובתי הרעב נגד הנסיגה מהגולן, באוהל המחאה באתר גמלא. חברי הקיבוץ סגרו את קיבוצם ביום שישי ליום אחד במחאה על כך שרבין אינו מבהיר את ההודעות שנמסרו אחרי ישיבת הממשלה בשבוע שעבר, כי קיבוצם יהיה הראשון להתפנות

לשכת מפלגת העבודה אמורה להטיל משמעת סיעתית בהצבעות על עתיד הגולן

מאות באו לאוהל המחאה בגמלא כדי להזדהות עם שובתי הרעב נגד הנסיגה

[illegible]

לשכת מפלגת העבודה תתכנס מחר בצהריים בתל־אביב לדיון מדיני. בישיבה צפויה להתקבל החלטה על הטלת משמעת סיעתית בכל הקשור להצבעות על הגולן. לקראת הדיון [illegible] הגולן [illegible] לחברי לשכת העבודה, שבה יבקשו לא להטיל משמעת סיעתית על קהלני וחבריו [illegible] הגולן. [illegible]

ישיבת הממשלה, כאילו קיבוצם יהיה הר־אשון להתפנות מרמת הגולן במסגרת הסדרי השלום עם הסורים. החברים קיימו אסיפה במוצאי יום הכיפורים והחליטו כי למעט הילדים, ייצאו כל חברי הקיבוץ להזדהות עם השובתים. יעקב אסרף, מז־כיר הקיבוץ, אמר כי ההחלטה להשבית ליום אחד נעשתה במחאה לאחר שלא נשמעה הכחשה מצד ראש הממשלה או כשרדו כי אין כוונה לפנות את הקיבוץ: "אנחנו, וזה אומר כל חברי הקיבוץ, חשים נבוכים, חסרי אונים ומבולבלים. החברים מנסים להרחיק את המחשבות שעומדים לפנות אותנו, ומשתדלים להאמין כי נוכל להישאר גם במסגרת הסדר שלום עם הסורים. הסדר שלא יחייב הורדת יישובים ובוודאי לא את היישוב שלנו".

בין מאות הבאים לגמלא ביום שישי היו חברי כנסת ואישי ציבור רבים וביר־אשם שר החקלאות יעקב צור, שהתקבל על ידי השובתים בקרירות רבה. "הוא מרח וברח", הגדיר את ביקורו של צור אורי הייטנר, אחד משובתי הרעב הדובר ועד יישובי הגולן. הכד הסביר לשובתים כי "כיום בנסיגה מוצרית לאורך זמן ואין סיבה לבהלה". השובתים השמיעו כלפיו קריאות בוז וסירבו לשמוע את דבריו. "ביקשנו ממנו עמדה ברורה אחת. לא רוצים לש־מוע מריחות. ברור לנו שהולכים לנסיגה", אמר יהודה וולמן, ראש המועצה האזורית גולן.

ח"כ רפאל איתן וחבריו מצומת הגיעו לביקור בגמלא, וחיזקו את ידי השובתים. איתן אמר כי אם מוותרים על הגולן, אפשר לוותר גם על קיבוץ נתיב הל"ה, קיבוצו של השר יעקב צור, שנמצא לדב־ריו על אדמות ערביות. ח"כ מאשה לוב־לסקי ביקרה אצל השובתים ואמרה כי היא נאמנה למצע מפלגת העבודה שאינו תו־מך בנסיגה מהגולן.

בגמלא ביקרו גם חברי הכנסת אלי גולדשמידט, גדליה גל, ואביגדור קהלני, האחראי על מבצע "עת 94".

עידוד רב קבלו השובתים מביקורו של מוטי אשכנזי, מחולל תנועת המחאה לאח־ר מלחמת יום הכיפורים.

משלחת של ראשי הקיבוץ הדתי הגיעה אף היא לאתר, והמזכיר המדיני של הקי־בוץ הדתי, אברהם שטרן, קרא לראש הממ־שלה למצוא שילוב בין ביטחון והתיישבות, ולהגיע להסדר שלום בלי הורדת יישובים.

הבוקר מתחיל השבוע השני של שבי־תת הרעב של עשרת תושבי רמת הגולן בגמלא.

ח"כ אביגדור קהלני, הזמין אתמול את נשיא סוריה, חאפז אסד, לבוא לישראל, להופיע בכנסת, ולהוכיח את רצונו האמי־תי בשלום. בהופיעו אתמול בצהריים במועדון הפוליטי ב"קאנטרי ג'", הקאנטרי קלאב של רמת אביב ג' בתל־אביב, אמר קהלני כי אינו מאמין היום לנשיא סוריה, אך בואו לישראל ודברים שיישא מעל בימת הכנסת יכולים להוכיח משהו על כוונותיו.

לדברי קהלני, אין הוא מייחס חשיבות רבה להתקפות עליו מצד גורמים מסוי־מים בתוך מפלגת העבודה ומחוצה לה, ואין בכוונתו לענות להם. "כל חיי נלחמ־תי ואמשיך להילחם. במלחמות השונות לחמתי בתוך צריח של טנק, ועתה אני נלחם על צריח הכנסת. כל חיי גם לא למדתי לשתוק, ואני גם לא תומך שילדי ילמדו לשתוק. וזאת כדי שלאף אחד לא תהיה אופציה לזרוק אותי לים", הבהיר.

"כולם יודעים שהמשא ומתן עם סוריה מתקדם, והוא לא הסתיים. יש עדיין חילו־קי דעות משמעותיים מאוד. מפלגת העבודה צריכה לתת ייפוי כוח לראש הממשלה ולשר החוץ להמשיך במשא ומ־תן עם הסורים, למרות שאנחנו יודעים שהוא עלול לחרוג ממצע המפלגה". כך אמר אתמול "להארץ" מזכ"ל מפלגת העבודה, נסים זוילי, בעת ביקור שערך ביישוב הבדואי אסייד שבנגב. זוילי הוסיף ואמר שייתכן וההסכם עם הסורים יהיה מעבר להתחייבויות שלנו, "אבל ברגע שההסכם הזה יגובש, נביא אותו לכנסת ולעם, ונביא אותו להכרעת העם. אם העם יגיד לא, אז לא יהיה הסכם", אמר זוילי.

מרצ תקיים בסוכות מבצע לעידוד התמיכה בוויתורים טריטוריאליים ברמת הגולן

שריד: מאז '67 נועד הגולן להיות קלף מיקוח

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

תנועת מרצ תפתח בחול המו־עד סוכות במבצע "סוכות שלום", במטרה לעודד את התמיכה הצי־בורית בתהליך השלום. סיסמת המבצע תהיה "השלום גדול מה־גולן".

התנועה תקים שלוש "סוכות שלום", שסביבן יתקיימו אירועים ופעילויות הסברה על הסכמי הש־לום והצורך לוותר על שטחים בר־מת־הגולן כדי לקדם את השלום עם סוריה. הסוכות יוקמו בצומת ראם (מכמיה) בדרום הארץ, בצו־מת גולני בצפון וכשטח פסטיבל התיאטרון בעכו.

מפגן צניחה ומסע טרקטורונים למג'דל שמס

בין האירועים: פגישות עם ועד יישובי הגולן, אירוח צעירים פלשתינאים מעזה, מפגן צניחה שבו ישתתף ח"כ דדי צוקר ומסע טרקטורונים מסכם למג'דל שמס, אשר אותו יובילו הח"כים רן כהן ובני טמקין.

המסע יסתיים ב"גבעת הצע־קה" ליד מג'דל שמס, משם יעב־רו פעילי מרצ מסר של שלום לתושבי סוריה.

השר יוסי שריד אמר לקראת פתיחת המבצע, כי "תושבי רמת הגולן מילאו בשעתו שליחות שנ־ראתה בעיני רבים כשליחות לאו־מית חשובה, אולם תוקפה של השליחות הזאת עומד עכשיו לפוג, ועל מתיישבי הגולן להכיר בכך".

על המתיישבים להכיר בצורך בהסכם עם סוריה

"חבל ומצער מאוד שמנהיגים בכירים במדינה פיתו בעבר את המתיישבים להאמין שנוכחותם ברמת הגולן היא נוכחות קבע, אך מלכתחילה היתה זו אשליה שנוע־דה להתנפץ במוקדם או במאוחר", אמר השר.

שריד הדגיש, כי מרצ האמינה מאז וכתמיד כי רמת הגולן נועדה מאז '67 לשמש כקלף מיקוח בידי ישראל לשם השגת שלום עם סו־ריה.

"עכשיו השלום הזה הוא בהישג יד, ועל מתיישבי הגולן לגלות אחריות ולהכיר בחיוניותו הע־לית של ההסכם עם סוריה, אשר למענו יהיה הכרח להחליט על וי־תור טריטוריאלי עמוק מאוד, שי־היה גם כואב מאוד", ציין.

יועצו המדיני של מובארק: עד האביב יחתמו ישראל וסוריה על הסכם שלום

"איראן ניצבת חסרת אונים למול השלום"

מאת ניצן הורביץ
שליח "הארץ" בצרפת

אל־באז: "הצדדים כנים"

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). אוסמה אל־באז, יועצו המדיני של נשיא מצרים חוסני מובר־אק, הכריז הסכם שלום בין ישראל וסוריה צפוי להיחתם עד האביב. בראיון שנתן לעי־תון "לה פיגארו" במהלך ביקו־רו בפאריס, אמר אל־באז כי בדבריו הוא מתבסס על מידע שהגיע לידיו. היועץ המצרי אמר כי אם יידחה מועד, עלול הדבר לגרום לבעיות בישראל בשל מערכת הבחירות.

אל־באז אמר עוד כי הוא משוכנע ששני הצדדים "פוע־לים בכנות להשגת שלום". לדבריו, מעוניין הנשיא אסד רוצה לקנות לו מקום בהיסטו־ריה, כמי שהחזיר שטח סורי מהכיבוש הישראלי. "אסד הוא אדם בעל חזון אסטרטגי. הוא מאמין שהשלום הוא האינטרס של ארצו ושל האזור", אמר אל־באז, "עבודתו האומה הער־בית איננה יכולה לזקוף קומתה, אלא בעזרת השלום, היציבות והפיתוח".

התקרבות לאיראן

אל־באז יוזר את מרבית דב־ריו לאיראן, בעקבות התבטאו־יותיו של נשיאה רפסנג'אני נגד מצרים. אל־באז אמר כי הגינויים האיראנים אינם גור־מים לו "נדודי שינה". אך הד־גיש כי יחסיו מעוניינת לשפר את יחסיה עם איראן. הוא אף ציין את גישתה החיובית של המשלחת האיראנית בעת ועי־דת האוכלוסין בקהיר.

לדבריו, "טהראן התחבה באור מהמהות הדיפלומטי בזירת התיכון. כל ניסיונותיהם לשי־בור את ההסכם הישראלי־פלשתיני כשלו, כפי שאין להם תומכים אמיתיים בתנועה הפלשתינית. איראן ניצבת חס־רת אונים למול השלום". אל־באז העריך כי ההבהרות הקי־ציות של איראן אינן משקפות את המדיניות האמיתית של מדינה זו. הוא הזכיר כי בכלל זה את איראן־עיראק, קיבלה איר־אן נשק מישראל.

בנימין כהנא ו־150 מאנשיו "מתכוונים להקים התנחלות בירדן"

כהנא: כולנו מכירים את הסיסמה "שתי גדות לירדן, זו שלנו זו גם כן"

מאת נדב שרגאי

בנימין זאב כהנא, מראשי תנו־עת כהנא חי שהוצאה מחוץ לחוק לאחר הטבח בחברון, הודיע ביום ו' כי הוא מתכוון לנסות ולהקים בקרוב התנחלות בעבר הירדן המ־זרחי, בשטח מדינת ירדן.

כהנא אמר, כי בכוונתו לעשות זאת יחד עם אחדים מחבריו, תוש־בי התנחלות תפוח שבשומרון, ופעילים נוספים המקורבים לכה־נא חי, שיגיעו מארה"ב במיוחד למטרה זו. לדבריו, הוא וחבריו יני־סו לעבור לתחום ירדן, עם פתיח־תו הרשמית של מעבר הגבול הישראלי לתושבים בעלי אזרחות כפולה. בכוונתם לנצל את האזר־חות הכפולה שלהם כדי לחצות את מעבר הגבול באופן חוקי.

כהנא אומר, כי כ־150 פעילי התנועה בארץ ובחו"ל כבר נרשמו להקמת התנחלות בעבר הירדן המזרחי. הוא הביע את ביטחונו שהירדנים יאפשרו את כניסת הק־בוצה לתחומי מדינתם. "הלא יש שלום בין שתי המדינות", אמר. כהנא הזכיר כי מבחינה היסטורית והלכתית עבר הירדן המזרחי הוא חלק מארץ ישראל. "כולנו מכי־רים את הסיסמה שתי גדות לירדן, זו שלנו זו גם כן".

בתקופת מלחמת לבנון פרסם הרב ישראל אריאל, לשעבר פעיל כך, פסק הלכה הקובע כי יש להק־ים התנחלויות גם בחלקי ארץ ישראל ההיסטורית שבתחום לב־נון. באותה תקופה פרסם אריאל חוברת בעניין, ובה פירט מקורות הלכתיים המחזקים את טענתו. גם אביו של בנימין זאב כהנא, מנהיג תנועת כך, הרב מאיר כהנא שנר־צח לפני שנים אחדות, קבע בספ־רים שונים שכתב שיש להתנחל גם באזורי ארץ ישראל שמחוץ לגבולות מדינת ישראל.

בשבוע שעבר זכה כהנא באש־מת הבוררה והחזקת פרסומי המר־דה, לאחר שבמבצע הבחירות של כהנא חי, קודם שנפסלה מלהשת־תף בבחירות לכנסת האחרונה, חו־לקו כרוזים הקוראים לפגוע בערבים. שופט השלום בירושלים, צבי זילברטל, קבע כי "הקריאה המצוינת בכרוז להפציץ יישובים ערביים אינה הפרת השלום, שכן היא מופנית לכאורה לממשלה, והכרוז אינו מסית בציבורין לפגי־עה באוכלוסייה הערבית".

ביטויים חריגים וקשים

עוד קבע השופט, כי המתקת גופים קיצוניים על ידי הגדרת ביטויים חריגים וקשים שהם מש־מיעים כביטויים אסורים, עלולה להסיט בדרך של אליטות מילו־לית, בוזה ומעוררת סליחה ככל שהיא, לרדוד של אלימות פיזית.

את כהנא ייצג עו"ד יאיר גולן. (אריפי). ירדן הורכת בישראל לרסן את אצבוז של כהנא, המבי־קשים להקים התנחלות בירדן.

"על ישראל לעצור את קבוצתו של כהנא", אמר אחמד מבידין, דובר משרד החוץ הירדני בשבת.

"זהו צעד חסר אחריות שאינו מש־רת בשום דרך את תהליך השלום בין שתי המדינות. על ממשלת ישראל לטפל בעניין באופן רצי־ני". לדברי מבידין, תוכנית ההתי־ישבות של כהנא ואנשיו פוגעת בריבונות הירדנית. אך הוא סירב לומר אם ירדן תנסה למנוע את כניסת אנשי כהנא זו לתחומה.

ההתיישבות שמתכננים כהנא ואנשיו לייסד אמורה לקום על חורבות העיר העתיקה מחניים, 55 ק"מ דרומית לעמאן. מחניים נזכ־רת בתנ"ך כבירת המחוז השביעי של המלך שלמה, אך מיקומה המ־דויק מעולם לא אותר.

פרופסור לארכיאולוגיה באוני־ברסיטה של ירדן, מוהמד אבו טא־לב, אמר כי "אין שם עדות לכך שהאתר קיים בשום חלק של המ־מלכה הירדנית, וקשה לנחש אם מחניים נמצאת בירדן או בכל מקום אחר באזור".

נאמני הר הבית עתרו לבג"ץ לאפשר להם לעלות להר בחול המועד סוכות

(עו). תנועת נאמני הר הבית עתרה לבג"ץ בבקשה לחייב את ראש מחוז ירושלים במשטרת ישראל, ניצב אריה עמית, לאפשר לחבריה לעלות לרגל להר הבית בחול המועד סוכות.

לטענת העותרים, "ההחלטה לא לאפשר ליהודים לעלות להר הבית בימי חג בשל החשש להפרת סדר, בעוד המוסלמים אינם מוגבלים, מפלה את היהודים לרעה". לדבריהם, "האיסור על כניסת יהודים עומד בניגוד להגנה הסביבה על המקומות הקדו־שים וחוק יסוד ירושלים".

בעתירה דומה שהגישה התנועה ב־כ' באב השנה, פסק בג"ץ כי יותר לנאמני הר הבית לעלות להר באופן מבוקר, במסגרת המשטרה, ואם יתגלו נסיבות חריגות בשטח יוכל מפקד המחוז לאסור את הכניסה להר. בפועל הצחה אסר ב־כ' באב את עליית חברי התנועה להר בשל "נסיבות חריגות". לטענת העותרים, הוא "נאחז בנימוקים ביטחוניים כדי למנוע מהם את העלייה להר".

ההסתדרות הציונית העולמית | הסוכנות היהודית לארץ־ישראל

הודעה

משרדי ההסתדרות הציונית העולמית והסוכנות היהודית ברחבי הארץ יהיו סגורים בחול־המועד סוכות, החל ביום ד' ט"ז תשרי תשנ"ה (21.9.94) עד יום א' כ' תשרי תשנ"ה (25.9.94).

מרכזי השרות והמידע לעולים של המחלקה לעליה ולקליטה יפתחו לקהל בתוכך חול־המועד סוכות בלבד בערבי חגים. מרכז המידע הטלפוני יהיה סגור.

מרחב	מרכז
1. ת"א -	המלך ג'ורג' 37, טל' 293266, 293267, 03-5284847; שעות פתיחה: 8:30-13:30
2. אשדוד -	שד' ציון 1, טל' 565873, 563717, 08-565047; שעות פתיחה: 8:30-13:30
3. בת־ים -	כצנלסון 63 כניסה מיוסטל, טל' 03-595974; שעות פתיחה: 8:30-13:30
4. נתניה -	הרב קוק 13; טל' 610180, 610266, 610602, 09-603424; שעות פתיחה: 8:30-13.30
מרחב צפון -	מרכז מידע רח' המגינים 131 חיפה; טל' 510352, 04-510401, שעות פתיחה: 8.00-13.00
מרחב דרום-	מרכז מידע רח' הרזיטה סולד 1, באר־שבע; טל' 07-295592, שעות פתיחה: 8.00-13.00
מרחב ירושלים-	מרכז מידע, רח' שמעון בן שטח 3; טל' 231823, 02-246522, שעות פתיחה: 9.00-13.00

תחנת שחרור מטעני העולים ומחסני הסוכנות היהודית בצריפין יהיו סגורים

לג שנות

נפתחה חקירה נגד שוטרים שירו על מכונית אשר פרצה מחסום ליד אשקלון והרגו אחד מנוסעיה

ארבעה נוסעים נוספים נפצעו. הנפגעים מוכרים למשטרה כעברייני סמים. מפקד מרחב לכיש: היה חשד כי מדובר במחבלים

תצלום: דני סלומון
מכונית הסובארו, לאחר שנעצרה בין הפרדסים. למטה משמאל, אהרון סערה, שנהרג מירי השוטרים

מאת ראובן שפירא ודניאל אביב

המחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים חוקרת את הנסיבות לירי של שוטרים על נוסעי מכונית, שלא עצרה שלשום במחסום משטרתי באזור אשקלון. אהרן סערה, בן 26 ממושב בית השקמה, נהרג מהירי, וארבעה מנוסעי המכונית נפצעו. החמישה שנפגעו מוכרים למשטרה כעברייני סמים.

לפי אחד הכיוונים הנחקרים, חמשת נוסעי המכונית ממסיבת אסיד והיו תחת השפעה של סמים. המכונית נסעה במהירות תוך התעלמות ממחסומים משטרתיים ומקריאות של השוטרים לעצור.

קציני משטרה בכירים אמרו אתמול, כי יש להביא בחשבון שלנוכח התרעות מודיעיניות על חשש לביצוע פיגועים על־ידי מחבלים הנוסעים במכוניות עם לוחיות זיהוי ישראליות, תודרכו שוטרי הסיור לפעול בנחישות בכל מקרה של חשד מסוג זה. לדברי הקצינים, אף אין להתעלם מכך שהאירוע התרחש לא רחוק מרצועת עזה, והדבר הגביר את החשדות כי מדובר במחבלים.

קצינים במטה הארצי של המשטרה סירבו אתמול להביע דעה על האירוע, ואמרו כי יש להמתין לתוצאות החקירה.

קצין משטרה בכיר, אמר כי "אמנם על־פי ההוראות, מותר לשוטרים לפתוח באש רק במקרים מסוימים, כאשר יש חשש לפגיעה בהם או לביצוע פיגוע או פשע חמור, אבל מצד שני רצוי כי מי שלא נשמע לשוטרים ידע שהוא מסתכן לעתים בנפשו". גם שר המשטרה, משה שחל, אמר אמש, כי "לנוכח החששות לפיגועים, חייבים השוטרים לגלות ערנות ולאתר כלי רכב חשודים, ומי שלא נשמע להוראותיהם לוקח סיכון".

מהמשטרה נמסר, כי שלשום בבוקר הבחין מתנדב של המשמר האזרחי, מאיר טל, במכונית מסוג סובארו, הנוסעת במהירות, שבה ישבו חמישה גברים ואשה. הוא אותת למכונית לעצור, אך נהג המכונית המשיך לנסוע. טל דיווח למשטרה במכשיר הקשר על מכונית נמלטת. הוא ציין, כי נוסעי המכונית ניסו לדרוס חיילים בצומת אשדוד, וכי יש חשד שמדובר במחבלים, אשר חטפו אשה.

ניידות של המשטרה פתחו במרדף אחר המכונית הנמלטת. זו נכנסה לתוך אשקלון, ומשם המשיכה לנסוע אל תוך הפרדסים שמדרום לעיר, לכיוון עזה. השוטרים ירו לעבר גלגלי המכונית. שני צמיגים נוקבו, אך המכונית המשיכה לנסוע בשבילי הפרדסים. לאחר מכן ירו השוטרים לתוך המכונית, ואז היא נעצרה.

בבדיקה התברר כי נוסעי המכונית הם עבריינים המוכרים למשטרה. אהרן סערה נפצע אנושות מהירי, ומת מפצעיו תוך זמן קצר. רוחן מזרחי, בן 27 מאשקלון, נפצע אנושות בראשו ובחזה. יוסף גניש, בן 34, בעל המכונית והנהג, אף הוא מאשקלון, נפצע באורח בינוני בכתפו. אברהם ישראל, בן 27, ואלברט אוחיון, בן 28, מאשקלון נפצעו באורח בינוני. כל הפצועים הועברו לבית החולים ברזילי באשקלון. מזרחי, שמצבו קשה, הועבר לאחר מכן לבית החולים הדסה בירושלים. יוכבד דהן, בת 25, שישבה במכונית, לקתה בהלם, ונלקחה לבית המעצר באשקלון.

כוחות של המשטרה פתחו בסריקת אזור הפרדסים, כדי לבדוק אם הוסתרו סמים במקום. כוחות גדולים, בפיקודו של מפקד מחוז הדרום, תת ניצב שמעון לוי, ומפקד מרחב לכיש, ניצב משנה ניר צפריר, פתחו בחקירת נסיבות המקרה. צפריר אמר שלשום, כי השוטרים פעלו לפי מיטב הבנתם, שכן על־פי ההודעה הראשונה שהתקבלה במשטרה היה חשד כי מדובר במחבלים.

זוילי ביקר ביישוב הבדווי אל סייד בעקבות המהומות שהיו במקום

מאת אמנון יוסף

מזכ"ל מפלגת העבודה, נסים זוילי, ביקר בשבת ביישוב הבדווי אל סייד שבנגב.

ביקורו של זוילי בא בעקבות המהומות הקשות שפרצו ביישוב, עקב תביעת ועד ההורים של בית הספר היסודי לפטר את מנהל בית הספר שלדעתם נכשל בתפקידו.

אל סייד, השוכן על כביש ערד באר־שבע, נחשב לאחד העניים בקרב השבטים הבדווים. במקום כ־3,000 תושבים המתגוררים בתנאים קשים ביותר. באל סייד אין מים, חשמל או טלפון. אבות אבותיהם של השבט הגיעו לנגב לפני כ־200 שנה, והתיישבו במקום. שטח היישוב הוא כ־12 אלף דונם, שהם היום קרקע מדינה. מאז ועד היום תושבי המקום לא קיבלו היתר לבנייה על שטח אדמה זה.

עקב המהומות שהתרחשו בשבועיים האחרונים בבית הספר היסודי, יצא זעמם של התושבים נגד השלטונות שעדיין לא מאפשרים להם להקים את בתי הקבע.

אתמול בעת ביקורו של מזכ"ל מפלגת העבודה, שטחו ראשי היישוב את הבעיות הקשות שאיתם נאלצים התושבים להתמודד.

חבר ועד תיאר בפני זוילי את מצבם הקשה של התושבים במקום, הנאלצים להתגורר בצפיפות רבה. לדבריו, מינהל מקרקעי ישראל רוצה בעת להגיע עימם להסדר קרקעות, לפיו ינתנו לתושבים 2,000 דונם שעליהם יוכלו בני השבט לבנות את בתיהם. לטענתם, הסדר זה אינו מספק והם רוצים להגדיל את שטחם כדי שיוכלו לפתח את היישוב בעתיד בשטחים נוספים שיימסרו להם על ידי המינהל.

יקבלו 20% מהשטח

עם זוילי באה לביקור מתכננת ערים והתיישבות, חנה מרום. מרום אמרה שעל פי התוכנית המוצעת, בני השבט יקבלו 20% מהשטח שעליו יושבים בעת התושבים. לדבריה, שאר השטח, כ־10,000 דונם יהיו חלק מהחבל של השבט, שעם הזמן יוכל המינהל לשחרר ממנו שטחים ליישוב.

הפתרון המוצע הוא שכל משפחה תקבל כ־4 דונם לבנייה. אחד התושבים, אברהים אל סייד, תקף בחריפות את ביקורו של זוילי במקום. "יש כאן פוליטיזציה", אמר אל סייד, "כל מפלגה באה לכאן, מבטיחה לתושבים ולא עושה דבר. זהו זלזול מוחלט באינטליגנציה של האנשים כאן". דבריו שוסעו על ידי חבריו, שהתנגדו לדבריו.

גם בעיית בית הספר היסודי ביישוב, שעדיין מושבת מלימודים זה השבוע השלישי, עלה בדיון שנערך באוהל האירוח. לדברי חבר ועד ההורים, מוסא אל סייד, תלמידים בני 8–9 אינם יודעים קרוא וכתוב בגלל מנהל בית הספר. זוילי אמר כי פנה למנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, כדי לעזור במציאת פתרון לבעיית בית הספר.

ח"כ מסאלחה קורא ל"אינתיפאדה בעבודה" במחאה על הוויתורים לרמון

ראשי סיעת העבודה בהסתדרות ידונו מחר עם רבין במשבר עם סיעת רם

מאת ירח טל
חיים ביאור ועתים

סגן שר הבריאות, ח"כ נואף מסאלחה, הכריז על "אינתיפאדה פוליטית בתוך מפלגת העבודה", בשל עמדת המפלגה ביחס לכוונת יו"ר ההסתדרות, חיים רמון, להדליף באנשי רם את ראשי ועדי הפועלים במגזר הערבי, המזוהים עם העבודה.

זוילי: "ניסיון הדחה"

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ נסים זוילי שותף להאשמותיו של מסאלחה כלפי רמון. לדבריו, "רם מבצע ניסיון הדחה אנטי דמוקרטי שמטרתו את רצון הבוחר". זוילי אמר כי העבודה לא תיתן לפגוע בייצוגה במגזר הערבי.

ראשי רם אמרו בתגובה להאשמות מסאלחה, כי סיעת רם פעלה על פי חוקת ההסתדרות, וכי הדרישותיו של מסאלחה הן לאדמוקרטיות, ומשקפות מציאות מעוותת, שנוצרה בעת שלטון העבודה בהסתדרות.

ראשי סיעת מפלגת העבודה בהסתדרות ייועצו מחר עם ראש הממשלה יצחק רבין ועם מזכ"ל המפלגה, ח"כ נסים זוילי, כדי לדון עמם במה שכינו "משבר ביחסים בין העבודה לרם בהנהגת ההסתדרות".

יוזמי שתי הסיעות נדונו ביום ששי בפגישה בין ראשי סיעת העבודה לזוילי. בפגישה השתתפו יו"ר סיעת העבודה בהסתדרות, חיים הברפלד, וחברי הנהגת ההסתדרות פיני שומר, מאיר גת, ראלב מג'דלה, גרשון גלמן, ויו"ר נעמ"ת, עופרה פרידמן. ראשי הסיעה קבלו על כך שעדיין לא הוקמה בהסתדרות הנהלת קואליציה – כפי שסוכם בין רם לעבודה, שבה אמורים נציגי הסיעות ליישב את חילוקי הדעות ביניהן.

יו"ר ההסתדרות, ח"כ חיים רמון, קבע כי הבוקר תיערך ישיבה ראשונה של הנהלת הקואליציה בהסתדרות בהשתתפות רם, העבודה והסיעה המשותפת לחד"ש ולרשימה המתקדמת.

סיעת העבודה בהסתדרות החליטה לחזור בה מכוונתה להחרים את הישיבה שיערך היום הוועד הפועל בעניין דו"ח ויינר על עיתון "דבר", במכירת נכסי חברת העובדים, ובהחלפת ראשי ועדי הפועלים במגזר הערבי.

מועד אחרון לפורשים

חוגי "דור ההמשך" ו"הדרך המרכזית" בעבודה פנו למזכ"ל המפלגה, ח"כ נסים זוילי, בבקשה שייקבע מועד אחרון לשובם של רמון וחבריו למפלגה. הם מציעים כי תינתן "חנינה כללית" לכל מי שפרש בשנתיים האחרונות מהמפלגה – ובלבד שישוב למפלגה במועד.

על פי ההצעה שהוגשה לזוילי, אם לא יחזרו לעבודה חברי הכנסת שפרשו ממנה, הם לא יוכלו להתמודד מטעם המפלגה בבחירות הבאות לכנסת.

האוצר אמור לכסות כ־1.3 מיליארד שקל מהחוב הצבור של קופ"ח תמורת נכסים

ההסתדרות תחויב להעביר לקופה 780 מיליון שקל. עקרונות התוכנית יובאו ביום ב' לאישור שרי האוצר והבריאות, ויו"ר ההסתדרות

מאת ערנה אריהוד
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

במסגרת ההצעה לתוכנית הבראה לקופת חולים הכללית, יסייע האוצר בכ־1.3 מיליארד שקל לכיסוי חוב צבור של הקופה. ההסתדרות תחויב להעביר לקופה במשך שלוש השנים הקרובות 780 מיליון שקל, והקופה תידרש להפחית מהוצאותיה 600 מיליון שקל בשנתיים הקרובות.

עקרונות תוכנית ההבראה, שסוכמו בין נציגי האוצר להנהלת הקופה, יובאו ביום ב' לאישור שר האוצר, אברהם שוחט, שר הבריאות, אפרים סנה ויו"ר ההסתדרות, חיים רמון, בדיון שיתקיים בלשכת שר האוצר בירושלים. אם יאשרו השרים את התוכנית, ייחתם ההסכם בין כל הגופים לאחר חג הסוכות, כדי שאפשר יהיה להתחיל להזרים לקופה כסף להמשך הפעילות עד סוף השנה.

על פי התוכנית המוצעת, יקבל האוצר על עצמו כיסוי כשליש מהחוב הצבור של הקופה, ובכך יגיע הסיוע של האוצר לקופה לכ־2.5 מיליארד שקל. החוב הצבור של הקופה נאמד ב־4 עד 4.5 מיליארד שקל. לאחר שיבדוק את מרכיבי החוב, יתחייב האוצר על סיוע של כ־1.3 מיליארד שקל תמורת העברת נכסי בתי החולים של הקופה לבעלות הממשלה, בשווי הסיוע.

בנוסף לכך, צפוי כי האוצר יגדיל את הסיוע לקופה בפעילות השוטפת ב־94' בכ־250 מיליון שקל. בכך יגיע הסיוע של האוצר לקופה לפעילות שוטפת ב־94' לכ־1.2 מיליארד שקל. האוצר העביר בסוף יולי 520 מיליון שקל לקופה, ובמקביל נתן לה הלוואה של 400 מיליון שקל כמימון ביניים, עד שההסתדרות תעביר את החוב שלה בסכום זה לקופה.

האוצר אינו מכיר בחוב הקופה לעובדים בגין חופשות וימי מחלה, שנאמד בכ־800 מיליון שקל. כמו כן, האוצר אינו מכיר בחוב לאשראי שוטף מהספקים, שנאמד אף הוא ב־800 מיליון שקל. הוא גם לא מכיר בתביעות לשלילת רפואות שמתנהלות כיום בבתי משפט, וההערכה היא שאם תימצא אשמת רופאי הקופה, סכום הפיצויים שתידרש הקופה לשלם יהיה כ־300 מיליון שקל. לכל אלה תידרש הקופה למצוא הסדר בתקציב השוטף שלה, לאחר שהכנסותה אמורה לגדול, עם כניסתו לתוקף של חוק ביטוח בריאות ממלכתי בתחילת 95'.

האוצר דורש מההסתדרות להעביר על חשבון החוב הצבור 260 מיליון שקל לשנה, במשך שלוש שנים. הקופה תידרש לצמצם את הוצאותיה בסכום של 300 מיליון שקל, וכ־200 מיליון שקל היא אמורה לגייס על ידי צמצום מצבת כוח האדם ב־1,200 משרות במשך שנתיים, וקיצוץ של כ־3% משכר העובדים.

במקביל לדיון בתוכנית ההבראה של הקופה, תידון עם שר האוצר הנהלת משרדו דרישתו של מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' מרדכי שני, להוסיף מתקציב המדינה סכום של 600 מיליון שקל ב־95', שכבר היום ידוע כי יחסרו כדי להפעיל את חוק הבריאות.

עלייה משמעותית בשכר

הסיבה לחסר הכספי נעוצה בעלייה משמעותית בשכר עובדי המערכת ב־94', של 40%–60%, והעלאה של 23% במחיר יום אשפוז. מרכיבים אלה יקרו באופן משמעותי את סל הבריאות, כך שעם הפעלת החוק לא יישאר תקציב לכיסוי ב־95'. במידה והחוק לא יושם במועד הצפוי, יידרש האוצר, להערכת שני, להעביר למערכת הבריאות תוספת תקציב של 1.8 מיליארד שקל.

סיעת הליכוד במוסדות קופת חולים הכללית דורשת לבטל את מועצת המנהלים של הקופה, ולמנות במקומה מועצה מנהלת שתורכב מנציגי המבוטחים, מנהלי מחוזות ומנציגי בתי החולים. דרישה זו היא חלק משורה של החלטות לשינוי מבני בקופה שגיבשה הסיעה, והועברו ליו"ר ההסתדרות. לדברי הליכוד, מבנה חדש של מוסדות הקופה מתחייב בעקבות השינויים שיחולו בקשרי הקופה עם ההסתדרות, לכשייכנס חוק הבריאות לתוקפו בתחילת 95'.

יו"ר סיעת הליכוד במוסדות הקופה, משה בן שחר, הסביר ל"הארץ" כי הסיעה דורשת לאגד את כל בתי החולים של קופת חולים בתאגיד אחד, שכל אחד מבתי החולים יפעל במסגרתו כמשק סגור, ולאסור במקביל על רופאי הקופה לעבוד בקופות מתחרות.

מנהל "גהה": שירותי הפסיכיאטריה חייבים להיכלל בסל הבריאות

"השקעה של 15 שנה במערכת בריאות הנפש עומדת לרדת לטמיון"

מאת ערנה אריהוד
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

"הפעלת חוק הבריאות, ללא הכללת שירותי פסיכיאטריה כחלק מסל השירותים מיד עם יישומו, עלולה להוריד לטמיון את כל ההשקעה במערכת בריאות הנפש". כך אמר מנהל בית חולים גהה, שבבעלות קופת חולים הכללית, פרופ' שמואל טיאנו.

חוק ביטוח בריאות ממלכתי – שאמור להיכנס לתוקפו בינואר 95' – מגדיר את שירותי הפסיכיאטריה כחלק מסל השירותים. ואולם, סעיף בחוק קובע תקופת הסתגלות לקופות של שלוש שנים להיערך למתן שירותים שונים. על כן, אומר פרופ' טיאנו, שירותי הפסיכיאטריה "יינתנו כשירות חובה, במקרה הטוב, החל מ־96', ואז "לנוכח התחרות הצפויה עם קופות אחרות על גיוס מבוטחים, שעשויה לבוא על חשבון פיתוח משאבים שאינם כלולים בסל הבריאות הזמנה".

מאז 78' הממשלה מימנה את שירותי הפסיכיאטריה, והמטופלים הופנו לטיפול למוסדות על ידי לשכות הבריאות על בסיס מבחן הכנסה. השירותים הקהילתיים שפותחו, בעיקר במסגרת הקופה הכללית, היו ממקורות הקופה. משנת 93' קיבלה על עצמה הקופה השתתפות במימון נתינת השירותים.

לדברי פרופ' טיאנו, "יש תחושה שהציבור לא מבין את חשיבות המקצוע. חושבים שהפסיכיאטריה היא 4,000 מיטות אשפוז לחולים כרוניים. ואולם, האשפוז הוא חלק קטן מאוד מהשירות לבריאות הנפש. במוסדות פסיכיאטריים, למעט מקרים כרוניים קשים, האשפוז הוא ל־48 יום בממוצע, שיעור הנמוך יותר מאשפוז במחלקות אורתופדיות, שיקומיות ואחרות".

פרופ' טיאנו הסביר, כי ברוב בתי החולים הכלליים יש מחלקות פסיכיאטריות, שבהן מטופלים אנשים עם הפרעה נפשית וגופנית או אנשים במצבי משבר זמניים. לדבריו, רופאים פסיכיאטריים מקיימים פגישות שבועיות עם רופאי משפחה הדנים בבעיות של מטופלים. פגישות אלה, אומר פרופ' טיאנו, עשויות לחסוך בעתיד עשרות ביקורים אצל רופא מומחה בפסיכיאטריה.

פרופ' טיאנו הוסיף, כי שירותים פסיכיאטריים נוספים ניתנים בקהילה בטיפות חלב, בגני ילדים ובבתי הספר. לדבריו, במקומות שונים צוותים רפואיים יוצאים מבית החולים על מנת לספק שירותים פסיכיאטריים. שירותים מסוג זה, אומר פרופ' טיאנו, הם מפנה חשוב מאוד – הם מתמקדים בהפרעות התפתחות על רקע רגשי או גופני, או בהפרעות מולדות. לדבריו, ילדים הסובלים מהפרעות מסוג זה היו בעבר מגיעים למוסדות שיקומיים, וכיום מטפלים בהם במסגרת הקהילתית במקום מגוריהם.

"בקופה הבינו את חשיבות השירות הפסיכיאטרי, ויכולנו לפתחו כי לא ניסו לתרגמו לשפה כלכלית. במרוץ לקראת חוק הבריאות, נראה שאנחנו הולכים לאבד את אחד העקרונות החשובים, שאפשרו לתת שירותים פסיכיאטריים טובים יותר. התפיסה הנדרשת היא אולי כללית, אך לא נכונה מבחינה מקצועית", אומר פרופ' טיאנו.

רעש אדמה בעוצמה של 4.1 בסולם ריכטר הורגש בישראל ובירדן; לא נגרמו נזקים

מאת יבשם עזבר
סופרו המדעי של "הארץ"

רעש אדמה בעוצמה של 4.1 בסולם ריכטר התחולל בשעה 5:19 ביום שישי בבוקר. לא נגרמו נזקים. הרעש הורגש בחיפה, בגוש דן, בירושלים, בעזה, בעמק יזרעאל ועל פי דיווחים מירדן, גם בעמאן.

מוקד הרעש אותר בעשרה קילומטרים מדרום לגשר אדם שעל הירדן.

ד"ר אבי שפירא, מנהל האגף לסייסמולוגיה במכון לחקר נפט וגיאופיסיקה, אמר כי רעשי אדמה בעוצמה דומה מתרחשים באזורנו מפעם לפעם, ונראה שיתרחשו גם בעתיד.

לדברי שפירא, בדרך כלל רעשי אדמה שעוצמתם פחותה מ־5.5 בסולם ריכטר לא מסוכנים, ואינם גורמים נזקים ברכוש או בנפש.

סולם ריכטר, שפותח על ידי הסייסמולוג האמריקאי צ'ארלס ריכטר, נועד להערכת כמות האנרגיה המשתחררת במוקדן של רעידות אדמה.

זהו סולם לוגריתמי, שכל דרגה בו מציינת רעידת אדמה שכמות האנרגיה המשתחררת במוקדה גדולה פי 30 מכמות האנרגיה המשתחררת במוקד רעידת אדמה בדרגה השלמה הקודמת באותו סולם.

כך, למשל, האנרגיה המשתחררת במוקד רעידת אדמה בדרגה חמש, גדולה פי 30 מהאנרגיה המשתחררת ברעידת אדמה בדרגה ארבע.

לפי הסולם הזה, רעש אדמה שגרם תנודת קרקע של מיקרון אחד (אלפית המילימטר) במרחק של 100 קילומטרים ממוקד הרעש, הוא בדרגה שלוש בסולם ריכטר.

רעש שגורם, במרחק של 100 קילומטרים ממוקדו, תנודות קרקע בשיעור של עשרה מיקרון, הוא בדרגה ארבע בסולם ריכטר.

לדברי שפירא, מכיוון שרעש האדמה היה שגרתי, אין הוא יכול לנבא רעש חזק יותר בעתיד. בדרך כלל, פעילות סייסמית לא רגילה יכולה להעיד על אירועים עתידיים.

שפירא הוסיף, כי מציאת דרך לחיזוי רעשי אדמה היא אחד מתחומי המחקר החשובים בגיאופיסיקה המודרנית.

"לא נמצאה דרך לחיזוי"

לדבריו, מאמצים רבים מאוד מושקעים בשנים האחרונות בתחום זה, אך עד כה לא נמצא פתרון מספק לבעיה.

בישראל קיימים תקני בנייה שאמורים להבטיח את יכולת העמידה של בניינים ברעשי אדמה. עם זאת, לא ברור עד כמה מיושמים התקנים האלה בבנייה הפרטית והציבורית. "לא עשיתי בדיקה בנושא, אבל יש לקוות שהבניינים נבנים בצורה תקינה", אמר.

לדברי המרכז הסייסמולוגי של ירדן, רעש האדמה האחרון שנרשם שם היה בנובמבר 93' בים סוף, דרומית לעקבה, ועוצמתו היתה 5.1 בסולם ריכטר.

7 תלמידים נפגעו משאיפת עשן כתוצאה מדליקה בבי"ס בראשון־לציון

(ע). שבעה תלמידי חטיבת הביניים "גן נחום" שברחוב אוסטשינסקי בראשון־לציון, בני 12–14, נפגעו שלשום באורח קל משאיפת עשן, כתוצאה מדליקה שפרצה בחדר המזכירות של בית הספר, עקב קצר חשמלי בארון החשמל.

ארבעה מהנפגעים טופלו במקום. שלושה אחרים הועברו באמצעות ניידת טיפול נמרץ לבית החולים אסף הרופא בצריפין.

הדליקה פרצה כפי הנראה מעומס יתר במערכת החשמל.

עם קבלת ההודעה על הדליקה, הוזעקו למקום ניידות משטרה, כוחות כיבוי אש, אמבולנס וניידת טיפול נמרץ של מתחנת מגן־דוד־אדום בראשון־לציון. עובדי חברת החשמל הגיעו למקום כדי לנתק את זרם החשמל.

כ־1,000 תלמידי בית הספר וכן המורים והמנהלים פונו להיכל הספורט הסמוך, עד אשר השתלטו הכבאים על הדליקה.

חוקרי דליקות מטעם כיבוי אש, בשיתוף עם המשטרה, מסכימים בחקירת נסיבות הדליקה.

כבאי מתחנת מכבי האש בבני־ברק נפגע באורח קל משאיפת עשן בעת כיבוי שריפה בקומה החמישית בבניין בן 10 קומות ברחוב ברנר 1 בקריית אונו.

השריפה פרצה ככל הנראה כתוצאה מקצר חשמלי בדירתה של משפחת יחזקאל, אשר שהתה באותו הזמן בנופש בטבריה. נזק רב נגרם לדירה ועשן סמיך מילא את חדר המדרגות של הבניין.

אל המקום הוזעקו כוחות כיבוי גדולים מתחנות בני־ברק, רמת־גן וגבעתיים וכן אמבולנסים של מגן־דוד־אדום.

הכוחות פינו את הדיירים מהבניין, והצליחו להשתלט על השריפה תוך 30 דקות.

בעת כיבוי השריפה נפגע אחד הכבאים משאיפת עשן, ופונה לבית החולים תל־השומר. מצבו מוגדר כקל.

האגודה לזכויות האזרח בישראל

מברכת על החשיפה הנוקבת בטלויזיה הישראלית של תנאי המעצר המחפירים ודרכי החקירה הקלוקלות שהיו מנת חלקם של עצירים רבים.

האגודה, אשר נאבקת מאז הקמתה על תיקון עיוותים אלה, מקווה כי העלאת הנושא לסדר היום הציבורי תביא לשיפור תנאי המעצר ודרכי החקירה, כך שיהלמו משטר דמוקרטי תקין.

ת.ד. 8273 ירושלים 91082
טל: 02-243984

הרצאות ושקופיות
"טיול בירדן"
תל-אביב, בית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1
יום א' 18.9 בשעה 20:30
מרצה: יאיר היידו
יום א' 25.9 בשעה 20:30,
מרצה: אמיר תדמור
דמי כניסה להרצאה: 15 ש"ח
הרבסט.נאור.קלפר

ירדן עכשיו
8 ימים מהגלעד לים סוף עם מדריכי החברה הגאוגרפית - נאות הכיכר
עכשיו, לפני השיטפון הגדול, אפשר סוף סוף לגעת במיתוסים ישנים ולהגשים חלומות ילדות. להגיע לסלע האדום הרחוק והבלתי מושג, להשקיף מהר נבו על הארץ הנכספת ולשוט ברחבי ארץ אדום, מואב וגלעד ב-8 ימים של טיול מלא אתרים ותוכן.
תאריכי יציאה: 9.10, 23.10, 6.11, 20.11 מספר המקומות מוגבל.

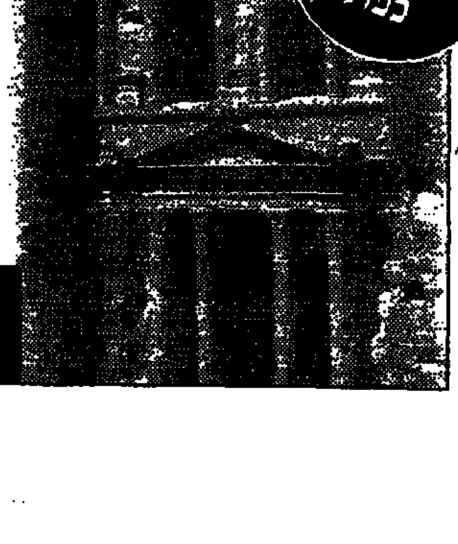

החברה הגאוגרפית • נאות הכיכר פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות

هكذا من الأصل

מי שילם בעד מאמר המערכת

במדינות המוסלמיות יש חוקים דרקוניים המונעים ביקורת של העיתונות על המדינה, והעיתונות בהן נעשתה מושחתת. בעיראק קנה סדאם חוסיין מכוניות מרצדס לעורכי עיתונים ולבעלי טורים, וגם בירדן ובלבנון ובעיתונים הערביים המתפרסמים באירופה המצב לא טוב בהרבה

מאת צבי בר'אל

האם כוויית פוגעת בזכויות האדם, האם משפטי הראווה המתנהלים בה נגד שבויים עיראקים מיישמים את סדר הדין המקובל בחוקי המערב? תלוי באיזה עיתון קוראים את הידיעות. האם עיראק מוכנה לקיים מגעים עם ישראל או שמא היא ממשיכה לרכוש רכיבים של נשק ביולוגי? תלוי מי משלם לכתוב את משכורתו. הניסיון לקבל מידע אובייקטיווי, עובדות פשוטות שאין מחלוקת עליהן, בקריאה אקראית בעיתונות הערבית עשוי להוביל למסקנה משונה: המשטרים הערביים כולם טובים, החוקות כאילו נוצקו בתבניתה של החוקה האמריקאית, אין גניבות, מעשי אונס או רצח, ובבתי הסוהר יושבים רק מי שרצים לפגוע במשטר הטוב והמיטיב. רק קריאה צולבת של עיתונים ערביים יכולה לתת תמונה אמיתית יותר.

ברוב מדינות ערב עיתונות היא עסק, ולא רק עסק אלא כלי מניפולטיווי בידי השלטונות, שהם או שלוחיהם מוציאים לאור את העיתונות הזאת. כאשר כלי תקשורת מנסה לערער את היחסים הטובים שבין השלטון לתקשורת, הוא בודד כליל ונעלם.

אבל לא רק בעיתונות הערבית מנסים המשטרים הערביים להבטיח. "יש להצטער על כך שהסרט הזה הופץ", הודיע ב–1980 הלורד פיטר קרינגטון, שהיה שר החוץ הבריטי, בשם הממשלה כולה. מבצר הדמוקרטיה לא היה יכול להרשות לעצמו הפסד עסקים בערך של 500 מיליון דולר, שהיה נגרם לולא התנצלותו של קרינגטון. הסרט, "מותה של נסיכה", היה הפקה טלוויזיונית של הרשת העצמאית ATV בשותפות עם רשת הטלוויזיה הציבורית האמריקאית PBS. הוא התבסס ככל הנראה על סיפור אמיתי של נסיכה סעודית ובעלה חסר הייחוס שהוצאו להורג בסעודיה ב–1977, ותיאר את המשטר הסעודי, ובמיוחד את בית המלוכה, כגוף מושחת וחסר מעצורים.

לפני שאיימה סעודיה בניתוק יחסי הסחר שלה עם בריטניה היא ניסתה לרכוש את לבו של המפיק בסכום כסף גבוה, ורק אחרי שהצעתה זו נדחתה הופנה האיום ישירות אל ממשלת בריטניה. סנקציות סעודיות ננקטו גם נגד הולנד שהסרט הוקרן בה ונגד מדינות אחרות שהקרינו או התכוונו להקרין אותו. אין תימה שמאז הופקו מעט מאוד סרטים המבקרים את המשטר הסעודי.

המאבק נגד הסרט היה אחד המאבקים המפורסמים שניהלה המלוכה הסעודית נגד כלי תקשורת. הוא אמנם לווה במחאות חריפות של אזרחים בריטים שתקפו את עמדת ממשלתם, אבל כנגדם שיסו הסעודים אנשי עסקים בריטים בעלי קשרים ואינטרסים כלכליים בסעודיה ובמדינות המפרץ, ואלה שיגרו מאות מכתבים למערכות העיתונים ובהם הביעו את מחאתם על הקרנת הסרט.

הסעודים כנראה הופתעו מעצם הצורך להיאבק נגד הסרט. בארצם, כמו במדינות ערב האחרות, הם רגילים לפרקטיקה שונה. במארס 1992 פוטר עורך היומון הסעודי "ערב ניוז" משום שהעליב את מצרים: הוא פירסם ראיון עם המנהיג המוסלמי הקיצוני עומר עבד אל־רחמן. ביקורת על מדינות ידידותיות אסורה בסעודיה, כפי שמדינות ערביות הנהנות מאוצרה של סעודיה אינן מאפשרות מתיחת ביקורת עליה. הבנות אלה נחתמות באופן פורמלי בהסכמים בין מדינות. הסכם אחד כזה שלא יצא אל הפועל היה בין סודאן לסעודיה, שכן סודאן עמדה על כך שהוא יחול גם על העיתונות הערבית בלונדון, הנשלטת על ידי סעודיה. לעומת זאת, כאשר דרשה סעודיה לפטור את עורכו של העיתון הפלשתיני "אל־קודס אל־ערבי" היוצא לאור בלונדון כתנאי למתן כספים לאש"ף, נענתה הדרישה. העורך פוטר, הכסף הועבר, אבל מאוחר יותר, לאחר שאש"ף התחייב שלא לבקר עוד את סעודיה מעל דפי העיתון, הסכימו הסעודים להחזיר את העורך לתפקידו.

סעודיה היא דוגמה בולטת משום שבשליטתה לא רק העיתונים היוצאים לאור בתחומיה אלא גם רוב העיתונים הערביים המודפסים בלונדון ובפאריס. עיתונים אלה סובלים ממצוקה כספית בשל הפער בין הוצאות הייצור הגבוהות, המחושבות במונחים אירופיים, לבין מיעוט ההפצה במדינות ערב, שהן קהל היעד שלהם, והמצוקה זו מביאה להשתעבדות. מחיריהם הגבוהים של העיתונים מצמצמים את חוג המנויים הפוטנציאלי לעשירים יודעי קרוא וכתוב שאינם מוכנים להסתפק בעיתונות המקומית. אבל אותם מנויים פוטנציאליים מעדיפים לקרוא עיתונים בריטיים או צרפתיים במקום עוד עיתון ערבי ששולטת בו מדינה ערבית. לקשיים הכלכליים של עיתונים ערביים המנסים להיות עצמאיים מוסיפה השתלטותן של רשתות טלוויזיה וכבלים מקומיות על תקציבי הפרסום של חברות ערביות, וכך נגררים המוציאים לאור והעיתונאים ומתקרבים אל מי שמבטיחים להם רמת חיים נעימה. כך הסכימו גם עיתונים בעלי מוניטין כמו "אל־חיאת" ו"א־שרק אל־אוסט" לשליטה מערבית סעודית בתמורה להמשך הופעתם ולהבטחת תנאי החיים הטובים של עורכיהם.

עיתונאי טורקי נאלץ להימלט מארצו משום שביום הזיכרון למותו של אתאטורק הוא פירסם טור היתולי. לטור זה לא היה שום קשר לאתאטורק, אולם עצם הפרסום של דבר הלצה ביום הזה נראה כביקורת על המנהיג המנוח

היחסים הטובים האלה יצרו לפני שנים אחדות תופעה חדשה בעיתונות. מפעם לפעם יצא לאור עיתון שתקף באורח סלקטיווי משטר אחד או כמה משטרים ערביים, ובצד הביקורת הזאת פירסם דברי שבח למדינה ערבית אחרת. העובד כי קבוצת עיתונאים נהגה לסחוט משטרים ערביים באיומי פרסום עד שאלה היו משלמים כדי למנוע את הפרסום או כדי להביא את ריחן של מדינות אחרות. מדי פעם היתה הקבוצה מייסדת עיתון חדש במהושת ... כספים. אפילו השבועון "אל־חוואדת", שהיה פעם סמל לעצמאות עיתונאית לוחמת, מוחזק עכשיו בידי איש עסקים לבנוני בעל קשרים לבית המלוכה הסעודי, ואפשר למצוא בו כותרות כמו "זהלך תקופת השגשוג, היציבות והרנסנס הכולל של סעודיה המודרנית", זהו המלך פהד, אשר "הוכתרו מאשרות את קרבתו אל העם".

אבל סעודיה היא רק דוגמה אחת. למעשה כל מדינות ערב, ובמנון מדינות מוסלמיות שאינן ערביות כמו טורקיה, פקיסטן ואיראן, חוקקו חוקים דרקוניים המונעים ביקורת על המדינה ועל הפקידות הציבורית שלה. בירדן הועמדו לדין באפריל השנה שבעה עיתונאים, ובהם עורך המשנה של העיתון "ג'ורדן טיימס", ג'ורג' חאוואטמה, והעורך לשעבר של העיתון "אל־אהאלי", באשמת עבירה על תקנות כתבי העת וההוצאה לאור. על פי כתב האישום, פירסמו העיתונאים ציטוטים מדברי נאשמים בניסיון להתנקש במלך חוסיין, שעל פיהם הם עונו בעת חקירתם בידי כוחות הביטחון הירדניים. השופט הירדני שמונה על ידי משרד המשפטים הירדני לשפוט את העיתונאים קבע, כי כתב האישום הוא בר תוקף באשר יש בציטוטים הללו משום הוצאת את דיבתם של כוחות הביטחון. התגובה העיתונאית לרווחה על פגיעה בזכויות האדם משנית לשמם הטוב של שירותי הביטחון.

במקרה אחר נאלץ עיתונאי טורקי להימלט מארצו משום שביום הזיכרון למותו של אתאטורק הוא פירסם טור היתולי. לטור זה לא היה שום קשר לאתאטורק, אולם עצם הפרסום של דבר הלצה ביום הזה נראה כביקורת על המנהיג המנוח, האסורה על פי החוק. לו היה העיתונאי נשפט ומורשע, היה אפשר להטיל עליו עונש מאסר של עד חמש שנים.

מן הדוגמאות האלה אין להשמיט גם את העיתונות הפלשתינית, הנאבקת בשתי חזיתות: הצנזורה הצבאית הישראלית והצנזורה הפוליטית מבית. התמרון היומיומי בין לחצים של אנשי החמאס, הפתח, הקומוניסטים ואחרים כמעט שאינו מאפשר עבודה עיתונאית עצמאית ורצינית, ויעידו על כך סגירתו של העיתון "א־נהאר" בידי יאסר ערפאת בשל עמדות פרו־ירדניות ופיטוריו של העיתונאי דאוד כותאב מן העיתון "אל־קודס" בשל מאמר ביקורתי.

האם מדובר כאן רק בשחיתות עיתונאית ובהשחתת העיתונות; או אולי זהו מחיר של דמוקרטיה, שבו השלטון מחייב את תמיכת העם ורואה בתקשורת אמצעי שלטוני שאינו שייך לציבור? קשה להשיב תשובה חד־משמעית על השאלה הזאת. אין ספק שהצורך להתקיים ומינותם של גורמים מפרנסים השחיתו את רוב העיתונות הערבית והמילא גרמו את התופעה שמסמלים אותם עורכי עיתונים ובעלי טורים שקיבלו מכוניות מרצדס מידי סדאם חוסיין. אולם לשאלה אם עדיין אפשר לראות בכלי התקשורת הערביים מכשיר דמוקרטי כנהוג במדינות המערב, התשובה מורכבת הרבה יותר.

הוגה הדעות המוסלמי פרופ' עבדאללה שליפר, נוצרי שהתאסלם – שתורתו נשענת על אידיאולוג אחר, מוחמד אסד, יהודי ממוצא אוסטרי ששמו המקורי היה ליאופולד וייס – גורס כי עיתונות חופשית נוגדת את האתיקה האיסלאמית. מאפייניה של העיתונות המערבית, גורס שליפר, הם פגיעה בוטה בפרטיות, חשיפה בלתי נלאית של סטיות וכישלונות של אנשי ציבור וביקורת על החיים הזוגיים. כל אלה עומדים בסתירה להוראות הקוראן, המצוות נגד רינגל, נעיצת סכין בגב וביקורת של מאמין על אחיו. במאמר שנשא את הכותרת "איסלאם ומדע" כתב שליפר כי המוסלמי, לא זו בלבד שאסור לו לפרסם את טעויותיו ואת טעויותיהם ומשגיהם של אחרים, אלא מוטלת עליו החובה לחפות עליהם. עוד הוא גורס כי העיתונות תפסה את מקומם של המסגדים והפכה את האות הכתובה, הקדושה כל כך, לעסק מסחרי.

מול עמדתו הניאו־סמכותית של שליפר מביאים אחרים, כמתבקש, ציטוטים רבים מן הקוראן המצביעים על כך שיש להוקיע שלטון שוטה ולהפיץ את קלונו ברבים. אבל הוויכוח התיאורטי הזה הוא רק תירוץ – תירוץ להמשיך בהכנעת כלי התקשורת הערביים ובאילופם המתמשך לתמוך במשטרים החוששים מאובדן מנגנון החיים שלהם או מהתמוטטותם.

החוקר עבד אל־והאב אל־אפנדי, איש מדע המדינה המשמש יועץ תקשורת בשגרירות סודאן בלונדון, סבור כי דווקא דיכוי העיתונות החופשית הערבית הוא הסכנה האמיתית. הוא מציין, למשל, כי שלטונות אלג'יריה, שדיכאו כל פרסום אופוזיציוני, הופתעו מגודל הצלחתה של חזית ההצלה האיסלאמית בבחירות לעיריות ב–1991. תופעה דומה הוא רואה במצרים, שהעיתונות בה אמנם חופשית מעט יותר, אך גם היא לא הצליחה להביא לידיעת השלטונות והציבור את עוצמתה של התנועה האיסלאמית הקיצונית.

שווקה. הסוכנות היהודית היא היום היבואן הגדול ביותר של נוצרים לארץ הקודש

נוצרי טוב הוא גוי רע

גלי העלייה האחרונים הביאו לגידול מרשים במספר הנוצרים החיים בישראל, אבל הכנסייה המקומית מעדיפה לשמור על הצביון הפלשתיני שלה ועל מאזן הכוחות הקיים, אומר הד"ר נורברט שווקה, גרמני קתולי החי בנצרת. לטענתו, היא מבצעת טרנספר מרצון של העולים הנוצרים בחסות הוותיקן

מאת לילי גלילי

בית החולים האיטלקי בנצרת ניצב במקום גבוה, יפה במיוחד. בפתח הכניסה עומד פסל ענק דמוי מריה האוחזת בידיה תינוק רך. מבט מקרוב מגלה כי לפסל פנים גבריים להפתיע וזרועות חסונות מאוד. לא מריה היא, אלא חואן הקדוש של האלוהים, השומר על בית החולים. זה שמונה שנים מכהן כאן הד"ר נורברט שווקה, גרמני קתולי, כמנהל המחלקה הגריאטרית. אשתו, דאליה, הערבייה הנוצרייה הראשונה שסיימה לימודי רפואה בירושלים, מנהלת את מחלקת הנשים.

לפני כחודש נקלע הד"ר שווקה, מרצונו, לעין הסערה המדינית בין ישראל לקנדה, שהעניקה מעמד של פליטים לכ–150 עולים נוצרים מחבר העמים. את הבקשות והתצהירים בשם העולים כתבה עו"ד לינדה ברייר, יהודייה שעלתה מדרום אפריקה, התנצרה והיתה לקתולית.

ברייר פועלת מטעם ארגון "סנט איב" שמקום מושבו בנוטר דאם בירושלים. שווקה מצדו מכנה את סנט איב עצמו "עורך דין מצוקמק, היחיד שהצליח להפוך לקדוש בימי הביניים למרות שהיה עורך דין", וזו רק אמירה אחת משלו בשרשרת של התבטאויות בנושא זה. את כל השאר, כולל טיעונים הסותרים אחד לאחד את טיעוניה של ברייר בדבר אפליה של נוצרים בישראל ורדיפתם, העלה על הכתב במכתבים ארוכים ששלח למשרד החוץ הישראלי, לשגריר הוותיקן בישראל, אנדריאה קורדרו לאנצה די מונטזמולו, לממונה על מחלקת הדוקטרינה בוותיקן, הקרדינל רצינגר, ולמועצת הבישופים הקתולים הגרמנים.

בעיני הממסד הישראלי הצטייר איפוא העניין כעימות בין "מומרת להכעיס" ל"גוי הטוב". אלא ששווקה מעולם לא התכוון לשחק את תפקיד הגוי הטוב, כשם שאינו מתכוון להפוך לפלשתינאי ברוח הכנסייה הלטינית המקומית, שעומד בראשה מישל סאבח. הוא מייצג סכסוך תיאולוגי פוליטי מתמשך בין הכנסייה המקומית, הנוהרת לפלשתיניזציה, לבין קהילה נוצרית ישראלית, הגדלה עם גלי העלייה מחבר העמים ומבקשת להשתלב בחברה הישראלית.

אין לדעת מתי תיקרה על דרכה של הקהילה הנוצרית בישראל הזדמנות היסטורית נוספת. שהרי היום הסוכנות היהודית היא "היבואן הגדול ביותר של נוצרים לארץ הקודש", כפי שכתב שווקה לבישופים הגרמנים. אלא שהכנסייה המקומית, בשירות האוריינטציה הפלשתינית ובחסות הוותיקן, מתבלת במגמה הזאת ומבצעת טרנספר מרצון של הנוצרים העולים מישראל, טוען שווקה. לדבריו, מהלכים אלה נעשים במכוון, כדי לשמר את אפיה הערבי של הכנסייה.

בשנות השישים הממסד הישראלי דווקא שיתף פעולה עם הממסד הנוצרי המקומי בהוצאת הנוצרים שעלו לישראל מפולניה ומהונגריה – אל אוסטרליה וקנדה, "כדי לשמור על הזהות". במציאות המשתנה חברו ברגע מורכב אחד האינטרסים החדשים של מדינת ישראל, שבאה להגן על שמה הטוב, ואלו של הקהילה הנוצרית, שבאה להבטיח את המשך גידולה המרשים. 160 אלף נוצרים במדינת ישראל, אל מול 30 אלף נוצרים בגדה, יוצרים מאזן כוחות חדש.

מלבד סיפור חייו המעניין, הד"ר שווקה הוא איש מורכב. דבריו נעים בין אמירות ציוריות בוטות למין ציניות מלחלחת ולא תמיד מובנת, הגזורה לפעמים מן הדיאלקטיקה של הכנסייה. כך, למשל, הוא מכנה את הוותיקן "דינוזאורוס שהחליט לאכול פיצה ולראות טלוויזיה": הוותיקן – כרגיל – הוא מפלצת ארכאית המנסה לסגל לה מנהגים מודרניים של אכילת פיצה וצפייה בטלוויזיה, כדי להיראות כ"מי ששייכת לעולם שלנו. אבל דינוזאורוס נשאר דינוזאורוס". מלים קשות על ממסד, שרק מי שהיה פעם בשר מבשרו יכול לחוש ולבטא בעוצמות שכאלה.

נורברט שווקה נולד ב–1939 בעיר גרמנית קטנה בקצה נהר הריין, סמוך לגבול ההולנדי. הילד שגדל במשפחה קתולית אדוקה גילה מגיל צעיר עניין עצום בישראל כפי שדמותה מתגלמת במציאות הנוצרית ובהיותו בן 16 למד עברית. לשאלה הצפויה המופנית אל כל גרמני הקושר את גורלו בישראל שווקה משיב, כי לא השואה דחפה אותו לכאן. "אני לא שייך לגרמנים שגילו לפתע את היהודים בצד השני", הוא אומר, "האח של אבי ישב בדכאו כי היה נוצרי. גדלתי עם זה. אף פעם לא מצאתי את עצמי בצד של הגרמנים החייבים להצדיק את קיומם".

בשנת 61', בעודו סטודנט צעיר לתיאולוגיה, צועד במסלול הבטוח של קריירה בממסד הכנסייתי, ביקש לבוא לארצנו. כך התגלגל לבית ג'אלה, אז ירדן, "שהיה אפשר לראות משם את הרכבת בירושלים היהודית". דרך שער מנדלבאום נע ונד בין שני העולמות, לומד את רזיהם. מה שראה לא מצא חן בעיניו. "הבנתי שהממסד הכנסייתי מונע בעצם את היכולת ליישב את הנצרות בחיים, דרך האינטגרציה של הנוצרי בחברה. הכנסייה עשתה הכל כדי שהנוצרי בישראל יישאר בשולי החברה, שייך לעם אחר". לדבריו, גישה זו הלמה להפליא את גישתו של הממסד הישראלי, שחתר לאותה מטרה עצמה. שווקה טוען, כי העדר הקונפליקט בין שני הממסדים אינו מקרי. עוד כשהיו סטודנטים צעירים לתיאולוגיה, היו שווקה וחבריו מתבדחים כי הכיפה על ראשיהם של הבישופים היא סימן לברית הלא־קדושה בין שני הממסדים, העוזרים זה לזה להשלים עם "אפרטהייד מרצון".

כמו בחלקים אחרים בשיחה, למשל כאשר הוא אומר בכאב כי בצמיחתה מתוך היהדות טעתה הנצרות כשאימצה את הסימנים של הכוהנים ולא את אלו של הנביאים, קשה להבחין אם הוא כועס על היהדות, על הנצרות, או על שתיהן כאחד.

כששב ב–69' מלימודי תיאולוגיה ברומא, לא מצא עוד את מקומו בממסד הכנסייתי המקומי. "נעשה הכל כדי שהכנסייה תיראה קוריוז תיירותי באזור". נטש את הכנסייה, וכבן 31 יצא ללמוד רפואה בגרמניה. צעד של התרסה מול הממסד העיקש, שאותו ביקש לראות כחלק אינטגרלי מן החיים כאן, כמו בימיה הראשונים, בטרם יצאה הכנסייה לרומא.

בתפיסה הזאת, המבקשת לשלב את הממסד הנוצרי באזורנו, עשויות אולי להישמע נימות מיסיונריות מסוימות. שווקה צוחק. הוא מכיר את הבלבול הזה, שעל פיו נוצרי רע הוא גוי טוב, ונוצרי טוב הוא גוי רע. נוצרי עם גלימה הוא יצור מוגדר, שאינו מאיים על אף אחד; נוצרי המשתלב בחברה הישראלית הוא נוצרי מסוכן בעיני היהודים. בשלווה נחושה הוא מסביר כי הגיע הזמן שישראל המודרנית תתייחס בכבוד לנוצרים החיים בה, כי אי־אפשר עוד להדוף אותם לגטו. ודאי לא כשמספרם הגיע, בזכות גלי העלייה האחרונים, ל–160 אלף איש, לעומת 30 אלף עם הקמת המדינה.

אלא שלא איש כד"ר שווקה יקבל נתונים סטטיסטיים בלי התייחסות מיוחדת. לפני ראש השנה פירסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נתונים על גודל האוכלוסייה והרכבה. שווקה הסתייג מן התופעה, שאינה הולמת מדינה דמוקרטית מודרנית. לשכת הקאנצלר, למשל, לא היתה מרשה לעצמה לפרסם נתונים על מספר האזרחים בגרמניה, תוך ציון מספר היהודים בתוכם.

אך המספרים עצמם השביעו אותו נחת. כל מיעוט, הוא אומר, שמח כשהוא גדל. שיעור הנוצרים גדל כיום ב–6%–7% בשנה; שיעור הגידול בקרב המוסלמים – 3% בלבד. לפני גל העלייה היו ששה מוסלמים על כל נוצרי. עכשיו העקומה משתנה לשביעות רצונו.

"אתם צריכים להתמודד עם זה בכנות", אומר שווקה, וכמי שבתוך עמו יושב, גם מורגל להוסיף: "אפשר להשתמש בזה אפילו בתעמולה ישראלית. מספר הנוצרים בישראל גדל פי ארבעה מאז הקמת המדינה, ואתם לא מנצלים את זה נכון".

המעברים של שווקה מלשון "אתם" ל"אנחנו" הם פרק מעניין כשלעצמו. "אתם" שמור בעיקר לממסד. אבל כשמדווחים ברדיו על הקרבות בלבנון, הוא אומר בצער: "דופקים אותנו, החיזבאללה". ורק אז הוא מספר ששירת בצה"ל כרופא, והקים מרפאה כירורגית במארג'־עיון. גם מקום מגוריו מסמל את התפר שבו בחר לחיות בחיפוש אחר האינטגרציה: שווקה ומשפחתו מתגוררים בנצרת עילית, ברחוב שחציו יהודים וחציו נוצרים. העיר הזאת גם קלטה המוני עולים, שהוא מכיר היטב.

מענייני העולים גולשת השיחה עד מהרה לעניינים שבדת. הניתוח של שווקה ענייני והגיוני להפתיע, וכופה על המאזין חשיבה חדשה: הכנסייה עקרה מישראל לרומא בתחילת דרכה, והנוצרים בישראל היו לשלוחה נטולת זהות של האימפריה בעיני עצמם, שלוחה ישירה של האויב הרומאי בעיני היהודים. אפילו ההגדרה העצמית של הנוצרים בישראל היא "רום", הנגזר מן המלה "רומאי" בערבית. הגידול במספר הנוצרים עם בוא העלייה יוצר אפשרות חדשה לחזור למצב הראשוני, והכנסייה ברומא תעשה כל מאמץ כדי שישראל לא תהפוך למרכז חזק אל מול רומא.

"הוותיקן", אומר הד"ר שווקה, הוא "דינוזאורוס שהחליט לאכול פיצה ולראות טלוויזיה. אבל דינוזאורוס נשאר דינוזאורוס"

ברייר. טיעונים בדבר אפליה ורדיפה של נוצרים בישראל

תצלום: אייל יצהר

גישה זו, גורס שווקה, תואמת את חרדתה של הכנסייה המקומית, החוששת משינוי דרסטי במאזן הכוחות. לפני שלושה חודשים שמע שווקה את הפטריארך מישל סבאח בנאום בוועידה למנהיגות נוצרית בירושלים. על פי תפיסת עולמו, "פלשתינאים הם נוצרים ומוסלמים; הישראלים הם יהודים". תפיסה פשטנית, טוען שווקה, שאינה הולמת עוד את המציאות. "מתוך חרדה הם חוזרים לדפוסי ההתנהגות של שנות החמישים והששים. לא מנסים לקלוט את העולים הנוצרים, אלא משלחים אותם החוצה. הסקנדל הזה של לינדה ברייר הוא הרבה מעבר להכפשת ישראל. זאת בכלל המטרה המשנית. המטרה העיקרית היא לארגן הגירה של הנוצרים, שהכנסייה המקומית והוותיקן אינם יודעים כיצד להתמודד אתם".

ובתוך המבוכה הזאת היה לד"ר נורברט שווקה רגע אחד של נחת. כשבא למשרד החוץ להציג את עמדתו ולהציע את שירותיו, הרגיש כי לפתע מגלה הממסד הישראלי את הפוטנציאל הטמון בקשר עם הקהילה הנוצרית. אולי לא רק לשימוש חד פעמי, אלא לקבלה מלאה.

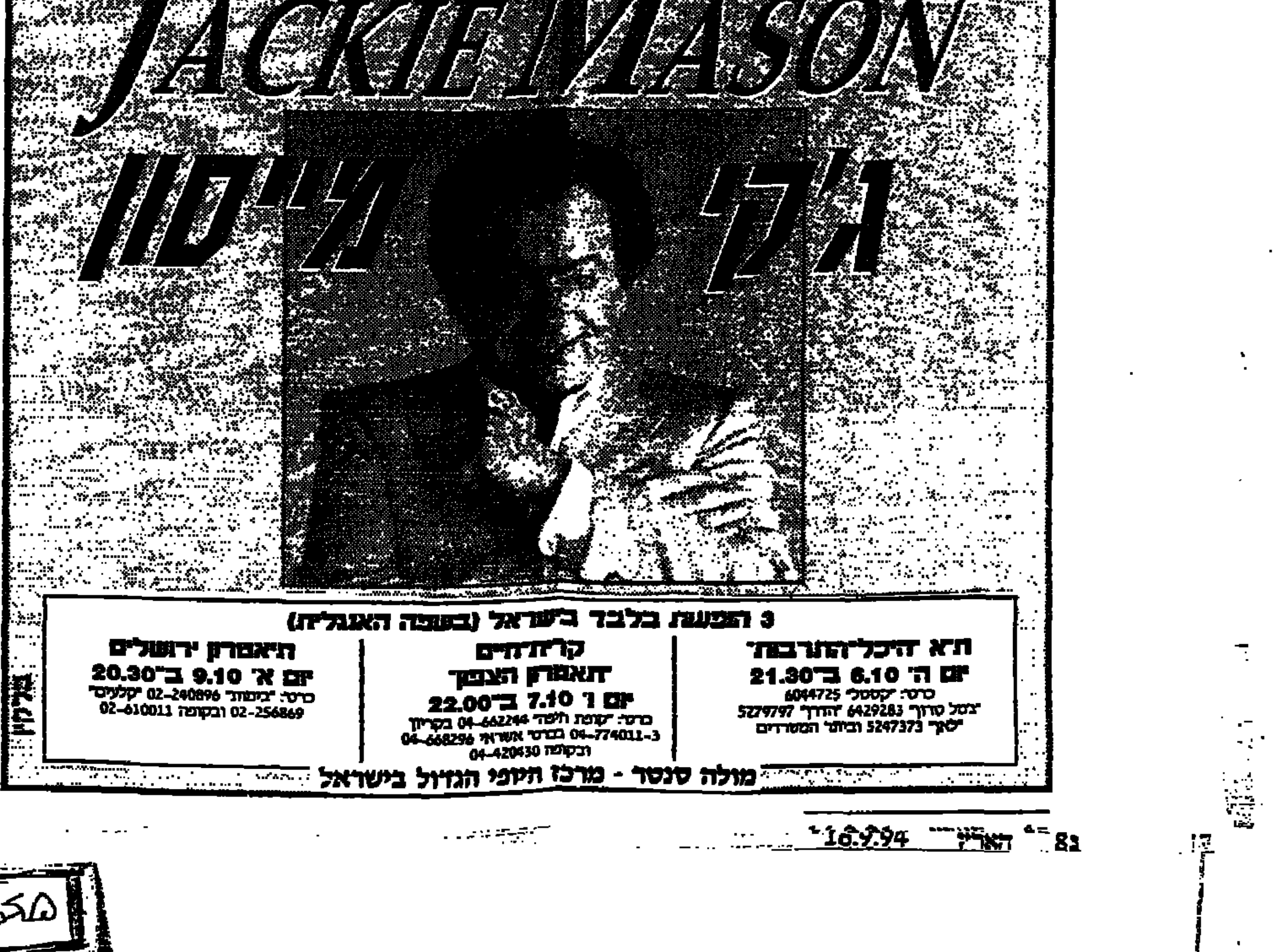

ספורט

מלוא שש הנקודות רק להפועל לוד

העולה החדשה ניצחה את הכח רמת גן 2–1. 4 שערים לספפורטס בניצחון חרץ של מכבי קרית גת על הפועל קרית שמונה 5–2

מאת משה הרינגעש

הפועל לוד, ששבה העונה לליגה הארצית, עלתה לראש הטבלה אחרי שניצחה במגרשה 2–1 את הכח רמת גן שהובילה ערב המחזור. לוד היא היחידה בליגה הארצית שלא איבדה נקודות.

מכבי קרית גת הפתיעה בניצחון חרץ 5–2 על קרית שמונה במפגש עולות, כאשר גיל ספפורטס הבקיע ארבעה שערים. הפועל אשדוד הביסה בחוץ 3–0 את נס ציונה.

הפועל לוד – הכח רמת גן 2–1 (1–0)

השערים ללוד: אופיר רגב (35), משה בן הרוש (83). להכח: רועי גיא (77).
המצטיין: אמיר כהן

העולה החדשה מלוד השלימה ניצחון שני ברציפות. הרמתגנים, למרות שנוצחו, היו עדיפים. בדקה ה־35 ניצל אופיר רגב עריכה ברחבה והבקיע את יוסי אלפסי שוער הכח. שחקני הכח פתחו בתנופה את המחצית השניה ולחצו על שערו של ארז בנדים. בדקה ה־77 השווה רועי גיא בבעיטה מ־16 מ'. בדקה ה־83 בעט משה בן הרוש מ־30 מ', הכדור היטעה את את אלפסי ונחת לרשת.
שפט משה אהרון, 2,500 צופים, בלוד.

הפועל כפ"ס – הפועל חדרה 3–1 (2–0)

השערים לכפ"ס: דוד סטולפר (34, מ־11 מ'), עידן שום (45), יעקב קורצקי (53). לחדרה: ניסים נורי (66).
המצטיין: גבי ספיר

ניצחון בכורה לכפר סבא בהדרכת המאמנים אלי יאני ונח איינשטיין. חדרה שלטה בתחילת המשחק אך לא הגיעה למצבי הבקעה. בהמשך חל מהפך וכפר סבא הבקיעה פעמיים עד המחצית. היתרון גדל במחצית השניה וחדרה רק צימצמה אחרי שפיגרה בשלושה שערים. אחרי השער השלישי זרק שוער חדרה יוסי מצא את החולצה וביקש לעזוב את המגרש. לבסוף נרגע ונשאר, אך קיבל כרטיס צהוב.
שפט שי אוסדון, 2,000 צופים, בכפר סבא.
אייל ועירא

הפועל אשדוד – ס.ב. נס ציונה 3–0 (3–0)

השערים: עוגן קורבי (19, 33), קובי רפאה (30).
המצטיין: עוגן קורבי

20 דקות טובות של הפועל אשדוד בהם הבקיעו שלושה שערים הספיקו להם לניצחון בכורה. שחקני נס ציונה הגיעו למצבים טובים בשלבי הפתיחה וגם במחצית השניה, אך לא הצליחו להבקיע אפילו שער אחד.
שפט אריק חיימוביץ', 1,500 צופים, בנס ציונה.
עמי הרמן

טבלת הליגה הארצית

1. הפועל לוד	2	1–4	6
2. הפועל אשדוד	2	3–6	4
3. הפועל כפ"ס	2	4–6	4
4. הכח רמת גן	2	2–5	3
5. הפועל חדרה	2	4–5	3
–. קרית גת	2	4–5	3
7. קרית שמונה	2	5–3	3
8. הפועל אשקלון	2	5–2	2
9. הפועל ירושלים	2	4–4	2
–. הפועל בת ים	2	4–4	2
11. הפועל טייבה	2	3–3	2
12. מכבי יפו	2	1–1	2
13. מכבי יבנה	2	4–3	1
14. שמשון ת"א	2	2–1	1
15. הפועל ר"ג	2	5–2	1
16. נס ציונה	2	3–0	1

מלך השערים

1. ניסים נורי (הפועל חדרה)	4
–. גיל ספפורטס (קרית גת)	4
3. יוסי גודרזה (בת ים)	3
–. עוגן קורבי (הפועל אשדוד)	3

משחקי המחזור הבא

הפועל אשדוד – מכבי יפו
הפועל חדרה – ס.ב. נס ציונה
שמשון תל אביב – הפועל כפר סבא
מכבי קרית גת – הפועל רמת גן
הכח רמת גן – הפועל קרית שמונה
מכבי יבנה – הפועל לוד
הפועל בת ים – הפועל אשקלון
הפועל טייבה – הפועל ירושלים

הפועל ר"ג – שמשון תל אביב 1–1 (1–0)

השער לרמת גן: יובל נעים (3, בבעיטת 11), לשמשון: יניב עופרי (48).
המצטיין: אייל האוקרס

יובל נעים הבקיע בבעיטת 11 אחרי שאילן חכים הוכשל על ידי השוער האוקרס. בדקה ה־44 הרחיק השמשוני אורן קתה בגלל פגיעה באילן בכר. עופרי השווה בדקה ה־48 ובדקה ה־58 הורחק יובל נעים לאחר פגיעה בחיים סירוטקין.
שפט מאיר לוי, 500 צופים, בגבעתיים.

קרית גת – קרית שמונה 5–2 (1–2)

השערים לקרית גת: גיל ספפורטס (8, 66, 87, 90), מישל דרוק (57). לקרית שמונה: סלביסה בריוביץ' (22), ליהרן בסיס (40).
המצטיין: גיל ספפורטס

כוכב המשחק היה שחקן הרכש גיל ספפורטס שהבקיע 4 שערים. הצופים נהנו ממהפכים במשחק. האורחים הובילו 1–0, קרית שמונה השוותה ועלתה ליתרון 2–1, אך שחקני קרית גת לא ויתרו והשיגו את ניצחון הבכורה שלהם בליגה הארצית. במחצית השניה הורחק יוסי אורי מקרית שמונה.
שפט שמואל שטייף, 1,500 צופים, בקרית שמונה.

מכבי יפו – הפועל טייבה 1–1 (0–0)

השער ליפו: מאיר גולדפינגר (88). לטייבה: גקבריה והיב (67).
המצטיין: בוריס בלושפקה

טייבה היתה טובה יותר וגם עלתה ליתרון בדקה ה־67 כשדניאל דמיטרסקי שלח כדור רדוף וגקבריה והיב הבקיע מקרוב את בלושפקה 0–1. היפואים החלשים התעוררו רק בסיום והצליחו להשוות כאשר גולדפינגר הבקיע מ־25 מ'.
שפט רוני פירה, 1,000 צופים, ביפו.
יוסי חכם

הפועל אשקלון – מכבי יבנה 2–1 (1–1)

השערים לאשקלון: יגאל בוסקילה (40), עמי ג'רבי (70). ליבנה איציק עשור (34).
המצטיין: זהר מאיר

אשקלון שספגה רביעיה במחזור הראשון בגלל הרכב טלאים (מגבלות של הרשות לבקרה תקציבית) ייצבה את הרכבה והתאוששה מול השכנה מיבנה. הבולטים היו שני צעירים שהועלו מהנוער היישר לבוגרים, עמי ג'רבי וזהר מאיר. בעת הבקעת שער הניצחון של אשקלון נראה שופט הקו מניף את דגלו לנבדל אך השופט הורה בפסקנות על שער. שפט יעקב מרינה, 750 צופים, באשקלון.
פיני ביטון

הפועל ירושלים – בת ים 2–2 (2–2)

השערים לירושלים: יאיר אסייג (36), אייל אברהמי (39). לבת ים: יוסי גודרזה (34), מורדי רעקנין (41).
המצטיין: מורדי רעקנין

ארבעת השערים הובקעו ב־9 הדקות האחרונות של המחצית הראשונה. האורחים הובילו 1–0, הירושלמים נחלצו מהפיגור ועלו ליתרון 2–1 תוך 3 דקות בלבד. מורדי רעקנין, ששיחק עונות רבות בהפועל ירושלים, השווה בבעיטה עד שנשן מ־20 מ'. דקה לאחר שער השיוויון התפתחה מהומה ובסיומה הורחק אורי שגרמן מהפועל ירושלים.
שפט רמי בודה, 2,000 צופים, באיצטדיון טדי.

ישראל 48 בעולם בדירוג של פיפ"א

מאת עוזי דן

נבחרת הכדורגל של ישראל עלתה ארבעה שלבים בדירוג העולמי של פיפ"א, שהתפרסם ב־15 בספטמבר. לישראל 33.65 נקודות, המקנות לה את המקום ה־48, מתוך 174 מדינות. בדירוג הקודם, שהתפרסם זמן קצר אחרי המונדיאל, דורגה ישראל במקום ה־52.

בצמרת המובילה לא היו שום שינויים מאז הדירוג הקודם. אלופת העולם ברזיל עדיין ראשונה (66.17 נקודות), לפני סגניתה איטליה (62.39), שוודיה (61.90) וגרמניה (61.25). אחריהן מדורגות הולנד, ספרד, רומניה, נורווגיה, ארגנטינה וניגריה.

רומניה, מיריבות ישראל בטורניר הקדם אירופי, מדורגת כאמור שביעית. צרפת ירדה ארבעה שלבים למקום ה־20; פולין נסוגה שלב אחד למקום ה־33 ואילו סלובקיה – נגדה תשחק הנבחרת בחודש הבא – עלתה שלב אחד למקום ה־42. אזרבייג'אן, שהיתה מדורגת אחרונה יחד עם עוד כמה נבחרות (במקומות 170–174) התקדמה למקום ה־151.

אגב, בפיפ"א יש כיום 191 חברות (יותר מאשר באו"ם), רק 174 מהן מופיעות בדירוג, מכיוון שעל פי חוקי התקנון מדינות חדשות שטרם הופיעו במשחק רשמי, או מדינות שלא השתתפו במשחק רשמי בשש השנים האחרונות, לא מופיעות בדירוג.

כמה מהמדינות החדשות עשו את ההתקדמות המרשימה ביותר בדירוג החדש. ליטא עלתה ממקום ה־84 למקום ה־58; קרואטיה התקדמה ממקום 90 ל־73 וגרוזיה עלתה מ־124 ל־100.

הקפטן הבלגי בדייויס: משחק הזוגות עשוי להכריע את המאבק נגד ישראל

אדוארדו מאסו מצפה לשני נצחונות במשחקי היחידים נגד גלעד בלום

מאת יעקב צלאל

נבחרת הטניס של בלגיה הגיעה ביום שישי לישראל, למשחקה בגביע דייויס נגד ישראל שייערך בסוף השבוע הקרוב, על הזכות לשחק בבית העליון. עם הנבחרת הגיעו כל הטניסאים הבלגים הבכירים, פיליפ דה וולף, כריסטוף ון גארסה, יוהאן ון הרק וליבור פימק. קפטן הנבחרת, אדוארדו מאסו, העריך אתמול אחרי האימון הראשון ששיחקו הבלגים ברמת השרון, שלנבחרתו יש סיכוי טוב לנצח, אבל כדי לנצח הם חייבים לשחק טוב מאד. "משחק הזוגות יהיה אחת הנקודות החשובות ביותר", אמר מאסו, ששיחק נגד ישראל ב־1991. "את עמוס מנסדורף יהיה קשה מאד לנצח כאן אבל משחקי היחידים האחרים הם פתוחים".

מאסו עדיין לא קבע, או לכל הפחות לא חשף, את ההרכב שבו יעלו הבלגים למשחק. שלושה השחקנים שמהם יבחר את השניים למשחקי היחידים, פיליפ דה וולף (מס. 1 של הבלגים), כריסטוף ון גארסה (מס. 2) ויוהאן ון הרק (מס. 3) מדורגים מעל לגלעד בלום בדירוג ה־ATP ובעונה האחרונה הם גם ניצחו טורנירים בתחרויות צ'לאנג'ר (אתגר) על מגרשים קשים, כך שהבלגים יודעים לשחק לא רק על חימר. ועל המיתוס של גלעד בלום ברמת השרון הם שמעו אך אינם נבהלים ממנו. "שמענו על בלום. אבל לכל השחקנים בבית יש שאפתנות מיוחדת", אמר מאסו.

בשבוע שעבר שהתה הנבחרת הבלגית במחנה אימון שבו התאמנו השחקנים על מגרשים קשים. "גביע דייויס זה עניין רציני. הגענו לכאן שבוע קודם כדי להתרגל למזג האוויר, למגרשים ולכדורים. זה היה חשוב מאד עבורנו לבוא מוקדם", אמר מאסו.

אתמול בבוקר ערכו הבלגים היכרות ראשונה עם המגרש ברמת השרון ואחר הצהריים התאמנו במגרש של מלון דן אכדיה בו הם שוכנים.

נבחרת ישראל המשיכה אף היא בהכנותיה. כל שחקני הסגל, עמוס מנסדורף, גלעד בלום, אייל רן ואייל אורליך, נמצאים בישראל ומתאמנים ברמת השרון.

בשבוע שעבר סיכם איגוד הטניס את העברת זכויות השידור בטלוויזיה לערוץ ה־1 שיעביר את התחרות בשידור ישיר.

איוואניסביץ' נגד דאווין בגמר בבוקרשט

בוקרשט (רויטר). המדורג ראשון, גוראן איוואניסביץ', והבלתי מדורג פראנקו דאווין מארגנטינה, ישחקו היום בגמר טורניר הטניס של בוקרשט.

איוואניסביץ' גבר על רנצו פורלאן מאיטליה 6–4, 6–4. דאווין ניצח את אלברטו קוסטה הספרדי 7–5, 6–3.

בעיטה חופשית

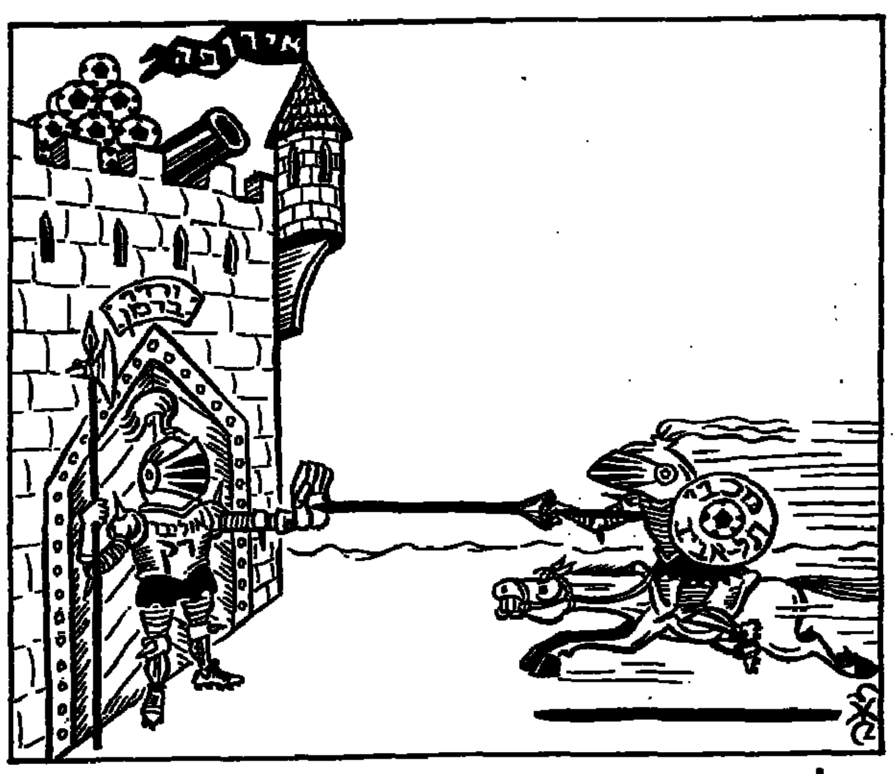

מישגה של ליוורפול סלל את הדרך לניצחון 2–0 של יונייטד ב־2 דקות

קנצ'לסקיס ומקלייר הבקיעו שערי בזק (71, 73). לסטר – טוטנהאם 3–1

תצלום: אי־פי
ג'ון סקילס (משמאל) הרכש החדש של ליוורפול, בעימות עם ראיין גיגס ממנצ'סטר יונייטד

מאת גיורא נדמן

לונדון (מיוחד ל"ספורט הארץ"). האלופה מנצ'סטר יונייטד סיימה על הגובה שבוע שהחל בהפסד ללידס, נמשך בהצלחה בניצחון על גטבורג בגביע האלופות ונגמר עם בתנבנייה אמיתית – ניצחון 2–0 על היריבה הגדולה ליוורפול באיצטדיון אולד טראפורד, בנוכחות כ־44 אלף צופים.

התוצאה, עם זאת, רוממה מלשקף את מהלך המשחק. יונייטד היתה חלשה וההגנה המוצקה שלה, בדרך כלל, גילתה רפיון. ליוורפול הפגינה במשחק משובח ויכלה לעלות בקל ליתרון משמעותי. הבלמים רודוק וסקיילס ביזבזו הזדמנויות מצויינות ודרנאס חסר המזל בעט בעצמה למשקוף. אבל מנצחים רק כשכובשים. מישגה חמור של רכש המליונים ג'ון סקיילס, שניסה לגלגל בצורה שלרמיאלית אחורה לשוער, עלה לליוורפול ביוקר בדקה ה־71 כשקנצ'לסקיס ניצל את הטעות להקשה פשוטה לרשת. כעבור פחות מדקתיים (73) היה הכל גמור. במהלך היפה במשחק, חתכה סידרה של מסירות קצרות בין קנצ'לסקיס, קאנטונה ומקלייר את הגנת ליוורפול, ומקלייר שעלה כמחליף קצת לפני כן חתם את הניצחון היוקרתי.

נוטינגהם פורסט המפתיעה החמיצה הזדמנות טובה לעלות למקום הראשון כשסיימה בתיקו 1–1 בסאות'המפטון. סטן קולימור העלה את הפורסט ליתרון בדקה ה־43 בשער אופייני, בעיטה חזקה ליד הקורה הקרובה. אבל המגן הנורווגי של הפורסט הלנד הכשיל את איאן דיווי ברחבה בדקה ה־54 ומט לה טיסייה קר הרוח, שאיש אינו זוכר מתי נכשל אי פעם מהנקודה הלבנה, השווה את התוצאה.

העולה החדשה לסטר זכתה בניצחונה הראשון העונה, כשגברה בביתה על טוטנהאם עמוסת הכוכבים 3–1. ג'וליאן ג'ואקים הכשרוני כבש ללסטר מקצה הרחבה בדקה ה־45 והמחליף דיוויד לאו' ביסס את היתרון בדקה ה־86. יורגן קלינסמן צימק מיד (שער שישי שלו בשבעה משחקים) אך ג'ואקים חתם את התוצאה בדקת הסיום.

ניצחון בכורה העונה גם לקובנטרי, שגברה על לידס 2–1. לידס שיחקה רע מאוד ומשלל הזדמנויות המארחות, נגח דיאון דבלין שער ראשון בדקה ה־50. קובי ג'ונס, האמריקאי מתולתל השיער, הוכשל ברחבה בדקה ה־83 ופול קוק כבש מהנקודה הלבנה. גארי ספיד כבש ללידס שער ניחומים בנגיחה (85).

קבוצה נוספת שהצטרפה למועדון המנצחות היא ווסטהאם, שגברה על אסטון וילה 1–0 משער של הרכש החדש־ישן טוני קוטי בדקה ה־87. ארסנל, עדיין ללא ניצחון, סיימה בתיקו 2–2 עם ק.פ.ר. המגן דניאל אמוקצ'י בשער בכורה (10) ופול ריידאוטס (24) כבשו למארחות, ואילו לס פרדיננד (4, 48) כבש פעמיים לאורחים.

שאר התוצאות: קריסטל פאלאס 0 – ווימבלדון 0; שפילד וונסדיי 1 (גורדון ווטסון 76) – מנצ'סטר סיטי 1 (פול וולש 45).

המוליכה ניוקאסל תתארח היום אצל ארסנל במשחק בו יערוך פיטר בירדסלי את הופעת הליגה ה־500 שלו. במשחק נוסף תתארח בלקבורן אצל צ'לסי.

● סקוטלנד: באזיל בולי ובריאן לאודרופ כבשו לריינג'רס בניצחון 2–0 על פלקירק, שהעלה את האלופה למקום הראשון בטבלה. סלטיק סיימה ב־1–1 עם קילמרנוק וירדה למקום השני. שאר התוצאות: אברדין – פרטיק 1–1; הארטס – דנדי יונייטד 1–2; מאדרוול – היברניאן 1–1.

● רוני אקלונד, חלוץ הנבחרת הצעירה של דנמרק, חתם בסאותהמפטון.

● רשיון העבודה של גיאורגי פופסקו מתעכב, ובינתיים לא יוכל מגן נבחרת רומניה לשחק במדי טוטנהאם.

הליגה האנגלית

1. ניוקאסל	5	5–19	15
2. נוטינגהאם	6	4–10	14
3. מנ. יונייטד	6	3–10	13
4. בלקבורן	5	1–11	11
5. ליברפול	5	3–11	10
6. לידס	6	7–8	10
7. צ'לסי	4	6–10	9
8. אסטון וילה	6	5–7	9
9. טוטנהאם	6	11–11	9
10. מנצ'סטר סיטי	6	8–9	8
11. נוריץ'	5	2–1	6
12. ק.פ.ר	6	11–9	6
13. ווימבלדון	6	7–4	6
14. סאות'המפטון	6	11–6	6
15. ארסנל	5	4–3	5
16. שפילד וונסדיי	6	12–8	5
17. ווסטהאם	6	7–2	5
18. קובנטרי	6	13–5	5
19. איפסוויץ'	5	8–4	4
20. לסטר	5	11–6	4
21. קריסטל פאלאס	6	10–4	4
22. אברטון	6	15–6	2

נאנט הביסה את סט. אטיין 3–0

נאנט פתחה פער של ארבע נקודות בפיסגה מליון (שתשחק היום) אחרי ניצחון משכנע 3–0 על הקבוצה המפתיעה עד אתמול, סט. אטיין. כבר אחרי חמש דקות הובילה נאנט 2–0 משערים של פטריס לוקו (2) וניקולאס אודק (5). קלוד מאקללה הוסיף שער בדקה ה־20.

בורדו הביסה את סושו 4–1 בחוץ, כשהבורדילי ולאדיר מבקיע שלישייה. מארטיג הפתיעה 1–0 בקאן משער של הנריק ברטילסון בדקה ה־80. שאר התוצאות: באסטיה – מונפלייה 1–1; מץ – ניס 0–0; מונאקו – רן 0–0; שטרסבורג – קן 1–0; לנס – לה האוור 1–1. הצמרת: נאנט 21, ליון 17 (משחק חסר), לנס 16, קאן 16.

המשחק המרכזי של המחזור יתקיים היום, כשפאריס סן ז'רמן תתארח בליון. משחק נוסף היום: אוקזר – ליל. בליגה השניה חזרה מארטיג למקום הראשון אחרי ניצחון 5–1 נגד דנקירק.

● בלגיה: לומל – סרינג 3–1; ליארסה – ברוז' 3–1; מולנבק – שארלרואה 1–0; גנט – מכלן 0–2; פ.צ. ליאז' – סטאנדארד ליאז' 1–1. אנדרלכט תשחק היום סרקל ברוז'.

● הולנד: פ.ס.וו. איינדהובן עלתה למקום הראשון אחרי ניצחון 4–0 נגד דורדכט. מאסטריכט ניצחה את ווילם 3–0.

● ספרד: אספניול – ברצלונה 0–0.

מראדונה יהיה עוזר של מנוטי בבוקה ג'וניורס

בואנוס איירס (אי־פי). דייגו מראדונה, שהושעה ל־15 חודשים מכדורגל ולמעשה סיים את הקריירה שלו כשחקן, פנה לקריירת אימון. מראדונה אמר שלשום, כי סיכם עם מאמן קבוצתו בעבר בוקה ג'וניורס, סזאר לואיס מנוטי, כי ישמש עוזר ללא תשלום.

ההסדר הזה אמור להתחיל מהיום. מראדונה: "אני רוצה לפנות לקריירה של מאמן וזה האיש הטוב ביותר ללמוד ממנו הוא מנוטי".

מנוטי הוביל את ארגנטינה לזכייה בגביע העולם ב־1978.

ברמן ניצחה 1–0 את גלדבאך

יריבת מכבי תל אביב ממשיכה להוליך את הליגה

ברמן (שירות "ספורט הארץ"). ורדר ברמן, יריבת מכבי תל אביב בגביע המחזיקות האירופי, שמרה על המקום הראשון בגרמניה אחרי ניצחון 1–0 על בורוסיה מנשנגלדבך, אתמול במחזור החמישי בבונדסליגה. ברמן הגדילה את יתרונה בצמרת לשתי נקודות בזכות שער בדקה ה־27 של ברנר הובש.

אוליבר רק, שוער ברמן שהציג יכולת מצויינת ברמת גן, המשיך להבריק גם בליגה ובדקה ה־72 הציל שער בטוח מבעיטה של פטר ווינהוף. סטפן אפנברג ממנשנגלדבך הציג משחק מצויין.

אחרי ברמן יש לארבע קבוצות שבע נקודות, בהן באיירן מינכן שסיימה רק ב־1–1 נגד המבורג בבית, למרות ששוער האורחים הורחק בדקה ה־60 בגלל נגיעה ביד מחוץ לרחבה.

המבורג כבשה ראשונה בדקה ה־16 על ידי אנדרה ברייטנרייטר ובאיירן השוותה רק בדקה ה־84 מבעיטת 11 של לותר מתיאוס לעיני 60 אלף צופים באיצטדיון האולימפי. היעדרם של מהמט שול וז'אן פייר פאפן הפצועים הורגש בבאיירן.

קארלסרואה גברה על מינכן 1860 האחרונה בטבלה 3–1, תומאס האסלר כבש את אחד השערים. פרייבורג ממשיכה להפתיע ואתמול ניצחה את בוכום 3–1 בחוץ.

דינמו דרזדן גברה במשחק מרתק 4–2 על דויסבורג. התוצאות האחרות: שאלקה 04 – פ.צ. קלן 1–3; באייר אורדינגן – קייזרסלאוטרן 3–1; לוורקוזן – בורוסיה דורטמונד 2–2. היום: שטוטגרט – פרנקפורט.

הליגה הגרמנית

1. ורדר ברמן	5	4–11	9
2. דורטמונד	5	8–15	7
3. קארלסרואה	5	7–12	7
4. באיירן מינכן	5	7–11	7
5. קייזרסלאוטרן	5	6–9	7
6. פרייבורג	5	8–12	6
7. שאלקה	5	5–7	6
8. המבורג	5	4–6	6
9. שטוטגרט	4	6–8	5
10. לוורקוזן	5	7–11	5
11. פרנקפורט	4	6–5	4
12. מנשנגלדבך	5	7–5	4
13. פ.צ. קלן	5	11–6	3
14. דרזדן	5	10–6	3
15. אורדינגן	5	7–3	3
16. בוכום	5	12–5	2
17. דויסבורג	5	14–6	2
18. מינכן 1860	5	11–2	1

מילאן נגד לאציו היום בליגה באיטליה

המשחק המרכזי במחזור השלישי בליגה האיטלקית יפגיש היום את האלופה מילאן, שבשבוע האחרון סובלת מפתיעות וספגה הפסד 0–2 בגביע האלופות לאייאקס, מול לאציו.

כריסטיאן פאנוצ'י, מאורו טאסוטי ודימיטריו אלברטיני, שלא שיחקו מול אייאקס, אמורים לשוב להרכב.

יובנטוס תארח את נאפולי למשחק מסקרן. המשחקים האחרים: בארי – רג'יאנה; ברשיה – אינטר; פיורנטינה – קרמונזה; פארמה – קליארי; רומא – גנואה; סמפדוריה – פוג'יה; טורינו – פאדובה.

מונאקו פיטרה את מאמנה וונגר

מונאקו (רויטר). מונאקו פיטרה את מאמנה, ארסין ונגר, בגלל הפתיחה הכושלת של העונה. לפני מחזור אמש היתה מונאקו במקום ה־17 (מתוך 20) בצרפת.

ונגר אימן את הקבוצה שבע שנים והוביל אותה לאליפות ב־'88 ולמקום של קבע בצמרת. ב־'91 הוא זכה בגביע הצרפתי ושנה אחר כך הגיע עם מונאקו לגמר גביע המחזיקות (שם הפסידה לוורדר ברמן).

קצורין שחזר משווייץ חושש: בלינזונה יריבה מסוכנת שתקשה על מכבי

מאת אלי סרוסי

מולי קצורין, מאמן מכבי ת"א, חזר בסוף השבוע משווייץ שם חזה בניצחונה של בלינזונה 111–83 על קסקה הלסינקי. בלינזונה תארח את מכבי ת"א ב־29 בספטמבר, בסיבוב השני באליפות אירופה לקבוצות, ותתארח לגומלין ביד אליהו כעבור שבוע.

קצורין הביע אתמול את חששו מהעימות עם השווייצים: "צפויים לנו מאבקים קשים מאוד עם קבוצה טובה ומתוכננת. העימות יהיה חריף גם משום שלא נהיה בהרכב הרגיל שלנו. נדב הנפלד פצוע וג'ף קנט אינו מורשה לשחק בגביע אירופה".

לאימוני מכבי ת"א הצטרף אתמול מרטין מורסאם, ששוחרר מהפועל חיפה ובמקומו הובא דניס וויליאמס.

אוהדי פאוק תובעים החלפת לאמפלי

בקרב ראשי פאוק סלוניקי יש חשש גלוי מהעימות עם הפועל ת"א בסיבוב השני, מאחר שהליגה היוונית תיפתח רק ב־15 באוקטובר ומבחינת פאוק יהיו אלה המשחקים הרשמיים הראשונים העונה. אוהדי פאוק הפגינו בשבוע האחרון מול משרדי הנהלת הקבוצה ובמהלך משחקי האימון. הם דרשו שלאמפלי יוחלף. "אולימפיאקוס הביאה את אדי ג'ונסון, פאנתינאיקוס את האריס פאספאלי, ואנחנו מביאים את לאמפלי", נטען בכרוזות שנשאו אוהדי הקבוצה.

צבי שרף, מאמן הפועל ת"א, הוא "סיפור חם" לעיתונאים היווניים, שאיתם הולכים לראיין אותו. שרף אימן לפני שנתיים את אריס סלוניקי.

● רון גרינספן הגיע אתמול לישראל והיום יחליטו הנהלת הגליל והמאמן פיני גרשון אם להחתימו. לפני בואו של גרינספן ביקשו בקבוצה אפשרות להחתמתו של דארן דיי, אולם בגלל החשש שדיי בן ה־34 סובל מפציעה, בשלב זה מייק גיבסון לא יוחלף.

● אליצור חולון תתמודד בסיבוב השני של גביע האלופות לנשים עם צסק"א מוסקווה, שהביסה פעמיים את ארדוריקה משוודיה, 84–61 בחוץ ו־86–61 בבית.
אריה ליבנת

● שאנה ספס (21, 1.90 מ') נוספה למבחנים באליצור רמלה.

● בינק האורמן, שחקן בני הרצליה, עשוי להחמיץ הערב את המשחק נגד מכבי חדרה, לאחר שמתח בסוף השבוע את שריר רגלו. אריק רזינשו, עוזר המאמן, חזר שלשום מפראג שם חזה ביריבת הקבוצה בסיבוב השני בגביע קוראץ'. מאמנה של הקבוצה מפראג הוא רון פרנטישק, מאמן הנבחרת הצ'כית, יריבת ישראל בחצי גמר אליפות אירופה.
אריה ליבנת

● למבקי מוסיה לא התייצבה למשחקיה עם פאופריקס לארנקה באליפות אירופה לקבוצות. לארנקה, שהדירה אשתקד את אירית מגביע קוראץ', עלתה אוטומטית לסיבוב השני, בו תשחק עם ברצלונה.

● ורונה ניצחה אמש את פורלי בבולוניה 88–86 אחרי הארכה, בפתיחת משחקי הליגה באיטליה.

השבוע בכדורסל

יום ראשון

● גביע המדינה: שמינית הגמר, משחק ראשון (שעה ראשית: 20.30): מכבי ראשון לציון – הפועל ירושלים (שפטה: שלום וולצר ועידו בר־גמן); הפועל אילת – הפועל גבעתיים (שפטה: משה ביטון וירון זריקה); הפועל צפת – מכבי רמת גן (שפטה: שלמה אפריאט וראובן יעקב); מכבי הוד השרון – מכבי ירושלים (שפטה: שמואל לוי ויצחק מליק); מכבי חדרה – בני הרצליה (שפטה: עמי גלילי ורון ברנשטיין); בית"ר מגדל העמק – מכבי תל אביב (20.00, שפטה: אבי־ערב והלל הילמן); מכבי חיפה – הפועל תל אביב (20.00, שפטה: ג'וזף עלימי ואבי בנבנישתי).

יום חמישי

● ליגה לנשים, מחזור ראשון.

מוצאי שבת

● ליגה לאומית, מחזור 4: גליל עליון – מכבי ת"א (שידור ישיר בכבלים), הפועל גבת – הפועל ירושלים, הפועל ת"א – בית"ר ר"ג.

חולון לא עצרה בגבת 101–73

מאת ספי בלסקי

הפועל חולון הביסה בחוץ את הפועל גבת 101–73 (47–34) במשחק הראשון ביניהן בשמינית גמר גביע המדינה.

חולון הובילה לכל אורך המחצית הראשונה ביתרון קטן שהלך וגדל עד סיום המשחק. דריק גרודין שמר את גבת בתמונת המשחק במחצית הראשונה, כאשר ניצל שמירה לקויה של שלמה ג'ונס שפתח לראשונה בחמישיה וקלע 22 נקודות. הזר השני של גבת, רודני מונרו נשמר מצויין ע"י דיויד תרדיקל ולא קלע נקודה. במחצית השניה קלעו שני הזרים של גבת 6 נקודות כ"א, הרבה בגלל שתנוך מינץ העדיף לשמור אותם למשחקי הליגה ולשתף יותר את הצעירים.

ההתקפה של חולון הורה במחצית השנייה. עדי גורדון הגיע היטב וקלע, כמו גם תרדיקל, באחוזים גבוהים מחוץ לקשת. ג'ונס הטביע כמה פעמים. רודון שפע שיחק לראשונה בחולון כ־7 דקות במחצית השנייה.

האירוע המעניין היה בדקה ה־30. אבי קטן רוצף את תומר שטיינהאואר. זה הוחיד לו מרפק שהפיל את קטן למגרש. השופט, זאב נוימן, שהיה קרוב למקום האירוע, הסתפק בשריקה לעבירה זו צדדית במקום להתריע בשטיינהאואר.

קלעו לחולון: תרדיקל 30, גורדון 18, ג'ונס 14, פ. לוי 12, קרטר 10, שטיינהאואר 10, שפע 3, אהרוני 2, קובה 2.

קלעו לגבת: גרודין 28, אברמוב 10, סלע 9, מונרו 6, שוורצמן 6, קטן 6, ברג 6, אברהמי 2.

שפטו: זאב נוימן וספי בכר, 600 צופים בגבת.

הארפר חתם בשיקאגו תמורת כ־2.5 מיליון דולר לעונה

שיקאגו (אי־פי). שיקאגו בולס הוסיפה שחקן חדש לסגל, כאשר החתימה את הקלע רון הארפר על חוזה רב שנתי. פרטים על החוזה לא נמסרו לפרסום, אך נודע כי הוא ישתכר כ־2.5 מיליון דולר לעונה. אמש היתה אמורה הנהלת הקבוצה להציגו במסיבת עיתונאים.

הארפר מצטרף לקבוצה, שמובילה כה רק מקומם של טוני קוקוץ' ובי.ג'יי. ארמסטרונג.

הוראס גראנט חתם באורלנדו מג'יק (החוזה עדיין לא אושר על ידי הנהלת הליגה), ביל קרטרייט חתם בסיאטל סופרסוניקס, ג'ון פאקסון פרש וסקוטי פיפן ביקש להציבו ברשימת ההעברות.

הארפר בן ה־30 (2.02 מ'), שהחתום בשיקאגו במעמד של שחקן חופשי, קלע 19.3 נקודות בממוצע למשחק בשמונה עונות בקליוולנד קאווליירס ולוס אנג'לס קליפרס. בעונה שעברה הוא צבר 6.1 ריבאונדים ומסר 4.6 אסיסטים בממוצע למשחק. בעונה שעברה הוא סיים חוזה ארבע־שנתי בשווי 8 מיליון דולר עם לוס אנג'לס קליפרס. בעונה שעברה הוא השתכר 4 מיליון דולר. בסוף השבוע נמסר כי הארפר היה כעמד לניו יורק ניקס, אך הנהלת הקבוצה החליטה לוותר עליו.

להפועל ראשל"צ כבר יש גביע

מאת אמי רוזנברג

מחזיקת התואר הכפול, הפועל ראשון לציון, זכתה ביום שישי בתואר הראשון שלה העונה, כאשר גברה במשחק הגמר בגביע איגוד שופטי הכדוריד על א.ס. נס ציונה 24–22 (10–8).

דיבר אבל מה הוא אמר

טלוויזיה / רון קופמן

"הדקה ה־91" מספר 3, משדר סיקור משחקי הליגה הלאומית בכדורגל, הפך אמש למופע בכיכובו של הפרשן מרדכי שפיגלר. בפרקים נבחרים במשדר היה שפיגלר למיטבו. איש מקצוע בכדורגל, עם אמירה מתאימה על המשחקים והקבוצות. אבל היו שלושה ליקויים בולטים.

הראשון הוא ששפיגלר מתקשה לפתוח משפט בלי המלה "אני". אני עשיתי, אני אמרתי, או מה אם אני עשה? זה מיסוד טלוויזיה, לא ועדת חקירה ולא ספר היסטוריה. הליקוי השני הוא הנטיה של שפיגלר לשלב בדיחות תפלות ותבוסות חסרות בשבצעות. מיותר. מעמדו של שפיגלר בכדורגל הישראלי שריר וקיים גם בלי ההומור הקלוש. הליקוי השלישי הוא מה בדיוק אנחנו זוכרים מהדברים של שפיגלר, שדיבר כ־15 דקות בתוכנית. לא הרבה. בעצם כלום.

הבעיה החמורה עם מרדכי שפיגלר היא אתית ביסודה. האיש שהיה כדורגלן מצטיין, מאמן שהוביל את מכבי נתניה לאליפות, סוכן שחקנים ומעורב בעוד כמה עסקים הקשורים לכדורגל. הוא כיום חבר הנהלת ההתאחדות לכדורגל. אסור להרשות מצב, בו חבר הנהלה של מוסד ציבורי ישמש פרשן בתוכנית הסוקרת ליגה של ההתאחדות.

דברים דומים אפשר לומר על שוער הנבחרת הלאומית ועירוני אשדוד, בוני גינצבורג. לא מקובל שכדורגלן פעיל ישמש מנחה/מראיין/פרשן, על הליגה בה הוא משחק וממנה הוא מתפרנס. חוץ מזה, בשביל מה בדיוק צריך את גינצבורג, אם השאלה המבריקה ביותר שלו היתה לעברו של סהר מזרחי, איך הרגיש להוביל את הליגה או לשחק לצידו של גראסיטון. מישהו בערוץ השני חייב לקבוע עמדה בעניין, כדי למנוע מצב בו ישאל שפיגלר את גינצבורג, איך היה השוער של אשדוד – וגינצבורג יענה "השוער עשה את המקסימום". השוער הלאומי לא חייב להתנבות בעמדי.

אמש הוצג פרשן נוסף בתוכנית, בני טבק, כדורגלן עם עבר מפואר. עם מעט נסיון, ייתכן שטבק יהיה פרשן מוצלח. אבל ברור שכעת הוא חסר נסיון עיתונאי. השדר במשחק מכבי תל אביב – מכבי חיפה, יורם ארבל, לא שאל לדעתו של טבק בעת שארבעה שחקנים הורחקו מהמגרש, אלא רק בפרק הסיום – חבל. עד היום לא קבעה התוכנית עמדה המשכבית אם ההרחקות היו מוצדקות או לא, למרות דבריו (והבנתם) של שפיגלר על הציפיות מהשופטים.

מה עוד היה לנו? את אולי יניב המתקשה לקרוא תמליל שבאמת לא היה ברור. יניב, אחת השדריות המצטיינות בארץ, מקריאה קטעים בטון בו היא מקריאה את פינת החיות האבודות בגלי צה"ל. מדוע לא נותנים לה לכתוב את הפתיחים, וברוע מסילים עליה לקריין את המשחק בני יהודה – הפועל חיפה? אגב, דווקא ההפסד השני של הפועל חיפה לא זכה לאמירה הולכת מתוצות באולפן.

שוב נדרשו הצופים להמתין 65 דקות עד שידעו את כל תוצאות המחזור. מדוע אי אפשר למסור את כל התוצאות בפתיחה? הדיווח מהליגה האנגלית היה סתמי, אבל דווקא תוצאות הליגה הגרמנית, שהמוליכה שלה וורדר ברמן תתמודד שנית עם מכבי תל אביב, לא נמסרו לצופים. האם היה זה חלק מההודעה לצופים שערוץ 2 כבר ויתר על שידור הגומלין?

ושוב אנחנו חוזרים לשפיגלר. הוא כיכב גם בתוכנית הצהריים "בעיטת פתיחה". זו היתה אחת התוכניות הכושלות של הערוץ מאז הוקם בנובמבר. תמליל משובש, שגם שחקנית כמו צופית אלישיב־גרנט התקשתה לאלתר בו. הקטעים של שפיגלר, שהתבקש משום מה לשמש בכתב, פרשן ושדר, עוררו גיחוכים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ארבעה מתרחצים טבעו בסוף השבוע; גופת אלמוני נפלטה לחוף בראשון לציון

(ע). שני פועלים מרומניה, שעבדו באתר בנייה, טבעו בשבת בחוף סירונית בנתניה. השניים שחו בשעות הבוקר בחוף שהרחצה בו אסורה – ככל הנראה נסחפו בזרם. מתרחצים שהבחינו בהם, משו אותם מהמים, והזעיקו עזרה רפואית. צוות של מגן דוד אדום שהוזעק למקום קבע את מותם.

גופת אלמוני נפלטה אתמול לחוף ימה של ראשון לציון. רופא שהיה במקום ניסה להחיותו ללא הצלחה. צוות של ניידת לטיפול נמרץ קבע את מותו.

ילד בן 11 טבע אתמול בצהריים בחוף בוגרשוב בתל אביב. המאמצים להחיותו נכשלו.

גבר בן 24 מירוחם טבע בשבת לפנות בוקר בחוף גבעת עלייה ביפו. גופתו נמשתה מהים, והועברה למכון לרפואה משפטית באבו־כביר.

איגוד העיתונאים: מלחמת המו"לים מסכנת את חופש העיתונות

(ע). איגוד עיתונאי ישראל קרא אמש לחבריו "לא להיגרר למאבקים ולמלחמת ההשמצות המתנהלת בין המו"לים בעיתונות". האיגוד הזהיר מפני עבירה על כללי האתיקה בכתיבה עיתונאית מגמתית "המשרתת את המו"לים ואת האינטרסים המסחריים שלהם".

רפי גוטרמן, מזכ"ל איגוד העיתונאים, ציין בהודעת האיגוד כי "במלחמה המבוערת בין המו"לים טמונה סכנה מוחשית לחופש העיתונות ולעצמאות וביטוי העיתונאי.

מזכ"ל איגוד העיתונאים הוקיע את "התופעה שבעטיה הפכו עיתונאים מסוימים להיות כלי שרת במאבק המו"לים, הגייסו כדי לכתוב ולדבר בשבחם, ולהתקיף את מתחריהם. זוהי נורמה חדשה בתקשורת הישראלית החורגת מכללי האתיקה והמחויבות המקצועית של העוסקים בענף", נאמר בהודעת האיגוד.

באותה הגיע לאיגוד מידע על עיתונאים (בעיקר כאלה המועסקים בחוזים אישיים ושכירותם התעסוקתי רופף), לפיו הופעלו עליהם לחצים על ידי מעסיקיהם, כדי שיפרסמו או לא יפרסמו ידיעות המשרתות את האינטרסים של העיתונים.

מפקד במחנה נבי מוסא, שממנו נגנבו כלי נשק, נדון למאסר

מאת איתן רבין

מפקד חטיבת גולני, אלוף משנה ק., גזר 21 ימי מחבוש על קצין בדרגת סגן משנה ששירת כמפקד תורן בבסיס בנבי מוסא, שממנו גנבו שלושה פלשתינאים אמצעי לחימה רבים, ובהם רימוני רסס וטילים.

התחקיר שערך מפקד החטיבה העלה כי היו ליקויים רבים בשמירה על הבסיס. התחקיר קבע כי מפקד התורן של הבסיס לא נקט בכל האמצעים הדרושים כדי להבטיח את סדרי השמירה. בעקבות הפריצה לבסיס, תוגברה בו השמירה. תחקירים נוספים ייערכו בפיקוד מרכז ובפיקוד צפון, שלמרותו כפופה חטיבת גולני.

רבין יבקר בבריטניה באוקטובר; ירצה באוקספורד באירוע של חב"ד

מאת רפנה ורדי
סופרת "הארץ" בבריטניה

ראש הממשלה, יצחק רבין, יגיע במחצית השנייה של אוקטובר לביקור של יומיים בבריטניה. רבין ייפגש עם ראשי המגבית היהודית ותורמים בולטים מכל רחבי העולם, וכן עם ראש ממשלת בריטניה, ג'ון מייג'ור, מנהיג האופוזיציה, טוני בלייר וחברי פרלמנט.

כמו כן, יופיע ראש הממשלה לפני סטודנטים וחברי סגל האוניברסיטה באוקספורד, כאורחו של ארגון הסטודנטים. אירוע זה מתקיים בשיתוף עם קבוצת "לחיים", נציגות חב"ד המקומית.

תורמים בכירים וראשי המגבית וקרן היסוד מחמש יבשות יגיעו במיוחד ללונדון ל"כינוס המיליונרים", שבו יעדכן אותם רבין בהתפתחויות האחרונות בתהליך השלום, ובתפקיד של יהדות הגולה במצב החדש שנוצר. השבועון "ג'ואיש כרוניקל", היוצא לאור בלונדון, מציין כי רבין ינצל את ההזדמנות כדי לשפר את הרגשתם של התורמים, אשר נפגעו מדבריו של סגן שר החוץ, יוסי ביילין.

בפגישות עם ראשי המערכת הפוליטית בבריטניה, יעדכן רבין את עמיתו ואת מנהיג האופוזיציה, טוני בלייר, בתהליך השלום, וידון עמם בנושאים בילטראליים, ובעניינים הנוגעים ליחסיה של ישראל עם האיחוד האירופי.

באוקספורד ירצה רבין באירוע של אגודת הסטודנטים, אחד הגופים המכובדים באוניברסיטה, אשר בין נשיאיו בעבר כמה ראשי ממשלות ופוליטיקאים בכירים, בהם ראשי ממשלות בבריטניה. וכן נשיא אוסטרליה לשעבר, בוב הוק, וראש ממשלת פקיסטאן, בנזיר בוטו.

רבין יהיה ראש הממשלה הראשון אשר יופיע במקום במסגרת אירוע שאורגן בשיתוף עם נציגות חב"ד. בנובמבר יתקיים אירוע דומה, שבו יופיע ראש הממשלה לשעבר, יצחק שמיר.

רבין ירצה במסגרת ההרצאה השנתית השנייה על־שם אלי ספרא. לספרא, אשר מת לפני יותר משנתיים, לא היה כל קשר לאוניברסיטת אוקספורד. הקשר היחיד של משפחתו לאוניברסיטה הוא היותה בין התומכים המרכזיים של נציגות חב"ד. בשנה שעברה הרצה במסגרת זו מיכאיל גורבצ'וב.

נשיא ארגון הסטודנטים, ג'רמי גרין, הסביר כי האירוע מאורגן בשיתוף עם חב"ד, כיוון ש"רבין לא היה מופיע במקום אחר באוקספורד, אלא רק באגודת הסטודנטים, ואילו האגודה לא היתה מצליחה לשכנע אותו לבוא במהירות כזו ללא עזרה מאגודת 'לחיים'". גרין הדגיש כי אגודת הסטודנטים לא ניסתה לגייס תרומות בהקשר לביקורו של רבין. גם הרב בוטח, מקימה של אגודת "לחיים", אמר כי גם ארגונו לא ינצל את הביקור לגיוס כספים.

יצוין, כי אגודת "לחיים" אינה המייצגת הרשמית של הסטודנטים היהודים באוקספורד במגעים עם רשויות האוניברסיטה. תפקיד זה שמור לאגודת הסטודנטים היהודים, שהיא חלק מהארגון הארצי של הסטודנטים היהודים בבריטניה. אגודה זו לא שותפה בארגון ביקורו של רבין.

קמחי: נקמנות אישית הניעה את מקפרליין לייחס לי הצעה להרעלת חומייני

מאת סופר "הארץ"

מנכ"ל משרד החוץ לשעבר, דויד קמחי, מאשים את היועץ לביטחון לאומי לשעבר של ארה"ב, רוברט מקפרליין, כי העליל עליו שהציע להרעיל את האיאתוללה חומייני, מתוך נקמנות אישית.

קמחי אמר את הדברים אמש, לאחר שהטלוויזיה הישראלית שידרה קטעים מתוך ראיון עם מקפרליין בתוכנית האמריקאית היוקרתית "60 דקות". היועץ לשעבר טען, כי קמחי הציג בפניו בקיץ 85' רעיון שסוכנים ישראלים יכניסו בכמויות קטנות של רעל לתוך מזונו של השליט האיראני הקשיש ובכך יאיצו את מותו. מקפרליין הוסיף כי הוא דחה מיד ובהחלטיות את ההצעה הישראלית ודרש מקמחי "לשכוח" ממנה.

קמחי נשלח לוואשינגטון על ידי ראש הממשלה אז, שמעון פרס ובידיעת שר החוץ, יצחק שמיר, כדי לקיים מגעים עם ממשל רייגן בעניין עסקת "איראנגייט" – שחרור בני ערובה אמריקאים שהוחזקו בידי שיעים קיצוניים בלבנון, תמורת משלוחי נשק מישראל לאיראן.

בתגובה ציין קמחי, כי עצם טענתו של מקפרליין מגוחכת ולו רק משום שלישראל לא היתה כל גישה לסביבתו הקרובה של חומייני. בנוסף אמר קמחי, כי באותה עת כבר היה חומייני זקן חולה וכולם ציפו למותו הקרוב.

"נושא השיחות שלי עם מקפרליין היה איראן לאחר הסתלקותו של חומייני", ציין. "ניסינו לטכס עצה לגבי היחסים העתידיים עם איראן, בהנחה שהביולוגיה כבר תעשה את שלה ותפתור את בעיית חומייני, הוסיף".

בעקבות פרשת איראנגייט נאלץ מקפרליין לפרוש מתפקידו כיועץ לביטחון לאומי, שקע בדיכאון עמוק ובשלב מסוים אף ניסה לשלוח יד בנפשו. קמחי העלה סברה כי מקפרליין, הקושר אותו להדחתו, טרם התאושש מהטראומה הנפשית ומנסה לפגוע בו באמצעות "העלילה, שאין בה מילה אחת אמת".

קרטר נשלח

(סוף מעמוד 1א)

וכן הבטחה להשאיר את חשבונות הבנק המוקפאים שלהם בחו"ל. קרטר צויד בהצעות למקלט באירופה ובאמריקה הלטינית.

ממשלת ארגנטינה הודיעה אתמול כי על נכונותה לארח את שלושת חברי הכת הצבאית, בתנאי שייכנעו בלא קרב. התלקחותם של השלושה תחסוך לארה"ב עשרות מיליוני דולרים – מחירה של פלישה בהיקף מלא. "וואשינגטון פוסט" דיווח אתמול כי הסי־איי־אי קיבל תקציב של 12 מיליון דולר, לצורך גיוס תמיכה פנימית באריסטיד.

מקורות בבית הלבן הבהירו כי להחלטתו של קלינטון להעניק לסדראס פסק זמן נוסף, לא קדם מסר מהכת הצבאית בדבר נכונותה להתפטר. המשלחת יצאה לדרך, לאחר שהובהר כי סדראס ניאות לקבלה.

בר כבר מבהיר המשטל, כי 18 ספינות הצי ערוכות סביב חופי האיטי לקראת הוראת הפלישה. כוח אמריקאי ניכר ילווה את אריסטיד ויאבטח בכבישים לאי בעשרת הימים הראשונים לשליטה, וכן במשך השבועות הראשונים לכיהונו בארמון הנשיאות.

בבסיס הצי האמריקאי בגואנטנמו מתאמנים 1,500 פליטים מהאיטי למשימות שיטור בשך תקופת הביניים. מיד לאחר שיובהר כי אין סכנה ממשית לחיים, יחליפו אנשי כוח השיטור הרב־לאומי את הכוח האמריקאי. הכוח יישען בעיקר על יחידה מבנגלדש (580 שוטרים) וקבוצה (108) וכן 30-20 איש מ־22 מדינות נוספות, בהן ישראל וירדן.

(רויטרס). שר ההגנה האמריקאי, ויליאם פרי, טס אתמול לאיים הקאריביים כדי לבקר בחלק מהוודיקאים על סיפון אחת מספינות המלחמה של צי ארה"ב המשייטות לחופי האיטי לקראת הפלישה המתוכננת למחרת, הודיע הפנטגון.

בהודעה שפורסמה אתמול בערב, נמסר שפרי יבקר את חיילי הכוחות על סיפון נושאות המטוסים "ווסא" במסגרת ביקור קצר באזור. לדברי פקיד בכיר בפנטגון, שביקש להישאר בעילום שם, פרי ומפקד חיל הנחתים, קארל מנדי, טסו אתמול לבסיס הצי האמריקאי במפרץ גואנטנאמו, קובה, ומשם יצאו במסוק לספינה האמ.

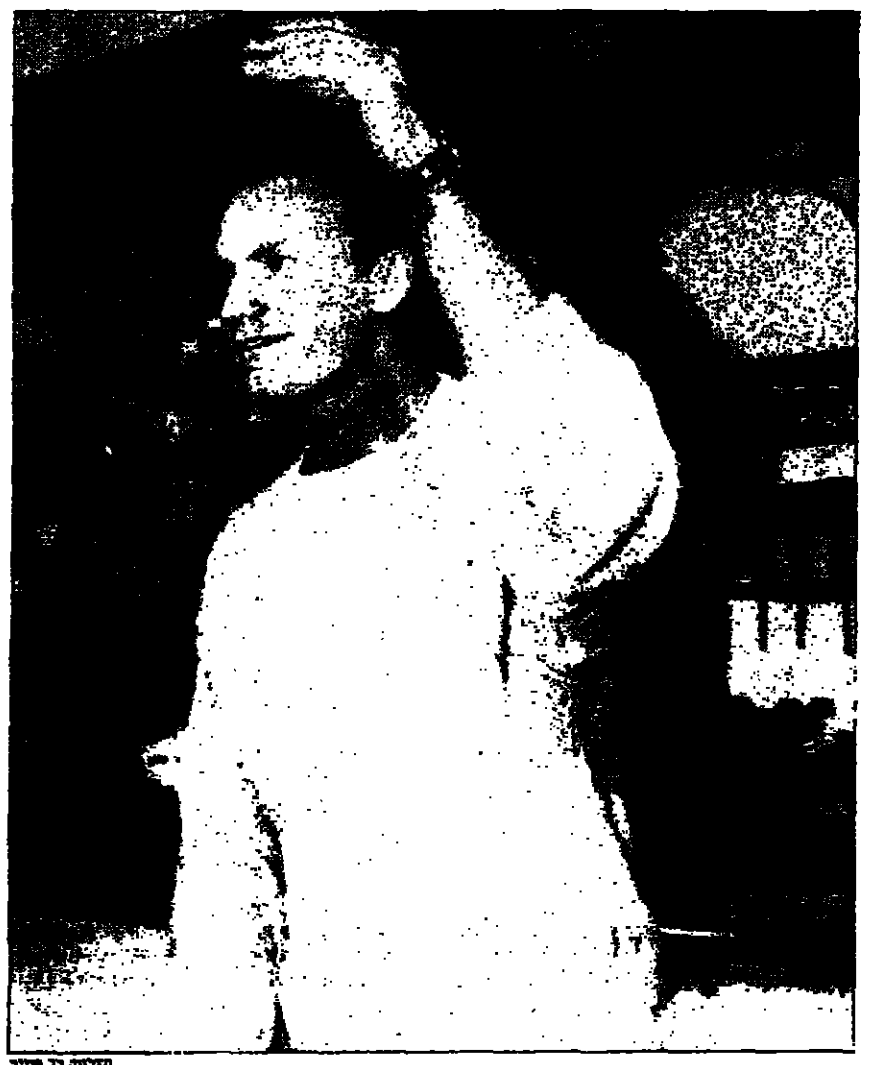

זמר הרוק סטינג (גורדון סמנר) נחת אמש בישראל. הוא הגיע לארץ מספרד במטוסו הפרטי. סטינג הודיע כי הוא מתכוון לבקר באתרים רבים ככל האפשר, בימים הספורים שבהם ישהה כאן, ואמר כי ישוב לארץ "עוד פעמים רבות". הופעתו הראשונה תהיה הערב בבריכת השולטן בירושלים. בתמונה: סטינג בשדה התעופה בן־גוריון (מיכל פלטי)

פלילים

● **תיירת התלוננה שנאנסה.** תיירת בת 23 מדרום אפריקה נאנסה בשבת בבוקר במרכז תל אביב. התיירת התלוננה במשטרה, כי סמוך לשעה 6.30 בבוקר הותקפה על ידי גבר צעיר שארב לה בסמטה, הלם בה, גרר אותה למקום מסתור, אנס אותה ונמלט מהמקום. היא הגיעה לדירתה וטלפנה למשטרה. צוות שוטרים חוקרים ממרחב הירקון הגיע לדירה, גבה ממנה עדות, אך היא סירבה להיבדק בבית חולים. (ע)

● **הותקף שוטר מג"ב.** ג'קי אדרי, שוטר משמר הגבול, שניסה להפריד בין צעירים שהתקוטטו ליד מועדון לילה בתל אביב ביום ששי בבוקר, הותקף ואקדחו נגנב ממנו. השוטר אושפז במצב בינוני בבית החולים איכילוב בתל אביב. המשטרה מחפשת אחר תוקפי השוטר.
משה מובאל

● **21 עצורים במסיבת אסיד.** משטרת רחובות עצרה אתמול לפנות בוקר 21 צעירים מאזור תל אביב השפלה שהשתתפו במסיבת אסיד בחורשה שבין עיינות לכפר הנגיד. בתום החקירה שוחררו בערבות 20 מהעצורים. בידי המשטרה נותר עצור אחד, בן 35 מיבנה. הוא מוכר למשטרה על רקע עבירות סמים ורכוש. היום יובא בפני שופט להארכת מעצרו.
משה מובאל

● **נדקר בקטטה במועדון לילה בערד.** בקטטה שפרצה בשבת לפנות בוקר במועדון לילה בערד, נדקר אדם בן 30. הוא נדקר בחזה באולר, ופונה באמבולנס של מד"א לבית החולים סורוקה בבאר שבע. מצבו של הפצוע מוגדר בינוני. כוחות משטרה שהגיעו למקום עצרו שני צעירים החשודים בדקירה.
אמנון יופה

● **3 צעירים שדדו סניף דואר במזרח ירושלים.** השודדים נכנסו לבנק הנמצא סמוך לסניף, ובאיומי אקדח וסכין שדדו כ־15 אלף שקל. הם נמלטו מהמקום במכונית אופל אסקונה, שנהגה המתין בתוך הרכב. בפעולה מהירה של כוחות משטרה ומשמר הגבול נלכדו ארבעת השודדים דקות ספורות לאחר השוד.
שלמה דרור

לשכת עורכי־הדין
חיפה והצפון
לחברנו עו"ד דוד אשכולות
אתך באבלך במות אמך
פאולה ז"ל
תנחומים למשפחה

לשחקננו היקר יוסי גרבר
ולמשפחת הרמלין
משתתפים בצערכם העמוק
בהלקח מכם יקירכם
יוסף הרמלין ז"ל
משפ' התיאטרון הקאמרי

בצער עמוק אנו מודיעים על פטירתה של
גניה ולטמן
ההלויה תערך היום יום ראשון 18.9.94
בשעה 13.45 בבית העלמין ירקון.
נפגשים בשער הראשי.
האבלים:
בנה: אליעזר ולטמן
נכדותיה: אורה ואורי קציר
תמי ואריה עזרא
ניניה: חן, טל ונדב
רבקה גן וב"ב

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתו של יקירנו
משה יערי ז"ל
ההלויה התקיימה ביום שישי
י"א תשרי תשנ"ה 16.9.94 בירושלים
מתאבלים:
הרעיה: יפה יערי (לונדון)
הבנים: יוסי אליעזר אריק וב"ב
האחות: מטילדה בליט וב"ב

אבלים וכואבים על פטירתו של
מייסד הפירמה ושותפינו לשעבר
צבי ליובושיץ
ומשתתפים בצער המשפחה.
ליובושיץ קסירר ושות'

במלאת שנה לפטירתו של
ראובן בן־עמי ז"ל
מזכ"ל הסתדרות עובדי המדינה
ויו"ר האגודה לקידום מקצועי חברתי של עובדי המדינה לשעבר.
תתקיים אזכרה לזכרו, בבית העלמין בחולון, היום, יום א', י"ג בתשרי תשנ"ה, 18.9.94, בשעה 15:00. נפגשים בכניסה לשער הישן.
הסתדרות עובדי המדינה
המזכירות הארצית
האגודה לקידום מקצועי חברתי
של עובדי המדינה
הביטוח ההדדי לעובדי המדינה

בצער רב הננו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה של
אמנו וסבתנו היקרה באדם
ברטה פדרבוש
לבית לוסטיג
ההלויה תתקיים היום יום ראשון י"ג תשרי תשנ"ה 18.9.94 בשעה 3:00 אחה"צ
בבית העלמין בקרית שאול
נפגשים ליד השער
המתאבלים:
בנה וכלתו: [illegible] פדרבוש
בתה וחתנה: [illegible] רוזן
נכדיה: ליאור ושלי פדרבוש
[illegible] ניצן
[illegible] צבי, יעל ותמר
אחיותיה: [illegible], פפי באום
[illegible] תנחומים בבית [illegible]

היקר לנו מכל ראש משפחתנו
בעלי אבינו וסבנו
רו"ח צבי זילברמן
איננו
ההלויה תתקיים היום יום ראשון י"ג תשרי תשנ"ה 18.9.94 בשעה 14:00
בבית העלמין הירקון כביש חוצה שומרון
אוטובוס ייצא בשעה 13:15 מבית המנוח רח' הבשן 6 ת"א
מתאבלים מרה
אשתו – יהודית
בתו – איריס וד"ר יגאל שביל וב"ב
בנו – רוני ואורלי זילברמן וב"ב
בתו – חיהלה ושמאל סטשבסקי וב"ב
אחותו – שושנה ליאון וב"ב

תיקון טעות

במודעת האבל שהתפרסמה בעיתון סקופ בתאריך 14.9.94 נפלה טעות בשמו של הנפטר. שמו אהרון בברוך ולא כפי שפורסם.
[illegible]

[illegible]

[illegible]

לפחות פעם בשנה אתם נזכרים שיש צורך לטפל בקבר.
במצבות שרייבמן (1946)
מחלקה לשיפוץ וחידוש מצבות יקירים
טל: 03-6476177

קשר ישיר
177-022-7575
מספר אחד לכל העיתונים

פרסום מודעות אבל

קבלת מודעות אבל
-03-
5755555

הארץ
קבלת מודעות אבל

קבלת מודעות
177-022-[illegible]

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה 03-5661111
ובחיוג חינם 177-022-1516

מודפון
03-38 38 38

חדשות חוץ

מתפשטת הלחימה בצ'צ'ניה; כוחות הממשלה תקפו את מעוזו של רוסלאן חאסבולאטוב

מאת אורבלה גינור

כוחותיו של נשיא צ'צ'ניה, הגנ־רל ג'והאר דודאייב, המשיכו בסוף השבוע בהתקפתם על כוחות האופוזיציה. סוכנות הידיעות אינ־טרפאקס דיווחה אתמול על לחי־מה עזה המתנהלת בצ'צ'ניה.

לאחר שהפילו את המיליציה שבפיקוד רוסלאן לאבאזאנוב הובהו אל כוחות שריון של דודא־ייב, שהדרך אליהם היתה חסומה, המשיכו כוחות הממשלה ותקפו את הכפר טולסטוי יורט, מעוזו של רוסלאן חאסבולאטוב, לשעבר יו"ר הפרלמנט הרוסי.

אתמול לא היה ידוע מה עלה בגורלו של חאסבולאטוב. אחיו, יאמילחאן, ועוד כ־300 מאנשיו שנמלטו מן הכפר, מצאו מקלט בצפון־צ'צ'ניה. אזור זה נשלט בי־די האופוזיציה העיקרית לדודא־ייב, "המועצה הזמנית". בראש "המועצה הזמנית" עומד עומר אבטורחאנוב, הנתמך על ידי מוס־קווה.

ההשתלטות על מעוזו של חאסבולאטוב היתה זמן קצר לאחר שאלמונים פוצצו את מגדל השי־דורים של תחנת הטלוויזיה הצ'צ'נית, הנמצא בגרוזני, בירת צ'צ'ניה. דודאייב, לשעבר גנראל בחיל האוויר הרוסי, הטיל את האחריות למעשה על כוחותיו של חאסבולאטוב.

על פי ידיעות שטרם אושרו, לקראת הערב התפשטה הלחימה לחבל נאדטרצ'ני, שבשליטת אב־טורחאנוב. אין מידע על מספר הנפגעים משני הצדדים, אך המש־רד למצבי חירום של רוסיה הודיע על פריסת בית חולים שדה על גבול צ'צ'ניה.

משרד ההגנה של רוסיה הודיע לפני כן כי הצבא יקיים תמרונים נרחבים בצפון הקווקז, ובכלל זה בצ'צ'ניה, החל מ־20 בספטמבר. ייתכן כי הודעה זו מהווה איתות על המועד שבו תפתח רוסיה בפ־עולה נגד דודאייב.

מוסקווה ממשיכה לדבוק בקו הרשמי שנקבע זה מכבר, ולפיו צ'צ'ניה היא חלק בלתי נפרד מהפדרציה הרוסית. ראש שירותי הביטחון של רוסיה (הק.ג.ב לשע־בר), סרגיי סטפאשין, שהופיע אמש בראיון לטלוויזיה הרוסית, טען כי דודאייב מגייס לשורות לוחמיו שכירי חרב, שרכשו ניסיון קרבי במלחמות אזוריות שפרצו בשטחי ברית המועצות לשעבר. נראה כי שירותי הביטחון של רוסיה עוקבים בקפידה אחר המת־חולל בצ'צ'ניה. בהקשר זה יש להזכיר כי לא מכבר שוחרר קצין של שירותי הביטחון של רוסיה, שנשלח לצ'צ'ניה ונשבה שם על ידי כוחות הממשלה.

בשיחות בתיווך האו"ם הוסכם על הפסקת אש בטג'יקיסטאן

מוסקווה (רויטר). ממשלתה הקומוניסטית לשעבר של טג'יקיסטאן הסכימה אתמול להפסקת אש זמנית עם האופוזיציה הליברלית המוסלמית. סוכנות הידיעות הרוסית איטאר־טאס מסרה כי בשיחות, שהתקיימו בטהראן בתיווך האו"ם, הסכימו שני הצדדים על לוח זמנים להפסקת האש, אך לא קבעו מתי היא תתחיל.

חברי האופוזיציה מסרו כי כוחות שמירת שלום של האו"ם יישלחו לטג'יקיסטאן כדי לפקח על הפסקת האש ולהשגיח על 25 אלף שומרי השלום הרוסים המוצבים ברפובליקה.

שיחות טהראן, שבהן נכחו גם פקידים רוסים ואיראנים, החלו בשבוע שעבר. השיחות נפתחו לאחר שממשלת טג'יקיסטאן דחתה את הבחירות מספטמבר לנובמבר, כדי לתת לאופוזיציה שהות להכין מסע בחירות.

ראש שירותי הביון הרוסי נשלח לגרמניה לדון בפיקוח על אתרים גרעיניים

מוסקווה (אי־פי). בניסיון להת־מודד עם החששות הגוברים בענ־יין אמצעי הביטחון הננקטים באתרים הגרעיניים של רוסיה, יי־צא היום שליח מטעם הקרמלין לגרמניה.

השליח, סרגיי סטפאשין, ראש שירות הביון הנגדי של רוסיה, ידון עם נציגי ממשלת גרמניה על הפיקוח באתרים. שלשום הורה נשיא רוסיה, בוריס ילצין, להדק את השמירה באתרי הגרעין.

סטפאשין ייפגש עם פקידים גרמנים במאמץ לבלום את הסחר הבלתי חוקי בחומרים גרעיניים. סערה בינלאומית שפרצה בעק־בות גילוי כמה מקרים של הברחות חומרים גרעיניים המריצה את שני הצדדים להתחייב לשתף פעולה במאבק נגד המבריחים.

נסיעתו של סטפאשין באה יו־מיים לאחר שנשיא רוסיה, בוריס ילצין, פירסם צו מקיף הכולל צע־דים שנועדו לשפר את הפיקוח על החומרים הגרעיניים ברוסיה.

הצו קובע נהלים חדשים לאח־סון, לשימוש ולהובלה של חומרים גרעיניים, והחמרת הבדיקות בג־בולות כדי למנוע הברחת חומרים. בנוסף מורה הצו להקים בתוך שבועיים ועדה שתבחן את דרכי הרישום והאחסון של חומרים גר־עיניים ברחבי רוסיה.

הקהילה הבינלאומית האשימה את אמצעי הביטחון הרופפים ברו־סיה באחריות לשורה של תקריות, שבהן נתפסו באחרונה חומרים רדיואקטיביים.

ממשלת בריטניה ביטלה האיסור על השמעת קולם של נציגי שין־פיין ברדיו ובטלוויזיה

מאת דפנה הדרי
סופרת "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). ראש ממשלת בריטניה, ג'ון מייג'ור, הגיע בסוף השבוע לצפון־אירלנד בפעם הראשונה מאז שהאיי־אר־אי פירסם את ההצהרה על הפסקת האלימות.

מייג'ור ניצל את הביקור כדי להבטיח לתושבי האזור, ובעיקר ליוניוניסטים, שלא יהיו שינויים במעמדם ללא משאל עם.

לרפובליקאים הודיע מייג'ור כי בוטל האיסור על השמעת קולם של נציגי שין־פיין, הזרוע הפולי־טית של האיי־אר־אי, באמצעי התקשורת האלקטרוניים. מייג'ור מסר גם על פתיחת שורה של מעברי גבול המחברים את הרפוב־ליקה האירית עם צפון־אירלנד.

אתמול, בפעם הראשונה מאז הצהרת האיי־אר־אי, השתמשו כו־חות הביטחון הבריטיים במידה מו־גבלת של כוח כדי לרסן התפרעויות של צעירים באזורים קתוליים.

קבוצת נערים ניסתה לטפס על גדר של בסיס צבאי בבלפאסט, במטרה להבהיר את הדרישה לי־ציאת הצבא הבריטי מצפון־אירל־נד. כוחות הביטחון התיזו מים על המתפרעים וסיכלו את ניסיונותי־הם לטפס על הגדר.

אנשי שין־פיין, אשר את קולם אסור היה להשמיע באמצעי התק־שורת האלקטרוניים במשך שש השנים האחרונות, מיהרו לנצל את ההזדמנות ולקרוא לתגובה בריטית הולמת להודעת האיי־אר־אי על הפסקת האלימות.

סגן נשיא הארגון, מרטין מקגי־נס, אמר כי "לאומנים אירים הס־כימו שלא יכול להיות פתרון פנימי, לא הסכם חלוקה ולא זמני". הוא קרא לקיים משאל עם בכל אירלנד, ולא רק במחוזות הצפו־ניים.

בעניין זה אמר השר הבריטי לענייני צפון־אירלנד, סר פטריק מייהיו, כי ההחלטה על קיום משאל עם ברפובליקה האירית היא עני־נה של הממשלה בדאבלין, ולא של ממשלת בריטניה.

לדברי מייהיו, הודעתו של מייג'ור בעניין תואמת את הסיכום שהושג בין ראשי ממשלת ברי־טניה ואירלנד, אשר פורסם במס־גרת "הצהרת לדאונינג" בדצמבר '93.

השינוי שחל באווירה בבלפא־סט מאז פרסום הצהרת האיי־אר־אי הודגש גם לקראת ביקורו של מייג'ור בעיר. לראשונה לאחר שנים רבות היו העיתונאים יכולים לקבל פרטים על ביקור מתוכנן של ראש ממשלה בריטי בצפון אירלנד, מבלי שכוחות הביטחון יביעו חשש מפני פעולות טרור.

צילום: איי־פי

ראש ממשלת שוודיה, קארל בילדט, מגיע לאולפני הטלוויזיה בשטוקהולם לקראת שידור העימות האחרון בינו ובין מנהיג הסוציאל־דמוקרטים, אינגוואר קרלסון

הבחירות בשוודיה מתקיימות היום; סקרים מעניקים יתרון קל לסוציאל־דמוקרטים

שטוקהולם (רויטר). יום לפני פתיחת הקלפיות בבחירות הכללי־ות בשוודיה קרא ראש הממשלה, קארל בילדט, למצביעים להביע אמון ברפורמות הכלכליות שלו ולהימנע מהחזרת יריביו הסוציאל־דמוקרטים לשלטון.

"הבחירה היא בין המשך הרי־פורמות, לבין חזרה אחורה אל שגיאות העבר", אמר אתמול ביל־דט במסיבת עיתונאים. סקרי דעת קהל צופים כי הקואליציה בת ארבע המפלגות של בילדט תפסיד בבחירות והמפלגה הסוציאל־דמו־קרטית תעלה לשלטון. אולם הפער בין שני הצדדים הצטמצם מאוד בסקרים האחרונים.

בנאום הבחירות האחרון שלו תיאר ראש הממשלה את המפלגה הסוציאל־דמוקרטית כ"פרשת רגל מבחינה אידיאולוגית", וטען כי היא נושאת בחלק גדול מדי מהאחריות לבעיות הכלכליות של שוודיה מכדי שתוכל לפתור אותן.

שוודיה סובלת בשנים האחרו־נות מבעיות כלכליות חמורות, והגירעון התקציבי שלה ביחס לעושר הלאומי הוא אחד הגדולים ביותר בעולם המערבי.

סקרי דעת הקהל האחרונים צו־פים כי המפלגה הסוציאל־דמוקר־טית תזכה ב־44% מקולות הבוחרים, בעוד שמפלגתו השמר־נית של בילדט ושלוש בעלות בריתה הקטנות יזכו יחד בכ־42% מהקולות.

שר החוץ הבריטי: העברת השליטה בהונג קונג תסמל את קץ האימפריה הבריטית

מאת דפנה הדרי
סופרת "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). שר החוץ הבריטי, דאגלס הרד, אמר בתום ביקורו בהונג קונג כי אין די בשיחות המתנהלות בין סין לבריטניה על העברת השליטה במושבה ב־97'. הרד אמר כי "שני הצדדים צריכים לגלות יותר דמיון ויצירתיות לשפר את עבודתה של ועדת הקישור המשותפת שהוקמה במדינות ב־84'. בדב־ריו התייחס שר החוץ הבריטי לחששות פקידים מבריטניה ומהונג קונג כי הוועדה לא תסיים את עבודתה במועד שנקבע.

הרד אמר כי העברת השלטון בהונג קונג לידי סין ב־97' "תסמל את קיצה של האימפריה הבריטית". לדבריו, מעוניינת בריטניה כי העברת הסמכויות בהונג קונג תיעשה בדרך מסודרת. הרד מתכוון להעביר מסר ברוח זו לשר החוץ הסיני בפגישה שייערכו בעוד שבועיים בעצרת האו"ם בניו יורק.

הודעות בעניין
תכנון ובנייה

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי רמת גן

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל־אביב ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה רמת גן מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר רג/941 המהווה שינוי לתכניות הבאות: שנוי לתכנית מפורטת רג/613 א' ותכנית מתאר רג/340 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: רמת גן גבולות התכנית: בצפון: רח' הצלע במזרח: דרך בן גוריון בדרום: חלקות 351 ו־352 בגוש 6204 במערב: רח' עמל גוש 6204 חלקות 83, 131־133, 135, גוש 6204 ח"ח 37, 134, עיקרי הוראות התכנית: א. קביעת אזור מגורים מיוחד. בשטח הנ"ל יבנה בנין מגורים בן 7 ק' + ע', 14 יח"ד, שטח רצפות עיקרי 1,540 מ"ר ובשטח רצפות נלוה 560 מ"ר ב. קביעת אזור מגרש מיוחד. בשטח הנ"ל יהיו 6 בנינים בני 6 קומות 200% בניה משטח המגרש נטו. ג. קביעת שטחים ציבוריים פתוחים. ד. קביעת הוראות וחוקי בניה־ גובה הבניה ותכליות. ה. איחוד וחלוקה של קרקע שלא בהסכמת הבעלים של החלקות 83, 133־131, בהתאם לסימון ד' בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965. ו. קביעת תקופה מכסימלית לשימוש חורג. ז. קביעת זכות מעבר הדדית ברוחב 6 מ' לכלי רכב למגרשים, 7,6,5 כמסומן בתשריט, לצורך כניסה לחניון. ח. קביעת זכות מעבר לרכב ברוחב 4 מ' דרך מגרש מס' 15 כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות. למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל־אביב אחד העם 9, מגדל שלום תל־אביב 61290 טל: 03־5193333 המתנגד ימציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, רמת גן רחוב ביאליק 25 רמת גן טל: 03־7535555 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל־אביב

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי מטה אשר

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מטה אשר מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר ג/8374", המהווה שינוי לתכניות הבאות: ג/5158, ג/5360 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: כפר מסריק עיקרי הוראות התכנית: א. שנוי יעוד קרקע משטח חקלאי לאזור תעשיה ומאחזר ספורט לשטח חקלאי. ב. שנוי אזור מגורים, מתוך מבני משק לדרך. כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות. למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון קרית הממשלה נצרת עילית 17000 טל: 06־508508 המתנגד ימציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, מטה אשר ד.נ. אשרת מטה אשר 25206 טל: 04־828556 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

אפרים קרינצלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי רמת גן

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל־אביב ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה רמת גן מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר רג/1046", המהווה שינוי לתכניות הבאות: שנוי לתכנית רג/766, רג/767, רג/768 ב', רג/במ־3־1003 ותכנית מתאר רג/340 על כל תיקוניה. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: רמת גן רחוב: פנחס פינת ארנון גוש 6181 חלקות 527, 528, 541, 543, 599. גוש 6181 ח"ח 539. מגרשים 20, 21 וחלק ממגרש 13 עיקרי הוראות התכנית: א. שינוי יעוד מאזור מגורים מיוחד לאזור לבניני ציבור. עם זכויות בניה של 120% עבור מטרות עיקריות בארבע קומות. ב. שינוי יעוד מאזור לבניני ציבור לאזור מגורים מיוחד עם זכויות בניה של 72 יח"ד בשטח כולל של 7,200 מ"ר למטרות עיקריות בבנינים בני שמונה קומות. ג. שינוי יעוד מאזור לבניני ציבור לשטח ציבורי פתוח.. ד'. קביעת זכות מעבר לרכב דרך שטח ציבורי פתוח. ה. קביעת זיקת הנאה לציבור להולכי רגל ולחנייה באזור מגורים מיוחד. ו. קביעת זכויות והוראות בניה. ז. קביעת שטח לאיחוד וחלוקה מחדש עפ"י הוראות פרק ג' סימן ד' לחוק התכנון והבניה ללא הסכמת הבעלים. כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות. למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל־אביב אחד העם 9, מגדל שלום תל־אביב 61290 טל: 03־5193333 המתנגד ימציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, רמת גן רחוב ביאליק 25 רמת גן טל: 03־7535555 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל־אביב

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי רמת גן

הודעה בדבר הכנת שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל־אביב החליטה על הכנת שנוי תכנית מתאר מקומית מספר רג/941 המהווה שינוי לתכניות הבאות: שנוי לתכנית מפורטת רג/613 א' ותכנית מתאר רג/340 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: רמת גן גבולות התכנית: בצפון: רח' הצלע במזרח: דרך בן גוריון בדרום: חלקות 351 ו־352 בגוש 6204 במערב: רח' עמל גוש 6204 חלקות 83, 131־133, 135, גוש 6204 ח"ח 37, 134, השינויים המוצעים: א. קביעת אזור מגורים מיוחד. בשטח הנ"ל יבנה בנין מגורים בן 7 ק' + ע', 14 יח"ד, שטח רצפות עיקרי 1,540 מ"ר ובשטח רצפות נלוה 560 מ"ר ב. קביעת אזור מגרש מיוחד. בשטח הנ"ל יהיו 6 בנינים בני 6 קומות 200% בניה משטח המגרש נטו. ג. קביעת שטחים ציבוריים פתוחים. ד. קביעת הוראות וחוקי בניה־ גובה הבניה ותכליות. ה. איחוד וחלוקה של קרקע שלא בהסכמת הבעלים של החלקות 83, 133־131, בהתאם לסימון ז' בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965. ו. קביעת תקופה מכסימלית לשימוש חורג. ז. קביעת זכות מעבר הדדית ברוחב 6 מ' לכלי רכב למגרשים, 7,6,5 כמסומן בתשריט, לצורך כניסה לחניון. ח. קביעת זכות מעבר לרכב ברוחב 4 מ' דרך מגרש מס' 15.

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל־אביב

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי קסם

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה קסם מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר ק/98", המהווה שינוי לתכניות הבאות: ק/1/702 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: כפר קאסם גוש 8875 ח"ח 45, עיקרי הוראות התכנית: 1. שינוי יעוד קרקע מאזור שטח ציבורי פתוח לאזור מגורים ד'. 2. קביעת הוראות בניה. מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר ק/3017", המהווה שינוי לתכניות הבאות: אפ/6/702 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: כפר קאסם גוש 8868 חלקות 99, עיקרי הוראות התכנית: 1. שינוי יעוד שטח לצרכי ציבור לשטח ציבורי פתוח, למגורים ב', לדרך ולשביל. 2. הפיכת חלק מאזור מגורים ג' לשטח ציבורי פתוח ולשביל. 3. קביעת הוראות בניה. כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז המרכז רחי מס' 1 רמלה 72406 טל: 08־270170 המתנגד ימציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, קסם רח' אלשהדא ליד המועצה כפר קאסם טל: 9370492 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

ד"ר אהרון לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה מחוז המרכז

עירית חיפה־ משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04־356807

הודעה עלפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה עליידי: הלפרין בן ציון לאשר הקמת בנין בן 5 קומות מגורים מעל חניה בצידו האחד ו־4 קומות מגורים מעל קומת מחסנים ומעל חניה בצידו האחר ברח' עקרון 5, בגוש 10852 חלקה 154. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בתיק בנין, שמספרו בר' 389/35/08 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' ויום ד' 08.00־11.30 ו־15.00־17.00 הסעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ד"ר י. חס
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שרונים" הדר השרון 5 טל: 682/826/ 09־615802 נתניה 42402 שעות הקבלה: בימי א' ו ה' בשעות 8.00־12.00 ובימי ד' 15.00־17.45

הודעה

נמסרת בזה הודעה לציבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, כי הוגשה לעודתים בקשה להרשות: הקלה של עד 10% בקו בנין אחורי 8.10 מ' במקום 10 מ' שם המבקש טלזון צבי והבית גוש 8002 חלקה 279 מגרש 2311 ישוב פרדסיה כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו המנומקת בכתב, לועדה המקומית לתכנון ובניה, לפי הכתובת הנקובה לעיל תוך 14 יום מפרסום הודעה זו.

צבי תרות
יו"ר הועדה המקומית "שרונים"

מחוז הצפון מרחב תכנון מקומי גליל עליון

הודעה בדבר היתר לשימוש חורג והקלה בתנאים נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה־1965 (להלן: "החוק"), כי במשרדי הועדה לתכנון ובנה מגליעליון בבנין המועצה האזורית הגליל העליון, הופקדה בקשה לשימוש חורג והקלה בתנאים הנקרא: 13301040 תכנית מפורטת מספר ג/3844 גוש 13929 חלקות 1 במקום: כורים מגרש 104 משפחות ויות עוד מכוה: בית בית מגורים עיקר מטרת השינוי הוא: בית בית מגורים 2.50 מטר מקו חבניה בן מגרש 105/104 במקום 4.00 מטר שנדרש לפי התקנון בתוכנית ג/3844 שבתוקף. כל המעונין בקרקע, בבנין ו/או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התוכנית וכן כל הזכאי לכך ע"פ סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך 15 יום מיום פרסומה של הודעה זו, למשרדי הועדה. התנגדות, כאמור, לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב תוך פירוט ההנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

ד"ר אהרון יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה גליל עליון

הועדה המקומית לתכנון ובניה נצרת עילית

ניתנת בזה הודעה בדבר הריגה על פי סעיף 149־151 לחוק התכנון והבניה שהוגשה בקשה בגוש 17832, ת.ח. 37, 27, 26, בגוש 17533, ת.ח. 11, 26, מבנה תעשיה, אזור תעשיה ג', נצרת עילית לפי תכנית מפורטת ג/2483. משם מנהלת השופרסל בעיים לשימוש חורג מחסני מסר. את ההתנגדות להתרת שימוש חורג הנ"ל אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ובניה רחוב חרמון 1, נצרת עילית. ניתן לעיין בתכנית במשרדי הועדה בכל יום בשעת קבלת קהל.

מנחם אריאב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "הגליל המזרחי" ת.ד. 453 טבריה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להיתר בניה למתן לגיטימציה לבית מגורים קיים בטורעאן בגוש 16624 חלקה 38 (מעין מהאד, איאד חאסן) על א' שטירת מרווח מינימלי מצד דרומי. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואל להגישה לועדה תוך 14 יום מפרסום הודעה זו.

סעיד ע. חק
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מרחב הראל"

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 149 לחוק האמור כי חברת אליעם " אחים אלה הגישו לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב "הראל" (להלן הועדה) בקשה להקלות. מהות הבקשה: לפרסם הקלה באחוזי בניה עד 6% משטח המגרש מעבר ל־150 מ"ר. תאור הנכס: בנין במבוא עילית חלקה 4 (חלקי חלקות (3,6,8 מגרש 1 גוש 30317 לפי תב"ע מ.י./489 בקשה מס' 940117 תיק בנין מס' 46800004001. התנגדויות להקלות המבוקשות הנ"ל ניתן להגיש תוך שבועיים מתאריך פרסום הודעה זו, לוועדה המקומית לתכנון ובניה "הראל" שכתובתה ברחוב החוצבים מס' 2, מבשרת " ציון ירושלים. התכנית מוצגת לעיון במשרדי הועדה בימים ובשעות קבלת הקהל הרגילות. לפרטים ניתן להתקשר לטלפון מס' 02־333125/6.

בכבוד רב,
רפאל כהן
יו"ר הועדה

עירית הרצליה חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה, הוגשה על ידי אמיר דור ואחי בקשה המתייחסת לקרקע שבכתובת ברח' הרצליה, גוש 6542 חלקה 5 מגרש 1 ומהווה הקלה לגבי המותר באיזור האמור בבקשת ההקלה דהיינו: הקלה בקווי בניה הקלה עד 10% בקווי בנין צדדים צפוני + דרומי. כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הועדה המקומית ברחוב בן גוריון 2 בנין לב העיר, הרצליה, חדר 12, בימים א, ג, ה 8.00־12.00 וביום ג 16.00־18.00 כל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה להקלה הנ"ל רשאי להגיש התנגדות מנומקת ובכתב למשרדי הועדה המקומית תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה

תאריך: 12/09/94 הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה " חדרה בקשה לשמוש חורג על חלקה מס': 8 בגוש 10053 ברחוב: היהיס: שמוש חורג להקמת מפעל בבנין בשטח חקלאי לתקופה של 8 שנים. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת האישור הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה, את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדויקת. ההתנגדות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל. תיק: 6470 בקשה: 940651

נתמיה להב
ראש העיר יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי תמר־ רמת נגב ערבה

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר 18/101/02/10", המהווה שינוי לתכניות הבאות: 10/ 101/02 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: הניקים גושים: 100168, 39072 עיקרי הוראות התכנית: איתור ותכנון של שטחים למטרות אלה: כריה של חלקי נחל, הקמת מתקנים לעבוד החומר הנכרה הקמת מבני עזר הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4208 התשנ"ד עמוד 2982 בתאריך 21/04/94. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תמר־רמת נגב־ערבה וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז הדרום

עירית חיפה־ משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04־356807

הודעה עלפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965. ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה עליידי: עמרם מוסקוביץ לאשר שינוי יעוד המהווה שמוש חורג ממגורים למשרד. כתובת: יוחנן הקדוש 28 בגוש 10858 חלקה 52. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בתיק בנין, שמספרו בר' 3488/33/004 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' ־ 08.00־11.30 ו־17.00 15.00 יום ד' ־ 15.00־17.00 ו־11.30 8.00 המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ד"ר י. חס
מהנדס העיר

עירית חיפה־ משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04־356807

הודעה עלפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965. ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה עליידי: נדקו נכסים בע"מ לאשר בנין מגורים מדורג בן 8 יח"ד ברח' פינסקר מס' 35 בגוש 10808 חלקה 84 הבקשה כרוכה במתן ההקלות הבאות: 1. יחס בין הבנינים שונה מהמותר. 2. מרחק בין הבנינים קטן מהמותר. 3. משטח חניה במרווחים בגובה העולה על המותר. 4. עודף שטח בניה מעל למותר. 5. תוספת קומה תוך ניצול מפלס העמודים למגורים. 6. בליטה למרווח אחורי. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בתיק בנין, שמספרו בר' 1870/35/002 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' ־ 08.00־11.30 ו־17.00 15.00 יום ד' ־ 15.00־17.00 ו־11.30 8.00 המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ד"ר י. חס
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית, בקשה להקלה בתיק מס' 23/94 מוגש ע"י בדרמן זייבג משיוב משהד גוש 17472 חלקה 27/2 מהות ההקלה בקו בניה צדי ־ קדמי. את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית הנ"ל רח' כרמל 20/5 נצרת עילית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ג'אק לאררו
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מבוא העמקים

נמסרת בזה הודעה, לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית מבוא העמקים, נצרת עלית בקשה להקלה בתיק מספר 29/94, מוגש על ידי סאלח עומר משוב משהד, גוש 17472 חלקה 23/7 מהות ההקלה הקלה בקו בניה קידמי. את ההתנגדויות אפשר להגיש, למשרדי הועדה המקומית הנ"ל רחוב כרמל 20/5 נצרת עלית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו

ג'אק לאררו
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה בגבעתיים

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965. גוש 6166 חלקה 202 רחוב בגולת 8 גבעתיים תיק בנין מספר 3035 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בגבעתיים בקשה ליתן היתר בדבר הקמת בית מגורים בן 2 קומות מעל קומת עמודים מפולשת, עם הקלה של 4% באחוזי בניה. הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה, יכול לעיין . בבקשה המוצגת במינהל ההנדסה רח' שינקין 2 גבעתיים, במידה שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/ האישור הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ובניה גבעתיים, רח' שינקין 2 את התנגדותו המנומקת, עם ציון כתובתו המדויקת ומס' הטלפון. התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור הועדה הנ"ל.

תאריך: 13 ספטמבר 1994

חיים ברזל
מ"מ ראש העיר ויו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבניה גבעתיים

מרחב תכנון מקומי שומרון

נמסרת בזאת הודעה לפי סעיף 149 לחוק תכנון והבניה תשכ"ה־1965, כי הוגשה בקשה ע"ש אהרוני, בחרוזן, ברנר בגוש 10075 חלקה 28 בכרכור שבאישורה יש משום הקלה לעניין מרווח צד 3.6 מ' במקום 4.00 מ' התנגדות מנומקת בכתב, אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון (ת.ד. 58, זכרון יעקב 30950)

איתמר בר עוזר
יו"ר הועדה המקומית השומרון

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי המרכז

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר מש/4071", המהווה שינוי לתכניות הבאות: שד/534/28 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: סביון רחוב החרמש 4 גוש 6723 חלקות 218, עיקרי הוראות התכנית: שינוי קווי בנין לבריכה ובית גד אב בתוך קו בנין. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3729 תשנ"ן עמוד 1243 בתאריך 25/12/89. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית המרכז וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה המרכז וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד"ר אהרון לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז המרכז

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מבוא העמקים

נמסרת בזה הודעה, לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית מבוא העמקים, נצרת עלית בקשה להקלה בתיק מספר 32/94, מוגש על ידי סאלח מחמד + נביל + מחמוד משוב משהד, גוש 17472 חלקה 1/ 23. מהות ההקלה הקלה בקוי בניה קידמי וצדי. את ההתנגדויות אפשר להגיש, למשרדי הועדה המקומית הנ"ל רחוב כרמל 20/5 נצרת עלית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ג'אק לאררו
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה, למתן הקלה: בקו בנין דהיינו: תוספת מגורים בקומת קרקע ובקוי בנין 3.30 מ' ד 4.00 מ' לפי. בניה קיימת שעל החלקה: 6 בגוש 18149 רחוב ויסבורד 507 עיר נהריה את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעיריית נהריה לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ז'קי סבג
ראש העיריה יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבניה נהריה

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי תל אביב ־ יפו

הודעה בדבר הכנת שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז תל־אביב החליטה על הכנת שנוי תכנית מפורטת מספר תא/2625 המהווה שינוי לתכניות הבאות: שינוי מס' 1 לשנת 1994 של תכנית מפורטת מספר 3מ/2510. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: תל אביב־יפו בצפון מזרח: רחוב רבן גמליאל. בדרום מזרח: רחוב אלשיך וגבול חלקות 146־144. בדרום מערב: גבול חלקות 144 ו־141 בצפון מערב: רחוב האר"י. גוש 6917 חלקות 142־143. השינויים המוצעים: להגדיל את השטח למבני ציבור שבעתיים בכרם התימנים עים לשפר את איכות החיים בה. כל זאת ע"י: א. איחוד חלקות 142 ו־ 143 בגוש 6917 למגרש בניה אחד. ב. שינוי יעוד המגרש מאזור מגורים א־שיקום למגרש לבניני ציבור. ג. קביעת זכויות בניה למגרש לבניני ציבור. ד. שינוי בתחום תכנית זו של הוראות תכנית מפורטת מספר 3מ/2510 "שיקום מתחם כרם התימנים".

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל־אביב

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה, למתן הקלה: באחוזי בניה, בקוי בנין ובתוספת קומה דהיינו: הקמת בית מגורים בן 5 קומות מעל קומת עמודים 17 יחידות דיור בניצול של 129.5% במקום 118% המותרים קוי בנין 4.5 מ' במקום 5 מ' המותרים ־ ניצול חלקי של קומה חמישית שעל החלקה: 87 בגוש 18170 רחוב שימעון דייך 22 עיר נהריה את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעיריית נהריה לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו

ז'קי סבג
ראש העיריה יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבניה נהריה

מרחב תכנון מקומי רחובות

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה בקשה למתן הקלה בהתאם לסעיפים 146־150 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965. ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה בבנין על חלקה 281 בגוש 3704 רח' הרצאה 1 רחובות, כדלקמן: א. הקלה בקו בנין קדמי להתשרות עם הבנינים ברחוב. ב. הקלה בקו בנין צדדי ־ 10% ־ כך שיהיה 3.60 מ' במקום 4.00 מ' המותרים. ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה בבנין על חלקה 368 בגוש 3703 רח' לוין אפשטיין 52 רחובות, כדלקמן: א. הקלה בקו בנין צדדי 3.25 מ' במקום 4.00 מ' המותרים. ב. הקלה בחלוקה שונה באחוזי הבניה בין הקומות. ג. ביטול קומת עמודים מפולשת כך שבבנין יהיו 3 קומות. כל המעונין יוכל לעיין בתוכנית הבנין, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית, קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות פרט ליום שישי ולהגיש התנגדות לתכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.

יעקב סנדלר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי יהוד

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר יה/6093 בס", המהווה שינוי לתכניות הבאות: יה/865, יה/916 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: יהוד ברסיטנטוב פ. אשכל גוש 6694 ח"ח (29), 55, עיקרי הוראות התכנית: 1. שינוי קו בנין לרחוב ברסיטנטוב לפי התשריט ל־4 מ. 2. קביעת קו בנין צדדי 2.55 במקום 3.00 מ'. 3. קביעת שטח מגרש מינימלי לכל מגרש לפי הטבלה המצורפת. 4. קו הבנין לכל בניה חדשה יהיה בקו בנין חוקי או אפס. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3729 תשנ"ן עמוד 806 בתאריך 10/12/89 התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית המרכז וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה יהוד וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד"ר אהרון לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז המרכז

הודעה לבעלים בחלקה

אני אלכסנדר משה ת.ז. 02782043 מצהיר כי הודעתי לבעלים בחלקתי. הודעה כחלקה: 260 גוש: 10105 בשוב: פרדס חנה כי ביקשתי הקלה מספרי החלקות בחלקתי הנ"ל להם הודעתי על ההקלה המבוקשת: 254, 255 שטח יחק מהות ההקלה המבוקשת: מרווח אחורי 5.40 מ' במקום 6.0 מ'.
תאריך: 13.9.94

מרחב תכנון מקומי כפרסבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג הועדה המקומית לתכנון ולבניה בכפרסבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה ע"י אבידום חב לבנין להתיר על חלקה/ות 721 בגוש 6426 רחוב גאולה הקלה/ות כלהלן: 1. הקלה בקומה באגף צפוני 2. העברת דירות בין האגפים ללא שינוי במספר הדירות בחלקה. כל המעונין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתוכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפרסבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש. התנגדות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבניה כפרסבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום. ימי קבלת קהל: א', ג' בשעות 8.00־12.00 בבוקר בשעות 16.00־18.00 אחה"צ ה' לקבלים בשעות 8.00־12.00 בבוקר

יצחק ולד
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

יומן

מכוויית ועד האיטי

פלישה להאיטי עלולה להיות המלחמה הראשונה בקדנציה של ביל קלינטון, שהשתחרר בקלות מפתיעה מהפיאסקו בסומאליה. רק ביום חמישי האחרון עזב השגריר האמריקאי את מוגאדישו, לאחר שהודה כי ישות מדינית בשם "סומאליה" בעצם אינה קיימת, ובכך חתם כישלון מפואר בתולדות מבצעי ההתערבות הצבאיים בעולם השלישי. השקעה כספית אדירה וגם חיי אדם לא מעטים ירדו שם לטמיון. משום כך מעדיפים בוואשינגטון להשוות את האיטי למבצע אחר: שחרור כוויית.

אולם ההשוואה הזו טומנת בחובה כמה מוקשים בשביל קלינטון. אז איימה עיראק להשתלט על שני שלישים מרזרבות הנפט העולמיות. החשש ממשבר נפט שיגרום לאבטלה המונית גיבש קונסנזוס לאומי ותמיכה של הקונגרס בהקצאת המשאבים העצומה במפרץ. ג'ורג' בוש גם הצליח לגייס קואליציה צבאית גדולה. המלחמה עצמה התנהלה בתנאים כמעט אידיאליים, במדבר החשוף לתקיפות מטוסי הקואליציה. הפעם מנסה קלינטון לגייס את האמריקאים למטרה ערטילאית יותר: השבת הדמוקרטיה וזכויות האדם. בהאיטי, שלא ידעה דמוקרטיה מימיה.

אנשי קלינטון טוענים כי הדיקטטורה בהאיטי מהווה איום על האינטרס הלאומי האמריקאי, אך מתקשים להסביר את ממשותו של האיום הזה. הטענה כי אנשי הסירות המרודים מאיימים על ארה"ב איננה רצינית. יתרה מכך – התערבות בהאיטי תטיל על הממשל את האחריות לניהול ומימון המדינה השסועה הזו למשך תקופת זמן בלתי ברורה, תוך אילוץ מכביד להימנע מפגיעה בחייהם של החיילים האמריקאים.

גם המטרה הראשונית – השבתו של ז'אן־ברטראנד אריסטיד לכס הנשיאות – איננה פשוטה כלל, עקב הפקפוק בדבר יכולתו של האיש הזה להנהיג את האיטי. ארה"ב אינה נהנית כיום מהתמיכה הבינלאומית שאיפיינה את המערכה נגד סדאם חוסיין, וגם המשימה איננה כיבוש כברת ארץ, אלא השלטת משטר חדש על אוכלוסייה מורעבת ומיואשת. הסיכויים – כמו שהוכח בסומאליה – אינם מזהירים.

ניצן הורוביץ

תצלום: איי־פי

אחד הלוחמים שהשתתפו בקרב ארנהיים במלחמת העולם השנייה יורד מהבמה, לאחר שהוענקה לו מדליה בקבלת הפנים הרשמית ללוחמים הוותיקים. בסוף השבוע התקיים בהולנד טקס לציון 50 שנה להצנחת חיילי בעלות הברית בארנהיים

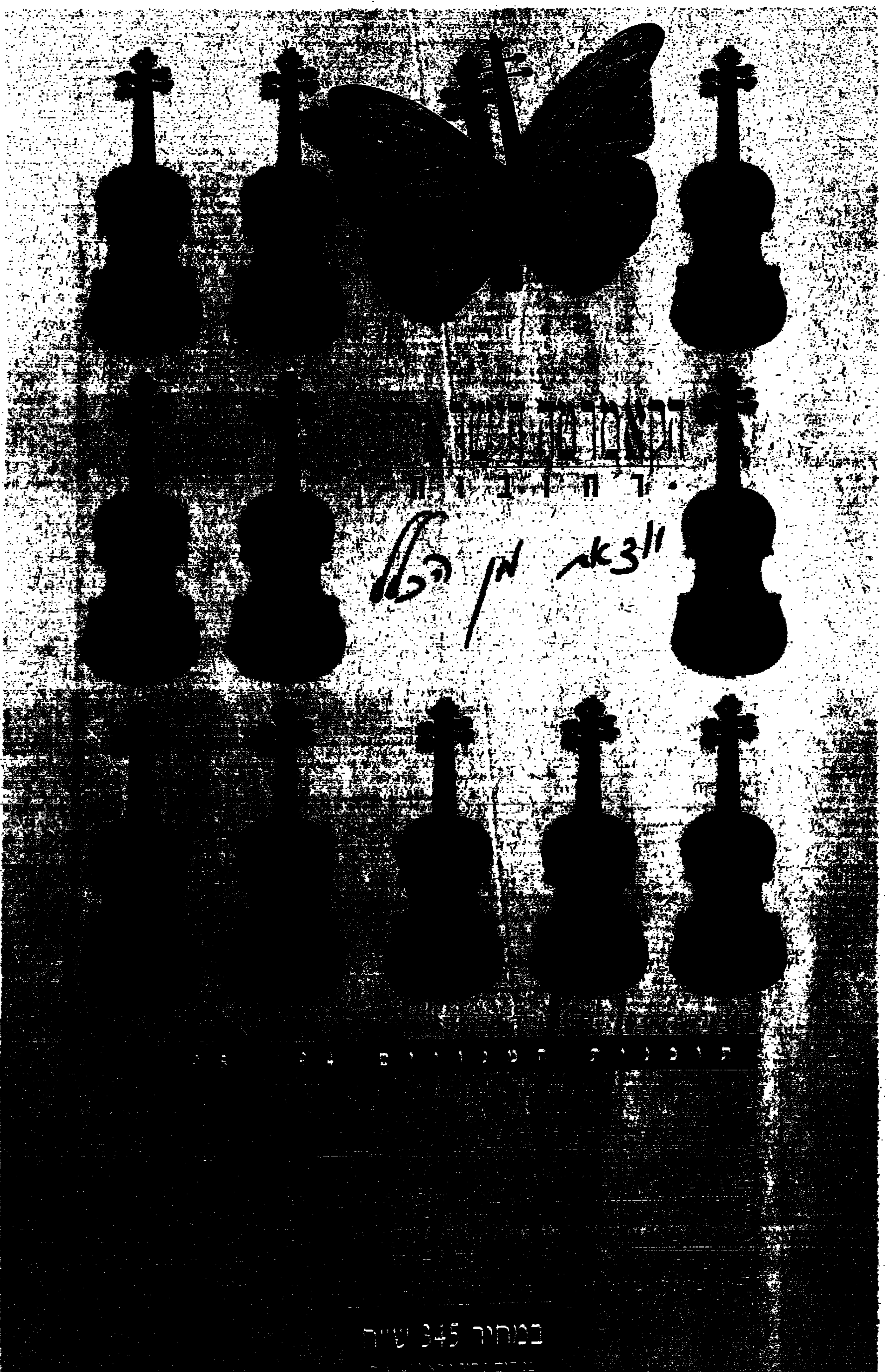

חדשות חוץ

ארבעה שוטרים וצלם טלוויזיה נהרגו בפעולת טרור במצרים

מאת גיא בכור
סופר "הארץ" לענייני ערביים

לראשונה זה שלושה חודשים הצליחו אתמול חברי המחתרת האיסלאמית המצרית "אל־ג'מאעה אל־איסלאמיה" ("החבורה האיסלאמית") לבצע פעולת טרור ראוותנית, שבה נהרגו חמישה אנשים: ארבעה שוטרים מצרים וצלם טלוויזיה. בהתקפה נפצעה גם פקידה מצרית מסוכנות יוניצ"ף של האו"ם.

התוקפים, ארבעה במספר, הצליחו להימלט. פעולת הטרור בוצעה במצרים עילית, מעוז של הטרוריסטים האיסלאמיים. הפעולה היתה מתוכננת היטב, ולא בוצעה בעקבות פעילות יזומה של כוחות הביטחון המצריים.

בשעות הבוקר נסע כלי רכב של סוכנות יוניצ"ף בכביש הראשי המקשר בין הערים לוקסור וקוס שעל הנילוס, במחוז קנה שבדרום מצרים. את כלי הרכב איבטחה מכונית משטרה, שבה נסעו שלושה שוטרים וקצין.

בכלי הרכב שהותקף נסע צוות של יוניצ"ף, כדי לבדוק את האפשרות לפיתוח אתר תיירות בקוס. שתי המכוניות עברו בקרבת מארב שהציבו חברי המחתרת האיסלאמית החמושים, ואלה פתחו באש אוטומאטית על מכונית המשטרה.

כל ארבעת אנשי הביטחון המצרים נהרגו במקום. מרסיסי הירי נהרג גם צלם של הטלוויזיה המצרית, שנשלח לסקר את ביקור צוות האו"ם בעיר. אחת מעובדות יוניצ"ף נפצעה.

מיד לאחר שהשוטרים נהרגו פרצו הטרוריסטים לעבר המכוניות ונטלו את נשקם של השוטרים ההרוגים, אך נמנעו מלפגוע בשאר הנוסעים.

לפי דיווח שמסרו עדי ראייה, ההתקפה בוצעה על ידי ארבעה צעירים: שניים בלבוש אזרחי רגיל ושניים שהיו לבושים בגלביות.

גורמים במערכת הביטחון המצרית אמרו כי שלושה מהתוקפים כבר זוהו. לדבריהם, השלושה הם חברי האגף הצבאי של "החבורה האיסלאמית", גוף טרוריסטי איסלאמי קנאי, הפועל בשיטות אלימות להפלת המשטר.

בהתקפה על אוטובוס תיירים שביצעו אנשי הארגון בחודש שעבר נהרג תינוק ספרדי, שהיה בסיור עם הוריו.

לאחר התקרית נסגר מחוז קנה. השלטונות נקטו צעדי ביטחון קפדניים, בניסיון לעלות על עקבות התוקפים. נמסר על חיפושים בבתי החשודים ועל מעצרים רבים.

היום אמור משרד הפנים המצרי לפרסם הודעה מפורטת על הנסיבות והתוצאות של ההתקפה על שיירת עובדי האו"ם.

ממשלת מצרים נקטה בשבוע שעבר אמצעים ביטחוניים חמורים בהיקפם, כדי למנוע פיגועי טרור בעת ועידת האו"ם לענייני אוכלוסין, שהתכנסה בקהיר. במבצע זה היו מעורבים עשרות אלפי שוטרים ויחידות מיוחדות למניעת טרור, חיילים ואנשי בולשת.

במחצית השנה האחרונה חלה ירידה בולטת בעקומת פעילויות הטרור במצרים. והצלחה במניעת פיגועים יוחסה למיניסטריון הפנים המצרי וליחידות מיוחדות למניעת טרור שהוקמו על ידו.

אחד ממנהיגי תנועת החמאס באלג'יריה נרצח ביריות

תוניסיה (רויטר). אלמונים ירו שלשום למוות באחד ממנהיגי תנועת החמאס באלג'יריה, עלי עייב, במארב שהוצב ליד העיר קונסטנטין, שבמזרח המדינה. בהתקפה נפצע קשה פעיל בכיר נוסף בתנועה, בוג'ארה סולטאני.

בהודעה שפירסמה תנועת החמאס נאמר כי המתנקשים פגעו בשני המנהיגים בשעה שאלה נמצאו סמוך לביתו של סולטאני. זהותם של הרוצחים איננה ידועה.

חמאס משתתפת בשיחות עם שלטונות אלג'יריה, המתקיימות בניסיון למצוא דרך להפסקת גל האלימות במדינה. במעשי האלימות, הנמשכים כמעט שלוש שנים, נהרגו יותר מעשרות אלפים בני אדם. הארגונים הפונדמנטליסטיים הקיצוניים יותר מחרימים את השיחות.

תנועת חמאס קראה לשלטונות לשאת ולתת עם יריבתה, "חזית ההצלה האיסלאמית", שהיתה קרובה לניצחון בבחירות פרלמנטריות בינואר '92, לפני שהבחירות בוטלו והמפלגה הוצאה אל מחוץ לחוק. אולם מנהיג חמאס, השייח' מחפוד נחאן, מתח ביקורת חריפה על "הקבוצה האיסלאמית החמושה", שמאמינים כי חלק גדול מחבריה הם חברים לשעבר בחזית ההצלה האיסלאמית.

בראיון שנתן לאחרונה אמר מנהיג החמאס: "העולם כולו צריך לדעת שבקבוצה האיסלאמית החמושה יש אנשים שהם פשוט גנבים ורוצחים. כמה גרעינים של התנועה נחשפו לאחרונה, ונודע כי הם היו מעורבים בסחר בסמים. הם סחטו כספים, ערפו ראשים של מתנגדיהם והציגו אותם במקומות ציבוריים, הרגו ילדים ושפכו דם רב. אנו מאמינים שהקבוצה, וקבוצות דומות לה, זרות לחלוטין לאיסלאם".

עייב, המנהיג המקומי של חמאס במחוז סקיקדה שבמזרח אלג'יריה, הוא איש החמאס הבכיר השני שנרצח לאחרונה. בדצמבר שעבר נחטף מביתו מוחמד בוסלימאני, אחד ממייסדי המפלגה, ומאוחר יותר נמצאה גופתו למרגלות הר המרוחק כ־50 קילומטרים מעיר הבירה, אלג'יר. "הקבוצה האיסלאמית החמושה", הפלג הקיצוני ביותר המתנגד לשיחות בין האופוזיציה לבין השלטונות, האשם במעשה הרצח.

שלשום אמר דובר "חזית ההצלה האיסלאמית" בגלות, רבאח כביר, כי מפלגתו לא תשתתף בשיחות שיתקיימו השבוע בדבר עתידה של המדינה, למרות העברת מנהיגיה הבכירים מבתי הכלא למעצר בית. אולם הוא הוסיף כי תנועתו מוכנה להסכים להפסקת אש במלחמת האזרחים העקובה מדם, אם השלטונות ייענו לדרישותיה.

פופר – התקפה חריפה על המרקסיזם

לונדון (ע"ד וע"צ). הפילוסוף קארל פופר מת אתמול בגיל 92, בבית חולים בדרום לונדון.

להוגה הדעות הנודע, יליד אוסטריה, נודעה השפעה רבה על המחשבה הפוליטית בעידן המודרני. הוא קנה לו שם [illegible] למרקסיזם ולכל משטר טוטליטארי אחר.

בכתביו טען פופר כי אויבי החברה הפתוחה היו הוגי דעות כמו אפלטון וקארל מרקס, שטענו כי ההיסטוריה מתנהלת על פי חוקים קבועים שאי אפשר לשנותם. בניגוד להם טען פופר כי ההתפתחות האנושית תלויה ביחיד ובמאבק על גורלו.

בין חיבוריו החשובים היה ספר ביקורת על המרקסיזם, בשם "עוני ההיסטוריציזם" ו"החברה הפתוחה ואויביה". הפילוסוף הבריטי ראסל כתב כי שני ספרים אלה היו "כתב הגנה רב עוצמה על הדמוקרטיה".

קארל פופר

פופר נולד בווינה ב־1902, לימד באוניברסיטה של וינה ועבד כעוזר נגר. הוא פיתח כבר אז רעיונות של הבחנה בין מדע לפסאודו־מדע, ששימשו בסיס לספרו "גילוי ההיגיון המדעי", שיצא לאור ב־1934.

לאחר התמוטטות האימפריה האוסטרית, בסוף מלחמת העולם הראשונה, הושפע פופר מן המרקסיזם. אולם זמן קצר לאחר מכן זנח תורה זו, והחל לתקוף אותה קשות.

"נשארתי סוציאליסט גם לאחר שדחיתי את המרקסיזם, ואם אפשר היה לקיים משהו שיהיה מיזוג בין הסוציאליזם והחופש הפרטי, הייתי נשאר סוציאליסט גם כיום", אמר.

ב־1945 החל פופר להרצות באוניברסיטה של לונדון, ולאחר מכן עמד בראש הפקולטה לפילוסופיה בבית הספר לכלכלה של לונדון.

הארץ
כלכלה
יום ראשון 18.9.94 העורך נחמיה שטרסלר

מבזק

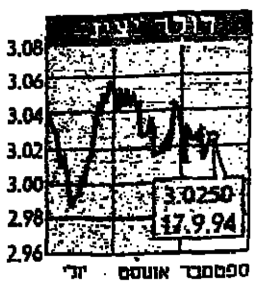

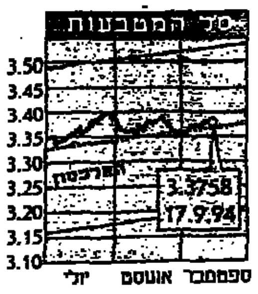

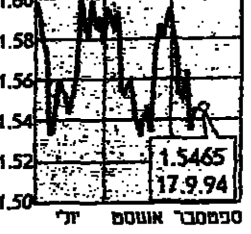

שערי המטבעות העיקריים מול הדולר אתמול בניו יורק:
מארק: 1.5465 – +0.9%
ליש"ט: 1.5815 – +1.47%
ין: 99 – +0.45%

ראשי ענף ההדרים: נפעל לבצוע הפרטת יצוא הענף אם האוצר לא יזרים סיוע (עמוד 3ג)

קבוצת גינה הקימה חברה בת לטכנולוגיות מולטימדיה (עמוד 3ג)

בקרוב – מכרז לרשיונות רכב מגנטיים (עמוד 2ג)

אנשים ועסקים. גם מי שאינם חברי ההסתדרות יוכלו לבחור לאיגודים המקצועיים (עמוד 2ג)

צרכנות. צריכת המסטיק עלתה באחרונה בעשרות אחוזים, כנראה, בעקבות מחקרים שהוכיחו כי מסטיק ללא סוכר בריא לשיניים (עמוד 3ג)

מדד דאו ג'ונס ירד בסוף השבוע ביותר מ־20 נקודות ומחק שליש מן העלייה החדה של יום חמישי. הדאו נסגר ברמה של 3,933.35 נקודות (עמוד 6ג)

ג'נרל אלקטריק עשויה למכור 51% ממניות אר־בי־סי לטיים וורנר (עמוד 7ג)

"של" מצאה גז טבעי במצרים (עמוד 7ג)

עלייה של 32% במכירות המחשבים של אוליבטי (עמוד 7ג)

אילו היה קיים דבר כמו האגודה למניעת התאכזרות לתאגידים, היא כבר היתה פועלת מזמן לסייע לבורדן (עמוד 8ג)

נדל"ן

שוק עבודות התשתית – שומרוני קונה ביוקר ומוכר בזול (עמוד 9ג)

היקף מכירות של 175 מיליון דולר ל־800 דירות בנווה סביון (עמוד 9ג)

שכונה בת 120 קוטג'ים נבנית על שפת ימה של ראשל"צ (עמוד 9ג)

2 מיליון דולר לקומה וגג בראש העין (עמוד 9ג)

שני מתווכים אחוזים בעמלה (עמוד 9ג)

"בן גוריון 2000" – מי רצה שבוזים תזכה (עמוד 10ג)

אזורים ומבני תעשייה משקיעים כעשרה מיליון דולר במרכז בכנות (עמוד 10ג)
טרמפ מסרב לשלם דמי תיווך (עמוד 10ג)

מניית ישראמקו נפלה ב־14% בעקבות הודעה שלא נמצא נפט

מאת צבי רבין

חברת ישראמקו מסרה הודעה ביום ו' בלילה לבורסה בארצות־הברית כי במבחני הפקה שנערכו בקידוח ים יפו אחד מול חופי הרצליה, בעומק שבין 17 אלף ל־17.5 אלף רגל, לא נמצאו סימני גז או נפט.

בעקבות ההודעה ירדה מניית ישראמקו אינק, הנסחרת בבורסה שמעבר לדלפק בארצות־הברית, ב־14% ביום ו' בלילה. למשקיעים ישראלים אסור לסחור במניה זו.

החברה מסרה כי תערוך מבחן הפקה נוסף בעומק נמוך יותר של 15.9 אלף רגל ל־16.5 אלף רגל.

ראו עמוד 4ג

כונס שטיחי כרמל למשטרה: שפירא העביר לרשותו נכס בשווי 1.5 מ' ד'

מאת יונתן אהרונסון

סגן כונס הנכסים הרשמי, עזרא חבשה, הגיש שלשום ליחידה לחקירות הונאה במשטרת ישראל תלונה נגד ח"כ אברהם שפירא, אשתו טובה שפירא וכן נגד יהודה גיצן, לשעבר מנכ"ל משותף ודירקטור בתשלובת שטיחי כרמל, ויעקב גינזבורג, לשעבר חשב התשלובת.

התלונה מתייחסת למעשים פליליים לכאורה ולפיהם ב־84' הועברו משרדים בבית הקסטיל בתל אביב – השייכים לחברה בת בתשלובת, קיסריה גלנדיס – על שמה של טובה שפירא ללא תמורה. שווי הנכס כיום 1.5 מ' ד'.

נודע, כי בכוונת כונס הנכסים להגיש תלונות נוספות למשטרה.

ח"כ שפירא אמר אתמול בתגובה: "מפליא שכונס הנכסים הרשמי לא מצא לנכון לפנות אלי כלל בנושא תלונתו, ולא ביקש ממני כל הסברים במשך כל החקירות שניהל. זהו הפעם הראשונה שאני שומע על כך – דרך התקשורת". לדבריו, כל הפעולות שנעשו רשומות כדין בספרי החברה והן חוקיות למהדרין. "אין כל בסיס לתלונה והצדק יצא לבסוף לאור".

דן שומרון: האוצר ולא תעש קבע תנאי הפרישה המפליגים לעובדים

לשכת ראש הממשלה: האחריות על גיבוש התוכנית האסטרטגית לתעש הוטלה על דירקטוריון והנהלת החברה

מאת גדי מלץ

יו"ר דירקטוריון התעשייה הצבאית, דן שומרון, מאשים את הממשלה ומשרד הביטחון בהתפתחויות שהביאו לחידוש המשבר בחברה. בראיון ל"הארץ" אמר שומרון כי הממשלה חייבה את החברה לקבל את מה שהוא מתאר כ"החלטות לא עסקיות". לדבריו, הממשלה, ולא דירקטוריון תע"ש, היא זו שקבעה את תנאי הפרישה והפנסיה המפליגים למפוטרי החברה, והיא גם זו שהחליטה לא לסגור שלושה מפעלים מפסידים, בניגוד לעמדת הדירקטוריון.

בנוסף טען שומרון כי משרד הביטחון אינו עומד בהתחייבויותיו לבצע הזמנות בסך 200 מיליון דולר מדי שנה מהחברה, ולכן תיאלץ תע"ש לפטר בקרוב אלף עובדים נוספים.

בהתייחסו לדיווחים, לפיהם גורמים ממשלתיים הופתעו לגלות כי המשבר בתע"ש קשה מכפי שנצפה קודם, אמר שומרון: "אין פה שום הפתעה – כולם ידעו שעלות תוכנית ההבראה תהיה גבוהה יותר עקב החלטות הממשלה, שייקרו את הכל".

שומרון הגדיר כ"הונאה" ניסיון של גופים ממשלתיים ליצור רושם כאילו מתאום קפצה עלות תוכנית ההבראה של החברה מ־292 מיליון דולר ל־524 מיליון דולר.

שומרון. פרישת חובות

לדבריו, ההפרש בין הסכומים מורכב מגידול של 53 מיליון דולר בעלויות הפרישה (מ־139 מיליון דולר בתוכנית המקורית ל־192 מיליון דולר), כתוצאה מתנאי פרישה שהכתיב האוצר ומעיכובים בפרישת עובדים: מתוספת של 144 מיליון דולר בתשלומים לפנסיה מוקדמת החל מ־95', שלא נכלל בתוכנית מאחר שהיא התייחסה רק ל־93' ו־94'; וכן מ־35 מיליון דולר נוספים עקב אי סגירת שלושה מפעלים מפסידים בירושלים, מישור אדומים ומעלות (המפעל במעלות נסגר בינתיים), כפי שהציע הדירקטוריון.

"הסיבה לכך שלא יכולנו להוציא את העובדים לפרישה בזמן היא הנחיית הממשלה להיכנס למו"מ עם ועד העובדים. מי שקבע את התנאים בסיכומו של דבר היה הממונה על השכר באוצר, שלום גרניט. התנאים המפליגים נקבעו כי לממשלה היה ברור כבר אז שיהיה צורך לפטר עוד 40% מהעובדים, מעבר למה שתוכנן. בגלל שהמו"מ נמשך חמישה חודשים לא יכולנו לפטר עובדים בתקופה הזאת", אמר שומרון.

יצוין, כי כחלק מתוכנית ההבראה של החברה פוטרו 5,000 מתוך 11 אלף עובדים.

לגבי תשלומי פנסיה מוקדמת אמר שומרון כי על 144 מיליון דולר סוכם בין האוצר, משרד הביטחון ותע"ש כבר ב־93', סכום שהיה ידוע לכל. בעניין הסכמי הרכש עם משרד הביטחון אמר שומרון כי הסתבר שהמשרד יכול להזמין ב־130 מיליון דולר, ולא ב־200 מיליון דולר בשנה, כפי שהתחייב. הדבר מחייב הסדר משלים לפיטורי אלף עובדים נוספים, שבו תצטרך הממשלה לממן את עלויות הפרישה שלהם.

"הסתירו ממני מידע"

ועדת היגוי בראשות הממונה על תקציבים, דוד ברודט, כבר גיבשה הצעות לפיהן לא יוכלו אלה שיפוטרו בתוכנית זו, הם מתחת לגיל 65, ליהנות מפנסיה מלאה. כן יופחתו שיעורי הפיצויים למפוטרי תע"ש. שומרון אמר כי הצעות אלה מקובלות עליו.

כחלק מההסדר המשלים, אמר שומרון, יציע דירקטוריון תע"ש כי הממשלה תעביר לחברה סכום של 160 מיליון דולר למימון השקעות ארוכות טווח, ובתמורה תעביר החברה לממשלה קרקעות בשווי של 200 מיליון דולר בירושלים, נוף ים ותל־אביב. כן תבקש החברה מהממשלה לבצע פריסת חובות בסכום של 60 מיליון דולר.

שומרון האשים את הממשלה ומשרד הביטחון כי הסתירו ממנו מידע על מצב החברה, כאשר מונה ליו"ר תע"ש. "אמרו לי שהחברה מרוויחה – אבל לחברה היה עודף עצום באמצעי ייצור וכוח אדם. אותם אנשים שמאשימים אותנו היום בהידרדרות מצב החברה היו האחראים לה ישירות, כשהחברה היתה יחידת סמך של משרד הביטחון. לפני שהגעתי לחברה, היא הפסידה 120 מיליון דולר תפעולית חמש שנים ברציפות".

מלשכת ראש הממשלה נמסר בתגובה: "על פי החלטת הממשלה שקבעה את תוכנית ההבראה, תע"ש היתה צריכה להגיש תוכנית אסטרטגית במאי 93'. התוכנית הוגשה רק לפני חודש וחצי, וגם עכשיו היא עדיין לא סגורה. זו אחת הסיבות העיקריות לכך שעדיין לא ברור לאן מועדות פניה של תע"ש. האחריות על גיבוש התוכנית הוטלה על דירקטוריון והנהלת החברה".

יומן

אי אמון בממשלה

בן אליעזר. מחיר מופרז

ביולי פירסמו משרד השיכון ומינהל מקרקעי ישראל מכרזים לקרקע לבניית 2,670 דירות ברובע ה' בראשון לציון. לאחר פירסום המכרזים העריך פקיד בכיר במשרד השיכון, כי תוצאותיהם ישקפו את ראשית ההאטה במחירי הקרקעות.

התחזית למחירים נמוכים של הקרקעות התבססה על הכמות הגדולה של הקרקעות המוצעות ברובע ה, ועל העובדה שנכונה האגרות וההיטלים המקובל לבנייה בראשל"צ מסתכם בממוצע נמוך יחסית – של 20 אלף דולר לדירה. עקב כך העריכו הקבלנים, כי המחיר הממוצע יהיה 40 אלף דולר לקרקע לדירה.

בראשית ספטמבר פורסמה רשימת הזוכים במכרז, והתברר כי המחיר הממוצע היה 48 אלף דולר לקרקע לדירה. עם פירסום התוצאות קראו כמה מראשי התאחדות הקבלנים לשר הבינוי והשיכון, בנימין בן אליעזר, לבטל את המכרז.

ראשי ההתאחדות ביססו את הבקשה לביטול המכרז בראשל"צ על התקדים של המכרז לבניית 180 דירות בנס ציונה. במכרז זה זכו, בראשית השנה, כמה חברות במחיר ממוצע של 45 אלף דולר לדירה. משרד השיכון החליט לבטל את המכרז. החברות עתרו לבית המשפט בבקשה לשנות את ההחלטה – והפסידו. בן אליעזר אמר אז לעיתונות כי לא ייתכן שחישוב מחיר הדירה מתחיל ב־45 אלף דולר, בלי שהניחו אפילו אבן אחת על הקרקע.

ואולם ביטול המכרז בנס ציונה לא התבסס על המחירים הגבוהים שהוצעו בו. באותה עת, מארס 94', החליט משרד השיכון להרחיב את הפרויקט הציבורי של בנה ביתך לכל הארץ. המשרד ביטל את המכרז משום שהקרקע שהוצעה בו היתה עתודת הקרקע היחידה שבה ניתן היה לבנות את הפרויקט בנס ציונה.

לפיכך, טוענים בכירים במשרד השיכון, כי אין עילה חוקית לביטול המכרז בראשון לציון. "מה גם שאפילו אם יצליחו הקבלנים לבטל את הזכייה במכרז, וישווקו את הקרקעות מחדש, ההצעות שיוגשו במכרז הנוסף לא יהיו נמוכות יותר".

תחשיבי כמה חברות שזכו במכרז מלמדים על מחירי שיווק גבוהים. כך למשל, דירת ארבעה חדרים ברובע ה' בראשון לציון תעלה לקונה לפחות 220 אלף דולר. המתווכים באזור טוענים, כי לאחר שהתבדו הציפיות שמחירי הדירות יהיו נמוכים, החל ביקוש גדול לדירות יד שנייה בעיר, ומחיריהן עלו ב־5%.

ואילו הקבלנים טוענים, כי העובדה שאף אחת מהחברות הזוכות לא ויתרה על הבנייה מחשש שלא יהיו קונים, מלמדת על חוסר האמון של הקבלנים בתוכנית הממשלה להורדת מחירי הדיור, ועל הספק שהם מטילים בהצהרות הממשלה כי תצליח להוזיל את מחירי הקרקע באמצעות הצפת הארץ בקרקעות.

נעה הירמן

חברות יוכלו להזמין כרטיסי טיסה ישירות מ"וורלדספאן"

מאת אילן שחורי

חברות גדולות ולקוחות גדולים של כרטיסי טיסה לחו"ל יוכלו מעתה להזמין ישירות כרטיסי טיסה ושירותי קרקע שונים בלי להזדקק יותר לתיווכם של סוכני הנסיעות.

יעקב קופלבין, מנכ"ל ישראל של חברת "וורלדספאן", חברה אמריקאית בבעלות חברות התעופה דלתא, נורת'ווסט וטי־דבליו־איי, המבצעת עבור סוכני נסיעות הזמנות ממוחשבות לטיסות ושירותי קרקע, אמר ל"הארץ" כי באחרונה ניתנה אפשרות לכמה מפעלים ועסקים גדולים להתקשר ישירות למרכז וורלדספאן ולהזמין כרטיסים ושירותי קרקע.

לדברי קופלבין, תמורת 600 שקל עבור תוכנה ודיסקט ו־40 שקל לשעת שימוש, יכולים לקוחות גדולים להתקשר מכל מחשב אישי אל מרכז וורלדספאן ולהזמין כרטיסים או שירותי קרקע. עוד אמר, כי בשלב זה אי אפשר לוותר על סוכן הנסיעות, כי לאחר גמר ההזמנה והאישור, את הכרטיס עצמו יצטרכו הלקוחות לקבל אצל סוכן הנסיעות.

מחשבי החברה נמצאים כיום בארץ אצל 280 מתוך 450 סוכני נסיעות.

מיקרו מאקרו / יעקב עמיהוד

הקיבוצים – שיטה לא יעילה

להסדר חובות הקיבוצים יש שתי משמעויות שליליות. האחת, העברת הון אדירות ממיסים והשנייה – חבלה בפיתוח המשק.

מחיקת חובות בסכום של כ־3.5 מיליארד שקל משמעותה שמשפחה בת חמש נפשות בקיבוץ תקבל בממוצע כ־140 אלף שקל, כאשר כל משפחה זהה מחוץ לקיבוץ תתרום לכך כ־3,000 שקל. הסכום שנמחק שווה בערך לכל תשלומי ההעברה לילדים, או לסכום כל תשלומי ההעברה לנכים, לאמהות, לאבטלה, לנפגעי עבודה ואיבה גם יחד בשנת 93'.

בסכום זה ניתן היה לבטל את מס המעסיקים ומסי הקנייה על הייצור המקומי למשך שלוש שנים. זו גם העברת ההון השנייה. לפני ארבע שנים הקיבוצים קיבלו מתנה בסדר גודל זהה – ובנראה שיהיו מתנות דומות בעתיד.

התמיכה בקיבוצים גם מובילה בהקצאה יעילה של מקורות במשק. משמעות הכשל הכלכלי של הקיבוצים היא שזו שיטת ארגון כלכלי בלתי יעילה. מנגנון השוק נועד להעביר מקורות מפעילויות כלכליות שיעילותן נמוכה לפעילויות יעילות יותר – בכך הוא תורם לפיתוח כלכלי. חשיבות ההקצאה היעילה גוברת כאשר המקורות הכלכליים מוגבלים, חוזר, כידוע, בעיית המשק הישראלי הנזקק להזרמת הון מחו"ל.

העברת ההון לקיבוצים משמעותה כי כמות המשאבים הנותרים לשימושם של עסקים יעילים מצומצמת יותר, והמשק נאלץ לוותר על יזמות כלכליות שהיו עשויות לקדם את רווחת הכלל. כלומר, התמיכה בקיבוצים מבטיחה נחשלות כלכלית ומפריעה לפיתוח עסקים מצליחים.

לקיבוצים נכסים רבים, ואפשר היה למכרם לשם מימון החוב. אך הקיבוצים נתפסים כמדינה ריבונית בתוך מדינה, שאסור לגעת בנכסיה ואפשר רק לסמוך על טוב לבה, שתואיל להחזיר את חובותיה. תמיכה נוספת בהם רק תאפשר לצורת ארגון בלתי יעילה זו להמשיך ולבזבז גורמי ייצור ותמעיט את התמריץ להשתנות ולהתייעל.

הכותב הוא פרופ' לכלכלה באוניברסיטת תל־אביב

קו אופ צפון רכשה את גולדן גולפק

מאת זוהר בלומנקרנץ

רשת קו אופ צפון השלימה את רכישת השליטה בחברת גולדן גולפק – סוכנות ההפצה והשיווק של מוצרי יכין ובית השיטה, ויבואנית ומפיצה של מוצרי קידי מצרפת ותילדה מגרמניה.

מנכ"ל קו אופ צפון, דורון קשב, אמר ל"הארץ" כי "מצאנו חברה מפיצה, שהיא גם יבואן של מוצרי משפחת הנעליים, התופסים 85% משוק זה, ויבואנית של וילדה בתחום תומרי הניקוי. מהות העסקה היא הרחבת פעילותינו בתחום המכירות הסיטונאיות. כן תעמיק החברה במתכונתה החדשה את מעורבותה ביבוא. החברה גם תייבא שמנים וחומרים ממרוקו. הרכישה החדשה נועדה אף להעמיק את האחיזה בשוק המוסדי".

כחלק מהרכישה מתגו המכירות הסיטונאיות של שתי החברות. ההנהלה תורכב מצוות משותף של אנשי קו אופ צפון וקבוצת גולדשטיין. כמנכ"ל החברה ימשיך לשמש שמואל גולדשטיין.

רשת קו אופ צפון מפעילה מערך מכירות סיטונאיות לבתי חולים, בתי אבות, בתי מלון, מסעדות וגופים מוסדיים נוספים. מחזור קו אופ צפון צפוי להגיע השנה ל־800 מיליון שקל.

כלכלני בנק הפועלים:

"פתיחת כל שוק התוצרת החקלאית ליבוא תמתן תנודות המחירים"

מאת מירית גילת

הקריטריון להיתר יבוא של פירות וירקות לא צריך להיקבע לפי מחירים מחולטים ולא לפי שיעור התייקרות בנקודת זמן מסוימת – כך טוענים כלכלני בנק הפועלים בסקירת המוסד לחודש אוגוסט, שפורסם בסוף השבוע. לדבריהם, ניתן למתן את תנודות המחירים באמצעות פתיחת כל שוק התוצרת החקלאית ליבוא כלי לפגוע בתוצרת המקומית. זאת משום ש"ההיצע תוכלה יבשתית, הפירות והירקות נהנים מהגנה טבעית".

לטענתם, ההצעה המקורית שהוגשה לממשלה, לפיה יש להתיר יבוא פרי או ירק במקרה של התייקרות ב־50% ויותר בחודש – אינה מעשית. מבדיקת נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי בשנה החולפת היו רק שני מקרים כאלה: מחיר הבצל בדצמבר 93' (52%) ומחיר החצילים במאי 94' (54%). בראשית השנה נרשמת לעיתים התייקרות חדה במחירי פרי או ירק, ואולם גם בקבוצה זו היו בשנה האחרונה רק שני אירועים המתאימים להצעת האוצר: באפריל התייקרו האבטיחים ב־92% וביתי השופים ב־75%.

כלכלני בנק הפועלים מדגישים את האבסורד בשיטה המוצעת. "אם, לדוגמה, מחיר קילוגרם עגבניות יירד בחודש מסוים לשקל ויעלה בחודש שאחריו ל־1.5 שקל, לא נראה שהדבר יצדיק נקיטת צעדים דרסטיים".

מהסקירה עולה כי מחירי הפירות והירקות הטריים נמוכים במונחים היסטוריים, וזאת בגלל פגעי מזג האוויר. לטענתם, פתיחת שוק התוצרת החקלאית ליבוא תביא למיתון תנודות המחירים החריפות בענף. הכלכלנים מזכירים כי לישראל אין בשלב זה גבולות פתוחים. לכן, "ההיצע תוכלה יבשתית הפירות והירקות הטריים נהנים מהגנה טבעית לא מבוטלת, עקב הוצאות הובלה גבוהות ביחס למחיר המוצר".

צווארון לבן / צבי הראל

פרט קטן אחד הושמט

בסוף השבוע הורשעו חברת ה.ג. פולק ומנהלה בעבירה של מסירת פרט מטעה לבורסה. מיכאל פורת לא ציין שמשרד הבריאות אסר לשווק את מוצר "ג'יל איקס" שפיתחה החברה להגנה מפני נגיף האיידס

ב־23 במארס 92' בשעה עשר בבוקר שיגר מנהל חברת ה.ג. פולק בע"מ, מיכאל פורת, הודעה לבורסה ולרשות ניירות ערך, על אירוע בקנה מידה עולמי. וזו היתה לשון ההודעה: "חברתנו המתמחה בפיתוח וייצור ציוד רפואי חד פעמי, פיתחה מוצר חדש לסיכוך ולהגנה מפני נגיפי האיידס ההרפס בזמן המגע המיני. המוצר הנקרא 'ג'יל איקס' הוא חידוש עולמי, והחברה הגישה בקשה לרישום פטנט עולמי למוצר ולייצורו. חברתנו מתחילה היום לשווק את הג'יל איקס באמצעות בתי מרקחת, חנויות טבע וחנויות לאביזרי מין, ומחירו לצרכן הוא 24 שקל עבור 10 יחידות. בשל החשיבות של המוצר כפתרון חלקי לבעיה המציקה כיום לחלק ניכר של אוכלוסיית העולם, אנו מניחים כי למוצר תהיה השפעה משמעותית על עסקי ומחזור המכירות של חברתנו".

מאחורי הקלעים, עוד לפני שיווק התרופה, התנהלה מחלוקת בין משרד הבריאות לבין החברה. אנשי משרד הבריאות גרסו, חד משמעית, שעל פי הנתונים שנתקבלו מן העלון המצורף למוצר, זוהי תרופה הטעונה את אישורם. החברה סברה אחרת: לדעתה, היא רשאית לשווק את המוצר ללא אישור ממשרד הבריאות.

זאת ועוד: יום לפני ההודעה לבורסה מטעם החברה הודיעה ראש מחלקת תנאי רישום באגף הרוקחות במשרד הבריאות, רחל גוטמן, על האיסור הזה על ייצור ושיווק המוצר. וכך כתבה: "התכשיר הוא תרופה וחייב ברישום בפנקס התרופות על פי תקנות הרוקחים. עליכם להפסיק לאלתר כל פעילות ייצור או שיווק תכשיר זה".

פורת שלח לבורסה ולרשות ניירות ערך שתי הודעות נוספות בקשר להמצאה העולמית. בשתי ההודעות הראשונות לבורסה ולרשות ניירות ערך, ביום ה־23 במארס 92', החליט להתעלם כליל מעמדת משרד הבריאות. בדיווח השלישי מיום ה־24 במארס 92', גילה טפח אך כיסה טפחיים.

24 שעות לאחר שיגור שתי ההודעות הובא דבר המחלוקת בין החברה למשרד הבריאות, לידיעת אירית הראל, המשמשת כראש מדור חברות רשומות בבורסה. הראל הודיעה לחברה ולמנהלה על הסתייגות הבורסה והרשות לניירות ערך מלשון הדו"ח. הראל סברה, כי שתי ההודעות ששיגרה החברה ומנהלה, העמידו לפני המעיין בהם תמונה אופטימית, על המצאה מרעישה שנראתה רק טוב. שום רמיזה ספקנית לא שורבבה בשתי ההודעות של החברה.

הראל למדה על הסתייגותו של משרד הבריאות תוך שהאזינה לשידור הבוקר של גלי צה"ל. בעקבות השידור – לאחר שתי ההודעות הראשונות שמסרה החברה – מתחה הראל ביקורת על פורת וטענה, כי הוא הסתיר עובדה מהותית מהמשקיע הסביר ("המשקיע הקטן").

השופטת: "גם אם סובר המנהל, כי אין חשיבות לפרט המסוים מבחינתו, וכי עדיף לו שיימנע מחשיפתו, עליו להביא בחשבון שבעיני המשקיע השוקל רכישה או מכירה של המניה המסוימת, חשיבותו עשויה להיות קריטית"

בעקבות התערבותה של הראל, שלח פורת ב־24 במארס 92' הודעה נוספת לרשות (הודעה מס' 3), בה כתב כי קיימים חילוקי דעות משפטיים בין החברה לבין משרד הבריאות בדבר הצורך לרישום המוצר כתרופה. החברה ומנהלה לא מצאו לנכון לציין, כי משרד הבריאות אסר עליהם לשווק מוצר זה.

במארס 93' הוגש כתב אישום נגד החברה ונגד פורת בגין שתי עבירות של מסירת פרט מטעה בהודעה לבורסה ולרשות ניירות ערך. משפטם של השניים התברר לפני שופטת בית משפט השלום בתל־אביב, ברכה אופיר־תום, שבשנים האחרונות מנותבים אליה תיקים פליליים רבים של רשות ניירות ערך. בסוף השבוע הורשעו החברה ומנהלה בעבירה אחת המתייחסת למסירת פרט מטעה בשתי ההודעות, הראשונה והשנייה, ששלחו לבורסה מיום 23 במארס 92'. העונש המירבי על עבירה זו הוא שלוש שנים.

הכרעת הדין נותנת הזדמנות להבין מהו "פרט מטעה" בעיני המשקיע הסביר, משקיע שהוא חיצוני לחברה.

בפתח נימוקיה מבהירה השופטת, כי "פרט מטעה" ייחשב גם לפרט ש"עלול" להטעות, בגלל שהמחוקק ביקש למנוע לא רק את ההטעיות בפועל של המשקיע הסביר, אלא גם את הסיכוי שיפורסם מה שעלול להטעותו. אחת הראיות החשובות שהביאה התובעת, עו"ד הדל צ'יקן, היתה עדותם של ששה "משקיעים קטנים" שהעידו על שיקוליהם בעת רכישת מניות החברה. המשקיעים העידו, בלשון ברורה, כי לא היו רוכשים את מניות החברה אילו ידעו על האיסור שהטיל משרד הבריאות להפיץ את המוצר.

הסניגור, עו"ד אלבק, טען בין היתר, כי לא זו בלבד שמשרד הבריאות טעה בחוות דעתו לגופו של עניין, אלא שפרסום המחלוקת היתה גורמת נזק רב לחברה, ולכן המחלוקת לא נכללה בדיווח של החברה לבורסה.

על טענה זו כתבה השופטת, כי גם בהנחה שמנהל החברה משוכנע שרשות כלשהי טועה – עליו לדווח על כך לציבור. "גם אם סובר המנהל, מתוך ניתוח רציונלי של העניין, כי אין חשיבות לפרט המסוים מבחינתו, וכי עדיף לו שיימנע מחשיפתו עקב אינטרסים שלו או של התאגיד, עליו להביא בחשבון, שבעיני המשקיע השוקל רכישה או מכירה של המניה המסוימת, חשיבותו עשויה להיות קריטית. מצב זה, אכן, מעמיד לא פעם דילמה של ממש לפני התאגיד. דהיינו, האם לחשוף או לא, מידע שחשיפתו עלול להזיק לו מחד גיסא, אך עשוי להיות מהותי למשקיע הסביר, מאידך גיסא. דילמה זו, כך נראה, היא הכרוכה בכל יגונה בכל שוק הון המקיים מנגנון דיווח מנדטורי, כאשר הפגיעה הבלתי נמנעת בתאגיד, אינה אלא בבחינת מחיר שמשלם התאגיד עבור זכותו לעשות שימוש בהון שנגייס על ידו מן הציבור; מחיר זה, כך נראה, מצא מחוקק חוק ניירות ערך, לשם קיום שוק הון יעיל ומשוכלל המושתת על אמון ציבור המשקיעים בו".

פורת הבליע את האיסור החד משמעי של משרד הבריאות להפיץ את המוצר. הודעה זו נמסרה לרשות ניירות ערך ולבורסה לאחר שאמצעי התקשורת ציטטו את עמדת משרד הבריאות. התביעה ראתה בדיווח זה מסירת פרט מטעה נוסף שביצעו הנאשמים. אישום זה נגרר אחריו ביקורת של השופטת על התביעה.

השופטת תהתה כיצד ניתן להאשים את הנאשמים בעבירה זו כאשר אותו ציבור משקיעים כבר יודע שהוטעה על ידי אמצעי התקשורת.

וכך כתבה השופטת: "כיצד אפשר לטעון כי בהעלמת מידע זה בדבר האיסור התכוונו הנאשמים להטעות את אותו ציבור משקיעים שהמידע כבר הובא אליו. המסקנה המתחייבת מן האמור היא, כי בין אם התכוונו הנאשמים להעלים את המידע מן הציבור, ובין אם לא התכוונו לכך, אין המדובר בעניין האישום השני 'בפרט מטעה', שהרי אין להטעות את מי שעניין ההטעייה כבר הובהר לו על בוריו".

הטיעונים לעונש נקבעו לעשרה באוקטובר.

רשות שדות התעופה בישראל
מסופי הגבול היבשתיים

הודעה לציבור המטיילים העוברים במסוף טאבה

בחג הסוכות צפוי עומס תנועה רב מהרגיל במעבר הגבול בטאבה. רשות שדות התעופה מבקשת מציבור הנהגים **שאינם מתכוונים לעבור את הגבול לסיני**, להימנע מלהגיע לאיזור מסוף הגבול בטאבה.

בקרבת *המיצפה התת-ימי יוצב מחסום משטרתי, שיפקח על תנועת כלי הרכב למצרים.* זאת, על מנת למנוע צפיפות-יתר ופקקים בכביש ולאורך החוף.

על מנת לעבור למצרים דרך מסוף טאבה, יש לשלם אגרת-מעבר. ניתן לשלם את האגרה במסוף עצמו - וכן בסניפי הדואר הבאים:

- תל-אביב: סניף מקווה ישראל - רח' מקווה ישראל 7
- נתב"ג: נמל התעופה בן-גוריון
- ירושלים: סניף המרכז - רח' יפו 23
- חיפה: סניף שקמונה - רח' פל-ים 19
- באר-שבע: סניף שד' הנשיאים - שדרות הנשיאים 9
- אילת: סניף הקניון האדום - שד' התמרים

ובסניף הבנק הבינלאומי הראשון באילת.

לנוחותך, חסוך מזמנך ושלם מראש - והימנע מהמתנה בתורים ארוכים.

כמו כן, יש להצטייד בדרכון בר-תוקף לשלושה חודשים לפחות, אישור-יציאה מצה"ל או תעודת פטור (לא ניתן לקבל אישור צה"ל במסוף עצמו).

נוסעים המעוניינים להיכנס למצרים עם כלי-רכב:

- רק רכב מסוג "פרטי", שבעליו נוכח ברכב, יכול לעבור.
- רצוי להצטייד ברשיון רכב מתורגם לאנגלית (להשיג בסניפי מ.מ.ס.י. בכל הארץ) ובביטוח מקיף לרכב.
- לנוסעים היוצאים לסיני ללא רכבם - מומלץ להשאירו בחניה מוסדרת בעיר אילת (רחבת אגד, שקם וכו') ולהגיע למסוף בתחבורה ציבורית, **שכן באיזור המסוף לא תותר חניה.**
- כלי רכב שיחנו בכביש הראשי, ממלון "הנסיכה" דרומה - ייגררו בהוראת המשטרה.
- כלי רכב מסוג מסחרי, דיזל, 4X4, שכור ומשא אחוד אינם רשאים לעבור.

הנהלת רשות שדות התעופה מאחלת לציבור הנוסעים חג שמח ושנה טובה

לשכת דובר הרשות

هكذا من الأصل

هكذا | من الأصل

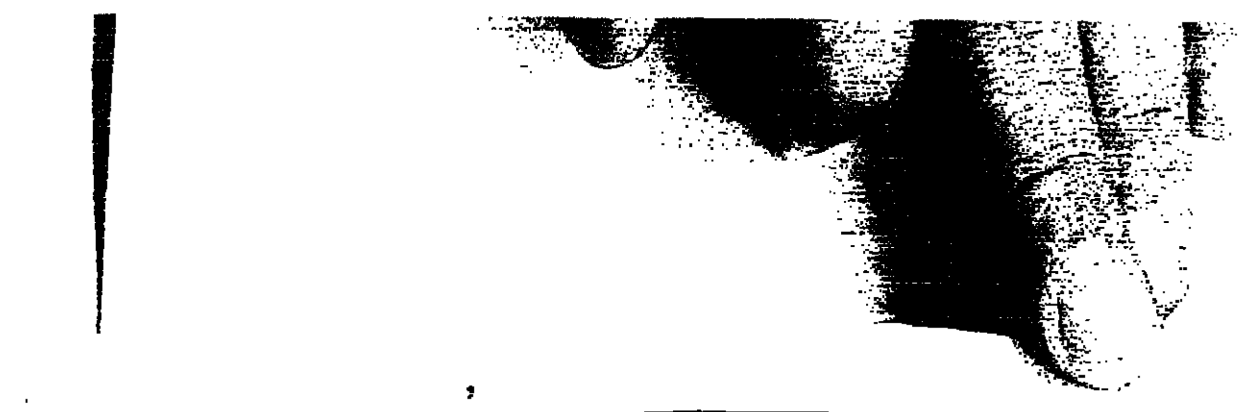

דו"ח על דו"ח / אורן שטיינברג

מ.ל.ל – תלות בפרויקטים

תמצית דו"חות רווח והפסד מאוחדים מותאמים לשקלים חדשים של חודש יוני 1994

	לתקופה של שישה חודשים שנסתיימה ביום 30 ביוני 1994	לתקופה של שישה חודשים שנסתיימה ביום 30 ביוני 1993	לתקופה של שלושה חודשים שנסתיימה ביום 30 ביוני 1994	לתקופה של שלושה חודשים שנסתיימה ביום 30 ביוני 1993	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1993
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		(מבוקר)
הכנסות					
מעיבוד נתונים וייצור תכנה	14,447	15,838	6,541	8,027	32,971
ממכירת מערכות מחשבים וציוד	26,082	25,435	12,187	11,508	55,701
סה"כ הכנסות	40,529	41,273	18,728	19,535	88,672
עלות המכירות	32,087	29,685	15,286	14,093	66,704
רווח גולמי	8,442	11,588	3,442	5,442	21,968
הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות	8,824	9,241	4,304	4,439	18,721
רווח (הפסד) תפעולי לפני הוצאות מימון	(382)	2,347	(862)	1,003	3,247
הוצאות מימון, נטו	2,369	1,114	885	735	657
לאחר הוצאות מימון	(2,751)	1,233	(1,747)	268	2,590
הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו	(120)	335	(135)	339	671
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה	(2,871)	1,568	(1,882)	607	3,261
מסים על הכנסה, נטו	136	(658)	68	(156)	(1,099)
רווח (הפסד) לאחר מסים על הכנסה	(2,735)	910	(1,814)	451	2,162
חלק החברה ברווחי (בהפסדי) חברות כלולות, נטו	(130)	232	(95)	77	58
חלק המיעוט ברווחי חברות מאוחדות, נטו	(218)	(234)	(135)	(141)	(187)
רווח נקי (הפסד) לתקופה	(3,083)	908	(2,044)	387	2,033
רווח נקי (הפסד) ל־1 ש"ח ערך נקוב מניות רגילות (בש"ח):					
רווח (הפסד) בסיסי	(0.59)	0.15	(0.39)	0.06	0.36
רווח (הפסד) מדולל	(0.53)	0.15	(0.35)	0.06	0.36

קבוצת מ.ל.ל עוסקת תוכנה ומחשבים בע"מ הינה חברה העוסקת במגוון רחב של נושאים ופעילויות הקשורות בטכנולוגית המידע. התוצאות העסקיות של החברה למחצית הראשונה של '94 מצביעות על נסיגה משמעותית בשיעור הרווח הגולמי ועל מעבר להפסד תפעולי ונקי. החברה מנסה לחזור לפסי רווחיות על ידי קידום פעילויות קיימות ויצירת פעילויות נוספות, אך מאמצים אלו לא צפויים לשאת פרי לפני '95.

חברת מ.ל.ל הוקמה ב־'63 בידי עמידב טור ואריה [illegible] ים בה עד היום כמנכ"לים ויו"ר הדירקטוריון במשותף. בפברואר '83 בוצעה הנפקה ראשונה לציבור שבה גייסה החברה 1.6 מיליון דולר תמורת 25% [illegible]. בנובמבר '90 בוצעה הנפקה נוספת של ניירות ערך [illegible] 2.5 מיליון דולר.

בעלי השליטה בחברה מחזיקים ביום 22.3% [illegible] להבות הציבור. [illegible] 50%.. [illegible] 30 ביוני '94 [illegible] (7.2%) [illegible] (6.8%) [illegible] (3%) [illegible].

[illegible] 11.4% [illegible] 3.2 מיליון שקל [illegible] מ.ל.ל.

קבוצת מ.ל.ל מעסיקה [illegible] 370 עובדים [illegible] 200 [illegible]

[illegible]

סה 20 מיליון דולר מיזמים בישראל ומגורמים שונים בחו"ל. הקרן מנוהלת על ידי חברת הניהול מרקסור ועד היום השקיעה בחמש חברות היי־טק. מ.ל.ל השקיעה עד היום בקרן זו כ־600 אלף דולר (נתון שהופק מניתוח דו"חות תזרים המזומנים של החברה), ולה התחייבות נוספת להשקעה בסך 2 מיליון דולר בשנים הבאות.

במהלך השנים האחרונות פועלת קבוצת מ.ל.ל לפתח וליצא את מוצריה לרחבי העולם. בנובמבר '93 רכשה 51% בחברת "Venus Trchnology and Trade 2000 LTD" העוסקת בשיווק מוצרי מ.ל.ל ברומניה, וכמו כן נמצאת בשלבי הקמה של חברת "Europe Comfuture" בהולנד. מוצרי היצוא העיקריים של החברה הינם מתלל היישומים "WIZDOM" ומערכת התצוגה האלקטרונית. החברה מנסה גם ליצא את מוצרי האבטחה הממוחשבת וכן את מערכת המענה הקולי אשר פיתחה.

תוצאות הפעילות

הכנסות החברה במחצית הראשונה של '94 הסתכמו ב־40.5 מיליון שקל, ירידה של 1.8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהכנסות חלה ברבעון השני שבו הסתכמו ההכנסות ב־18.7 מיליון שקל (ירידה של 4.1% לעומת המקביל), לעומת הרבעון הראשון שבו שמרו ההכנסות על רמה דומה לזו שהלה במקביל.

ההכנסות במחצית הראשונה של '94 הושגו במכירת מערכות מחשבים וציוד בסך 26.1 מיליון שקל (65% מההכנסות) ומעיבוד נתונים וייצור תוכנה בסכום של 14.4 מיליון שקל (35%). הירידה בהכנסות נובעת מירידה חדה בהכנסות מעיבוד נתונים וייצור תוכנה (8.8% במחצית הראשונה ו־18.5% ברבעון השני), בעיקר עקב עצירת המכירות של מתלל היישומים "WIZDOM" הפועל תחת תוכנת ההפעלה "DOS" שהביקוש לה הוקע, לעומת עלייה בהכנסות ממכירת מערכות מחשבים וציוד.

אל הירידה הכינה בהכנסות התלוותה ירידה חדה בשיעור הרווח הגולמי. זה צנח מ־28.1% במחצית הראשונה של '93, ל־21.9% במחצית השנייה של אותה שנה, והמשיך לרדת ל־20.8% במחצית הראשונה של '94 ול־18.4% ברבעון השני. הירידה בשיעור הרווח הגולמי נובעת אף היא מעצירת המכירות במתלל היישומים "WIZDOM" [illegible]

[illegible] 8.4 [illegible] '94 ל־3.4 מיליון שקל ברבעון [illegible] 27.1% ו־36.8% [illegible]

[illegible] 8.5 מיליון [illegible] 180 אלף שקל, לעומת [illegible] 3.3 מיליון שקל [illegible] 560 אלף שקל.

אל הרעה התפעולית הצטרפה עלייה חדה בהוצאות המימון של החברה שנגרמה בעיקר מהפסדים בשוק ההון. תיק ניירות הערך של החברה שעמד בסוף '93 על 5.3 מיליון שקל הושקע במניות, ניירות ערך המירים ואגרות חוב הסב לחברה הפסד של 2 מיליון שקל במחצית הראשונה של '94. נכון ליום 30 ביוני '94 עומד תיק ני"ע של החברה על 3.1 מיליון שקל.

השורה התחתונה בדו"ח רווח והפסד מצביעה על הפסד נקי של 3.1 מיליון שקל במחצית הראשונה, מהם 2 מיליון שקל ברבעון השני, לעומת רווח של 900 אלף שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

תזרים המזומנים

על אף ההפסד, רשמה החברה תזרים מזומנים חיובי מפעילות שוטפת בסך 740 אלף שקל במחצית הראשונה של השנה (לעומת תזרים של 210 אלף שקל במקבילה). ההפרש בין הרווח הנקי לבין התזרים מפעילות שוטפת נובע בעיקר מהוצאות פחת והפחתות בסך 1.2 מיליון שקל ומירידת ערך בטוחות סחירות בסך 2 מיליון שקל.

בתזרים המזומנים הפרמננטי של החברה (רווח נקי בניכוי הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים) חלה ירידה במחצית הראשונה לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והוא הסתכם ב־730 אלף שקל, לעומת 2.3 מיליון שקל במקבילה.

החברה השקיעה במחצית הראשונה של השנה 3.1 מיליון שקל מהם 1.8 מיליון שקל ברכוש קבוע. ההשקעות מומנו בעיקר על ידי קבלת אשראי לזמן קצר.

מבנה פיננסי

הירידה ברווחיות החברה – שהחלה במחצית השנייה של '93 ונמשכה במחצית הראשונה של '94 – יחד עם ההשקעות שביצעה החברה שמומנו באשראי לזמן קצר, הביאו לירידה חדה באיתנות הפיננסית של החברה. היחס השוטף ירד מ־2.09 במחצית '93 ל־1.72 בסוף אותה שנה ול־1.59 במחצית '94. גם היחס המהיר (רכוש שוטף בניכוי מלאי מחולק בהתחייבויות שוטפות) הידרדר מ־1.52 במחצית '93 ל־1.31 בסוף אותה שנה ול־1.11 במחצית '94. המשך הירידה באיתנות הפיננסית עלולה לפגוע ביכולתה של החברה לממן את המשך ההשקעות בפיתוח הפעילויות החדשות.

ההון העצמי של החברה ליום 30 ביוני '94 עומד על 22.9 מיליון שקל וממומן ב־44.4% מנכסי החברה. בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם ההון העצמי ב־23.2 מיליון שקל ומימן קרוב ל־48% מנכסי החברה. ההון העצמי שמר על רמה דומה לזו של שנה שקדמה, למרות הפסד נקי של 3 מיליון שקל במחצית הראשונה של '94, כתוצאה מהמרת אג"ח להמרה למניות בכ־2 מיליון שקל ומרווח של 1.1 מיליון שקל במחצית השנייה של '93.

בנוסף למניות החברה נסחרות בבורסה לני"ע בתל־אביב אג"ח (סדרה א') שהונפקו לציבור בנובמבר '90. איגרות החוב עומדות לפירעון ב־4 תשלומים שווים ביום 28 בפברואר של כל אחת מהשנים '95 עד '98, צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית של 2.8%, וניתנות להמרה למניות רגילות בנות 1 שקל ע.נ. כל אחת, לפי שער המרה של 3.65 שקלים ע.נ. של אג"ח למניה רגילה אחת.

עקב עליית שערי מניות החברה ב־'93 הומרו חלק ניכר מאיגרות החוב (סדרה א') למניות במהלך שנה זו. במאזן ליום 31 בדצמבר '93 הוצגו איגרות החוב בסעיף נפרד, המהווה פריט מעין הוני, מתוך הנחה שקיימת סבירות גבוהה שהן יומרו למניות (באותה תקופה נסחרו איגרות החוב בתשואה נמוך לפידיון שלילית של כ־30%). ירידת שערי מניות החברה במחצית הראשונה של '94 הקטינה את סבירות ההמרה, ולפיכך הוצגו איגרות החוב במאזן ליום 30 ביוני '94 כחלק מההתחייבויות לטווח ארוך. לפי שערי ני"ע של החברה ליום 8 בספטמבר '94 נסחרות איגרות החוב בפרמיית המרה של 2% ובתשואה נמוך לפידיון שלילית של 6.7%.

מבט לעתיד

מניות מ.ל.ל ירדו מתחילת השנה ב־58% (על פי שערי המניות ליום 8 בספטמבר '94) לעומת ירידה של 20% במדד מניות המשתנים וירידה שבין 38% ל־56% במניות של חברות מחשבים אחרות הנסחרות ברשימה הראשית. את הירידה החדה בשערי מניות החברה ניתן להסביר על ידי הרעה שחלה בתוצאות העסקיות של החברה.

מתוך ניתוח הדו"חות הכספיים של החברה מתקבל הרושם שהחל מאמצע '93 חלה הרעה ברווחיות החברה שהחמירה במחצית הראשונה של '94. הירידה ברווחיות החברה יחד עם ההשקעות שמומנו באשראי לזמן קצר הביאו לירידה חדה באיתנות הפיננסית של החברה.

עתידה של החברה יקבע על ידי הצלחת פרויקטים ופעילויות שונות כגון פיתוח ושיווק מתלל היישומים "WIZDOM", פרויקט "הרמס" שבו עתידה החברה להשקיע 6 מיליון שקל, הצלחת שיווק התוכנה לניהול בתי מלון על ידי מ.ל.ל לוגיסטיקס, טכנולוגית המענה הקולי, והצלחת הייצוא.

שנת '94 תיזכר בחברה כשנה קשה, אך האם תהיה זו שנה של "נחיתה לצורך המראה" או שמא תחילתו של משבר, רק ימים יגידו.

הכותב הוא רואה חשבון

ראשי ענף ההדרים: נפעל למנוע הפרטת יצוא הענף אם האוצר לא יזרים סיוע

מאת חיים ביאור

יו"ר המועצה לשיווק פרי הדר, דני קריצמן, ויו"ר ארגון מגדלי פרי ההדר, יוסי אנגנר, איימו ביום ששי לפעול לביטול הפרטת היצוא של ענף ההדרים. זאת, אם משרד האוצר יממש את כוונתו להפסיק את התמיכה השנתית בענף.

בעונה החקלאית 93/'94' העביר משרד האוצר לענף ההדרים 4.5 מיליון דולר, כדי לסייע בהעברת הענף משיטת שיווק בנאמנות (קונסיגנציה) לשיטה שבה החקלאים מקבלים את התמורה עבור תוצרתם בשער הפרדס, כפי שהמליץ דו"ח פקלמן מלפני שלושה חודשים.

בעונת 92/'93' העביר משרד האוצר לענף 11 מיליון דולר. כספי התמיכה אמורים להבטיח מחיר מינימום להדרים בשער הפרדס. בימים אלה הבהיר האוצר למשרד החקלאות שלא יועבר סבסוד לעונת 94/'95'.

המעבר לשיטת תשלום עבור תוצרת בשער הפרדס, במקום בקונסיגנציה, מהווה המשך למגמת ביטול הריכוזיות ביצוא ההדרים, כפי שקבעה הרפורמה בענף, אותה גיבש שר החקלאות הקודם, רפאל איתן, בשנת '91.

עד כה יושמה שיטת המכירה בשער הפרדס לגבי זני התפוזים בלבד. בעונה החקלאית הקרובה התכוונו הפרדסנים להרחיב את השיטה גם לאשכוליות אדומות ולקליפים מזן מינאולה. לדברי קריצמן ואנגנר, המעבר לתשלום בשער הפרדס הגדיל את התמורה לחקלאים ב־25%.

משרד האוצר תומך בהרחבת שיטת התשלום בשער הפרדס לכלל זני ההדרים, כחלק מהרפורמה בענף, אך אנשי המשרד הבהירו שאין עוד צורך בסבסוד הענף להבטחת מחיר מינימום, מאחר שיישומה של שיטת תשלום זו עלה יפה.

קריצמן ואנגנר טענו בתגובה כי "אנשי האוצר מובילים את ענף ההדרים להתמוטטות".

לדבריהם, הם עומדים ליזום דיון עם שר החקלאות, יעקב צור, כדי להעמידו על הצורך לבטל את הפרטת יצוא ההדרים בין כמה חברות ולחזור לשיטת היצוא "ביד אחת", שהיתה נהוגה עד לפני שלוש שנים.

קבוצת ג'יגה הקימה חברה בת לטכנולוגיות מולטימדיה

מאת אבי בליזובסקי

ג'יגה וידן הוא שמה של חברה בת חדשה של קבוצת ג'יגה הישראלית, שתתמקד בפיתוח טכנולוגיות מולטימדיה ויישומי וידאו למחשבים. ההחלטה על הקמת החברה נובעת מהצרכים הגוברים בשוק המולטימדיה. אנליסטים מעריכים כי ב־'95 יתחברו לרשתות התקשורת בעולם כ־29 מיליון מחשבים.

ג'יגה וידן תפתח חומרה בתחום המולטימדיה (כמו מתאם למרפסת לייזר, סדרת כרטיסי מולטימדיה מסחריים לעריכת סרטי וידאו במחשב האישי). עלות פיתוח פרויקטים אלה מוערכת בכמיליון שקל.

בקרוב – מכרז להנפקת רשיונות רכב מגנטיים

מאת יעקב צלאל

משרד התחבורה ישלים בשבועות הקרובים את המכרז להנפקת רשיונות רכב מגנטיים. רשיונות אלה, שגודלם יהיה כשל כרטיס אשראי, יכללו את כל פרטי הרכב. הם יקלו על תהליכי הרישוי, זיהוי הרכב והעברת בעלות.

הרשיון המגנטי יאפשר להגביר הבקרה על הרכב ועל הטסטים במכוני הרישוי. בעתיד, כל פרטי מבחני הרכב יוזנו ישירות למחשבים במכוני הרישוי, ובסוף היום יוזנו באמצעות הטלפון למחשב משרד התחבורה. בקרוב יחל המשרד בניסוי שיבדוק אפשרות להעברת בעלות במכוני הרישוי.

אנשים ועסקים

רוזה. פרישה מתפקידה

פרץ. לא רק לחברי ההסתדרות

פלד. פס לאמסטרדם

שירות מוצלחה

עו"ד תמי רוזה חגגה באמצע השבוע את פרישתה ממשרת הממונה על נושאי התכנון והבנייה במשרד המשפטים, ואת הצטרפותה למשרד עוה"ד של בעלה. שר הבינוי והשיכון, בנימין בן אליעזר, אמר באירוע כי לאחר שירות כה מוצלח, במשך 22 שנה, הוא מאחל לה שתצליח כפל כפליים.

באירוע נכחו ראש עיריית ירושלים, אהוד אולמרט, והח"כים דן תיכון, משה נסים, עמנואל זיסמן ואליהו בן אלישר.

צבי זרחיה

המחשבים חודרים למשרדי עורכי הדין

מספר עורכי הדין המתמחשבים הולך וגדל. חברת אוניסק איכות זכתה במכרז למחשוב משרד עורכי הדין ש. הורוביץ. אומניסקאיכות תספק ציוד, תוכנות והדרכה בשווי של כ־160 אלף דולר.

בין היתר יותקן במשרד מחשב מרכזי מדגם "פרמיה 486" של חברת המחשבים האמריקאית איי־אס־טי, שיקשר בין עמדות העבודה.

בשלב הראשון יותקנו כ־30 עמדות עבודה, ובשלב מאוחר יותר כ־90 נוספות.

אבי בליזובסקי

סחורה עם זהות שאולה

שלטונות המכס מרוחים על שיטה להברחת טובין ללא מכס, באמצעות הסתרת סימנים המזהים את מדינת המשלוח המקורית של המוצרים, שכן על סחורה מתוצרת השוק האירופי המשותף לא מוטל מכס. בימים אלה, לדוגמא, גילו שלטונות המכס כי טקסטיל שמקורו במזרח הרחוק הוברח לארץ כסחורה שמקורה באנגליה.

מכולה שהגיעה לנמל אשדוד עוררה את חשדם של אנשי יחידת המכס המיוחדת בנמל אשדוד. בבדיקה התגלה כי למרות שבמסמכים נכתב כי מקור הסחורה באנגליה, היא יובאה מבנגלה דש, סין והודו. בפתיחת המכולה נמצא כי התוויות שעל מוצרי הטקסטיל נגזרו כדי להסתיר את מוצאם.

בעל העסק הובא לבית משפט השלום באשדוד ושוחרר בערבות. הוא חשוד בניסיון להתחמק ממסים בגובה של 400 אלף שקל.

זוהר בלומנקרנץ

זכות הבחירה תורחב

הנהגת ההסתדרות תדון היום בהצעת יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, ח"כ עמיר פרץ, לפיה תינתן זכות בחירה לאיגודים המקצועיים גם למי שאינם חברי ההסתדרות.

בנוסף מציע פרץ כי יושבי ראש ועדי עובדים שאינם חברי ההסתדרות יהיו רשאים להעמיד עצמם לבחירה למזכירויות האיגודים המקצועיים. עם זאת, יצטרכו הללו להסכים לקבל על עצמם את מרות חוקת העבודה ההסתדרותית ואת ראשות השיפוט ההסתדרותית.

חיים ביאור

ב"טלעד" מתעניינים בטכנולוגיה ממוחשבת

משלחת מהנהלת "טלעד", זכיינית ערוץ 2, יצאה היום לאמסטרדם שבהולנד ליריד IBC – יריד בינלאומי בן ארבעה ימים של ציוד תקשורת ואלקטרוניקה מתקדמת – בו יוצג, בין השאר, הדור הבא של רשמקולים חוזיים - VTR.

לדברי מנכ"ל טלעד, עוזי פלד, הם מתעניינים בטכנולוגיה ממוחשבת של הקלטה, שחזור (פליי בק) ושידור באמצעות קלטות מדיסקטים. עם פלד יצאו לתערוכה גם הסמנכ"ל להנדסה, בנימין בק, והמהנדס הראשי, אמיר פורבל.

עירית רוזנבלום

מזגנים באוויר

החברה הישראלית לפרסום אווירי חתמה עם חברת אלקטרה עסקה בהיקף של 60 אלף שקל, לקמפיין שילוט אווירי למזגניה החדשים. העסקה מתייחסת לכל חודש ספטמבר והשילוט יוטס בחופי הארץ, מנהריה ועד אשקלון.

החברה הישראלית לפרסום אווירי נשלטת בידי שלמה הרפיה כהן והיא מחזיקה שלושה מטוסים ושמונה טייסים.

לאחרונה גברה התעניינותן של חברות שונות בפרסום אווירי, במיוחד לצורך פרויקטים מיוחדים. כך, לדוגמא, בחודש שעבר הוטס שלט מיוחד ביום לציון הפצצת הירושימה. את השלט נגד מלחמה אטומית הזמינו עמותת רופאים נגד מלחמה אטומית, בחסות השרה שולמית אלוני.

זוהר בלומנקרנץ

מינוי

● יוסי אבני מונה למנהל הבכירות של M - Systems בישראל.

עוד דוח

שירותי המעקב לשירות (מאז 1962)

[illegible]

טל 02-248999

פקס 02-252252

הודעה בדבר פרסום תשקיף

מיטב גמישה - קרן נאמנות צבירה

קרן פתוחה

מיטב
יועצי השקעות וניירות ערך בע"מ

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך התשכ"ח־1968, ניתנת בזה הודעה כי פורסם תשקיף ובו:

הצעה לציבור

מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע"נ בתעודות השתתפות רשומות על שם של יחידה אחת או יותר, המוצעות במחיר היסודי, כפי שיקבע מעת לעת, בתוספת שעור הוספה של 1.5%, או שעורי הוספה אחרים. כמפורט בפרק א' בתשקיף.
היחידות האמורות מוצעות כדלקמן:

(א) הצעה במחיר מופחת
החל מ־18.9.94 ועד 31.12.94 שעה 11.00 מוצעות היחידות במחיר היסודי בתוספת שעור הוספה של 0.5%.

(ב) הצעה רגילה
החל מ־31.12.94 שעה 11.00 ועד 17.9.95 מוצעות היחידות במחיר היסודי בתוספת שעור הוספה של 1.5% או שעורי הוספה אחרים, כמפורט בפרק א' בתשקיף

הגשת בקשות
הבקשות לרכישת היחידות המוצעות תוגשנה למנהל הקרן באמצעות בנק אגוד לישראל בע"מ, רחוב אחוזת בית 6 תל־אביב, או באמצעות חברים אחרים של הבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

מדיניות ההשקעות של הקרן (ראה פרק ו' בתשקיף)
1. הסכם הנאמנות קובע, כי כפוף להוראות כל דין ולהוראות הסכם הנאמנות ישקיע מנהל הקרן את אמצעי הקרן על פי שיקול דעתו המוחלט.
2. מנהל הקרן רשאי לרכוש בעבור הקרן ניירות ערך זרים ואופציות זרות, בשיעור שלא יעלה על 10% מכלל נכסי הקרן (ראה סעיף 4 לפרק ו' בתשקיף).
3. מנהל הקרן רשאי לקנות ולמכור בעבור הקרן אופציות (OPTIONS), על פי הוראות הדין:
(א) סך כל שווין של אופציות רכישה ואופציות מכירה המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף (אופציות CALL 1), לא יעלה על 10% מסך כל נכסי הקרן.
(ב) סך כל שווין של אופציות רכישה על נכס בסיס מסוים המוחזקות בקרן, בתוספת סך כל שווים של כתבי האופציה על אותו נכס בסיס המוחזקים בקרן, לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן, וסך כל שווין של אופציות מכירה על נכס בסיס מסוים לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן. הוראות אלה לא יחולו על אופציות שנכס הבסיס שלהן הוא מדד ניירות ערך.
פרטים בדבר מהות האופציות והסיכונים הכרוכים בהשקעה בהן מובאים בסעיף 3(ב) לפרק ו' בתשקיף.
4. (א) מנהל הקרן יהיה רשאי, כפוף להוראות הדין, כאשר הוראות אלה יאפשרו זאת, ולהוראות הסכם הנאמנות, לרכוש, למכור וליצור בעבור הקרן חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים.
(ב) אם יתחיל מנהל הקרן לרכוש, למכור וליצור חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים, יגיש על כך מנהל הקרן דו"ח מיידי, לפחות שבעה ימים מראש ויפרסם זאת בשני עתונים יומיים בשפה העברית הנפוצים בישראל.

ההשקעות העיקריות של הקרן בשנה שנסתיימה ב־30.6.94 ובשנה שנסתיימה ב־30.6.93
ממוצע ההשקעות העיקריות של הקרן, (לפי שעורי ההחזקות בסוף כל חודש) בשנה שנסתיימה ב־30.6.94 ובשנה שנסתיימה ב־30.6.93, היה כמפורט בזה:

	בשנה שנסתיימה ב־30.6.94	בשנה שנסתיימה ב־30.6.83
	ב־% מסה"כ נכסי הקרן	
מניות	48	50
אג"ח צמודות מדד	18	25
כתבי אופציה	10	-
אג"ח להמרה	10	4
אג"ח צמודות ונסחרות במט"ח	3	5
מ.ק.מ.	4	8
מזומנים	7	8

נתונים על השינוי במחיר הפדיון של יחידות הקרן בהשוואה לשינויים במדדים שונים:

	שעור השינוי בשנה שנסתיימה ביום: 30.6.94	30.6.93
	ב־%	
מחיר הפדיון של יחידות הקרן כפי שפורסם בגליון השערים של הבורסה	-4.9	27.9
מדד המניות הכללי	-24.4	43.6
מדד אג"ח צמודות למדד	14.2	4.8
מדד כתבי אופציה	-68.4	82.5
מדד אג"ח להמרה	-1.6	41.8
מדד המחירים לצרכן (לפי המדד בגין החודש האחרון בכל תקופה)	12.5	11.2

השכר השנתי של מנהל הקרן והנאמן (ראה פרק י' בתשקיף)
על פי הסכם הנאמנות זכאי מנהל הקרן לקבל שכר שנתי השווה ל־4% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן בניכוי ההתחייבויות, אך כל עוד לא יוסכם אחרת בין מנהל הקרן לנאמן, מקבל מנהל הקרן שכר שנתי השווה ל־3% מהשווי האמור.
על פי הסכם הנאמנות זכאי הנאמן לקבל ומקבל שכר שנתי השווה ל־0.25% מהשווי האמור, כפוף למינימום של 296.3 ש"ח לשבוע מותאם למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין יולי 1994.
לכן השכר השנתי של הנאמן יהיה מעל 0.25% מהשווי האמור כל עוד שווי נכסי הקרן יפחת מ־6,163,040 ש"ח מותאם למדד יולי 1994.
עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו יוגש לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אגוד לישראל בע"מ ואצל כל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

תאריך התשקיף: י"ג בתשרי, תשנ"ה
18 בספטמבר, 1994

מנהל הקרן: מיטב - ניהול קרנות נאמנות (1982) בע"מ
הנאמן: החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ

צרכנות

עורכת לאה פורת

תקנים למלחמה באינפלציה?

האם יש קשר בין בלימת אינפלציה לתקנים? לפי משרד האוצר יש קשר אמיץ בין השניים: אם יוריד את הדרישות המחמירות של התקנים, יוכלו לייבא, ביתר קלות, מוצרים מחו"ל, שיתחרו במחיריהם במוצרים מקומיים, וכך ירוסנו העלאות המחירים.

יש צדק מסוים בטענת האוצר, שהתקנים מהווים מחסום לא מבוטל ליבוא, שכן לא פעם התקנים "תפורים", בכוונה תחילה, על פי צורכי התעשייה המקומית, כדי למנוע יבוא מתחרה. הדבר מתאפשר בגלל מבנה ועדות התקינה שבהן לתעשייה יש ייצוג נכבד (לארגוני הצרכנים יש במקרה הטוב נציג אחד בכל ועדה). אבל במקום להיאבק על שינוי מבנה ועדות התקינה, החליט האוצר להמליץ על שינוי חוק התקנים, באופן שיצמצם את התקינה המחייבת רק לנושאים של בטיחות, בריאות ואיכות הסביבה, ולא יכלול את תחום איכות המוצר.

בסוגיה של שינוי חוק התקנים, עסקו כבר שתי ועדות, שהמלצותיהן אינן מקובלות על האוצר. הוועדה האחרונה, בראשות יו"ר לשכת המהנדסים והאדריכלים, שמואל סורק, היתה ערה לבעיה שהעלה משרד האוצר, אבל גם היא הבינה שאי אפשר לבטל את התקנים הרשמיים (רק כשתקן הוא "רשמי" הוא תקן מחייב) של איכות המוצר, שכן זהו פתח ליבוא (וגם לייצור מקומי) של מוצרים שאיכותם ירודה.

פעילי הרשות להגנת הצרכן, בהם פרופ' סיני דויטש, היועץ המשפטי של הרשות, ומנהלת המחלקה לאיכות המוצר, רות קרינגל, מתריעים זה זמן רב על כוונות האוצר, אבל אנשי צרכנות הרי לא מבינים בכלכלה, או מי בכלל מתייחס אליהם?

הממשלה ייחדה כמה ישיבות לנושא בלימת האינפלציה, ובהן נדונה בין השאר סוגיית התקנים. בישיבה האחרונה, שהתקיימה בשבוע שעבר, החליטה הממשלה שלא להחליט: על שר התמ"ס, מיכה חריש, הוטל להביא עד ה־15 באוקטובר הצעה חדשה (שלישית) לתיקון חוק התקנים. אך בו בזמן, נמסר כי שר האוצר יוכל לערער על ההצעה החדשה. לא הכל על העבודה של חריש.

דין פרוטה

לאה פורת

אם משרד האוצר רוצה לבלום את האינפלציה על ידי הקלת היבוא, מדוע שלא יאיץ את תהליך ההשיפה ויוריד את המכסים, את מסי הקנייה ואת ההמצאה הישראלית הקרויה תוספת מכסת אחידים (תמ"א)? אבל זו כמובן הצעה לא כלכלית. מה שצריך איפוא לעשות הוא להשאיר על כנם את התקנים הרשמיים הדנים באיכות, ואף להגדיל את מספרם, ולפעול במרץ לשינוי הרכבי ועדות התקינה, כך שהתקנים הדנים באיכות ישקפו באמת את איכות המוצר ואת ההגנה שהצרכן ראוי לה.

טלכרט במחיר מופקע

לפני שבועיים, פורסמו במדור זה מחיריהם של כרטיסי טלפון (טלכרט). הקורא יעקב רוטשילד מפתח תקוה גילה בעקבות הפרסום, כי בחנות בעיר מגוריו גבו ממנו מחיר מופקע בעבור כרטיס של 20 שיחות – 11 שקלים במקום 9.50 שקלים (כולל מע"מ). האם יש בכלל פיקוח על מחירי הטלכרטים? שאל הקורא.

לדברי חיים חביב, מנהל אגף הפיקוח על בזק והדואר במשרד התקשורת, על פי חוות דעת של הלשכה המשפטית של משרד התקשורת, הפקעת מחיר טלכרט היא עבירה על חוק יציבות מחירים. השאלה היא רק, מוסיף חביב, מי צריך לטפל בפתיחת התיק המשפטי. משרד התעשייה והמסחר הממונה על ביצוע חוק יציבות מחירים, או משרד התקשורת שהתלונה היא בתחום טיפולו. האם לא היו תלונות על הפקעות מחירים עד עכשיו? חביב אומר שהיו, אך משום מה הן לא הגיעו לכלל תביעה משפטית.

נראה שיש להעמיד את העניין במבחן. החלטנו לפנות לקורא ולבקש ממנו שישלח תלונה לאגף הפיקוח במשרד התקשורת עם העתק למשרד התעשייה והמסחר. עד שהתהליך המשפטי ימוצה יעבור ודאי לא מעט זמן. כשזה יקרה, נדווח על כך מיד.

פחות תשלומים

התלונות הרבות מצד הורים, שהפכו לפרה החולבת של מורים, מנהלים ולעתים גם של ועדי הורים בבתי ספר עשו, ללא ספק, את שלהן. ארגוני הצרכנים ומדורי הצרכנות בתקשורת היטו אוזן קשבת לתלונות, ובסופו של דבר, הגיע העניין לכנסת. לפני כשנתיים, התקבל חוק המחייב כל בית ספר, להעביר לאישור ועדת החינוך של הכנסת את התשלומים הנגבים מההורים. הישגים נוספים: בוטלו התשלומים על אגרת שמירה, חומר משוכפל ומצולם, תרומת הורים (דמי שכלול) ותרומה למחשבים; נקבעו תעריפים מרביים לסל תרבות (תיאטרון, קונצרטים, מוזיאון והרצאות), הנעים בין 45 שקלים בגן ילדים ל־105 שקלים בכיתות הגבוהות. נקבעו גם תעריפים מרביים למסיבות סיום (כולל תמונת מחזור), עניין שהיה פרוץ מאוד עד עכשיו: בין 50 שקלים בגן חובה ל־120 שקלים בכיתות הגבוהות.

את המידע הזה ומידע נוסף הקשור בחובותיהם ובזכויותיהם הכספיות של ההורים, אפשר למצוא במדריך הורים לצרכן: "בחזרה אל ספסל הלימודים", שהוציאה הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות.

כל המעוניין בחוברת יוכל לקבלה ללא תשלום, מראשית אוקטובר, אם יפנה למשרדי הרשות בתל אביב (ארלוזורוב 93, טלפון 6917063, 03-6963217), או למועצות הפועלים ברשויות המקומיות.

עכשיו אומרים שמסטיק זה בריא

בעקבות חוות דעתם של רופאי השיניים על תכונותיו המיטיבות של מסטיק ללא סוכר, עלתה צריכתו בעשרות אחוזים. אבל לעיסת מסטיק בחברה עדיין נתפסת כמעשה לא מנומס

מאת אביטל ניצן

"זכרו, תלמידים יקרים, הצטיידו במסטיקים ולעסו להנאתכם ולבריאות שיניכם". ספק רב אם את המשפט הזה תאמר אפילו מורה אחת, בתום הפסקת האוכל. קרוב להוודאי, שתלמידים אשר ייתפסו לועסים מסטיק בזמן השיעור, יישלחו אחר כבוד לזרוק אותו לפח ואולי אף ייענשו.

לעיסת מסטיק בחברה עדיין נתפסת כמעשה לא מנומס. עד לפני זמן לא רב נחשב המסטיק ממתק לא בריא המזיק לשיניים ועלול להוציא סתימות. היום אומרים רופאי השיניים כי לעיסת מסטיק לא רק שאינה מזיקה אלא מונעת עששת, בעיקר אם המסטיק הוא ללא סוכר. על הטענה בעניין הסתימות אומר ד"ר יצחק חן, יו"ר ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: "סתימה טובה, לא תצא בגלל מסטיק ולא בגלל סוג אחר של מזון".

מנהג הלעיסה הוא עתיק מאוד. ביוון העתיקה, למשל, לעסו הנשים את שרף עץ המסטיק (מכאן שמו), כדי לנקות את השיניים. במערב החלו מייצרים מסטיקים משרף בשם צ'יקלט ומיני חומרי גומי בסוף המאה ה־19. ויליאם ריגלי, מייסד תעשיית "ריגלי" – יצרנית מסטיק "אורביט" ללא סוכר – היה בן 29 כשעזב את פילדלפיה באביב 1891 והגיע לשיקאגו. הוא מכר סבון, וכשי חילק לקונים אבקת אפייה. כשראה שהמתנה מעניינת את לקוחותיו יותר מהסבון, עבר למכור אבקת אפייה והפעם חילק כשי שתי חפיסות של גומי לעיסה. ההצלחה היתה גדולה, והוא החליט שעתידו טמון במסטיק – אף על פי שכבר אז פעלו בשוק 12 חברות לייצור מסטיקים.

בשנת 1939 פירסם פרופ' הרי לינגורס מחקר שערך באוניברסיטת קולומביה, ובו הסביר מדוע אנשים נהנים ללעוס מסטיק: זה מרגיע, מפחית את מתח השרירים, עוזר לריכוז ומקנה תחושת עירנות.

בשנים האחרונות, עם הגברת המודעות לבריאות וייצורם של מסטיקים ללא סוכר, גדל מספר הלועסים גם בקרב מבוגרים. אמנם מעט אנשי עסקים יעזו ללעוס מסטיק בישיבת דירקטוריון או בפגישה עם המנכ"ל, אבל אצל רבים מהם אפשר למצוא חבילות מסטיק במכונית בצמוד לפלאפון.

על פי נתונים שנמסרו מהנהלת רשת "היפרשוק", הציבור בישראל רוכש מסטיקים בסך של כ־60 מיליון שקל בשנה – 18 שקל לאדם. בעצם זה לא הרבה, בהתחשב בעובדה שמחירי המסטיקים נעים בין 3.5 שקלים לחבילה ובה חמש חפיסות (25 מסטיקים) מסוג "עלמה" או "סימפסון" (עם סוכר) של "עלית" לבין 7.20 שקלים לחבילה של ארבע חפיסות (20 מסטיקים) מסוג XXF ללא סוכר, אף הוא של "עלית".

תצלום: עדי סרן

לעיסת מסטיק. זה מרגיע, מפחית את מתח השרירים, עוזר לריכוז ומקנה תחושת עירנות

בדיקת מחירי המסטיקים בהשוואה למשקלם מעמידה את המסטיק של "טרידנט" (חמש יחידות במחיר 1.65 שקל במשקל 8.5 גרם) כמסטיק ללא סוכר היקר ביותר – 19 אג' לגרם מסטיק. הזול ביותר על פי חישוב זה הוא "בזוקה" (עם סוכר) של "עלית" – פחות מ־3 אגורות לגרם מסטיק.

על פי נתוני ההיפרשוק 52% מהמסטיקים שנמכרו מינואר עד יולי השנה היו מסטיקים ללא סוכר ו־48% היו מסטיקים רגילים. לדברי דני בנימיני, מנהל השיווק ברשת, המסטיק ללא סוכר הנמכר ביותר בחצי השנה האחרונה הוא "אורביט" (מיובא על ידי "ליימן־שליסל") – 50% מסך המכירות, ואחריו בשיעור של כ־20% ה־XXX של "עלית". למרדכי קריינר, הקניין הראשי של ה"שופרסל", נתונים שונים מעט. אף שצריכת המסטיקים עלתה ב־63% מהשנה שעברה (גם כאן השוואת הנתונים מתייחסת לחודשים ינואר־יולי) פלח השוק של המסטיקים ללא סוכר תופס אצלם רק 40% לעומת 60% של המסטיקים הרגילים. אבל גם ב"שופרסל" המוביל הוא "אורביט".

"עלית" מייצרת את ה־XXX כבר 12 שנים ולדברי רונן זוהר ממחלקת השיווק, "עלית" היתה הראשונה בארץ ששיווקה את המסטיק ה"בריא" – ללא סוכר. באחרונה החלה החברה משווקת מסטיק חדש – XXF המכיל פלואוריד. כמות הפלואוריד בכל יחידת מסטיק היא 0.05 מ"ג. ד"ר ח"ג, רופא שיניים לילדים, אומר שילדים מעל לגיל שלוש זקוקים למ"ג אחד של פלואור ביום, ולכן לעיסת מסטיק עם תוספת פלואוריד לא תגרום עודפי פלואור בגוף, גם כשמי השתיה מופלרים.

מדוע המסטיקים של "אורביט" נמכרים יותר מה־XXX של "עלית"? אחת הסיבות יכולה להיות העדפת טעם. סיבה אחרת היא אשליה אופטית של המחיר. לכאורה ה"אורביט" במחיר 5.99 שקלים זול יותר מה־XXX שמחירו 7.30 שקלים. אלא, שבחבילה של "אורביט" יש ארבע חפיסות ואילו בזו של "עלית" – חמש, מה שהופך אותן לכמעט זהות במחיר.

הרכיבים שמהם עשוי המסטיק הם כמעט ללא פרופורציה לגודלו הזעיר. כל המסטיקים הממותקים מכילים גומי יסוד, סוכר, גלוקוזה, חומרי טעם, ריח וצבעי מאכל. מסטיק ה"צ'יקלטס" (מיובא על ידי סידס), לדוגמה, מכיל גם עמילן, שומן צמחי, חומצת לימון, אתיל מליטול (ממתיק רב־כוהלי), חומרים נוספים המיועדים לזיגוג המסטיק ואחד או יותר מצבעי המאכל הבאים: סנסט צהוב (E110), טרטראזין (צהוב סינטטי – E102), E122 ו־E124 (צבעים אדומים) ו־E132 (כחול). רוב היצרנים משווקים מסטיקים בטעמים דומים: ספרמינט, פפרמינט, קינמון ופירות. למי שסופר קלוריות כדאי לדעת שהמסטיקים הממותקים מכילים כשווה ערך לכפית סוכר (לדוגמה, בחבילת מסטיק "בזוקה" של שישה גרם יש 18.9 קלוריות).

המסטיקים המטיבים עם השיניים הם בעיקר אלה שאינם מכילים סוכר. הם מורכבים מגומי בסיס, מחומרי טעם וריח, מפחמימות רב־כוהליים וממתיקים מלאכותיים. ב"טרידנט" וב"אורביט" משתמשים בממתיקים סורביטול ומניטול. לעומת זאת, ב־XXX וב־XXF של "עלית" משתמשים בנוסף לסורביטול גם בקסיליטול שהוא, לטענת מומחים, החומר המצליח להילחם בצורה הטובה ביותר בעששת. לדברי ד"ר יצחק חן, המיוחד בקסיליטול לעומת שאר תחליפי הסוכר הוא שקסיליטול לא מתפרק על ידי חיידקי הפה". אם הקסיליטול הוא חומר כל כך טוב מדוע שאר יצרני המסטיקים אינם משתמשים בו? לדברי רונן זוהר, ממחלקת השיווק "עלית" הסיבה היא שהקסיליטול יקר פי ארבעה מכל ממתיק רב־כוהלי או מלאכותי אחר.

מדוע ממליצים רופאי השיניים על מסטיקים ללא סוכר? לדברי ד"ר ח"ג, מחלת העששת נגרמת מאיבוד מינרלים המצויים בשן כתוצאה מחומציות בפה (ירידה ברמת ה־PH). חומציות נגרמת מאכילת חטיפים וממתקים המכילים פחמימות, ומשתיית משקאות המכילים חומצות, לרבות משקאות הדיאט. חיידקי ה"סטרפטוקוקוס מוטנס" שמפרקים את הסוכרים יוצרים את החומצות שמורידות את רמת ה־PH בפה ומסכנות את רובד האמייל בשן.

"אם תשימי שן בכוס קולה למשך 24 שעות, היא תתמוסס", אומר ח"ג. באופן טבעי, לאחר מנוחה הרוק מחזיר את רמת ה־PH למצב תקין. לעיסת מסטיק, כמו לעיסת עלים, מגבירה את הפרשת הרוק ומחזירה את רמת ה־PH ברובד השן לתחום הבטוח כעבור זמן קצר יחסית.

על פי הפרסומים של יבואני "אורביט", תקופת המנוחה בה הרוק מחזיר את ה־PH לקדמותו היא שעתיים, ואילו לעיסת מסטיק ללא סוכר מגבירה את קצב הפרשת הרוק פי שלושה ומקצרת את הזמן לעשרים דקות. ד"ר ח"ג טוען שאפילו אם לועסים מסטיק ממותק וממשיכים ללעוס אותו זמן מה לאחר שפגה מתיקותו, הוא הופך להיות בחזקת מסטיק "בריא" המגביר את הפרשת הרוק, אם כי למסטיק המכיל קסיליטול יש תכונות המעלות את ה־PH.

ממחקר שערכו פרופ' יונתן מן וד"ר הרולד סגרבקן מהאוניברסיטה העברית ובית חולים הדסה בירושלים בקרב יהודי אתיופיה עולה, כי כל מזון מוצק שאינו מכיל סוכר עוזר למניעת עששת.

ובצד ההמלצה ללעוס מסטיק – אזהרה. אין לתת מסטיק לילדים שעלולים לבלוע אותו.

למי שייכים דמי אגרת הרישוי

תלונה

במשך שלוש שנים היתה מכוניתו של אחיקם פירסטנברג מבוטחת בחברת הביטוח סהר. בשנה הרביעית נגנבה המכונית וכעבור זמן קצר נמצאה שרופה. חברת הביטוח הכירה בנזק שנגרם למכונית כ"אובדן מוחלט" (טוטאל לוס), ובעליה קיבל בעבורה שיפוי מחברת הביטוח. פירסטנברג פנה למשרד הרישוי כדי לקבל בחזרה את דמי אגרת רישוי רכב שנתית, אשר שילם שלושה שבועות קודם שנגנבה המכונית. במשרד הרישוי נמסר לו שיתרת דמי הרישוי הוחזרה לחברת הביטוח. חברת הביטוח מצידה טענה שהמבוטח העמיד את הרכב לרשותה וגם חתם על מסמך, שעל פיו הוא מורה למשרד הרישוי להעביר את זכותו לקבלת ההחזר היחסי של אגרת רישוי רכב לחברת סהר.

פירסטנברג העלה את תביעתו על הכתב ושלח אותה למנהל חברת סהר, אך לא זכה לתשובה. לפיכך החליט להגיש תביעה משפטית לבית המשפט לתביעות קטנות. בכתב התביעה ציין, בין השאר, כי הוא חתם על המסמך כחלק מפרוצדורה ארוכה שהיה עליו לעבור כתנאי לקבלת השיפוי. כלומר, הוא חתם על המסמך מתוך בורות ובלי לדעת בדיוק מה משמעותו, שכן חברת הביטוח לא טרחה להסביר לו את המשתמע ממנו.

שופט בית המשפט לתביעות קטנות דחה את תביעתו של פירסטנברג בטענה שהיה עליו לדעת על מה הוא חותם, ומאחר שחתם על כתב ויתור על החזר האגרה, אין הוא יכול לתבוע אותה עכשיו. השופט לא התייחס לטענה שחברת הביטוח נמנעה מלהסביר לו מהי משמעות המסמך שחתם עליו.

רק לאחר מתן פסק הדין פנה פירסטנברג לממונה על אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון (המפקח על הביטוח) וביקש לקבל ממנו תשובה עקרונית על השאלה, אם מותר לחברת ביטוח להחתים מבוטח על כתב ויתור של החזר דמי אגרת רישוי רכב במקרה של אובדן מוחלט. הוא לא ציין את שם חברת הביטוח וגם לא כתב לו על פסק הדין.

מהמחלקה לפניות הציבור באגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון, קיבל תשובה כי פעולתה של חברת הביטוח אינה מקובלת עליה. יתרה מזאת, נכתב, בזמנו הורה המפקח לחברות הביטוח להימנע מנוהג הזה, שכן "אין לחברת הביטוח כל זכות על דמי הרישוי". עוד נאמר בתשובה כי על פירסטנברג לפנות לחברת הביטוח ולדרוש ממנה להשמיד את כתב הוויתור ולהחזיר לו את הכסף. כן התבקש לכתוב למפקח על הביטוח את שמה של חברת הביטוח כדי שיוכלו לפנות אליה.

במכתב תשובה ששלח פירסטנברג הוא ציין את שם חברת הביטוח, וכן דיווח על פסק הדין. בתשובה שקיבל מהמפקח על הביטוח נאמר כי אילו פנה אליהם בעוד מועד היו מורים לחברת הביטוח להימנע מכך. אבל כיוון שבית המשפט לתביעות קטנות דחה את תביעתו בהסתמכו על חתימתו, המפקח על הביטוח כרשות מבצעת איננו רשאי להתערב לאחר שהרשות המשפטית אמרה את דברה. זכותו כמובן לערער בערכאה גבוהה יותר, נכתב בתשובה, אבל רצוי שייוועץ קודם לכן בעורך דין.

בשלב זה החליט פירסטנברג שלא להגיש ערעור, מפני שהוא מקווה שחברת הביטוח בכל זאת תחזור בה.

אמנם מדובר בכמה מאות שקלים, אבל זהו עניין עקרוני, הוא אומר. יהיו התוצאות אשר יהיו, פירסטנברג מאמין שפעולתו לא היתה לשווא. פרסום הדברים יוכל להועיל למבוטחים אחרים, שידעו כי עליהם להימנע מחתימה על כתב ויתור מהסוג שהוא חתם עליו.

ועוד עצה: אם מתעורר ספק, כדאי מאוד לפנות למפקח על הביטוח. במקרה של פירסטנברג התקבלה התשובה בתוך שבוע.

סרטי מתח במרכול

באחרונה נראות פינות סדקית במרכולים גדולים של רשתות השיווק. פינות זעירות אלה הן חידוש מרענן, אך חבל שאינן זוכות לפרסום ולקידום מכירות

מאת מרים גורן

חנויות סדקית אינן נפתחות בערים הישראליות בקצב מהיר כמו בוטיקים לאופנה ובתי אוכל. אפילו בירושלים, שתופרים ומתקנים בה בגדים בבית אולי יותר מאשר במקומות אחרים, נסגרו בשנים האחרונות כמה חנויות לסדקית ולאביזרי תפירה, וחדשות לא נפתחו. בתל אביב מתרכז ענף זה ברחוב העליה, בעיקר סביב רחוב כפר גלעדי, ומיועד רובו למכירה סיטונית, הרחק מאזורי מגורים מובהקים.

כך קורה שכדי לרכוש חפיסת גומי להשחלה, או חוט תפירה, עומדים לעיתים בתור ומצפים לתשומת לבה ושירותה של הזבנית, משום שאין שירות עצמי בחנויות סדקית.

אולם בעת האחרונה אנו עדים לחידוש מרענן: פינות סדקית במרכולים גדולים של רשתות שיווק. פינות זעירות אלה אינן זוכות לפרסום או לקידום מכירות, וגם אני, צרכנית קבועה של מוצרים מסוג זה, גיליתי רק באקראי במרכול את סדרת מוצרי הסדקית של שילטקס.

כששאלתי את יוסי עופר מקבוצת שילר, מנכ"ל שילטקס (המפעל בבעלות הקיבוץ), מדוע אין המוצרים האלה מופיעים אף פעם בפרסומים של המרכולים, השיב לי, שקשה מאוד להחדיר מצרכים כאלה לרשתות.

נכון שרווח גדול אף אחד אינו עושה מסדקית, אבל זה שירות חשוב לצרכן הבא לערוך קנייה במרכול וחסרים לו בבית גומי להשחלה, שרוכי נעליים, צמדנים, ומוצרים דומים. בסך הכל מדובר ב־15 פריטים ארוזים, תלויים על ווים בקיר, התופסים נפח זעיר. רצוי שהצרכן יוכל להשיגם במקום נוח כמו מרכול.

מוצר מומלץ של שילטקס הנמכר במרכולים הוא החגורות הגמישות לגברים ולנשים, שבשנים האחרונות נעלמו מן החנויות. החגורות האלה גם נאות וגם זולות מאוד. הן עשויות מחוטי פוליאסטר וגומי, ומחוזקות בקצוותיהן בחלקי עור ובאבזמי מתכת.

יש גם חגורות קיץ לא אלסטיות מפוליפרופילן המוצעות בצבעים שונים.

המחיר לגבר עד מידה 44 – 10.40 שקלים ברשת שופרסל־היפרכל, 8.19 שקלים בהיפרשוק, ו־8.65 ברשת מגה מרקט (בנתניה ובאשדוד). עד מידה 50 – 11.70 שקלים בשופרסל־היפרכל ו־9.31 שקלים בהיפרשוק.

צמדנים במקום רוכסנים

שילטקס הוא, בין השאר, המפעל היחיד בארץ המייצר צמדנים, מוצר התופס יותר ויותר את מקומם של כפתורים, רוכסנים, לחצנים ואמצעי רכיסה אחרים. בפינת הסדקית מוכרים צמדנים שתיים לבית, כסרטים או כעיגולים קטנים. המחיר לסרט של ארבעה סוגים 10.70 שקלים בשופרסל־היפרכל ו־8.88 שקלים בהיפרשוק. יש צמדנים להדבקה ויש לתפירה. האיכות גבוהה ועומדת בתקנים של הצבא.

בין סרטי המתח גם מוצע מתחן למיטה, להחזקת קצות הסדין. המחיר לארבע פינות – 17.75 שקלים בשופרסל־היפרכל ו־15.90 שקל במגה מרקט. הוא נמכר גם בחנויות כיתן סנטר. הפטנט דומה לבירית גרביים.

מוצר אופנתי הוא שלייקעס ועליהם דמויות סימפסון ב־21.32 שקלים וחגורות סימפסון עם שרוכים ב־21.32 שקלים. גומי להשחלה מצוי במידות רוחב שונות: 6, 8 ו־10 מ"מ, כולם באורך 10 מטרים, והמחיר – מ־7.40 ועד 11.10 שקלים בשופרסל־היפרכל ו־6.20 שקלים עד 8.90 שקלים בהיפרשוק.

יש גם גומי רחב יותר במידות 18, 22 ו־30 מ"מ; שרוכי נעליים לכל סוגי הנעליים (גם לנעלי ספורט) נמכרים באריזות של שני זוגות במחירים מ־4.20 עד 6.30 שקלים (בהתאם לסוג ולאורך) בשופרסל־היפרכל ומ־3.60 עד 5 שקלים בהיפרשוק.

חבל ניילון חזק למטרות שונות – כמו תליית כביסה או מתנאות – באורך 15 מטרים נמכר ב־12.90 שקלים בשופרסל־היפרכל וב־10.45 שקלים בהיפרשוק. מוצעים גם סרטי סאטן שונים.

הגומי של שילטקס עומד בתקן הישראלי ומשתמשים בו גם בייצור בגדים. יוסי עופר מציין שבגדי הים מתבלים לפני שהגומי מתבלה, משום שבמפעל מצאו הרכב העומד בפני המלח והשמש.

הגומי החזק ביותר, כדאי לדעת, הוא גומי קלוע.

איך לבטל עסקה ברוכלות

גזור ושמור

הצורה המקובלת של עסקה ברוכלות היא מכירה בבית הצרכן, כאשר אדם בלתי מוכר מופיע בדלת ובחלקלקות לשון מצליח לשכנע את הלקוח לרכוש ממנו מוצר, או לקבל שירות, בדרך כלל יקר. ועל פי רוב גם בתשלומים, כדי להקל את הנטל הכספי. כאשר מתברר כי המחיר שנדרש היה גבוה מדי, או שהסחורה היא באיכות גרועה, לא תמיד יש כתובת שאליה אפשר לפנות, אבל השטרות לפירעון ממשיכים להגיע כסדרם.

חוק הגנת הצרכן ייחד פרק מיוחד לכל היבטי העסקה ברוכלות. שינון הפרק הזה יוכל למנוע הפתעות לא נעימות.

הנה הסעיפים העיקריים:

● רוכל הוא מי שבא שלא לפי הזמנת הצרכן למקום מגוריו, או למקום שירותו הצבאי, או למקום עבודתו, או למקום לימודיו, או לקרבתם.

● כאשר בעסקת רוכלות באשראי (בתשלומים) עולה מחיר העסקה המוצעת (כולל ריבית והוצאות שונות) על 50 שקל – חייב הרוכל לערוך הסכם בכתב עם הצרכן ולציין בו פרטים אלה: המחיר במזומן; המחיר באשראי; מהותה וכמותה של כל תוספת אחרת למחיר, כגון דמי הובלה, מסירה, אריזה, ביטוח, התקנה, הדרכה, או שירותים אחרים; שיעור הריבית על פי חישוב שנתי; אם המחיר צמוד לשער מטבע חוץ, או למדד המחירים לצרכן, או לעליית מחירו של כל דבר אחר, הדרך חישוב ההצמדה; שיעורי התשלום; מועד מסירת הנכס או מתן השירות – כאשר הנכס, או השירות, אינם ניתנים בעת עריכת ההסכם; שם העוסק; מען העוסק; וכן מספר עוסק מורשה לפי חוק מס ערך מוסף התשל"ו־1976.

● כאשר בעסקת רוכלות במזומן עולה מחיר העסקה המוצעת (כולל הצמדות) על 25 שקל חייב הרוכל למסור לצרכן פרטים אלה: שם העוסק; מען העוסק; מספר עוסק מורשה.

● הצרכן יכול לבטל עסקה ברוכלות. אם מדובר בטובין – במשך תקופה של עד שבעה ימים מיום מסירת המוצר; אם בשירות – בתוך שבעה ימים מיום עשיית ההסכם. על הצרכן להודיע לרוכל במכתב רשום על רצונו בביטול העסקה. הרוכל יחזיר לצרכן את הסכום שקיבל והצרכן יחזיר לו את הטובין.

הפעלת מיזוג האוויר בטלפון

חדש

השיטה של מיזוג אוויר מרכזי, הנהוגה זה שנים במשרדים ובמפעלים, עוברת לאט לאט גם לבתים פרטיים. וכמו לכל הדברים הטובים שמכניסים הביתה, גם לשיטה זו דרושים כסף ומקום מתאים (למשל, בוידעם גדול דיו, רצוי באמצע הדירה) להתקנת המנוע.

רשת "בית המזגן", שאחרי חמש שנות פיתוח החלה משווקת באחרונה מערכת מרכזית חדשה, טוענת שזאת המערכת המתוכננת והמשוכללת ביותר, המשווקת כיום בארץ. לדברי מנהל החברה, רון ארז, מה שעושה אותה ייחודית היא האפשרות לשלוט בנפרד בבקרת האקלים והטמפרטורה בכל חדר שהמערכת פועלת בו.

השליטה נעשית באמצעות שלט קומפקטי, המותקן בכל חדר בנפרד ומעניק תמונה מלאה על מצב האקלים בחלל זה. כיוון הטמפרטורה נעשה באמצעות לחיצת כפתור. יש גם שלט מרכזי המאפשר שליטה מלאה על כל פעולות המערכת, למשל, הפעלת המיזוג רק בחלק מהחדרים וקביעת שעות הפעילות.

עוד חידוש הוא האפשרות להפעיל את המערכת באמצעות הטלפון. השליטה בה גם תורמת לחיסכון בחשמל. מחיר המערכת, המכונה "אוורסט מולטי קונטרול", נע בין 15,000 ל־25,000 שקלים.

אבקת דייסה בשקית

עוד פריט הקל את הטיפול בתינוקות: חברת "מוצרי מעברות" הוציאה לשוק שקיות מטרנה (מיני מטרנה) ובהן אבקה מוכנה להכנת דייסות. השימוש בשקיות נוח במיוחד כשנמצאים עם התינוק מחוץ לבית. כל שקית מכילה כמות אבקה המספיקה לארוחה מלאה. את האבקה מוסיפים ישירות לבקבוק המכיל את כמות המים הנדרשת. את המים, שהורתחו תחילה, אפשר לשאת בתרמוס או במחמם בקבוקים, כדי לשמור על הטמפרטורה הדרושה.

מחיר אריזה המכילה 10 שקיות 12.65–13.60 שקל – על פי סוג הדייסה. משווק על ידי חברת "תרימה".

"ניקוי יבש" למכונית

מטלית מיוחדת מאפשרת לנקות את המכונית בלא מים וסבון, בתנאי שהמכונית אינה מלוכלכת יותר מדי והיא יבשה בעת הניקוי. המטלית אינה מנקה לכלוך כבד, כגון, בוץ, גריז, צואת ציפורים וחומרים דביקים אחרים. היא עשויה מסיבי כותנה, הגימור שלה קטיפתי, והיא מיוצרת על פי פטנט אמריקאי המכונה "קוואק".

המטלית ספוגה בחומר מיוחד שהוא מעין מגנט הסופח אליו את כל הלכלוך והאבק בלא צורך במים. אפשר להשתמש בה כ־50 פעמים. המחיר הכולל לצרכן – 39 שקלים.

אפילידי גולד – מבחן חוזר

במאי השנה הוציאה חברת כפרוד אפילידי את הגרסה החדשה שלה למסיר השיער שנקרא "אפילידי גולד". לעומת הדגם הישן שיש לו "ראש" אחד, לדגם החדש שלושה ראשים: ראש גדול להסרת שיער "בהירה ויעילה"; ראש בגודל בינוני "להסרת פלומה בתחילה ולהסרת שיער באזורים רגישים במיוחד, למשל, פנים הירך וידיים"; וראש זעיר שפעולתו דומה לפעולתה של מכונת הגילוח. הוא מיועד לאזורים עדינים, כגון אזור המפשעה ובית השחי, שבהם לא מומלץ להשתמש בראשים הגדולים יותר, אשר תולשים את השיער.

הסלילים של הראש הגדול והבינוני מצופים זהב ומכאן הכינוי אפילידי גולד. היצרנים הבטיחו שהשימוש בדגם החדש מכאיב פחות מהשימוש בדגם הישן.

לאחר שלושה חודשי שימוש באפילידי גולד, הגיע הזמן לבדוק אם היצרנים עמדו בהבטחותיהם. ובכן, המוצר החדש אינו יעיל יותר מהדגם הישן. יתרה מזאת, כיוון שהסליל בראש הגדול – שלא לדבר על הראש הבינוני – קטן יותר מזה שבדגם הישן, הוא ממילא מכסה שטח קטן יותר, והסרת השיער אורכת זמן רב יותר. אולם הבעיה העיקרית, בניסיוננו, היא שהסליל נוטה לצבוט את בשר הרגל, בעיקר באזור הירך, עד כדי השארת סימנים אדומים. הראש הבינוני שנועד לאזורים "רגישים במיוחד" אינו יעיל. השימוש בראש הזעיר נעים. באשר למידת הכאב צדקו, לדעתנו, היצרנים. המכשיר החדש אכן מכאיב פחות מהמכשיר הישן.

המכשיר החדש זקוק אם כן לשיפורים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

בל"ל: העליות נובעות מפעילות מנהלי תיקים. כלכלני בנק לאומי כותבים בסקירת סוף השבוע שלהם, כי אחד הגורמים לעליות בשבועות האחרונים הוא לחץ פסיכולוגי שבא לידי ביטוי בחשש מנהלי התיקים להישאר מחוץ לשוק המניות כאשר תתרחש עליית שערים בלתי צפויה, ולהיתפס עם פוזיציות נמוכות במניות.

בין השאר הם כותבים, כי "עיקר עליות השערים נובעות מפעילותם של אלו אשר נזקקו, יותר מאחרים, להצביע על שיפור בתשואות תיקיהם, ואכן קשה לזהות פעילות מיוחדת של גופים מוסדיים או פרטיים. יחד עם זאת, הצורך של מנהלי תיקים להוכיח ביצועים, יביא אותם, ככל הנראה למימוש רווחים. אם אומנם כך יקרה, צפויה ירידה קלה בתקופה הקרובה".

הם מסיימים בנימה האופטימית: "אולם, סביר כי לקראת סוף השנה נצפה במגמת התאוששות ועליית שערים, בגלל תוצאות הרבעון השלישי, שבו יוצגו תוצאות טובות יותר מאלו של הרבעון השני, ולו רק בגלל צמצום ההפסדים בגין השקעות בני"ע".

פועלים: לא די בשלום, צריך רווחיות. כלכלני בנק הפועלים אומרים, כי נוכח העובדה ששוק המניות התייצב ברמה הנוכחית, לאחר שבמהלך השבועיים האחרונים התאפיין בתנודות שערים קיצוניות, נראה כבטווח הקצר רק פריצה בתהליך השלום עם סוריה עשויה לשבור את מחסום מדד ה-200. אבל הם מוסיפים, כי "כמובן שכדי לבסס רמת שערים גבוהה יותר בטווח הארוך יש צורך בהצגת רווחיות גבוהה יותר של החברות הבורסאיות".

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	עליה ב-%	המניות הגרועות	ירידה ב-%
1. גילתק	+22%	1. גלבוע	-38%
2. רכד	+21%	2. שיא התוקות	-20%
3. דנלי	+18%	3. עמינר	-19%
4. תקר	+18%	4. ת. מר	-17%
5. חסון	+17%	5. במעסף	-17%
6. אופנבן	+16%	6. סי.די.איי	-16%
7. עשות	+15%	7. י.א.ד	-16%
8. קירור והספקה	+14%	8. פרי העמק	-16%
9. קרמני	+14%	9. התכוף 5	-15%
10. ברנוביץ	+13%	10. רוסשטיין	-15%

- מקור: בנק הפועלים

מועדים בבורסה

18.9	רציו	–	[illegible]
	אבנת [illegible]	–	אג"ח [illegible] 12%, תשלום 12.10.94.
	[illegible]	–	אג"ח [illegible] 3.114%, תשלום 10.10.94.
	[illegible]	–	[illegible] 1340 נקודות.
	שיא [illegible]	–	[illegible] 5 [illegible] 3.
19.9	[illegible]	–	[illegible]
21.9	[illegible] א	–	אג"ח [illegible], תשלום 10.10.94.
	[illegible] א	–	אג"ח [illegible], תשלום 10.10.94.
	[illegible]	–	אג"ח [illegible] 84.79%, תשלום 12.10.94.
	[illegible]	–	אג"ח [illegible] 6%, תשלום 16.10.94.
	[illegible]	–	אג"ח [illegible] 23%, תשלום 12.10.94.
	[illegible]	–	אג"ח [illegible] 25%, תשלום 18.10.94.
25.9	[illegible]	–	[illegible]
26.9	[illegible]	–	[illegible]
26.9	[illegible]	–	[illegible] 1, [illegible] 1, [illegible] 1,
		–	[illegible] 1, אלה 1, ישראלום 1,
		–	[illegible] 3, [illegible] 30.9.94.

- מקור: בנק [illegible]

הרווחיות התפעולית במחצית 94'; הגדולות, הקטנות ובעיקר החדשות

השבוע בבורסה

גיא רולניק

עצמאותה הכלכלית של ישראל שוב נדחתה בסוף השבוע למועד אחר. ישראמקו אינק, הזרוע הניו-יורקית במתמון חברות חיפושי הנפט של ג'ז אלמליח, הודיעה ביום ששי בוול סטריט, כי מבחן ההפקה הראשון בקידוח ים-יפו 1 הסתיים וכי "לא נמצאו נפט או גז".

כלל ידוע הוא בעסקי הנפט בבורסה, שבסופה של כל הודעה מאכזבת תמיד מתגלה זנב אופטימי. מבחן ההפקה הראשונה בעומק של 17,039 עד 17,482 רגל הסתיים ללא תוצאות, מסבירה ישראמקו, אולם היא כבר מתחילה במבחן נוסף באזור רדוד יותר בקידוח.

יובש בתחום חיפושי הנפט, ושיממון, לפחות זמני, גם בתחום הכותרות המדיניות בנושא המו"מ עם סוריה, מותירים אותנו, לצערנו, עם עניינים משעממים כמו מדד אוגוסט, האינפלציה וכמובן, הנושא הישן-נושן שנרתע להטריח בו את הקוראים משקיעים עד יומנו האחרון: הדו"חות הכספיים.

שבועיים חלפו מאז פירסם הרוב המכריע של החברות את הדו"חות לרבעון השני – ורק עתה ניתן לנתח או לסכם את התוצאות המצרפיות. סיכום ביניים שנערך בבורסה בשבוע שעבר מעלה, כי הרווח המצרפי של 435 החברות הראשונות שפירסמו דו"חות (מדגם זה כולל את מרבית החברות החשובות) הצטמק במחצית הראשונה של השנה ל-1.7 מיליארד שקל, לעומת 3 מיליארד שקל במחצית המקבילה של 93'.

הרווח הנקי מבטא את התרומה של המנהלים לחברותיהם. לעומת זאת, ההון העצמי נותן בימים אלה ביטוי בעיקר לתרומה של הציבור לחברות. למרות הנפילה החדה ברווחי החברות התרחב ההון העצמי שלהן בקרוב ל-7 מיליארד שקלים. ההסבר לגידול המרשים בהון הוא, כמובן, הגיוסים מהציבור – שהיקפם האפיל על הרווחים השוטפים של החברות. מאחר שהגידול בהון העצמי נבע בעיקר מגיוסי הון – הגדלת מספר המניות, היתה הירידה ברווחיות הרסנית כפליים עבור המשקיעים. הביטוי הטוב לכך הוא נפילת שיעור התשואה על ההון של החברות מ-11% ל-5%.

חלק ניכר מהירידה ברווחי החברות הבורסאיות נבע מהתמוטטות הבורסה. מרבית החברות הבורסאיות ניתבו בשנתיים האחרונות נתחים גדולים מהרזרבות הכספיות שלהן לשוק המניות. מעטות, אם בכלל, הקטינו את חשיפתן לשוק המניות בסוף 93'.

כך למשל, בחברות שבמדגם הבורסה מענף התעשייה, נרשמה במחצית הראשונה של השנה יציבות בסך הרווח התפעולי ברמה של 2 מיליארד שקלים, בעוד שהרווח הנקי התמוטט מ-1.3 מיליארד שקל ל-0.9 מיליארד שקל. סביר, שנתח ניכר מ-400 מיליון השקלים החסרים נמחקו בגל הירידות בבורסה.

בענף המסחר והשירותים נרשמה עלייה של הרווח התפעולי המצרפי במחצית הראשונה מ-780 מיליון שקל ל-840 מיליון שקל. ואולם, הרווח הנקי נפל מ-350 ל-160 מיליון שקל. את המכה הכואבת ביותר ספגו, כמובן, חברות השקעה וההחזקות – למרות יציבות תפעולית התמוטט הרווח הנקי המצרפי שלהן בכחצי מיליארד שקל.

הרווחים התפעוליים והנקיים המצרפיים של החברות הבורסאיות מבטאים היטב את עוצמת המכה שהנחיתה הבורסה על הסקטור העסקי הישראלי. ואולם, הם מחטיאים בתיאור תופעה לא פחות חשובה: הפרדה בין התוצאות של החברות הנסחרות במשתנים לבין אלה הנסחרות בכר"ם תרמוז לנו על התופעה הזאת: בעוד שבזירת המשתנים 41% מהחברות הציגו שיפור ברווח הנקי ו-41% הציגו הרעה, הרי שבזירת הכר"ם – שם כידוע נסחרות 80% מהחברות הבורסאיות, הציגו 58% מהחברות הרעה ברווח הנקי ורק 36% הראו שיפור.

אם ננכה את השיפור ברווח התפעולי של 10 או 20 חברות תעשייתיות גדולות – נגלה כי התמונה של יציבות תפעולית במחצית הראשונה מתאימה בעיקר לקומץ חברות מובילות, והיא שונה ממצבן של מרבית החברות הבורסאיות. מדובר בחברות כמו טבע, כימיקלים לישראל, מכתשים, אלביט ואלקו. רק בחמש החברות אלו נרשם גידול של 120 מיליון שקל ברווח התפעולי.

אם ננכה את השיפור ברווח התפעולי של 10 או 20 חברות תעשייתיות גדולות – נגלה כי התמונה של יציבות תפעולית מתאימה בעיקר לקומץ חברות מובילות והיא שונה ממצב מרבית החברות הבורסאיות

כלכלני המחלקות הכלכליות של הבנקים מיהרו לבשר ללקוחותיהם, כי סיכום הדו"חות הכספיים למחצית הראשונה של השנה מצביע על יציבות תפעולית. כפי שהוסבר – היציבות התפעולית הזו מתרכזת בכמה חברות כבדות. אך, מה שיותר חשוב, ואת זה הם רבים לשכוח, הוא שמרבית החברות הבורסאיות נסחרו ערב המפולת (חלקן גם היום) במכפילים המתאימים לחברות צמיחה. כאלה שמציגות מדי רבעון שיפור ברווח התפעולי.

מדו"חות המחצית הראשונה של השנה התברר, כי מספרן של חברות הצמיחה האמיתיות במשק, כאלה הצומחות לאורך זמן – הוא נמוך בהרבה משחשבנו. הצמיחה של מרבית החברות שנחשבו בשנה שעברה ל"חברות צמיחה", לפחות על פי המכפילים שלהן, נשענה על שלושה גורמים: 1) קוניונקטורה זמנית – כמו ענף התשתית. 2) יצירתיות חשבונאית ערב הנפקה. 3) הנפקות, גיוסי הון בחברות בנות ורווחים מהשקעות בבורסה.

כאשר מרבית החברות נסחרות במכפילי צמיחה ומרביתן מציגות דווקא דעיכה – התוצאה ידועה: שוק המניות איבד מתחילת השנה 30%. המניות הנסחרות במשתנים, שם היו בממוצע תוצאות כספיות טובות בהרבה, ירדו ב-20% ואילו בכר"ם איבדו המניות 40% בממוצע.

כמו שהפרדה הטכנית בין "משתנים" ל"כר"ם" גורמת עוול לחברות רבות – חברות מאכזבות שנסחרות במשתנים וחברות טובות הנסחרות בכר"ם, כך גם ההתייחסות הכללית לרשימת הכר"ם מתעלמת מתופעה חשובה: התמוטטות ברווחיותן של החברות החדשות.

סיכום הדו"חות הכספיים למחצית הראשונה של השנה מצביע בבירור על תופעה של הרעה בולטת בתוצאות של החברות החדשות – בעיקר אלו שהנפיקו בסוף 93'. התופעה מגיעה לשיא כאשר בוחנים את תוצאותיהן של החברות שגייסו הון בנובמבר 93'. בחודש זה, שזכה לכינוי "נובמבר השחור", יצאו לבורסה מספר שיא של חברות – 60.

הנפקות נובמבר בוצעו על בסיס הדו"חות הכספיים למחצית הראשונה של 93'. בימים אלה, עם סיום גל הדו"חות הכספיים למחצית הראשונה של 94', ניתן כבר לקבוע באיזה כיוון צעדו החברות שגייסו הון מהציבור. דו"חות יוני 94' לא משקפים רק שנה מהדו"חות על בסיסן הן הנפיקו, אלא גם 8 חודשים מאז הרים הציבור כסף לקופותיהן של החברות. זוהי תקופה ארוכה דיה כדי לבחון לא רק את המגמות בחברות, אלא גם את השימוש שנעשה בכספי ההנפקה.

הדו"חות למחצית הראשונה מצביעים על תופעה של הרעה בולטת בתוצאות החברות החדשות – בעיקר אלו שהנפיקו בסוף 93'. התופעה מגיעה לשיא כשבוחנים את תוצאות אלו שגייסו הון בנובמבר 93'

משתי הבחינות התוצאות עגומות. התמונה דומה להחריד: עלייה ברווח התפעולי בשנתיים-שלושה מקרים בודדים; יציבות ברווחיות התפעולית – בקומץ נוסף; התמוטטות ברווח התפעולי – במרבית החברות; ומעבר להפסדים – גם כאלה יש לא מעט.

הניתוח התפעולי, מאכזב ככל שיהיה, מחמיא לחברות ממחזור נובמבר 93' – שכן מרביתן מיהרו להפקיד את תמורת ההנפקה בידיהם של מנהלי תיקים, שבחלק מהמקרים היו גם החתמים בהנפקות. אלה עשו את שנהוג היה לעשות: השקיעו רבע עד חצי מהתיק בשוק המניות. זאת הסיבה, שאחרי נפילה ברווחיות התפעולית היה גם הפסד בשורה התחתונה.

במאמר שהופיע ב"וול סטריט ג'ורנאל" לפני שבועיים, מנתחים כמה ברוקרים אמריקאים את הקשר בין מדדי ההנפקות לבין כיוונו הצפוי של שוק המניות. אבי ליסט מחברת הברוקרים סמית-בארני המצוטט בכתבה, אומר שם בין השאר, כי "ככל שהשוק יותר עייף הנפקות חדשות – כך התימחור הכללי של מניות בשוק המשני – יותר ריאלי". ניתוח לאורך שנים שנעשה על ידי סמית-בארני העלה, כי לאחר תקופה שבה יוצאות הנפקות חדשות בסכומים נמוכים באה בדרך כלל תקופה של גאות בשוק המניות הקטנות.

שוק ההנפקות נחשב מהרבה היבטים לברומטר רגיש למצב השוק כולו. מצב הרתיחה שאליו הגיע השוק בנובמבר אשתקד היה אמור להדליק נורה אדומה אצל המשקיעים. מה שטשטש את עירנותם היה, כנראה, גלי ההנפקות הקודמים, שהסתיימו ברווחים.

היום, ממרחק של 10 חודשים – הכל נראה כל כך ברור. גל האופוריה הפיננסית בשוק ההון הישראלי הסתיים בדרך הקלאסית ביותר, שאותה אפשר למצוא לכל אורך ההיסטוריה של הבורסות בעולם – בגל הנפקות ענק – שזוכה להצלחה אדירה בטווח המיידי – אך מביא עימו קטסטרופה חסרת תקדים לאחר כמה חודשים.

אם להשתמש בכלל האצבע של אותו אנליסט אמריקאי – החיבה חסרת התקדים שגילו המשקיעים להנפקות בנובמבר שנה שעברה, היתה הסימן הטוב ביותר לבואה של הקטסטרופה.

החיתוך של 40% עד 50% שעבר על המכפיל הממוצע בשוק ההנפקות, מאז גל ההנפקות של נובמבר 93' ועד הגל האחרון שהסתיים השבוע, עשוי לאותת מחד גיסא, כי ימים טובים יותר לפנינו: הקונים בהנפקות היום יהיו פחות מרירים בעתיד מהקונים בהנפקות נובמבר. מאידך – הצצה אל גיליון השערים תעלה, כי הקונים בכמה של חלק מהמניות הקטנות הנסחרות בכר"ם – יגלו כי 40%- או 50%- הם עדיין לא הרצפה לחברות שממילא לא היו ראויות לגייס הון בבורסה.

מדד הכר"ם – תגית נובמבר היתה צריכה להדליק נורה אדומה

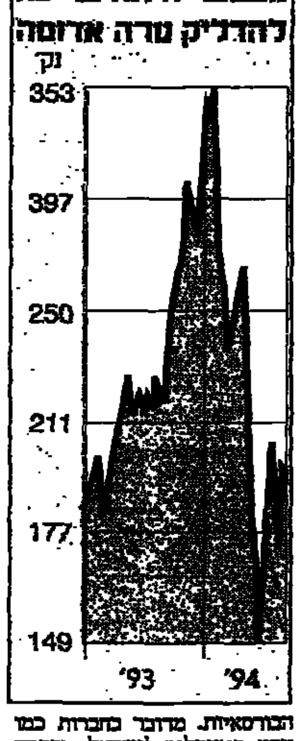

נ'יו-יורק / 17.9.1994

שם המניה	מחיר סגירה	שינוי ב-%	BID	ASK	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה שנתי	נמוך שנתי	% שינוי שנתי	הון עצמי (במליוני דולרים)	רווח שנתי (במליוני דולרים)	הכנסות (במליוני דולרים)	שווי שוק (במליוני דולרים)	מכפיל רווח
מדד ישראליות	121 20/128	0.6	---	---	121 47/128	119 79/128	---	---	120 127/128	102 54/128	---	---	---	---	---	---
סאיטקס	23¼	1.6	22⅞	23⅛	23¼	22½	338,200	7,820,875	26⅜	15¼	-6	739.0	68.5	668.0	985.1	14
טבע	29⅞	-2.8	29⅞	30½	30¾	29⅞	172,600	5,156,425	34½	22 5/16	-1	738.0	68.5	542.0	1644.6	24
אי.סי.איי.	18¼	0	18⅛	18¼	18½	17⅞	164,700	3,005,775	28½	14¾	-24	283.0	62.0	340.0	1388.8	22
אריונקס	3	-22.6	2 15/16	3	3½	2¾	137,100	411,300	14	2¾	-77	15.8	-0.1	8.8	18.0	---
אריוסופט	11 7/16	-3.7	11	11½	11⅞	11	15,600	178,425	19	6¼	-22	15.3	1.6	9.6	44.6	28
אורבוטק	10¼	2.5	9½	10¼	10¼	9½	12,400	127,100	14¾	7¼	-25	42.5	5.9	102.0	130.8	22
אי.איי.אס	4½	0	4½	4¾	4¼	4½	50,900	279,050	26	2⅝	-82	75.0	5.2	98.0	62.7	12
אי.אס.ל.	3 30/128	12.5	3⅛	3¼	3 30/128	3	6,700	21,670	11	2	-68	6.3	-3.3	4.4	16.2	---
אינטרפארם	18½	0	---	---	---	---	---	---	20¼	15	-57	28.2	5.1	50.1	115.4	23
אלביט	27½	2.8	27½	27¾	27⅞	26⅞	30,200	830,500	44¼	17	-36	292.0	38.0	683.0	511.7	13
אלדין	8⅜	0	8	8⅜	8⅜	8	4,100	34,337	10½	4	-1	10.3	1.8	5.5	35.8	20
אלטיום	2⅜	0	2¼	2⅜	2⅜	2¼	33,000	78,375	5	1¾	-51	170.0	16.0	230.0	181.2	11
אלרון	11⅝	5.7	11⅜	11⅝	11¾	11⅜	39,000	453,375	21⅝	8½	-45	162.0	8.0	216.0	210.2	26
אם. סיסטמס	4	0	3⅝	4	4	4	200	800	14	2⅝	-71	6.9	-3.1	2.4	22.4	---
ארית	2 9/16	7.9	2⅜	2 9/16	2 9/16	2 9/16	600	1,537	6¾	1⅝	-59	8.5	-3.5	17.3	20.8	---
אמור	31/32	3.3	⅞	31/32	31/32	11/16	13,300	12,884	3¼	⅝	-71	10.5	-0.7	8.8	9.8	---
בי.ר.אר	5⅝	4.6	5½	6	6	5⅝	16,800	94,500	19⅝	3½	-71	11.6	-0.1	18.4	31.6	---
ביוטכנולוגיה	2 9/32	-6.9	2¼	2⅜	2⅜	2 9/32	701,700	1,469,184	5⅞	2	-60	23.4	-17.4	14.1	81.9	---
גילת	13¼	0	13	13¼	13¼	13	7,500	99,375	15	8	-2	32.6	5.0	20.4	110.9	22
די.אס.אס.אי.	6¾	-1.8	6⅞	7⅛	7⅛	6⅞	1,300	8,937	13¾	6¼	-47	38.0	1.8	66.1	49.0	27
הכשרת ישוב	15½	1.6	14¾	15½	15½	14¾	1,500	23,250	30¼	10⅝	-47	124.1	3.8	156.0	136.7	36
הלתקייר	2 9/16	2.5	2 7/16	2 9/16	2 9/16	2 7/16	43,700	111,981	3¼	1⅝	-18	10.5	0.1	6.6	37.2	372
סימד רביר	6¼	-2.0	6¼	6½	6½	6¼	21,500	134,375	24½	3	-74	40.9	-2.3	23.6	69.9	-30
ס.י.ו.	1⅜	0	1¾	2	---	---	---	---	4⅝	1⅜	-80	7.0	-0.1	2.0	13.9	---
מבוטסקס	6 9/32	0.5	6	6¼	6 9/32	6 1/32	200	1,206	12¾	3⅝	-32	30.5	-1.0	19.0	47.9	---
מלטרף	5	5.3	4¾	5	5	4¾	16,000	80,000	10	1¼	-50	7.3	-4.9	2.4	19.0	---
מלדמה	10¾	2.4	10⅝	10⅞	10⅞	10	28,300	304,225	18	8¼	-38	54.0	9.9	37.0	111.8	11
ישמק	9/16	5.9	17/32	19/32	19/32	17/32	86,600	48,712	2 9/16	7/16	-75	10.7	1.0	0.4	11.3	11
כרמל	8⅞	0	8¾	9⅛	---	---	---	---	11⅞	8⅛	-13	13.7	2.4	74.5	22.1	9
לן-גס	9⅝	-1.3	9⅝	9⅝	9½	9⅜	12,200	114,375	12¾	6	-21	74.4	5.4	59.7	100.1	19
לייזר	5⅝	7.1	5⅜	5⅝	5⅞	5¼	9,100	51,187	9½	5	-41	9.0	3.3	36.0	33.3	10
לנאופטיקס	9¼	0	9¼	9½	9½	9½	5,300	49,025	18¾	5½	-49	33.2	2.9	20.2	55.0	19
מג'יק	10⅜	1.2	10	10½	10⅜	10	4,600	47,725	17¾	6	-24	15.7	2.0	18.3	42.0	21
מגל	5	-2.4	5	5½	5⅜	5	1,800	9,300	9⅝	4½	-38	13.2	0.5	12.2	23.7	47
מדיסאל	4¾	0	4	5	---	---	---	---	13⅝	3½	-60	5.8	-2.0	0.9	35.7	---
נייר חדרה	49½	1.0	---	---	49½	49½	100	4,950	52	36½	11	145.0	10.6	252.0	188.2	18
נקסוס	5	5.3	4½	5⅛	5	4½	10,900	54,500	4½	2⅝	18	7.0	-0.6	0.4	35.2	---
סינקום	4 4/16	0	4	4½	---	---	---	---	6	2¾	-1	6.2	0.1	1.3	16.7	167
שמשפ	3½	0	3⅜	3½	---	---	---	---	6	2	-26	10.2	-1.4	20.1	24.0	---
עידן	9/16	5.9	9/16	19/32	9/16	7/16	2,600	1,462	1 15/16	⅜	-66	14.5	-0.9	7.5	15.3	---
עין לבור	6¾	0	6⅝	6⅞	---	---	---	---	11⅞	5½	-35	25.0	2.8	97.1	21.7	7
פיבראיקס	1¼	-2.4	1¼	1⅜	1¼	1¼	900	1,125	3	11/16	-60	1.7	-7.1	43.0	10.2	---
ראדא	4 44/128	-3.1	4¼	4½	4½	4¼	10,500	45,773	10⅝	2½	-55	13.0	0.2	33.0	24.3	121
רבוטסקס	1 13/16	-3.1	1 15/16	2 1/16	2	1 15/16	8,400	16,275	8¼	1⅝	-76	0.5	-5.3	4.0	8.2	---
ת.א.פ.	3⅝	0	---	---	3⅝	3⅝	1,000	3,625	3⅝	2¼	-54	43.3	-3.7	123.7	89.9	---
תאת	3⅝	7.4	3⅜	3⅝	3⅝	3⅜	29,500	106,937	8⅝	2⅝	-54	11.0	4.7	16.2	32.1	7
תרו	6	-3.0	6	6⅛	6¼	6	27,500	165,200	8⅝	4½	-77	17.6	1.9	34.2	61.6	32
תדיראן	23¼	0.5	23⅛	23½	23¾	23	43,000	999,750	26½	14½	-11	208.0	28.2	783.0	456.0	14
אמפל	9⅞	0	---	---	10⅛	9⅞	27,100	267,612	13⅞	6¼	-13	173.0	5.6	77.0	278.5	49
אלקטריק פיול	7¾	1.7	7½	7⅝	7¾	7½	6,300	45,750	14¼	5½	-33	23.5	-1.2	1.5	60.3	-50
אירוין	18¼	2.8	17⅞	18¼	18⅛	17¾	30,000	547,500	20¾	13	-9	29.0	-25.0	37.6	912.5	---
אפי	25¾	3.6	25	25½	25¾	24	204,700	5,168,675	25	13¾	51	92.5	14.2	97.4	312.7	22
ויאטק	10⅝	2.4	10⅜	10½	10½	10¼	173,800	1,824,900	16	6⅜	-30	90.9	-63.0	61.5	504.0	---
ד"א.ס.פ.	23½	0	22¼	23¼	23¼	22½	42,700	992,775	24½	12¼	48	---	---	---	200.6	---
ישראמקו	1 13/16	-14.7	1 11/16	1 11/16	2⅛	1⅝	356,800	556,075	2 11/32	1⅝	-12	21.2	3.3	4.7	39.5	12
מרקורי	10	0	9¾	10	10	9⅝	250,700	2,507,000	21¾	7	-42	35.7	2.9	16.4	133.2	46
ספיאנס	4⅞	1.3	4⅞	5	5	4½	37,700	183,787	23¼	2⅝	-74	28.9	-6.3	40.0	59.8	-9
כי.אי.סי.	29½	-0.8	29⅛	29¼	29⅞	29½	8,900	262,550	34¼	23⅝	-4	307.0	46.4	65.2	354.6	11
קוסברס	10 13/16	1.8	10⅝	10⅞	10⅞	10⅜	156,700	7,694,319	15⅝	8	-25	93.3	12.7	77.3	221.4	17
קרן ישראל	13⅝	-0.9	---	---	13¼	13⅝	4,900	66,762	20¼	11	-6	---	---	---	---	---

הנתונים מבוססים על הדיווח של [illegible] ההנפקה הבורסה [illegible]

סתירה בין משולשי המעו"ף והכר"ם למשולש המשתנים

מזווית טכנית

רפי פרסיץ

בשבוע שעבר, שבו היתה הבורסה פתוחה שלושה ימי מסחר בלבד, נסגר מדד המשתנים ב-3.12 נקודות, ל-194.96 נקודות (1.6%- בחישוב שבועי).

מנקודת מבט צ'ארטיסטית, מסתמנת סתירה מהותית בין התנהגותו של מדד המשתנים, שפרץ (כפי שראינו בתרשים בשבוע שעבר) לפני 10 ימים באורח משכנע את הצלע העליונה של המשולש, להתנהגותם של מדדי הכר"ם והמעו"ף, הנוסקים לצלע העליונה של המשולש, בלא שפרצו אותה עד כה (ראו תרשימים).

מצב עמום זה מחייב הן את מחנה הפרים והן את מחנה הדובים למשנה זהירות. התרת הסתירה, בכיוון זה או זה, עשויה להצביע על כיוון-שיוטם של שלושת המדדים בימים או בשבועות הבאים, וכן להכריע בסוגיה מי בשלושתם המוביל.

משולש המעו"ף

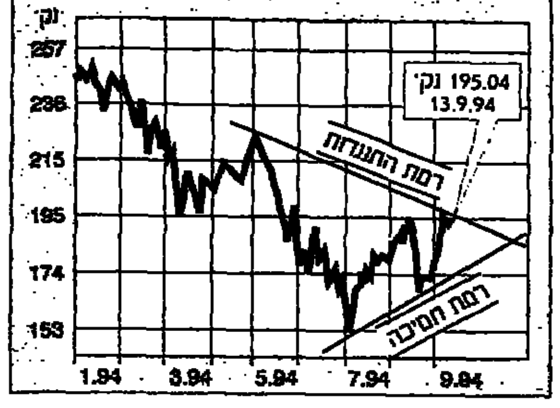

יתר-רכישות

אף שכמה ממדדי התאוצה קצרי-הטווח (כמדד העוצמה היחסית, שנסק בשבוע שעבר לרמת 88 נקודות) מעידים כי השוק מצוי במצב של יתר-רכישות, המחייב תיקון (לפחות זמני) כלפי מטה, רומזות העליות במדד המניות הישראליות בארה"ב בסוף השבוע כי אפשרית פריצה כלפי מעלה בקרוב, גם במעו"ף וגם בכר"ם.

מחסומי התמיכה וההתנגדות זהים לאלה שעליהם הצבענו בשבוע שעבר: רמות 190 ו-175 הנקודות עשויות לסעוד ירידות במדד המשתנים, בעוד רמת 199 – 203 (ואחריה, רמת 213 – 215 הנקודות) עשויות לבלום את מדד המשתנים בדרכו מעלה.

משולש הכר"ם

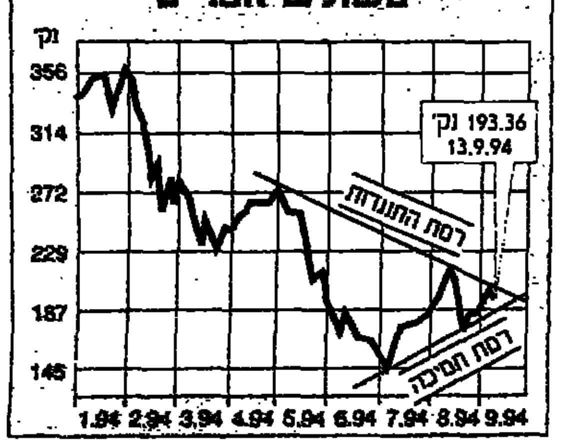

קו 4,000 הנקודות כבר באופק

בורסות בעולם

שי אבנית

גם לאחר שבוע בכחור חיובי נוסף בוול סטריט נותרו המומחים חלוקים בדעותיהם לגבי כיוונן של הבורסות המקומיות. והאם יחצה הדאו ג'ונס את קו ה-4,000 נקודות בשבועיים הקרובים. המסחר העירני ביום ששי – 410 מיליון מניות בבורסת ניו יורק – הנפח הגדול ביותר מאז 18 במארס, חידד את המחלוקת.

מדד	נעילה יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,953.4	+1.51	+4.78
אס אנד פי (ניו יורק)	471.2	+0.64	+1.01
אמקס (ניו יורק)	459.9	+1.18	-5.63
נאסד"ק קומפוזיט (ניו יורק)	785.9	+1.78	+1.17
פייננשל טיימס (לונדון)	3,065.1	-2.36	-10.34
דקס (פרנקפורט)	2,118.7	-3.04	-6.53
סי.איי.סי (פאריס)	1,924.6	-1.24	-15.14
בובספה (ברזיל)	10,784	+5.23	+7.84
אס.אם.איי (ציריך)	2,603.5	-1.47	-11.99
איי.אי.אקס (אמסטרדם)	407.6	-1.36	-1.61
ניקיי (טוקיו)	19,796	-0.51	+13.66
האנג סנג (הונג קונג)	9,969	-1.24	-16.15

היקף העסקות הגדול נבע מפקיעת החוזים העתידיים והאופציות לחודש ספטמבר, אך המגמה השלילית נבעה בעיקר מפרסומים על עלייה גדולה מהרגיל בנתונים כלכליים חשובים, כמו הייצור התעשייתי והניצולת. מדד הניצולת הגיע לרמה של 84%, הגבוהה ביותר מאז אפריל 89', ויודעי דבר אומרים כי הוא מבשר הופעתן של עליות מחירים קרובות.

האם יחליט הפדרל ריזרב על העלאה נוספת של הריבית בכינוסו הקרוב ב-27 בספטמבר או בכינוס שלאחריו בנובמבר? ההסתברות לכך עלתה, אך עדיין לא עוברת את קו ה-50%, לפחות לפי סקר שערכה סוכנות הידיעות רויטרס בקרב כלכלנים אמריקאים בכירים. מכל מקום, החשש [illegible] להעלות את שערי הריבית לאחר התאוששות הדרגתית בסוף השבוע. התשואה על האיגרות הארוכות ל-30 שנים טיפסה לרמת שיא של 7.80%, לפני שהתייצבה על 7.78%, שהיתה הגבוהה מאז יוני 92'.

עד יום ו' עבר על הבורסות שבוע חיובי. דאו ג'ונס הגיע בערב יום ה' ל-3,954 נקודות – ב-28 נקודות מהשיא שנקבע ב-31 בינואר השנה. האווירה בשוקי ההון היתה טובה, לאחר שמדד המחירים לצרכן עלה רק ב-0.3%, [illegible] באוגוסט, [illegible]. הפסימיסטים מדברים על ירידות של 3%-4% בשבועות הקרובים. האופטימיסטים, לעומתם, [illegible] עם סימני סביר לעליות. עם זאת, גם הם מודים שייתכן כי ניסיון לחצות את ה-4,000 יהיה מעט יותר [illegible] רק באמצע השבוע הבא ולהלן.

הפעילות בשוקי ההון באירופה עמדה בסימן העלאת הריבית הבלתי צפויה בבריטניה – הראשונה מאז אוקטובר 89', אם לא מביאים בחשבון את [illegible] בעת משבר המטבע במערכת האירופית בספטמבר 92'. מדד פייננשל טיימס המשיך את המגמה השלילית של השבוע שעבר, [illegible] במשך עשרות ימי המסחר האחרונים. רק ביום ו' ירד המדד בכ-38 נקודות, בעקבות הידיעות על הנתונים הכלכליים בארה"ב.

בלונדון, בניגוד לניו יורק, [illegible] הקרובה בכוח. אין בכעט ספק שהמדד יזנק ל-1,050 נקודות, ואולי אף [illegible] בשבועות הקרובים ברמה הפסיכולוגית החשובה של 3,000 נקודות. [illegible] בתחילת השבוע צפויים [illegible] את המדד בכ-10 נקודות לערך.

כל הבורסות האירופיות, לבד ממילאנו, [illegible], בעיקר בשל העלאת הריבית בבריטניה. הירידה החדה ביותר – כ-9% – היתה בפרנקפורט, [illegible] כי גם [illegible] בקרוב. [illegible] השוק כולו כלפי מעלה. [illegible]

הכותב הוא יועץ השקעות

ישראמקו – במבחן ההפקה לא נמצא דבר

וול סטריט

צבי רבין

ביום ששי בלילה, עם פתיחת יום המסחר, החלה מניית ישראמקו אינק. בירידה של 20% אל מתחת למחיר שני דולר. כעבור שעה קלה פורסמה הודעת החברה, לפיה "מבחן ההפקה הראשון בקידוח ים יפו 1 הסתיים. [illegible] מ-17 אלף ל-17.5 אלף רגל לא [illegible] נפט או גז. בכוונת החברה לבדוק כעת אזור שני בעומקים נמוכים יותר, בין 15.9 ל-16.5 אלף רגל. בדיקה זו תעלה לחברה כ-1.6 מיליון דולר".

ישראמקו אינק. – "לא נמצאו נפט או גז"

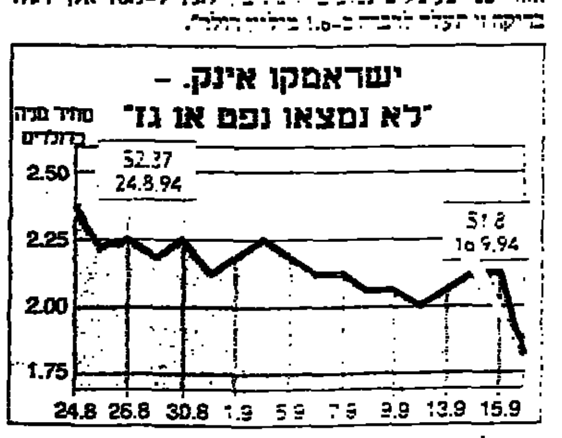

ואילו בזירת המניות הישראליות, נרשמה בסוף השבוע מגמה [illegible], אם כי [illegible] 2.9% [illegible]. טבע, [illegible] 28 דולר לשיא של 30.875 [illegible] ל-29.875 דולר.

את [illegible] המניות הישראליות בכלל, [illegible] – [illegible] תל אביב – [illegible] את [illegible] בתל אביב [illegible].

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר סגירה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
סאיטקס	▲	23.2	+1.6%	7.8
אפי	▲	25.5	+3.6%	5.2
טבע	▼	29.9	-2.8%	5.1
ישראמקו	▼	1.8	-14.7%	0.5
אריונקס	▼	2.9	-22.6%	0.4
מדד דאו ג'ונס	▼	3933	-0.52%	
מדד נאסד"ק	▲	785	+0.13%	

[illegible] סאיטקס [illegible] 25 [illegible] 312 [illegible] 16 [illegible]

[illegible] 40% [illegible] 93' [illegible] 12 [illegible] 60 אלף [illegible]

"נובמבר השחור" בהנפקות: רק ב–8 מהן לא התמוטט הרווח התפעולי

בדיוק שנה עברה מאז הדו"חות שצורפו לתשקיפי הנפקות נובמבר 93' ועד היום. "צמיחה והתרחבות" הבטיחו בעלי החברות והנפיקו במכפילים מטורפים. "הוצאות השיווק גדלו", "התחרות גברה", הם ההסברים היום מדוע הצמיחה לא הגיעה ובמקומה קיבלנו נפילה ברווחיות הגולמית, התפעולית והנקייה, ובעיקר נפילה ממוצעת של 35% במניות

מאת שלמה פרידמן

ב–6 בנובמבר 93' היו לאריה ברגמן – הבעלים והמנהל של חברת ברטל ייזור אלקטרוני – שלל הסברים ונימוקים מדוע לרכוש את המניות שהוא מציע לציבור. הוא דיבר על הצמיחה שהראתה החברה בתקופה לפני ההנפקה, ועל המפעל החדש שיוקם מכספי ההנפקה, שמן הסתם יעזור לצמיחה נוספת בעתיד. ברגמן גם התייחס למבנה ההון של החברה, שנשענה בעיקר על הון זר. בסך הכל תיכננה ברטל לגייס 10 מיליון שקל. המכפיל לא היה גבוה יחסית לתקופה, אפשר אפילו לומר שהיה נמוך – 18. נתון זה יחד עם הצמיחה שהובטחה, הייעוד המוגדר לכספי הנפקה ומבנה ההון שעמד להשתפר אכן היו משכנעים.

היום מונחים לפנינו הדו"חות הכספיים למחצית הראשונה של 94' – בדיוק שנה לאחר הדו"חות שצורפו לתשקיף של ברטל ושל כל שאר הנפקות נובמבר "השחור". ומהדו"חות אלה עולה, כי לא זו בלבד שלא היתה בברטל התרחבות – הנתונים מצביעים דווקא על הצטמצמות: עלייה מסויימת במכירות; ירידה חדה ברווחיות הגולמית; עלייה בהוצאות המכירה, הנהלה והכלליות ובסיכום – ירידה של 75% ברווח התפעולי. וזה עוד לפני ההפסדים שספגה החברה מני"ע. בשורה התחתונה מציגה ברטל הפסד נקי של 2.1 מיליון שקל, לעומת רווח נקי של 1.1 במקביל.

ברטל היא דוגמה אחת מיני רבות. נובמבר 93' היה חודש השיא בהנפקות בבורסה התל אביבית. יותר מ–60 הנפקות יצאו לדרך באותו חודש: כ–45 מתוכן היו של חברות חדשות שהנפיקו בראשונה. השאר היו הנפקות חוזרות, הנפקות בדרך של זכויות והנפקות של שותפויות הנפט.

לא רק בהנפקות היתה חגיגה. החגיגה הגדולה היתה, למעשה, בשוק המשני, בעיקר במניות הנר"ם. עליות שערים ומחזורים עצומים היו מנת חלקו של שוק המניות כמעט מדי יום. האופוריה היתה בשיאה: רבים מהפעילים כלל לא חשבו שבבורסה תיתכן תנודה שונה מהכיוון הכללי – מעלה. ידיהם של רואי החשבון, עורכי הדין, ובעיקר של החתמים היו עמוסות עבודה. לא נגזים אם נאמר, כי היו חתמים שחתמו על תשקיפים שכלל לא קראו. ומדוע לא? "כל מספר זוכה" – היתה הסיסמה וכל הנפקה הסתיימה בהצלחה גדולה.

הימים היו עדיין ימי מחירי המקסימום והתקנות הדורשות הפקדה של כספי ההזמנה ליום אחד. כדי לקבל פידור מההנפקה היה צריך להזמין בהיקפים אסטרונומיים. חיתומי היתר כמעט בכל ההנפקות היו גבוהים והגיעו לעתים עד פי 2,000 ו–3,000 מהאמיסיה שהוצעה. ההקצאות, במקביל, היו מזעריות – מאית האחוז או כמה אלפיות שלו.

את הרווחים הגדולים עשו אלה שהעמידו אשראי להנפקות. את ה"קופון" הגדול ביותר גזרו כמובן הבנקים. לצד האשראי הנדיב שהקצו ללקוחות לשם רכישת קרנות נאמנות וני"ע אחרים, הם והחברות ברוקרים פרטיות, לא היססו להעמיד אשראי נדיב גם להנפקות.

די לראות את דו"חות הרווח וההפסד של החברות שהעמידו אשראי להנפקות כדי להבין את מימדי התופעה. החברה המרכזית לניירות ערך, למשל, אחת החברות שהעמידה אשראי נדיב להנפקות, סיימה את הרבעון הרביעי של 93' ברווח נקי של 12.5 מיליון שקל – הגבוה ביותר שהחברה רשמה אי פעם. סהר ני"ע, עוד חברה שהעמידה אשראים גדולים, הרוויחה ברבעון זה 3.5 מיליון שקל – גם הוא רווח שיא.

ומה איפשר את החגיגה הכמעט בלתי פוסקת הזו בחודש זה נוצר למעשה מפגש בין קונים ובין מוכרים ברמות מחירים גבוהות מאוד. מחד גיסא, היו רמות המחירים בשוק המשני דומות – מה שאיפשר את הביקוש להנפקות היקרות. מאידך גיסא, היו הרבה בעלי חברות שברמות מחירים אלה רצו לשתף את הציבור בנתח מחברתם. והיה, כמובן, גם גורם הסיבוביות – למרבית הכספים שגויסו בהנפקות לא היה ייעוד מוגדר ומנהלי החברות שהנפיקו מיהרו והשקיעו אותו חזרה בשוק המניות.

כפי שניתן לראות בטבלת "הארץ", רוב החברות שהנפיקו בנובמבר לא הצליחו לשמור על רווחיותן אחרי ההנפקה. ולא מדובר ברווח הנקי – אלא ברווח התפעולי; ללא השפעת המפולת בבורסה – רשמו כמעט כל החברות ירידה, ובמקרים רבים מעבר להפסד. כיוון שכשם שהבורסה הגיעה בנובמבר לשפיץ הספקולטיבי שלה, כך גם החברות הנפיקו בשפיץ שלהן, מבחינת הרווחיות.

זאת ועוד, אל היציבות בהכנסות והעלייה בתחרות, שהביאה לירידה ברווחיות הגולמית הצטרף גם גורם העלייה בהוצאות ההנהלה והכלליות. לחברה ציבורית יש הוצאות גדולות יותר – רואה חשבון וכו'. אבל זהו חלק קטן מהעלייה בהוצאות. ברוב החברות שהפכו לציבוריות גדלו משמעותית הוצאות השכר למנהלים. למשקיעים אין סיבה להתלונן – הסכמי העסקה החדשים מפורסמים בתשקיפים. כל שדרוש היה הוא לקרוא אותם. אלא שבאופוריה ששרה בנובמבר מעטים עשו זאת.

מניותיה של חברת זת רשמו מאז ההנפקה את הירידה הגדולה ביותר – 70.9%. זת, שבבעלות יעקב ולינגר, רשמה במחצית הראשונה של 94' הפסד כבד של 9.7 מיליון שקל מני"ע. למעשה, איבדה זת במפולת 65% מהכספי שגייסה לפני כמה חודשים. אבל לא רק בני"ע הפסיד ולינגר. גם בהכנסות מניהול תיקים נרשמה ירידה.

גיליה מודה, שהראתה בנובמבר איך אפשר להנפיק חברה שבה מתקיים צירוף מוזר של אופנה וניהול תיקים במכפיל שנגיד את ה–40, הראתה גם כיצד עוברים מרווח תפעולי של 840 אלף שקל במחצית הראשונה של 93', על בסיסו היא הנפיקה, להפסד תפעולי של 1.5 מיליון שקל במקביל השנה. אין תימה, אם כן, שמניותיה ירדו ב–69%.

חברת אורטל מייצגת היטב כמעט את כל הנפקות הקיבוצים. מפעל יציקות הלחץ מקיבוץ נווה אור שמר על יציבות בכל הנוגע להכנסות ממכירות. אבל כשמגיעים לשורת הרווח התפעולי – היציבות נעלמת. במחצית הראשונה של 94' הצליח הקיבוץ להשיג רווח תפעולי של 658 אלף שקל בלבד – לעומת 4.3 מיליון שקל במקביל.

פרט להנפקת אורטל כלל הגל של נובמבר עוד כמה הנפקות של קיבוצים. גן שמואל, מעברות, ספנקרים – כולן הראו הרעה ברווחיותן התפעולית ולכך יש לצרף גם הפסדים ניכרים מני"ע. רק בכפרית החליטו שכספי ההנפקה לא יוזרמו לבורסה. גם אחרי עמוס אפשטיין, מנכ"ל כפרית, רצו ברוקרים ומנהלי תיקים והפצירו בו להשקיע את הכסף דרכם, אלא שהוא היה בשלו – לא בבורסה. את תוצאות ההחלטה הזו ניתן לראות בטבלה. מניות כפרית רשמו מאז ירידה של 20.7% בלבד – פחות מהירידה במדד המניות הכללי באותה תקופה.

אם עולה בלבכם ההשערה, כי רק המשקיעים הקטנים הלכו שולל אחרי המכפילים הגבוהים, הבטחות הצמיחה ושאר ירקות – באה ההנפקה של כנפיים ומדגימה איך גם משקיעים "גדולים", מקצוענים, האמורים לקנות "חברות" ולא רק "ניירות", יכולים ליפול. קונצרן כור רכש ערב ההנפקה 15% ממניות כנפיים באותו מחיר בו הוצעו המניות לציבור. מאז התמוטטו המניות ב–42%.

קרנות הנאמנות וקופות הגמל רכשו באותן הנפקות בדיוק כמו "המשקיע הקטן". וכיוון שבהנפקות עצמן היה ניתן לקבל רק "פירורים" – הן הגדילו החזקות אחר כך, במהלך המסחר בבורסה. בחלק מהחברות המדוברות הפכו הקופות והקרנות לבעלות עניין מיד לאחר ההנפקה. כלומר, גם הציבור הרחב, החוסך בקופות או בקרנות, מצא עצמו שותף למימון חגיגת ההנפקות של נובמבר אשתקד.

מרבית המניות שהונפקו בנובמבר קרסו אמנם, אבל בכל זאת יש ארבע חברות שמניותיהן עלו. מתב, למשל, שהונפקה ביוקר גם במחזור נובמבר 93', הספיקה מאז לעלות ב–9%. מסתבר, כי הזיכיון שמחזיקה מתב על השידורים בכבלים הוא תרנגולת המטילה ביצי זהב – הרווח התפעולי שהציגה החברה במחצית הראשונה של 94' גבוה ב–113% מהרווח שהציגה במחצית המקבילה. גם סחר ים, מקבוצת פועלים השקעות, הציגה בדו"חותיה שיפור נאה בפעילות והמניה בהתאם – 63%+ מאז ההנפקה.

לצד שתי אלה קשה לקבל הסבר בדו"חות הכספיים לעלייה במניות דולון ומגאמן. דולון עברה להפסד, ובמגאמן הרווח התפעולי התאפס והסתכם ב–20 אלף שקל בלבד. מסתבר כי גם עדיין יש מניות שהקשר בין מחירן בבורסה ובין מחירן הכלכלי רופף למדי.

הנפקות נובמבר 93' – המכפילים, השווי, הנפילה ברווח התפעולי

החברה	שווי בהנפקה	מכפיל בהנפקה	% שינוי בתפעולי	% שינוי במניה
זת	75	19	הפסד	-71%
גיליה מודה	49	39	הפסד	-69%
אורטל	98	21	-86%	-68%
רבד	255	32	הפסד	-66%
פרופן	49	25	הפסד	-65%
גן שמואל	116	53	-19%	-65%
עמודי	40	14	-79%	-63%
טופסאר	213	33	-53%	-62%
הכשרה ביטוח	87	הפסד	הפסד	-61%
מעברות	93	17	-29%	-59%
בתי תוכן	42	18	הפסד	-58%
אי.טי.אקס	56	80	214%	-57%
קנתמל	78	30	-23%	-57%
ביואר	26	א"מ	-71%	-52%
ספנקרים	87	26	-19%	-51%
ממד	51	35	84%	-46%
גני שלומית	87	82	-16%	-46%
לוגיק מסחר	69	54	-34%	-45%
טכם	178	41	-4%	-43%
כנפיים	296	71	9%	-42%
פרופיט	48	>100	109%	-41%
צבר	24	22	הפסד	-40%
אלה	27	א"מ	הפסד	-38%
שמיר	51	17	-76%	-38%
פרג	15	16	הפסד	-38%
ארגור אלבני	31	>100	-76%	-37%
ביגור	27	36	-35%	-35%
עמיגר	27	14	הפסד	-35%
בירמן	83	20	31%	-35%
ארד"סי	35	13	-27%	-33%
להנטהל	58	59	-11%	-31%
רג'נסי	234	>100	הפסד	-28%
כמיפל	39	21	-36%	-26%
קניהול	24	הפסד	א"מ	-25%
L.I.M.S	39	7	הפסד	-24%
ברטל	27	14	-75%	-23%
כפרית	117	23	6%	-21%
רוטשטיין	47	13	–	-20%
אס.טי.ג'י	42	21	-62%	-18%
טכנופלסט	46	30	-49%	-13%
אוליצקי	131	22	-10%	-9%
מתב	649	>100	113%	9%
דולון	19	הפסד	הפסד	35%
מגאמן	30	17	-99%	33%
סחר ים	90	16	22%	63%
שינוי ממוצע				-36%
מדד מניות כללי				-26%

שווי בהנפקה – שווי מיד לאחר ההנפקה במיליוני שקלים. מכפיל בהנפקה – מכפיל מיד לאחר ההנפקה. בחברות בהם אין משמעות למכפיל הוצגה ציון א"מ. % שינוי בתפעולי – העלייה או הירידה ברווח התפעולי במחצית הראשונה של 94' לעומת המחצית המקבילה ב–93. % שינוי במניה – מאז מחיר ההנפקה ועד יום שלישי שעבר. השינוי במדד המניות הכללי נלקח החל מ–15 בנובמבר 93'.

האם התשואות הנמוכות יעצרו את הריצה של האג"ח?

בקופות הגמל עדיין חוששים מספירלה אינפלציונית, אך מאידך גיסא, מדברים החזאים על אותות חיוביים במדד אוגוסט לגבי סעיף הדיור

מחיר הכסף

מרית גילת

בשבוע האחרון היו רק שלושה ימי מסחר, אך הם הספיקו לשוקי האג"ח כדי להקפיץ את מדד הצמודים מעבר למשוכת האינפלציה. מאז ראשית השנה ועד תום המסחר ביום ג', עלו הצמודים ב–10.71% נומינלית, המשקפים עלייה ריאלית של 0.92%. בכך הפכו האג"ח לאפיק היחיד בשוק ההון שהניב תשואה ריאלית חיובית מתחילת 94'.

אלא שעליית השערים הנמשכת קילפה עוד שבריר אחוז מתשואות האג"ח, שכבר עברו שחיקה ניכרת בחודשים האחרונים. האג"ח הבינוניות נותנות כיום תשואה של 2.5% ברוטו. 1.1% נטו. באג"ח הקצרות ביותר התשואה השתופפה מתחת לרמה של 2% ורק הארוכות, שנוחו קצת ידי קופות הגמל, עדיין מניבות יותר מ–3%. השאלה המתבקשת היא: האם בתשואות כאלה הביקושים יכולים להימשך?

הנבואה ניתנה, כידוע, לשוטים. לכן, גם לאחר שערכנו סבב קטן בין מנהלי קופ"ג, נימנע מניסיון לצפות את כיוון השוק בימים הקרובים. עם זאת, מאחר שמאז יום המסחר האחרון בבורסה פורסם מדד אוגוסט נראה כי יש מקום לחזור ולהתבונן בגורמים העומדים־בדרך־כלל לנגד עיני השוקים: גיוסי הממשלה, הביקוש הבסיסי לאג"ח, האינפלציה, וכמובן – הריבית.

● השוק הראשוני – בתקופה האחרונה הזו מקור הוודאות היחיד במציאות רצופה בסימני שאלה. אחרי חודשים ארוכים שבהם ציפו השוקים להאצה משמעותית בקצב הגיוסים של הממשלה, הודיע האוצר, כי אין בכוונתו ללחוץ על דוושת הגיוס. סך המחזור יהיה קטן בכ–1.5 מיליארד שקל ממה שתוכנן תחילה, ויקיף רק את פירעונות הקרן.

השבוע, אגב, ניתן יהיה בפעם הראשונה זה שבועיים לרכוש אג"ח צמוד דולר ולא־צמוד בהנפקות, בסכום של 70 מיליון שקל כל אחד. בשל חג הסוכות, תיערך רק הנפקה אחת ולכן לא יוצעו השבוע צמודי המדד למיניהם.

● הביקוש – זה גדוף שבשבועות האחרונים בראש ובראשונה בשל חששות מהתגברות קצב האינפלציה, אבל גם משורה של גורמים נוספים: העריפות מיסוית של האג"ח והתיקות עליצפי אלה שיונפקו החל מ–95'; הציפייה כי המעמד החדש שיינתן לקופות הגמל החל מ–95' כמקלט מס יהפוך את תזרים הכספים של הקופות לחיובי. לכך ניתן להוסיף את העובדה, כי אנו מתקרבים בצעדי ענק לסוף השנה, שבה ממילא יש גידול בהפקדות של עמיתים המבקשים לנצל את זכות הניכוי והזיכוי במס. ; יובש בשוק הפיקדונות בבנקים למשכנתאות, שמקטין את מידת התחרות של האג"ח על ההשקעות הצמודות. חלק ממנו קשור לקצב ביצועים נמוך בשל עונת החגים, שמחייב את הבנקים לגייס פחות מקורות. אבל חלקו האחר מושפע מדרישות שמגלות הקופות. רק לפני כמה חודשים התרוצצו מנהלי הקופות בשוק בניסיון לתור אחרי עוגני תשואה שיצילו אותם מפני אימת הבורסה. עכשיו, נדמה, הם מעדיפים לשבת באפיקים סולידים – למרות שהבנקים מציעים ריבית גבוהה בכאתו מתשואה של האג"ח – כדי לערוך "להזדמנויות בבורסה" ולשמור רזרבות לצורך השקעה בחו"ל, שתותר החל מאוקטובר.

מנהלי הקופות עדיין טרודים בשאלות אינפלציה. לכן, למרות התשואות המגומדות, ימשיכו לשבת עם היד על הדופק בכל הקשור לאג"ח הקצרות־בינוניות. עם זאת, באחת הקופות הגדולות התעוררו לעובדה שירידות השערים באפיקים השקליים לקראת פרסום מדד אוגוסט, העלו שוב את התשואות בגילונים, ובעיקר במק"מ. "מק"מ בתשואה של 15% זה ערוץ מצוין בקצב האינפלציה הנוכחי", הסביר מנהל קופת גמל בנקאית.

● האינפלציה – מה שמביא אותנו לשאלה, מהו באמת קצב האינפלציה הנוכחי. לאחר שהוכו שוב ושוב ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרבית החזאי המדד עשו באוגוסט "אובר־שוטינג". תחזיות המדד נעו בין 1.2% ל–1.6%, כאשר במציאות עלה המדד ב–1.1%.

מדד של יותר מאחוז, בכל חודש שהוא, לא יכול, חלילה, להיחשב למדד נמוך. מאידך גיסא, בחודש הספציפי הזה הוא אינו מהווה הפתעה. כאמור, החזאים קלעו לשם שינוי למטרה, ומעבר לכך, גם מדד אוגוסט '93 עלה בשיעור של 1%. נזכיר, כי בחודשים האחרונים היה קצב עליית המחירים פי 1.5–10 לעומת מקבילהם אשתקד.

יתרה מזו, אף כי נותרנו בקצב של 14.5% לשנה, התגלו באוגוסט סימנים מעודדים: האטה, זה החודש השני ברציפות, בקצב עליית מחירי הדיור. מסקר הדירות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי ביוני נרשמה עלייה של 3.9% במחירים, ביולי של 3.2%, ואילו באוגוסט – של 1.1% בלבד. נזכיר, כי סעיף הדיור במדד אוגוסט בעיקר את מחירי יוני.

כץ: בספטמבר יעלה סעיף הדיור פחות מסך המדד, בפעם הראשונה זה שנים"

יונתן כץ, כלכלן ראשי בקפיטל הולדינגס אומר כי זהו בהחלט מגמה חיובית, אם כי חלקה נובע מסיבות עונתיות. יתרה מזאת, הוא צופה המשך שלה גם בחודש הבא. "אני מאמין שבספטמבר סעיף הדיור יעלה פחות מאשר סך מדד המחירים לצרכן וזאת בפעם הראשונה זה שנים", הוא אומר.

פתחיה בר־שבים, העומד בראש המחלקה הכלכלית של בנק הפועלים, מאמין כי רמת המחירים הגבוהה החלה לתת את אותותיה, וכך גם המפולת בבורסה – אם כי הוא מזהיר מפני הסקת מסקנות נמהרות. לדבריו, בדיקה של 30 השנים האחרונות מגלה מיתאם בפיגור של חצי שנה עד שנה בין שמתרחש בשוק המניות לבין שוק הדירות. פירוש הדבר, שיש יסוד מסוים להניח שהתמתנות של החודש האחרון היא סיפתח.

במדד אוגוסט היתה לפירות ולירקות התרומה המכריעת ביותר. המחירים של העצירה הדריה אינם קשיחים כלפי מטה, ולכן יבול טוב בשנה הבאה – או שמא היתר לייבא – יכולים לפתור את הבעיה. מאידך גיסא, ההשפעה של קפיצה במחירים תורגש כנראה לאורך זמן דרך תביעות השכר ותוספת היוקר המשולמת על־פי המדד הכולל – זאת בשעה שתוספות השכר במגזר הציבורי מהווים ממילא איום על האינפלציה.

באשר לאינפלציה הבסיסית, יתכן שאוגוסט שוב מביא בשורה. העלייה החדה במרכיב זה של האינפלציה (המדד, בניכוי דיור, השפעות עונתיות ומוצרים בפיקוח) מ–0.5% לחודש ברבעון הראשון ל–1% ויותר בחודשים הבאים, הוסברה בעיקר בגידול הניכר בכמות הכסף ברבעון האחרון של 93'. באוגוסט נצפתה התמתנות קלה בקצב העלייה של האינפלציה הבסיסית לכ–0.8%.

● הריבית – וכאן אנו מגיעים למקור אי הוודאות האחרון ברשימה הריבית השקלית. בסיס הכסף מציג התנהגות נאה בחודשים האחרונים, ואילו התמונה שמציירים M-2 ומודדים אחרים פחות מלבבת. קצב הגידול בכמות הכסף חזר לשיעורים של '91–'92 – שהוביל לאינפלציה התואמת את היעד ל–95'; אך מצד שני, לא נספגה "ההצפה" של סוף 93'. יש להניח, שמי שראה בכך סכנה לעתיד יבכר עלייה נוספת בריבית, שהיום מצויה בשיעור שלילי גבולי.

עם זאת, אין להעשה שינוי בתנאי השטח לעומת אלה ששררו בראשית ספטמבר, אז העלה הנגיד את הריבית ב–1.5%. ניתן לטעון כי אילו חשב פרנקל שהריבית צריכה להיות גבוהה ב–14%, היה מעלה אותה בשיעור גבוה יותר באותו מועד – כפי שציפו שיעשה במערכת הבנקאית. מצד שני, יש המודעים שרצה למתן את עוצמת המכה, ולכן ישלים את מלוא העלייה הנדרשת רק החודש. ההערכות בבנקים ובין שחקני שוק האג"ח הריבית תישאר החודש על כנה.

הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ

דין וחשבון מקוצר ליום 30 ביוני 1994

(מותאם להשפעת השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי) (באלפי ש"ח)

מאזן מקוצר

	מאוחד בלתי מבוקר 30.6.94	מאוחד בלתי מבוקר 30.6.93 (*)	מאוחד מבוקר 31.12.93	חברה בלתי מבוקר 30.6.94	חברה בלתי מבוקר 30.6.93	חברה מבוקר 31.12.93
השקעות באגרות חוב	3,098,975	2,833,134	2,995,100	2,425,987	2,268,361	2,357,706
הלוואות ופקדונות	711,732	477,953	606,281	287,805	217,458	291,157
ניירות ערך אחרים	87,132	67,787	86,739	28,996	10,909	20,825
רכוש קבוע ומקרקעין	209,626	119,196	175,078	89,178	81,186	88,552
השקעות בחברות בטוח וסוכנויות בטוח	1,847	2,968	3,283			
השקעות בחברות בנות ומסונפות שאינן חב' בטוח	68,330	46,102	51,633	141,480	106,345	117,966
חברות בטוח־פקדונות וחשבונות אחרים	259,976	159,216	200,645	92,209	59,032	58,084
סכומים לקבל ומזומנים	928,564	741,611	843,771	16,886	38,035	31,112
רכוש אחר	11,403	10,876	9,624	555,108	418,807	471,369
	5,377,585	4,458,643	4,970,156	3,637,649	3,196,133	3,436,751

(*) מוין מחדש

	מאוחד 30.6.94	מאוחד 30.6.93	מאוחד 31.12.93	חברה 30.6.94	חברה 30.6.93	חברה 31.12.93
הון, קרנות ועודפים	199,233	165,645	176,618	199,233	165,645	176,618
אגרות חוב ניתנות להמרה	15,952					
זכויות המיעוט	191,229	149,513	165,912			
עתודה להשוואת מסים	2,114	3,985	4,999	1,024	1,186	1,111
אגרות חוב ואגרות חוב ניתנות להמרה	29,633	54,284	49,443			
עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל	84,497	82,016	83,673	69,460	68,315	69,234
עתודות בטוח חיים, נטו	3,630,122	3,083,595	3,358,463	2,654,739	2,423,505	2,540,579
עתודות בטוח כללי, נטו	462,962	321,759	346,578	208,441	165,259	170,960
תביעות תלויות, נטו	528,547	437,215	502,727	335,953	284,753	321,028
חברות בטוח־פקדונות וחשבונות אחרים	88,718	77,536	77,116	61,186	51,563	48,715
התחייבויות אחרות והלוואות מבנקים	204,578	83,095	204,627	107,613	36,107	108,499
	5,377,585	4,458,643	4,970,156	3,637,649	3,196,133	3,436,751

דו"ח מקוצר של רווח והפסד

	מאוחד ל־6 החודשים שנסתיימו ב־30.6.94	מאוחד ל־6 החודשים שנסתיימו ב־30.6.93 (*)	מאוחד לשנה שנסתיימה ב־31.12.93	חברה ל־6 החודשים שנסתיימו ב־30.6.94	חברה ל־6 החודשים שנסתיימו ב־30.6.93	חברה לשנה שנסתיימה ב־31.12.93
רווח בטוחי	81,519	78,290	107,719	23,546	25,507	16,806
הכנסות שלא נזקפו לדו"חות העסקים	(7,213)	11,394	32,559	9,228	1,803	8,458
הוצאות שלא נזקפו לדו"חות העסקים	(8,684)	(6,363)	(14,052)	(3,284)	(2,437)	(6,306)
רווח לפני מס	65,622	83,321	126,226	29,490	24,873	18,958
הפרשה למסים	(28,000)	(35,261)	(54,313)	(14,300)	(14,169)	(13,802)
רווח לאחר מס	37,622	48,060	71,913	15,190	10,704	5,156
רווח מבנות ומסונפות	1,952	2,136	6,327	7,425	14,463	31,122
חלק המיעוט ברווחי חברות־בנות שאוחדו	(16,959)	(25,029)	(41,962)			
רווח נקי לתקופה	22,615	25,167	36,278	22,615	25,167	36,278

(*) מוין מחדש

דו"ח מקוצר על עסקי בטוח חיים

	מאוחד 30.6.94	מאוחד 30.6.93 (*)	מאוחד 31.12.93	חברה 30.6.94	חברה 30.6.93	חברה 31.12.93
פרמיות, נטו	684,372	397,260	790,134	229,032	219,701	429,365
הכנסות מהשקעות	47,509	51,675	141,493	44,327	41,220	112,389
גידול בעתודות בטוח, נטו	(291,650)	(223,567)	(512,926)	(129,287)	(108,272)	(237,102)
תביעות ופדיונות, נטו	(121,875)	(111,006)	(224,173)	(74,059)	(77,261)	(160,008)
הפרשה לסיכונים יוצאים מן הכלל	(1,323)	(1,859)	(3,925)	(633)	160	(2,312)
הוצאות ועמלות, נטו	(50,943)	(46,125)	(74,610)	(59,467)	(62,975)	(122,332)
רווח, עובר לדו"ח רווח והפסד	66,093	66,376	115,902	9,533	12,893	21,000

(*) מוין מחדש

דו"ח מקוצר על עסקי בטוח כללים

	מאוחד 30.6.94	מאוחד 30.6.93	מאוחד 31.12.93	חברה 30.6.94	חברה 30.6.93	חברה 31.12.93
פרמיות הרווח, נטו	503,115	476,984	910,740	259,170	242,781	456,960
גידול בעתודות בטוח, נטו	(59,207)	(83,748)	(109,485)	(30,028)	(28,124)	(34,320)
הכנסות מהשקעות	(519)	4,270	17,344	222	1,212	5,364
תביעות, נטו	(276,329)	(229,653)	(518,814)	(135,456)	(129,788)	(282,751)
הוצאות ועמלות, נטו	(151,734)	(155,889)	(308,258)	(70,895)	(73,467)	(149,167)
רווח (הפסד) עובר לדו"ח רווח והפסד	15,426	11,914	(8,273)	14,013	12,614	(4,194)

דו"ח על השינויים בהון העצמי

	בלתי מבוקר ל־6 החודשים שנסתיימו ב־30.6.94	בלתי מבוקר ל־6 החודשים שנסתיימו ב־30.6.93	מבוקר לשנה שנסתיימה ב־31.12.93
הון וקרנות הון			
יתרה לתחילת התקופה	64,048	65,111	65,111
הוצאות הנפקת מניות של חברה בת	149	(779)	(797)
שינויים בקרנות הון	(149)	(146)	(266)
יתרה לסוף התקופה	64,048	64,186	64,048
עודפים			
יתרה לתחילת התקופה	112,570	76,292	76,292
רווח לתקופה	22,615	25,167	36,278
יתרה לסוף התקופה	135,185	101,459	112,570
הון, קרנות ועודפים לסוף התקופה	199,233	165,645	176,618

מצב ההון הנפרע (החברה)

	בלתי מבוקר 30.6.94	בלתי מבוקר 30.6.93	מבוקר 31.12.93
ההון הנפרע המינימלי המתחייב לפי התקנות	109,338	108,155	114,125
ההון הקיים מחושב לצורך התקנות (*)	128,436	131,779	148,385
עודף	19,098	23,624	34,260
הון מניות נפרע נומינלי המתחייב לפי התקנות	10,096	9,077	9,492
הון מניות נפרע נומינלי הקיים	9,274	9,274	9,274
עודף (גרעון) לפני חלוקת מניות הטבה	(822)	197	(218)

(*) לאחר ניכוי נכסים בלתי מוחשיים בסך 70,797 אלפי ש"ח (30 ביוני 1993 33,866 אלפי ש"ח, 31 בדצמבר 1993 28,233 אלפי ש"ח).

באורים מקוצרים

(1) הדו"חות הכספיים לתקופת הביניים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדו"חות הכספיים השנתיים.
(2) הדו"חות הכספיים נסקרו על ידי מבקרי החשבונות של החברה. הסקירה האמורה היא בהיקף מצומצם, בהתאם לנהלים שנקבעו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל ואינה מהווה בקורת לפי תקני בקורת מקובלים, ולכן לא חוו מבקרי החשבונות דעתם עליהם.
(3) סכום הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות אשר נוכו מעתודות בטוח חיים ("ניכוי הצילמרי") הינו 290.34 מליון ש"ח (30 ביוני 1993 239.65 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 1993 250.46 מיליון ש"ח).

יוסף ד. חכמי, יו"ר הדירקטוריון; ד"ר צבי ויטשטיין, חבר הדירקטוריון; ד"ר איתמר בורוביץ, חבר הדירקטוריון והמנהל הכללי; יעקב אכוחדיף, חשב

רבד – סיפורי המנפיק גרין

בונוס מיוחד של 100 אלף דולר למנכ"ל חברה ציבורית – המקבל ממילא שכר קבוע והוא גם בעל המניות העיקרי בחברה – אינו חזיון נפרץ אפילו במקומותינו. התופעה בולטת עוד יותר על רקע הרעה הדרמטית בתוצאותיה של חברת רבד מאז הנפקתה. לאחר מאות החברות שהנפיקו בשנתיים האחרונות, כבר חילחלה לתודעת המשקיעים האפשרות שהרווחיות על פיה מונפקת החברה מייצגת רמת שיא שעלולה לא להישנות. ואולם, הדימיון בין רבד שלפני ההנפקה, זו שרווחיותה הגולמית 46%, לבין החברה המדווחת על הפסד גולמי ברבעון הרביעי של 93', הוא כה קלוש – עד שרבד הפכה מניה ובה לאחת המתמודדות הרציניות על תואר ההנפקה הגרועה במחזור נובמבר 93'.

במקום להכביר מלים על התוצאות את החברה מאז הנפקתה נפתח במספרים: רבד הונפקה על פי רווח גולמי של 46.3% ברבעון השני של 93' ו–47.9% ברבעון הראשון של השנה. מנכ"ל החברה, אבי גרין, העריך בשיחה עם "הארץ" ערב ההנפקה, כי "על פי ניתוח סוג העבודות הרווח הגולמי שלנו לא יירד מ–40%".

בחלוף חמישה חודשים פורסמו הדו"חות לרבעון הרביעי, שסרקו מעט את האגליה של גרין. המשקיעים, שציפו לרווח גולמי של 40%, קיבלו הפסד גולמי ולאחר הדו"חות למחצית הראשונה של 94' כבר ברור, כי רבד אינה יכולה להסתתר מאחורי עלה תאנה של שיטת הרווח שלה (העבודות המרוחות), הגורמת לסטיות חדות בשיעורי הרווח.

רבד – דמיון קלוש בין החברה שלפני ההנפקה לבין זאת שאחריה

הרעה הדרמטית בפעילות של רבד מאפיינת את מרבית חברות התשתית. רובן הציגו במחצית הראשונה של השנה ירידה ניכרת בשיעורי הרווחיות. המשקיעים, שהתלהבו בשנה שעברה מהתקציבים הגדולים של פיתוח ומ"צברי ההזמנות" המנופחים שהציגו החברות – גילו השנה, כי כאשר כל יום עם שני טרקטורים הוא "קבלן תשתית" וכל יום רביעי גם מנפיק בבורסה – צבר הזמנות והיקפי פעילות אינן מבטיחים רווחים.

לרבד, כמו למרבית אחיותיה בענף, יש בעיה אמיתית, הנובעת מתחרות קשה מצד מספר הולך וגדל של גורמים המתמודדים על היצע קטן של תקציבי פיתוח.

אלא שהפער החריג בין שיעורי הרווחיות ערב ההנפקה לבין אלה שהוצגו אחריה עלול להעלות חשש אצל המנתח הסביר, כי התחרות העזה בענף אינה האשם היחיד במקרה של רבד. נוכח העובדה שהתמוטטות הדרמטית בשיעורי הרווחיות התרחשה דווקא ברבעון הרביעי של השנה, הוא הרבעון שבו רואי החשבון מבצעים את הביקורת המלאה של הדו"חות – עלול להעלות חשש, כי התוצאות המרשימות ערב ההנפקה הן אחת הסיבות לתוצאות הגרועות אחריה. ובמלים אחרות: מנהליה של רבד, אנשי הכספים ושאר המעורבים בייצור תשקיפה "מישכנו" את עתידה ערב ההנפקה. עשו הכל כדי להציג רווחים גבוהים לפני ההנפקה ביודעם כי הדבר עלול לפגוע ברווחיות בעתיד.

רבד – המחצית הראשונה (באלפי שקלים)	'94	'93
הכנסות	25,036	26,553
רווח גולמי	1,599	12,756
הוצאות הנהלה	1,983	1,502
רווח תפעולי	(384)	11,247
הוצאות מימון	328	(41)
הוצאות אחרות	4,506	(63)
רווח נקי	(5,247)	8,125
רווח למניה (ש"ח)	(0.31)	0.51
מחיר המניה (ש"ח)	4.75	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.16	
הון עצמי	66,100	
שווי שוק	88,600	

בנסיבות אלו גם ברור יותר נימוקו של הדירקטוריון בזכות מתן מענק של 100 אלף דולר לגרין "עבור עמלו בהנפקת החברה". אחרי הכל, להנפיק חברה לאחר השיא כחברת צמיחה במכפיל 16 אינה מלאכה פשוטה. גרין המשיך לעמול גם לנוכח הרעה בסביבתה העסקית של החברה ונכנס לתחום הנדל"ן היזמי בהוד השרון, ולעסקה של בניית 27 אלף מ"ר למסחר ומשרדים עבור השקם. אבל השוק לא התרשם, וקיצץ 71% משווייה של החברה בתחילת השנה.

יורם גביזון

אס.טי.ג'י – רכיבים ורווחיות יורדת

במבט לאחור על "מחזור נובמבר 93'" בולטת חברת אס.טי.ג'י בנקודה אחת חשובה. שלא כגדולות ומנוסות ממנה בשוק ההון, לא הפסידה אס.טי.ג'י את כספי המשקיעים בבורסה. יתרה מזו, היא אף רשמה הכנסות מימון של 129 אלף שקל במחצית הראשונה של 94' ו–211 אלף שקל ברבעון השני.

גיורא שולמן ושלמה בר, בעלי השליטה והמנכ"לים המשותפים, אינם מרבים מידע לגבי גודל תיק ני"ע של החברה, אלא מסתפקים בציון העובדה שכספי ההנפקות הושקעו בעיקר בפיקדונות שקליים לזמן קצר. זאת עקב הערכת המנהלים, כי "שוק ההון נמצא במחירים גבוהים ומהווה סיכון למשקיע בר". נאחז שולמן ובר על קריאה נבונה של המגמות בשוק ההון מובנת, על רקע התוצאות הקטסטרופליות של השקעות חברות עתירות ותק וניסיון כאי.די.בי פיתוח או מגדל. לעומת זאת, בכל הקשור למהלך התפעולי של החברה מאז ההנפקה ולשימוש בכספים שגויסו יש לשולמן ולבר פחות סיבות לשביעות רצון. וזה כמובן, מזכיר את דעת המנהלים על המחירים בשוק. נראה שהמחיר שבו הנפיקו חברתם אינו יוצא מן הכלל.

אס.טי.ג'י – המחצית הראשונה (באלפי שקלים)	'94	'93
הכנסות מעמלות	3,705	5,181
– ממכירה	5,489	–
הוצאות	3,953	2,456
רווח תפעולי	1,213	2,725
הוצאות מימון	(129)	50
רווח נקי	908	1,608
רווח למניה (ש"ח)	0.23	0.57
מחיר המניה (ש"ח)	8.97	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.42	
הון עצמי	17,900	
שווי שוק	35,800	

אס.טי.ג'י, העוסקת בייצוג של מאה יצרני רכיבים, סימולטורים למעבדות אבטחת איכות ומכשירי קשר בתחום האוויר והמיקרוגל, הונפקה במכפיל 13 ובהנחה של עונתיות במכפיל 21. השוק קלט את ההנפקה בחיתום יתר של פי 740, משום שהשתכנע שהחברה – שהונפקה על פי שיעור רווח תפעולי של 35.8% – תיהנה ב–94' מצמיחה חזקה אצל חברות ההיי־טק וכמיותר של תקשורת הנתונים, שוק היעד של חברות הרכיבים מסוג אס.טי.ג'י, רפק וטלסים.

סיבה אחרת לנכונות המשקיעים לרכוש את ההנפקה היתה העובדה הפשוטה, שבסוף נובמבר 93' המתחרות – רפק וטלסים – נסחרו במכפיל מפולפל אף יותר. אך בכל שנקפו הרבעונים התברר, כי תעשיית האלקטרוניקה אמנם מתרחבת, אך שיעורי הרווחיות התפעולית באס.טי.ג'י הולכים ומתכווצים: 12.2% ברבעון הראשון של 94' ו–13.5% מהמחזור ברבעון השני. בעקבות הרעה בעסקי החברה השיל השוק 51.8% ממחירה מתחילת השנה, אלא שהקיטון ברווחיו של החברה היה מהיר יותר, והתוצאה היא, שלאחר שני רבעונים מאכזבים מחליפה אס.טי.ג'י ידיים במכפיל 24.2.

מתחרותיה של אס.טי.ג'י לענף הרכיבים השכילו להפיק תועלת מהצמיחה בענף. טלסים, למשל, הגדילה את הרווח התפעולי שלה ב–52.8%. וכך, לאחר ירידה של 39.9% מראשית 94', היא נסחרת במכפיל 14.9, למרות הפסד של 1.5 מיליון שקל בבורסה. גם רפק הגדילה את הרווח לפני מס במגזר הרכיבים ב–66.2% בהשוואה למחצית הראשונה של 93'. תיקון הערכת השוק כלפי רפק הוריד את מחירה ב–53.1% מתחילת השנה, אך מכפילה אסקטיודי בהרבה מזה של אס.טי.ג'י – 14.6. מנהל החברה הסביר את הנסיגה ברווחיותה התפעולית בירידה של 28.5% בעמלות, מכיוון שהחברה אינה יכולה לצפות את מועד גביית העמלות מפעילותה כסוכנת, ומגידול של 37.4% בהוצאות ההנהלה והכלליות ביחס לרבעון הקודם.

בניגוד להרעה התפעולית, נושא ייעוד תמורת ההנפקה אינו זוכה להתייחסות מצד שולמן ובר בסקירת המנהלים. הנפקות, אנו אומרים, ולא הנפקה – שכן בר ושולמן מיהרו לנצל את העלייה בשער המניה להנפקה נוספת של אג"ח אופציות בפברואר 94'. ההנפקה הזרימה לקופת החברה 10 מיליון שקל נוספים, שהגבירו את "תעוקת המזומנים" של החברה, שגייסה בתוך 4 חודשים 19 מיליון שקל מהציבור.

דו"ח תזרים המזומנים מלמד, שכספי ההנפקה לא שימשו לגידול מהותי במלאי או באשראי ללקוחות כמצופה להתרחבות. אס.טי.ג'י אף לא ניצלה את הירידה האינטנסיבית עם שוק האלקטרוניקה כדי להשקיע בחברת START-UP, כנהוג במקומותינו, נותב חלק קטן מכספי ההנפקה להשתלבות בשיעור 10% ברכישת 45 דונם מתע"א, שהוכיל גרנד מנטר האלוני חץ. נוכח השימוש המאופק בתמורת ההנפקה, ייתכן שמשקיעי אס.טי.ג'י יתהו אם לא עדיף היה להשקיע ישירות באלוני חץ או בחברה נדל"ן אחרת.

יורם גביזון

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שווקים

ירידות לדולר ולדאו ג'ונס

על רקע התחדשות החששות לאינפלציה בארה"ב במילנו ובהונג קונג היו עליות, מסיבות מקומיות

מאת אירית השביה

וול סטריט

בסוף שבוע המסחר נסגר מדד דאו ג'ונס בירידה על רקע התחד־שות החששות מפני האצת האינ־פלציה בארצות הברית.

החששות הללו נבעו מנסיקה תלולה בשיעור הניצולת של המי־כון במפעלים האמריקאיים.

באוגוסט זינקה הניצולת ל-84.7%, בהשוואה ל-84.3% ביולי. פירושו של דבר, שהמפעלים האמריקאיים עובדים זה שלושה חודשים בקירוב למלוא כושרם.

רמת ניצולת של 84% נחשבת אינפלציונית במשרדים הכלכלי־ים של הממשל האמריקאי.

כאשר מצרפים את הנתונים הללו לעליית מדד המחירים לצר־כן בארצות הברית באוגוסט, נוצ־רת תמונה שמצביעה על האצת האינפלציה.

כתוצאה מן החששות הללו, נרשם שינוי חד ברמת התשואה של איגרות החוב של הממשל האמריקאי ל-30 שנה. התשואה עליהן היתה ביום שישי 7.80% – וזו הרמה הגבוהה ביותר מאז 24 ביוני 1992.

מדד דאו ג'ונס צנח בסוף שבוע המסחר ב-20 נקודות וכך נמחק שליש מן העליות שנרשמו במדד זה ביום חמישי.

סקר שעשתה אוניברסיטת מי־שיגן לגבי מצב הרוח של הצרכ־נים בארצות הברית בתחילת ספטמבר, רשם רמה של 92.2, בהשוואה ל-91.7 באוגוסט.

גם הציפייה לפלישה להאיטי יצרה מתח ברחוב, כמובן מאליו, ואולם ברוקרים בוול סטריט אמרו כי השפעתו של האירוע המדיני הזה על השוק היתה זניחה.

מטבעות

הדולר ירד בסוף השבוע, כמו שירדו שערי המניות בוול סטריט, על רקע התחדשות החששות מפני האצת האינפלציה בארצות הב־רית. (ראה לעיל).

כאשר נסגר המסחר בסוף הש־בוע בניו יורק היה שער החליפין של הדולר 1.5450 מארק, בהשוו־אה ל-1.5470 מארק בשעת הפתי־חה ול-1.5495 מארק ביום חמישי.

מול הין היה שער הדולר 99, לעומת 99.25 בשעת הפתיחה ו-99.50 ביום חמישי.

הדולר נסגר בשער של 1.2825 פרנק שווייצי, בהשוואה ל-1.2835 פרנק שווייצי ביום חמי־שי. הליש"ט זינקה מ-1.5675 דו־לר ל-1.5795 דולר.

הדולר האוסטרלי נסגר בשער של 0.7448 דולר, לעומת 0.7431 ביום חמישי. בהשוואה לדולר הקנדי עלה שערו של הדולר האמ־ריקאי מ-1.3498 ביום חמישי ל-1.3505 ביום שישי.

מדד המטבע של מורגן, המבו־סס על 1990, עמד ביום שישי על 95.3%, לעומת 95.9% ביום ה'.

כלכלנים בניו יורק שאלו אם פדרל ריזרב יוכל להמתין עד נו־במבר קודם שיעלה את שיעור הריבית על הדולר כדי להיאבק באינפלציה.

אירופה

בלונדון ירד מדד פייננשל טיי־מס וירידה זו היתה של קרוב ל-48 נקודות, ונסגר ברמה של 3,065.1 נקודות – הרמה הנמוכה ביותר מאז 14 ביולי. בין הסיבות שעלי־הן הצביעו סוחרים בסיטי: הירי־דות בוול סטריט, והחששות מאינפלציה בבריטניה ומהעלאת שיעורי הריבית במסגרת המלחמה בה.

בפרנקפורט ירד מדד דקס אל מתחת ל-2,100 נקודות, בפעם הראשונה מאז 18 ביולי, בעיקר על רקע הירידות בארצות הברית.

גם בפאריס היו ירידות חדות לאחר שנתקבלו הידיעות מוול סטריט. סוחרים בצרפת חוששים מפני העלאת הריבית על הדולר אשר השפעתה תכה גלים גם באי־רופה. מדד סי.אי.סי ירד ב-2.67%. מחזור העסקות היה 3.8 מיליארד פרנק.

המניה היחידה שנרשמה בה עלייה היתה סן־גובן, שפרסמה תוצאות טובות מן התחזיות למח־צית הראשונה של השנה.

מניית טוטל ירדה בגלל מימוש רווחים לאחר עליות שהיו בעת האחרונה. משקיעים אמריקאים רכשו מניה זאת בעקבות תערוכה נודדת מרשימה של מוצרי טוטל בארצות הברית.

מניית ליונז דז או ירדה לשפל שלא היה כמוהו מתחילת השנה.

חברת מועדון הים התיכון (קל־אב מד) דיווחה על עלייה בשיעור 75% במכירות בתשעה החודשים הראשונים של השנה, ואולם ביום ששי עדיין לא השפיעה ידיעה זו על המניות שלה.

במילנו עלה מדד מיבטל ב-1.25% למרות ההשפעה השלילית של הירידות בוול סטריט. אחת הסיבות החשובות שעליה הצביעו ברוקרים מקומיים, היתה ביקושים הקשורים לתחילת חודש המסחר החדש, ואולם הסיבה העיקרית למצב הרוח המרומם באיטליה הי־תה דו"ח חיובי במיוחד של מונ־טדיסון, שעברה מהפסדים לרווחים. החברה דיווחה על רווח בסך 289 מיליארד דולר בחודשים ינואר־יוני. מניית החברה הענקית הזאת עלתה ב-2.97% והמניה של החברה־האם פרוצי עלתה ב-4.21%. העליות הללו משכו כלפי מעלה את מניות התעשייה האח־רות.

המניות של חברות הביטוח הד־סיפו ועשו חיל על רקע הרפורמה המתוכננת בקרנות הפנסיה, שלה־ערכת הענף תועיל לתוכניות פנ־סיה פרטיות. מניית גנרלי עלתה ב-2.14%.

מניית אוליבטי ממשיכה לר־דת. בסוף השבוע הסתכמה הירידה ב-0.96%.

מזרח רחוק

בבורסה של טוקיו היו ירידות בסוף השבוע, אבל שם זקפו זאת ברוקרים לחובת היצעים מצד חב־רות לקראת סגירת ספרים למח־צית השנה, ב-30 בספטמבר.

מדד ניקיי ירד ביותר מ-123 נקודות וברוקרים רבים אמרו כי אינם צופים התאוששות למדד זה בימים הקרובים. לדבריהם, הם ימשיכו לעמוד בצד השבוע.

בהונג קונג עלה מדד האנג סנג ביותר מאחוז בעקבות גל של ביק־ושים בשעות המסחר האחרונות. נפח המסחר היה 3.92 מיליארד דולרים של הונג קונג, בהשוואה ל-3.44 מיליארד דולר ביום חמי־שי. למרות הגידול הניכר במחזור העסקות אמרו סוחרים שהפעילות היתה שקטה ברוב שעות היום וכי משקיעים עדיין נוקטים עמדות המתנה עד לפרסום התוצאות העסקיות של חברת הנדל"ן המוד־לה הונג קונג לנד. אחרי שנסגרה הבורסה דיווחה החברה על עלייה של 95%. ברווחיה במחצית הרא־שונה של השנה. בינתיים, ירדה המניה של הונג קונג לנד ב-20 סנט ל-20.75 דולרים מקומיים.

ברוקרים רבים אמרו שהם חו־ששים מהתחדשות המתח ביחסים שבין סין ובין בריטניה בנוגע לע־תיד המושבה, שעומדת לחזור לי־די סין ב-1997. אחד המשקיעים אמר: "לא מוצאת חן בעיני העוב־דה שממשלת סין מפעילה לחץ מדיני על ידי ניסיון לפגוע בעס־קים". הכוונה לכוונתה של ממש־לת סין, כי שיתופה של חברת ג'ארדין מאתיסון בפרויקט הגדול של נמל מכולות חדש, פסול בעי־ניה שכן אין לחברה הזאת ניסיון בהפעלת נמל מכולות.

מניית ג'ארדין מאתיסון היתה המניה המבוקשת במסחר בסוף השבוע, ושערה עלה ברבע דולר של הונג קונג לרמה של 74.50 דולר במחזור של קרוב ל-296 מי־ליון דולרים מקומיים.

סחורות

חבית נפט מסוג הצפוני (ברנט) נסחרה ב-15.35 ד' (ספוט) – 15 סנט יותר מביום ה'.

הזהב עלה בניו יורק בשני דול־רים לאונקייה ונסחר במחיר 391.31 דולר האונקייה (ספוט).

הכסף עלה בניו יורק ב-4.1 סנ־טים ל-541.7 סנט לאונקייה.

בשוק המתכות התעשייתיות היו עליות לכל אורך הקו, בלונדון – למעט בדיל. מחיר האלומיניום היה הטוב ביותר זה 40 חודש. מחיר הנחושת עלה לשיא של שנ־תיים. האבץ קבע שיא של 7 חו־דשים.

התקשורת בשירות הצמיחה (ב)

מאת אל גור
סגן נשיא ארצות הברית

ואשינגטון (יוסי"א. מיוחד ל"הארץ"). יש שטוענים כי משק מפגר אינו יכול לפתח תקשורת מתקדמת. אני מאמין שההיפך הוא הנכון. תקשורת מפגרת מעכבת פיתוח כלכלי. משום כך אסור לנו להיות שאננים לנוכח הפער בין מדינות מפותחות ומתפתחות, אם זה במספר הטלפונים לכל אלף תושבים ואם זה בשימוש בטכנו־לוגיות חדשות כמו רשתות מוש־בים מהירות או ועידות וידאו.

ארצות הברית התחייבה לשתף פעולה עם מדינות אחרות בתחום הזה.

איך נוכל לשתף פעולה בסי־לוק המחסומים בדרך לפיתוח תש־תית המידע הבינלאומית (GII) על פי ראשי התיבות הלועזיים של Global Information Inf-astructure), לרבות מימון והכש־רה? בין הדברים שמדינות מתועשות יכולות לעשות: להשת־מש ב-GII לשיתוף פעולה טכני בין המדינות המתועשות ובין המ־דינות המתפתחות; תשתית המי־דע הגלובלית יכולה לעזור לסוכנויות פיתוח לקשר מומחים מכל המדינות ולאפשר להם לפ־תור בעיות משותפות; מוסדות רב־לאומיים כמו הבנק העולמי יכולים לעזור למדינות לממן את הבנייה של תשתית תקשורת; אר־צות הברית עזרה בהעמדת ידע טכנולוגי נחוץ בתחומים אלה. הממשל ועסקים פרטיים בארצות הברית עזרו למכון להכשרה בתק־שורת להכשיר יותר מ-3,500 בע־לי מקצוע בתקשורת מן העולם השלישי. מדינות אחרות וארגונים בינלאומיים יכולים גם הם לבנות תוכניות כאלה.

כדי לקשור את GII למאמץ להגן על הסביבה בעולם, אפשר להשתמש בתקשורת לחיזוק הק־שרים בין אנשים וליצור רשת גלובלית של מידע סביבתי.

GII יכולה לספק לנו את המי־דע הדרוש לשיפור דרמטי של איכות החיים בעולם כולו. על ידי קישור מרפאות ובתי חולים, היא יכולה להביא לרופאים שמטפ־לים בחולים, גישה למידע הטוב ביותר על מחלות וטיפולים.

על ידי התראה מוקדמת על אסונות טבע כמו התפרצויות געש או טייפונים, יכולה GII להציל חייהם של בני־אדם רבים.

ועל ידי חיבור כפרים ועיירות היא יכולה לעזור לבני אדם להת־ארגן ולעבוד יחד לפתרון בעיות מקומיות האזוריות, החל בשיפור אספקת המים וכלה בבניעת חיסו־לם של יערות.

כדי לעזור, להגן ולשמור את ההופש הדמוקרטיה, עלינו להפוך את פיתוח התקשורת לחלק בלתי נפרד מפיתוחה של כל מדינה.

(חלק שני ואחרון)

השערים בזמן הסגירה

מטבעות

מערכת מוניטרית אירופית

מטבע	שער מול המארק	יחס הבחנות בין המטבעות
גילדן הולנדי	1.121225	5.34
פרנק בלגי	20.58	5.03
מארק גרמני	1	4.81
לירה אירית	2.4	4.22
פרנק צרפתי	3.4182	2.82
אסקודו פורטוגלי	101.82	1.9
כתר דני	3.9445	1.36
פזטה ספרדית	82.95	0

שערי חליפין ניו יורק

מטבע	קנייה	פורוורד 3 חודשים קנייה	פורוורד 3 חודשים מכירה
מארק	1.5465	1.5455	1.5462
פרנק שווייצרי	1.2822	1.2815	1.2785
ליש"ט*	1.5815	1.5805	1.5785
ין	99	98.9	98.94
דולר קנדי	1.3505	1.35	1.3515
פרנק צרפתי	5.283	5.281	5.2894
אקו*	1.2405	1.2385	1.2368
ד' אוסטרלי*	0.745	0.7445	0.7433
ד' סינגפור	1.4837	1.483	1.4801
לירטה	1562.75	1561.75	1562.39

*כמטבע דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	5.063%	5.438%	5.938%
שטרלינג	5.763%	6.292%	7.250%
ין	2.375%	2.490%	2.750%
פר"ש	4.021%	4.313%	4.750%
מארק	5.080%	5.250%	5.643%
אקו	5.938%	6.313%	6.969%
פר"צ	5.625%	5.938%	6.391%
גילדן	5.070%	5.240%	5.630%
ד' קנדי	5.430%	5.870%	6.750%

ריבית הבסיס (פריים) בארה"ב: 7.75%

יורודולר – פרנקפורט

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	5.060%	5.060%
6 חודשים	5.500%	5.250%
1 שנה	6.060%	5.660%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאים

תקופה	תשואה
3 חודשים	4.73%
שנה	5.80%
10 שנים	7.51%
30 שנה	7.78%

בורסות

בורסה	מדד	נעילה	שינוי בנקודות	שינוי ב-%	שער גבוה	שער נמוך	שינוי ב-% מ-30.12.93
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3933.35	-20.53	-0.52%	3955.22	3894.66	4.78%
	S&P 500	471.19	-3.62	-0.76%	474.81	470.06	1.01%
טוקיו	ניקיי 225	19796.26	-123.12	-0.62%	19972.59	19795.26	13.66%
הונג קונג	האנג סנג	9968.52	105.88	1.07%	9968.52	9882.51	-16.15%
סינגפור	סטרייטס טיימס	2297.18	16.34	0.72%	2297.18	2281.22	-5.30%
לונדון	FTSE 100	3065.1	-47.6	-1.53%	3133.3	3064.6	-10.34%
פרנקפורט	דקס	2118.73	4.75	0.22%	2138.65	2114.23	-6.53%
פאריס	CAC 40	1924.59	-52.71	-2.67%	1986.68	1919.51	-15.14%
מילנו	MIBTEL	10784	133	1.25%	10922	10782	7.84%
ציריך	SMI	2603.3	-25.3	-0.96%	2644.3	2599.2	-11.99%
אמסטרדם	EOE	407.58	-4.03	-0.98%	412.16	406.15	-1.61%

סחורות

מתכות יקרות

ניו יורק	מחיר	שינוי
זהב ספט' (דולר לאונקייה)	389.9	0.6
כסף ספט' (סנט לאונקייה)	541.7	4.8
פלטינה אוקט' (דולר לאונקייה)	415	2

לונדון	מחיר
זהב (דולר לאונקייה)	390.7
כסף (סנט לאונקייה)	5.51
פלטינה (דולר לאונקייה)	415.5
פלדיום (דולר לאונקייה)	151

ניו יורק (סנט לליברה)	מחיר	שינוי
רכז תפוזים נוב'	86.95	-0.2
כותנה אוקט'	70.03	-1.55
קפה דצמ'	221.8	9.4
קקאו דצמ' (דולר לטונה)	1338	-12
סוכר אוקט'	12.65	

גרעינים ובקר שיקגו	מחיר	שינוי
פולי סויה נובמ' (סנט לבושל)	553.25	-4.25
חיטה דצמ' (סנט לבושל)	389.5	6
תירס דצמ' (סנט לבושל)	217.75	-0.5
בקר חי אוקט' (סנט לליברה)	69.875	0.45

מתכות תעשייתיות לונדון (דולר לטונה)

	מחיר
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2496
בדיל ספוט (דולר לטונה)	621.3
עופרת ספוט (דולר לטונה)	621.5
אבץ ספוט (דולר לטונה)	1012
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1583.8
ניקל ספוט (דולר לטונה)	6444

נפט (מחיר חבית בדולרים)

	מחיר
ברנט ספוט	15.35
ברנט נובמ'	16.05
דובאי ספוט	14.75
מארין ספוט	13.65
טקסס קרוד ספוט	16.85
נפט לחימום ספוט	44.25

מוצרים מזוקקים (דולרים לטונה)
איכות ים תיכון (מקביל לאיכות לחימום):

	מחיר
בנזין (עופ' 0.15)	184
נפטא פרב	147

סחורות רכות

לונדון	מחיר	שינוי
קפה נובמ' (דולר לטונה)	3931	54
קקאו דצמ' (ליש"ט לטונה)	986	-
גומי אוקט' (דולר לקילו)	133	-0.25

מדד CRB (של 21 סחורות, ארה"ב)

נעילה	שינוי	שינוי ב-%
229.18	0.28	0.12%

תתקשר עכשיו!
המטען שלך ינחת מחר על הבוקר בניו יורק

שערי מטבע חוץ / 16.9.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קנייה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קנייה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קנייה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות לאומי קנייה	העברות לאומי מכירה	העברות הפועלים קנייה	העברות הפועלים מכירה	העברות דיסקונט קנייה	העברות דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	שינוי חודש	מתחילת השנה	12 חודשים
1 דולר ארה"ב	2.95	3.09	2.96	3.10	2.95	3.06	3.0015	3.0438	3.0059	3.0434	3.0021	3.0459	3.0250	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 מארק גרמני	1.90	1.99	1.92	2.00	1.92	2.02	1.9371	1.9644	1.9418	1.9592	1.9396	1.9666	1.9518	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 לירה שטרלינג	4.61	4.82	4.65	4.86	4.67	4.89	4.6979	4.7642	4.7086	4.7753	4.7037	4.7695	4.7311	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 פרנק צרפתי	0.55	0.58	0.55	0.59	0.55	0.58	0.5667	0.5747	0.5682	0.5765	0.5675	0.5754	0.5710	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
100 ין יפני	2.97	3.12	2.98	3.12	2.98	3.12	3.0263	3.0390	3.0271	3.0698	3.0294	3.0715	3.0483	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 גילדן הולנדי	1.70	1.78	1.70	1.78	1.71	1.79	1.7280	1.7523	1.7320	1.7565	1.7234	1.7474	1.7413	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 פרנק שווייצרי	2.29	2.40	2.30	2.41	2.32	2.43	2.3313	2.3641	2.3347	2.3677	2.3339	2.3664	2.3486	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 כתר שוודי	0.39	0.41	0.40	0.42	0.39	0.42	0.4013	0.4069	0.4020	0.4078	0.4016	0.4072	0.4039	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 כתר נורבגי	0.43	0.45	0.44	0.46	0.43	0.46	0.4415	0.4477	0.4422	0.4485	0.4421	0.4483	0.4450	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 כתר דני	0.48	0.51	0.48	0.51	0.48	0.51	0.4911	0.4980	0.4923	0.4993	0.4976	0.4987	0.4949	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 מארק פיני	0.59	0.62	0.59	0.62	0.59	0.62	0.6050	0.6135	0.6053	0.6139	0.6035	0.6119	0.6092	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 דולר קנדי	2.18	2.29	2.19	2.29	2.18	2.28	2.2212	2.2525	2.2254	2.2568	2.2183	2.2493	2.2395	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 דולר אוסטרלי	2.17	2.29	2.16	2.32	2.18	2.30	2.2325	2.2640	2.2378	2.2694	2.2371	2.2683	2.2538	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 ראנד דרא"פ	0.69	0.87	0.61	0.86	0.68	0.86	0.8432	0.8556	0.8451	0.8571	0.8454	0.8572	0.8508	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
10 פרנק בלגי	0.93	0.97	0.92	0.98	0.93	0.98	0.9415	0.9548	0.9423	0.9556	0.9425	0.9556	0.9484	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
10 שילינג אוסטרי	2.70	2.83	2.71	2.84	2.73	2.87	2.7500	2.7895	2.7577	2.7967	2.7561	2.7944	2.7736	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1000 לירטה איטל'	1.88	1.99	1.89	2.01	1.91	2.00	1.9203	1.9474	1.9238	1.9510	1.9226	1.9494	1.9338	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
100 פזטה ספרדית	2.28	2.43	2.32	2.47	2.32	2.43	2.3376	2.3706	2.3402	2.3733	2.3375	2.3701	2.3534	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 (ECU)	---	---	---	---	---	---	3.6864	3.7384	3.6938	3.7460	3.6836	3.7348	3.7173	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 דינר ירדני	4.21	4.47	4.18	4.47	---	---	---	---	---	---	---	---	4.3106	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
10 לירה לבנונית	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0.0178	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 לירה מצרית	0.86	0.91	0.86	0.92	---	---	---	---	---	---	---	---	0.9756	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 סל המטבעות	---	---	---	---	---	---	3.3510	3.3980	3.3561	3.4035	3.3524	3.3991	3.3750	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 16.9.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקית	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	---	0.6394	1.5499	0.9924	1.2860	5.2977	1.7372	1.5641	3.1898
1 לירה שטרלינג	1.5641	---	2.4241	1.5521	2.0145	8.2860	2.7171	2.4466	4.9887
1 מארק גרמני	0.6452	0.4125	---	0.6403	0.8310	3.4182	1.1209	1.0091	2.0580
100 ין יפני	1.0077	0.6443	1.5618	---	1.2979	5.3381	1.7506	1.5763	3.2142
1 פרנק שווייצרי	0.7764	0.4964	1.2033	0.7705	---	4.1191	1.3488	1.2145	2.4760
1 פרנק צרפתי	0.1888	0.1207	0.2926	0.1873	0.2431	---	0.3279	0.2953	0.6024
1 גילדן הולנדי	0.5756	0.3680	0.8922	0.5712	0.7414	3.0496	---	0.9005	1.8366
1000 לירטה איטל'	0.6393	0.4087	0.9908	0.6344	0.8234	3.3867	1.1105	---	2.0390
10 פרנק בלגי	0.3135	0.2005	0.4859	0.3111	0.4038	1.6609	0.5447	0.4904	---

עכשיו כל לילה לניו יורק
עם בואינג 747-400
תל-אביב - 03-6917211

השמים פתוחים
EL AL אל על
CARGO מטענים

בנק ישראל
BANK OF ISRAEL

הודעה לציבור

בערב חג הסוכות ובימי חול המועד
תשנ"ה (19.9 עד 27.9)

יהיו שירותי הקופות
סגורים לקהל

בבנק ישראל
בירושלים ובתל-אביב

פולומון אחזקות בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית רגילה של בעלי המניות

ניתנת בזה הודעה לכל בעלי המניות בחברה כי ביום 10.10.94 בשעה 9.00 תתקיים במשרד מעון פריגט משרד עורכי דין, מגדל השעונאים, רחוב השמונאים 100, תל-אביב אסיפה כללית שנתית רגילה של בעלי המניות בחברה.

על סדר יומה של האסיפה יעמדו הנושאים כדלקמן:

1. דו"ח הדירקטוריון.
2. דיון במאזן ליום 31.12.93 ובדו"ח רווח והפסד לתקופה 1.1.93-31.12.93
3. קביעת מספר חברי הדירקטוריון ומינוי חברי דירקטוריון.
4. קביעת שכר הדירקטורים.
5. מינוי רו"ח לחברה וקביעת שכרו.
6. אישור הוצאת ערבות בלתי מוגבלת לחברת אחזות בע"מ ששחרור בעל עניין מערבותו האישית לאחזות בע"מ.
7. דיון בעניינים שניתן לדון בהם באסיפה כללית רגילה.

אם כעבור חצי שעה מן המועד שנקבע לאסיפה לא ימצא המנין החוקי, תדחה האסיפה מאליה בשבוע אחד, לאותה שעה ובאותו המקום דהיינו ליום 17.10.94 שעה 9.00, ואם באסיפה הנדחית לא ימצא מנין חוקי כעבור חצי שעה מן המועד הקבוע לאסיפה, כי אז שני חברים בעלי זכות הצבעה, הנוכחים בעצמם או על ידי באי כוח, יהוו מנין חוקי ויהיו רשאים לדון בעניינים שלמענם נקראה האסיפה.

בעלי המניות רשאים להצביע בעצמם או באמצעות בא כוחם אשר הוסמך כדין על ידי יפוי כח, אותו יש להפקיד במשרדי החברה לפחות 48 שעות לפני מועד האסיפה, ובמקרה של תאגיד על ידי נציג שהוסמך כהלכה.

בפקודת הדירקטוריון

רשתות וברזל לבנין
מיוצרים ומשווקים ע"י החברה המובילה בענף
חברת יעקבי ברזל לבטון
רמת אליהו ראשל"צ (03) 9610931
38 שנה של פעילות

מיטב
יועצי השקעות וניירות ערך בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף
מיטב מט"ח-קרן נאמנות לתשלומים שוטפים
קרן פתוחה
תשקיף

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, ניתנת באה הודעה כי פורסם תשקיף ובו הצעה לציבור

מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע"נ בתעודות השתתפות רשומות על שם של יחידה אחת או יותר, המוצעות במחיר היסודי, כפי שיקבע מעת לעת, בתוספת שעור הוספה של 1.5%, או שעורי הוספה אחרים, כמפורט בפרק א' בתשקיף.

היחידות האמורות מוצעות כדלקמן:

(א) הצעה במחיר מופחת
החל מ-18.9.94 ועד 31.12.94 שעה 11.00 מוצעות היחידות במחיר היסודי בתוספת שעור הוספה של 0.5%.

(ב) הצעה רגילה
החל מ-31.12.94 שעה 11.00 ועד 17.9.95 מוצעות היחידות במחיר היסודי בתוספת שעור הוספה של 1.5% או שעורי הוספה אחרים, כמפורט בפרק א' בתשקיף.

הגשת בקשות
הבקשות לרכישת היחידות המוצעות תוגשנה למנהל הקרן באמצעות בנק אגוד לישראל בע"מ, רחוב אחוזת בית 6 תל-אביב, או באמצעות חברים אחרים של הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

מדיניות ההשקעות של הקרן (ראה פרק ו' בתשקיף)
1. (א) לפחות 50% מנכסי הקרן יהיו אגרות חוב נסחרות במטבע חוץ ואגרות חוב צמודות למטבע חוץ.
(ב) הוראות ס"ק (א) לסעיף זה ניתנות לשינוי על ידי תיקון הסכם הנאמנות ללא צורך באישור אסיפה כללית של בעלי היחידות.
2. מנהל הקרן רשאי לרכוש בעבור הקרן ניירות ערך זרים ואופציות זרות בשעור שלא יעלה על 10% מכלל נכסי הקרן (ראה סעיף 4 לפרק ו' בתשקיף).
3. מנהל הקרן רשאי לקנות ולמכור בעבור הקרן אופציות (OPTIONS), על פי הוראות הדין:
(א) סך כל שווין של אופציות רכישה ואופציות מכירה המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף (אופציות CALL 1), לא יעלה על 10% מסך כל נכסי הקרן.
(ב) סך כל שווין של אופציות רכישה על נכס בסיס מסוים המוחזקות בקרן, בתוספת סך כל שווים של כתבי האופציה על אותו נכס בסיס המוחזקים בקרן, לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן, וסך כל שווין של אופציות מכירה על נכס בסיס לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן. הוראות אלה לא יחולו על אופציות שנכס הבסיס שלהן הוא מדד ניירות ערך.
פרטים בדבר מהות האופציות והסיכונים הכרוכים בהשקעה בהן מובאים בסעיף 3(ב) לפרק ו' בתשקיף.
4. (א) מנהל הקרן יהיה רשאי, כפוף להוראות הדין, כאשר הוראות אלה יאפשרו זאת, ולהוראות הסכם הנאמנות, לרכוש, למכור וליצור בעבור הקרן חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים.
(ב) אם יתחיל מנהל הקרן לרכוש, למכור וליצור חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים, יגיש על כך מנהל הקרן דו"ח מיידי, לפחות שבעה ימים מראש ויפרסם זאת בשני עתונים יומיים בשפה העברית הנפוצים בישראל.

ההשקעות העיקריות של הקרן בשנה שנסתיימה ב-30.6.94
ממוצע ההשקעות העיקריות של הקרן (לפי שעורי ההתחזקות בסוף כל חודש) בשנה שנסתיימה ב-30.6.94, היה כמפורט בזה:

	ב-% מסה"כ נכסי הקרן
אג"ח ממשלתיות צמודות מט"ח	58
מניות	14
אג"ח ממשלתיות צמודות מדד	12
אג"ח קונצרניות צמודות מט"ח	7
אג"ח להמרה	3
כתבי אופציה	3
מזומנים	3
מ.ק.מ.	2

חלוקה חדשית של התשלומים (ראה פרק י"ג בתשקיף)
פרטים בדבר חלוקת התשלומים החדשיים בגין יחידות הקרן, מובאים בפרק י"ג בתשקיף. התשלומים האמורים ניתנים להעשות מתוך רווחי הקרן, לרבות מתוך הפרשי המדד והפרשי שער שנצברו בקרן וכן מאמצעים אחרים של הקרן, גם אם בתקופה האמורה נעשו התשלומים, לא נצברו רווחים בקרן.

נתונים על השינוי במחיר הפדיון של יחידות הקרן בהשוואה לשינויים במדדים שונים:

	שעור השינוי בשנה שנסתיימה ביום: 30.6.94 (ב-%)	שעור השינוי בשנה שנסתיימה ביום: 30.6.95 (ב-%)
מחיר הפדיון של יחידות הקרן כפי שמורסם בגליון השערים של הבורסה, לאחר תאום עקב חלוקת תשלומים במזומנים	-4.0	16.6
מדד אג"ח ממשלתיות צמודות מט"ח	7.9	14.7
מדד המניות הכללי	-23.9	43.6
מדד אג"ח ממשלתיות צמודות מדד	14.3	5.1
מדד אג"ח קונצרניות צמודות מט"ח	7.1	22.4
מדד המחירים לצרכן (לפי המדד בגין החודש האחרון בכל תקופה)	11.2	11.2

השכר השנתי של מנהל הקרן והנאמן (ראה פרק ו' בתשקיף)
על פי הסכם הנאמנות זכאי מנהל הקרן לקבל שכר שנתי השווה ל-4% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן בניכוי ההתחייבויות. אך כל עוד לא יוסכם אחרת בין מנהל הקרן לבין הנאמן, מקבל מנהל הקרן שכר שנתי השווה ל-3% מהשווי האמור.
על פי הסכם הנאמנות זכאי הנאמן לקבל ומקבל שכר שנתי השווה ל-0.25% מהשווי האמור, כפוף למינימום של 296.3 ש"ח לשנה בהתאם למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין יולי 1994.
לכן השכר השנתי של הנאמן יהיה מעל 0.25% מהשווי האמור כל עוד שווי נכסי הקרן יפחת מ-6,163,040 ש"ח מותאם למדד יולי 1994.
עותק מהתשקיף יועבר למרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אגוד לישראל בע"מ ואצל כל חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

תאריך התשקיף: י"ג בתשרי תשנ"ה
18 בספטמבר 1994

מנהל הקרן: מיטב-ניהול קרנות נאמנות (1982) בע"מ
הנאמן: החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ

בעולם

"של" מצאה גז טבעי במצרים

שאהיד (ע'ד). חברת "של" גילתה 1,263 מיליארד רגל מעוקב של גז טבעי במדבר המערבי של מצרים ותתחיל בדיונים על פיתוח שדה גז עצום זה בהמשך החודש.

החברה הודיעה בשבת כי הגילוי בשורת עבודות ומטרותו הם תוצאה של חיפושים שנמשכו יותר מ-5 שנים והשקעות של 140 מיליון דולר.

"לפני סוף ספטמבר תקיים הנהלת "של" במצרים דיונים עם הנהלת "של" בהולנד על פיתוח שדות הגז בעבודתה ומטרותו", נאמר בהודעה.

עוד נמסר כי "של" כבר מפיקה שליש מן הגז הטבעי הנצרך במצרים וכי הפיתוח של שני השדות החדשים יביאו להפקה של 500 מיליון רגל מעוקב ביום, כמות אנרגיה השווה ל-100,000 חביות נפט גולמי.

התפוקה הכוללת של גז טבעי במצרים מגיעה ל-1.2 מיליון רגל מעוקב ליום. ממשלת מצרים מעודדת את השימוש בגז טבעי על מנת לשחרר ליצוא את הנפט שהיא מפיקה.

עבר שבוע / רפי פרסיץ

תם עידן קיצוצי הריבית

ייקור הריבית בבריטניה הוא ביטוי מוחשי לכך שהעולם המתועש מצוי בשלבים (שונים) של היחלצות מהאטה/ממיתון ומורה כי מעתה ואילך תיטה מטוטלת הריביות כלפי מעלה

האירועים המרכזיים בשבוע שחלף, שהקרינו (מן הסתם, יד סיפו להקרין) על השווקים, היו ייקור הריבית הבסיסית (לראשונה זה כחמש שנים) בבריטניה מ-5.25% ל-5.75%, ותוצאות הבחירות בקוויבק שבקנדה.

תפנית מחזורית

כחמש העלאות רצופות בריבית הדולרית בארה"ב מאז פברואר, משקפת העלאת הריבית הלי"שטית בבריטניה מהפך בגלגל המחזוריות המאפיין את תנודותיה של כלכלת העולם מאז ומתמיד.

מאחר שקצב ההתאוששות/הצמיחה במדינות המתועשות אינו זהה או הרמוני, אך טבעי שמדינות כארה"ב ובריטניה, שנקלעו ראשונות למיתון, יהיו הראשונות להיחלץ ממנו. ושמדינות כגרמניה ויפאן, שאותן פקד האטה/המיתון במועדים יותר מאוחרים, מפגרות אחרי ארה"ב ובריטניה בתהליך שיקומן.

עם זאת, כפי שציינו במדור זה פעמים אחדות, הכתובת המתנוססת על כל הקירות ברורה וחד־משמעית: על רקע צמיחה, וחששות להתעצמות־יתר הגלומים אליה, תם עידן קיצוצי הריבית.

העובדה זו תעמוד בעינה אפילו יקצצו הבנקים המרכזיים בשווייץ ובגרמניה (ערב הבחירות האמורות להיערך באוקטובר בחודש הבא) את הריבית הפרנקית והמארקית בשיעור נומינלי.

אם היתה עליית הריבית בבריטניה יזומה, כלומר מוכתבת מגבוה (והקפיצה את התשואה השנתית על איגרת החוב הלי"שטית הארוכה מ-8.81% ל-8.97%), הזניקו את שערי הריבית בארה"ב כוחות השוק. ביום ששי נשקה התשואה על איגרת החוב הדולרית הארוכה לשיא של 7.80% בשנה (ננעלה ב-7.78%), בעוד התשואה השנתית על שטרי־אוצר לשלושה חודשים עלתה מ-4.69% ל-4.72%.

הדאו־ג'ונס פגיע

הסערה בשוקי הריבית בארה"ב התחוללה על רקע התרשמות של חששות אינפלציוניים, בעקבות עלייה חודשית ב-0.7% בתפוקה התעשייתית (הגבוהה מאז מארס) ועלייה חדשית בניצולת התעשייתית מ-84.3% ל-84.7%: הגבוהה מאז 1989. בשני נתונים אלה היה כדי להשכיח את העלייה החדשית הצנועה (+0.3%) שרשם מדד המחירים לצרכן בתחילת השבוע.

חרף הנסיקה בתשואות ונפילה בשיעור של 20 נקודות ביום ששי, חתם מדד דאו ג'ונס בניו יורק את השבוע בעלייה שבועית ב-58 נקודות (+1.5%). ברמה זו הוא נראה פגיע למדי ובשל למימושי־רווחים, לפחות חלקי.

לעומתו, לא שפר חלקם של מדדי המניות במרכזים פיננסיים אחרים. למעט מדד מיבטל במילאנו, שנעל בעלייה שבועית של 2.5%, ננעלו רוב מדדי המניות בעולם בירידה: 3%- בפרנקפורט, 2.4%- בלונדון, 1.7%- בהונג קונג, 1.4%- באמסטרדם, 1.3%- בציריך, 1.2%- בפאריס ו-0.5%- בסידני.

עליות ללי"ש ולדולר הקנדי

בשוקי החליפין נע הדולר בעצבנות בטווחים צרים יחסית מול הין והמטבעות האירופיים המובילים, אך נסוג הזית מ-1.5530 ל-1.5790 ללי"ש (-1.7%). התעצמותה של הלי"ש לרמתה הגבוהה ביותר מול הדולר זה כשנה ומחצה נובעת מהעלאת הריבית בבריטניה.

הדולר הקנדי נהנה מסיהור האווירה בתום הבחירות במדינת קוויבק, ועלה מ-73.16 ל-74.06 סנטים אמריקאים (או 1.3670 דולר קנדי לדולר אמריקאי).

אחרי שמונה שנים באופוזיציה, זכתה מפלגת קוויבק הבדלנית, הדוגלת בהינתקות מקנדה, ב-77 מתוך 125 מושבים בפרלמנט, אך רק ב-45% מקולות הבוחרים – דבר המעמיד בספק את תוצאות משאל־העם בנושא ההינתקות מקנדה ב-1995.

נסיגה לתבואות, לחיות ולכותנה

למעט הקפה, הסוכר וכמה מתכות תעשייתיות, לא היתה עדנה לסחורות, לתבואות ול"חיות" בשבוע שעבר. פולי הסויה למסירה בנובמבר נסוגו מ-5.7550 ל-5.5250 דולר לבושל, ושערי התירס למסירה בדצמבר מ-2.24 ל-2.1775 דולר לבושל. שער הבקר למסירה באוקטובר ירד מ-70.60 ל-69.875 לליברה.

על רקע גידול במלאים בארה"ב ותפוקה מוגברת בים הצפוני, נשחק שער הנפט הגולמי מסוג ברנט למסירה באוקטובר מ-16.23 ל-15.81 דולר לחבית.

שער הכותנה למסירה בדצמבר התכרסם מ-71.13 ל-69.24 סנט לליברה.

גם המתכות היקרות נסוגו בסימן ירידה: שער הפלטינה ירד בתחשיב שבועי מ-419.25 ל-413 דולר לאונקיה; שער הזהב מ-391.75 ל-389.85 דולר לאונקיה; ושער הכסף מ-5.51 ל-5.43 דולר לאונקיה.

במתכות התעשייתיות היתה התמונה מעורבת: נחושת, אלומיניום ועופרת נסוגו במעט בלא שינוי; שער הבדיל נפל מ-5,356 ל-5,210 דולר לטונה; שער הניקל עלה מ-6,301 ל-6,345 דולר לטונה; ושער האבץ עלה מ-971 ל-998 דולר לטונה.

בשוקי ה"רכות", נרשמו ירידות קלות בשערי הקקאו, שננעל ב-1,337 דולר (חוזה דצמבר), וכך התפוזים, שננעל ב-86.95 סנט לליברה (חוזה נובמבר). לעומתם הרקיע שער הסוכר מ-12.26 ל-12.64 סנט לליברה. בכך הרג מתוסם המסחר שאפיין את תנודותיו זה חודשים אחדים.

אחרי הקרה – יובש

בתום שבוע רב־תהפוכות, עלה שער הקפה מסוג ערבאיקה (למסירה בדצמבר), הנסחר בניו יורק, מ-2.1690 ל-2.22 דולר לליברה. אחרי שני גלי־קרה, שמאז יולי כילו כ-40% מיבול הקפה השנתי של ברזיל (26 מיליון שקים), מאיימת עצירת גשמים על אותם מטעים שלא ניזוקו בקרה.

היבול הירוד אינו גורע, לעת עתה, מהכנסותיהם של מגדלי הקפה בברזיל. אדרבא, כתוצאה מנסיקת שערי הקפה בכ-200% בעת האחרונה (בשיאו, היתמר שערו ל-2.74 דולר לליברה), הסתכמו תקבוליהם של יצואני הקפה בשמונת החודשים הראשונים ב-1994 בכמיליארד דולר, כ-80% יותר מתקבולי היצוא בתקופה המקבילה אשתקד.

אפגניסטן מובילה באופיום

בקרב הידיעות הנוגעים שראו אור באחרונה, נציין:

● בעוד העודף במאזן הסחר היפאני הצטמק במקצת, לשישה מיליארד דולר באוגוסט, אין העודף במאזן־הסחר של יפאן עם ארה"ב מראה סימני ירידה, ועמד על 3.5 מיליארד דולר. שיעור האבטלה הרשמי – 3% (1.9 מיליון) – הוא הגבוה בשבע השנים האחרונות.

● במשאל שנערך בקרב 16,000 מנהלי חברות ברחבי העולם, נישלה תעשיית ארה"ב את תעשייתה של יפאן מכבודה (זה שמונה שנים) כיעילה והתחרותית ביותר בעולם במבחנים של תפוקה לפועל. אחרי ארה"ב באו סינגפור, יפאן, הונג קונג וגרמניה.

● כעת הפועל האוסטרי משתכר כחמישית משכרו של הפועל המערב־אירופי, מגיעה תפוקתו למחצית תפוקתו של הפועל האירופי.

● שווייצי ממוצע משתכר פי שלושה מעמיתו הבריטי. כדי לקנות המבורגר, הוא נזקק ל-21 דקות עבודה, לעומת 36 דקות שלהן נצרך עמיתו הבריטי.

● בעקבות המשבר הפוליטי והשביתה המתמשכת המופקדות את ניגריה, נשחק הנירה, המטבע המקומי, מ-48 ל-56 לדולר.

● בבריטניה עמד מספר המובטלים על 2.6 מיליון, שהם 9.2% מכוח העבודה השיעור הנמוך ביותר בשנתיים וחצי האחרונות. שיעור האינפלציה השנתי טיפס מ-2.3% ל-2.4% – הנמוך ב-27 השנים האחרונות. שיעור הצמיחה השנתית: 3%; העלייה השנתית בתפוקה: 5%; העלייה ביצוא: 10%; מחירי הנלמנים התייקרו בשנה האחרונה ב-12.5%.

● רווחיה של אפגניסטן ממכירות אופיום נאמדים ב-200 מיליון דולר ועולים על אלה של בורמה, שהקדימה אותה בעבר. התפוקה העולמית של אופיום נאמדת ב-3,400 טונות לשנה, לעומת 1,000 טונות ב-1970. האופיום האפגני מפלס את דרכו למערב אירופה ולארה"ב דרך פקיסטאן, מדינות הבלקן ורוסיה.

דיווחים מלוכסנים

● כדי לזכות בפרמיות תפוקה, מסתבר שדיווחיהם של ראשי מפעלים רבים בסין שקריים. הוא הדין בדיווחים על הירידה בשיעור הילודה.

● בהודו מתכננים פתיחת שוק עתידי (ל-90 יום) במניות.

● בחודשים האחרונים מסתמן שיפור בנתונים הכלכליים בגרמניה: הזמנות למוצרים תעשייתיים בקו עלייה; מספר המובטלים פחת בחודש האחרון ב-70 אלף ועומד על 15% מכוח העבודה במזרחה ו-8% במערבה.

● בשנה האחרונה הצטמקה ברוסיה התפוקה ב-26%. מספר המובטלים נאמד ב-4.6 מיליון (הנתון הרשמי האחרון הצביע רק על 1.3 מיליון). צפים שעד סוף השנה יהיו ברוסיה 8 עד 10 מיליון מובטלים, שהם 11% עד 13% מכוח העבודה.

● מחירו של ליטר שמן זית איטלקי אינו נופל ממחירו הממוצע של ליטר יין איטלקי. איטליה מייצאת כ-600 אלף טונות שמן זית בשנה, מהם כ-250 אלף טונות שמקורן בספרד. אף שאין בנוהג זה משום עבירה על תקנות האיחוד האירופי, תובעת ספרד מאיטליה שתציין את מוצאו הספרדי של השמן על הבקבוקים שהיא מייצאת.

● במגמה לקצץ בגירעונה התקציבי האדיר, מציעה ממשלת איטליה לבטל את הצמדת השכר למדד, ולהפחית את שיעורי הפנסיה לעובדים שצברו 40 שנות ותק מ-80% ל-60% משכרם. בתגובה, הכריזו האיגודים המקצועיים המובילים באיטליה על כינוסי מחאה ב-21 בספטמבר. לא מן הנמנע שיפתחו בשביתה כללית, אם לא ייענו תביעותיהם.

ג'נרל אלקטריק עשויה למכור 51% ממניות אן־בי־סי לטיים וורנר

טד טרנר הגיש גם הוא הצעה דומה להצעתה של טיים וורנר

ניו יורק (בלומברג). ג'נרל אלקטריק שוקלת ברצינות למכור לפחות 51% ממניות רשת אן־בי־סי שלה לטיים וורנר, מסרו שלשה מבכירים המקורבים לדיונים.

הלם דיוני האיי־טי־טי הציע לקנות את כל מניות רשת הטלוויזיה – המדורגת במקום השלישי בין הרשתות האמריקאיות – תמורת סכומים המגיעים עד 5.5 מיליארד דולר, מסרו הפקידים. אולם יו"ר ג'נרל אלקטריק, ג'ק ולש, דחה אותן, בטענה שהחברה שווה כ-7 מיליארד דולר.

אנשים המקורבים לדיונים טוענים, כי טיים וורנר עשויה להסכים לרכוש 51% ממניות אן־בי־סי, אם תזכה בניהול החברה. במקרה כזה עשויה ג'נרל אלקטריק להמשיך ולהחזיק בשש תחנות השידור שבבעלותה ולחתום על הסכמי קשרים ל-20 שנה עם טיים וורנר.

הסכם כזה עשוי גם לאפשר לענק התקשורת טיים וורנר, שמרכזו בניו יורק, לעקוף את התקנות הפדרליות המונעות ממפעילות רשתות כבלים להחזיק ביותר מ-5% ממניותיה של רשת שידור. טיים וורנר היא מפעילת רשתות הכבלים השנייה בגודלה בארה"ב.

בנוסף, לטיים וורנר עדיין ישנו חוב בהיקף של יותר מ-15 מיליארד דולר, כתוצאה מהמיזוג בשנת 1989 בין וורנר קומיוניקיישנס לבין טיים.

דומה להצעתו של טרנר

לדברי הפקידים לא נחתמה בינתיים כל עסקה עם טיים וורנר, וייתכן שוולש יסכים למכור את כל מניות אן־בי־סי, אם יוצע לו סכום מתאים.

הצעת הרכישה של טיים וורנר דומה להצעה שהציעה טרנר ברודקסטינג סיסטם לרכוש את רוב מניות אן־בי־סי. לפי הצעתה של טרנר ברודקסטינג סיסטם תידרש טיים וורנר למכור את 25% מניותיה בטרנר, שמרכזה באטלנטה. אולם טרנר כבר ניסתה בעבר כמה פעמים, ללא הצלחה, לרכוש רשת שידור, ואנליסטים רבים מאמינים כי יו"ר טיים וורנר, ג'ראלד לוין, לא יוותר על חלקה של טיים וורנר בטרנר.

איי־טי־טי קיימה לאחרונה משא ומתן עם ג'נרל אלקטריק, אך הוא הסתיים בלא כלום לאחר שהתברר כי ולש נחוש בדעתו שלא למכור את כל אן־בי־סי, מסרו אנשים המקורבים לדיונים.

טיים וורנר מתכוונת להתחיל להפעיל בשנה הבאה רשת שידור משלה, רשת WB. אנליסטים מאמינים, כי הרשת החדשה תמוזג עם אן־בי־סי, אם תתממש העסקה עם ג'נרל אלקטריק.

קטן הסיכוי להצלת אל פאסו אלקטריק

אל פאסו, טקסס (בלומברג). לאל פאסו אלקטריק צפויה ככל הנראה שהות ממושכת בבית המשפט לפשיטות רגל, לאחר שהוטל לאחרונה ספק בהוצאתה לפועל של תוכנית סיוע מתוכננת בהיקף של 2.2 מיליארד דולר.

הביטול האפשרי של תוכנית המיזוג של אל פאסו אלקטריק עם Central and South West הוא שלב נוסף בפרשה המעודדת ספקות בחוגי ארה"ב בנוגע למצבן ולתפקודן של חברות שירותים ציבוריים. אל פאסו אלקטריק הגישה בינואר 1992 בקשה לפשיטת רגל לפי סעיף 11 לחוק פשיטות הרגל האמריקאי – חברת השירותים הציבוריים השנייה שביקשה את הגנת בית המשפט לפשיטות רגל בארה"ב מאז ימי השפל הכלכלי הגדול בסוף שנות ה-20 ובשנות ה-30.

אוהדיה של סנטרל אנד סאות' וסט, כי הצעת המיזוג נתונה בסכנה באה לאחר התפתחויות בלתי צפויות אחרות ברמה הפדרלית וברמה המקומית, שעלולות לשנות את ערכה של אל פאסו אלקטריק.

להערכת מומחים, הצעת המיזוג האחרונה היא האפשרות הסבירה ליציאתה של אל פאסו אלקטריק ממצב פשיטת רגל. אפשרויות נוספות כוללות שינוי תנאי הסכם המיזוג, מציאת קונה אחר או פתרון עצמאי. אולם כל אחד מהפתרונות הללו עשוי לארוך שנים רבות יותר ממה שחזו בתחילה ולהגדיל את העלויות הקשורות בתהליך פשיטת הרגל.

התוכנית הנוכחית אושרה על ידי נושיה של אל פאסו אלקטריק, שלהם חייבת החברה 1.95 מיליארד דולר, ועל ידי בית משפט פדרלי לפשיטות רגל. התוכנית עדיין זקוקה לאישור של כמה סוכנויות פדרליות, בנוסף לרשויות הפיקוח בטקסס ובניו מקסיקו.

קרייזלר קפיטל תמכור 1,465 קרונות רכבת שברשותה

סטמפורד, קונטיקט (בלומברג). יחידה של חברת קרייזלר הודיעה, כי בכוונתה למכור את 1,465 קרונות הרכבת שברשותה.

Chrysler Capital Fund Management, שמרכזה בסטמפורד קונטיקט, שכרה את שירותיה של Duff & Phelps Capital Markets כדי שזו תייעץ לה במכירה, הכוללת קרונות משא וקרונות להובלת מכוניות.

המכירה נשקלת "כתוצאה מהביקוש המוגבר לציוד רכבות קיים", ומהמחירים הגבוהים המוצעים, מסרה החברה. קרייזלר קפיטל לא מסרה איזה סכום היא מקווה לגייס ממכירת הציוד.

בעקבות העלייה בשימוש בשירותי רכבות משא, פועלות רבות מיצרניות קרונות הרכבת בשיא כושר הייצור שלהן כדי לעמוד בביקוש המוגבר. עד ל-10 בספטמבר רשמו חברות הרכבות הגדולות בארה"ב עלייה של 10.6% בהיקף משלוחי המכוניות, לפי נתוני איגוד הרכבות האמריקאי.

חברה בת של מיצובישי תשגר ב-1997 לוויין לחלל

טוקיו (בלומברג). Space Communications Corp, חברה בת של מיצובישי ושל מיצובישי אלקטריק, תנצל את הליברליזציה שהונהגה ביפאן בתקנות הנוגעות לשירותי טלקומוניקציה בינלאומיים, ותשגר באמצע 1997 לוויין חדש לחלל, דיווח העיתון "ניהון קייזאי". בניסיון להשתלט על חלק מהשוק הבינלאומי לשירותי שידור לוויינים, דוגמת ועידות טלפון ושידור תוכניות ביזור, תשתף SCC פעולה עם חברת התקשורת הלוויינית האמריקאית אוריון, ותקבל ממנה עזרה בפרויקט החדש.

SCC תממן עד לסוף השנה הנוכחית לוויין בשווי 30 מיליארד ין (300 מיליון דולר), הלוויין השלישי שלה עד כה, מאותן משלוש יצרניות אמריקאיות: יוז ספייס אנד קומיוניקיישנס של ג'נרל מוטורס, מרטין מארייטה אסטרוספייס, או ספייס סיסטמס לוראל, דיווח העיתון.

בשנה שהסתיימה במארס דיווחה מיצובישי על רווח נקי של 8.035 מיליארד ין, ומיצובישי אלקטריק דיווחה על רווח נקי של 20.698 מיליארד ין.

יצרנית מסגרות המשקפיים דל וקיו תמכור גם גלידה

מאת חולה ליברטמה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). לדל וקיו, יצרנית מסגרות המשקפיים המובילה בעולם, היו בשנה שעברה מכירות בסך 570 מיליארד לירטות (363 מיליון דולר) ורווח נקי של 91 מיליארד לירטות. חלקה בשוק האמריקאי הוא 40%.

בעקבות החלטה להרחיב את עסקיה לענף המזון רכשה דל וקיו את השליטה בגלידת סאנסון מן החברה האמריקאית ביאטריקס, שקנתה אותה רק לפני שנה מן החברה האיטלקית איטלגל, שהיתה שייכת לחברת האחזקות הממשלתית IRI ונמכרה במסגרת הפרטת חברות בענף המזון.

רכישת סאנסון תיעשה באמצעות מכירת מניות של חברת הגלידה, בפעם הראשונה בסכום של 10 מיליארד לירטות ובפעם השנייה בסכום של 33 מיליארד.

בשוק הגלידה האיטלקי שולטות היום החברות הרב־לאומיות יוניליבר עם 42% ממנו, נסטלה עם 29% וסאנסונה האיטלקית עם 12%. לסאנסון היו עד עתה 8% מן השוק האיטלקי. אשתקד הגיע מחזורה ל-150 מיליארד לירטות.

עלייה של 32% במכירות המחשבים של אוליבטי

מאת חולה ליברטמה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). במחצית הראשונה של השנה הגדילה אוליבטי את מכירות המחשבים האישיים מתוצרתה ב-32%. היתה לה גם הצלחה גדולה במכירת מדפסות מדגם INK JET מתוצרתה. על כך מסר מנהל אגף המחשבים באוליבטי, ארנסטו מרסומאצי.

לפי נתוני החברה הגיעו מכירות המחשבים האישיים ל-789 מיליארד לירטות, המהווים 55% מהיקף עסקיה של אוליבטי בענף המחשבים, לעומת 48% לפני שנתיים. מכלל ייצור מכונות כתיבה ומכונות משרדיות אחרות ירד בשנתיים האחרונות חלקן של המכונות בטכנולוגיה מסורתית מ-35% ל-24%.

היקף הכולל של עסקיה של אוליבטי במחצית הראשונה של השנה הגיע ל-4.1 טריליון לירטות (2.6 מיליארד דולר). אוליבטי מכרה אמנם פחות מחשבים משרדיים, אבל היא מכרה אותם במחיר גבוה יותר ותפסה 6.4% מן השוק האיטלקי.

אוליבטי תמשיך לפתח מחשבי מחברת ולהגדיל את חלקה בשוק האירופי למחשבים אלה, מ-6% במחצית הראשונה של השנה ל-7% בסופה.

עלייה ב-4% במניות מגרו־היל

ניו יורק (בלומברג). שער מניותיה של חברת ההוצאה לאור מגרו־היל עלה שלשום ב-4% במסחר ער במיוחד, שגרם להנהלת הבורסה של ניו יורק לשאול את החברה אם יש לה ידיעות כלשהן עליה היא מעוניינת לדווח.

מגרו־היל סירבה לפרסם הודעה, ופקידי החברה סירבו לענות לשאלות נוגעים בנושא.

בקשתה של הבורסה להסברים באה לאחר שמניות החברה עלו ב-2⅞ נקודות ל-76.5 נקודות, השער הגבוה ביותר של השנה. מאז ה-7 בספטמבר עלו מניותיה של מגרו־היל ב-9.2%, כולל עלייה של 2% לפני שבוע.

אנליסטים מעריכים, כי ייתכן שחברה אירופית גדולה תרכוש את מגרו־היל. בין החברות המוזכרות כרוכשות פוטנציאליות של מגרו־היל ניתן למנות את ברטלסמן הגרמנית, ריד אלסוויר האנגלו־הולנדית ו-VNU ההולנדית.

הודעה בדבר פרסום תשקיף

מיטב אג"ח מדינה־קרן נאמנות צבירה

קרן פתוחה

מיטב — יועצי השקעות וניירות ערך בע"מ

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, ניתנת בזה הודעה כי פורסם תשקיף ובו **הצעה לציבור**

מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 0.1 שקל חדש ע"נ בתעודות השתתפות רשומות על שם של 10 יחידות או כפולה של 10 יחידות, המוצעות במחיר היסודי, כפי שיקבע מעת לעת, בתוספת שעור הוספה של 1.5%, או שעורי הוספה אחרים, כמפורט בפרק א' בתשקיף.

היחידות האמורות מוצעות כדלקמן:

(א) הצעה במחיר מופחת

החל מ־18.9.94 ועד 31.12.94 שעה 11.00 מוצעות היחידות במחיר היסודי בתוספת שעור הוספה של 0.5%.

(ב) הצעה רגילה

החל מ־31.12.94 שעה 11.00 ועד 17.9.95 מוצעות היחידות במחיר היסודי בתוספת שעור הוספה של 1.5% או שעורי הוספה אחרים, כמפורט בפרק א' בתשקיף.

הגשת בקשות

הבקשות לרכישת היחידות המוצעות תוגשנה למנהל הקרן באמצעות בנק אגוד לישראל בע"מ, רחוב אחוזת בית 6 תל־אביב, או באמצעות חברים אחרים של הבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

מדיניות ההשקעות של הקרן (ראה פרק ר' בתשקיף)

1. (א) הקרן תשקיע לפחות 75% מנכסיה באגרות חוב נסחרות בבורסה שהונפקו בידי המדינה או בערבותה.
(ב) ההתחייבות האמורה בס"ק (א) לעיל תהיה ניתנת להתאמה לכל שינוי על פי דין בהתאם לאמור בסעיף 1(א)(1)(ב) לפרק ר' בתשקיף, אך זאת כפוף להוראות הסכם הנאמנות המובאות בסעיף 1(א)(2) לפרק ר' בתשקיף.
פרטים בדבר הוראות המס החלות על קרן שקיבלה על עצמה את התחייבות האמורה בס"ק (א) לעיל מובאים בסעיף 4(ב) לפרק ט"ו בתשקיף.
2. מובהר בזה, כי השקעה במק"מ מהווה השקעה באגרות חוב שהונפקו על ידי המדינה.
3. מנהל הקרן רשאי לרכוש בעבור הקרן ניירות ערך זרים ואופציות זרות, בשיעור שלא יעלה על 10% מכלל נכסי הקרן (ראה סעיף 4 לפרק ר' בתשקיף).
4. מנהל הקרן רשאי לקנות ולמכור בעבור הקרן אופציות (OPTIONS), על פי הוראות הדין:
(א) סך כל שווין של אופציות רכישה ואופציות מכירה המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף (אופציות CALL 1), לא יעלה על 10% מסך כל נכסי הקרן.
(ב) סך כל שווין של אופציות רכישה על נכס בסיס מסוים המוחזקות בקרן, בתוספת סך כל שווים של כתבי האופציה על אותו נכס בסיס המוחזקים בקרן, לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן, וסך כל שווין של אופציות מכירה על נכס בסיס מסוים לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן. הוראות אלה לא יחולו על אופציות שנכס הבסיס שלהן הוא מדד ניירות ערך.
פרטים בדבר מהות האופציות והסיכונים הכרוכים בהשקעה בהן מובאים בסעיף 1(ב) לפרק ר' בתשקיף.
5. (א) מנהל הקרן יהיה רשאי, כפוף להוראות הדין, כאשר הוראות אלה יאפשרו זאת, ולהוראות הסכם הנאמנות, לרכוש, למכור וליצור בעבור הקרן חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים.
(ב) אם יתחיל מנהל הקרן לרכוש, למכור וליצור חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים, יגיש על כך מנהל הקרן דו"ח מיידי, לפחות שבעה ימים מראש ויפרסם זאת בשני עתונים יומיים בשפה העברית הנפוצים בישראל.

ההשקעות העיקריות של הקרן בשנה שנסתיימה ב־30.6.94

הממוצע (לפי שעורי ההחזקות בסוף כל חודש) של ההשקעות העיקריות של הקרן בשנה שנסתיימה ב־30.6.94, היה כמפורט בזה:

	ב־% מסה"כ נכסי הקרן
אג"ח ממשלתיות צמודות מדד	64
מניות	15
מ.ק.מ.	8
אג"ח ממשלתיות צמודות מט"ח	5
כתבי אופציה	4
אג"ח להמרה	2
אג"ח קונצרניות צמודות מט"ח	1
מאוזנים	1

נתונים על השינוי במחיר הפדיון של יחידות הקרן בהשוואה לשינויים במדדים שונים:

	שעור השינוי בשנה שנסתיימה ביום: 30.6.94 (ב־%)	30.6.93 (ב־%)
מחיר הפדיון של יחידות הקרן כפי שפורסם בגיליון השערים של הבורסה	5.2	14.0
מדד אג"ח ממשלתיות צמודות מדד	14.3	4.8
מדד המניות הכללי	-23.9	43.6
מדד אג"ח ממשלתיות צמודות מט"ח	7.9	5.1
מדד המחירים לצרכן (לפי המדד בגין החודש האחרון בכל תקופה)	12.5	11.2

השכר השנתי של מנהל הקרן והנאמן (ראה פרק י' בתשקיף)

על פי הסכם הנאמנות זכאי מנהל הקרן לקבל שכר שנתי השווה ל־4% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן בניכוי ההתחייבויות, אך כל עוד לא יוסכם אחרת בין מנהל הקרן לנאמן, מקבל מנהל הקרן שכר שנתי השווה ל־3% מהשווי האמור.

על פי הסכם הנאמנות זכאי הנאמן לקבל שכר שנתי השווה ל־0.25% מהשווי האמור, כפוף למינימום של 296.3 ש"ח לשבוע מותאם למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין יולי 1994, אך כל עוד לא יוסכם אחרת בין מנהל הקרן והנאמן מקבל הנאמן שכר שנתי השווה ל־0.20% מהשווי האמור, כפוף למינימום הנ"ל. לכן השכר השנתי של הנאמן יהיה מעל 0.20% מהשווי האמור כל עוד שווי נכסי הקרן יפחת מ־7,703,602 ש"ח מותאם למדד יולי 1994.

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו יוגשו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אגוד לישראל בע"מ ואצל כל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

תאריך התשקיף: י"ג בתשרי, תשנ"ה
18 בספטמבר, 1994

מנהל הקרן: **מיטב־ניהול קרנות נאמנות (1982) בע"מ**
הנאמן: **החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ**

גם ברשת אלקטרוליין הקופה הרושמת מצלצלת....

חשבשבת
והעסק עובד חכם

בית חשבשבת: רח' בית הלל 3,
שכ' מונטיפיורי, תל־אביב 67017
טל': 03-5631919
סניף צפון: שלמה בן יוסף 10,
חיפה, 04-418222

סנא אלי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בעולם

למה למכור את קידר

השאלה בוול סטריט אינה האם קידר תימכר, אלא מתי וכיצד. ג'נרל אלקטריק תיפטר ממנה בצורה כלשהי

New York Times

כאשר ג'נרל אלקטריק מנסה למכור את אדביסי, האם יכולה קידר פיבודי, בנק ההשקעות של החברה המצוי בצרות, להישאר הרחק מאחור?

כמו רשת הטלוויזיה קידר היא רכישה של ג'נרל אלקטריק שב-עולב לא פעלה היטב. ויחד עם השמועות על מאמציה של ג'נרל אלקטריק למכור את אדביסי נפוצו בוול סטריט שמועות שג'נרל אלקטריק אינה רוצה או אינה יכולה להשאיר בידיה את קידר. יש לפחות ארבע סיבות:

● קידר אינה מספר 1 או מספר 2 בענף שלה, אמת המידה החשובה ביותר לרכישת עסקים בג'נרל אלקטריק תחת הנהגתו של ג'ון ולש, היו"ר והמנכ"ל של החברה.

● כהשקעה היתה קידר כישלון מוחלט.

● ג'נרל אלקטריק הוכיחה מעל לכל ספק אפשרי שהיא אינה מסוגלת לנהל חברה בוול סטריט.

● לוולש יש רקורד של הודאה בטעויות והיפטרות מהפסדים.

ולש הוציא כבר זמן רב בניסיון לתקן את קידר. התפקיד נעשה קשה יותר מאז אפריל, כאשר החברה הודיעה שרווחים בסך 350 מיליון דולר שהכבה שהרוויחה היו למעשה יצירות בדיוניות של ג'וזף ג'ט, הסוחר הראשי של קידר באג"ח ממשלתיות. ולש סילק מיד את ההנהלה הבכירה של קידר ושלח שניים מעוזריו הבכירים, דניס דאמרמן, מנהל הכספים הראשי של ג'נרל אלקטריק, ואת דניס ניידן, פותר הבעיות הפיננסיות הראשי של החברה, לייצב את קידר ולבחון מחדש כל אחד בעסקיה.

ולש התחיל גם לחפש נשיא לקידר, בעל ניסיון מוכח בעסק ניירות הערך, דבר שאף למנכ"ל הקודם של קידר או לצוות הניהול החדש של החברה.

ההתערבות של ג'נרל אלקטריק – בעלת דירוג האשראי הטוב ביותר האפשרי, מוניטין ללא דופי ובקרות נוקשות מרובות – [illegible] את ההתרחבות של [illegible]. קידר לא נחתה, [illegible] אחרי [illegible] המלווים [illegible] את ההשקעה הגדולה של קידר בניירות ערך.

גם [illegible] לא הפסיקו את עסקיהם עם קידר, [illegible] הסוחר באג"ח ממשלתיות [illegible] 1991.

אבל [illegible] קידר, באמצעות [illegible] או העברתה [illegible] של ג'נרל אלקטריק [illegible] אנליסטים [illegible] בוול סטריט [illegible] ג'נרל אלקטריק, [illegible] את קידר פיבודי ב-1986 כדי להשיג דריסת רגל בשוקי ההון [illegible] היתה [illegible] יותר רק.

לא יהיה קל [illegible] את קידר [illegible] בשל [illegible] האג"ח [illegible] בנק ההשקעות [illegible] עוד בחברת ברוקרים.

בנק ההשקעות [illegible] לבנקים האירופים [illegible] הבנקים האמריקניים [illegible] את מעורבותם בשוקי ההון של ארצות הברית כבר היו ניסיונות לא טובים קודם לכן.

לכן נראה שלעת עתה אין לג'נרל אלקטריק ברירה אלא להמשיך ולהחזיק בקידר כאשר היא מנסה לתקן את החברה – כדי להחזיר את האמון בהנהלתה ולהראות שקידר מסוגלת להרוויח. בפני ג'נרל אלקטריק עומד מצב הדומה לזה של אמריקן אקספרס לפני שנים אחדות, כאשר היא החליטה למכור את שירסון להמן האטון אחרי קשר ארוך אבל אפרורי. נדרשו שנים אחדות ומאות מיליוני דולרים בהזרמות כספים לפני שאמריקן אקספרס היתה מסוגלת להיפטר מחברת הברוקרים.

"כל האופציות אינן נראות מושכות במיוחד", אומר גאי מוסקובסקי, אנליסט ניירות ערך בסנפורד ברנסטין.

אבל למרות כל תשומת הלב שמעניקה ג'נרל אלקטריק לקידר, אין כמעט ספק שהיא תיפטר ממנה לבסוף.

קידר, עם נכסים בסך 60 מיליארד דולר, הכנסות בסך 5 מיליארד דולר וכ-5,000 עובדים, היא חברת ניירות הערך ה-12 בגודלה בארצות הברית, בהתבסס על נכסים. אבל מרכזיותה קשורה בשליטתה המדהימה בשוק של ניירות ערך מגובי משכנתאות. עסק זה היווה יותר משני שלישים מרווחיה של קידר בשנים האחרונות. אבל הוא הצטמק במהירות השנה, כאשר העלייה בשיעורי הריבית צמצמה את ההנפקות החדשות, שירדו עד אוגוסט במעט ב-30% לעומת שמונת החודשים הראשונים של 1993.

ונראה שבאחרונה מתקשה קידר להשיג עסקים. לדברי סקיוריטי דאטה, קידר היתה המנהל המוביל ב-7 עסקות חדשות של אג"ח מגובות משכנתאות באוגוסט, שגייסו 1.25 מיליארד דולר, בהשוואה ל-9 עסקות בשווי 6.3 מיליארד דולר בשנה הקודמת.

בעוד זרימת העובדים מקידר היתה טפטוף ולא מפל מים, יש סימנים לעצבנות. אחדים מן הברוקרים הטובים ביותר של קידר – אלה הפועלים עם לקוחות כבדים – עזבו את החברה.

האומרים שהסוחרים בפעולות ההכנסה הקבועה הענקיות של קידר מבלים הרבה זמן בטלפון בשיחות עם ידידים בחברות ברוקרים אחרות שעברו בשנים האחרונות עובדים מקידר.

קרוב לוודאי שהעובדים החשובים ביותר לא יעזבו לעת עתה, מכיוון שהדבר עלול לעלות להם בבונוסים גדולים על סוף השנה. "בסוף השנה, אם אנשים לא יקבלו את היחס שהם חושבים שהם ראויים לו, יהיה זמן טוב [illegible]", אומר [illegible]. הרבה יהיה תלוי ביכולתה של ג'נרל אלקטריק לשכנע מנהלים [illegible], כולל הנשיא החדש [illegible].

ג'נרל אלקטריק הוכיחה בדרכים אחדות שהיא אינה מיומנת בניהול חברה בוול סטריט. קודם כל היתה בחירתו של ולש במייקל קרפנטר, יועץ ניהול [illegible] ללא כל ניסיון בוול סטריט, לנהל את קידר במשך 5 שנים עד לפיטוריו בעקבות פרשת ג'ט.

קרפנטר הצליח לעצור את [illegible] מקידר, לפקח על העלויות [illegible] את עלייתה של החברה [illegible] בניירות ערך מגובי משכנתאות. אבל הוא לא היה מסוגל להפוך את קידר לחברה [illegible] יותר כפי שעשו [illegible] בן הדרג השני [illegible], לתפקיד את ג'ט, [illegible] שלא הצליח לפקח על ג'ט.

אלזי הפרה המסכנה

אילו היה קיים דבר כמו האגודה למניעת התאכזרות לתאגידים, היא כבר היתה פועלת מזמן לסייע לבורדן. אלזי, שנחלבה יותר מדי, לא קיבלה מספיק מזון וסבלה מהתעללות, היתה פרה חולה מאוד ולכן נמכרה לקולברג קראביס רוברטס

Forbes

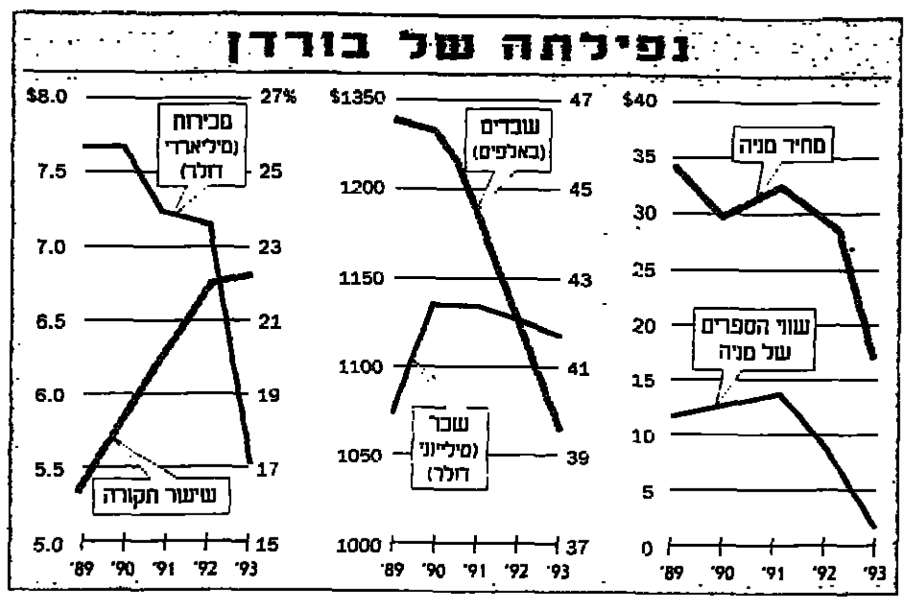

ביוני וביולי נכשלו חברת המזון בורדן והבנק שלה, סיטיקורפ, כאשר ביקשו ממלווים לארגן את מה שהיה צריך להיות חידוש שגרתי של קו אשראי בסך 600 מיליון דולר. 3 פעמים יצא סיטיבנק לשוק. הוא אפילו הציע להעלות את דמי ההתחייבות של המלווים ולקצר את תקופת ההלוואה, קודם מ-5 ל-3 שנים, ואחר לשנה אחת בלבד. ובכל זאת לא הצליח לבצע את העסקה.

האם הגיע זמנה של אלזי, הסמל המסחרי הוותיק של בורדן, להגיע לבית המטבחיים? האם עסק זה בשווי של 5.5 מיליארד דולר פושט את הרגל? עדיין לא, אבל קרוב מאוד לכך. החברה מנסה נואשות לגייס אשראי ולשלם חובות. השקעות ההון קוצצו, וכך גם הוצאות עתודות שהפרישה החברה לצורך הארגון. בדצמבר נאלצה בורדן למכור בניכיון התחייבויות שוטפות של לקוחות בסכום של 400 מיליון דולר כדי לפרוע התחייבויות שלה, שקשה יותר ויותר לגלגל אותן הלאה כאשר מתפשטות השמועות על חולשתה הכספית של חברה זו למוצרי מזון ארוזים.

בורדן נמצאת בירידה מאז 1991, ירידה שהגיעה לשיאה בדצמבר האחרון עם התפטרותו הכפויה של המנכ"ל אנטוניו דאמאטו. עם עזיבתו מחקה החברה 846 מיליון דולר ויצרה הפסד מפעילות מתמשכת בסך 57 מיליון דולר ל-1993, וקיצצה את הדיווידנד שלה ב-75%. אבל רק מעטים קיבלו ברצינות את הודעת החברה שעכשיו היא מוכנה לתפנית. האג"ח שלה ירדו בדירוג מ-A+ ב-1991 ל-BBB ומחיר המניה ירד ל-12, קרוב למחיר הנמוך ביותר בעשור האחרון.

בורדן זכתה למעט אוויר לנשימה ביולי, כאשר סיטיבנק וקרדיט סוויס הסכימו להיות התומכים של אג"ח לשנתיים וחצי בסך 1.4 מיליארד דולר, שאותן הם מוכרים לבנקים אחרים בריבית של ליבור ועוד 1.5%. זה מחזה אג"ח זבל בריבית של 7% – מחיר משפיל כפי שהוא יקר. בנוסף לשיעור הריבית הגבוה הסכימה בורדן לשלם 20 מיליון דולר בתשלומים שנתיים כדי לקבל את האשראי. והיה עליה – אם לומר בעדינות – להיות מנומסת מאוד לבנקאים, השולטים עכשיו ב-63% מחובותיה של בורדן בסך 2.6 מיליארד דולר.

באסיפה הכללית של בורדן במאי גילה היו"ר פרנק טאסקו שאחד מבנקי ההשקעות שלה, לאזאר פרר, ניסה ב-1993 למכור את החברה. "איש לא הגיש הצעה", דיווח טאסקו. "זה מצחיק, אבל זה יכול לגרום לך לבכות".

טאסקו, המנכ"ל לשעבר של מארש את מקלנאן וחבר בדירקטוריון מאז 1988, נכנס לתפקיד היו"ר ב-1993. המנכ"ל של בורדן הוא ארווין שיימס, שעבד קודם בקראפט ג'נרל פודס. טאסקו ושיימס הודיעו בינואר שתוכנית ההבראה של בורדן כוללת מכירת מחלקה של החברה בעלת מכירות בסך 1.2 מיליארד דולר, כולל מכירת מחלקת התוספים המייצרת טוגנים, בעלת מכירות בסך 750 מיליון דולר. הרעיון היה להשתמש בהכנסות מן המכירה כדי לשלם לבנקאים ואחר לבנות מחדש את מה שנותר מן הפעילות של החברה – מוצרי חלב, פסטה ומוצרי מכולת.

עד עתה הביאו מכירות הנכסים רק 165 מיליון דולר. מרביתם נמכרו במחירים מאכזבים. במאי, למשל, קנתה חברת היינץ את מחלקת שירותי המזון של בורדן, בעלת הכנסות בסך 225 מיליון דולר, תמורת 70 מיליון דולר בלבד. ב-31% מן ההכנסה השנתית זה מחיר עלוב לגבי נכסים שבמכירות אחרות הניבו דולר תמורת כל דולר של מכירות.

מי התעלל כל כך באלזי עד שהפסיקה להניב חלב?

בורדן, שאותה ייסד ב-1858 גייל בורדן, הממציא של החלב המרוכז, גדלה והיתה לאחת החברות הגדולות באמריקה לגלידה, גבינה וחלב. הסמל המסחרי שלה, אלזי הפרה, נבח כמעט בכל מקרר במדינה. אבל בשנות ה-60 התחילו מותגים פרטיים של מוצרי חלב לפגוע בשולי הרווח של עסקי המשלוחים לבתים של בורדן.

בורדן צפתה את השינויים ונערכה לקדם את פניהם. היא גיוונה את עצמה, בעיקר למזון ארוז, כולל מיץ לימון ריללמון, מלבין הקפה קרמורה, קרייקר ג'ק וטוגני וייז – כולם מותגים רבי עוצמה. היא גם חיזקה את מחלקת הכימיקלים שלה.

המוצרים המבוססים על כימיקלים של בורדן כללו דבק, ספסים ודשנים. מאז אמצע שנות ה-60 ועד 1993 ניהלו את החברה שורה של מנכ"לים שהרקע שלהם היה בכימיקלים, לא במוצרי מזון או מוצרי חלב. וכאן שורש הבעיה.

באמצע שנות ה-80 פתח אחד מן המנהלים הכימאים, רומאו ונטרס, במסע רכישות. בין 1986 ל-1991 הוציא ונטרס 1.9 מיליארד דולר על 90 רכישות, בעיקר של מותגי מזון אזוריים קטנים: ספגטי פרינס, אטריות ביצים גרמניות מפנסילבניה, מדואו גולד דיירים וגייס פודס. בורדן יכלה להשתמש ברשת ההפצה שלה להפוך אותם למותגים ארציים, אבל היא לא עשתה זאת.

לכן אף שתוכנית הגיוון היתה הגיונית, הביצוע היה הרסני. המכירות עלו ליותר מ-7 מיליארד דולר, אבל החובות תפחו ליותר מ-2 מיליארד דולר. ונטרס ביזר את ההנהלה ולא איחד את העסקים שרכש. בורדן הפכה להיות רשת סבוכה ובלתי יעילה של מותגים בירידה ומוצרים שאינם קשורים זה בזה. בראשית שנות ה-90 היו לבורדן שולי רווח והשאות מן הנמוכים בענף. ב-1992 התחילה החברה להפסיד, ואילו הרווח השולי הנקי של המתחרים היינץ וקלוג הגיע ל-9% ו-10.6% בהתאמה.

אז ניסה מהנדס כימאי נוסף, אנתוני דאמאטו, לתקן את המצב – באמצעות ריכוז הפעילות והפיכת טוגני וייז ומלבין הקפה קרימט למותגים לאומיים. אבל הוא לא היה מסוגל להחזיר את הזמן שאבד. "בורדן מעולם לא התבלטה במדפים", אומר גרג פרליפס, נשיא חברת ייעוץ לשיווק לחנויות מכולת. "המוצרים הם מן הסוג של 'גם אני' ולכן הם מוצאים מראש הרשימה על ידי המובילים בסוג שלהם ומתחתיתה על ידי המותגים של החנויות".

בורדן היתה פעם מובילת השוק בגלידות, אבל החמיצה את השוק של גלידות עשירות. לכן היא נאבקת בתחתית המקפיא עם מותגי החנויות, כשחבילת גלידה שלה במשקל של קילו נמכרת במחיר הנמוך של 1.38 דולר. גלידות בן אנד ג'רי ברבע המשקל הזה נמכרות ביותר מ-2 דולרים.

בורדן נותרה יצרנית חשובה של רוטב עגבניות עם קלאסיקו ואנס מילים והיא יצרנית הטוגנים השלישית עם וייז. אבל היא אינה מצליחה כאשר מדובר במוצרים חדשים בשוק. יש לחברה מותגים טובים, אבל מותגים של חברות אחרות הם השולטים במדפים, משום שהם מגוונים יותר.

בתחילה התעוררו בעלי המניות של בורדן מהגעתו של ארווין שיימס ב-1993, המנכ"ל הראשון של בורדן במשך יותר מ-25 שנה שהגיע עם רקע במזון ארוז. שיימס, 53, היה למנכ"ל של ג'נרל פודס ארה"ב אחרי שפיליפ מוריס רכשה את החברה, ואחר מנכ"ל של היחידה האמריקנית של קראפט כאשר ענק הטבק האמריקני רכש גם את החברה הזאת.

שכר של מיליון דולר יחד עם ערימה של אופציות למניות משכו את שיימס מסטמפורד רייט, שם ניסה ללא הצלחה לנצל את הידע שלו בשיווק למכירות נעליים.

לשיימס לא היה מזל רב בהבראת החברה. הוא התחיל בניסיון להגדיל את נפח המכירות. בפסטה הוא שמר על המחירים, למרות עלייה של 75% במחיר החיטה המשמשת לייצור פסטה. למרות הימנעות זאת מהעלאת המחיר, עלה חלק השוק של בורדן רק באחוז אחד. לה ולהרשי יש היום כל אחת 25% מן השוק, אבל בעוד הרווח התפעולי של הרשי מגיע ל-10%, זה של בורדן במעט שאינו קיים.

שיימס הכניס לשימוש אסטרטגיה של "הצעה נמוכה" במוצרי חלב, שמשמעותה שבורדן תציע מחיר נמוך ככל הדרוש כדי להכניס את מוצריה למדפי המרכולים. בורדן הגדילה את נפח המכירות אבל הפסידה לפי ההערכה 30 מיליון דולר מרווחי מוצרי החלב במחצית הראשונה של 1994. בינתיים יש למתחרים דין פודס רווח תפעולי של 8% ורווח נקי של 3%.

בורדן כל כך מעוניינת בנפח שבנובמבר 1993 היא שילמה לרשת המרכולים מאוקלהומה סיטי, המלגר סטורס, 9.5 מיליון דולר כדי להיות הספקית הבלעדית של הרשת במוצרי חלב. בדו"ח השנתי של בורדן זה מכונה עוד חוזה לטווח ארוך. אבל העסקה נחשבת במאזן לרכישה, למרות העובדה שהנכס היחיד שהועבר היה המוניטין מבורדן להמלגר. באמצעות טכניקת הנהלת חשבונות מפוקפקת זאת זוכה בורדן בהכנסות נוספות, אבל מחשבת את ההוצאות כהשקעת הון.

עכשיו נראה ששיימס והתפקיד אינם מתאימים זה לזה. "הרבה יותר קל לנהל עסק בעל שוליים גבוהים המונחה על ידי מנהיגות בשוק מאשר עסק של סחורות בעלות נפח גבוה", אומרת דנה גידה, מנהלת לשעבר בג'נרל פודס שעבדה עם שיימס. "אינך יכול לקחת אסטרטגיות שפעלו אצל ג'נרל פודס וליישם אותן בבורדן".

למרות כל הכישלונות הללו, לא עשתה בורדן הרבה כדי לקצץ בעלויות. ב-5 השנים האחרונות ירדו המכירות של בורדן ביותר מ-25% (כולל המכירות בסך 1.2 מיליארד דולר לשנה ששיימס רוצה למכור), אבל התקורה שלה נותרה בסך 1.2 מיליארד דולר. בורדן פיטרה 7,000 עובדים, 15% מן הסך הכל, אבל עלויות השכר שלה עלו במקצת, מ-1.07 מיליארד ל-1.11 מיליארד דולר. מאז הגעתו של שיימס בינואר 1993 נותרו המכירות של בורדן מפעילות מתמשכת בערך על אותה הרמה, אבל הרווח השולי הגולמי שלה ירד ב-3% ל-24%.

באחריות לכישלון זה לקצץ בעלויות חולקים שיימס והדירקטוריון עם ההנהלה הקודמת. לודנס רוזה, מנהל הכספים הקודם, התפטר במארס אבל יקבל עד אוגוסט 1995 שכר בסך 526,000 דולר. ג'ורג' ויידה, מנהל מחלקת התוספים של בורדן, פוטר בדצמבר, אבל נשאר בתפקיד יועץ ויקבל את שכרו ל-1994, בסך 352,000 דולר.

בורדן עדיין מקיימת מחלקת מטוסים עם 3 מטוסי מנהלים סילוניים כדי להטיס אנשים כמו היו"ר טאסקו ממשרדה בניו יורק אל מרכזה בקולומבוס, אוהיו. היא גם משלמת את דמי החברות בקאנטרי קלאב יקרים למנהליה.

עם כל ההוצאות וההפסדים הללו יש עכשיו לבורדן רק 85 סנט בנכסים על כל דולר של התחייבויות, כולל איגרות חוב. שווי הספרים שלה מינוס 530 מיליון דולר, אם מנכים 790 מיליון דולר במוניטין, סכום מופרז ביותר בהתחשב בשחיקה בעסקיה של בורדן.

יקרה אשר יקרה, הבנקאים של בורדן מובטחים היטב. האג"ח החדשות בסך 1.4 מיליארד דולר יגיעו לפירעון בראשית 1997, שבועות לפני שבעלי האג"ח החדשות ללא ריבית של בורדן מקרב הציבור יוכלו לדרוש מן החברה תשלום בסך כ-300 מיליון דולר. ספק אם יהיה לה כסף לשלם לנושים מן הציבור.

אין להתפלא, לפיכך, על העסקה הטובה שהשיגה חברת הרכישות באמצעות מנוף קולברג קראביס רוברטס לרכישתה של בורדן. החשש היחיד הוא שגם אחרי הרכישה לא תצליח בורדן להחזיק מעמד.

מלחמות התרופות

הרווחים הקלים של יצרני התרופות הגנריות הסתיימו. חברות התרופות הגדולות שוב אינן מתרחקות מן העסק הזה

Forbes

הדעה הרווחת היא שחברות המייצרות תרופות גנריות אינן יכולות להפסיד. הסיבות מובנות מאליהן. תרופות בעלות מותגים בסכום של 25 מיליארד דולר עתידות לסיים את הפטנטים שלהן עד סוף העשור. כמו כן, המשמעות של בריאות מנוהלת היא שיותר עסקים יעברו מן התרופות היקרות של החברות הגדולות, שעלותן גבוהה ב-50% עד 100% מזו של התרופות הגנריות.

אי אפשר להתווכח עם מספרים כאלה: עד השנה הבאה יחזיקו התרופות הגנריות ב-50% מכלל שוק התרופות. אבל כל האופטימיות הזאת מתעלמת מדבר אחד: תחרות. משום שתוקפי הפטנטים שלהן פוקע מתחילות חברות התרופות הגדולות להיאבק כדי לשמור על חלק השוק שלהן, באמצעות הורדת מחירים והכנסת וריאציות גנריות לתרופות בעלות המותג שלהן, לפעמים אפילו לפני שפג תוקף הפטנט.

כדי להבין עד כמה קשים נעשו עסקי התרופות הגנריות, כדאי להסתכל על המלחמה על שלושה שווקים גדולים:

נפרוסין, תרופה לדלקת המפרקים בעלת מכירות בסך 550 מיליון דולר ב-1992 שמייצרת סינטקס. משום שהפטנט על התרופה פג בדצמבר בשנה שעברה, הוציאה סינטקס באוקטובר גרסה גנרית. החברה הגנרית הראשונה המתחילה למכור תרופה חדשה שפג תוקף הפטנט עליה זוכה בדרך כלל ברווח השולי הגבוה ביותר ובחלק השוק הגדול ביותר. אבל עובדת היותה ראשונה לא עזרה לסינטקס.

אין ספק שזה הכאיב. הגרסה הזולה יותר של סינטקס הציפה את השוק ונמכרה בכמות כפולה מן המותג היקר יותר. בתוך חודשים היו בנמצא תחליפים גנריים של מיילן לבורטוריס, קופלי פרמצבטיקל וחמש חברות גנריות אחרות. עד מהרה נמכרו התרופות הגנריות בעשירית ממחירה של נפרוסין ושלטו ב-80% מן השוק. במאי, משום שרווחיה נהרסו כמעט כליל, הסכימה סינטקס להצעת רכישה של חברת רוש משווייץ.

תוקף הפטנט של טאגאמט, התרופה נגד כיבי קיבה של סמיתקליין ביצ'ם, בעלת מכירות בסך 650 מיליון דולר ב-1993, פג במאי. מיילן וסמיתקליין ביצ'ם הוציאו באותו הזמן לשוק תרופה גנרית, אבל סמיתקליין סיבכה את המצב בכך שהציעה החזרים של עד 20% על התרופה בעלת המותג טאגאמט.

הורדת מחירי מותגים היא רעיון חדש של חברות התרופות. האסטרטגיה הישנה היתה העלאת המחירים כאשר התקרב זמן פקיעת הפטנט, וכך הן חלבו שוק מצטמק, אבל גם העניקו ליצרני התרופות הגנריות הזדמנויות גדולות יותר לגזור את מחיריהן.

הפטנט על קאלאן, התרופה של סירל נגד לחץ דם גבוה, פג ב-1989. במארס השנה התחילה סירל לייצר תחליף גנרי והשתמשה בזכיון לבורטוריס, חברה לתרופות גנריות, כדי להפיץ את התרופה. זה פוגע בחברת איוואקס, שעד אז היתה החברה הגנרית היחידה שהצליחה לייצר את התרופה, שקשה לפתחה.

האם משמעות הדבר שנחרץ גורלן של חברות המתמקדות בייצור תרופות גנריות? לא בהכרח, אבל הדבר מרמז שחברות התרופות הגדולות היו לגורם משמעותי בשוק. אפג'ון, כמו סמיתקליין, מוכרת מותגים גנריים של שתיים מן התרופות הגדולות שלה – זאנאקס והלסיון – באמצעות חברת בת של סיבה. מרק מנהלת משא ומתן עם חברות גנריות לספק לה תרופות גנריות שתמכור תחת המותג הגנרי הפרטי שלה, וסט פוינט פרמה.

באוקטובר שילמה חברת מריון מרל דאו 280 מיליון דולר תמורת רגבי לבורטוריס שבבעלות פרסיה. חודש לאחר מכן קנתה יצרנית התרופות הגרמנית הויכסט סלאנו 51% מקופלי פרמצבטיקה תמורת 546 מיליון דולר.

"שחקנים קטנים המחפשים הצלחה גדולה בתרופות לשימוש יומיומי – מחפשים תרופה אחת שתכפיל את גודל החברה – מגלים שהימים הללו חלפו ולא ישובו עוד", אומר ג'ק לכבריון, אנליסט לפרמצבטיקה.

תמורת ההנפקה מיועדת להשתתפות באופן המתואר בתשקיף בחיפושי נפט. ההשקעה ביחידות המוצעות כרוכה בסיכון מנושי של איבוד מלוא כספי ההשקעה תוך זמן העשוי להיות קצר יחסית. לפרטים נוספים ראה בתשקיף בפרק 4 "גורמי סיכון".

המציע והשותף הכללי: **רציו חיפושי נפט בע"מ**
הנאמן והשותף המוגבל: **רציו נאמנויות בע"מ**
המפקח: **בבלי מילנר ושות', רואי־חשבון**

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח־1968 ניתנת בזאת הודעה על פרסום

תשקיף
הצעה בדרך של זכויות של

216,312,088 יחידות השתתפות רשומות על שם בנות ־.1 ש"ח ע.נ. כ"א (להלן: "היחידות הנוספות"). היחידות מקנות זכות השתתפות בזכויות השותף המוגבל (הנאמן) בשותפות המוגבלת "רציו חיפושי נפט (1992)" (להלן: "השותפות המוגבלת") המוחזקות ומופעלות על ידי השותף המוגבל לטובת בעלי היחידות בנאמנות ותחת הפיקוח של בבלי מילנר ושות', רואי חשבון ("המפקח").

יחידות ההשתתפות האמורות מוצעות בזה ביחד ב־108,156,044 אגדים במחיר של 0.08 ש"ח לאגד.
כל אגד יכלול 2 יחידות במחיר של 0.04 ש"ח ליחידה.

האגדים מוצעים בזה בדרך של זכויות לבעלי יחידות קיימות והרשומות על שמם בפנקס בעלי היחידות בתום יום העסקים בתאריך 2.9.94, לפי היחס של אגד אחד לכל יחידה אחת קיימת. שער יחידת השתתפות "אקס זכויות" הינו כ־0.065 ש"ח (כ־6.5%). שער זה חושב עפ"י מחיר הסגירה של יחידות ההשתתפות בבורסה. ביום 25.8.94, ובהתחשב במחיר האגד המוצע בהנפקת הזכויות.

מרכיב ההטבה הגלום בזכויות המוצעות על פי תשקיף זה, מחושב לפי מחירי הסגירה של היחידות בבורסה ביום 25.8.94 והוא כ־78.5% (ראה סעיף 5.3 בתשקיף). יום המסחר בזכויות יהיה ה־18 בספטמבר 1994.
השותף הכללי התחייב לנצל את כל הזכויות המגיעות לו לרכישת 8,108,112 אגדים.

על פי חוות דעת משפטית שקיבלו המציע והנאמן קיימת אפשרות, בתנאים מסוימים לנכות לצורך מס את סכומי ההשתתפות בחיפושי נפט (לא כולל הוצאות הנפקה וחיתום) על ידי מי שיחזיקו ביחידות ביום 31 בדצמבר של שנות המס 1994 ו־1995 ("מחזיקים זכאים"). מאידך גיסא לא יחול על מי שיחזיקו ביחידות ביום 31 בדצמבר של שנה כלשהי הפטור ממס על רווח הון ממכירתן של יחידות אלה. יש להדגיש כי חוות הדעת אינה מתיימרת למצות את היבטי המס הכרוכים בהשקעה ביחידות ולא ניתן לבסס עליה בלבד החלטת השקעה. לכן, על כל אדם השוקל רכישת היחידות לפנות ולקבל יעוץ נפרד ומיוחד. חוות־הדעת האמורה מתבססת, בין היתר, על תקנות מס־הכנסה (כללים לחישוב המס בשל החזקה ומכירה של יחידות השתתפות לחיפושי־נפט) התשמ"ט־1988, שתוקפן הוארך ביום 31.12.92 עד ליום 31.12.95 (ראה סעיף 10.2.3 בתשקיף).

השותפות המוגבלת מנוהלת על ידי השותף הכללי הזכאי לקבל ממנה תשלומים כדלקמן:
סכום השווה ל־2,000 דולר לחודש עבור שימוש במשרדי השותף הכללי, החזקת המשרדים ושירותי משרד; סכום השווה ל־10,000 דולר בחודש תמורת העמדה לרשות השותפות של שירותי עבודתם של הדירקטורים של השותף הכללי, שהם בעלי מניות בשותף הכללי או בבעלי ענין בו. וסכום השווה ל־1,000 דולר לכיסוי עלות שכרם של 2 דירקטורים של השותף הכללי, שהם דירקטורים חיצוניים, וכן סכום השווה ל־7,000 דולר לחודש לכיסוי הוצאות ניהולה השוטף של השותפות. סכומים אלה מסתכמים כיום בסכום השווה ל־20,000 דולר לחודש (לפירוט הסכומים, ראה סעיף 8.5.2 בתשקיף).

השותף הכללי הינו "המפעיל" בפעולות חיפושי נפט בשטחים שבהם יש לשותפות המוגבלת אינטרס והוא זכאי להתמנות כמפעיל בשטחים שבהם יהיה לה אינטרס בעתיד. השותף הכללי יהיה זכאי לגבי שטח שבו הוא מפעיל ל"דמי מפעיל" (לרבות גם משתתפים אחרים. אם יהיו) בשיעור של 7.5% מההוצאות בגין פעולות חיפושי נפט, פיתוח שדה נפט והפקתו, במדה שלשותפות תהיינה הוצאות בקשר עם עבודות בניה ו/או התקנה של מתקנים להפקת נפט בסכום העולה על מליון דולר, יקבעו דמי המפעיל במשא ומתן בין הצדדים ובאשור המפקח בכתב ומראש ובלבד שסכום דמי המפעיל לא יעלה על 7.5% מן ההוצאות (ראה סעיפים 8.5.3 ו־11.8 בתשקיף).

איתן איזנברג בע"מ, חברה שהיא בעל ענין בשותף הכללי, נותנת שירותי יעוץ גיאולוגי לשותפות. בתמורה לשירותים, משלמת השותפות לחברה שכר בסכום השווה ל־12,000 דולר ארה"ב לחודש, בתוספת מע"מ ובנוסף תחזיר השותפות לחברה הוצאות שהיא הוציאה בפועל במסגרת שירותים אלה בסכום שלא יעלה על ־.750 דולר לחודש כנגד קבלות (ראה סעיף 11.9 בתשקיף).

השותף הכללי זכאי לקבל תמלוג־על (Overriding Royalty) בשיעור של 6% מנפט שיופק בשטחים, שבהם יש או יהיה בעתיד לשותפות המוגבלת אינטרס עד להחזר ההוצאות שהוציאה השותפות לחיפושי נפט ו־8% לאחר מכן. בהסכם המייסדים שנערך בין בעלי המניות של השותף הכללי נקבע כי השותף הכללי יסב לאיתן איזנברג בע"מ (חברה שהיא בעלת ענין בשותף הכללי) מחצית מהתמלוג הנ"ל (ראה סעיף 8.5.1 בתשקיף).

בהסכם השותפות המוגבלת נקבע כי כל הסכם או הסדר בהם תתקשר השותפות המוגבלת בקשר לשיווק של הנפט (אם יתגלה כזה), שיופק על ידי השותפות המוגבלת משטחי נכסי הנפט שלשותפות המוגבלת יש או יהיה בהם אינטרס יקבעו לאחר מכרז פומבי פתוח (ראה סעיף 8.5.4 בתשקיף)

מתוך תמורת הנפקה זו ישולמו עמלות חיתום, השתתפות, ניהול, ויעוץ וכן הוצאות הנפקה אחרות (במשוער) בסכומים המהווים יחד כ־12.7% מתמורת ההנפקה.

בדבר התחייבות שיפוי שניתנה על ידי השותף הכללי לחתמים על פי הסכם החיתום ראה סעיף 3.3 בתשקיף.

מנהלי קונסורציום החתמים: אייל ניירות ערך והנפקות (1988) בע"מ; אנליסט אי.אמ.אס. ניירות ערך בע"מ; מזרחי חברה לחתמות בע"מ; זלר אבלגון חתמים בע"מ; כללי חתמים בע"מ; ספנות - מנפיקים וחתמים בע"מ; אפיקים חיתום (1993) בע"מ; ציון משאבים בע"מ; חלוץ־חיתום וניהול (1993) בע"מ; יהב חיתום בע"מ; אינווסט־פרו־ייזום וקידום הנפקות 1993 בע"מ; אלטשולר שחם ניהול חיתום והשקעות בע"מ; קווי אשראי לישראל חיתום בע"מ; קיסאל־לובין הנפקות וחיתום בע"מ; אנובה חתמויות בע"מ; עוגן י.ב. חיתום (1993) בע"מ; אלוני־חץ חיתום (1993) בע"מ.

תאריך התשקיף: 28.8.94

איירבוס יוצאת למלחמה

עימות אמריקני־אירופי חדש בעסקי המטוסים

Newsweek

[illegible] FLA [illegible] C-130J [illegible]

[illegible] 10 מיליארד דולר [illegible] ב-30 באוגוסט [illegible] FLA. [illegible] 25 מיליארד דולר [illegible] FLA [illegible] 24 [illegible]

כאשר איירבוס הוקם, מאז השתלט הקונסורציום על 30% משוק המטוסים המסחריים, שני אחרי בואינג בלבד, ובנה את המטוס המצליח כולו הראשון. מנקודת השקפה אירופית יש היגיון בכך שאיירבוס יקח עליו את פרויקט FLA. איירבוס יביא ניסיון ומבנה לפרויקט שעד עתה לא היה בו הרבה. "זו התפתחות הגיונית לחלוטין אם אתה מופעל באירופה ומתעניין לייצור מטוס גדול חדש", אומר קית הדג'קינסון, אנליסט לאירופאיים בלהמן ברדרס בלונדון. "כל הצוות כבר נמצא שם". בנוסף למטוסים מסחריים מייצרות כל ארבע החברות המרכיבות את איירבוס – אירוספסיאל הצרפתית, בריטיש אירוספייס, דויטשה אירוספייס וקאסה הספרדית – חלקם למטוסים צבאיים.

קונסורציום FLA שבמסגרת בדומה עשוי להגביר שוב את המתחים של הסחר בין ארצות הברית לאיחוד האירופי בדבר סובסידיות לייצור מטוסים. לפי הסכם בן שנתיים שצריך להסכם גאט"ט כחלק בלתי נפרד ממנו, מנועה איירבוס מלקבל סובסידיות לייצור מטוסים חדשים, והתקרה לסיוע לפיתוח תוגבל ל-33% מן ההוצאות בלבד. אבל זה רק למטוסים אזרחיים. ההסכם אינו נוגע ל-FLA, לדברי ג'ולייט בנדה, דוברת של משרד המסחר האמריקני. איירבוס טוען כבר זמן רב שבואינג ויצרנים אמריקנים אחרים מקבלים סובסידיות נוספות באמצעות חוזים צבאיים.

חברות אמריקניות חוששות שתוכניות קונסורציום FLA לקבל שותפים אירופיים חדשים ייצרו מבצע קרטל. אבל לחברות האמריקניות יש מקדמה גדולה. לוקהיד תתחיל לספק בשנה הבאה את מטוס C-130J. זמן האספקה המוקדם ביותר של FLA הוא 2002. יתר על כן, עלותו של מטוס FLA תהיה קרוב לוודאי 10 מיליון דולר יותר מאשר C-130J, שמחירו צפוי להיות 40 מיליון דולר.

נדל"ן

היקף מכירות של 175 מ' ד' ל־800 דירות בנווה סביון

מאת זיו מאור

בפרויקט נווה סביון באור יהודה, המוקם בשותפות של אפריקה ישראל להשקעות, מריו לנציק ויצחק תשובה, נמכרו עד כה כ־800 דירות, בהיקף מכירות של יותר מ־175 מיליון דולר. בפרויקט ייבנו, בסך הכל, 2,050 דירות.

פרויקט נווה סביון. בסך הכל ייבנו 2,050 דירות

עבודות הבנייה החלו באפריל השנה והאיכלוס שלב א' צפוי באוגוסט 96'. בפרויקט, שנבנה בששה שלבים, יהיו כ־500 קוטג'ים דו־משפחתיים וטוריים, 28 בניינים גבוהים בני תשע ו־13 קומות ו־50 בניינים מדורגים, בני שלוש קומות.

בשלב א' בונה חברת דניה־סיבוס, חברה בת של אפריקה ישראל, ארבעה בניינים של תשע קומות; החברות קריב וצוק בונות 100 קוטג'ים; וסולל בונה אחראית לבניית 17 בניינים.

קוטג' דו־משפחתי בפרויקט נמכר בכ־292 אלף דולר. בקוטג', ששטחו 163 מ"ר בשני מפלסים, ששה חדרים, שלושה חדרי רחצה ושירותים וחניה לשתי מכוניות. הקוטג'ים הדו־משפחתיים בנויים על מגרשים של רבע דונם.

קוטג' טורי, בשטח של 159 מ"ר, נמכר תמורת 260 אלף דולר. בקוטג' ששה חדרים, שני חדרי רחצה ושירותים וחניה לשתי מכוניות. לקוטג'ים הטוריים מגרשים בשטח 320–170 מ"ר ומחירם נע בין 250 ל־280 אלף דולר.

בפרויקט נמכרים דופלקסים בבניינים המדורגים. מחיר דופלקס בן ששה חדרים, בשטח של 159 + מרפסת – 250 אלף דולר. דופלקס של חמישה חדרים בשטח של 140 מ"ר –230 אלף דולר. מחיר דירות גן, בשטח של 130 מ"ר – 230–215 אלף דולר.

דירות שלושה חדרים בבניינים הגבוהים, בשטח של 94 מ"ר, מוצעות למכירה תמורת 150 אלף דולר; דירות ארבעה חדרים, בשטח 124 מ"ר – 189 אלף דולר. דירות חמישה חדרים, 145 מ"ר – 209 אלף דולר. דירת גג בפרויקט, הכוללת חדר נוסף על הגג, בשטח של 25 מ"ר, עולה בין 215 ל־280 אלף דולר. לכל הדירות מרפסת בשטח של 7 מ"ר.

שוק עבודות התשתית – שומרוני קונה ביוקר ומוכר בזול

משרד השיכון ביטל את זכיית חברת שומרוני במכרז עבודות עפר לאחר שמצא, כי המחיר שהציעה לרכישה והעברה של חול נמוך ממחיר החול. פרשה זו היא דוגמה קיצונית למשבר בענף התשתית, המתבטא באיכות ירודה ובמחירי הפסד

מאת נעה וסרמן

מחירים נמוכים לעבודות היא תופעה שכיחה בענף התשתית כבר כמה חודשים. בדו"חות הכספים של מרבית חברות התשתית הנסחרות בבורסה מציגים הסעיפים של עבודות אלו, בדרך כלל, הפסדים. "מייצרת מאוויר" – כך מכונה, בעצה המיוחדת לענף, חברת תשתית בורסאית שהצליחה להראות רווחים מביצוע עבודות.

המתמחים בענף כבר מזמן עייפו מן הדיון בשאלה האם המחירים שבהם מבצעות החברות את העבודות הם מחירי הפסד ממש, או מחירים שבהם לקבלנים מרווח רווחים נמוך במיוחד.

אולם – פרשה כזו של חברת י. שומרוני נחשבת לחריגה אפילו נוכח הנורמות הנוהגות בענף התשתית. ראשיתה של הפרשה במכרז שפירסם משרד השיכון לעבודות עפר באזור אשקלון ב'. מדובר במכרז לעבודה פשוטה, שכללה בעיקר הובלת חול ממקום שייקבעו משרד השיכון ומינהל מקרקעי ישראל לאתר הבנייה. בין החברות שנגשו למכרז היתה גם חברת י. שומרוני. שומרוני הציעה את ההצעה הנמוכה ביותר, ונקבעה כזוכה במכרז לביצוע העבודה.

אבל, משרד השיכון הודיע בסופו של דבר, כי שומרוני לא תבצע את העבודה. הסיבה לכך אינה החלטה שרירותית של המשרד – כי הוא אינו מוכן לקבל הצעות נמוכות לביצוע עבודות תשתית.

הסיבה נעוצה בכך, שמישהו במשרד השיכון השתעשע לגלות, כי למרות שבמכרז נכתב במפורש שעל החברה לרכוש את החול ממינהל מקרקעי ישראל – הציעה שומרוני מחיר הנמוך בכ־10 אגורות מהמחיר הנקוב בטבלאות המינהל לממ"ק חול.

לאחר גילוי זה נפתחו דיונים בין חברת שומרוני למשרד השיכון, שדרש מהחברה תצהיר משפטי, שבו היא מתחייבת לבצע את העבודה במחיר הנקוב בהצעתה במכרז. החברה נסוגה, הציעה לבצע את העבודה במחיר גבוה יותר, אבל נמוך מן ההצעה של חברת י. שטאנג, שהיתה במקום השני במכרז. לבסוף החליט במשרד השיכון לבטל את הזכייה של שומרוני ולהעביר את העבודה לביצוע חברת י. שטאנג.

סירובה של שומרוני לחתום על התצהיר המשפטי – ברור. אם היה מבצע את העבודה במחיר שהציע במכרז הרי שהיה מפסיד על כל ממ"ק חול מוסע כ־10 אגורות. מאחר שבמכרז הוגדרה הסעת 800 אלף ממ"ק חול, היה הפסד הקבלן מרכישת החול בלבד מסתכם ב־80 אלף שקל. וזאת, כמובן, בלי לחשב את עלויות ההובלה, העובדים, הוצאות הנהלה וכלליות ושאר מיני הוצאות הכרוכות בעבודה מסוג זה.

> **הפסד שומרוני מרכישת החול בלבד יכול היה להסתכם ב־80 א' ש'; לא כולל עלויות הובלה והוצאות הנהלה וכלליות**

קבלני התשתית דווקא ציפו לראות כיצד יתמודד שומרוני עם המחיר שהציע במכרז. ברור שהדיעה הרווחת היתה כי הפסדו מובטח – בין אם יפסיק את העבודות באמצע ביצוע (ואז יוחלטו ערבויות הביצוע שנתן) – ובין אם יסיים את העבודה במחיר הפסד, כמובן. השאלה, הדגישו בענף, היא אם יעדיף הקבלן להפסיד פחות מזומנים אך להסתכן בפגיעה במוניטין שלו – או להפסיד יותר כסף אך לשמור על שמו הטוב במשרד השיכון.

סופו של העניין, כאמור, בהעברת ביצוע העבודה לחברת י. שטאנג. אולם מעבר לכך, פרשת שומרוני מחדדת את תמונת התחרות הפרועה השוררת בענף התשתית; תחרות שהחלה בשנת 92', עת החלו משרדים ממשלתיים וגופים ציבוריים נוספים להשקיע מאות מיליונים של שקלים בתשתיות. תחרות זו החריפה לאחר חקיקת חוק חובת המכרזים ב־93'. חוק זה איפשר לכל קבלן להתמודד על ביצוע עבודות אלו. השלכות החוק, אומרים בכירים בענף התשתית, יצרו מאות חברות חדשות, המתמודדות על שוק עבודות התשתית, שהצטמצם בינתיים. התחרות גרמה, כמובן, להזלת מחירי ההצעות במכרזים לעבודות תשתית.

במצב הקיים היום מוטרדים הקבלנים הוותיקים והמנוסים בענף מרמת המחירים הנמוכה. הרשויות, לעומת זאת, מוטרדות מאיכות הביצוע. לדברי בכירים במשרד השיכון, האיכות יורדת והולכת. מומחים בענף התשתית טוענים, כי את הידרדרות איכות ביצוע העבודות ניתן למנוע רק באמצעות פיקוח הדוק יותר. אלא שהקבלנים המצויים בענף זה טוענים לעומתם, כי הבעיה אינה מתמצית בשאלת הפיקוח. לדבריהם, ביצוע עבודות תשתית על ידי חברות חדשות ולא מנוסות גורם להתארכות זמן העבודה ומחייב תיקונים זמן קצר לאחר השלמת העבודות.

כדוגמה למצב הענף מספרים הקבלנים, על ירקן מירושלים שהחליט בראשית שנות ה־90 לעשות הסבה לקבלן עבודות תשתית. החברה שהקים ביצע, בין היתר, ב־93' עבודות ביוב בשדרות הרצל. העבודה, שהיתה יכולה להסתיים בתוך ימים ספורים, לטענת קבלני תשתית מנוסים, ארכה שלושה חודשים. אותו קבלן עזב בינתיים את התחום וחזר לעיסוקו המקורי, אבל תושבי הסביבה והעוברים בה נאלצו לסבול את הטרדה שנגרמה בעקבות התמשכות ביצוע העבודות.

את ביצוע עבודות התשתית ברמת איכות נמוכה תולים המומחים לא רק במחירים הזולים בעקבות התחרות, אלא גם בתופעת התיווך בענף, שהתגברה באחרונה. לדבריהם, קבלנים בעלי מוניטין, הזוכים בעבודות, בין היתר, בזכות ניסיונם, מעבירים את הביצוע לקבלני משנה חסרי ניסיון. בתמורה מקבל הקבלן הזוכה 5% עד 12% מהיקף העבודה.

> **"מייצרת מאוויר" – כך מכונה חברת תשתית בורסאית שהצליחה להראות רווחים מביצוע עבודות**

הקבלן הזוכה אחראי אמנם על הביצוע, אלא שאין בכך משום הרתעה, שכן בדרך כלל האחריות תקפה לשנה אחת, ולעתים רחוקות לשלוש שנים. זאת, בעוד שמחדלי האיכות הנמוכה מתגלים במרבית המקרים רק שנתיים עד חמש שנים לאחר סיום ביצוע העבודה. ואז, אומרים רבים מהקבלנים, אף אחד שוב לא יזכור מי ביצע את העבודה.

סיבה נוספת שבה תולים הפעלים בענף את מצב שוק עבודות התשתית היא ריבוי ההנפקות של חברות תשתית בבורסה. "החברות המונפקות מחפשות אפיק להשקיע בו את הכספים שגייסו בבורסה. הן מעוניינות להציג צבר עבודות – ולא רווחים", אמר ל"הארץ" גורם במשרד השיכון.

במשרד השיכון, המפרסם מכרזי תשתית רבים – בעצמו ובאמצעות מינהל מקרקעי ישראל ומע"צ – אומרים כי בשנת 94' ירדו מחירי תשתית הפיתוח ב־10% עד 15%, בהשוואה לרמת המחירים שהיתה מקובלת ב־93'. לדבריהם, כדי להבטיח את איכות הביצוע נבדקים הפערים שבין אומדני הביצוע לבין ההצעות המוצעות במכרזים בקפדנות. במקרה שבו מסתמנת סטייה שאינה הגיונית (כמו הצעה לביצוע עבודה במחיר הנמוך מעלות התשומות) מתבקש המציע שהבין את האומדן לפרט בכתב נימוקים לפער המחירים – כל זאת, קודם לפרסום תוצאות המכרז. בנוסף, מחויב הקבלן להגיש מסמך דומה, שבו הבהרה לגבי אופן ביצוע העבודה במחיר הנקוב בהצעתו. משרד השיכון שומר לעצמו את הזכות שלא להעניק את הזכייה לקבלן המציע מחיר נמוך על חשבון טיב או אי עמידה בלוחות זמנים.

יש לציין, כי בכמה מקרים הפסיקו חברות קבלניות שזכו במכרזי תשתית את הביצוע מיוזמתן, כיוון שלא הצליחו לעמוד בלוח הזמנים שנקבע מראש ובהיקף העבודה.

כאמור, סבורים הקבלנים, כמו הרשויות, כי הפיקוח עשוי לשפר, לפחות במקצת, את בעיית האיכות בענף. רבים מהם גורסים, כי פיקוח חמור יחייב את החברות לעמוד במיפרט החומרים שהציעו במכרז מבחינת איכותו וכמותו, ובכך תובטח איכות הביצוע. פיקוח צמוד יחייב לדעתם את הקבלנים להציע מחירים הגיוניים במכרזים, ו"להחזיר את השפיות לענף", כדבריהם. הכדור, אם כן, נמצא עכשיו במגרש הרשויות.

שני מתווכים אוחזים בעמלה

הערת אזהרה

זיו מאור

קניית דירה, או נכס אחר, מלווה בדרך כלל בביקור אצל מתווך, ופעמים רבות – אצל יותר מאחד. פנייה למתווך כרוכה בחתימה על חוזה אחיד, הקובע שרכישת נכס שהוצג ללקוח על ידי אותו המתווך, יחייב בתשלום דמי התיווך שהוסכמו בין הצדדים. גם במקרה שלא נחתם חוזה בכתב – הצגת נכס על ידי מתווך ללקוח, מהווה הסכם שבעל פה, המחייב את הצדדים מבחינה משפטית, בדיוק כמו חתימה על חוזה.

ביקור אצל מתווכים רבים עלול לגרום לכפילויות, במיוחד אם החיפוש מתרכז באזור מסוים. לקוח סוקר לעתים עשרות נכסים לפני הרכישה, וישנם גם מקרים בהם יוצג בפניו אותו הנכס כמה פעמים, אצל מתווכים שונים. אם נרכש לבסוף נכס שעליו נחתם חוזה אחיד פעמיים, אצל שני מתווכים, ידרשו שניהם תשלום דמי תיווך, כפי שנכתב בחוזה או הוסכם בעל פה אצל כל אחד.

אלא שלא תמיד ייאלץ הקונה לשלם דמי תיווך כפולים במלואם. פסק דין מ־1992 של השופט מישאל חשין בבית המשפט העליון קובע, כי בדרישה לתשלום דמי תיווך בעקבות עסקה במקרקעין יש לבדוק שתי נקודות:

הראשונה–היא, אם נקשר קשר בין המוכר או הקונה, לבין מי שדורש דמי תיווך (במקרה זה – המתווך). עניין זה קל לבדיקה והחתימה על החוזה, או הוכחת הסכם בעל פה מהווה את אישורו.

הנקודה השנייה היא, אם פעולת המתווך היתה הגורם היעיל שהביא להתקשרות הצדדים בעסקה בה תווך. נקודה זו, כמובן, כרוכה בפרשנות: האם המתווך הראשון, שהציג בראשונה את הדירה ללקוח – היה זה שגרם לו לרכוש אותה לבסוף; או אולי, המתווך השני ביצע עבודת שיווק יעילה יותר, והוא זה שהצליח להביא את הלקוח לביצוע העסקה. תיתכן גם אפשרות שלישית – שני המתווכים היו יעילים ותרמו באותה מידה לעסקה.

לדברי חיים קאופמן, יו"ר מלרן, ידועים מקרים שבהם נאלץ הלקוח לשלם לשני מתווכים, לאחר שחתם במשרדי שניהם על התחייבות לתשלום דמי תיווך לגבי אותו הנכס. כאשר הטעות נעשית בתום לב, ניתן להגיע לעתים לפשרה בין הלקוח והמתווכים באשר לחלוקת דמי התיווך בין השניים.

אולם, היו גם מקרים אחרים, מוסיף קאופמן, בהם החתימה הכפולה לא נעשתה בתום לב. כך למשל, לקוח חתם אצל מתווך מסוים ומצא בעזרתו נכס שהיה מעוניין לרכשו. ואז, בנסותו להשיג דמי תיווך נמוכים יותר, פנה למתווכים אחרים, כשיטת מכרז, בכוונה לרכוש הדירה דרך המתווך שיציע את המחיר והעמלה הזולים ביותר. במקרה כזה, אומר קאופמן, ספק אם המתווכים האחרים ינסו לסייע ללקוח למציאת פשרה.

לסיכום, מומלץ למבקש לרכוש דירה, או כל נכס מקרקעין אחר, לבדוק היטב על מה הוא מתבקש לחתום. את נושא העמלה עם המתווכים יש לקבוע מראש – לפני ביקור בנכסים המוצעים למכירה.

יתרה מזאת, חשוב לרשום באופן מסודר את הנכסים שכבר נסקרו אצל מתווכים קודמים. כך יוכל הלקוח לדעת לפני החתימה או סיור עם מתווך נוסף אם כבר ביקר באותה הדירה, וכמובן, לחסוך אי נעימות וגם הרבה כסף.

תעשייה ומשרדים

רונית מורגנשטרן

2 מ' ד' לקומה וגג בראש העין

חברת אס.טי.איי־מחשבים רכשה באזור התעשייה ראש־העין קומה בשטח של כ־1,400 מ"ר וגג בשטח זהה עם זכויות בנייה עתידיות. עוד רכשה החברה 25 מקומות חניה תת־קרקעיים. מחיר העסקה הכוללת – כ־2 מיליון דולר, ששולמו לבעלי המבנה: חברת אשבט נכסים (מקבוצת אשטרום) ולנה נכסים. שטח המבנה כולו הוא כ־2800 מ"ר בשתי קומות – קרקע וקומה ראשונה. את העסקה ביצעה שרה פליק מאנגלו־סכסון תל אביב. בימים אלה מתנהל מו"מ למכירת קומת הקרקע בבניין.

75% מהשטחים במרכז של כתב בראשל"צ כבר נמכרו

מכירת שטחים מסחריים בפרויקט "ראשון פקטורי אאוטלט" מתנהלת בקצב מהיר. הפרויקט הוא מרכז חנויות מפעל, שמקימה חברת נאות אמיר, שבבעלות משפחת כתב. עלות הפרויקט הממוקם באזור התעשייה החדש של ראשל"צ היא כ־15 מיליון דולר. המרכז משווק בלעדית על ידי מחלקת הפרויקטים של החטיבה העסקית־מסחרית של אנגלו־סכסון. בחודש האחרון נמכרו במקום כ־1,500 מ"ר נוספים, ובסך הכל, לדברי יהודה כתב, מבעלי החברה, נמכרו כ־75% מהשטחים בפרויקט, המשתרע פני כ־15 אלף מ"ר בשני אגפים בני שלוש קומות.

בין החברות שרכשו שטחים בגל העסקאות האחרון: חברת עילית ריפוד, שרכשה שטח של כ־450 מ"ר בשלוש הקומות (150 מ"ר בכל קומה – קרקע, קומה א' וב') בכ־700 אלף דולר; כהן והיטי יוקרה רכשה גם כן 450 מ"ר בשלוש קומות; גל ג'אן מזגנים רכשה כ־70 מ"ר בקומה א' בכ־95 אלף דולר; ואלסטון חברה להנדסת חשמל – 140 מ"ר בקומה ב' בכ־190 אלף דולר.

מחירי המכירה במרכז החנויות נעים בין 1,350 דולר למ"ר בקומות העליונות עד 2,200 דולר למ"ר בקומת הקרקע.

קרמיקה ב־10 ד' למ"ר

חברת חוריבנק מגוש השרון, יבואנית קרמיקה מהגדולות בארץ, שכרה שטח בנוי של כ־1,000 מ"ר ברחוב שלמה בן־יוסף בצ'ק פוסט. את המבנה שכרה יבואנית הקרמיקה מחברת מורן מחיפה הנמצאת בשליטת איש העסקים, ג'ק רוזן.

העסקה נחתמה לשלוש שנים עם אופציה להארכה. דמי השכירות נקבעו לסך 10 דולר למ"ר. עוד נמסר, כי החברה תשקיע כ־300 אלף דולר בהקמת אולם תצוגה בשטח ששכרה, ובו ייוצגו 45 חברות הקרמיקה הזרות, שאת מוצריהן מייבאת "חוי בנק".

ח.ג.מ – מ"בית חי" ל"חי־טק"

חברת ח.ג.מ. מהנדסים יועצים, מקבוצת חי, תעתיק את משרדה לבית "חי־טק" בפארק התעשייה החדש ומוקם בצומת טירת הכרמל. החברה עוברת למקומה החדש מ"בית־חי" – בניין המשרדים המרכזי של הקבוצה בחיפה, בעקבות גידול בהיקף הפעילות של החברה. חברת ח.ג.מ. שכרה שטח של 500 מ"ר בתוך בית "חי־טק", המשתרע על שטח של כ־7,500 (כולל לובי של כאלף מ"ר) ועוד 2,000 מ"ר חניה תת־קרקעית. החברה סירבה למסור פרטים נוספים, כמו מחיר השכירות שתשלם ח.ג.מ. לחברה האם שלה – קבוצת חי. בית "חי־טק" מוקם על ידי "חי מידן", ויהווה עוגן מרכזי בפארק התעשייה המשתרע על שטח של כ־100 אלף מ"ר, מהם כשליש בבעלות קבוצת חי.

אריגי אילת שכרו 500 מ"ר במושב נווה־ימין

חברת אריגי אילת הפועלת בתחום הטקסטיל שכרה מחסן בשטח 500 מ"ר במושב נווה־ימין. אריגי אילת תשלם דמי שכירות של כ־2,250 דולר לחודש, לפי 4.5 דולר למ"ר. המחסן, הנמצא בבעלות פרטית, ישמש כמרכז לוגיסטי של החברה, שממנו תופץ סחורה מוגמרת לחנויות ולקוחות החברה.

שכונה בת 120 קוטג'ים נבנית על שפת ימה של ראשל"צ

מאת סופר "הארץ"

חברת פרספוליס בע"מ מקבוצת האחים חכמוב החלה בימים אלה בבנייה ובשיווק פרויקט מגורים חדש, סמוך לשפת ימה של ראשון לציון וליד שכונת "סאבלו אסקוביל". הפרויקט כולל 120 קוטג'ים על מתחם בשטח של 60 דונם, בקרקע פרטית שרכשה החברה בשנת 85' מהעירייה.

לדברי מנכ"ל החברה, זאב חכמוב, עלות הקמת הפרויקט מוערכת ב־25 מיליון דולר, לא כולל מחיר הקרקע. היקף התקבולים הכללי הצפוי נאמד בכ־40 מיליון דולר.

שטחו הבנוי של קוטג' בן 6 חדרים – 200 מ"ר בשני מפלסים על מגרש בשטח של 350 מ"ר ומחירו כ־330 אלף דולר. מחיר קוטג' הכולל מרתף – כ־370 אלף דולר. לאחרונה נמכרו 3 קוטג'ים בהיקף של כמיליון דולר.

המועד הצפוי לאכלוס השכונה – תחילת 96'.

דירת 4 חדרים בקריית בן גוריון נמכרה ב־218 אלף ד'

מאת זיו מאור

דירת ארבעה חדרים בפרויקט שדרות האילנות, בקריית בן גוריון בחולון, נמכרה תמורת 218 אלף דולר (54.5 אלף דולר לחדר). שטח הדירה, שהיתה האחרונה שנמכרה בשלב א' בפרויקט, 135 מ"ר והיא נמצאת בקומה שמינית. דירות ארבעה חדרים בפרויקט נמכרו בתחילת השיווק ב־175 עד 180 אלף דולר (עלייה של 21%).

בפרויקט 134 דירות והיקף המכירות צפוי להגיע ליותר מ־25 מיליון דולר. בשלב א' נמכרו 86 דירות, בשני בניינים בני שש קומות כל אחד ובניין נוסף בן תשע קומות, בהיקף מכירות של יותר מ־17 מיליון דולר.

בשלב ב' ייבנו 48 דירות של שלושה וארבעה בשני בניינים בני שש קומות כל אחד. מחיר דירות שלושה חדרים 165–150 אלף דולר ומחיר דירת ארבעה חדרים – 175–200 אלף דולר. היקף המכירות בשלב ב' מוערך ביותר מ־8 מיליון דולר.

135 דירות במודיעין

חברת אילנות הקריה, המנוהלת על ידי נחום אליעזר והאחים אופיר כהן ואמנון כהן, צפויה להתחיל בבניית 135 דירות במודיעין, לאחר שזכתה ב־16 דונם, כחלק מהמכרז השני בעיר. החברה שילמה 3.7 מיליון שקל בעבור השטח ובנוסף תשלם למשרד השיכון 13 אלף דולר לדירה, עבור פיתוח (1.75 מיליון דולר בסך הכל).

כמו כן תבנה החברה, בשותפות של שני שלישים, בניין משרדים בבת ים, הכולל קומה מסחרית וחניון תת קרקעי, בשטח של 3,000 מ"ר.

הפרויקט, על מגרש שנמכר תמורת 960 אלף דולר, ייבנה בפינת הרחובות רוטשילד ודניאל, במקום קולנוע בת ים שיהרס.

פטרולגז וגרניום־פולג בונים 64 דירות בנווה שאנן

מאת זיו מאור

קבוצת פטרולגז בונה בשותפות עם חברת גרניום־פולג 64 דירות בנווה שאנן. היקף המכירות הצפוי בפרויקט הוא כ־7.5 מיליון דולר. הפרויקט יכלול 4 בניינים בני 8 קומות כל אחד.

הקרקע לפרויקט – "פרוורגי חן" – נרכשה לפני 5 שנים ממינהל מקרקעי ישראל תמורת 2.5 מיליון שקלים. בכל דירה יהיה ריצוף שיש, מטבחים משוכללים, מחסן וחניה צמודה.

מחירי הדירות בפרויקט ינועו בין 117 ל־180 אלף דולר.

פטרולגז מתכננת פרויקטים נוספים ביניהם, נוה המוזיאון בירושלים ומגדל דירות בעמק הברכה בתל אביב.

28 וילות בבאר שבע נמכרו ב־4.5 מ' ד'

מאת סופר "הארץ"

חברת רמט מכרה לאחרונה בשכונת האוניברסיטה בבאר שבע 28 וילות בסכום של 4.5 מיליון דולר, רובן נמכרו לחברי הסגל האקדמי של האוניברסיטה.

המתחם, בשטח כולל של 65 דונם, נמצא ליד שכונת רמות ובו זכתה רמט במכרז של מינהל מקרקעי ישראל לפני כשנה. על השטח מקימה החברה 131 וילות דו־מפלסיות בשיטת "הבית הגדל".

מחירי הוילות על מגרשים אחידים בשטח של חצי דונם, – החל מ־158 אלף דולר ל־110 מ"ר שטח בנוי ועד 198 אלף דולר ל־146 מ"ר, הניתנים להגדלה עד ל־250 מ"ר.

לפי הערכת חשב החברה, היקף עלויות הבנייה יגיע לכ־20 מיליון דולר כולל מחיר הקרקע ופיתוח השבילים, גדרות ותאורת הבתים. את פיתוח תשתיות העל: מים, ביוב, תקשורת, כבישים ומדרכות, מבצעת חברת מבני תעשייה.

הבנייה החלה ביוני השנה והאכלוס המשוער צפוי במאי 96'.

מיטב
יועצי השקעות וניירות ערך בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף

מיטב אופציות - קרן נאמנות

קרן פתוחה

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968, ניתנת בזה הודעה כי פורסם תשקיף ובו

הצעה לציבור

של יחידות בנות 1 שקל חדש ע"נ בתעודות השתתפות רשומות על שם של יחידה אחת או יותר, במספר שלא יעלה בכל עת, את מספר היחידות במחזור מעל 150,000,000 *
בתוספת מספר יחידות ההסבה שתתוקנה, (להלן: "המספר המירבי").
מנהל הקרן יהיה רשאי להגדיל את המספר המירבי עד ל־225,000,000 בתוספת מספר יחידות ההסבה כאמור לעיל.
על כל הגדלה של המספר המירבי יגיש מנהל הקרן דיווח מיידי ויפרסם על כך הודעה בשני עתונים יומיים בשפה העברית הנפוצים בישראל, לפחות שבעה ימים מראש.
מספר היחידות במחזור ליום 3.8.94 היו 17,590,368.
* היחידות האמורות מוצעות כדלקמן:

(א) הצעה במחיר מופחת
החל מ־18.9.94 ועד 31.12.94 שעה 12.00 מוצעות היחידות במחיר היסודי בתוספת שעור הוספה של 0.5%.

(ב) הצעה רגילה
החל מ־31.12.94 שעה 12.00 ועד 17.9.95 שעה 12.00 מוצעות היחידות במחיר היסודי בתוספת שעור הוספה של 1.5% או שעורי הוספה אחרים, כמפורט בפרק א' בתשקיף.

הגשת בקשות
הבקשות לרכישת היחידות המוצעות תוגשנה למנהל הקרן באמצעות בנק אגוד לישראל בע"מ, רחוב אחוזת בית 6 תל־אביב, או באמצעות חברים אחרים של הבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

מדיניות ההשקעות של הקרן (ראה פרק ו' בתשקיף).

1. בהתאם להסכם הנאמנות:
(א) לפחות 50% מנכסי הקרן יהיו בכתבי אופציה (WARRANTS) ו/או באופציות (OPTIONS) (במסגרת השעור המותר על פי דין **), כמו כן יהיה מנהל הקרן רשאי להשקיע במכשירים פיננסיים אחרים הקשורים לשוק המניות *** אם יונהגו על ידי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב. עם זאת, רשאי מנהל הקרן להשקיע פחות מהשעור האמור וזאת במשך זמן מוגבל של עד 90 ימי מסחר במשך כל תקופת התשקיף, אם הדבר יראה לו רצוי לטובת בעלי היחידות בקרן.
(ב) הוראות ס"ק (א) לסעיף זה ניתנות לשינוי על ידי תיקון הסכם הנאמנות ללא צורך באישור אסיפה כללית של בעלי היחידות.
(ג) כפוף לאמור לעיל, להוראות כל דין ולהוראות סעיפים 2 (א) ו־3 לפרק ו' בתשקיף, ישקיע מנהל הקרן את אמצעי הקרן לפי שיקול דעתו המוחלט ובהתחשב בטובת הקרן בלבד, והוא רשאי לבצע בכל עת כל עסקה בנכסי הקרן, כפי שיראה לו כרצוי לטובת הקרן. בהתאם לכך יהיה מנהל הקרן זכאי גם לקבוע את סכום המזומנים שיכללו בנכסי הקרן מעת לעת.
בתקופה החל מ־3.10.93 (יום פרסום התשקיף הקודם של הקרן) ועד 3.8.94 פחת שעור ההשקעה של הקרן בכתבי אופציה ובאופציות מ־50% מנכסי הקרן במשך 61 ימי מסחר. במשך 81 ימים אלו היה השעור הממוצע של השקעות הקרן בכתבי אופציה ובאופציות כ־36% מנכסי הקרן ושעור ההשקעה הנמוך ביותר בכתבי אופציה ובאופציות היה 17% מנכסי הקרן.
2. אם שעור האחזקות של הקרן באופציות ו/או בכתבי אופציה יהיה נמוך מ־50% מסך נכסי הקרן במשך 14 ימי מסחר רצופים, יגיש על כך מנהל הקרן דיווח מיידי ויפרסם על כך הודעה בשני עתונים יומיים בשפה העברית הנפוצים בישראל.
3. מנהל הקרן רשאי לרכוש בעבור הקרן ניירות ערך זרים ואופציות זרות, בשיעור שלא יעלה על 10% מכלל נכסי הקרן (ראה סעיף 4 לפרק ו' בתשקיף).
4. מנהל הקרן רשאי לקנות ולמכור בעבור הקרן אופציות (OPTIONS), על פי הוראות הדין:
(א) סך כל שווין של אופציות רכישה ואופצות מכירה המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף (אופציות CALL 1), לא יעלה על 50% מסך כל נכסי הקרן.
(ב) סך כל שווין של אופציות רכישה על נכס בסיס מסוים המוחזקות בקרן, בתוספת סך כל שווים של כתבי האופציה על אותו נכס בסיס המוחזקים בקרן, לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן, וסך כל שווין של אופציות מכירה על נכס בסיס מסוים לא יעלה על 5% מסך כל נכסי הקרן. הוראות אלה לא יחולו על אופציות שנכס הבסיס שלהן הוא מדד ניירות ערך.
(ג) מנהל הקרן או מפיץ יחידות בקרן לא ימכור יחידה בקרן למי שמבקש לרכוש לראשונה יחידה בקרן אלא לאחר שהמציא לרוכש מסמך המפרט את גורמי הסיכון הכרוכים בקנית אופציות ומשמעותם לגבי הקרן בהתחשב במדיניות ההשקעה שלה וקיבל את אישורו בכתב כי קרא את המסמך. חלפו שנתיים מיום שהתקבל אישור הרוכש כאמור לעיל, לא ימכור מנהל הקרן או המפיץ לרוכש האמור יחידה נוספת בקרן אלא לאחר שהמציא לו מסמך כאמור וקיבל מחדש את אישורו כאמור.
פרטים בדבר מהות האופציות והסיכונים הכרוכים בהשקעה בהן מובאים בסעיף 1(ב) לפרק ר בתשקיף.
5. (א) מנהל הקרן יהיה רשאי, כפוף להוראות הדין, כאשר הוראות אלה יאפשרו זאת, ולהוראות הסכם הנאמנות, לרכוש, למכור וליצור בעבור הקרן חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים.
(ב) אם יתחיל מנהל הקרן לרכוש, למכור וליצור חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים, יגיש על כך מנהל הקרן דו"ח מיידי, לפחות שבעה ימים מראש ויפרסם זאת בשני עתונים יומיים בשפה העברית הנפוצים בישראל.

ההשקעה בכתבי אופציה (WARRANTS) ו/או באופציות (OPTIONS) עשויה להביא לתנודתיות גבוהה במחירי יחידות הקרן וכרוכה בסיכון של אבדן כספים (ראה סעיף 1(ב) לפרק ר בתשקיף).

ההשקעות העיקריות של הקרן בשנה שנסתיימה ב־30.6.94
ממוצע ההשקעות העיקריות של הקרן (לפי שעורי ההחזקות בסוף כל חודש) בשנה שנסתיימה ב־30.6.94, היה כמפורט באה:

	ב-% מסה"כ נכסי הקרן
כתבי אופציה	53
מניות	35
מניות בחו"ל	5
אג"ח להמרה	3
מזומנים	4

נתונים על השינוי במחיר הפדיון של יחידות הקרן בהשוואה לשינויים במדדים שונים:

שעור השינוי בתקופה: ב־%	1.7.93־30.6.94	30.12.92־30.6.93 (יום הפעלת הקרן)
מחיר הפדיון של יחידות הקרן כפי שפורסם בגליון השערים של הבורסה	-42.4	0.42
מדד כתבי אופציה	-68.4	14.99
מדד המניות הכללי	-24.4	8.12
מדד המחירים לצרכן (לפי המדד בגין החודש האחרון בכל תקופה)	12.5	5.84

הפיכת הקרן לקרן סגורה (ראה סעיף 1(ב) לפרק א' וסעיף 8 לפרק טו בתשקיף)
על פי החוק להשקעות משותפות בנאמנות התשנ"ד - 1994, שתחילתו ביום 2.10.94, ניתן להפוך קרן פתוחה לקרן סגורה, שיחידותיה נסחרות בבורסה ואשר אינה מנפיקה ופודה יחידות ברציפות.
פרטים עיקריים בדבר ההליכים שנקבעו בחוק הנ"ל להפיכת קרן פתוחה לקרן סגורה מובאים בסעיף 1(ב) לפרק א' בתשקיף.
הסכם הנאמנות קובע כי כאשר תאפשרנה זאת הוראות הדין, יהיה מנהל הקרן רשאי בהליך שיקבע על פי דין ובאישור אסיפה כללית של בעלי היחידות, להפוך את הקרן לקרן סגורה. במקרה זה תתנהל הקרן בהתאם להוראות הדין שתחולנה על קרן סגורה והוראות הסכם הנאמנות והתשקיף הנוגדות את הוראות הדין האמורות לא תחולנה.
בהפיכת קרן פתוחה לקרן סגורה יש סיכוי וסיכון.

השכר השנתי של מנהל הקרן והנאמן (ראה פרק י' בתשקיף)
על פי הסכם הנאמנות זכאי מנהל הקרן לקבל שכר שנתי השווה ל־5% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן בניכוי ההתחייבויות, אך כל עוד לא יוחלט אחרת על ידי מנהל הקרן, מקבל מנהל הקרן שכר שנתי השווה ל־3.25% מהשווי האמור. על פי הסכם הנאמנות זכאי הנאמן לקבל ומקבל שכר שנתי השווה ל־0.25% מהשווי האמור, כפוף למינימום של 296.3 ש"ח לשבוע מותאם למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין יולי 1994.
לכן השכר השנתי של הנאמן יהיה מעל 0.25% מהשווי האמור כל עוד שווי נכסי הקרן יפחת מ־6,163,040 ש"ח מותאם למדד יולי 1994.
עותק מהתשקיף והעתק מהיתר לפרסומו יוגשו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אגוד לישראל בע"מ ואצל כל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

תאריך התשקיף: י"ג בתשרי, תשנ"ה / 18 בספטמבר 1994
מנהל הקרן: מיטב־ניהול קרנות נאמנות (1982) בע"מ
הנאמן: החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

נדל"ן

"בן גוריון 2000" – מי רצה שבוויס תזכה

מאת נעה הסרמן

אובריאן קרייצברג, שהציעה את המחיר הנמוך ביותר במכרז לניהול הקמת הטרמינל החדש בנתב"ג, מבקשת לפסול את זכיית בוויס

בראשית חודש אוקטובר ידון בית המשפט המחוזי בתל אביב בבקשת חברת אובריאן קרייצברג לפסול את זכיית חברת בוויס, במכרז לניהול הקמת פרויקט "בן גוריון 2000", הכולל את הקמת הטרמינל החדש בנמל התעופה בן גוריון. זאת, לאחר שכשבוע שעבר הוציא בית המשפט צו מניעה לתחילת העבודות.

בחודש יוני הזמינה רשות שדות התעופה שש חברות אמריקאיות להגיש הצעה לניהול הקמת הפרויקט, שעלותו נאמדת בכמיליארד דולר. החברות – בוויס, פרסון ברקניץ, אובריאן קרייצברג, גריינר, דימ"ג'ים ואפשטיין אינטרנשיונל – התבקשו להגיש הצעה אשר תכלול צוות כוח אדם משותף – ישראלי ואמריקאי.

ועדת המשנה שטיפלה בנושא מטעם רשות שדות התעופה ניהלה במשך החודשים יוני ויולי פגישות רבות עם נציגי החברות, בהן הבהירה כי ההצעות השונות ייבחנו בהתאם לטיב ההצעה ולגובהה הכספי.

בראשית אוגוסט הגישו החברות את הצעותיהן: בוויס הציגה את הצעותיה בשיתוף החברות הישראליות אמן וניצן ענבר; פרסון ברקניץ גישה הצעה משותפת עם החברות הישראליות דאל וכרן; חברת אובראיין קרייצברג הגישה הצעה משותפת עם החברה האמריקאית אפשטיין אינטרנשיונל והחברות הישראליות סי.פי.אם. ואפשטיין ישראל. גריינר ודימ"ג'ים לא הגישו הצעות.

בסוף אוגוסט קיבלה חברת בוויס הודעה על זכייתה במכרז. ההודעה התקבלה בהפתעה בעיקר בקרב נציגי חברת אובריאן קרייצברג, שהגישה הצעת מחיר הנמוכה ביותר מ-2.1 מיליון דולר מהצעת הזוכה, חברת בוויס. ההודעה הפתיעה גם לנוכח העובדה שלאחר שנבחנו שלוש ההצעות, קבעה רשות שדות התעופה, כי איכותן זהה.

בעקבות בקשתה של חברת אובריאן קרייצברג לפסול את זכיית חברת בוויס, או לקבל מבית המשפט כל סעד אחר, כפי שיימצא לנכון, הוצא צו מניעה לתחילת העבודות.

הצעה "דמוית מכרז"

בכתב התביעה טוענת חברת אובריאן כי ההצעה לביצוע ניהול הפרויקט, שלא היתה חייבת במכרז מכוח חוק המכרזים, היתה בבחינת "דמוי מכרז". ההבדל היחיד בינה לבין מכרז הוא הכללת קריטריון, לפיו איכות השירותים וכוח האדם שיועמדו לרשות הפרויקט לא יוכרעו על פי המחיר הנמוך ביותר, או הגבוה ביותר. קריטריון זה הובהר לחברות אשר הוזמנו להגיש את הצעותיהן בפגישות שניהלו עם אנשי רשות שדות התעופה.

עוד מציין בכתב התביעה, כי "אמנת" – חברה-בת של חברת אמן, אשר השתתפה בהצעת חברת בוויס – ליוותה את רשות שדות התעופה כיועצת לענייני בקשת הצעות לביצוע הפרויקט. כמו כן נטען שאילן שחם, מנכ"ל חברת אמן ואמנת, פנה לחברת אובריאן קרייצברג בבקשה לשלב את אמן כשותפה הישראלית בפרויקט, בהתבסס על הקשר שנרקם בינו לבין רשות שדות התעופה. עוד מתברר, כי בכירים בחברת אמן, שייעצו לרשות בעת הכנת הצעת העבודה לביצוע, הם האנשים שיועדו לביצוע הפרויקט במסגרת השותפות עם חברת בוויס.

עם זאת, עיקר טיעוני התביעה בעניין לא מתמקדים בכפילות שבין מכיני ההצעה למגישי ההצעה, אלא בשינוי פתאומי בקריטריונים לזכייה בעבודה, שנמסר לחברות כ-12 שעות לפני ההחלטה על הזוכה במכרז.

מכתב התביעה עולה כי ב-17 באוגוסט בשעה 11 וחצי בלילה נמסרה לחברות הודעה, לפיה הקריטריון להצעה הכספית במכרז הוא מחיר ממוצע לעובד לחודש, וכי עליהן להגיש הצעה מתוקנת בתוך כ-12 שעות. הרשות גם הודיעה, כי החברות אינן רשאיות לשנות את מצבת כוח האדם, אלא להעניק הנחה למחיר לכל עובד בלבד. כך, למרות שעל פי המחיר הסופי היתה הצעת אובריאן קרייצברג זולה יותר מהצעת בוויס, היה המחיר הממוצע לעובד, על פי הצעתה, גבוה יותר.

שינוי הקריטריונים

הצעת חברת אובריאן קרייצברג, שעמדה באמצע אוגוסט (לאחר שינוי מצבת כוח האדם) על כ-21 מיליון דולר, שונתה לאחר שינוי הקריטריונים במכרז לכ-17 מיליון דולר. הצעת חברת בוויס השתנתה מכ-22 מיליון דולר לכ-19 מיליון דולר. המחיר הממוצע לעובד על פי הצעת חברת אובריאן קרייצברג עמד על 11,485 דולר, בעוד שהמחיר הממוצע לעובד, על פי הצעת חברת בוויס, עמד על 9,997 דולר.

מצבת כוח האדם והמחיר לכל עובד היו ידועים לרשות שדות התעופה. כיוון שלאחר שלחברות נמסר כי טיב כל ההצעות נמצא שווה, הן התבקשו לשנות את מצבת כוח האדם בהתאם לדרישות שהרשות הציגה בפניהן.

כתב התביעה מציין, כי נקודת האיזון בין ההצעות – לפי מחיר לעובד ובהתחשב בעובדה שמשך הזמן שתוגדר לפרויקט הוא חמש שנים – תתקיים רק במקרה שבו יתארך משך ביצוע הפרויקט לתקופה של יותר מ-10 שנים. זאת, כיוון שההפרש בין ממוצע השכר לעובד על פי שתי ההצעות, מסתכם ב-1,488 דולר, ואילו ההפרש בבסיס הכולל של שתי ההצעות מסתכם ב-2.2 מיליון דולר. כך, תיאלץ חברת בוויס להשקיע כחמש שנות עבודה נוספות, כדי שהצעתה תהיה זהה במחיר הסופי, להצעת אובריאן קרייצברג.

עוד מציין כתב התביעה, כי חישוב שעת עבודה ממוצעת לא נעשתה על בסיס שווה וכי אם היה נערך חישוב כזה, הרי שלמרות שינוי הקריטריון לזכייה ושינוי גובה ההצעות הכספיות, היתה חברת אובריאן קרייצברג זוכה בעבודה. זאת, כיוון שהחברה הגישה את הצעתה לפי ממוצע של 178 שעות עבודה בחודש, ואילו הצעת חברת בוויס הוגשה על בסיס 150 שעות עבודה חודשיות. אילו היו מחשבים את הצעת חברת אובריאן קרייצברג לפי 150 שעות עבודה בחודש, היתה ההצעה נמוכה ב-378 דולר לעובד לחודש בממוצע.

פרוטוקול הישיבה

בהסתמכה על פרוטוקול ישיבת ועדת המכרזים טוענת התובעת שחברי ועדת המכרזים העליונה של רשות שדות התעופה לא דיווחו בישיבה בה הכריזה על חברת בוויס כזוכה, כי הצעת המחיר הסופית הנמוכה ביותר לעבודה זו הוגשה על ידי חברת אובריאן קרייצברג. עוד עולה מהפרוטוקולים כי חישוב השכר הממוצע לעובד אינו מתבסס על מכנה שווה של שעות עבודה חודשיות.

דובר רשות שדות התעופה סירב למסור את תגובתו ואמר כי הרשות תשיב בעניין זה בבית המשפט.

קו נדל"ן

שנת '94 – תנודות תכופות בהיקף ביטוח משכנתאות

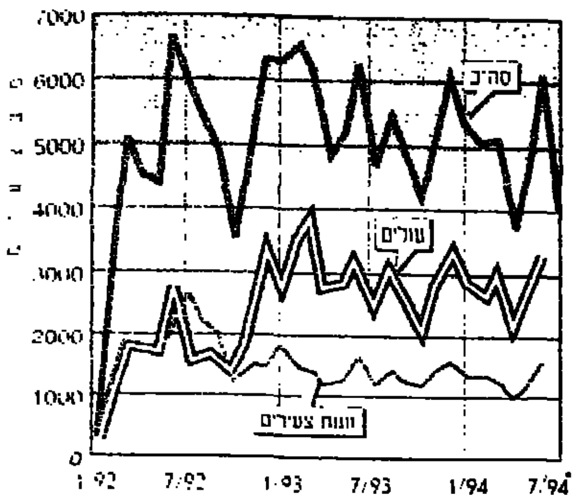

* הנתונים מבוססים על [illegible]

הממוצע החודשי של ביטוחי המשכנתאות בשבעת החודשים הראשונים של שנת '94 גבוה בכ-15% מהממוצע החודשי של שיעור הביטוחים בשנת '93.

שנת '94 התאפיינה עד יולי, בתנודות ניכרות בהיקף שיעור ביטוח המשכנתאות על ידי זכאים. בינואר '94 החלה [illegible] אפריל בו [illegible] 3,600 משכנתאות על ידי זכאים. [illegible] של 35.6% [illegible]

[illegible] 35% ל-40% בהיקף ביטוח המשכנתאות על ידי זכאים. [illegible]

אזורים ומבני תעשיה משקיעות כ-10 מ' ד' במרכז תעשייה בכנות

מאת יהודית מרגנשטרן

החברות נכסי אזורים (בקבוצת אזורים השקעות) ומבני תעשיה – מקימות בשותפות (50% כל חברה) מרכז לתעשייה נקייה בצומת בנות [illegible].

המרכז [illegible] פרק התעשייה והמסחר הגדול הבוקם באזור, האמור להשתרע על פני כ-600 דונם. פארק התעשייה [illegible] מבני תעשייה ומפעלים, שלא יפגעו באיכות הסביבה. [illegible] מפעל או עסק בפרק יהיה התחייבות של הבעלים כי לא [illegible] בלא אישור מאיגוד [illegible] לאיכות הסביבה. האזור [illegible] כאזור פיתוח ב', שמשמעותו [illegible]

המרכז בבנות. [illegible] לתעשייה נקייה

[illegible] כ-10 מיליון דולר [illegible] ב-15 אלף מ"ר [illegible] ב-60 דונם בפרק על כמחצית [illegible] 100% בנייה.

[illegible] אפריקה ישראל, [illegible]

[illegible] ב-5-6 [illegible] אפריל '95.

ניו יורק

חיים הנדוורקר

נמכר חוזה החכירה של ברוד 30

[illegible] ברחוב ברוד 30 [illegible] ומשקיעים אירופאים, [illegible] 1.3 דולר [illegible]

[illegible] ב-'95. [illegible]

[illegible] קנה את מלון קלינגווד

[illegible] 4.5 [illegible] 200 [illegible] 45 [illegible] 12 [illegible]

עלייה בפופולריות של הלופטים בצפון הדאון־טאון

[illegible]

[illegible] 50 [illegible] 200 [illegible] 1994 [illegible]

מחירו של "פיצוי נאות"

[illegible]

[illegible] מסרב לשלם דמי תיווך

[illegible]

עסקות אחרונות

[illegible] 160 [illegible] 495 [illegible] 1,000 [illegible]

גליק תבנה 28 קוטג'ים עבור רסקו ב-7 מ' ש'

מאת נעה הסרמן

חברת האחים גליק תבנה 28 קוטג'ים בפרויקט של חברת רסקו בקריית טבעון. הפרויקט – שנבנה על קרקע פרטית בשטח של 50 דונם, שבבעלות רסקו – כולל 140 קוטג'ים, מתוכם 16 נבנו על ידי רסקו. ההסכם לבניית 28 הקוטג'ים, שהם שלב ב' בפרויקט, נחתם לאחרונה תמורת 7 מיליון שקל. ההשקעה הכוללת בפרויקט מוערכת ב-35 מיליון שקל.

האחים גליק תבנה בפרויקט קוטג'ים דו־משפחתיים בני חמישה חדרים, בשטח של 143 מ"ר, שישווקו במחירים התחלתיים ממוצעים של 195 אלף דולר.

החברה תחל בקרוב גם בבניית 52 דירות בשלושה בניינים בטיילת ספיר, בקריית ים. הקרקע, בשטח 4 דונם, נרכשה בעסקת קומבינציה של 30% לבעלי הקרקע. גליק תשקיע בבנייה 8 מיליון שקל והיקף התקבולים מהפרויקט מוערך ב-17 מיליון דולר. בפרויקט דירות 3–5 חדרים, שישווקו ב-של 106–120 אלף דולר.

סיום הבנייה צפוי במאי '95.

5 דירות בירושלים נמכרו ב-1.6 מ' ד'

מאת כפר יהא"ד

משפחת דיודלי מאיטליה מכרה לאחרונה חמש דירות בפרויקט "המושבה האיטלקית" במושבה הגרמנית בירושלים בהיקף תקבולים של כ-1.6 מיליון דולר.

הפרויקט, שבנייתו החלה לפני כשנה, הוקם על קרקע בשטח של כארבעה דונם שנרכשו בשנת '92 מהקבלן הירושלמי עובדיה לוי תמורת 4 מיליון דולר. בפרויקט 45 יחידות דיור במבנה בן שלוש וחצי קומות בצורת "ח", שתיכנן האדריכל מיכה בדנה.

עד כה נמכרו 29 דירות בהיקף מכירות של 10 מיליון דולר.

"במושבה האיטלקית" כמה דגמים של דירות: שני חדרים, בשטח של 80 מ"ר + מרפסת בשטח של 10 מ"ר, במחיר של 245 אלף דולר; דירת שלושה חדרים, בשטח של 98 מ"ר עם מרתף בגודל ששטחו 20 מ"ר ובתוספת גינה בשטח של 140 מ"ר, במחיר של 395 אלף דולר; דירת ארבעה חדרים, בשטח של 115 מ"ר + מרפסת ששטחה 12 מ"ר, במחיר של 400 אלף דולר; דירות חמישה חדרים, בשטח של החל ב-140 מ"ר ועד 160 מ"ר עם מרפסת ששטחן בין 20 מ"ר ל-30 מ"ר, במחירים שבין 525 אלף דולר ל-595 אלף דולר.

בחברה נמסר, כי היקף עלות הבנייה יגיע ל-6 מיליון דולר, להוציא את מחיר הקרקע. היקף התקבולים הכולל מהפרויקט צפוי להגיע לסכום של 16 מיליון דולר.

חיפה
HAIFA
רחוב מוריה
MORIYA ST.

רמת גן
RAMAT GAN
רחוב ז'בוטינסקי
ZABOTINSKY ST.

נתניה
NATANIA
רחוב ויצמן
WEIZMAN ST.

ירושלים
JERUSALEM
רחוב הנביאים
HANEVI'IM ST.

חזור להתחלה
הפסדת את כל כספך!
עבדת עם קבלן לא רשום

תל-אביב
TEL AVIV
רחוב אבן גבירול
EBEN GAVIROL ST.

אשקלון
ASHKELON
רחוב אפרידר
AFRIDAR ST.

באר שבע
BEER SHEBA
רחוב ההסתדרות
HAHISTADRUT ST.

פתח תקוה
PETACH TIKVA
רחוב הנשיאים
HA NESSIEM ST.

תל-אביב
TEL AVIV
רחוב הרצל
HERZEL ST.

קבלנות לא רשומה- משחק מסוכן

[illegible]

[illegible]

החוק מתיר ביצוע עבודות בניה רק לקבלנים רשומים בפנקס הקבלנים.
לפני התקשרות חוזית, או אחרת בדוק היטב אם הדירה נבנתה בידי קבלן רשום כחוק.

זכור:
קבלן העוסק בבניה ואינו רשום עובר על החוק
הקבלן מסתכן בעונש (הפסקת בנייה ע"י הרשות המוסמכת)
אתה – שם את כספך על קרן הצבי.

כיצד לזהות קבלן רשום?
באתר הבניה יופיע שלט ובו
שם הקבלן/החברה
ומספרו כפי שהוא רשום בפנקס הקבלנים.

החוק!
תקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (הצבת שלטים ע"י קבלנים) (מס' 2) תשל"ו 1976
ק"ת 3526 (16.5.76) עמ' 1624

התאחדות הקבלנים והבונים בישראל
בשיתוף הקרן לעידוד ולפיתוח ענף הבניה

הארץ
יום ראשון י"ג בתשרי התשנ"ה
18 בספטמבר 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, ת"ד 233 תל אביב 61001

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי   עורך המשנה: יואל אסתרון
גרשום שוקן, העורך 1939–1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

האינפלציה ומקורותיה

מדד אוגוסט הבהיר לכל שאנו מצויים בקצב אינפלציה שנתי של 14% – כמעט פי שניים מהיעד שהציב שר האוצר בתחילת השנה (8%). בתוכנית למלחמה באינפלציה שהגיש אברהם שוחט לממשלה לפני שבוע, הוא הציע פתרון לבעיית היוקר הפירות – יבוא של ירקות ופירות בכל פעם שמחירם עולה באופן חד. אך שר החקלאות התנגד ונקבע כי שני השרים יאמצו נוסחת פשרה. בנושא התייקרות הדיור הודיע ראש הממשלה להקים ועדת שרים מיוחדת, בראשותו. סעיף שלישי בתוכנית הוא התקנים. שוחט אומר, במידה רבה של צדק, שחלק מהתקנים מנוצל כדי להגן על תוצרת הארץ ולא כדי להגן על הצרכן בפני בעיות בריאות, בטיחות ואיכות סביבה. לכן ראוי לאמץ תקנים אירופיים ולבטל תקנים שכל מטרתם היא הגנה על הייצור המקומי. כאן נתקל שוחט בהתנגדות של שר המסחר והתעשייה, מיכה חריש, וגם במקרה זה הוחלט על דרך ביניים.

אפילו נהיה אופטימיים ונאמין כי ההוראות הללו יביאו מזור לאותם סעיפים מסוימים במדד – האינפלציה לא תיבלם. כי כל תוכניתו של שוחט עוסקת בסימפטומים למחלה, לא במחלה עצמה.

האינפלציה נובעת משלושה מקורות: כמות הכסף הגדולה שהוזרמה למשק בשנה האחרונה, הסכמי השכר הנדיבים שנחתמו במגזר הציבורי והתקציב הגרעוני הגדול שיוגש באוקטובר לאישור הכנסת.

את בעיית ההזרמה המופרזת צריך לפתור נגיד בנק ישראל, פרופ' יעקב פרנקל. הוא היה האחראי לאבחון הלא נכון של התפתחות האינפלציה במחצית השנייה של '93 ולהזרמה העודפת – שהיתה הגורם הראשון שהריץ את המחירים כלפי מעלה. כדי להקטין היום את כמות הכסף במשק, לא יוכל הנגיד להמשיך ולהעלות את הריבית במנות קטנות. הוא צריך לעשות זאת במנה גדולה הרבה יותר, כי הריבית שהוא מוכר בה כסף לבנקים היא עדיין ריבית שלילית – כלומר נמוכה יותר מהציפיות לאינפלציה.

הסכמי השכר הם באחריותו של אברהם שוחט. כאן המלאכה קשה עוד יותר, כי יש הסכמים חתומים עם רוב הסקטור הציבורי, המספקים לעובדים תוספות שכר ריאליות יוצאות דופן – והסכמים יש לקיים. מה שנותר לשר האוצר לעשות הוא לדאוג שעובדי הסקטור הציבורי לא יזכו לתוספות שכר נוספות, למשל באמצעות העלאת דרגות, ואל לו להיכנע לשום דרישה או שביתה נוספת עד לתום תקופת ההסכם. את הסקטור הציבורי ראוי לייעל ולצמצם על ידי הקטנת מספר המועסקים בממשלה, בעיריות, בסוכנות ובשאר הגופים הציבוריים. כך יהיה אפשר לכפר במידת מה על הגידול יוצא הדופן בשכר.

הנושא השלישי הוא התקציב הגרעוני. תקציב כזה הוא בדיוק ההיפך ממה שדרוש עכשיו. בקופת חולים לא בוצעה עדיין תוכנית הבראה, והוועד ממשיך לשלוט בכל נושא השכר. בתעשיות הביטחוניות משבר רודף משבר, ומפעלים שאין להם תקומה לא נסגרו. שוחט מתכוון להזרים לגופים אלה מיליארדי שקלים. הציבור צריך להבין כי מיליארדים אלה ישמשו כשמן על מדורת האינפלציה.

המעבדה לטרור יהודי

מאת צבי בראל

"בין השנים 1978–1981 התארגנו הנאשמים 1–11 בארגון טרוריסטי שמטרתו לעשות מעשי אלימות שיש בהם כדי לגרום למותו של בני אדם או לחבלה בהם... בין השאר תיכננו שימוש בחומרי נפץ וחבלה ובכלי נשק במטרה לנקום באוכלוסייה הערבית ולהפחידה, כדי לקדם את מטרות ארגונם והמעשים הפליליים שתוכננו על ידם, בייחוד הנאשמים הנ"ל את הנאשמים 12–25 וכן ניסו לגייס לארגונם חברים נוספים. כל הנאשמים הנזכרים החזיקו שלא כדין בנשק ובחומרי חבלה שנגנבו מצה"ל".

אלה הם כמה מסעיפי כתב האישום המקורי שהוגש במאי 1984 נגד הטרוריסטים שהרכיבו את מה שנודע אז כ"מחתרת היהודית". הם היו האחראים לפיגועים בראשי הערים בשנת 1980, שבהם נקטעו רגליו של בסאם שכעה משכם, רגלו של כרים חלף מרמאללה, ואבד מאור עיניו של החבלן הישראלי סלימאן חרבאוי. הם ביצעו את ההתקפה במכללה האיסלאמית בשנת 1983 שבה נרצחו שלושה בני אדם ו־33 נפצעו. באותה שנה הציתו רימוני רסס במסגד בחברון והטילו רימון במגרש כדורגל בבית ספר, וב־1984 הניחו מטעני חבלה באוטובוסים ערביים שכוונו להתפוצץ בשעת שיא התנועה.

במשך שש שנים פעל הדור הראשון של ארגון הטרור היהודי עד שנתפס. החברים בו היו מן השורה הראשונה של המתנחלים האידיאולוגיים. אנשים ידועים, רובם תושבי קרית ארבע וחברון, שלמדו ולימדו את דרך ההתנגדות לשלטון החוקי כבר מהרגע הראשון שבו השתכנו במלון פארק, בבניין הממשל הצבאי, בקרית ארבע, עד בטרם השלמה בנייתה; בפלישותיהם הבלתי פוסקות עד לניצחון בבניין הדסה, בבית כנסת אברהם אבינו, בבית הקברות היהודי, ובמערת המכפלה.

הם היו הכוהנים הגדולים שתיכננו ויישמו את תורת המאבק המזוין היהודי. קללות וגידופים של שרים ומפקדים, התכתשויות אלימות עם חיילים, זריעת אימה בקרב האוכלוסייה הערבית, סילוק כלי נשק וחומרי חבלה ממחסניו של צה"ל, זיוף מספרי רישום של כלי נשק אישיים והחלפת קנים אצלו ידי – הן הביטויים לתורה שבעל פה שספגו והקנו בישיבות, במאמרים בעיתון "נקודה", ובהרצאות של עונג שבת.

ב־1988 נכתב במאמר המערכת של "נקודה": "יהיו אשר יהיו מבצעי המעשים (הפיגוע בראשי הערים), הזהות פחות חשובה מן הגורמים והמניעים האפשריים שהולידו את המעשים. כשיש בצה, יש יתושים. מצב פוליטי מטורלל, כאשר "שכינת" השלטון מסתלקת ברצון ובמופקר, הוא הוא המזמין את הופעתם של עושי דין לעצמם. כאשר "אין מלך בישראל", או כאשר מלך ישראל מפקיר ברצון את ממלכתו, "איש הישר בעיניו יעשה".

דור הולך ודור בא והתורה נשמרת. ששת האחרים ושני קציני צה"ל, הנחקרים עכשיו בחשד לניסיון לבצע פיגוע במטרות ערביות, אינם מחתרת חדשה. הם צאצאיה של מעבדת הטרור שפרחה בקרית ארבע ובחברון ושלוחותיה פרוסות בחלק מן ההתנחלויות. הם דור הממשיכים. גם האידיאולוגיה היא אותה.

14 שנה אחרי מאמר המערכת ההוא, התפרסם לפני שבוע בגיליון ראש השנה של "נקודה" מאמר של אליקים העצני, שבו הוא תובע להנחיל מרי אזרחי עכשיו. "עם שממשלתו ביצעה בגידה לאומית, התחברה עם אויב מרצחי לגזול ממנו את לב ארצו, שמסרה בידיו עשרות אלפי רובים, המכוונים הישר אל לבות בניו ובנותיו צריך להיות מוכן להילחם". לקום ולעשות, הוא תובע, "לא קמנו ולא עשינו. הפגנה, מחאה, עיר אוהלים, אפילו חסימת כביש, כל אלה אינם מעשים מול ממשלה המבצעת בגידה לאומית". והנה מה יש לעשות: "בצרפת המנוצחת של 1940, כאשר המרשל פטן נכנע להיטלר, ואחר כך כרת עמו ברית, כפי שרב אלוף רבין לחץ את ידו הטמאה של ערפאת – הגנרל דה גול לא הפגין ולא מחה. הוא ערק משירות פעיל ומרד במשטר אשר שיתף פעולה עם הנאצים".

סגן אורן אדרי איננו דה גול, וידידו, סגן קבי פינסו, איננו מפקד המאקי. אלה הם תינוקות שנשבו. תוצר נוסף של המעבדה הבלתי נלאית המייצרת שוב ושוב רוחות של טרוריסטים על בסיס מוטציה מעוותת של רעיון הגאולה. רעיון שעל פיו ממשלת ישראל איננה שונה מן השלטונות העותמנית והמנדט הבריטי שלא נוצרו אלא כדי לגרש יהודים מן הארץ. החשיפה הבלתי מקרית של עבודת המאסטר של ממלא מקום ראש השב"כ, שרואה במתנחלים סכנה קיומית למדינת ישראל, איננה מפחידה אותם. להיפך, זוהי מבחינתם הוכחה נוספת שהשלטון הבוגדני של רבין ופרס משסה בהם את מיטב חייליו. עכשיו הם ממש רודפים. לכן עכשיו, יותר מתמיד, כל האמצעים כשרים.

אבו מאזן בא העירה

מאת עוזי בנזימן

זקני צפת לא ראו מחזה מוזר כזה: אורחיה של מדינה ריבונית, שמאחוריה 46 שנים של עצמאות, צבא חזק ויש אומרים גם עוצמה גרעינית, מתגודדים בפתחה של עיר קטנה כדי למנוע את ביקורו של אדם אחד, פלשתינאי, בטענה שהוא מאיים על קיומם. בכוחן של זרות מופרכות אלה נזעקת שרשרת הפיקוד של המשטרה, מהמפקד המקומי בצפת ועד למפכ"ל במטה הארצי בירושלים, ומחליטה לתת תוקף לאיומים הרמיזניים שתקפו את פרנסי העיר ולאסור על אבו מאזן לבקר בגבולותיה. וכך מקבלת פעילות אנושית יום־יומית ממדים של סכנה שסנית, ודרך הפיוס הישראלית־פלשתינית נראית שוב ארוכה וקשה.

אבו מאזן, הוא מחמוד עבאס, ביקש בערב יום הכיפורים לבקר בעיר הולדתו, צפת, שממנה גלה בהיותו ילד בתקופת מלחמת השחרור. גבבה מפנו להגשים מאוויי טבעי זה משום שמועצת עיריית צפת החליטה פה אחד (!) לאסור עליו את הביקור. ואילו לא די בכך, גם לאחר שנודע שחזר בו מכוונתו, נאספו ראשי העיר ורבניה וקיימו הפגנה קולנית נגדו. אחד הנימוקים העיקריים להתנגדות היה שאבו מאזן, בביקורו התמים בבית שבו נולד, מממש את זכות השיבה הפלשתינית ויוצר תקדים מסוכן.

צפת היא כבר לא מה שהיתה פעם. זה שנים שהעיר התדרדרה, הקסם הציורי נעלם ממנה, הקהילה האמנותית שהיתה בה מצטמקת והולכת, וקואליציה ימנית־דתית מנהלת את ענייניה וקובעת את מוגה הציבורי ואת מגנון חייה הפומביים. לא מפתיע, לכן, שבשבוע שעבר נוסדה בה קואליציה קדושה של פטריוטים מקומיים שהכתיבו לרשויות המדינה הצרכיות לאסור על אבו מאזן לבקר בעיר הולדתו.

תהליך הפיוס הישראלי־פלשתיני מיועד לצרות ולמשברים ממקום בחילוקי הדעות ובניגודי האינטרסים האובייקטיביים שעדיין קיימים בין שני הצדדים (הסדר, אופי ההסדר הסופי, מעמד ירושלים, גורל ההתנחלויות). על ממד בעייתי אחד של הסכסוך הסכם אוסלו היה אמור להתגבר: היחסים האישיים בין שני העמים. אנו מצווים להפסיק לראות בפלשתינאים מפלצות והם אמורים לחדול מלהתייחס אלינו כאל קלגסים. המקרה של צפת, כמו ההמהמה שעורר רצונו של ערפאת לבקר בירושלים וההסתייגות שהולידה בימין תפילתו של נביל שעת' במסגדי הר הבית, מעידים שהצד הישראלי אינו תורם את חלקו להתפוגגות משקעי האיבה החשוכות.

מובן מאליו שיש משמעות סמלית לביקוריהם של ראשי הפלשתינאים באתרים רגישים כמו ירושלים או במקומות הולדתם בתחומי הקו הירוק, אבל התגובה הישראלית הנבונה לנסיעות־תיור אלו צריכה להיות סבלנות בטוחה בעצמה ולא פחדים היסטוריים. רבבות פלשתינאים פקדו את בתיהם לשעבר מיד לאחר מלחמת ששת הימים ועד כה לא נפלה שערה אחת מראשי הדיירים היהודים הגרים בהם כעת. כך יש להתייחס לביקוריהם הצפויים של ראשי אש"ף בכל מקום בתחומי הקו הירוק. בעצם, האינטרס הישראלי הוא שערפאת יהיה כבר מאחורי ביקורו השביעי בהר הבית; אז יחדל האירוע לעורר שימת לב, כמו שהותו בעזה שוב איננה מחוללת התרגשות. המשמעות העקרונית של הסכם אוסלו היא ויתור ישראלי על השטחים תמורת ויתור פלשתיני על זכות השיבה, ולכן לשיטוטיהם של פלשתינאים במדינה יש להתייחס כאל תופעה המבטאת נוסטלגיה ולא כאל מזימה הצופנת רע.

היה מרכיב אחד בהתנגדותם של פרנסי צפת לביקור אבו מאזן שלא נכון לפטור אותו בזלזול: מעורבותו של האורח בתכנון הטבח במעלות, שרבים מקורבנותיו היו ילדי צפת. על כך יש לומר שערפאת היה אחראי לשורה ארוכה של מעשי חבלה קטלניים נגד ישראלים ויהודים ובכל זאת לחץ ראש הממשלה את ידו ומערכת השלטון הישראלי כולה נושאת ונותנת אתו. אין מנוס: זו משמעותו של פיוס וזו הדרך שבה שלום בין עמים לובש צורה.

ב"פנטסיה לפסנתר", מחזה של עליזה אולמרט העולה עתה על הבימות, נוקמת יהודיה ישראלית בזוג פולני שירש את ביתה במלחמת העולם השנייה. זו נקמה סבילה שמקורה ברגשי האשם של הפולנים ובתאוות הבצע שלהם: ישראלים הנתקלים בפלשתינאים הפוקדים את בתיהם לשעבר אינם צריכים לחוש רגשי אשמה, בוודאי שלא להרגיש מאוימים. במאזן הכולל של תולדות היחסים שבין מדינת ישראל לעם הפלשתינאי אין לנו סיבה למצמץ ראשונים.

רחוב שינקין בתל אביב, ספטמבר 1994 / צילום: אלבט ליבק

מבט אל החיים

מאת גדעון לוי

מי כמו עיתוני הצהריים היודעים את נפש קוראיהם. כאמני הדייסינג המודפס הם מיטיבים לפנות אישית לכל הקהלים, פינה לאינטלקטואל ופינה לפשוטי העם. את גיליונות יום הכיפורים שלהם הם הקדישו למוות.

"ידיעות אחרונות" הקדיש מוסף מיוחד, 56 עמודים, לקץ הדרך; במוסף "מעריב" לחג אפשר היה למנות לפחות שישה סיפורים שעניינם מוות: רגעיו האחרונים של רן בן אמוץ, חודשיו האחרונים של מייקל מילקן, אם שכולה על בנה המת, ואלמנתו של יהושפט הרכבי במוסף לנשים.

רוב סיפורי המוות, בשני העיתונים, לא נגעו השנה כלל בנופלי מלחמת יום הכיפורים – השישה באוקטובר עוד לפנינו. העיסוק המגזיני הזה במוות אינו חדש ואינו מקרי. זה זמן רב פורשים אותו הצהרונים על פני עמודים שלמים. כל פיגוע וכל שפך דם מקומי זוכה לעמודי צבע רעשניים עם כותרות ענק הולמות.

אין זאת אלא שעורכי העיתונים הללו יודעים שהמוות נקרא היטב. מתי העיתונים הללו הם כמעט תמיד מתינו. מתיהם של הפלשתינאים, בשטחים או בלבנון, זוכים בקושי לאזכור. לא תקראו על קורות חייו של המת הפלשתינאי – אלה לא חסרו כידוע באלפיהם בשנים האחרונות – ולא קווים לדמותו מפי חברים, שכנים וקרובי משפחה.

קורבן טרור ישראלי, לעומת זאת, זוכה לפירוט קורות חייו המלאים בליווי תוכניותיו הגדולות שלא זכו למימוש, לדיאבון לב כולם.

גם הטלוויזיה והרדיו לוקחים חלק במאבק המלחמתי הזה. מצלמת הטלוויזיה מלווה כל מת בדרכו האחרונה, תוך כדי צילומי התקריב של האבלים. לא מזמן עסקה מליאת רשות השידור בעניין סיקור הלוויות הצבאיות והחליטה, ברוב קולות, להמשיך בסיקור.

דווקא הסיכוי שאנחנו ניצבים עכשיו על ספו של עידן חדש, מחייב גישה חדשה, לא רק לחיים אלא גם למוות

במקרים אחרים ימהר הכתב הנמרץ להדר המיון בבית החולים וכשם ישדרו הישר לחדרי האוכל שלנו את דיוקנו של הפצוע קשה, חציו עירום, חציו מדמם, מחובר לאין ספור צינורות שבסים להציל את חייו. על ההדירה לרשות הפרט ברגעיו הקשים ביותר איש איננו מלין.

סיקור המוות בעיתונות חורג גם מכתבים לאומיים, שנפלו בדרך זו או אחרת במערכות הביטחוניות. גם נפגעי תאונות הדרכים זוכים אצלנו לסיקור נרחב בהרבה מזה שהם זוכים לו ברוב מדינות העולם. לא ששם אין תאונות דרכים, ולא שאצלנו סיקורן מביא להפחתה במספרן. אירופה ואמריקה יודעות בתאונות דרכים קטלניות, אבל רוכב אופנוע אירופי או אמריקאי שמתנגש במשאית לא יזכה לעולם לסיקור נרחב כמו בישראל.

קשה לעמוד על מכלול הסיבות שמביא להקדשה הזאת של מיתוס המוות בקרבנו. כמה משורשיו טמונים עמוק בימים אחרים, ימי המאבק הקיומי של היישוב הקטן, שבו כולם הכירו את כולם וביכו את כולם. אז גם היו כל הנופלים גיבורים במובן העמוק של המלה. המשך היווצרות חברה אינטימית שבה כולם מכירים את כולם – השכן מלמעלה היה פעם בבילוי אים לשבעה עם בן דודו של המת – מוסיפה לעניין שאנחנו נבלים בכל מת. לזיכרון השואה יש ודאי חלק בהצבת המוות במקום גבוה כזה בדיווח העיתונאי וגם, כמובן, אפיו האלים והמתמשך של הסכסוך עם הערבים תורם את חלקו לאותו.

בדברי ימינו היו גם גיבורים לא מעטים שתרמו חלקם להקדשת המיתוס: משה דיין, למשל. אסי, בנו, כתב בערב החג שבילדותו היה המוות הטלפון השחור בחדר השינה של הוריו. המוות, כתב, היה חלק משגרת עיסוקיו של אביו. הוא ציטט את אביו שאמר על היוצא לקרב: "הוא רוצה לדחות לא רק על קיום חייו, אלא גם על תוכן חייו, והמוות הוא ביטוי עליון של עוז מאבקו". מוות כבר סוי של מאבק על איכות החיים: משפט האלמוות של האלוף שמואל גורודיש הוסיף גם הוא: "אל המוות היישרנו מבט – והוא הפיל את עיניו". משפט יפה, שלא עמד ברוב מבחני המציאות, אך חדר עמוק לתודעתנו.

אבל גם אם נבנה את כל ההסברים הללו לא תהיה התמונה שלמה כלל ועיקר. קשה לברוח מההתחשה שההדירה העמוקה הזאת לקרבי הנפגעים – המתים והפצועים – נובעת לא אחת גם מיצר מציצנות ומשיקולים לאומיים לא מעטים. נכון, הישראלים ממשיכים, למרות כל הסדרי השלום, ללוות מתים רבים. לצערנו, רוב מתינו שוב אינם גיבורים אלמונים אלא קורבנות תמימים, למרות ההילה המלאכותית שמנסים לקשור להם לאחר מותם. הלהטת היצרים סביבם משרתת תמיד את המתנגדים הרבים שקמו לשלום הנרקם.

אבל דווקא הסיכוי שאנחנו ניצבים עכשיו על ספו של עידן חדש, שונה לגמרי מכל מה שהורגלנו לו במאה שנות ציונות, מחייב גישה חדשה, לא רק לחיים אלא גם למוות. את הכבוד האחרון, הפרטי והלאומי, עלינו להמשיך לרחוש למתים. אבל הגיעה העת גם לנהוג מעט יותר איפוק בסיקור המוות. הפרוק בין מוות לקיטש יכול לעתים להיות דק. הגיע הזמן שהישראלים לא רק ישירו מבטם למוות, אלא גם לחיים.

בינתיים / אמנון דנקנר

על מה החגיגה

חברים שלי היו השבוע בערב חגיגי של המוסד, והתרשמו כל כך עד שהשאירו על שולחני את התדריך הבא: "לא ידענו למה בדיוק אנחנו הולכים, אבל כשקוראים לנו אנחנו באים בלי לשאול שאלות. הגענו בזמן לאתר ההנצחה לחללי השריון בלטרון, ושם כבר היו די הרבה אנשים, כולל הנשיא ורבין ושמיר וכל מיני אלופים ושפיונים קשישים וצעירים, על נשותיהם. היו כמה נאומים שבהם הורגש כמה המוסד נהדר ואז התחיל הקטע המרכזי של הערב. קשה לנו לתאר אותו בלי שהודיים ידעו קצת, אבל מזמן לא נקלענו לנומך מגלומני כזה. זאת היתה מן מסכת אור־קולית שהתנהלה על הבמה ועל הגבעות מסביב, עם שיקופיות על מסך ענק, מוסיקה דרמטית מהדהדת ועשרות ניצבים, כלי רכב מעלי עשן, כבשי־מטוסים, קרני לייזר, דקלים בגודל טבעי ותפאורות מתיאטרון היידיש.

"המסכת תיארה בפירוט מבצע שעשה המוסד באפריקה לפני 19 שנה. זה התחיל בהכרזה דרמטית של הקריין כי הדברים מתרחשים באפריקה, ומיד כשנאמרה המלה הזאת האירו זרקורים שתי גבעות רחוקות שעליהן ניצבו שני דקלים, ולידם גברים עם נוצות על הראש וחצאיות קש, שתופפו בטם־טמים ושרו שירי האונגאדוגה, ונשים שחורות שחוללו ריקודים מפתלים. לא היתה לנו משקפת, ולכן לא הבחנו אם גויסו לעניין אתיופים ואתיופיות או שאלה היו סוכנים וסוכנות שעברו שיפוץ במחלקת האיפור.

"אחר כך צייר קרני הלייזר באוויר דמות של אריה, כדי שיהיה ברור שזה קורה ממש ליד הג'ונגל. חיכינו לטרזן בעצמו, אבל זה לא היה בתוכנית. במקומו הסיעו למקום ולפק של 'אל אל' עם דיילות קרקע ואנשי ביטחון קוממלס, ואחר כך הראו גם ערבים זוממים להפיל מטוס שוהלו עם טילי סטרלה על הבמה. וכדי שיהיה ברור שאלה ערבים, היו להם כאפיות, כאילו מחבלים באפריקה מסתובבים עם אמצעי הזיהוי הזה.

"אחר כך היתה עוד מוסיקה רועמת, וכל מיני אנשים הופיעו על מסכי ענק וסיפרו איך התלבטו ותיכננו והצליחו, ואחר כך ראינו ממש בעיניים את המרדף על הגבעות, שלווה באורות טבעי במקאמה של מי אם לא חיים חפר, ושוב התפוצציות של קרני לייזר ותופים וקרשצ'נדו אדיר שבמהלכו המון אנשים על הגבעות הבכו שמוזרים מומנד הצלחה וישועה.

"ואז עלה על הבמה ההוגה והוא יוצר של ההפקה המפוארת הזאת, עמוס אסינגר, שגם ככה היה אפשר לזהות בקלות שהוא האחראי על הקיטש הזה. מה נספר לך, היו שם אנשים שעלו לקבל כל מיני צל"שים והם לא קיבלו שמינית מהתשואות והדעמות שקיבל אסינגר. אין לך מושג כמה כל האנשים שם התלהבו מהדבר הזה, שנראה כמו מסיבה של כיתה נמוכה בבית ספר שאיזה מיליונר מופרע הוליים לשפוך עליה הון עתק. כולם הלכו הביתה מרוצים ונרגשים ורק אנחנו נסענו כל הדרך הביתה מאוד מודאגים".

אנחנו, כמובן, נוטים לראות באנשים העוסקים בצד החשאי של עבודת המודיעין מין ג'יימס בונדים אניני טעם, שלעולם לא ייתפסו עם יין משנת הבציר הלא נכונה, ושוכחים שהם סתם ישראלים כמוני וכמוך ופעמים הרבה פחות מזה, אבל מה שהדאיג בהצגה ההפגנית והירודה הזאת לא היה רק ההוכחה כי מאות אנשי מוסד מקבלים אותה בתשואות נלהבות, אלא עצם עריכתו של אירוע צה"ל כזה. נחמר להיזכר במבצע מוצלח שסיכל פיגוע המוני נגד מטוס "אל על" באפריקה לפני הרבה שנים, אבל כל דבר בקונטקסט שלו, ויש יותר מרושם כי אין זה הזמן לחגיגות במוסד.

תקנו אותי אם אני טועה, אבל נדמה לי שאין להם סיבות למסיבות אחרי מה שקורה שם באחרונה. ובואו נתחיל למנות: בארגנטינה היו פעמיים פיצוצים טרוריסטיים נגד מטרות ישראליות ויהודיות, שעלו ביוקר. גם בלונדון היו שני פיגועים כאלה שלא סוכלו, בקפריסין נתפסו סוכנים של המוסד שפעלו באורח הבבני להחריד, וכדאי להזכיר גם את פרשת אוסטרובסקי, גיוסו והטיפול הטפשי שנעשה לסיכול פרסום ספרו – שרק הפך אותו לרב מכר עולמי. גם בנושא רון ארד אין למוסד קבלות על הצלחות גדולות בהשגת מידע על גורלו, ובכלל יש רושם שבכל הנוגע לסדור האידאי כנפשים שם באפילה.

פעם, בימי הפלמ"ח, היו אומרים – בוא נעשה מדורה, אתה תביא כבש ואני אביא את אלתרמן. זמנים משתנים, והיום אומרים במוסד – בוא נעשה חגיגה, אתה תביא את הקייטרינג ואני אביא את עמוס אסינגר. אפשר לבכות על הידרדרות הטעם הטוב, אבל קודם צריך לשאול: סליחה, לפני שנכנסים לפרטים, מה בדיוק יש כאן לחגוג?

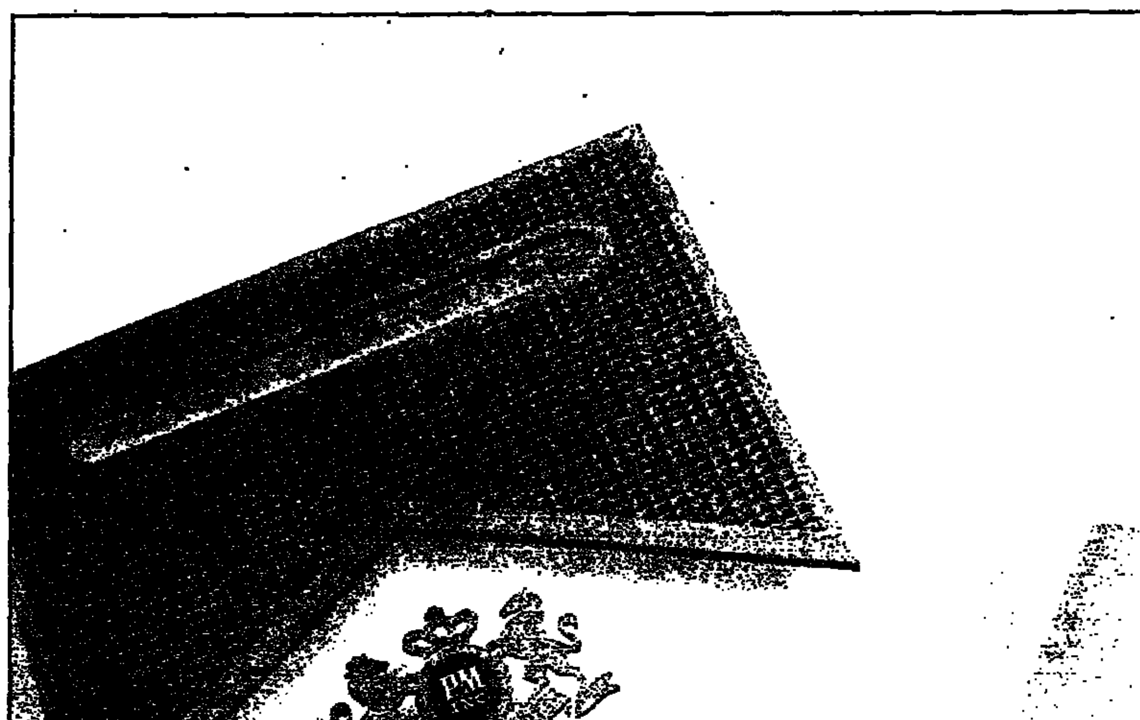

ארה"ב לעזרת קסטרו

מאת א"מ רוזנטל
ניו־יורק טיימס

ניו־יורק

להלן תוצאות המדיניות הקלינטונית באזור הקריבי עד כה:

ראשית, ארה"ב השיגה בקובה מעמד חדש: היא הפכה לשותפתו של פידל בהפרת הקודים הבינלאומיים של זכויות האדם. לפחות שלוש הכרזות ואמנות בינלאומיות מדברות על זכותם של כל האנשים לעזוב את ארצם ולחזור אליה כרצונם. אבל בקובה דבר זה הוא בבחינת פשע חמור. אלפים נעצרו בשל כך וישבו בכלא משלוש עד 15 שנה.

במשך 30 שנה העלתה ארה"ב את העובדה שקסטרו אינו מקיים את ההסכמים הבינלאומיים על חופש תנועה וחופש יציאה כסיבה מרכזית לניתוק. עכשיו אומרת לנו וושינגטון שארה"ב נחלה ניצחון כאשר שיכנעה אותו למנוע ולהפר אותם כמעט על ידי פטרול החופים נגד קובנים המבקשים לצאת לדרך באותן רפסודות קטנות קורעות לב.

שנית, כשאיבד קלינטון את ההזדמנות הטובה הנשיאותית להסביר לאמריקאים מדוע הוא עלול להוביל אותם למלחמה בכל רגע, דבר זה מחליש מיתון רציני בזכות הפלישה לכבוש האיטי, שהוקם בעקבות האוויר של אמריקה, לא בידי ממשלה, אלא בידי רוצחים שכירים שנשלחו על ידי גנרלים לרצוח בוגרים וילדים כאחד.

קלינטון מתיר לכפופיו לו את החובה להסביר. אבל על אף שלהד נה הוא דוחה פעם נוספת את חובתו לדבר בשם עצמו בצורה מלאה וגלויה, ועושה שירות רע לגברים ולנשים שיישלחו למערכה, לאזרחי האיטי, ולטיעון כלפי עצמו.

אבל בנושא קובה מאוחר מדי לשנות את העובדה שארה"ב ביקשה מפידל קסטרו לחזק את הכרת זכותם של קובנים לעזוב, המעוגנת ב"ערבויות" בינלאומיות. המכשול עשה זאת כמעט בקרתתנות לעיני העולם כולו, בהתעלמו מהיסטוריית התמיכה של אמריקה בזכות זו.

ב־10 בדצמבר 1948 קיבל האו"ם את ההכרזה הבינלאומית לזכויות האדם. המתנגדות היחידות היו בריה"מ וגרורותיה המזרח אירופיות, דרום אפריקה נמנעה. סעיף 13 בהכרזה זו הוא הסעיף שהממשלים האמריקאיים אהבו לצטט בעשרות השנים כאז. הם אמרו שבהפרת סעיף זה ביצע הגוש המזרחי פשעים בינלאומיים. עיקרו של סעיף 13 אומר "לכל אדם יש זכות לעזוב כל מדינה, כולל את ארצו, ולחזור לארצו".

בשנים שמאז כלא פידל קסטרו את הקובנים על שניסו להפעיל זכות זו, נתנה ארה"ב מקלט לאלו שאכן הצליחו לעזוב. אבל הקיץ החליט קסטרו להפעיל קצת לחץ כדי לראות אם הנשיא האמריקאי הזה יציב את אמונתו בסירות האבנית שלו. כך איפוא הוא אמר לקובנים, שהיו אמיצים דיים להפליג לחירות: "קדימה, לכו תיווכחו מה ארה"ב תעשה בעבורכם".

במשל קלינטון נתן מכה אחר מקרוב במצב תבנע. כך ויתר על עשרות שנות מחויבות אמריקאית לזכות היציאה החופשית, הכלולה באמנת האו"ם וההכרזות הבינלאומיות האחרות שעליהן חתמה ארה"ב. וושינגטון התבוננה באנשים הרטובים עד לשד עצמותיהם בדוברות, וראתה קלסתרים אחרים: את פניהם של הבוחרים בפלורידה, שאולי יצביעו בעד הרפובליקאים אם יורשו אנשי הסירות לנחות ולנשק את אדמת ארה"ב.

אף מדינה אינה חייבת לקלוט את כל הפליטים. אולם שום מדינה הוגנת אינה יכולה להתעלם מהחובה האנושית שהציבה והסכנה הבילית. לא אם היא דבקה בכל אותן הכרזות בינלאומיות. כאשר קרס הקומוניזם, קלטו מדינות אירופה אנשים שבאו דרך חומת ברלין. פקיסטאן קיבלה לשטחה מיליוני אפגנים שנמלטו מהמלחמה. זאיר קיבלה הכוני רואנדים.

וושינגטון נטשה את זכות היציאה החופשית ביוון שהקובנים היו טורח לא נח בבחינה פוליטית. פידל קסטרו "בלא תאי כלא" קים בקובנים שעדיין נאבקים לברוח מהדיקטטורה הקומוניסטית הנרקבת שלו. אנו יכולים לצפות שארה"ב תגמול לו באותו יותר. הבו וראו.

בבחינה מוסרית תהיה אמריקה אחת ההורדה שלו שהפסיד בבמדרונות הכלא. כי הכב אי פעם סיפה כדבר הזה וכי הכב שאמריקה הקרא לכסה זו ניצחון?

هكذا من الأصل

נציג זקן ומותש של גישת לדעת־לא־לדעת

מאת אבירמה גולן

הציניקנים טוענים, שהמהומה בעקבות הגילוי על היקף קשריו של הנשיא מיטראן עם משטר וישי תפנה בקרוב את מקומה לעניין אופנתי אחר. ההיסטוריון זאב שטרנהל טוען, שהמהומה הזאת מלמדת כי הצרפתים מתחילים להוציא את תקופת וישי מהסוגריים

פניה של שדרנית הטלוויזיה הפופולרית כריסטין אוקרנט נראו חיוורים בשעת ערב ביום שלישי שעבר. אוקרנט, הממעטת להסגיר את רגשותיה בעת הגשת מהדורות החדשות, היתה בבירור נסערת מן הפרשנויות הקשות שניתנו לנאום האפולוגטי המביך שנשא הנשיא פרנסואה מיטראן ברשת השנייה ביום הקודם.

בראשונה העזו פרשנים ועורכים פוליטיים לומר על נשיא הרפובליקה דברים בוטים כל כך. זהו נאום פתטי של איש זקן, עייף ומותש, נאמר. הוא מנסה לחפות בשקרים על שקרים, והדבר המר והמגוחך גם יחד. לא ייתכן, אמרו עוד, שמיטראן לא ידע את מה שהוא טוען עכשיו שלא ידע בשנות ממשלת וישי. גרוע מזה – לא ברור איך יוכל לטייח את העובדות המצביעות על כך שבמשך כל הקריירה הפוליטית שלו הוא עשה כל שביכולתו כדי שפושעי מלחמה צרפתים לא יובאו למשפט. אחד הגרועים שבהם, רנה בוסקה (שנרצח לפני כשנה בטרם הובא למשפט), אף זכה לדברי סניגוריה מפיו.

מהומה קטנה מתחוללת בימים אלה בצרפת, וכמנהג הצרפתים היא מעוררת הדים גדולים. הציניקנים טוענים שאף כי הנושא שסביבו קמה המהומה סבוך וקשה, בעוד שבועיים־שלושה תפנה דעת הקהל לעסוק בעניין אופנתי אחר. שכן הכל התחיל בספר שיצא זה עתה לאור, ומסע קידום המכירות שלו, שכלל פרסום כמה קטעים עסיסיים במיוחד, הצליח לעורר גרדומים. אולי אפילו להקים מתים. ההיסטוריון פרופ' זאב שטרנהל טוען שהמהומה שעורר הספר, וכמוה העובדה שהספר פורסם כלל בצרפת, מורה על תחילתו של תהליך השתנות ביחסה של החברה הצרפתית אל ההיסטוריה שלה, ובעיקר אל תקופת וישי, שנותרה עד עתה באפלה, ולא במקרה.

הספר נקרא "נעורים צרפתיים", ובו מתאר העיתונאי הצרפתי פייר פאן את חייו של מיטראן הצעיר בין השנים 1934 ל־1947. זו, למעשה, ביוגרפיה של מיטראן מן השלב שהגיע לפאריס כסטודנט מהפרובינציה ועד לתפקידו המיניסטריאלי הראשון, מיד לאחר השחרור. בלב העניין עומדת תקופת וישי, שקדמה לה תקופה קצרה של לוחמה (מיטראן היה סמל בצבא הצרפתי) ונפילה בשבי, שהוצגה בכל הביוגרפיות שנכתבו עד עתה כתקופה ההירואית של הנשיא.

"עד עכשיו ידענו שהוא ישב בווישי", אומר שטרנהל, "לא ידענו שהוא ישב שם עד 43' ועבר לצד האחר בשלב די מאוחר". לאמיתו של דבר, גם בגילוי הזה אין חידוש ממשי, שכן רבים מגיבורי המחתרת הצרפתית ששמם פאר לאחר המלחמה – ובעיקר אנשי השמאל הקתולי, שבתקופה קודמת שרו שירי תהילה למהפיכה הלאומית – עברו לצד האחר רק לאחר הקרב על אל עלמיין, כשכבר היה ברור שגרמניה הולכת לקראת תבוסה.

שטרנהל מונה שורה ארוכה של דמויות מפתח בתרבות ובחברה הצרפתית, ובכללן בן מארי, עורכו ומייסדו של "לה מונד", שכולם שירתו את משטר וישי – ולכם בצורה חמורה יותר ממה שהתברר עכשיו בנוגע למיטראן. "העניין המרכזי איננו עובדה זו או אחרת שהתגלתה", הוא אומר, "אלא האפולוגטיקה הצרפתית, שעד לפני זמן קצר איפשרה לדעת ולא לדעת את העובדות האלה. הצרפתים לא רוצים לשרטט על התקופה הזאת, רואים אותה לשולי התודעה ומסבירים אותה כמקריות או כחוסר שיקול פוליטי, או באופן מתוחכם יותר – כקיום מתחת מהרגע הראשון תחת מסווה של שיתוף פעולה עם המשטר".

הטענה המקובלת ביותר במסגרת האפולוגטיקה הזאת היא ש"צריך להבין את התקופה". השבוע נחלצו לעזרתו של מיטראן ידידיו הקרובים, שרים לשעבר וחברי המפלגה הסוציאליסטית, כולם בני דורו, ובלהט הויכוח עם המבקרים החריפים, בהם עורך הדין סרז' קלרספלד וההיסטוריון אנרי רוסו, שלפו שוב ושוב את המטבע השחוקה הזאת: אתה מוציא את העניין מהקשרו. צריך להבין את הדברים על רקע התקופה.

לפני 11 שנים, כשיצא לאור בצרפת ספרו של שטרנהל, ספר שלישי בסדרת ספרים שעניינה הימין הצרפתי, התחוללה סביבו מהומה דומה לזו המתחוללת עתה, למעט הפן הפוליטי האישי. גם הטענה המרכזית כלפי שטרנהל היתה שהוא מוציא עובדות מהקשרן. אך את הזעם הרב שעוררה התזה של שטרנהל אפשר להסביר רק בערפל הכבד שהחברה הצרפתית, ובראש ובראשונה האליטות שלה, פיזרה מעל תקופת וישי.

"הצרפתים רצו להגדיר את התקופה הזאת תקופה שבין הסוגריים", אומר שטרנהל. "הם מסבירים אותה כמקריות, כחוסר שיקול דעת, כתאונה, וכתוצאה של הלם המפלה והכניעה לכובש. וזו, למעשה, השאלה החשובה העומדת היום סוף סוף לדיון בצרפת – האם וישי היתה באמת תאונה, או חלק אינטגרלי של ההיסטוריה הצרפתית ותוצאה טבעית של תהליך ארוך של ספיגת הערכים הפרוטו־פשיסטיים והפשיסטיים על ידי חלקים רחבים של החברה, ובמיוחד האינטלקטואלים שלה?"

"הבעיה", מדגיש שטרנהל, "מתמקדת באינטלקטואלים. הצרפתי הפשוט דאג לעצמו והכסף הכל השתדל לשרוד. אפילו הצבא הצרפתי לחם במקום שיכול היה ללחום. האליטות הצרפתיות – המינהל, הקצונה הבכירה, השופטים, העיתונאים, השוטרים, הסופרים והמו"לים – הן ששיתפו פעולה עם שלטון הכיבוש, ויותר מזה. כולם חתמו, למשל, על הסכם צנזורה וולונטרי עם הנציב העליון הגרמני והתחייבו שלא לפרסם טקסטים כנגד גרמניה. ההיסטוריוגרפיה הצרפתית, שנכתבה בידי צרפתים שרובם השתייכו לאליטות האלה, היתה אפולוגטית ובחרה באחת משתי דרכים: לנתק את משטר וישי מהתרבות הצרפתית או להעמיס בתוכן הטוטליטרי, הדיקטטורי הפשיסטי של המשטר".

יש שנקטו את שתי הדרכים גם יחד. ספרו השלישי של שטרנהל ("לא ימין ולא שמאל") – בדומה לספריהם של כמה חוקרים לא־צרפתים מעטים שהעזו לתאר מבחוץ את התמונה באופן שונה – עורר מהומה כפולה ומכופלת דווקא משום ששני הפרקים הראשונים שכתב, שדנו ביסודות הפשיזם באיטליה ובצרפת בסוף המאה שעברה ועד למלחמת העולם הראשונה, התקבלו באהדה. הנגיעה במקום הכואב, המוסתר, של מלחמת העולם השנייה, היתה בלתי נסבלת. העובדה שהתזה של שטרנהל היתה המשך טבעי והגיוני לתזות הקודמות שהוא בנה לא מנעה ממתנגדיו, בהם חברים הקרובים ביותר מקרב האקדמיה הצרפתית, לנגוח אותו בחריפות ולנתק אתו כל קשר.

צרפת, טוען שטרנהל בספריו, איננה ארץ שיצרה מסורת פוליטית אחת, שבאה לביטוי במהפיכה, בהצהרות וביום לזכויות האדם. בצד המסורת הזאת, ששיאה ברפובליקה השלישית, התפתחה ניגודה המוחלט, השולל את הנאורות, את ההשקפות הבורגניות, ומציב חלופה כוללת לסדר הדמוקרטי הליברלי.

הדברים נוסחו בראשונה בצורה חדה בשנת 1870, בכתביו של גדול האינטלקטואלים של התקופה ארנסט רנן. המפלה לפרוסיה, כתב רנן, היא המחיר שצרפת משלמת בעד המהפיכה. רנן ראה במסורת המהפיכה את הסיבה המרכזית לחולשתה של צרפת. "מאותו רגע", אומר שטרנהל, "החלה ההפרדה בין הדמוקרטיה למולדת. ארץ חזקה היא ארץ שקיימת בה אחדות עמוקה ככל האפשר".

רנן לא מיצה קו זה, אבל הלאומנים האינטגרלים פיתחו את התיאוריה שלו, ותוספו עליה – גם אידיאולוגיה אנטישמית הדורמיניזם ברוח קרובה לפלקיות הגרמנית. "פרשת דרייפוס והשלב המוקדם של הבולנז'יזם היו התפרצות האחרונה של המרד הלאומני והתרבותי. בצרפת, כמו בכל מקום, המרד התרבותי קדם למרד הפוליטי. התהליכים בתחום התרבות עמוקים ותוקיעים הארוכים זמן רב יותר. הם באים לביטוי פוליטי רק בזמן משבר".

גרמניה היתה ראשונה, לאחר תבוסה המשפילה של 1918. איטליה, שיצאה ממלחמת העולם הראשונה עם פסיכולוגיה של מדינה מובסת, הלכה בעקבותיה. לצרפת נדרש יותר זמן. המרד נגד הנאורות הסתו הלך והתפשט בין שתי המלחמות, ואז באה המפלה של 1940. "זה היה הרגע שאיפשר לכוחות ולאידיאולוגיה שהבשילו להתפרץ. נוצרו התנאים הקונקרטיים הפסיכולוגיים והחברתיים שאיפשרו את תרגום האידיאולוגיה למשטר".

וישי, טוען שטרנהל, היא תופעה צרפתית אוטונומית, לא מיובאת. כשהרפובליקה התמוטטה, החלופה היתה קיימת, מוכנה וטבעית. עובדה: בתוך שישה חודשים בלבד היא הולה לתפקד, מתוך היענות רחבה מצד האליטות שבאו, למעשה, להשתתף במפעל המהפיכה הלאומית. להיטלר ולמוסוליני נדרשו שנים להגיע לשלטון, מזכיר שטרנהל, וסמכויותיו של מוסוליני היו פחותות מאלה של המרשל הזקן והחלש פטן, שהפרלמנט מסר לידיו את השלטון ברוב מכריע (569 מ־649, ורק 80 מתנגדים, שבראשם ליאון בלום הסוציאליסט היהודי) וראשי הכנסייה ראו בו מושיע ואב, עד כדי כך שבניגוד לדיקטטורים אחרים לא היה לו צורך במפלגה. "לאמיתו של דבר, נוצר כאן משטר טוטליטרי שיש בו כל המאפיינים של משטרים קוואזי־פשיסטיים, לרבות רגימנטציה של החברה, צנזורה ופולחן המנהיג הכריזמטי.

"מיטראן הצעיר היה חלק מן המהפיכה הלאומית הזאת, אבל הדבר החמור יותר העולה מספרו של פאן הוא שמיטראן כלם, בכל הקריירה הפוליטית שלו, את הירושם של משפטים נגד אנשי וישי. אחד הפושעים הגדולים ביותר, רנה בוסקה – האיש שמסר את 2,000 הילדים שמתחת לגיל שש לגרמנים, אף שלפי התקנות הגרמניות לא היה צורך למסור אותם, ולמעשה ניהל את האקציות הצרפתיות באזור הכבוש – וזכה ב־1949, ואחר כך קיבל חנינה. ומיטראן, בראיון שנתן השבוע, אמר לאומה הצרפתית שמבחינתו בוסקה נקי. הוא התעלם לחלוטין מן העניין המוסרי וטען שהאיל ובית המשפט זיכה אותו, הוא זכאי.

"הדור הקודם", אומר שטרנהל, "רצה לשכוח את מה שקרה, והדרך הטובה ביותר לשכוח היא לא לדעת. כך קורה תמיד, בכל דור. האליטות הצרפתיות היו ערבות זו לזו: כמעט כולם היו בווישי, ומי שלא היה, היו לו חברים שהיו. האינטליגנציה הצרפתית מאורגנת בקליקות – אישיות ואידיאולוגיות – שפעלו מתוך תחושת אחריות קולקטיווית. וכידוע, אחריות קולקטיווית פוטרת מאחריות אישית. עכשיו מתרחש שינוי, אמנם אטי אבל משמעותי. הדור החדש רוצה לדעת. הוא מתחיל להתמודד עם הרעיון שלא מדובר בתאונה, או בתופעה שלמה שנכפתה בידי כובשים.

"לאחר שנים של רוויה עיקשת מצד פוליטיקאים, מו"לים, אקדמאים ואחרים – ולאחר שעד היום לא היתה התמודדות אמיתית עם התקופה באמנות, בקולנוע ובספרות – החלו להשפיע מחקרים של זרים, בעיקר, אבל גם של צרפתים צעירים, בהם היסטוריונים כמו אנרי רוסו. יש להכיר שהתקשורת בעשר השנים האחרונות כבר היתה פתוחה לכך. אך רק דעת הקהל בצרפת החזירה את טוביה לבית המשפט. אין ספק שהדור החדש בצרפת נפתח לאירופה ולעולם. יותר מזה – הדור הצעיר מסוגל להתמודד עם האמירה שבצרפת התפתחו תופעות אינטלקטואליות, אידיאולוגיות ופוליטיות דומות, או קרובות, או זהות, לאלה שהיו באיטליה ובגרמניה.

"מבחינתנו, זו איננה פגיעה בכבוד הלאומי. אצל הדור הקודם אמירה כזאת היתה השמצה גסה של הרוח הצרפתית, של המסורת ושל התרומה הליברלית שצרפת תרמה לעולם. במה שקורה עכשיו אפשר לראות את המשמעות האמיתית של פרספקטיווה היסטורית – הדור החדש דן בדברים על פי ניסיונו שלו".

מיטראן, שנראה בשבוע שעבר זקן, נרקשה ועייף, החמיץ איפוא הזדמנות נדירה לומר לדור הצעיר: היתה לנו תקופה שחורה, וצריך להפיק ממנה לקחים לעתיד. אך כמו כל בני דורו, הוא העדיף לגנון על הבחירה שנעשתה בנימוקים התבוסתיים של הכנת התקופה ושל הדיבורים המפוקפקים שנפסקו בבתי המשפט לאחר המלחמה.

"מיטראן הוא פוליטיקאי דגול, אשר ידע לתרגם את רוח השמאל למנהיגות יחידה במינה", אומר פרופ' שטרנהל, "אבל מעטים המנהיגים אשר יכולים להתרומם מעל בני דורם. חבל שהסוף כל כך עגום, אבל הוא בלתי נמנע, כי את ההיסטוריה אי אפשר לרמות. בסופו של דבר – גם הוא עצמו אמר את זה במלים אלה או אחרות. בכך מיטראן הוא הנציג האותנטי ביותר של בני דורו".

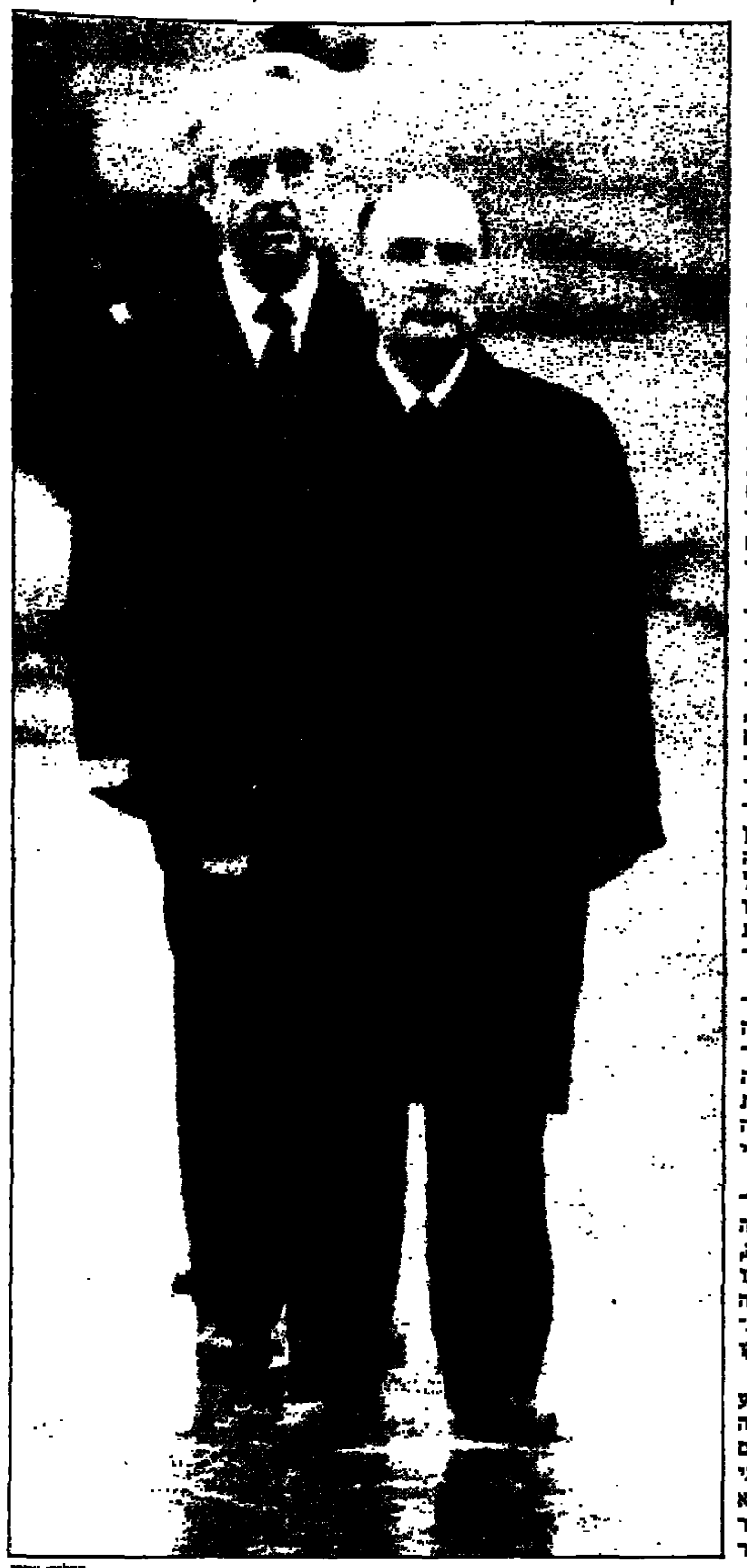
תצלום: איי־פי
מיטראן (מאחוריו אדואר בלאדור). הנציג האותנטי ביותר של בני דורו

ואם האוטובוס לא מגיע, הלך יום עבודה

מאת יוסף אלגזי

לא הרבה נותר מהמערכות שפעם היתה עליהן תפארתה של קובה, והיום רק שרידיהן מבצבצים מהריסות המדינה המרוששת. את הארוחות מתקינים כאן מרשימת מצרכים שקוצצה מאוד, לפעמים בשעות הלילה, בין הפסקות החשמל והמים. יומן קובה (חלק א')

הוואנה

את ההיכרות עם המתרחש היום בקובה התחלתי עוד בדרך להוואנה, בפאריס. שתי אפיזודות המחישו לי את חוסר הידיעה שלנו על הנעשה במדינה זו. המצב בקובה אמנם קשה יותר מכפי שידוע לנו, אך הוא שונה מהתמונה שמציירים כלי התקשורת, המושפעים מהגולים הקובנים החיים במיאמי שבארצות הברית.

בפאריס פגשתי אורח קובני שעשה בצרפת בשליחות רשמית, וביום האחרון לשהייתו בעיר נלוויתי אליו למסע קניות. מצויד ברשימה שהפקידה בידיו בתחינה הלך האיש לבזאר זול – הזול ביותר בבירת צרפת – וקנה מלבושים לכל בני המשפחה, חולים לשיער, תכשיר להפיכת שיער חום תפירה. אלה מוצרים שכמעט אין אפשרות להשיגם בקובה, אלא אם כן משלמים במטבע חוץ. בקובה שני מטבעות חוקיים: הפזו הקובני, שכוח הקנייה שלו כמעט אפסי, והדולר האמריקאי, שרק בני מזל מחזיקים בו.

בזמן ארוחת הצהריים סיפר לנו האורח הקובני שלל בדיחות הנפוצות בארצו, המלגלגות על המשטר, על ההנהגה, על המצב וגם על הקובנים עצמם. "כשאחזור לקובה ואנשים ישאלו אותי על מצבם של האירופים, אשיב להם שהאירופים מפגרים אחרי הקובנים בכ־35 שנים – הם עדיין אוכלים מאכלים שאנחנו, הקובנים, הפסקנו לאכול לפני שלושים וחמש שנה", אמר ופרץ בצחוק. אנחנו, בני שיחו ליד השולחן, לא צחקנו.

בפגישה עם עמית צרפתי, שחי בקובה במשך שנים רבות והשנה פירסם ספר המבקר בלשון בוטה את המשטר בהוואנה ובמיוחד את נשיא קובה פידל קסטרו, הוא הגיב בהתרגשות כששמע שאני נוסע לקובה באשרת תייר ולא באשרת עיתונאי. "חבל שאין בידך אשרת עיתונאי. הם יעצרו אותך ויגרשו אותך מיד. בקובה שורר משטר קומוניסטי מהסוג הגרוע ביותר. חזור לישראל", הזהיר.

כשהגעתי לקובה התברר כי אותו עמית, הנחשב באירופה מומחה בעל סמכות, איבד כל קשר עם המציאות כאן. הקובנים לא עצרו ולא גירשו אותי, אבל נתקלתי בקשיים גדולים מסוג אחר. במרכז העיתונות הבינלאומי סיפקו לי תעודת עיתונאי רשמית תמורת אגרה גבוהה, ששולמה בדולרים. עיתונאים רבים, ובהם אמריקאים רבים, מתרוצצים בחופשיות כאן. כמוני, הם סובלים מהחום הכבד, מהלחות, מחוסר היעילות המייאש של הפקידות הקובנית, משירותי טלפון ופקס לקויים, מהוצאות גדולות. הפקידים הקובנים חביבים ואדיבים, אך דומה שמושגי הזמן והדיוק זרים להם. כשהתעניינתי מדוע הטלפון פועל כאן על פי מצבי רוח שמעתי שתי גרסאות: האחת – לפני שנים הציתה אשה מתוסכלת אגף אחד במרכזת הטלפונים ומאז החלו הבעיות. השנייה – מערכת הטלפונים מיושנת ומצויה על סף קריסה.

הרושם הזה, של מדינה בתהליכי קריסה, נקבע מיד עם הכניסה לקובה. שדה התעופה של הוואנה קטן ותנועת המטוסים בו דלילה. השתנו מאוד כשראינו מחלון המטוס את חוטי החשמל המונחים גלויים על הקרקע. מהמטוס לבית הנתיבות הסענו במכונית שדומה היה שנלקחה ממוזיאון לתולדות הרכב. בית הנתיבות ישן ומתנת. לבית המלון, מרחק חצי שעה, נסעתי במכונית מדגם "לדה" רוסית. על הכבישים נראים על פי רוב כלי רכב ישנים ומקרטעים וחונות אופניים רבים.

בדרך למלון נראתה העיר טובלת בצמחייה ירוקה ועבותה. משלוש בחינות דומה הוואנה לעיר המצרית אלכסנדריה: הזיק, הטיילת שעל החוף, והבתים המתפוררים, המוקפים גדרות הלודוות, שידעו ימים יפים יותר.

במלון הפאר "נציונל" היתה הכניסה לשחורים ולבני תערובת אסורה תחת המשטר הישן. לידו מלון "הוואנה ליברה", ההילטון של פעם, ומלון "קפרי" – של מלך הפשע המאורגן מאיר לנסקי. "נציונל" נקי ומצוחצח, אך רק מעלית אחת פועלת בו מבין הארבע הקיימות. לעתים נדירות מצליחים להפעיל שתי מעליות. השאר מקולקלות ואין אפשרות לתקנן, מחוסר חלקי חילוף. כך גם חוסכים בחשמל. זרם החשמל כאן הוא 110 וולט, וכמו פעם על התייר להצטייד בטרנספורמטור. בערב הראשון לבואי לעיר ביקשתי למצוא טרנספורמטור ונשדדתי בידי שני רוכבי אופניים ברחוב חשוך, לא הרחק מהמלון.

השוד זימן לי הצצה לתחנת משטרה ולעולם העבריינות המקומית. בבניין התחנה הגדול והישן אפלולי למדי, הריהוט בחדרים מועט ועלוב. את התלונה גבו ממני בחדר שהכיל שלוש מכונות כתיבה חשמליות, ששתיים מהן היו תלודות ומושבתות ממלאכה והשלישית פעלה לאחר שהקצין החוקר הנחית עליה מדי פעם חבטות חזקות. בתום החקירה התברר שהמשטרה סבורה שלפחות תריסר קצינים ושוטרים במדים ובלבוש אזרחי התרוצצו סביבי – הם ביקשו לעזור, להתנצל.

למרות המערך הצפוף של שוטרים ואנשי ביטחון, הוסבר לי, הם אינם מצליחים לגבור על העבריינות והזנות בבירה. בהוואנה קובלים אורחים ופקידים כי עד לפני שנים אחדות כמעט שלא היתה פשיעה בקובה – גנבים, חוטפי ארנקים וזונות היו חיזיון נדיר. כיום, בשל המצב הכלכלי הקשה, שיעורי הפשיעה עלו מאוד. החשודים הראשונים במעשי פשע הם השחורים – זו גם עמדתם של קצינים שחורים. זו השכבה הענייה ביותר בקובה, ונראה כי לא השתחררו כאן מגזענות נפוצה נגד שחורים.

ברחוב אפשר להיתקל בצעירים המבקשים דולר ובצעירות – רבות מהן בנות תערובת – המציעות שירותים מיניים תמורת חולצת טי, בקבוק ויסקי, קרטון סיגריות, או 10 דולרים. במשטרה מודים כי הניסיון למגר זנות מסוג זה נכשל.

בקובה 11 מיליון תושבים – 66% ממוצא אירופי לבן, 22% בני תערובת, 12% שחורים. גם המשטר הסוציאליסטי נוסח קסטרו לא ביטל את הפערים הכלכליים־החברתיים הנגזרים ממוצא וצבע. עם זאת, בני תערובת ושחורים שרכשו השכלה תופסים תפקידי מפתח ומשתכרים משכורות נאות.

אלא שרמת החיים כאן אינה נקבעת על פי המשכורת המשולמת במטבע קובני. בקובה דרות בכפיפה אחת כמה כלכלות – כלכלה ממלכתית אזרחית, כלכלה ממלכתית צבאית, כלכלה פרטית וזה הפועלת בשיתוף עם המדינה, כלכלה קובנית פרטית זעירה וכלכלת שוק שחור. מאז פתחו השלטונות את שערי המדינה לפני הון זר ומשקיעים זרים, והתירו את השירותים הפרטיים, נהוגה כאן חלוקה מעמדית שקרל מארקס וחסידיו בוודאי לא הבינו. אלה המחזיקים בדולרים אמריקאיים הם מיעוט קטן, ואילו ברשות הרוב יש פזות קובניים.

על פי השער הרשמי פזו קובני אחד שווה דולר אמריקאי, ואילו בשוק השחור – 120 פזות קובניים שווים דולר. המשכורת הממוצעת במשק היא 250 פזות לחודש. מורה בבית ספר תיכון משתכר 250 פזות ורופא מומחה – 450.

על פי האומדן, קובנים מקבלים מקרוביהם בחו"ל 400 מיליון דולר בשנה (אך על עובדי המפלגה הקומוניסטית נאסר הדבר). את מספר נותני השירותים הפרטיים העורים – נגרים, מכונאים, חייטים, שרברבים – אומדים ברבע מיליון. מצבם של קובנים העובדים בחו"ל, ימאים למשל, ובעלי קשרים עם משקיעי חוץ – משופר. לחלק מהנומנקלטורה, הבכירה בעיקר, מובטחת גישה לחנויות מיוחדות. המשטר מודע לנזק שהסבה שיטת זכויות היתר בברית המועצות לשעבר ובארצות מזרח אירופה, ואף על פי כן עדיין ממשיכים גם כאן לקנות את הנאמנות בהטבות חומריות.

מי שאינו משתייך לשכבה שרופה בהסבות נאלץ להסתפק בפחות. זה שנים נהוגה בקובה השיטה של אספקת מוצרים על פי הקצבה, ופנקסי החלוקה נקראים כאן "ליברטה". אך בשל המשבר והמחסור בחומרים, המדינה מספקת רק כ־40% ממוצרי היסוד שהתחייבה לספק. השנה הועלו מחיריהם של מוצרים ושירותים, ובין השאר מים, מנות אוכל בקנטינות הקרויות "קומדורס", תחבורה, סיגריות.

אם עד מארס '94 קיבל כל אזרח קובני אחת לשלושה שבועות 120 גרם בשר בקר, או עוף, זה חצי שנה שלא סופק בשר למבוגרים, וכתחליף – גם לא לילדים. הנתון הבא מאלף: מספר ראשי הבקר שנרשם השנה הוא המספר שנרשם ב־1916. ילדים עד גיל שבע מקבלים ליטר חלב ביום. נשים הרות מקבלות קצובה אבקת חלב. אחת לשבועיים מקבל כל אזרח קובני ארבע ביצים, ומדובר בביצים קטנות מאוד. עוגה נחשבת למותרות.

תוצרי הלוואי של שיטת הליברטה הן בדיחות בנוסח "בדיחת דג יוסף". באחת מהן מסופר על פידל קסטרו הפוגש גבר שאוכל עשב בשדה. לשאלת קסטרו מדוע הוא אוכל עשב, משיב האיש כי כך הוא סובר את רעבונו. בעקבות זאת, אומרת הבדיחה, הורה קסטרו לכלול את העשב ברשימת מוצרי הליברטה.

המחסור במזון דירבן את צמיחתו של שוק שחור קשוח ולווה בגבות גניבות ממחסני הממשלה ובכירי תת התזונה. לפי נתונים של יוניצ"ף (ארגון האו"ם להגנת הילד), מחצית הילדים בני 6–12 בקובה סובלים מאנמיה.

שירותים בשעם המדינה, כמו בריאות וחינוך, שהיו בעבר הלא רחוק מופת למדינות בעולם השלישי, יורדים ביום. בקובה שורר מחסור בכל התרופות, ובפרט תרופות אנטיביוטיות, ואורחים נאלצים לנדוד מבית מרקחת אחד למשנהו כדי להשיג תרופות שכיחות. למדינה חסר מטבע חוץ לרכישת תרופות, והיא כבר פנתה בבקשה לקבל תרופות בארגוני סעד בחו"ל. אחד מעובדי מרכז העיתונות סיפר לי על המסע המפרך שערכו הוא ואשתו כדי להשיג תרופה להורדת חום בשביל בנם בן העשרים. בכל מרפאה שהגיעו אליה הודיע להם הרופא התורן כי נותרו לו רק שתי אמפולות של התרופה המבוקשת, ואלה שמורות לילדים רכים. בסופו של דבר הצליחו בני הזוג לקנות את התרופה. לא שאלתי אם הדבר היה כרוך גם בשוחד.

בקובה, שניהלה מאבק ראוי לקנאה באנאלפביתיות והצליחה – יש בה אחוז גבוה של אינטלקטואלים, רופאים, מהנדסים וטכנאים – מצבה של מערכת החינוך מבשר רעות. בבתי הספר לומדים במשמרות, משום שלא בונים כיתות חדשות. הצפיפות בכיתות רבה. הספרים, העוברים משנתון לשנתון, מרופטים. מורגש מחסור בעטים ובנייר. המשטר ממשיך להכשיר קאדרים, אך אינו מסוגל לספק להם תעסוקה. אך רופאים מתנדבים קובנים עובדים באפריקה.

נתונים רשמיים על אבטלה – אין. במדינה אפשר לראות הרבה הולכי בטל, וברור שקיימת אבטלה סמויה לא מעטה. הצבא ושירותי הביטחון מעסיקים מספר רב של אנשים, אך כמה אפשר רק לשער. בגלל משבר האנרגיה והמחסור בחומרי גלם ובחלקי חילוף נסגרים מפעלים ופועלים נשלחים לחופשה מאונס. בשנה האחרונה ננקטו אמצעים שונים כדי לאלץ עובדים של מפעלים שנסגרו לחפש מקומות עבודה חדשים. האבטלה פגעה גם במעמד האשה. מספר המובטלות גבוה ממספר המובטלים ובעלות שכר נמוך מבכרות למכור בשוק השחור את מנות הסיגריות והרום שלהן מאשר לעבוד.

פועלים מפסידים לעתים ימי עבודה כאשר האוטובוס האמור להסיעם למקום עבודתם מאחר, או כלל לא מגיע. מצב התחבורה הציבורית בכי רע בגלל מחסור בדלק ובחלפים. ליד תחנות האוטובוסים משתרכים תורים ארוכים. כדי לפתור את בעיית התחבורה לפועלים ולסטודנטים ייבאה קובה בשנה אחת כ־3 מיליוני זוגות אופניים מסין. כיום מייצרים במדינה אופניים לצריכה עצמית. מחיר זוג אופניים לפועל כ־120 פזות, ולסטודנט – כ־60 פזות. פועלים וסטודנטים קונים אופניים בתשלומים. בהוואנה ובכאר חלקי האי גם פועלות "בית חולות" אופניים, שבהן אפשר להשיג חלקי חילוף זולים.

הכורח לייבא את הקובנים לנהל את חייהם על פי לוח הזמנים של אספקת החשמל, הגז והמים ברובע מגוריהם. ירידה קובנית סיפרה שלעתים היא נוהגת לבשל באישון לילה משום שרק בשעות הלילה מסופק גז בשכונתה. בתה התרעמה על הצורך להתקלח בין ההפסקות באספקת המים. לא אחת שוכחות המעליות ברבי הקומות בשל הפסקות באספקת החשמל. מי שאינו לומד להשלים עם הצרות הללו מחפש דרך היצה. בין המורים מהמדינה חסרי מקצוע ומובטלים, אך גם פונקציונרים. בשיחה עם עסקן מפלגתי הוא חילק את הקובנים לשתי קבוצות: "אלה המאמינים שידה של המהפיכה תגבר, והאחרים". אך הוא לא ידע לומר מהו האחוז של כל קבוצה באוכלוסייה.

נראה כי השלטון בקובה, שטבע את הסיסמה "תמיד ניתן יותר" – כלומר, תמיד ניתן לדרוש קורבנות נוספים, תמיד ניתן לסבול יותר – לא העריך נכונה את סף הסבל וההקרבה של הקובנים. גם זו אינו מסוגל להעריך סף זה.

תצלום: איי־פי
ברחובות הוואנה. צעירים ברחוב מבקשים דולר, צעירות מציעות שירותים מיניים תמורת בקבוק ויסקי או קרטון סיגריות

כמה קל היום להיות קהלני

לפני שאנשי הגולן פתחו בשביתת רעב ביקר אותם סגן שר החינוך מיכה גולדמן, חבר של יצחק רבין על פי ניסוחו ונץ מתון. "אז עוד היה אפשר לדבר אתם", הוא אומר. "הם רק רצו לדעת איפה הם עומדים – האם לטעת מחר אבוקדו או לא?" נראה שתשובתו משקפת את הצורך באיזון בין הסתירות במצע העבודה

מאת אביבה לורי

אחרי הבחירות האחרונות היה מיכה גולדמן בדרך למשרד הפנים. הכל סוכם ותואם עם יצחק רבין, שנתן את ברכתו לגולדמן בתפקיד סגן שר. אבל אז התעוררה בעיה בלתי צפויה: אריה דרעי, שר הפנים לשעבר, התנגד למינוי סגן שר שלא מאנשיו. חלומו של גולדמן נגוז. הוא נאלץ להסתפק במשרד החינוך.

סגן שר החינוך מיכה גולדמן אינו מתייחס לעצמו ברצינות רבה מדי. הלשכה המיניסטריאלית, הרל"שית, צוות המזכירות והעוזרים לא השכיחו ממנו, במשך השנתיים שהוא מכהן בתפקיד, את מיכה גולדמן הגוברהמן מכפר תבור. גולדמן, שהיה 18 שנים יו"ר המועצה המקומית כפר תבור, מכיר את הגליל התחתון ואת אזור הצפון כולו כמו כף ידו. אנשים מרגישים נוח בחברתו ואינם מהססים להתקשר אליו הביתה כדי לבקש טובות מוניציפליות. המודל הגולדמני ממחיש היטב כבר עתה כיצד ייראו יחסי בוחר-נבחר בתקופת הבחירות האזוריות.

"בחייך מיכה", קוראים לעברו במסדרון הכנסת נציגים מבית שאן – שלמה בן לולו ראש העיר, פיני קבלו מזכיר מועצת הפועלים, ועסקנים שבאו לכנסת להשתדל למען בית שאן – "תראה איך ניצחנו אותם בשבת. לא מגיע לנו משהו בשביל זה? איפה התקציבים שהבטחת?" גולדמן, שהוא גם סגן שר הספורט, מתבדח עם אנשי בית שאן אגב שיחה קלילה ומפזר טפיחות גינוני עדינות על השכם. הוא מבטיח להשתדל בעניין התקציבים, מספר בדיחה שבעקבותיה הוא עובר לנושא פחות כאוב, והחבורה פורצת בצחוק.

גולדמן: "בשבת שעברה התקיים בטבריה משחק כדורגל. במקרה נסעתי למשחק והפועל בית שאן ניצחה. שלמה בן לולו, שבימים כתיקונם הוא ליכודניק, מוכן לצורך העניין להיות בצד של הפועל בית שאן".

גולדמן, בן 46, יליד כפר תבור, נץ מתון, בוחר שלא להשתתף באופן פעיל בהתארגנויות פנים מפלגתיות. "אני לא חושב ששרים וסגני שרים צריכים להיות שותפים להתארגנויות של חברי כנסת", הוא אומר. דעתם של שרים אחרים במפלגתו שונה, אבל גולדמן, שהתחיל את חייו הפוליטיים לפני 20 שנים כשהוא צמוד ליצחק רבין, מעדיף לשמור על פרופיל נמוך. לא היה עולה בדעתו, למשל, להצטרף לשבעת חברי הכנסת שניסו בשבוע שעבר לצאת בגלוי נגד הנהגת המפלגה בסוגיית רמת הגולן.

"אני מלווה את יישובי רמת הגולן מתחילת שנות ה–70, כראש מועצת כפר תבור וכסגן שר החינוך. אני עושה הכל שלא תהיה להם תחושה שכתוצאה מתהליכים פוליטיים אנחנו מפסיקים לפתח את תחום החינוך שם", הוא אומר. בשבת לפני שבוע נערכה ברמת הגולן הפגנה גדולה נגד מדיניות הממשלה. חברי כנסת מהליכוד ביקשו להיות נוכחים, אבל נדחו. העצרת אורגנה והונהגה על ידי חברי מפלגת העבודה. ביום שישי שקדם להפגנה עלה לשם גולדמן, להיפגש ולדבר עם החברים.

בכיסו עדיין נמצא המסמך שראש הממשלה צייד אותו בו, סיכום מישיבת הממשלה שקדמה למפגש ברמה, שאותו לקח כדי להראות למתיישבי הגולן. הוא נושא עמו בכיסיו הרבה פתקים קטנים. בכיס אחד יש לו פתק ובו רשומים בכתב צפוף סעיפים והערות שונות – "כאן אני רושם לי, כדי לא לשכוח, כל מיני דברים שאני רוצה להגיד ליצחק רבין כשניפגש השבוע". על המסמך שלקח אתו הוא אומר: "זה מסמך שיש לו חשיבות גדולה, ויש לי עניין שהוא יהיה אתי". רבין, מסתבר, אינו זקוק לפרשן טוב יותר ממיכה גולדמן.

"באתי לשם עוד לפני שהם התחילו את שביתת הרעב, אז עוד היה אפשר לדבר אתם, עוד היתה אוזן קשבת. הם היו מאוד ריאליסטיים וביקשו תשובות ברורות. אמרתי להם שאף אחד לא יתן להם תשובות ברורות, ולכן המסמך של רבין היה חשוב. אמרתי להם ששום דבר לא קרה מעבר לזה". אין לו כוונה ללכת לאוהל המתיישבים בגמלא, כפי שעשו נסים זוילי ואביגדור בן גל, אומר גולדמן. "איזה אדם שפוי יכנס לגוב אריות?"

המסמך מתייחס לנסיגה בשלבים מדורגת. בשלב ראשון – נסיגה מוגבלת, לתקופה של שלוש שנים שבהן תיבחן נורמליזציה ביחסים, לרבות פתיחת שגרירויות. בשלב השני מדובר כנראה בנסיגה ניכרת, שכדי לבצע אותה ילך רבין למשאל עם. "יש במסמך דגש מיוחד על משאל עם. רבין לא מנסה לברוח מדברים שהבטיח. לכן הוא הופתע מאוד מכך שיש חברי כנסת שרוצים להעביר את שריון חוק הגולן ברוב של 70 או 65".

אבל רבין אמר ערב הבחירות שלא ירד מהגולן.

"כדאי לשמוע את כל הקלטת. הוא אמר שהגולן הוא נכס אסטרטגי ויש לו חשיבות, אבל גם שצריך להגיע לוויתורים מסוימים. הרי תקפו אותו על זה במפלגה. אמרו לו שהוא לא די נץ באמירות שלו. ניסינו להציע לו תיקונים יותר נציים, אבל הוא לא הסכים להם".

מצע מפלגת העבודה הפך בימים האחרונים לכדור ניגוח בידי כל אחד מהמתנגדים בעבודה. כל צד מפיק מהמצע תכנים שונים. גולדמן אומר שהיום כל אחד, לרבות מתיישבי הגולן, מעוניין לשמוע רק את הצליל הנעים לאוזנו. "במצע שלנו כתוב שלעת שלום נהיה מוכנים לפשרה טריטוריאלית, וכתוב שנעשה הכל כדי לחזק את ההתיישבות ברמת הגולן. אין סתירה בין השניים. כל עוד לא ניגשים למשא ומתן, אין בעיה עם חיזוק ההתיישבות שם. הלוא ערב הבחירות האחרונות עוד לא היינו במשא ומתן; היה רק מפגש מדריד".

מדוע, אם כן, חברי רמת הגולן זועמים?

"יהודה הראל (איש קיבוץ מרום גולן וחבר פעיל בוועד הפעולה למען הגולן, א"ל) נוכח שהסקרים מראים שהציבור מתרגל למצב. אנשי הגולן התחילו להבין שהם במצוקה. שבשביל שקט ושלום העם יהיה מוכן גם לוויתורים קשים וכואבים. ואז זה הדליק אצלו נורה אדומה. נעשתה פעולה מלאכותית, כאילו משהו עומד להתרחש. זה היה עוד לפני הנאום של אסד, במוצאי שבת. נודע להם שכאילו שר החוץ האמריקאי עומד להגיע לאזור. אך עובדה שהוא לא בא. והוא לא בא, כי התברר שאין כל חדש. אבל הם כבר יצרו דינמיקה, והתחילו להתקשר לחברי כנסת, לגאולה כהן, לאלי גולדשמידט, והיה שמח. בגולן דברים כאלה עוברים כמו שריפה בשדה קוצים.

"כבשנו את הגולן כדי להביא שקט ליישובי עמק הירדן ועמק החולה, ולא כדי ליצור קו עימות חדש עם הסורים. כבר אז היו קריאות נגד ההתיישבות, שצפו שתעורר בעיות בעתיד. לכן קל היום להיות קהלני ולהגיד: 'רבותי, לא יורדים מרמת הגולן', או להיות מזוהה עם אלה שאומרים: 'אמרנו לכם מראש שאסור להתיישב ברמת הגולן'. לאנשים כמוני יותר קשה. לי יש בן לפני גיוס שיושב במרום גולן – הוא מיועד לגרעין במרום גולן".

מדוע הם בוחרים באביגדור קהלני?

"הם הבינו שכל מהלך התחברות עם הליכוד משחק לרעתם, כפי ששיחק לרעתם השימוש במשפטים 'רבין בוגד' ו'רבין שקרן'. הציבור לא קנה את זה. הם בוחרים בקהלני ובחברי כנסת אחרים ממפלגת העבודה, ולא בביבי נתניהו או באריק שרון, כי הם הבינו שזאת הדרך להקשות על חברי הממשלה. אותו שרון, כשוויצמן ודיין התקשרו אליו בזמן הכנת הסכמי השלום עם מצרים ושאלו אותו אם אפשר לחיות עם המציאות הזאת – אמר 'כן'. אבל היום, אילו היו עושים לו שחור, הוא היה אומר על אותו עניין דברים הפוכים".

צילום: דב פייר

מיכה גולדמן: "קהלני נפל למלכודת של יהודה הראל – הוא שבוי בידם ובידי עצמו. די נעים לנסוע בנתיבי אילון ולראות את פרצופך ניבט מכל פינה"

קהלני, לפי גולדמן, הוא כלי משחק בידי אנשי הגולן. "הם ראו בו אחד שנוח להציג אותו בציבור: חבר מפלגה, נפגע מלחמה, וקשה שם לקרקע שהוא דם מרמה. יהודה הראל הוא לא טיפש, הוא הבין ש'עת 94' זאת הברקה שתלך טוב".

ומדוע הסכים קהלני לשמש כלי?

"קהלני נפל למלכודת של יהודה הראל – הוא שבוי בידם ובידי עצמו. די נעים לנסוע בנתיבי אילון ולראות את פרצופך ניבט מכל פינה. אני מקווה שקהלני ישקול טוב את מעשיו ויראה שהמציאות מחזקת את מה שנאמר לו כבר לפני חודשים אחדים. אני מקווה שהוא לא יתנכר לעתיד לבוא. אפילו קהלני לא ידרדר עד כדי כך קיצוני, למרות המחויבות שלו לגולן".

יהודה הראל הלך לפורום של הליכוד במצודת זאב.

"אמרתי לו כשפגשתי אותו ביום שישי: 'יהודה, אני אפילו לא לוחץ לך את היד. אם אתה מרשה לעצמך להופיע בבית ז'בוטינסקי ולהתחבר עם אנשים שמטרתם להפיל את הממשלה, איך אני יכול לראות בך בעל בריתי?' הוא נפגע ואמר: 'יש לי בשבילך תשובה. אחרי שראיתי איך הדברים מתנהלים שם, אני צריך להיות מודאג הרבה יותר ממה שיקרה אם הם ינהלו את העניינים. לכן, אם אני צריך להכריע בין רבין לבין ביבי נתניהו, אמשיך להצביע בעד רבין'. הוא אמר את זה בדיפלומטיות, כדי לפייס אותי, אבל הראל מנסה למצוא קלף שהוא יכול להיתלות בו כדי לעזור לאנשי הגולן. עכשיו הוא תפס את קהלני.

"כשבאתי לפגישה עם חברי הקיבוצים ברמת הגולן, הם אמרו לי שהם בסך הכל רוצים לדעת איפה הם עומדים – האם לטעת מחר את האבוקדו או לא. אמרתי להם שאף אחד לא יכול היום לומר להם מה לעשות. כי אם נאמר להם לא לטעת, זה יחליש את המשא ומתן ואת ראש הממשלה, ואם נגיד כן לטעת, מחר יגידו שהיינו שקרנים.

"ולמרות זאת, עדיף היום לומר להם לטעת, ומחר להתמודד עם הבעיות שינבעו מהסדרים כאלה או אחרים, מאשר שאסד יחוש שיש כאן התקפלות. להודיע על התקפלות, כמו שמודיעים אנשי מרצ, זה לא חכם. גם אם במאזן הסופי יתברר שהם צדקו, אני לא רוצה לוותר על ההזדמנות להשיג שיפורים במשא ומתן עם סוריה. אינני רוצה להגיע למצב כמו זה שהיה בקמפ דיוויד, כשבגין ויתר מראש. אולי הוא היה יכול להגיע להסדרים יותר נוחים.

"המציאות היום שונה ממה שתיארתי לעצמי לפני שלוש שנים. מצד שני, אני לא רוצה להיכנס לאופוריה של ויתורים. אנחנו הולכים למשא ומתן עם פרטנר לא קל, פרטנר שתמיד עמד בהתחייבויות שקיבל עליו – אבל דווקא משום כך הוא פרטנר קשה. ואי אפשר להתעלם מדבר שהוא לא פחות חשוב, ונוטים לשכוח זאת אצלנו: לבנון היא חלק בלתי נפרד מהסכם עם סוריה, ושלום עם סוריה יוליך לשלום עם לבנון".

מתיישבי רמת הגולן יותר ביטחוניסטים מרבין, או שזאת מלחמה על הבית ועל הפרינציפ?

"יצחק רבין הוא לא פחות ביטחוניסט מכל אלה שמדברים הרבה. אבל תפקידו של ראש ממשלה הוא גם להבטיח שקט לאמהות שבניהן משרתים בדרום לבנון. לכן, מי שחושב שהוא יחשק את הממשלה, או שהוא יכול לדבר כמו רפול על עוד 30 שנות שקט – מטעה ומעיד על עצמו שהוא פרימיטיבי. התקופה של היום אינה דומה לתקופה של הסכמי ההפרדה, ב–74'. ו–94' לא תהיה דומה ל–2004".

ידידותו של גולדמן עם יצחק רבין התחילה בשנת 73'. רבין סיים אז את תפקידו כשגריר בוואשינגטון, וגולדמן, צעיר בן 25, עשה את צעדיו הראשונים בפוליטיקה בגליל התחתון. הפגישה הראשונה, משחזר גולדמן, היתה בגליל. רבין בא לסיור וגולדמן היה המארח. "היתה בינינו כימיה מיידית. אחרי כמה ימים נפגשתי אתו שוב בחתונת בנו של יגאל אלון בגינוסר".

איך מרגישים שנוצרת כימיה עם רבין?

"הרגשתי שאני יכול לדבר אתו בכל עת ועל כל נושא, והרגשתי גם מצדו רצון להיפגש".

יחסים משמעותיים נבנו בין גולדמן לרבין ב–1977, לפני התמודדות פרס-רבין. "על הרקע הזה חלה התקרבות גדולה בינינו. הפכתי להיות מרכז המטה שלו, והיינו בקשר יום יומי. אמרתי לו 'יצחק, לפי הקולות שבשטח אתה חייב לגייס לצדך את יגאל אלון, אחרת פרס יעבור עליך'. הוא אמר לי 'מיכה, סע אליו מיד'. נסעתי ליגאל אלון, למשרדו כשר החוץ וסגן ראש הממשלה, א"ל, הוא אמר לי – 'אבל רבין לא פנה אלי'. אמרתי לו: 'יגאל, אתה מפנה לך עכשיו את כל הלוח, ואני בונה לך תוכנית עבודה לשבוע, ואתה רץ יישוב יישוב'. וכך היה".

רבין אמנם זכה בהתמודדות, אבל במארס באותה שנה התפטר בשל פרשת חשבון הדולרים, ובמאי 77' הובס המערך בבחירות. מאז לא משה ידו של גולדמן מידו של רבין. "הייתי האיש הקרוב אליו ביותר. ימים שלמים היינו ביחד. יותר מאוחר, צפיתי שיש סיכוי לחזור לשלטון רק אם רבין יעמוד בראש. במשך כל השנים ראיתי את ההבדל בין מה שחושבים במפלגה לבין מה שקורה בעם. לכן הייתי הסמרטוט האדום של פרס. בכל הזדמנות הוא היה מגנה אותי, בכל נושא. היום יחסי עם פרס בסדר".

מדוע רבין מקיף את עצמו בחבורה של אנשים הצעירים ממנו בהרבה?

"הוא יודע להתאים את עצמו לגילאים אלה. הוא נהנה לשבת אתם. הוא חי את המציאות, האנשים לא פעם מתפלאים איך הוא מצוי בכל העניינים".

אומרים שרבין לא יודע באמת להיות קרוב למישהו.

"במה שקשור אלי, לא הרגשתי בכך. אם אני מבקש פגישה אתו, על אף כל העומס הגדול שיש עליו, הוא תמיד נענה. לפחות פעם בשבוע אני מקפיד להשתלב אתו בסיור, או לפגוש אותו בארוחה. בשבוע שעבר הוא היה בחתונה בצפון ואמר לי שהוא תיכנן לבוא אלי הביתה, לנוח שעה. היו לנו הרבה שיחות דיסקרטיות שאיש לא יודע עליהן דבר. אני מרגיש שהוא מדבר אתי בחופשיות, וכך גם אני מדבר אתו. כמובן, אני לא מתקשר אליו הביתה כל ערב. אני יודע באיזה עומס הוא חי. אני גם לא על תקן של יועץ. אני חבר".

בחבר, מה דעתך על ההתבטאויות שלו?

"לא אגיד לך שאני אוהב את כל ההתבטאויות, אבל אני צעיר ממנו ב–28 שנים, ואני לא מרגיש שאני יכול לדבר אתו על זה. אני לא האיש שיעיר לו על כך".

בכל שהדברים אמורים בכפר תבור גולדמן יכול לטפוח לעצמו על השכם. לפני שנתיים הוא עזב את ראשות המועצה והותיר מושבה שכל היישובים בגליל רוצים להיות כמוה. "הסביון של הגליל" קוראים לכפר תבור, שדומה היום יותר לשכונת וילות מפוארות מאשר לכפר. ב–1988 נכנס גולדמן בראשונה לכנסת. רק בקדנציה הנוכחית קיבל לידיו את משרת סגן השר. גולדמן מעריך שהבחירות לא יוקדמו. לממשלה נותרו עוד תשתיות וכבישים שלא הושלמו, וגולדמן, המצוטט בתחום המוניציפלי, יודע איזה משקל אלקטורלי יש למחלפים ולפקקי תנועה. חוץ מזה, הוא מוסיף, "אסור לדבר על הקדמת בחירות כי עצם הדיבור על כך מחליש את עמדתנו".

ואחרי הבחירות, מי יהיה ראש הממשלה?

"אין שום סיבה שלא נראה את יצחק רבין בראשות הממשלה הבאה".

ואת מיכה גולדמן?

"אני מקווה שבמשרד הפנים".

באמריקה / עקיבא אלדר

שלום? למה עכשיו?

ב–13 בספטמבר, במלאות שנה ללחיצת היד ההיסטורית ביותר בהיסטוריה של הסכסוך הישראלי-פלשתיני, נפגשו סגן שר החוץ של ישראל ושר הכלכלה הפלשתיני (באמצעות לוויין) במועדון הגברים הוואשינגטוני. מאחוריהם נפרשו דגליהם של "אמריקאים למען שלום עכשיו" וארגון ערביי אמריקה: פטריק לוהי, יו"ר ועדת ההקצבות של הסנאט ואחד האנשים החזקים באמריקה, בירך את הקהל. נציגת "שלום עכשיו" קראה מכתב ברכה מהנשיא ביל קלינטון. המנחה הציג את הנכבדים, מעשה שגרה באירועים וואשינגטוניים כאלה: שגרירי נורווגיה, צרפת, הולנד, מצרים וישראל, כמובן, נציג אש"ף, מובן מאליו, שגרירי קטאר ומרוקו והציר מעומאן (מחיאות כפיים מעט יותר רמות), והיו שם, כאילו היה זה מנהג קבוע בהרצאות של מרצים ישראלים, גם הממונים על שגרירויות אלג'יריה ותוניסיה.

הקהל – מזיגה וואשינגטונית אופיינית של ימי עיון: דיפלומטים, אנשי אקדמיה, עיתונאים ופעילים יהודים. הם כרו אוזן לדברי המרצים והריעו מעודנות במקומות הנכונים. רק המומחים המשולאים המזרחיים עוררו מעט התרגשות. בגיליון רקע שחולק לבאים צוטטה שורה מהשבועון היהודי "פורוורד", שאינו חשוד בשמאלנות: "אמריקאים למען שלום עכשיו התגלו ככוח דומיננטי, שקולו נשמע בגבעת הקפיטול, הארגון מבוסס בתקשורת והממסד היהודי כבר אינו מתעלם מקיומו".

נזכרתי ש–17 שנה חלפו מאז אירחתי בביתי לראיון שני סטודנטים צעירים, עמרי פדן (היום הבעלים של מקדונלד'ס) וצלי רשף (עורך דין), ועמם יולי תמיר (דוקטור). הם סיפרו על קבוצת קציני מילואים, שהחליטה לגייס את הרחוב למאבק על השלום, והתקשו לבחור שם לתנועה החדשה. איזה מרחק עברו "שלום עכשיו" והציבור הישראלי מאז הפגישה ההיא עם אותה חבורה "אוונגרדית" – שאותה, נראתה בעיני נאיווית, חסרת סיכוי – ועד המעמד הזה, בלב לבו של הממסד האמריקאי.

18 אלף דולר גייסה גייל פרסברג, מראשי "שלום עכשיו" באמריקה, למימון שידור הלוויין של נביל שעת' מאוסלו. סכום הזה כמעט לסכום שמלקולם הונליין, המנכ"ל הנצחי של ועידת הנשיאים, חסך "לעם היהודי" ובכך סיפק תחמושת לרבים והשובים העשירים שציון השנה ללחיצת היד עם ערפאת היה בשבילו יום כיפור. בשגרירות ישראל ובארגונים היהודיים דיפדפו לשווא בדפי "ניו יורק טיימס" ב–13 בספטמבר, בחיפוש אחר מודעת התמיכה של הוועידה בישראל ובממשלתה – פרי ויכוח ארוך עם שליחי מפלגת העבודה בניו יורק. להפתעתם, התברר שהונליין החליט להנהיג חסכונות בכספו של העם היהודי (מקס פישר, לשעבר נשיא הוועידה, וכמה מראשי איפא"ק מימנו את המודעה) וזו מין מודעת "סטנד ביי", שתתפרסם ביום מן הימים, כאשר יתפנה מקום באחד מנספחי העיתון, בין פרסומת לחזיות למודעת מחירי החודש של הטיסות. פרסברג אמרה ש–48 שעות נדרשו ל"שלום עכשיו", אחד מבין 50 הארגונים החברים בוועידת הנשיאים, להשיג את הכסף שאיפשר לפלשתינאי נביל שעת' להציג ב–13 בספטמבר 1994, לצד נציג ממשלת ישראל, את ההישגים (והקשיים) של השנה האחרונה.

אגב כסף האחווה יהודית-ערבית – בימים אלה מצאתי בתיבת הדואר בקשה לתרום לאגודת "חי", הפועלת בווירג'יניה ומגייסת כספים לתוכנית בחסות משרד החינוך הישראלי, שתפגיש נוער ישראלי וערבי בבית מחסה של אגודת צער בעלי חיים בישראל. מחקרים הוכיחו, מספר המכתב, שפושעים אלימים רבים החלו את דרכם בהתעללות בחיות, ואילו ילדים שחונכו לאהבת חיות מפתחים יחס דומה לבני אדם.

אמריקה מאמינה בגמילה

בחודש השתעשעתי בשורות אלו בספקולציה, ולפיה לעיר החשובה ביותר בעולם יהיה מנהיג בעל ידע אישי ביותר על הבעיה המטרידה אותה כל כך – בעיית הסמים. ביום שלישי שעבר קבעו אזרחי הבירה האמריקאית שראש העיר של קלינטון יהיה, קרוב לוודאי, מריון בארי, אסיר משוחרר ולפי עדות בעל הדבר – משוקם.

בארי זכה בינתיים רק בבחירות המוקדמות של המפלגה הדמוקרטית (במספר קולות הנמוך רק במקצת מהקולות שצברו ראש העיר שרון קלי וג'ון ריי גם יחד). לקרול שוורץ, שזכתה בפריימריס של המפלגה הרפובליקאית, הספיק 3,707 מצביעים (לעומת 628 שתמכו ביריבה, בריאן מור). אם עד סוף השבוע השאירו הנתונים סיכוי קלוש למועמד העצמאי, חבר מועצת העירייה ביל לייטפוט, הרי שביום שישי הוא הודיע כי החליט להסיר את מועמדותו על מנת לחסוך לתושבי העיר "קיטוב גזעי".

שלא כבמדינה דמוקרטית חדשה במזרח התיכון, מותר כאן לנהל תעמולת בחירות ממש בכניסה לקלפי בבית ספר בלב העיר (בתי הספר סגורים כאן גם לרגל הפריימריס). כך אפשר לתהות מקרוב על התופעה המעניינת הזאת של הזדהות השחורים, המובטלים וחסרי הבית עם ראש עיר שניפס (קוקאין) ונאף. כולם בטוחים שבארי ימצא להם עבודה ובית, ו"אז מה אם הוא נכשל פעם עם סמים?" כולם כאחד הסבירו שנמאסה עליהם גברת קלי ושצריך שינוי.

שינוי? לפני ארבע שנים, בלכתו לכלא, אחרי 12 שנות כהונה, השאיר בארי לקלי צרור נקוב, פשע וסמים. שיעור תמותת התינוקות בעיר כפול מהממוצע הארצי, כך גם שיעור התמותה, מכדור או מסכין. אכן, האשה המסכנה לא הצליחה להזיז את הכבוד לגוש המזרחי המסתתר מאחורי מסך הברזל של גבעת הקפיטול. פרשנים מוניציפליים הסבירו שבעיני ידידי שכונות העוני, בארי היה המועמד היחיד המבין את כאבם ומזדהה עם סבלם. "הוא היה בעמק הבכא של אלכוהול וסמים והצליח להיחלץ משם".

אף שגם שני יריביו היו שחורים, גייס בארי את עברו המפוקפק כדי לשכנע את האומללים, שרק צבע עורו היה בעוכריו. ברבעים עשירים יותר הציג עצמו הפוליטיקאי הוותיק כמקצוען, המצוי בנבכי המינהל העירוני ותקציבים, ויודע כיצד לתקן את הטעויות שצבר בשנות כהונתו הארוכות. ביום הבחירות ידע המטה שלו להפעיל שירות הסעות יעיל יותר משל יריביו.

הקונגרס האמריקאי מקפיד מאוד עם מנהיגים השולחים את ידם בעסקי סמים, ראה מקרה סוריה. בית הנבחרים מתארח אמנם בשטח השיפוט של ואשינגטון, אבל גורלו של ראש העיר נתון בידי הרוב הלבן השולט בקונגרס. אם יוסיף בארי להתרועע עם האנטישמי לואיס פארחאן ולא יסלק את אנשי "האומה האיסלאמית", שהקיפו אותו במערכת הבחירות, הוא עלול למצוא עצמו שוב בראש עיר פושטת רגל. הישגיו מעידים שהאיש מבין פוליטיקה. אם אכן יידע להתנער מעבר ומחברים מפוקפקים, יהיה ראש העיר לעתיד של ואשינגטון מסר לעולם, שאמריקה מאמינה בגמילה הכפרה. הסלחנות הנדיבה הזאת, כלפי פוליטיקאי שסרח והבטיח לחזור בתשובה, יכולה לשפר את מצב רוחו של אורח ואשינגטון, ביל קלינטון.

סעו לבולטימור

מאז הנחיתה הראשונה בנמל התעופה הלאומי בוואשינגטון, אני נוהג להפציר בתיירים המגיעים לעיר שלא ימירו אותו באחד משני נמלי התעופה הבינלאומיים של העיר. לקרובים שבהם אני מדליף שכדאי להשיג מושב ליד החלון בצדו השמאלי של המטוס. ביום בהיר קשה להתחרות במראה הנפלא הנגלה לפני הנחיתה. אפילו טייסים ותיקים נוהגים לשתף את הנוסעים בחוויה ומפנים אותם אל הבית הלבן, אל מצבת לינקולן ואל אנדרטת וואשינגטון דמוית "העיפרון", בואך גבעת הקפיטול המלבינה במורד המדשאה והבריכות המשתקפות. דקות קצרות של ריחוף מעל לנוף הזה שקולות כנגד הצפיפות והמולה המצפות לנוסע בנמל התעופה של הבירה.

מאז החליט נהג משאית בשם פרנק קורדר להתאבד דווקא בנחיתה מתחת לחדר השינה של הילרי וביל קלינטון, אני מתנצל לפני כל שוחרי טוב, לחפש טיסות לבולטימור. השדה הזה מרוחק מעט מהעיר, אך גם מהבית הלבן ומסוללת הטילים שלו. עתה מתברר שקורדר חמק מעינם של אנשי השירות החשאי, המוצבת על גג הבית ולכתפיה טילי סטינגר נגד מטוסים שסטו מנתיבם. אחרי הבירור שהמיט עליהם טייס שיכור, לא הייתי סומך על אצבעותיהם העצבניות.

לא צריך פונדמנטליסט מוסלמי או מטוס גנוב כדי לרצוח את נשיא ארה"ב. הוא מוסיף לחשוף עצמו בהוללות העיר לכל מטורף המצויד באקדח, והבית הלבן נשאר פתוח למבקרים. אפשר גם להמתין בסבלנות לנובמבר 1996. מתרבים הסימנים שקלינטון נחוש בדעתו לעשות את כל הטעויות כדי להבטיח שהבוחר האמריקאי יחזיר אותו לליטל רוק.

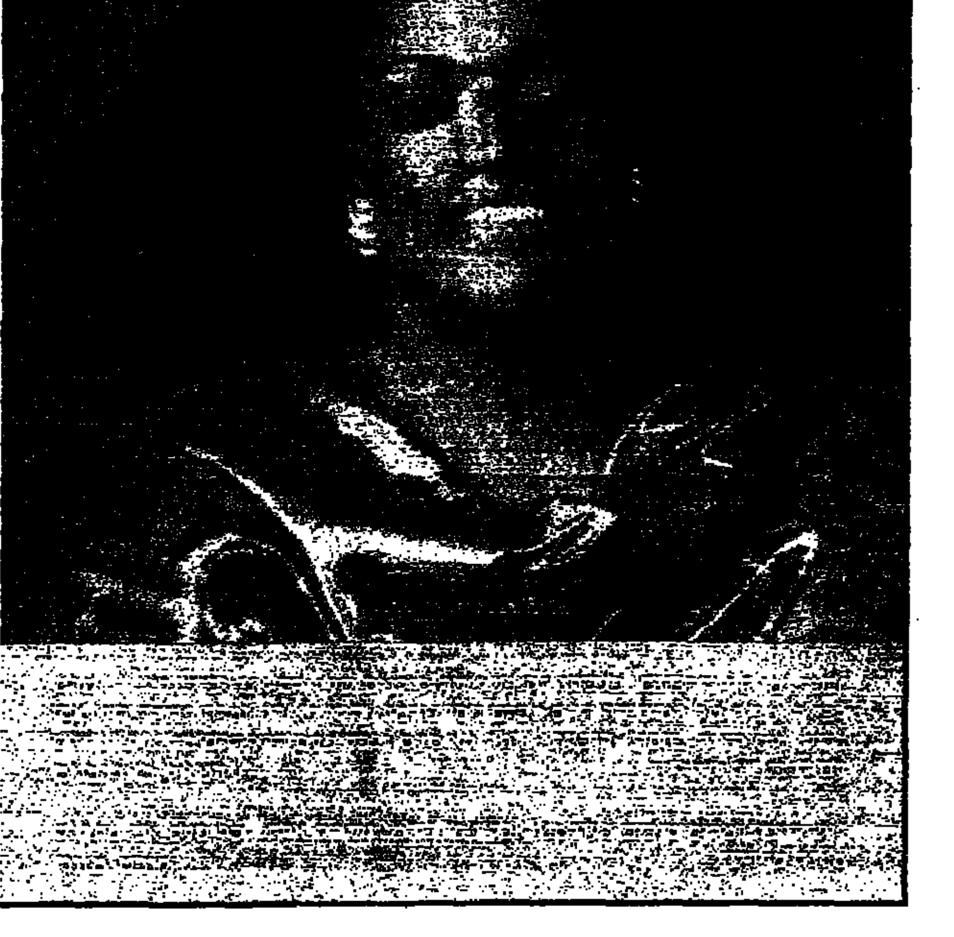

באדיבות הארץ

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

ג'סי נורמן, סופרן
בקונצרט מיוחד
עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית
בניצוחו של: זובין מהטה

יום ג', 18 באוקטובר 1994, בשעה 20:30
יום ה', 20 באוקטובר 1994, בשעה 20:30
בהיכל התרבות, תל-אביב

* **שירים לסופרן ולתזמורת** מאת ריכרד שטראוס
* **אריות מתוך "כרמן"** מאת ביזה
* **אריות מתוך "שמשון ודלילה"** מאת סן-סנס

כרטיסים במחיר: 110 ש"ח עד 231 ש"ח, להשיג בקופת התזמורת, היכל התרבות ת"א.
מכירה טלפונית בכרטיסי אשראי, בטל' 03-5251502

20% הנחה למנויי הפילהרמונית עם הצגת הגלויה שנשלחה אליהם.

מבצע מיוחד לקוראי הארץ: 20% הנחה למביא מודעה זו.

אוסקר/גראפיטי

هكذا من الأصل

הסקופ שלא היה

מאת אריה מליניאק

במדור הספורט של "הארץ" (8.9) התפרסם צילום פאקס ששלחתי לחיים רמון, תחת הכותרת: "רמון לא קיבל הצעה של מליניאק למנות מקורבים ופוליטיקאים להתאחדות לכדורגל". כותרת המשנה הסבירה שאני, שעמדתי בראש ועדה ממלכתית שהמליצה לנתק לחלוטין את הספורט מהפוליטיקה, ממליץ בעצמי על פוליטיקאים ומקורבים לתפקידים בהתאחדות לכדורגל. רק שניים מהמומלצים נבחרו לוועדות ההתאחדות, דבר שמוכיח, לטענת הכותב יהושע שגיא, שחיים רמון לא קנה את הצעתי. צילום המסמך הופך את העניין ל"סקופ" אדיר. למותר יצא שגיא לסיבוב השתלחות נוסף, תוך כדי התבססות על ה"עובדות" בכיכול, שהודפסו ב"הארץ" יום קודם לכן.

אף שזה אולי עשוי להיראות כך, הפאקס לא מדבר בעד עצמו. רשימת המומלצים לא כוללת פוליטיקאים ולא מקורבים. יש בין שמונת המומלצים אחד שניתן לכנות אותו מקורב אלי, ואחד שהוא פוליטיקאי (ואותו לא הכרתי עד לרגע כתיבת המסמך). דיקי לוי (המקורב) הוא מנכ"ל מרכז הספורט באוניברסיטת ת"א ושותף בארגון אירועי ספורט גדולים כמו מכביות, כינוסי הפועל, ובית"ריות. אם משחק טניס אתי פוסל אותו מלכהן בוועדה בהתאחדות לכדורגל, אני לוקח את האחריות עלי.

עם כל יתר "מקורבי" לא שתיתי אפילו כוס קפה מימי, ואפשר לבדוק את העניין עמם. לא צריך להיות מבין גדול בספורט בשביל לדעת שיצחק ויסוקר, עודד מכנס, ואלון בן דוד הם שלושה מגדולי כוכבי נבחרת ישראל אי פעם. לא היו לי אתם קשרים חברתיים ולא עסקיים מעולם, ומיותר לציין שאיש מהם לא עסק מעולם בפוליטיקה.

תגובה

חרף הפרסום בעיתון, לא המלצתי בפני חיים רמון לא על פוליטיקאים ולא על מקורבים כמועמדים להתאחדות הכדורגל

מומלץ נוסף הוא נציג ארגון השחקנים, שהמלצתי להשאיר את זהותו לבחירת הארגון. מכיון שאיני יודע מי הוא, ברור שגם הוא לא יכול להיות מקורבי, ולא פוליטיקאי. את שני עורכי הדין שמצויים ברשימה הכרתי במסגרת עבודה משותפת בוועדת ספורט של עיריית ירושלים. מעבר לכך לא נפגשנו מעולם. עו"ד ברזילי הוא גם רואה חשבון ויועץ לנציב מס הכנסה.

אף שמדובר בבעלי מקצוע אקדמאים, בשחקני עבר מפוארים, בסגן ראש עיר ובאנשי ארגון, לא באו הדברים לביטוי כלשהו בידיעה, או בטורו של שגיא. בעיניו מדובר בפוליטיקאים, ולא מפליא ששגיא בחר להתנפל על המלה מפא"יניק דווקא כמוצא שלל רב. בלהיטותו כי רבה להדביק לי קשר למינויים פוליטיים, הפך יהושע שגיא את עו"ד מסר לפוליטיקאי. מה זה מפא"יניק? כל אזרח בישראל הוא או מפא"יניק או ליכודניק או מרצ, או צומת. ואם זה הופך אותו לפוליטיקאי? רבים מתמיהים של שגיא נשלחו למטרות הספורט מטעם המפלגות, ולא שמתי לב שהוא מוחה על כך. לומר על אנשים ברמה כזאת שהם הומלצו בגלל קשרים ולא כישורים, זו חוצפה שאין דוגמתה.

היחיד מבין המומלצים שיש לו קשר לפוליטיקה הוא בני רגב, סגן ראש עיריית לוד וחבר ברשימת "דם". אם שגיא רוצה לכתוב שהמלצתי על פוליטיקאי אחד, שיערב לו. אבל אילו ביקש ממני הבהרות, היה מתברר לו שאני בכלל לא הכרתי את רגב. המלצתי עליו לא בשל קשריו אתי, אלא לחיים רמון. אגב, רגב היה כבר חבר בהנהלת ההתאחדות בקדנציה הקודמת, ולי לא היה בכך יד ורגל.

הקיצור, לא המלצתי לא על פוליטיקאים ולא על מקורבים. ברשימת חברי הפועל בוועדות השונות אפשר למצוא את אודי ברזילי (ועדת כספים), דיקי לוי ויצחק ויסוקר (קרן שחקנים), בני רגב (ליגות א"ג), עו"ד מסר (תקנון) ואלון בן דוד (חינוך). לא שניים, כי אם ששה מתוך שבעה מומלצים נבחרו להתאחדות.

הכותב עמד בראש הוועדה לבדיקת מצב הספורט בישראל

אלף אתר ואתר

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

בימים אלה הופיע בהוצאת האקדמיה המילון הכולל את כל אתרי א"י בתקופה הרומית–ביזאנטית, מפעל שראשיתו בימי המנדט הבריטי

הימים שלאחר מלחמת העולם הראשונה היו ימים של תעלולות רוח. היו שסברו שעל הריסות יקום עולם חדש, שב מקדם, שבו צדק פוליטי ואחוה ישרה, ושלגבולות לא תהיה משמעות, לפחות לא תרבותית. אנשי האקדמיות למדעים בכמה מדינות באירופה הבינו יוזמה כדי להוציא רעיון שכבר עלה קודם לכן: להפיק מילון ומפת גלוות של כל אתרי התקופה הרומית–ביזאנטית (המאה הראשונה לפנה"ס ועד למאה השביעית לס"נ).

לאחר שהדיחו את היוונים–הלניסטים ממעמדם האימפריאלי, העמידו קיסרי רומא את אחת האדירות שבאימפריות של העולם העתיק: מקצות מערב בחופי האי האיברי ובאפריקה שמולו ועד למבואות ההודו במזרח.

אך עד מהרה התברר שהמציאות הרבה יותר סבוכה מהחלום. בכמה מאות שנות אימפריה "ייצרו" אלפי מקורות כתובים שבהם נזכרים האתרים, ולאלה נוספה פעילות ארכיאולוגית שהעלתה שרידים רבים נוספים. היה ברור שזו מלאכה לדור או לדורותיים. רק בזמן האחרון, עם הופעת המילונים הראשונים, החלה הפעולה להניב פירות.

המילון של אתרי ספרד הופיע לפני כשנתיים. הגם שבימי האימפריה היה חצי האי האיברי יחידה אחת, גיאוגרפית, מינהלית ופוליטית, הרי מציאות ימי הביניים, שהולידה שם שתי מדינות, ספרד ופורטוגל, העמידה שתי אקדמיות למדעים. הפורטוגלים טרם סיימו את מחקרותם.

באשר למילון של א"י, עוד בימי המנדט הבריטי בארץ, האקדמיה הבריטית הטילה על יחידת המנדט בארץ ישראל להפיק את מילון כזה. לימים התקבל לעתרדה במחלקת העתיקות המנדטורית מיכאל אבי–יונה, שעד מהרה רכש מעמד של אחד מבכירי חוקרי הארץ לירושלים בתקופה הרומית–ביזאנטית, לצד עיסוקיו האחרים כחוקר מובהק של האמנות באותן תקופות. אבי–יונה נרתם למשימה, ומוצר הלוואי לעבודתו היה שני ספרים: "בימי רומא וביזאנטיון", ובמיוחד "הגיאוגרפיה ההיסטורית של ארץ ישראל". אבל לכלל גמר העבודה לא הגיע. כאשר גברה עליו מחלתו בראשית שנות ה־70, השפיע על אחד מבכירי תלמידיו, יורם צפריר, להמשיך את מפעלו. כפי שגם הציע לו לקבל עליו את האחריות המדעית לדגם ירושלים בימי הבית השני שבמלון הולילנד.

צפריר, איש המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית, העומד עתה עם גדעון פרסטר בראש משלחת החפירות של המכון לארכיאולוגיה בבית שאן, הרים את הכפפה. האקדמיה למדעים של ישראל נתנה את חסותה למפעל, וצפריר צירף למשימה הכבירה את לאה די סגני ויהודית גרין.

בימים אלה הופיע בהוצאת האקדמיה בלשון העברית המילון והמפות של כל אתרי א"י בתקופה הרומית–ביזאנטית. מלאכתו של צפריר היתה קשה יותר, שכן מלחמת ששת הימים הוסיפה לישראל את שטחי יהודה ושומרון. האזורים הללו, ובמיוחד אזור יהודה בתקופה הנדונה, היו צפופים באופן מיוחד. היתה בהם פעילות ענפה של נזירים בתקופת השלטון הביזאנטי, וכל אלה הוסיפו אתרים ומקורות כתובים למכביר. גם סיני שנפתח לפני המחקר הישראלי הוסיף אתרים רבים. אבל כאמור הצוות התגבר על הקשיים והמילון ראה אור.

אף שהעבודה החלה בתקופה שהאימפריה הבריטית שלטה על כל ארץ ישראל, לא נכללו עבר הירדן ועתיקותיה במילון. אבל הגולן, ארץ ישראל המערבית כולה, בצירוף סיני, יוצרים מאסף שבו יותר מאלף אתרים.

המילון מביא בלשון מילוליות את הפרטים המינימליים על כל אתר ואתר. הוא ערוך בסדר אלפא־ביתי ומביא לכל ערך את כל המקורות שבהם נזכר האתר בימים ההם: הן מקורות היווניים, רומיים ואחרים, כמו גם את הספרות הכנסייתית, והן את הספרות העברית, המשנה, התלמוד, המדרש והאגדה. בחלקו השני של כל אתר מביא המילון את הספרות המחקרית הרלוונטית. כל המקורות מובאים בלשון קיצורים מקובל, אבל בראשית המילון מופיעה רשימה ביבליוגרפית רחבה ביותר של מאות המקורות.

המוצר הסופי של המילון הוא מפת המעלות את כל המידע בצורה כרטוגרפית, וצפריר הוסיף לכך גם מפות מפורטות – האחת לאתרי מגורים וכנסיות, והשנייה לשרידי בתי הכנסת היהודים והשומרונים. נוסף על כך, צורפו שתי מפות נוספות, האחת של דרכי הארץ באותם הימים, שהוכנה בידי ישראל רול, והשנייה של אמות המים בארץ, שהוכנה בידי צבי צוק.

בפרק המבואות הקדים העורך הראשי מבוא המסביר מצד אחד את דרכי השימוש במילון, ומצד אחר הוא מביא סקירה היסטורית קצרה בלווית מפות כדי להמחיש את האזורים האתרים המצויים בספר, לעומת גבולות התחום תחת שלטון האימפריה הרומית. ועוד בכוונתו של צפריר להדפיס את המפות הנלוות בשפה העברית כיחידה נפרדת וללא הספר, כדי שיוכלו לשמש את הרבים בנבכי אלף אתר ואתר של תקופת השלטון הרומי–ביזאנטי בארצנו.

אכן סיום שלב נכבד במפעל ענק, שישמש נדבך חשוב לכל מי שעוסק בתולדות הארץ בימים ההם.

75 שנות הארץ / 18 בספטמבר

1921
הדרישות הפוליטיות של הקונגרס

אגודות מיוחדות ל"הארץ" מאת סופרנו המיוחד

קרלסבד 14 לספטמבר. היום החליט הקונגרס להעביר את הלשכה הראשית של הקרן הקימת לא"י. ...הקונגרס החליט ליסד שני מושבי עובדים והקצב לזה סך של 56 אלף לירות. המושב הראשון המכיל מאה משפחות, יוסד במחלול (עמק יזרעאל) ויוצא עליו בשנה הראשונה 32 אלף לירות. בזה תתן הקרן הקימת 9 אלף לירות.

קרלסבד 15 לספטמבר, הקונגרס קבל בקימת כל הנאספים כרוז תגיני אל העם היהודי: הקונגרס הביע מחאה במרירות ובזעם על מעשי הסכה והפרעות הנעשים בארצות המזרח שהם אות קלון על מצח האנושות.

את נאום הנעילה נאם ח. ביאליק. הוא אמר: עינינו מופנות לאלה שנשארו ברוסיה. הוא דורש עבודה צנועה אבל גדולה. ביחוד חשובה עבודה רתית. "תנו להם אידיאל גדול". הקונגרס עוד לנאום אוכביות סוערות.

1939
החלו הקרבות בין צבאות רוסיה ופולין

ברלין, 17 (ראדיו ברלין). הצבא האדום שלקח עליו את "ההגנה על האוקראינים והרוסים הלבנים במזרחה של פולין" התחיל הבוקר את התקדמותו.

לונדון, 17 (ראדיו לונדון). הרוסים ייפגשו מחר עם הצבא הגרמני בבריסק ליטובסק...

מיום ליום

...ברור הוא, כי שתי תנועות התרס בעולם, שהפיזו עד כה את תוקף האנושיות והציוויליזאציה... הדדיד האדום והעורב השחור, עשו עכשיו יד אחת בכדי לשים מלחמה משותפת נגד הארצות הדימוקראטיות ...

חורבן יהדות פולין

לונדון 17 מיוחד ל"הארץ". הסופר הצבאי של "ספר לוזי" מתאר מחוות מתרידים של יהודי פולין הנמלטים מאימת האוירונים הגרמניים ומודדים בשורות ובראשם רבנים הנושאים את ספרי התורה. הדרכים זרועות בהרוגיהם ופצועיהם.

1970
נצחונות לצבא המלך ברבת עמון

בתום יום של קרבות קשים בין צבא ירדן למחבלים, נמסר כי מרכזי רבעי רבת עמון נמצאים בשליטת הצבא. המחבלים דחו הצעה של מפקד צבא ירדן להפסקת אש ולפינוי הבירה ויתר הערים במדינה ולעבור ל"גבול ישראל". הם הודיעו על צפון ירדן כעל "שטח משוחרר" ועל נצחונות באירביד ורמת'א בגבול עם סוריה.

ביום הראשון למלחמת האזרחים הגלויה בירדן...מעריכים כי מאות אנשים, רובם מחבלים, נפגעו.

כל הציטוטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך המצוין ומובאים כלשונם בעת הפרסום

עורך: אוריאל ריינגולד

מדע / יבשם עוזגד

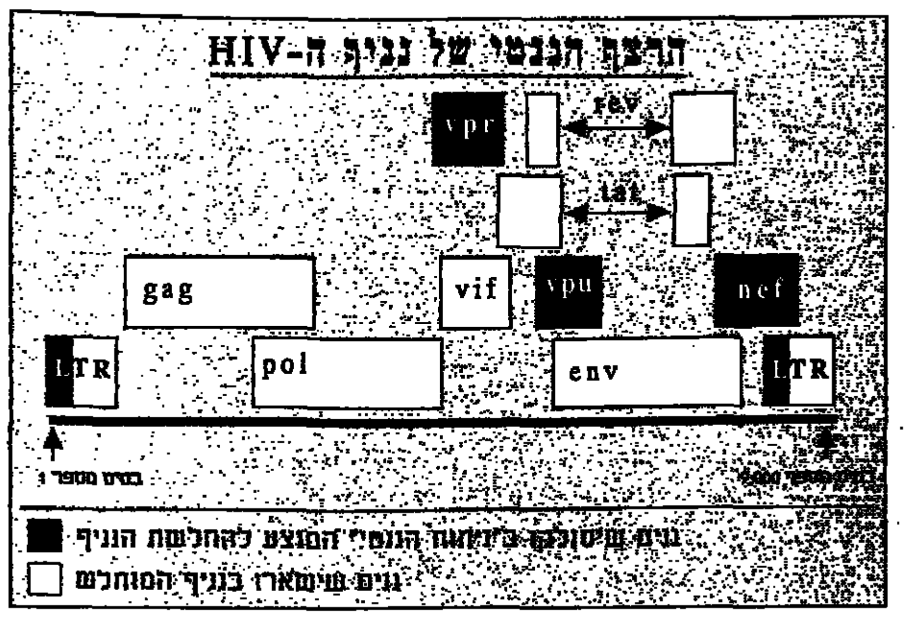

רונאלד דזרוזיירס: למצוא את האיזון בין הסיכוי לסיכון

חשיפה מוקדמת לנגיף

האם הגיע רגע ההתמודדות עם תרכיב חיסון שיתבסס על נגיפי HIV פעילים אך מוחלשים? האם יש טעם להמשיך ולחפש אלטרנטיווה?

כינוסים של חוקרי איידס אינם אירועים מעודדים באחרונה. אווירה כללית של תבוסה ושל תסכול אופפת נותנת בהם את הטון. ניסיונות ורעיונות חדשים מתנפצים בזה אחר זה על המעטפת החלבונית של הנגיף המתוחכם – ואין למעשה שום תחזית למציאת טיפול יעיל במחלה, בעתיד הנראה לעין. זו אולי הסיבה לכך שיותר ויותר חוקרים מוכנים באחרונה להאזין (בשלב זה – רק להאזין) להצעותיו של הפרופ' רונאלד דזרוזיירס מבית הספר לרפואה של אוניברסיטת הארוורד.

דזרוזיירס מציע להפעיל נגד נגיפי ה־HIV הגורמים איידס, את שיטת הפעולה שבה פותחו והוכנו בעבר תרכיבי חיסון מוצלחים כנגד מחלות אחרות. מדובר בתרכיבים שהתבססו על כמויות קטנות של נגיפים, שנגדם נועד למעשה החיסון. כאשר מחדירים לדם בגופו של אדם בריא, כמות קטנה של נגיפי מחלה מוחלשים, אין בכך די כדי לגרום להתפתחות מלאה של המחלה. לעומת זאת, די בנגיפים המעטים המוחלשים, כדי לאפשר למערכת החיסונית ללמוד את מאפייניהם.

נוסחה לבניית נוגדנים

היכרות מוקדמת כזאת, מאפשרת למערכת החיסונית לפתח ולשמור נוסחה לבנייתם של נוגדנים ייחודיים המתאימים לבלימה ולניטרול של הנגיפים המסוימים (המוכרים למערכת). כך, אם וכאשר חודרים לגוף נגיפי המחלה ה"אמיתיים", שולפת המערכת החיסונית את הנוסחה הישנה ומפיקה באמצעותה – במהירות – כמויות גדולות מאוד של נוגדנים מתאימים, הבולמים ומנטרלים את הנגיפים עוד לפני שאלה הצליחו לחולל את המחלה בגוף. על העיקרון הזה פותחו בעבר תרכיבי חיסון נגד פוליו ואבעבועות, קדחת צהובה, חצבת, חזרת, אדמת ושיתוק ילדים (תרכיב סייבין). אולם, נקיטת אסטרטגיה דומה נגד נגיפי ה־HIV נפסלה כמסוכנת מדי. איש אינו מוכן להסתכן בהמעטה בערכו של הנגיף החזק המתוחכם הזה. על פי החשש, נגיפי ה־HIV המוחלשים עלולים – כדרכם – להביא ליצירת גרסאות גנטיות אקראיות של עצמם. למעשה, איש אינו יודע כמה גרסאות גנטיות של ה־HIV קיימות, ולא ברור אם תרכיב שיוכן על בסיס גרסה גנטית אחת יוכל להתמודד בהצלחה עם כל הגרסאות האפשריות. להשוואה: תרכיב החיסון נגד נגיפי הפוליו, צריך להיות מסוגל להתמודד רק עם שלוש גרסאות אפשריות של הנגיף הזה.

אם לא די בכך, גם יש חשש שאחת הגרסאות הגנטיות המקריות שיתפתחו מהנגיף המוחלש שיכלל בתרכיב, תהיה דומה מדי לנגיף המקורי – שאותו איננו מצליחים להתמודד. במלים אחרות: תרכיב חיסון מסוג זה שיוחדר לבני אדם בריאים עלול במקום לחסנם נגד הנגיף – להדביקם בו. ואת הסיכון הזה אין איש מוכן לקחת עליו.

שורת כישלונות

השאלה (הכמעט רטורית) ששואל דזרוזיירס, היא, אם יש אלטרנטיווה. מאחר שנכון לעכשיו התשובה על כך היא שלילית, הוא חוזר ומציע לפתח תרכיב חיסון נגד איידס, שיתבסס על נגיפי HIV שיוחלשו בשיטות של הנדסה גנטית. למעשה, הוא לא רק מציע זאת, אלא אף מציג תוצאות טובות למדי שהושגו במסגרת ניסויים שעשה בקופי רזוס.

דזרוזיירס ועמיתיו ניסו בתחילה להשתמש בטכניקות מקובלות שונות להחלשת הנגיפים ולהכנת תרכיבי חיסון, אך צברו שורה של כישלונות. משמעות החולשה בהקשר זה היא הקטנה דרסטית של יכולת הנגיף להתרבות (כל עוד כמות הנגיפים בגוף קטנה, המערכת החיסונית מסוגלת להתמודד אתם בהצלחה). אבל כאמור, הנגיפים המוחלשים הראשונים שפיתח דזרוזיירס, עדיין היו מסוגלים להתרבות בקצב מהיר ומסוכן מדי.

מתכוונים לפלישה

כך הגיע דזרוזיירס למסקנה, שכדי לפתח תרכיב חיסון יעיל על בסיס נגיפי HIV פעילים אך מוחלשים, יהיה עליו לבצע בהם "ניתוח גנטי" רחב היקף. מדובר בסילוק של גנים שלמים, שהסרתם לא ישנה את "אופיו הכללי" של הנגיף, אך יקטין במידה משמעותית את יכולתו להתרבות. מאחר שמדובר בסילוק גנים אחדים, במספר אתרים על פני הרצף הגנטי של הנגיף, דזרוזיירס אומר ששום מוטציה אפשרית של הנגיף ה"מנותח" לא תוכל לחזור באופן ספונטני לגרסה גנטית כלשהי, העלולה להיות סיכון משמעותי.

הרצף הגנטי של נגיף ה־HIV נחלק לתשעה גנים הכוללים כ־9,000 בסיסים (הבסיסים הם ה"אותיות" שבהן רשום הצופן הגנטי). שלושה מהרצפים הגנטיים האלה, המכונים pol, env, וכן gag מקודדים את רוב החלבונים העיקריים של הנגיף. ששת האחרים הם כרוכים רצפי בקרה וארגון הקובעים מתי ובאיזו מידה יתבטאו הגנים העיקריים (התבטאות הגן משמעותה הפקת החלבון שהגן מקודד).

בניסוי הראשון מסוג זה שביצע דזרוזיירס, הוא השתמש בנגיפי SIV (נגיף "תואם" HIV התוקף קופים), שמתוכו נכרת וסולק הרצף הגנטי המכונה nef. כמות קטנה של נגיפים מוחלשים כאלה הוחדרה לארבעה קופי רזוס. לאחר שנתיים (שבהן לא הראו הקופים סימני מחלה כלשהם), הוזרקה להם כמות גדולה יחסית של נגיפי SIV פעילים. מאז ועד היום חלפו כשנתיים, וקופי הרזוס עדיין אינם מראים שום סימני מחלה. יותר מזה: בדמם לא נמצאו כלל נגיפי SIV פעילים. נראה שהמערכת החיסונית שלהם, שהוכנה לקראת פלישת הנגיפים מבעוד מועד, אכן הצליחה להולם במהירות, ולמנוע את התפתחות המחלה בגוף.

דזרוזיירס המשיך לכרות ולסלק גנים מנגיף ה־SIV, בניסיון להגביר את בטיחותו של תרכיב החיסון מצד אחד, בלי לפגוע ב"אופיו הבסיסי" וב"זהותו" של הנגיף, מצד שני. כך הגיע ל"גבול יכולת הסבל" של הנגיף, שמתוך תשעת הגנים שלו נכרתו וסולקו שלושה (יחד עם קטעים מרצפי התחלה והסוף של הרצף הגנטי הכולל). בעת ובעונה אחת הוא החל ליישם את מודל החולשה של נגיפי ה־SIV, בנגיפי HIV. היישום הזה מתבסס על העובדה שהרצף הגנטי של ה־HIV מתאים ברוב מבנהו למבנה הגנטי של ה־SIV. כלומר, לשמונה מתוך תשעת הגנים של ה־SIV, יש גרסאות שונות במקצת ברצף הגנטי של ה־HIV.

לפני חודשים אחדים הזריק דזרוזיירס כמות קטנה של נגיפי HIV מוחלשים, לשלושה קופי שימפנזה. מדידות ביקורת העלו כי הנגיפים המוחלשים קיימים ומתרבים בגוף הקופים – בקצב קטן פי־אלף מקצב ההתרבות הרגיל של נגיפי HIV שלמים. בימים אלה מתכונן דזרוזיירס לעמת את המערכת החיסונית של הקופים עם נגיפי HIV פעילים שלמים. מכיוון שנגיפים אלה אינם מחוללים מחלה בקופים, מתכוונים החוקרים לבחון את יעילות החיסון, באמצעות מדידת קצב ההתרבות של הנגיף ה"פראי" בגוף הקופים.

אם ייתברר שהנגיף ה"פראי" מתרבה במהירות רגילה, יסיקו החוקרים שהחיסון שנוסה לא יוכל לבלום את התפתחות האיידס בבני אדם. לעומת זאת, אם יימדד ריבוי אטי, עד כדי היעלמות של הנגיפים ה"פראיים" (כפי שקרה לנגיפי ה־SIV בקופי הרזוס), כי אז ייפתח פתח תקווה שיוכל להצדיק התחלה בניסויים קליניים (בבני אדם).

ניסוי קליני טבעי

למעשה, ניסוי קליני כזה כבר בוצע (בקנה מידה קטן) – בידי הטבע עצמו. 183 חולי המופיליה אמריקאיים קיבלו בשנות השמונים הראשונות מנות דם נגועות, והודבקו בנגיפי HIV. בחמישה מהם לא התגלו סימני מחלה עד היום. ג'ון סאליוואן מבית הספר לרפואה של אוניברסיטת מסצ'וסטס מצא שאחד מחמשת הנשאים האלה, הודבק למעשה בנגיף HIV מוטאנט החסר לחלוטין את הרצף הגנטי nef. במלים אחרות: מדובר בנגיף שהטבע עשה בו (באופן מקרי לחלוטין) את החלק העיקרי בניתוח החולשה הגנטי שמציע דזרוזיירס.

העובדה שהאדם שנגוע בנגיף הזה לא פיתח סימני מחלה, מעלה תקוות באשר למידת הבטיחות של תרכיב החיסון שמציע דזרוזיירס. עם זאת, ברור ש"ניסוי" מקרי על אדם אחד לא יוכל להיחשב הוכחת בטיחות [illegible] לקבל בקרוב אישור לניסוי קליני גדול יחסית, לבדיקת בטיחותו של התרכיב. רק אם ניסוי כזה (שיימשך כמתוכנן כ־15 שנים) יוכתר בהצלחה, יהיה אפשר להתחיל בניסוי קליני סופי, שיבחן את יעילותו של תרכיב החיסון בבני אדם. שימוש שוטף בתרכיב חיסון כזה ייתכן, לפיכך, במקרה הטוב, רק בעוד כעשרים שנים.

משיכה אפלה

מדוע הכוכבים אינם בורחים מהגלקסיה

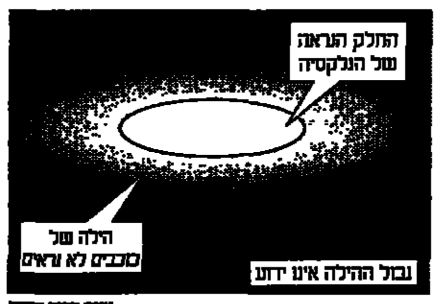

הילה עצומה שהתגלתה באחרונה מסביב לגלקסיה NGC 5907 (הנמצאת בכיוון קבוצת דרקון), עוררה התרגשות ותקוות בקרב קהילת האסטרונומים, ובמיוחד בין אלה המחפשים, זה עשרות שנים, חומר אפל ביקום בכלל ובגלקסיות בפרט.

ההנחה הראשונית בדבר קיומו של חומר אפל נובעת מהעובדה שהגלקסיות "מתנהגות" כאילו יש בהן הרבה יותר מאסה בהשוואה לכמות המאסה הנצפית. לדוגמה, גלקסיות מסתובבות על צירהן במהירות גדולה מהמהירות שבה "היו צריכות להסתובב" על־פי חוקי ניוטון (לפי החוקים האלה, מהירותו של גוף המקיף מרכז כובד נקבעת על־פי היחס שבין המאסה המרשכת לבין מרחקו של הגוף המקיף ממרכז הכובד). במלים אחרות: לא ברור מה "מחזיק את הגלקסיה יחד". אם מאסת הגלקסיה אכן שווה למאסה הנצפית בה באופן ישיר, כי אז – בשל המהירות שבה נעים הכוכבים מסביב למרכז הגלקסיה – הם היו "צריכים" להיפלט מהגלקסיה ולהתרחק ו"לברוח" ממנה. העובדה שהבריחה הזאת אינה מתרחשת בפועל, ושהגלקסיות ממשיכות להתקיים (ולהסתובב במהירות "רבה מדי"), העלתה בעבר את ההשערה שהגלקסיות כבדות (מאסיביות) הרבה יותר מכפי שהן נראות. כלומר, לפי ההשערה יש בגלקסיות חומר רב שכמעט שאינו פולט אור או קרינה אחרת, ולכן אינו נראה ואינו נמדד, אך השפעתו הכבידתית ניכרת ב"התנהגות הגלקסיה". החומר הזה כונה החומר ה"אפל".

מאז הועלתה ההשערה (בשנות השלושים) מנסים אסטרונומים רבים לגלות את החומר האפל, שלפי תחשיבים אחדים שיעורו כ־90% מהחומר ביקום (כלומר, לפי ההשערה, החומר הנצפה ביקום שיעורו רק כעשירית החומר שיש בו). אלא שעד לפני זמן לא רב לא נמצא שום "חומר אפל". בשנה שעברה התגלו כמה "גופים קומפקטיים מאסיביים" שמאסת כל אחד מהם כעשירית ממאסת השמש "שלנו". הגופים האלה יכולים אומנם להיחשב "חומר אפל" (הם כמעט שאינם פולטים קרינה), אך כמותם נופלת בהרבה מנימים מהכמות המשוערת של החומר האפל.

לעומת זאת, ההילה העצומה שהתגלתה סביב NGC 5907 עשויה להעיד על כמות גדולה יותר של חומר אפל. האסטרונומים פני סאקט, מהמכון ללימודים מתקדמים בפרינסטון, והיטר מוריסון, ממצפה הכוכבים בטוסון, השתמשו בטכנולוגיה שאיפשרה להם לצפות בגופים שבהירותם שווה לכמאית מבהירות שמי הלילה של כדור הארץ. להפתעתם, גילו ש־NGC 5907 אינה "תלויה בחלל ריק", וכי היא מוקפת במעין הילה אפלה למדי, המאפילה בהדרגה, ככל שהיא מתרחקת ממרכז הגלקסיה. במלים אחרות: כוכבי הגלקסיה נראים כאילו הם "שוחים במרק אפל וסמיך" של כוכבים לא נראים.

סאקט ומוריסון סבורים שההילה מורכבת מכוכבים בעלי בהירות מעטה במיוחד. אלה יכולים להיות "גופים קומפקטיים מאסיביים", או "ננסים חומים", או כוכבים זקנים מאוד המצויים בתהליך של "כיבוי". המשותף לכל אלה הוא, שקשה מאוד להבחין בהם ממרחק רב, אך לעומת זאת, קל להבחין בהשפעתם הכבידתית – והגדרה הזאת אכן מתאימה להגדרת החומר האפל המשוער. ייתכן, אומרים סאקט ומוריסון, שההילה האפלה נמשכת הרבה מעבר ל"גבולותיה" כפי שהתקבלו במכשירי המדידה שלנו. ייתכן שבמרחק רב יותר יש עוד הרבה מאוד כוכבים כאלה, אלא שבשל בהירותם המעטה איננו מסוגלים להבחין בהם.

עד להיכן משתרעת ההילה האפלה? איש אינו יודע את התשובה על שאלה זו, ולמעשה, זו אחת החולשות של הפרשנות הקושרת את ההילה האפלה לשאלת קיומו או אי־קיומו של החומר האפל. סאקט ומוריסון גם מקפידים להבהיר שהם אינם סבורים כי הילות כאלו מקיפות את רוב הגלקסיות ביקום (למשל, בגלקסיה שלנו, גלקסיית שביל החלב, ברור שאין הילה כזאת). אם כך, נראה שההילה האפלה אינה יכולה לייצג כמות של חומר אפל העשויה לפתור את התעלומה.

מצב העניינים הזה, מפנה חוקרים לא מעטים לכיוונים אחרים. אחרים משערים שמלבד החומר בצורתו המוכרת, יש ביקום צורות אחרות של חומר. צורות כאלו אפשריות מבחינה תיאורטית, אך עד כה לא התגלו. הצעות אחרות אומרות – בפשטות יחסית – שאם הגלקסיות אינן "מתנהגות" לפי חוקי ניוטון, ייתכן שהחוקים האלה אינם תקפים כאשר מדובר בגופים מסדר־גודל מסוים ומעלה. ייתכן שבכמה שקשור לגלקסיות, יש לתקן את חוקי ניוטון (כידוע, הדבר נעשה בתחומים אחרים). נכון לעכשיו, מספר התומכים בשתי ההשערות האחרונות הוא קטן יחסית. מצד שני, גם ההוכחות שהצטברו עד כה בקשר לקיום החומר האפל, מעטות יחסית. השורה התחתונה: עדיין לא ברור מדוע הכוכבים נשארים בגלקסיות. התעלומה בעינה עומדת.

שעת שחקני הספסל

הגן הגורם למחלת הסיסטיק פיברוזיס הוחלף בתאי ריאותיהם של ארבעה חולים במחלה, ובמקומו שולב גן מלאכותי תקין. הגן התקין נקלט היטב בתאים ואף החל להתבטא (כלומר, לגרום להפקת החלבון שהוא מקודד לה). זו הפעם הראשונה שהגן התקין מוחדר בהצלחה לתאי ריאות. הניסוי שעשה רונלד קריסטל מבית הספר לרפואה של אוניברסיטת קורנל בניו יורק, הוא צעד חשוב ומשמעותי לקראת פיתוח טיפול גנטי שגרתי בחולי סיסטיק פיברוזיס.

סיסטיק פיברוזיס היא מחלה גנטית קטלנית ונפוצה, הנגרמת עקב פגם בגן המקודד חלבון, המשמש מעין תעלה יונית. תעלה יונית היא מולקולה המווסתת את תנועתם של יונים מסוימים בין חללו הפנימי של התא והמרווח הבין־תאי. יש סוגים שונים של תעלות יוניות שכל אחת מהן – בהיפתחה – מעבירה יונים קבועים. כך יש תעלות סידן, זרחן, וכו'. הגן, שפגם בו גורם למחלת הסיסטיק פיברוזיס, מקודד תעלת כלור. כך, כאשר הגן פגום, התעלה הביוזרת בתא פגומה אף היא, ובשל כך משתבשים תנועת היונים ושיווי המשקל היוני שבין חלל התא למרווח הבין־תאי. עקב השיבוש בתנועת היונים, נעשה הנוזל הבין־תאי כלוח וצמיג מאוד. בנוזל הצמיג נוטים להתרבות נגיפים, חיידקים וגורמי מחלות שונים, וזה גורם קשיי נשימה ואף עלול לגרום למוות.

לפני כחמש שנים זוהו מיקומו המדויק ומבנהו של הגן האחראי לייצור תעלת הכלור. זה איפשר להכין במעבדה גן מלאכותי תחליפי תקין. מאז, שואפים החוקרים המפתחים טיפול במחלה, להחליף את הגן הפגום בגן התקין, שיבצע את המלאכה, יגרום לייצור של תעלות כלור תקינות בתא, וכך יחזיר את התנועה התקינה של היונים וימנע את היווצרות הנוזל הצמיג. מדובר בפעולת החלפה הדומה לחילוף שעושה מאמן כדורגל, המוציא מהמשחק שחקן עייף או פצוע, ושולח במקומו שחקן רענן המתפקד היטב.

הקושי העיקרי העומד לפני החוקרים בשלב זה, הוא טכני: כיצד להעביר את השחקן המתאים מהספסל אל מרכז המגרש? כיצד להחדיר את הגן אל גרעיניהם של התאים הרלוונטיים, הממוקמים בעומק הריאות? כיצד לוודא שהגן המלאכותי המוחדר אכן יתבטא ויגרום ייצור של תעלות כלור תקינות?

רונאלד קריסטל העביר את הגן ליעדו על־ידי שליח מיוחד: אדנווירוס, שהוא נגיף התוקף את דרכי הנשימה העליונות. כדי להבטיח שהנגיפים לא יגרמו נזק לחולים המטופלים, החלישו החוקרים את הנגיפים (בדרך של סילוק גנים אחדים מהמטען הגנטי הכולל שלהם). לאחר מכן, שילבו ברצף הגנטי של הנגיף, את הגן האנושי התקין המקודד את תעלות יוני הכלור.

הנגיפים המהונדסים הוחדרו לדרכי הנשימה של ארבעת החולים המטופלים, שם עשו מה שהם יודעים לעשות: לחדור לתאים האנושיים ולשלב את מטענם הגנטי ברצף הגנטי האנושי. אלא שכאמור, במקרה זה כלל המטען הגנטי הנגיפי את הגן האנושי התקין שבשילובו חפצו החוקרים. כעבור זמן לא רב, החלו התאים להפיק תעלות כלור תקינות. כלומר, הגן המלאכותי התקין אכן נקלט בתאי הגוף והחל להתבטא. עם זאת, עדיין לא עבר די זמן כדי שאפשר יהיה לדעת אם חל שיפור משמעותי במצבם של חולי הסיסטיק פיברוזיס שהשתתפו בניסוי. הצלחה בניסוי זה עשויה להביא לביצוע ניסויים קליניים רחבי היקף, שאם יעלו יפה, יאפשרו טיפול שוטף בריפוי גנטי של חולי סיסטיק פיברוזיס.

הבימה התיאטרון הלאומי
האחיות רוזנצווייג
טיטולה
הקאמרי של תל אביב
המול שלושים - בצאבקיקה
חיפה התיאטרון העירוני
הכפיל
סלטו מורטלה-מועדון
אמדיאוס - ת"א הבימה
תיאטרון באר שבע
להנך את נישה - ב"ש
מחלה נעורים - תיאטרון הבימה
בית הבלאבה - ב"ש
בית ליסין
פילומנה
סיפורו של זרע
האופרה הישראלית-ת"א
בית האופרה - המשכן לאמנויות הבמה
03-6927777

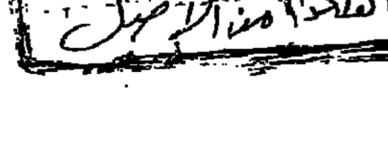

גלריה

גם מנהל כועס הוא בן אדם

מנהלים המוטרדים מן הכעס שהם מפגינים כלפי עובדים מגיעים לסדנאות לניתוב תוקפנות שעורכות אורית אביב ואורית בוקסבוים במכון הישראלי לניהול, שם הם לומדים שמותר להתרגז, בתנאי שלומדים לעשות את זה נכון

מאת אביבה לורי

"כל בן אדם כועס לפעמים ומנהל הוא בן אדם, אז גם כל מנהל כועס לפעמים", אומרת אורית אביב, יועצת ארגונית, שהעבירה לפני כחודש סדנה למנהלים לניתוב כעסים במכון הישראלי לניהול (מי"ל). מנהל כועס שמתפרץ על עובדים בכל פעם שנדמה לו שהם מתבלים בעבודה אינו תופעה יוצאת דופן בתרבות הארגונית שלנו. היא שכיחה גם בקרב מי שאינם מגדירים את עצמם ככעסנים במיוחד, והיא מטרידה מאוד לא רק את העובדים הנזופים, אלא גם, ואולי בעיקר, את המנהלים עצמם.

בשנים האחרונות גוברת המודעות לצורך בשיפור ביחסי עבודה, שבעקבותיו, מאמינים מנהלים וראשי ארגונים, תעלה התפוקה. כך נוצר ביקוש לסדנאות טיפוליות בתחומים שונים.

17 מנהלות ומנהלים בדרגות בכירות ודרגות ביניים השתתפו בסדנה במי"ל, שבה חווה כל אחד מהם תחושות כעס ותוקפנות באמצעות הדמיה למצבים יום־יומיים. הלקח המרכזי שנלמד היה שמותר לכעוס, בתנאי שלומדים לעשות את זה נכון ומביאים בחשבון את מחיר הכעס שיהיה על המנהל התוקפן לשלם.

אורית אביב ואורית בוקסבוים, שתיהן יועצות ארגוניות, בעלות תואר שני בלימודי עבודה, הקימו לפני כחמש שנים את "מכון אור". הסדנה לניתוב כעס ותוקפנות היא אחת מהסדנאות שהן מעבירות בתחומים אישיים, בין־אישיים וארגוניים, במקומות עבודה.

"האיש הזה מוציא אותי מהכלים", "העבודה שלו לא שווה שום דבר", "הזלזול שלו עובר כל גבול" – אלה הן רק חלק ממבחר אמירות השגורות בפי מנהלים, והמוכרות היטב לכל עובד. "השאלה היא איך הוא אומר את הדברים ובאיזה טון", אומרת אביב, "בסדנאות אנחנו לא מסתפקות בקטע כמו 'בוא נשמע מה עשו לך בגיל שנתיים', אלא מובילות לשינוי בדפוסי ההתנהגות בעזרת כלים מעשיים. המנהל המודע לעצמו מוכן להשקיע זמן, אנרגיה ומשאבים. תהליך האבחון נעשה יחד איתו, והוא קובע במה יתמקד ומה הם הצרכים שלו".

לפי אביב, מנהל בדרך כלל מתפרץ על עובדים כשנדמה לו שהם אינם נרתמים למאמץ לקדם את הארגון בצורה אפקטיבית, ועל עובדים שחולקים על דרך תפקודו. בוקסבוים אומרת שהמנהל הכועס יודע שהעובדים נפגעים ממנו, ושזה פוגע בעבודה ומביא לירידה במוטיבציה. "מי שמגיע לסדנה הוא נורמלי, אבל מתקשה לעתים ביחסי אנוש מאחר שהסמכות שמתלווה לתפקידו מעמידה אותו במצב רגיש שבו העובדים בוחנים ומבקרים אותו כל הזמן". הסמכות שמעניק התפקיד הניהולי, מוסיפה אביב, מביאה מנהלים להרגיש שהמצב בארגון הוא בשליטתם. לכעס, לעומת זה, מתלווה תחושה של חוסר שליטה, ולכן אנשים לא אוהבים להרגיש אותו. "למנהל החווה כעס נדמה שאם הוא לא מצליח להשתלט על תחושת הכעס כלפי עובד, תיפגע יכולת השליטה שלו בארגון כולו".

בסדנאות שלהן מבחינות אביב ובוקסבוים בין שני טיפוסים של מנהלים: מנהל שלוקח אחריות ומאמין שהוא יכול להשפיע ולהביא לשינוי בארגון; ומנהל שמתנער מאחריותו ותולה הכל בכוחות חיצוניים, כמו המדיניות הכלכלית, האינפלציה, הפוליטיקה הפנימית, הבוס שלו, מועצת המנהלים וכו'.

הקבוצה השנייה קטנה יותר, הן אומרות, אבל קשה לעבוד עם המנהלים האלה כי הם מטילים את האשמה על אחרים ולא מוכנים לבדוק מה הם יכולים לשנות. "למשל, מנהל אומר 'הוא מעצבן אותי', וכשאני שואלת 'איפה אתה בעסק הזה' הוא עונה 'מה אני אשם שאנשים טיפשים מוציאים אותי מדעתי'. אין כאן לקיחת אחריות. או למשל, 'אנשים מטומטמים גורמים לי באופן אוטומטי להתפרצות' – זו התנהגות של אנשים שמגיבים כמו רובוטים. אנחנו מלמדות אותם להפסיק להיות רובוטים".

הפתרון הנוח ביותר הוא להתפרץ, לומר לעובד שהוא מטומטם ולגמור עם זה, אומרת אביב, אבל גם אם ההתפרצות מביאה לקתרזיס, זה לא פורקן מלא, אלא אשליה בלבד – המטומטמים לא נגמרים, ולמחרת ההתפרצות חוזרת על עצמה. "אנחנו מנסים ללמד את האנשים להרחיב את רפרטואר התגובות שלהם כדי שלא יהיו כבולים לדפוס התנהגותי אחד. אם בכל פעם שעובד מרגיז אותו, המנהל צורח עליו או לא מדבר אתו, הוא לא בוחר, אלא נוהג על פי דפוס קבוע. בסדנה מציעים למנהלים למצוא באופן פרקטי, למשל לבחון את המטרה במונחים של עלות מול תועלת. כך מתברר למנהל הרגזן שהצעקות לא רק שאינן עוזרות, אלא גורמות לנזק מיידי ומצטבר".

אביב מסבירה שהכעס הוא רגש ראשוני, ושאנחנו חווים אותו כי הוא רגש שקל יותר לשאת, בעוד שהרגשות האחרים קשים יותר ולכן לרוב מעדיפים שלא לחוות אותם. "פעמים רבות אנחנו חווים כעס מבלי לדעת שמקורו במשהו אחר. אנחנו מכנים את זה 'היגד מילולי', כלומר היגד לא מודע שעובר במוח באופן אוטומטי. את ההיגד האוטומטי הוליד אירוע חיצוני כלשהו, וההיגד הוליד את הכעס. הכעס הוא אף פעם לא הרגש כשלעצמו.

"למשל, אם מנהל אומר: 'העובד הטיפש הזה מעצבן אותי', הוא בעצם אומר את אחד הדברים הבאים: אין סיכוי לשינוי; אני שבוי בתוך מערכת חסרת סיכוי; אני לא מנהל טוב; אף פעם לא אצליח איתם. המסר העיקרי הוא שאין סיכוי לצאת מזה, או שאין כוח להמשיך ולהתמודד, ולזה מתלווים רגשות כמו פחד, עלבון, אשמה, תסכול, כאב או אכזבה. בסדנה אנחנו מלמדים לחשוב בצלילות דעת רגע לפני ההתפרצות, וכך לנסות ולפרק את ההיגד האוטומטי ולמנוע את הכעס. אם זה לא מצליח, על המנהל להביא בחשבון את המחיר שיהיה עליו לשלם על ההתפרצות שלו".

שיחה, גורסות אביב ובוקסבוים, יכולה לשמש כלי לנטרול כעסים. "ההתמודדות עם תקשורת גלויה קשה לרבים מהמשתתפים", אומרת בוקסבוים. "הם בדרך כלל אומרים 'אני אמות ולא אגיד לו דבר כזה', או 'אני אתפוצץ ואצרח עליו'. חלק מהטיפול הוא תרגול התנהגותי שבו אנחנו מתארים מקרה של כעס שקרה לאחרונה, ומפרקים את האירוע לגורמים על כל התחושות שהתלוו אליו. אחרי האירוע אנחנו מקיימים שיחה. המנהל שצעק על עובד קורא לו לחדר והם מדברים על זה. אנחנו מקפידים שכל אחד יגיד את המשפט 'אני כועס עליך', ואז אפשר לראות עד כמה מתקשים האנשים להגיד משפט קצר של שלוש מלים. מקצתם מלווים אותו בחיוך, דהיינו מוסרים מסר כפול, מקצתם משפילים עיניים ומקצתם מלווים את זה בתוקפנות איומה".

גם התגובות "על יבש", מסכמת אביב, מועילה להבנת מהות הנזק הנגרם לארגון כאשר מנהלים לא יודעים כיצד לשלוט בכעס שלהם כלפי העובדים. לדבריה, לאחר שמעבדים ומנתחים אירוע מסוים של כעס, מגלים שהאירועים דומים זה לזה במאפייניהם ובתגובות שלנו, ולאחר שנרכשו הכלים להתמודדות אין עוד צורך לעבוד על כל אירוע בנפרד.

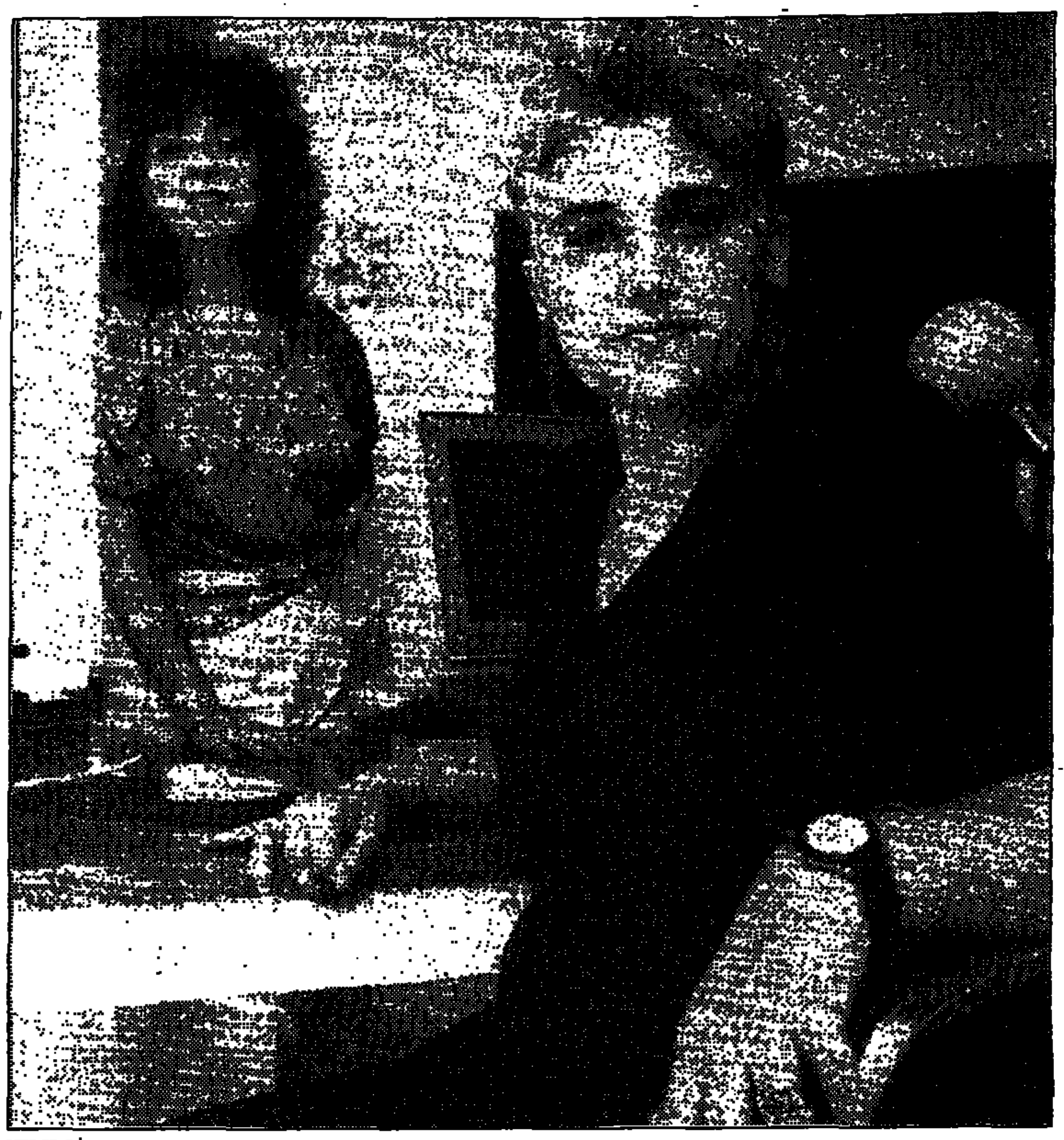
תצלום:
אביב (מימין) ובוקסבוים: למנהל הכועס נדמה שאם הוא לא מצליח להשתלט על הכעס, תיפגע יכולת שליטתו בארגון

התעמלות בוקר

1. למה שימש "כלוב חיות הפרא"?
2. מי הוא כוכב הסרט "הרקולס מגיע לניו יורק"?

(התשובות בעמ' 6ב)

סרט שהופק במרכז הערבי לקידום התקשורת – לפסטיבל סן פרנסיסקו

"לא על המפה", סרט התעודה הראשון שהופק על ידי המרכז הערבי לקידום התקשורת האלקטרונית, השתתף בפסטיבל הסרטים בוונציה שהסתיים אתמול, והוזמן להשתתף בפסטיבל הסרטים בסן פרנסיסקו באוקטובר וכן הוצג בכנס בינלאומי בחסות האו"ם בז'נבה בספטמבר.

המרכז הערבי לקידום קולנוע ותקשורת אלקטרונית הוקם בתחילת השנה כדי לתעד את ההוויה הערבית בישראל, פעילות, שלדברי מקימי המרכז, נמנעה עד כה מערבים בישראל משום שאינם נהנים מן המשאבים של שירות הסרטים, מרכז ההסברה ומרכזים נוספים שמתעדים את ההוויה היהודית. "הגיע הזמן שגם לנו יהיה מרכז כזה. זוהי זכות אנושית אלמנטרית וחשוב שהציבור הישראלי יידע זאת", אומר מוחמד אבו אלהיג'א, יו"ר המרכז.

"לא על המפה" עוסק בבעיית הכפרים הערביים הלא מוכרים בישראל. בגליל, במשולש ובנגב יש כמאה ישובים שלא זכו להכרה מוניציפלית, ותושביהם חיים ללא מים, חשמל, שירותי בריאות וחינוך. הסרט סוקר את התפתחות הבעיה, את התארגנותם של אנשי הכפרים לחיים נורמליים וכן את המאבק שמנהלת אגודת הארבעים בעניין הזה. הוא בוים בידי יצחק רובין ומייקל קנפורד. קנפורד, יהודי אמריקאי, ביים בעבר את הסרט "אנשי הנהר" שעסק בחיי האינדיאנים בארצות הברית וזכה ב־1991 בפרס הראשון בפסטיבל סרטי תעודה בשיקגו.

על השאלה מדוע מוצגת סוגיה הקשורה לאוכלוסייה הערבית בידי במאים יהודים דווקא, אומרת פתחייה חוסיין, רכזת המרכז, כי בעתיד יעבוד המרכז עם במאים ערבים. כרגע רשומים במרכז 140 חברים והוא נתמך גם בידי יהודים, ובהם סמי מיכאל ונתן זך. בימים אלה מופק באמצעותו סרט תעודה נוסף, "קשה להיות ערבי", שגם אותו מביים יצחק רובין.

רוני פרצ'יק

הרשות השנייה תדרוש בלעדיות ממנחי ערוץ 2

מועצת הרשות השנייה החליטה שמנחי תוכניות בערוץ 2 לא יוכלו לעבוד במקביל בערוץ אחר. מי שהחלטה זו דורשת ממנו הכרעה הוא העיתונאי אמנון לוי, שלו הצעה להנחיית תוכנית אקטואליה בטלעד והגשת "ערב חדש" בחינוכית. לדברי מנכ"ל הרשות השנייה, נחמן שי, יהיה על החינוכית לדאוג להפרדה גמורה בין מנחי התוכניות שלה בערוץ 1 ובערוץ 2, כשם שנהוגה ההפרדה התקציבית. גם בערוץ 1 מחפשים דרך חוקית לחייב מפיקים של תוכניות לערוץ 1 שלא לעבוד עם התוכנית לערוץ אחר במשך שנה.

פרס האוצר ליגאל צלמונה. צלמונה, האוצר הראשי לאמנויות במוזיאון ישראל, קיבל את פרס האוצר של הביאנלה לפיסול בעין הוד, המוענק זו הפעם השלישית. בוועדת השופטים היו אוצר הביאנלה, ד"ר מיכה לוין (יו"ר), רוני בן צבי, פרופ' נורית כנען־קידר, צבי גולדשטיין ומשה קופפרמן.

סרטים אמריקאים בסין. אולפני האחים וורנר חתמו על הסכם ראשון מסוגו להפצת סרטים בסין עם חברת ההפצה הסינית "צ'יינה פילם". בחירת הסרטים, שידובבו למנדרינית, תיעשה בידי שתי החברות. חברת־הבת בשם "וורנר אסיה" תטפל בהפצת סרטים לשוק האסיאני.

רמי באר ימונה למנהל האמנותי של להקת המחול הקיבוצית

רמי באר, כוריאוגרף הבית של להקת המחול הקיבוצית, ימונה למנהל האמנותי של הלהקה. במסיבת עיתונאים שהתקיימה בקיבוץ געתון, ביתה של הלהקה, מסר דן רודולף, המנכ"ל, שבשלב זה תישאר הלהקה בקיבוצה. לפני כארבעה חודשים התקבלה החלטה בברית התנועה הקיבוצית להעביר את הלהקה לקיבוץ יקום, הסמוך לתל אביב, אבל בשבועות האחרונים ניהל יו"ר המועצה האזורית מטה אשר מסע נמרץ נגד עזיבת הלהקה את הגליל.

לדברי מקורות מקורבים, אם המועצה וגורמים אזוריים אחרים יהיו מוכנים להשקיע כמיליון שקלים ולהעמיד מבנים ואדמה לרשותה, תישאר הלהקה בגליל. כך או כך, בתוך כשנה וחצי ימונה באר למנהל האמנותי במקום יהודית ארנון, המנהלת הנוכחית ומייסדת הלהקה.

במסיבת העיתונאים קבל רודולף על הקשיים הכלכליים התמידיים של הלהקה ועל קיפוחה ההיסטורי בהשוואה ללהקות מחול אחרות. מתוך 4 מיליון שקלים, תקציבה של להקת המחול הקיבוצית, רק מיליון ו־950 אלף שקל הם מתמיכה ציבורית, והשאר, 53%, מגיע מהכנסות עצמיות, בעיקר מהופעות בפני ילדים ונוער ומתרומות התנועה הקיבוצית.

במרכז העונה הקרובה של הלהקה תעמוד עבודה חדשה של רמי באר, שתועלה לקראת החורף. תפתח את העונה כבורה של ג'ון ויסמן, כוריאוגרף מהבלט הלאומי ההולנדי. עוד יועלו ערבי רפרטואר ועבודותיו האחרונות של באר, ובהן "זיכרון דברים".

לפני כחודשיים הוקמה להקה צעירה במסגרת הלהקה הקיבוצית, וזו תאפשר ללהקה האם להתפנות להופעות בפני מבוגרים. עלות הלהקה הצעירה תגיע עד סוף השנה לכמיליון שקלים. ההכנסות הצפויות לה מהופעות בפני ילדים הן 600 אלף שקל.

בעונה הקרובה תופיע הלהקה הקיבוצית באירופה וביפאן, מסעות שלא ימומנו מתקציבה השוטף של הלהקה, על פי החלטה עקרונית של הנהלת הלהקה.

יעל אפרתי

הצעת היום / נירה רוסו

נקטר גויאבות וליים

מתכון המיועד לאוהבים בלבד: למה לא לנצל את העונה הזאת עם כד טרי, שבכיגים יום יום והוויטמינים מכבבים בו כבתנוס?

המצרכים:

- 8 גויאבות בשלות
- ½ כוס סוכר או יותר, לפי הטעם
- מיץ מחצי ליים (אפשר גם לימון)
- 4–3 כוסות מים

ההכנה:

1. מסירים עוקצים מן הגויאבות, חותכים ושמים בבלנדר או במעבד המזון עם הסוכר, המיץ ושלוש כוסות מים. מערבלים בתקיפות.
2. מעבירים דרך מסננת דקה, תוך בחישה נמרצת. במסננת יצטברו גרעינים וחלקי פרי. מוסיפים עוד כוס מים למסננת ובוחשים כדי לשחרר עוד פיסות פרי יחד עם המים, לתוך הנקטר שבקערה. אם צריך, מוסיפים עוד כוס מים ובוחשים.
3. מעבירים לתוך כד ומצננים. כשרוצים להגיש, יוצקים לכוסות עם קוביות קרח ופרוסות דקות של ליים.

מוסיקה משפחתית

בסוכות כל גן, הר ואתר היסטורי מצמיח פסטיבל למוסיקה

מאת ציפי שוהט

לשילוב בין מוסיקה לטבע קשה כנראה לסרב: בסוכות כל גן, הר או אתר היסטורי מצמיח פסטיבל למוסיקה. בחגיגה הזאת לוקחים חלק לא רק השמים והמים אלא גם מבצרים משוחזרים, כנסיות עתיקות וגנים ארכיאולוגיים. המתכונת זהה בכולם: אירועי המוסיקה הם אמנם הציר המרכזי (בעדיפות ראשונה נמצאת המוסיקה העתיקה, שנחשבת משתלבת היטב בנוף), אבל הם מוקפים בטבעת הנק של אירועי חוצות, מופעי אקרובטיקה, קוסמים, תהלוכות, תיאטרון, מחול ומה לא. כך המארגנים הופכים כל אירוע מוסיקלי למופע לכל המשפחה.

◆ הפסטיבל למוסיקה ווקאלית באבו גוש, שישי 23.9–שלישי 27.9. אולמות הקונצרטים הם הכנסיות המחודשות שבאבו גוש, והנוף – הרי ירושלים. כדאי לא להחמיץ את קונצרט הפתיחה, שיושמע בו הרקוויאם של מוצרט. מלבדו מציע הפסטיבל עוד 14 קונצרטים של מוסיקה ווקאלית, עתיקה, קלאסית, רומנטית ומודרנית. בין הקונצרטים המסקרנים: האנסמבל למוסיקה עתיקה מפולין, "קפלה גרננסיס", שזהו ביקורו השני בארץ, יבצע יצירות מתקופת הבארוק ויצירות א־קפלה קלאסיות; שמיניית "ווקאל", מקהלת "אמריליי" ו"כרמל א־קפלה" יבצעו בקונצרט "ברוב קולות" את יצירתו של המלחין הישראלי מיכאל וולפה, שנכתבה במיוחד לפסטיבל. לחובבי כוראלים מומלץ קונצרט הסיום, שבו יושרו כוראלים בשיתוף הקהל והמקהלות.

◆ "שעות קסומות" במוזיאון מגדל דוד בירושלים, ראשון 18.9, ראשון 25.9. תוכנית "שעות קסומות" משלבת במחיר אחד מוסיקה, סיור בחצר הארכיאולוגית וביקור בתערוכה "אלילות מקסימות". מופעי המוסיקה יתקיימו תחת כיפת השמים, בשעות בין הערביים – מתכונת רומנטית שאולי אינה מבטיחה איכות, אבל אווירה בוודאי. בתוכנית שני קונצרטים: מקהלת כנסיית מאבי משוחזרת, הכוללת 37 בני נוער, תופיע עם מוסיקה כנסייתית מתקופת הרנסנס ומוסיקת פולקלור שוודית עתיקה. בקונצרט השני יבוצע לקט מתוך האופרה "משה" של רוסיני בביצוע מקהלת העולים "עלי גפן".

◆ "ניגונים" – חג המוסיקה היהודית במירום הגליל, שלישי 20.9–שישי 23.9. על אף הגדרתו מבטיח "ניגונים", שייערך לרגלי הר מירון, גם מופעי פולקלור של מוסלמים, דרוזים, נוצרים וצ'רקסים – שילוב של בני הדתות השונות החיים בגליל. אבל הקשר של ההגדרות האלה למציאות לוט בערפל, בינתיים. אחד האירועים הבולטים הוא "כבר על הר", שם שניתן לו על שום הדרישה להעפיל רגלית אל פסגת הר מירון, כדי לקחת בו חלק. אירוע אחר, "לקראת כלה", בבית הכנסת העתיק בברעם, יציג טקסי חתונה של עדות שונות. בחוות "בת יער" שליד צפת יתקיים "השטעטעל ביער", מופע הצדעה לעיירה היהודית. בכפר ריחניה יתקיימו אירועי פולקלור צ'רקסים, בעין אל אסד חגיגה דרוזית, ובגוש חלב תוצג תרבות מרונית.

◆ פסטיבל הרנסנס במבצר יחיעם בגליל המערבי, רביעי 21.9–שבת 24.9. לא רק הצלילים הם מתקופת הרנסנס, גם התלבושות והמאכלים והמאורעות, ויתקיימו גם מופעי מחול וריקודי מעגל תקופתיים. קונצרט הפתיחה יבוצע בידי "פאולה מוסיקה", אנסמבל אירופי המתמחה במוסיקת ימי הביניים, שיעלה תוכנית של מוסיקה איטלקית מהמאה ה־14. שני הרכבים נוספים יגיעו מחו"ל: "קונקורדיה", הרכב מדריגלי מאנגליה שהתמחה בשחזור מוסיקת רנסנס אנגלית ואיטלקית; וגם כאן יופיעו נערי מאבי משוחזרת, בתוכנית של מדריגלים ושירי עם שוודיים. את המשבצת הישראלית יאיישו כמה הרכבים: צמד המוסיקאיות דאניו מנטל־שטרית ולימור שיפנר, המתמחות במוסיקה עתיקה, יגישו שני קונצרטים, אחד מהם מיועד לכל המשפחה. ההרכב הקולי "חמישית טרובדור" תבצע יצירות מהרנסנס, יצירות ישראליות ועיבודים לשירים ישראליים. אנסמבל "ארקלה", 14 זמרים וארבעה נגנים, יבצע יצירה דתית עתיקה מקטלוניה בבכורה ארצית.

◆ "ים של אקשן" לאורך חוף ים המלח, רביעי 21.9–שלישי 27.9. שבעה ימים של אירועים – ספורט משפחתי ותחרותי, בידור ומוסיקה – יתקיימו לאורך חוף ים המלח, מנחל סדום בדרום ועד צומת אלמוג בצפון. אירועי המוסיקה כוללים קונצרט חד פעמי של שמיניית "ווקאל" בקניון נחל ערוגות; ארבעה קונצרטים קאמריים של שלישיית נגני הסינפונייטה הישראלית באר שבע, שיבצעו מוסיקה בארוקית, קלאסית, רומנטית ובת זמננו בפארק התמרים בעין בוקק, בבית הספר שדה עין גדי ועל המצדה. לרגלי מצדה יופיע הרכב מרסיקלי מגרמניה ב"גלגל השמש", מרתון של 18 שעות נגינה ומולטימדיה, אירוע שזכה בפרס אילת של הרדיו ההולנדי. במסגרת מופעי הבידור תופיע להקת "משינה".

◆ מפגשי המוסיקה בטבחה, שלישי 20.9–שישי 24.9. הפסטיבל הזה מציע קונצרטים נוסף. חמשת הקונצרטים בכנסיית "הלחם והדגים", בחוף הצפון־מערבי של הכנרת, מוקדשים השנה לבאך, אבל בנוסף לבאך ינוגנו יצירות של בניו פרידמן ופיליפ עמנואל. כל האמנים המשתתפים הם ישראלים.

◆ פסטיבל "מוסיקה זה קאמרה" במרכז סוזן דלל בתל אביב, שלישי 20.9–חמישי 22.9. פסטיבל זה מציע שלושה מסלולים: ווקאלי, קאמרי ומסלול לכל המשפחה. האחרון מתקיים מדי ערב בחצר הכניסה והכניסה אליו חופשית, ובין המופיעים המסקרנים במופעי החוצות, ה"סווינגל סינגרס". החלק הווקאלי כולל את מקהלת "ג'אונה מוסיקה" מליטא, שתבצע את "מיסה קטנה וחגיגית" של רוסיני; "מסע החורף" של שוברט ו"אהבת המשורר" של שומן, שניהם בביצוע זמר הבריטון תומס המברגר מגרמניה; ו"ואלסים ושירי אהבה" של ברהמס, בביצוע רביעייה קולית בהדרכת נתן זק. בחלק הקאמרי: רביעיית "סקאמפה" מצ'כיה תבצע יצירות לכלי קשת של היידן, סמטנה ובטהובן; "קשתניות קאמרטה רמת השרון" ביצירות באך; תזמורת קאמרטה רחובות ביצירות באך; "שלישיית תל אביב" – דניאל גורטלר, איתי שפירא וצבי פלסר – ביצירות ברהמס; חן צימבליסטה יופיע עם ארבעים כלי הקשה. לחובבי שירת מקהלה: מקהלת העפרוני בניצוחה של מאיה שביט ובהשתתפות הקהל. הקונצרטים יתקיימו בכנסיית עמנואל בנווה צדק ובאולמות השונים של מרכז סוזן דלל.

◆ חג היין בראשון לציון, רביעי 21.9–חמישי 22.9. הפסטיבל הזה מוגדר מראש כאירוע לכל המשפחה, שבו משתתפים רקדנים, נגנים וזמרים ב־60 מופעים שונים בחצר היקב ובאולמות שונים בעיר. במופע המרכזי ישתתפו, בין השאר, יהורם גאון, שלומית אהרון, חנן יובל, ישראל גוריון, צמד הפרוורים ולהקת המחול גור־נים.

"חמישיית טרובדור" בפסטיבל הרנסנס

מופע חוצות בפסטיבל הרנסנס במבצר יחיעם

מוסיקה בטבחה
שש מפגשים 1994
חול המועד סוכות
כנסיית טבחה "הלחם והדגים", שעה 20:30
באך כאן ועכשיו
יום ג' 20.9 והכל קול באך....
יום ד' 21.9 מהלוגב לנשפי הלל
יום ה' 22.9 מגדולים ליוהאן... מיניאטורות מקודשת
יום ו' 23.9 סבסטיאן, וילהלם ופיליפ
מוצ"ש 24.9 קונצ'רטי למגוון פלוס...
כרטיסים 40 ש"ח:
ת"א "הדרן" 5279797, ירושלים "בימות" 240896, חיפה "קופת-חיפה" 662244, רמה"ש "השרון" 5400551, נהריה "שרותי דוד" 920330, ובערב הקונצרט במקום.
10% הנחה לבעלי "ויזה" ו-15% לויזה זהב' במשרדי הכרטיסים בלבד!
מס' טלמסר: 03-5655055 דף הטלטקסט: 444
הויזה שלך לתרבות ואמנות
VISA כאל VISA
מפעלות דיסקונט תרבות ואמנות הארץ
לעידוד ולטיפוח הפעילות התרבותית והאמנותית בישראל

هكذا من الأصل

כישרון ראוי לעידוד

"האח של דריקס". בימוי: אורי ענבר וזהרין צברי; תסריט: משה זונדר (על פי סיפור מאת אמנון דנקנר); צילום: דרור מורה; שחקנים: טל פרידמן, דני שטג, צחי נוי, עמוס לביא, נתן זהבי, יגאל קדיקה, אמנון דנקנר, שרילי רשף, צביקה פיק

"בשלים לאהבה". תסריט ובימוי: שי כרמלי פולק; צילום: שרון דה מאיו; שחקנים: דב נבון, קרן מור, גל זייד, יוסי פולק

קולנוע
אורי קליין

"האח של דריקס", סרטם של ענבר וצברי, מציג גיבור קולנועי מקומי שונה במקצת ממה שאנו רגילים לראות: מש"ק דת עם כיפה סרוגה (שתלויה לרוב מעל אחת מאוזניו), שאינו גיבור רומנטי, "נועז" או סימפטי במיוחד. טל פרידמן מגלם אותו בדיוק רב ומצליח להעניק לעליבות היהודית שלו ממד הירואי. הוא מצליח לגרום לצופים להזדהות עמו, למרות שהוא לא תובע אפילו לרגע את אהדתנו ואינו מוותר על האופיין האקסצנטרי והסגנון של הדמות שהוא מגלם. הוא מעצבן, ואפשר להבין מדוע הוא מצליח לעצבן את שלוותם של הסובבים אותו, ועם זאת הלב יוצא אליו ואנחנו רוצים שהוא יצליח במשימה לשרוד במציאות החברתית הצבאית הלא קלה והלא פשוטה שמתוארת בסרט.

העובדה שדמותו מגולמת על ידי פרידמן, שחקן שמזוהה עם התרבות הקומית המקומית העכשווית האלטרנטיבית, מקלה על התהליך הזה. עם זאת, זה לא פשוט להפוך דמות כזאת למושא אהדה, והעובדה שהסרט מצליח בכך היא במידה רבה מעלתו הגדולה ביותר. זהו, במלים אחרות, סרט שמידת הצלחתו מתבססת על תסריט כתוב היטב ועל ביצוע שמשרת את התסריט הזה בתבונה ובריכוז. התוצאה היא קולנוע בסגנון מסורתי, שבא לספר סיפור, ועושה זאת בצורה הישירה והיעילה ביותר. ובכיוון שמדובר בסרט קצר, שהופק במסגרת סטודנטיאלית, יש להעריך את הישגו.

יש מקום גם לקולנוע כזה, והסרט הזה מייצג אותו בצורה טובה, ובעיקר מבטיחה כמה מהרגעים המוצלחים בקולנוע הישראלי מתרחשים בסרטים הקצרים שמופקים בבתי הספר לקולנוע, ויש לקוות שהדור הזה יצליח לעבור את המחסום ולהגיע לתחום של הסרט העלילתי הארוך. "האח של דריקס", כמו "שבת תתן" וסרטים קצרים נוספים שהופקו בשנים האחרונות, מעיד על יכולת כתיבה וכישרון התבוננות במציאות הישראלית, שהם נדירים למדי בסרט הישראלי הארוך. הוא מצליח לשרטט את דיוקנה של מציאות מורכבת למדי, שנמנעת מסכמטיות ומצליחה להפוך את אנפיה השונים – דתיים וחילונים, אשכנזים ומזרחים – לחלק מהוויה משותפת אמינה, עם צביון סאטירי מעודן.

"האח של דריקס" מצליח להעביר היטב את תחושת ההדרה וההיכלאות בתוך הממסד הצבאי. שלמה דריקס, מש"ק דת חדש, מגיע לבסיס צבאי שמאוכלס כולו, כך נראה, בטיפוסים שמנוכרים לו ועוינים אותו. הוא מסתבך מיד: ציודו האישי נגנב, הוא נקלע לעימות עם מפקדו ומרותק למחנה למשך חודש. התעקשות שלו נובעת גם ממרכיבי האישיות שלו וגם מכוונותיו הטובות – הוא באמת רוצה להביא בשורה דתית נאורה לחיילי הבסיס, אבל המציאות הצבאית עוצרת אותו בכל שלב. גאולתו היא בבריחה בבסיס מתפשטת שמועה שהוא אחיו של שחקן הכדורגל אלי דריקס. שלמה לא מאשר את השמועה אבל גם לא מכחיש אותה, וכך הוא מצליח לכבוש את מקומו בתוך ההירארכיה החברתית.

זהו סיפור טוב, שיש לו נפח אליגורי מורכב והוא מצליח לומר משהו על החברה הישראלית, גיבוריה ואפשרויות ההישרדות בתוכה. סיפור טוב דורש ביצוע משמעותי ונקי, והסרט מצליח לשמור על כך כמעט לכל אורכו. רק לקראת הסוף משהו מתמסמס בו, והעלילה הסיפורית הולכת קצת לאיבוד. עם זאת, זהו סרט סימפטי, והרעיון לחשוף אותו בפני הציבור במסגרת רחבה יותר מהמקובל בדרך כלל לסרטים מהסוג הזה הוא מוצלח.

הסרט מוקרן יחד עם "בשלים לאהבה", סרט קצר עוד יותר וסטודנטיאלי עוד יותר באופיו, שהוא תרגיל חביב ברומנטיקה קולנועית מסוגננת. מה שמחבר בין שני הסרטים הוא שהם מעידים על כישרון ראוי לעידוד ושניהם מביעים יחס של אירוניה אוהדת לצביקה פיק (שמופיע ב"האח של דריקס" בתפקיד עצמו ושמנגינותיו מלוות את הסרט השני). "בשלים לאהבה" מבריק בנקודות מסוימות ומגע ידו של כרמלי-פולק, הבמאי, עדיין ראשוני, אבל משום שהוא עבודה ראשונה של תלמיד לקולנוע, אפשר להתייחס לכך בסלחנות ולהתעכב בעיקר על צדדיו המבטיחים יותר. אפשר היה אולי לבחור בסרט מוצלח יותר שיוקרן יחד עם הסרט של ענבר וצברי, אבל החיבור בין שני הסרטים אומר משהו על כיווניו השונים של הקולנוע הישראלי היום ועל מה שמפריד ומחבר בין הכיוונים האלה.

ההחלטה להקרין את שני הסרטים האלה בפני הקהל הרחב במסגרת מסחרית משותפת (בתוספת קטעי קישור בביצועם של משה פרסטר ומירב לרין, שאותם לא ראיתי) היא ניסיון נוסף להגיע אל הקהל בדרך לא מקובלת. מה שמגביע את הניסיון הזה היא התחושה שלסרטים מסוגם של "האח של דריקס" ו"בשלים לאהבה" יש אולי יותר קהל בארץ (או לפחות בתל אביב) מאשר למוצרים ממוסדים ומסורתיים יותר לכאורה, כמו "סיפור שמתחיל בלוויה של נחש" או אפילו "שמיכה חשמלית ושמה משה" – שני הכישלונות הקופתיים האחרונים בשנה לא מוצלחת במיוחד מבחינה זו.

במציאות של משבר, שבה מרק רוזנבאום, אחד ממפיקי הקולנוע הפוריים והנאורים ביותר בארץ, מציע את "מקס ומוריס" חינם אין כסף כדי להוכיח לקהל שכיף לראות סרטים ישראליים (אסטרטגיה שיווקית בעייתית אבל לגיטימית), מידת הייאוש עלתה כנראה על גדותיה, והכל מותר ואפשרי. הקולנוע הישראלי חייב ללמוד כיצד להיאבק על מקומו בשוק הסרטים בצורה מפוכחת ומבוגרת (ולהרחיק סוף סוף מהאשמות הילדותיות, שהביקורת אשמה בכך שהקהל המקומי פנה עורף לקולנוע שלו), ולהבין שמה שקורה כאן בתחומי ההישגים הכלכליים של הקולנוע הישראלי אינו סימן לעיוות חריג, אלא לנורמליות. ניסיון מהסוג הזה הוא שלב חיובי וחיוני בתהליך הזה ויהיה מעניין לעקוב אחר מידת הצלחתו או כישלונו.

טל פרידמן ב"האח של דריקס". ממד הרואי

מסגרת / יואלה פטרון

מחזיקי מפיות

מחזיק מפיות הפכו לחלק חשוב בעריכת השולחן ובקישוטו. אפשר לקשט עם צבעים שונים של מפיות לכל סועד. את מחזיקי המפיות עם חרוזי הפלסטיק, שבעצם נועדו לקשירת קוקיות, מצאנו בחנות ריסקית בדרום תל אביב. למחזיקי מפיות אפשר גם להשתמש בחומרים טבעיים – חבל, טבעות קש עם פרחים קטנים (שמשמשים בדרך כלל להפצת ריחות נעימים בארונות) ועוד. החישוקים האלה יכולים גם לשמש בתחומים אחרים: קל ליצור סלסלה ללחם מעוצבת, ממשטח קש רבוע שקשותיו מחוברים על ידי מחזיקי מפיות.

מעמק האנטר שבאוסטרליה

לא רבים יודעים שאוסטרליה נחשבת לאחת המדינות המתקדמות בכל הנוגע לייצור יין. האוסטרלים החלו לייצר יין בסוף המאה ה-18, כאשר מתיישבים מאנגליה הביאו ייחורים של גפנים ממולדתם. היינות הראשונים היו חיקויים עלובים של יינות פורט ושרי, אך כיום מייצרים באוסטרליה יינות מהטובים המוכרים לנו מצרפת ומקליפורניה.

יין
דניאל רוגוב

היינות האוסטרליים נבדלים בסגנונם ובטעמם מיינות קליפורניה, אם כי לעתים קרובות הם משדרים להם באיכותם. יתר על כן, אוסטרליה מיצאת כיום יין למדינות רבות, ועל אף המסים השונים המייקרים את מחירו של יין מיובא, מחיר היינות האוסטרליים הוא עדיין סביר, והצרכן אינו חש מרמה כשהוא בא לרכשם.

ארבעה היינות המשווקים עתה אצלנו, כולם מיקב "רוזמאונט אסטייט", הם היינות האוסטרליים הראשונים שהופיעו בשוק הישראלי. יקב רוזמאונט, הממוקם בעמק האנטר במדינת ניו סאות' ויילס (כ-160 ק"מ מצפון לסידני), הוקם ב-1969 ועד מהרה רכש לו מוניטין כיצרן יינות רציני. כיום הוא יצואן מוביל של יינות אוסטרליים, ונודע בעיקר באנגליה, בקנדה ובארצות הברית. בארצות אלה זכו יינות היקב האוסטרלי בהערכות גבוהות ובשבחי מבקרי היין, ויש נכללים בתפריטיהן של מסעדות יוקרה רבות.

בין היינות שיובאו לארצנו לארץ שניים הם מענבי שרדונה, שהם הזן החזק של היקב. הראשון הוא בסדרה "שואו רזרב", מהסדרות הטובות של היקב, מבציר 1992. היין התתסס וישון בחביות עץ אלון צרפתי של 225 ליטר למשך קרוב לשנה, והוא מצטיין בגוון זהב עמוק יותר מהשרדונה הקליפורני או הישראלי. הוא חלק, מלוטש, ובעל ארומה נעים של תומציות, ומפגין ארומה פירותית מלאת חיים. טעמו מסגיר גוון של דבש וכן גוונים נריבים של תפוחי עץ, נקטרין ווניל, והוא משתהה בפה הרבה לאחר הלגימה. זהו יין נריב שטעמיו עמוקים ומספקים.

השרדונה השני הוא מבציר 1991 מהסדרה היוקרתית "רוקסברג". מאחר שהוא מכיל 14% אלכוהול, היה זה אקט של הימור מצד היקב. יינות שרדונה המכילים יותר מ-13% אלכוהול נוטים לחשוף את מגרעותיהם ביותר קלות, אך יין זה מצטיין במידה הנכונה של פירותיות שמאזנת את רמת האלכוהול, ויש בו די חומציות כך שאינו סובל משטוחיות או מכבדות. למרות רמת האלכוהול הגבוהה זה יוקרתי, זהו יין בשל, עגול ועריב מאוד, עם טעמים של תאנים, אגסים, אננס ווניל, כמו גם רמז לתבלינים המשתהים בחיך. זהו אחד מהיינות הלבנים שאמור להיות חיים ארוכים יוקרתיים ולהתפתח בבקבוק. כשטעמתי אותו לראשונה לפני כשנה וחצי בוואנקספו שבבורדו, חשבתי שהוא צעיר ומקסים. בטעימה שערכתי לאחרונה גיליתי שהיין מתפתח יפה בבקבוק ומתחיל להראות סימנים של אלגנטיות. להערכתי, יין מעולה זה ימשיך להתגבר היטב במשך שלוש-ארבע שנים נוספות.

השרדונה בסדרת "שואו רזרב" עולה כאן 75 שקל, ולדעתי זוהי קנייה טובה. מחירו של ה"רוקסברג" – 125 שקל. הוא יקר במקצת, ועם זאת כדאי לנסותו בשל תכונותיו המיוחדות.

רוזמאונט ידוע גם ביינות מזן הקרוי באוסטרליה שירז, ובצרפת ובקליפורניה נודע בשם סירה. שלא כמו היינות החזקים והעמוקים המיוצרים מזן זה בעמק הרון בצרפת, או היינות המרירים-דביקים המיוצרים ממנו בישראל, הגירסה של "רוזמאונט אסטייט" מבציר 1992 היא עשירה ונריבה, ומזכירה את השאטונף די פאפ הצרפתי. היין חלק ורך, עם טעמים שיש בהם רמז לשזיפים וגרגרי יער, וכן רמז לפלפל שחור. יש לו די טאנין כדי ליצור איזון כמעט מושלם. היין עדיין צעיר, ואף כי אפשר לשתותו עתה, לדעתי הוא יהיה משובח יותר בתוך שנתיים, וימשיך להתגבר היטב עד סוף המאה. בבודד 70 שקל לבקבוק זוהי קנייה טובה.

היין הרביעי מיקבי רוזמאונט הוא סירה-קברנה. יין זה מבוסס על 65% סירה ו-35% קברנה סוביניון, ומצטיין ברמת אלכוהול נמוכה יחסית – 11.5%. בבוקה שלו ניתן להבחין ברמז לחומציות שמזהות הטיפוסיות לקברנה, לצד רמז לארומתי הדל שלעתים מאפיין את השירז. אין זה יין מורכב, אך הוא חלק ופירותי, ויש בו רמזים לשזיפים ותבלינים שיזכירו לרבים את הבוזולה של קוט די רון. כמו הבוזולה, גם יין זה הוא קל, ורצוי לשתותו מצונן קלות ולאו דווקא עם ארוחות מתוחכמות. זהו יין נעים, אך לדעתי מחירו – 50 שקל לבקבוק – מופרז. מאחר שיינות אלה מיובאים בכמויות מוגבלות, הם ישווקו רק בכמה חנויות מובחרות.

תשובה
1. זה האולם שבו הוצגו בסתיו 1905 יצירותיהם של הנרי מאטיס ועמיתיו הפוביסטים.
2. ארנולד שוורצנגר בסרטו הראשון מ-1970.

גלריה

כשאמריקה האמינה למנהיגיה

"קוויז שואו", סרט חדש בבימויו של רוברט רדפורד, עוסק בפרשה שזיעזעה את ארצות הברית ב–1956: התברר ששעשועון הידע הפופולרי של רשת אן־בי־סי, "עשרים ואחת", היה מבוים. יש הטוענים שגם רדפורד לא נצמד לאמת

מאת חיים הנדוורקר

ניו יורק

דווקא עכשיו, כשאמריקה עוקבת אחר שערוריות ציבוריות כמו עסקת הנדל"ן המפוקפקת של ביל והילרי קלינטון, משפטו של או־ג'יי סימפסון, פרשת בני הזוג בוביט, איימי פישר ואחרים, מחליט רוברט רדפורד להזכיר לנו את אחת השערוריות הראשונות שידעה ארצות הברית, מאמצע שנות החמישים. "קוויז שואו", סרט חדש בבימויו ובהפקתו, שופך אור על פרשיית השעשועון "עשרים ואחת" שזיעזעה את אמריקה, לאחר שהתברר שהחידון הפופולרי היה למעשה מבוים: המשתתפים הידענים, בעלי הזיכרון הפנומנלי, קיבלו עוד לפני התוכנית את השאלות והתשובות. בעוד אמריקה התפעלה מידענותם, לא היה זה אלא מעשה הונאה.

היום אולי לא יתרגשו מסיפור כזה. רבים יודעים למשל, שתחרויות הקטש וההיאבקות הן בדרך כלל מבוימות. זה חלק מכללי המשחק. אבל חשיפת תרמית השעשועון ב–1956 – באמצע שנות החמישים היפות, כשאמריקה האמינה עדיין למנהיגיה ולמה שנאמר בטלוויזיה וברדיו – יצרה משבר אמון, והיתה ציון דרך לקראת היחשפותם של האמריקאים לשערוריות הבאות, כמו מלחמת וייטנאם ופרשת ווטרגייט. היום איש אינו מתרגש עוד משערורייה כזאת, ורואים בהן חלק מהחיים.

הסרט "קוויז שואו" נפתח בתיאור סיפור ההצלחה של צעיר יהודי מקווינס. הוא קצת מוזר, קצת לא מאוזן, שלומיאל, שן אחת חסרה בפיו, וקוראים לו הרב סטמפל (בגילומו של ג'ון טורטורו). הוא הופך לידען הגדול של תוכנית הטלוויזיה שבה צפו כחמישים מיליון בני אדם. הכל מתנהל על מי מנוחות עד שמנהליה של רשת אן־בי־סי מחליטים שצריך להחליפו בדמות אטרקטיבית יותר.

מפיק התוכנית, דן אנרייט (דייוויד פיימר), משכנע את סטמפל לטעות באחת התשובות, ומבטיח לו בתמורה שיוכל לככב בתוכנית אחרת. סטמפל מנסה להתנגד, אבל בסופו של דבר נכנע, בתקווה שהתהילה המגיעה לו הוא יזכה יום אחד בדרך אחרת.

האיש שנבחר להחליפו הוא צ'רלס ואן דורן, פרופסור לאנגלית מאוניברסיטת קולומביה, המגולם בסרט על ידי רלף פיינס (הקצין הנאצי ב"רשימת שינדלר"). ואן דורן הנאה, בנו של המשורר מארק ואן דורן, מצליח כל כך, עד שהשבועון "טיים" מפרסם את תמונתו בעמוד השער. במהרה הופך ואן דורן להצלחה הגדולה ביותר של עולם השעשועונים. נערות, וכן תלמידותיו, מחזרות אחריו במרץ.

סטמפל, שנדחק הצדה, עומד משתאה מול הצלחתו של ואן דורן. פעם אחר פעם הוא מנסה ליצור קשר עם המפיקים בתקווה שיממשו את הבטחותיהם, וכשהוא מבין שסידרו אותו, הוא מחליט להיאבק בפרשה מבית שבקזינו כדי לחשוף את האמת. בתחילה איש לא מקשיב לו, עד שוועדה מטעם הקונגרס, בראשות ריצ'רד גודווין (רוב מורו), מתחילה גם היא לחקור בנושא. לאחר שמתגלה התרמית לוקחים על עצמם מפיקי השעשועון את האחריות, כדי שלא לפגוע בעתידם הכלכלי, ומנקים אגב כך את מנהלי אן־בי־סי. ואן דורן מודה כי אכן קיבל את השאלות מראש, ומפוטר מהרשות לאחר שהוא מסרב לחתום על מסמך שבו הוא מכחיש כי מנהלי הרשת היו מעורבים בפרשה. נראה שבקונגרס איש לא רצה להתעסק עם רשת חזקה כל כך כמו אן־בי־סי. הוועדה החוקרת מעדיפה לקבל את גירסתם התמימה של מנהלי הרשת, שלפיה הם לא ידעו דבר, גירסה שמקבלת כאמור תמיכה מן המפיקים.

בעוד "קוויז שואו" מותח ביקורת על מעשה ההונאה בשעשועון "עשרים ואחת", יש כאלה הטוענים שגם "קוויז שואו" לא תמיד מקפיד לומר את האמת. הסרט איחד כמה דמויות וצימצם את משך הפרשה משלוש שנים לכמה שבועות – פשרות שמתקבלות על הדעת כשמדובר במדיום הקולנועי. אבל פחות מתקבלת על הדעת העובדה שגודווין מוצג כלוחם היחיד בפרשה, לבד מסטמפל. יש לזה ככל הנראה סיבה טובה: הסרט מבוסס על ספר שכתב גודווין, שגם שימש יועץ לרוברט רדפורד בעת עשיית הסרט.

ואחרית דבר: המפיק דן אנרייט, שהיה אחראי להפקת השעשועון, מת לפני שנתיים, אחרי קריירה נאה בתחום הפקות הכבל בטלוויזיה. בכיתוביות בסוף הסרט מצוין שהיה מיליונר. נראה שתמיכתו בגירסתם של ראשי אן־בי־סי השתלמה לו. הרב סטמפל חי עדיין בביתו שבקווינס. הוא עובד במחלקת התחבורה של העירייה, ומוכן לחזור על סיפור הפרשה באוזני כל שומע. ואן דורן יצא לגמלאות וחי היום בקונטיקט, ומסרב להתראיין לאמצעי התקשורת בכל הקשור בפרשה. "קוויז שואו" אמנם מחזיר אותו לכותרות, אבל לאו דווקא מסיבות שנעים להיזכר בהן לעת זקנה.

ג'ון טורטורו (מימין), כריסטופר מקדונלד ורלף פיינס משחזרים את "עשרים ואחת" בסרט "קוויז שואו"

מה למרוקאי ולשואה

בסרטו "אל תגעו לי בשואה" קושר אשר טללים את הדיון בשואה ליוצאי עדות המזרח ולפלשתינאים, המתקוממים נגד האקסקלוסיביות כביכול של השואה

מאת רוני פרצ'ק

מקור עוצמתו, חשיבותו והמטען האידיאולוגי של הסרט "אל תגעו לי בשואה" בבימויו של אשר טללים, טמון בכותרת שמקדימה את אחד הפרקים בסרט – "מה למרוקאי ולשואה". התשובה, כצפוי, לא מספק תשובה ברורה. המצלמה המשוטטת ברחובות קזבלנקה, עיר מוצאו של דודי מעיין, מגיבורי הסרט, מתעכבת על כרזת הסרט "קזבלנקה", בכיכובם של המפרי בוגרט ואינגריד ברגמן, ומשם עוברת לבית הקולנוע הקטן בעיר טנג'יר, שם גדל הבמאי. ובכך היא מעידה שהקולנוע אינו רק מחוז פנטסיה אוניברסלי, כי אם מדיום שבכוחו לקשור קשר של ממש בין אלמנטים שלכאורה נבדלים זה מזה.

"אל תגעו לי בשואה", שהוקרן בבכורה למוזמנים בלבד בפסטיבל ירושלים ונדחק לשולי תוכנית הסינמטקים, יוקרן בפסטיבל כל עכו בסוכות, בתוכנית שעיקרה סרטים שתיעדו הצגות תיאטרון. למעשה, זוהי ההזדמנות הראשונה שבה הסרט יוצג (ללא תשלום) בפני הקהל הרחב. בעכו תוקרן גירסה מקוצרת בהרבה מגרסת 170 הדקות שהוקרנה בירושלים.

עיקר הסרט בגרסתו הנוכחית עוסק בהצגה "ארבייט מאכט פריי", בבימויו של דודי מעיין ובביצוע קבוצת התיאטרון עכו. לכאורה אפשר לומר שחשיבות הסרט טמונה בתיעוד ההצגה, שזכתה בביקורות מצוינות. אבל הסרט מצליח להתבלט בנוף הקולנועי של השנה האחרונה במגמה של סרטי תעודה שעסקו בשואה, מגמה שהסתמנה עם הקרנת "הבחירה והגורל" של ציפי רייבנבאך, "האם תחזור אמי לברלין" של מיכה פלד, ו"אבאלה בוא ללונה פארק" של ניצה גונן. בשלושה הסרטים האלה התחקו בני הדור השני לשואה אחר הוריהם ואחר הזיכרון באמצעות מצלמת הקולנוע, וזו עשתה את המשפחתי והאינטימי לקולקטיבי.

בעצם עשיית הסרט, וגם מתוך קטעי ההצגה המתועדים בו, נקשר הדיון בשואה ליוצאי עדות המזרח ולפלשתינאים החיים בארץ. אלה וגם אלה מתקוממים בדרכים שונות נגד האקסקלוסיביות כביכול של השואה, נגד דיכוטומיה מובלעת המבחינה בין אלה שחוו אותה, אם בעצמם ואם דרך בני משפחתם, ובין אלה שנותרו, לכאורה, בחוץ. לא פעם נושאת מעורבותם ניחוח אירוני, שמעלה שאלות מרכזיות – גם אם שנויות מאוד – לגבי הגבולות האישיים והלאומיים של מוראות השואה.

טללים נוסע לקזבלנקה, ממנה יצאה משפחתו של מעיין, ומשם לטנג'יר, כה מעיין נולד. סצינות אלה, שעיקרן שיטוט מצלמה כמעט סתמי ובלתי מנומק ברחובות, מרחיבות למעשה את הגדרת הדור השני, ומכלילות בשיח על השואה את כל מי שחי בארץ, בלא הבדלי דת, מוצא ולאום.

עיצוב / אריה ברקוביץ

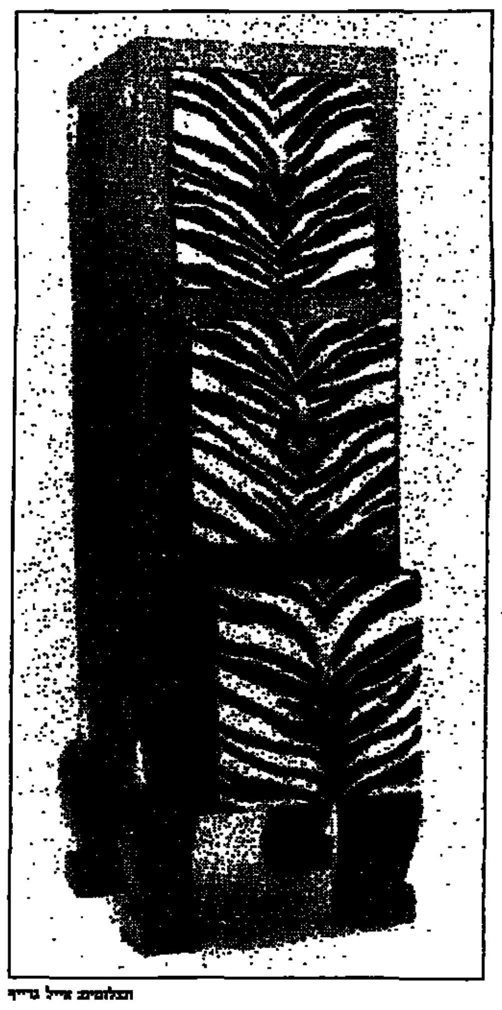

צילומים: אייל גרייף

מגירות הן מושג טעון משמעויות ליריות ויזואליות, שמספק אתגר מעניין למעצבים. מבנה של כמה מגירות ביחד יוצר ריתמוס סדרתי, רצף הקווים מגדיר צורה, והידיות יוצרות מרקם מעניין ונותנות למעצב אופציות מצוינות למשחקי תלת־ממד ודו־ממד. לא פעם רהיט מקבל משמעות עיצובית בזכות המגירות שבו.

המגירות פותחות בפני המעצב עולם שלם של אפשרויות משחק. את הקומפוזיציה אפשר לשנות על ידי גיוון בידיות, שילוב של חומרים שונים, צבעים, פרופורציות – בהתאם לרוח התקופה ולדמיון היוצר.

לא נדיר להיתקל בעמוד מגירות שקשה לחשוב על השימוש שלהן, אבל הצורה והחומרים מהם הוא מורכב מושכים לקנייתו. כזה הוא עמוד המגירות של המעצב אלי בוקובזה, הנמכר בחנות העיצוב שלו. ניגוד החומרים מעניין, והקישוטיות במקרה הזה יכולה להספיק גם אם אין בו שימוש מוצהר. גם המגירות המתלה למגבת של המעצבות ענת ומגרי בחנות לעיצוב "תפוז" בנווה צדק. מוצר העשוי עץ טבעי בסגנון ישן, שהוא שימושי יותר למטבח או לחדרי ילדים.

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לשם עם מוסיקה
09.00 תוכניות הבוקר של קול המוסיקה. בוקר: סונטה במי־במול מז'ור לחליל ולצ'מבלו. ד. סקרלטי: שלוש סונטות לפסנתר – במי־מז'ור, בדו־מינור, במי־במול מז'ור (אנדרש שיף). א. סקרלטי: חמש אריות
09.40 היידן: סימפוניה מס' 86 ברה־מז'ור. במוצרט: קונצ'רטו ברה־מז'ור לכינור ולתז. אופ. 61. שוברט: פנטסיה בפה־מינור, ד. 940
11.20 דבוז'אק המשיח. כלה־מז'ור לפסנתר ולכלי קשת, אופ. 81. הנגה: קונצ'רטו לצ'לו ולתז. פרנק: סונטה בלה־מז'ור לכינור ולפסנתר. פולנק: קונצ'רטו לפסנתר ולתז. הנלדה הנה: "שירים אפורים", מתוך שירים. ביזה: "רומא", סימפוניה
13.57 בימת שיר. אריאק מאגנר
14.06 מוסיקה לשעת צהריים. צ'ייקובסקי: וריאציות מס' 1 ברה־מז'ור לכלי מיתר, אופ. 11 וריאציות רוקוקו. בריליז: "הרולד באיטליה". ראוול: קונצ'רטו לפסנתר ליד שמאל. צ'ייקובסקי: פרקים מן הבלט "אגם הברבורים"
16.00 מוסיקה ליום ראשון. פ. קופרין: מנגינות לשני סופרנים וקונטינואו. היידן: "סטאבאט מאטר". ברוקנר: מיסה סולמניס בסי־במול מינור
18.00 מאולמי הקלטות. עוזי ויזל – צ'לו, ארבן ויזל – פסנתר. בוקר: סונטה מס' 2 ברה־מז'ור, ריו"ב 1028. מנדלסון: סונטה מס' 2 ברה־מז'ור, אופ. 58. במוצקי: סונטה ברה־מז'ור, אופ. 102 מס' 1
19.05 צלילים בין ערביים. מרסל בראבדי: רפסודיה לנבל (א. בראבדי – נבל). איבר: שלישיה לכינור, לצ'לו ולנבל. סקוטה: סימפוניה קונצרטית לכינור, לנבל ולתז. מ. בראבדי: אריה במנגינן קלאסי לנבל ולתז. דקה "הקוקיה"
20.00 בימת שיר. שש קריאות בספר "הזוהר" עם בני הגדול שלנו. מבחר הקלטות מתוך קונצרטים של אוהד הרבעאות למוסיקה עתיקה. מיצירות פרסקובלדי, שקבילי, ריניריה, דוקס, מגדל באיה, מישל לאמבר, הנרי פרסל, מונטוורדי, קמפולה, הנדל, טלמן, ויוואלדי, קריסטיי הבאך גנילו פלדגו – סופרן/ שארין רובין – ויולה דה גמבה/ סבסטיאן מארק – חליליות/ הנס דייק – חליליות הבבה ואלכה/ שיטל המצבה – צ'מבלו/ ריצ'רד וויסטייך – בס/ לינדה פריאל והרים מלצר – סופרן/ עירית שמר – חליל/ הלמר ריישר – כינור/ מירנה הרצוג – ויולה דה גמבה/ דוד שמר – צ'מבלו/ פבר פרנקברג – אבוב/ סתו שסקר – צ'לו/ בדן טל – צ'מבלו
23.00 צלילים לסיומו של יום

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 שורשים
09.05 שירים עבריים
10.05 טלרדיו. שירות מידע
11.05 חיים
12.05 עיתונות בבוקר
13.00 הרשות והתוכניות באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.05 פנים אל פנים
16.05 מה קרה לי. סיפורים
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 קול האגמיות. שירים מתוך פרקים ומסורת
18.05 מנחת ערב. אקטואליה ומורשה
19.05 בין הזמנים. עם שרי כהנא
20.00 מבט לחדשות
20.50 פרקי היום בתנ"ך
21.00 כלים שלובים. ייעוץ משפטי על־ידי המסורת
22.05 אומר בשמו
23.05 עיתונות בבוקר (ש.ח)

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
09.05 שירים עבריים
10.05 הכל דיבורים
12.05 בוקר היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רשל
16.05 צבע הבמה. ענת דרוזיב
17.05 שירים עבריים
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט היום הזה
21.15 שירים עבריים
23.05 אהבה עברית
01.05 לנעך הלילה

רשת ג'

06.06 הכל פתוח
07.05 אוקטן ג'
09.05 בוקר בוקר. מנחם פרי
10.05 תוכנית עשר
11.05 סיאם וחוה. יוסי סיאם
12.05 אהבה עצמית. ניל קוסר
13.05 לוהט. שוש עטרי
14.05 חדש וחדיש ומחודש

13.05 הללה רדיו. ירדי הדרי
16.05 קופסת הלהיטים
17.05 מקום בצמרת. מבצעי הפזמונים הישראלי
20.05 M.T.V בכיסל
21.05 כותל המזרח
22.05 שיר לאמתה. ר"שים
23.05 חולם בהקיץ

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 שירים עבריים
06.30 בוקר טוב ישראל
07.07 שבע אפס שבע
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 עברית על הבוקר
10.05 נבון לקין. איתי אנגל
12.30 בילוי היום. שי ורייס
13.15 עדיין חם
15.05 יש עם מי לדבר
16.05 שעה לפני. רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל. רזי ברקאי והמבר לברצר
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 סוף היום
20.00 מבט לחדשות
20.30 צבי ותחי. כרמיאל כשיזרה וחי. אלי ישראלי ואיתן גרין
23.05 24 – היום שהיה
24.00 יומן חצות
24.10 ציפורי לילה משותפות. גדעון רייכר
02.00 לא רוצים לישון

גלגל"צ

07.05 מריצה בדרך
09.05 גלגל הצלה
11.05 שסש. אלי ישראלי
13.05 מיזוג אוויר. אורי שמאי
14.05 עיר קרית. סיוון הורון
15.05 שבע זהב. רוני לנץ
16.05 הכס בכביש. רזו לרנמל
18.05 גלגלאה. לאה עזו
20.05 וד"ב אין. נועה לב
22.05 לילה טוב. לילך כרמע

קולנוע

תל אביב

גורדון הסחורתו – אהבת אמת. 18.00, 20.00, 22.00
גן העיר – קיקה. 17.00, 19.30, 21.45
גת – ארבע חתונות ולוויה אחת. 14.30, 17.00, 19.25, 21.55
דיזנגוף 1 – רומן על אמת. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 2 – כחול. 13.05, 19.40. אדום. 15.10, 21.50
דיזנגוף 3 – אשה מסוכנת. 11.00, 13.05, 17.15, 21.50. בריכה. 15.10, 19.40
דקל – ספיד. 19.30, 21.50
הוד 1 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00, לשחרר את ווילי. 11.30, 14.00
הוד 2 – החיים שלי. 19.30, 22.00. סתר השטן עם אבא. 11.30, 14.00, 17.00
הוד 3 – מציאות נושכת. 17.00, 19.30, 22.00. אבגבגבית. 11.30, 14.00
הוד 4 – הפליגטסטונס. 11.30, 14.00, 17.00. מציאות נושכת. 19.30, 22.00
הקולנוע – בריחה קטן. 16.30, 19.15, 21.45
חן 1 – אהבה של גבר לאשה. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – מלך האריות. (מצ') 19.30, 21.50
חן 3 – ספיד. 19.30, 21.50. תשפשה בחיתולים. 11.30, 14.00, 17.00
חן 4 – תשפשה בחיתולים. 19.30, 21.50. איש הבודה. 11.30, 14.00, 17.00
חן 5 – המסיכה. 11.30, 14.00, 17.00, 19.30, 21.50
מילה 1 – הלקוח. 17.00, 19.30, 22.00
מילה 2 – מציאות נושכת. 17.00, 19.30, 22.00
מילה 3 – החיים שלי. 17.00, 19.30
לב 1 – נשים של אחרים. 12.15, 14.15, 17.00, 19.45, 22.00
לב 2 – בר פריס. 12.10, 18.10, 20.00, 22.00. קליפורניה. 14.00, 22.00
לב 3 – עירום. 14.15, 22.00. הדיים בהתמנה. 12.15, 17.30, 19.45
לב 4 – הדיים בהתמנה. 14.05, 16.00. הקפיצה הגדולה. 12.00, 19.30, 22.00
מקסים – האוח של דוייקס. 17.00, 19.30, 21.40
סינמטק – תותים ושוקולד. 17.00, 19.30, 21.45
רב־אור 1 – אמא מרדנית. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 2 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 3 – איזין הצללים. 21.50. תשפשה בחיתולים. 17.00, 19.30
רב־אור 4 – תמונות קטרות. 17.30, 21.00
רב־אור 5 – סיפור מרובע ברונקס. 17.00, 19.25, 21.55
שחף 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.15
שחף 2 – בשם האב. 16.30, 19.15, 22.15
תל־אביב 1 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.15, 22.15
תל־אביב 2 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.15
תל־אביב 3 – הלקוח. 16.45, 19.30, 22.15

רב מור 2 – מלך האריות. (אנגלית) 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 4 – אהבה של גבר לאשה. 19.00, 21.30. מלך האריות. 17.00
רב מור 5 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.00, 21.30. תשפשה בחיתולים. 17.00
רב מור 6 – סיפור מרובע ברונקס. 21.30. צק פתוח. 17.00. תשפשה בחיתולים. 19.10
רב מור 7 – המסיכה. 16.45, 19.00, 21.30

אשקלון

גיל 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.15
גיל 2 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 3 – החיים שלי. 19.30, 22.00
גיל 4 – הפליגטסטונס. 17.00. בשם האב. 19.30, 22.00
גיל 5 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
חן 1 – אהבה של גבר לאשה. 19.30, 21.50. מלך האריות. 17.00
חן 2 – מלך האריות 19.30, 21.50 בנובה של הקוף. 17.00
חן 3 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.30, 21.50. מלך האריות. 17.00
חן 4 – המסיכה. 17.30, 19.30, 21.50
חן 5 – ספיד. 19.30, 21.50 המכונה לוקה הבל. 17.00

באר־שבע

גיל 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.15
גיל 2 – החיים שלי. 17.00, 19.15, 22.00
גיל 3 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.15, 22.15
גיל 4 – הלקוח. 16.30, 19.15, 22.00
רב גבע 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.30, 21.50. מלך האריות. 17.00
רב גבע 2 – 17.00, 19.30, 21.50
רב גבע 3 – ספיד. 19.30, 21.50. המכונה לוקה הבל. 17.00
רב גבע 4 – אהבה של גבר לאשה. 19.25, 21.55. תשפשה בחיתולים. 17.00

בת־ים

חן 1 – שקרים אמיתיים. 16.35, 19.10, 21.50
חן 2 – אהבה של גבר לאשה. 19.30, 21.50. מלך האריות. 17.00
חן 3 – הלקוח. 19.30, 21.55. המכונה לוקה הבל. 17.00
חן 4 – סכנה ברורה ומיידית. 19.15, 21.50. תשפשה בחיתולים. 17.00
חן 5 – ספיד. 17.00, 19.25, 21.50
חן 6 – רומן על אמת. 19.30, 21.50. צמור בלתי מוגבל. 17.00
חן 7 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50

הרצליה

סמאר 1 – הלקוח. 20.00, 22.20 תשפשה בחיתולים. 16.30, 18.15
סמאר 2 – שקרים אמיתיים. 19.40, 22.15
סמאר 3 – מלך האריות. 16.30, 18.00
סמאר 4 – סכנה ברורה ומיידית. 20.00. צק פתוח. 16.30, 18.10, 22.30

חדרה

לב 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00. מלך האריות. 10.30, 12.30
לב 2 – תשפשה בחיתולים. 17.00, 19.30, ספיד. 22.00
לב 3 – הלקוח. 19.40, 22.00. אבגבגבית. 17.00
לב 4 – שקרים אמיתיים. 19.15, 21.45

חולון

גל 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.15
גל 2 – אהבה של גבר לאשה. 16.45, 19.30, 22.15
גל 3 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
גל 4 – מציאות נושכת. 17.00, 19.30, 22.00
גל 5 – המסיכה. 17.00, 19.30, 22.00

כפר־סבא

גיל 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.15
גיל 2 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
גיל 3 – מציאות נושכת. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – הלקוח. 19.15, 22.00. הפליגטסטונס. 17.00
גיל 5 – החיים שלי. 19.30, 22.00. סתר השטן עם אבא. 17.00
גיל 6 – מלך האריות. 17.00 אהבה של גבר לאשה. 19.15, 22.00
גיל 7 – ספיד. 19.30, 22.00. המסיכה. 17.00

כרמיאל

סינמה 1 – הפליגטסטונס. 17.00, 19.10, 21.30
סינמה 2 – אהבה של גבר לאשה. 19.00, 21.30. תשפשה בחיתולים. 17.00
סינמה 3 – המסיכה. 17.00, 21.30. תשפשה בחיתולים. 19.00

לוד

סמאר 1 – ספיד. 19.45, 22.00. לשחרר את ווילי. 17.00
סמאר 2 – הקפיצה הגדולה. 21.45. מלך האריות. 17.00, 18.30, 20.00
סמאר 3 – השוטר מבוורלי הילס 3. 20.15, 22.00. תשפשה בחיתולים. 17.00, 18.30

מגדל העמק

רב־חן 1 – השוטר מבוורלי הילס. 17.00, 19.00, 21.30
רב־חן 2 – המסיכה. 17.00, 19.00, 21.30

נס־ציונה

רב־חן 3 – ספיד. 17.00, 19.00, 21.30
גיל 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.15
גיל 2 – החיים שלי. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – הלקוח. 17.00, 19.15, 22.00
גיל 4 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15

נצרת־עלית

גיל 1 – אמא מרדנית. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 2 – ספיד. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 3 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00
גיל 4 – החיים שלי. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 5 – תשפשה בחיתולים. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 6 – הלקוח. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 7 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.15, 22.00

נתניה

גיל 1 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.15, 22.00
גיל 2 – מציאות נושכת. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – הלקוח. 19.15, 22.00. לשחרר את ווילי 17.00
גיל 4 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 5 – החיים שלי. 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – אהבה של גבר לאשה. 19.25, 21.55. מלך האריות. 17.00
חן 2 – ספיד. 19.30, 21.50. המכונה לוקה הבל. 17.00
חן 3 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.25, 21.55
חן 4 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50

פתח־תקוה

היכל 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.45, 19.30, 22.15
היכל 2 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
היכל 3 – הלקוח. 16.45, 19.30, 22.15

קריות

קריון 1 – הלקוח. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 2 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 3 – סכנה ברורה ומיידית. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 4 – הפליגטסטונס. 16.45. החיים שלי. 19.00, 21.30
קריון 5 – מציאות נושכת. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 6 – מלך האריות. 11.00, 19.00
קריון 7 – רומן על אמת. 19.00, 21.30. צק פתוח. 16.45
קריון 8 – סתר השטן עם אבא. 16.45
קריון 9 – לשחרר את ווילי. 16.45

ראשון־לציון

הזהב 1 – הלקוח. 16.45, 19.15, 22.00
הזהב 2 – הפליגטסטונס. 17.00. הלקוח. 19.15, 22.00
הזהב 3 – החיים שלי. 19.30, 22.00. המכונה לוקה הבל. 17.00
סמאר 1 – ספיד. 19.30, 22.00
סמאר 2 – הרומן של בני בריטני. 19.30, 22.00
סמאר 3 – תשפשה בחיתולים. 19.30, 22.00
סמאר 4 – סיפור מרובע ברונקס. 22.00
חן 1 – אהבה של גבר לאשה. 19.25, 21.55. מלך האריות. 17.00
חן 2 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.30, 21.55. תשפשה בחיתולים. 17.00
חן 4 – ספיד. 19.30, 21.50. המכונה לוקה הבל. 17.00
רון 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 19.30, 21.30
רון 2 – צק פתוח. 19.30, 21.30

רחובות

חן 1 – אהבה של גבר לאשה. 19.00, 21.40. צק פתוח. 11.00, 17.10
חן 2 – שקרים אמיתיים. 19.00, 21.40. מלך האריות. 11.10, 17.10
חן 3 – ספיד. 21.50. תשפשה בחיתולים. 11.00, 17.10, 19.30
חן 4 – הלקוח. 11.00, 16.40, 19.10, 21.45

ר"ג־גבעתיים

אואזיס 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.10, 21.50
אואזיס 2 – הלקוח. 19.25, 21.50 בנובה של הקוף. 17.00
אואזיס 3 – שקרים אמיתיים. 16.30, 19.10, 21.50
רב־חן 1 – אהבה של גבר לאשה. 19.20, 21.55. מלך האריות. 17.00
רב־חן 2 – מלך האריות. (אנ') 19.30. תשפשה בחיתולים. 17.00. ספיד. 21.50
רב־חן 3 – החיים שלי. 19.30, 21.30. המסיכה. 17.00
רב־חן 4 – המסיכה. 19.30, 21.55. המכונה לוקה הבל. 17.00

רעננה

פארק 1 – תשפשה בחיתולים. 17.00, 19.30. החיים שלי. 22.00
פארק 2 – סכנה ברורה ומיידית. 19.30, 22.00. המסיכה. 17.00
פארק 3 – ספיד. 19.30, 22.00. צק פתוח. 17.00
פארק 4 – הלקוח. 19.30, 22.00. מלך האריות. 17.00
פארק 5 – שקרים אמיתיים. 19.30, 22.10. אבגבגבית. 17.00

ירושלים

גיל 1 – סכנה ברורה ומיידית. 11.00, 16.00, 19.00, 22.00
גיל 2 – שקרים אמיתיים. 11.00, 16.00, 19.00, 22.00
גיל 3 – החיים שלי. 19.15, 21.30. לשחרר את ווילי. 11.00, 13.00, 16.30
גיל 4 – רומן על אמת. 17.00, 19.30, 22.00. אבגבגבית. 11.00, 13.00
גיל 5 – מציאות נושכת. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00
גיל 6 – סתר השטן עם אבא. 11.00, 13.00, 17.00. השוטר מבוורלי הילס 3. 19.30, 21.45
גיל 7 – הפליגטסטונס. 11.00, 13.00, 17.00. הלקוח. 19.00, 21.45
גיל 8 – הלקוח. 11.00, 13.30, 16.30, 19.00, 21.45
חן 1 – מלך האריות. 19.30, 21.50. תשפשה בחיתולים. 17.00
חן 2 – אהבה של גבר לאשה. 19.25, 21.55. מלך האריות. 17.00
חן 3 – ספיד. 19.25, 21.55. בנובה של הקוף. 17.00
חן 4 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.30, 21.55. המכונה לוקה הבל. 17.00
חן 5 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.30, 21.55. איש הבודה. 17.00
חן 6 – סיפור מרובע ברונקס. 17.00, 19.30, 21.50. תשפשה בחיתולים.
חן 7 – המסיכה. 17.00, 19.30, 21.50
תיאטרון י־ם – שמש כתנדנית. 20.30. אדום. 19.00, 21.30

חיפה

אורלי – סיפור מרובע ברונקס. 19.00
עצמון 1 – סכנה ברורה ומיידית. 16.15, 18.45, 21.20
עצמון 2 – הלקוח. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 3 – השוטר מבוורלי הילס 3. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 4 – שקרים אמיתיים. 16.15, 18.45, 21.20
עצמון 5 – רומן על אמת. 16.30, 19.00, 21.20
פנורמה 1 – מציאות נושכת. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 2 – החיים שלי. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 3 – אדום. 16.30, 19.00, 21.30
רב אור 1 – אהבה של גבר לאשה. 19.00, 21.25. מלך האריות. 17.00
רב אור 2 – המסיכה. 19.00, 21.20. תשפשה בחיתולים. 17.00
רב אור 3 – מלך האריות. 19.00, 21.20. המסיכה. 17.00
רב גת 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.45, 19.00, 21.20
רב גת 2 – ספיד. 16.30, 19.00, 21.20
רב סור 1 – ספיד. 19.00, 21.30. המכונה לוקה הבל. 17.00

התזמורת הקאמרית הישראלית

קונצרט פתיחת העונה

ג'וליוס רודל
מנצח
שארלוט הלקאנט
מצו־סופראן

בטהובן: סימפוניה מס' 1
שוסון: פואמת האהבה והים
קורט וייל: סימפוניה מס' 2

"קולות וצבעים" מס' 1
"קולות" מס' 1
תיאטרון גבה, יום א' 25.9.94 סדר 1+2
תיאטרון גבה, יום ה' 29.9.94 סדר 3
אודיטוריום חיפה, יום ד' 28.9.94

שארלוט הלקאנט
מצו־סופראן
יונתן זק
פסנתר

מוצארט: רביעיה לפסנתר ומיתרים
ברהמס: 2 שירים למצו־סופראן, ויולה ופסנתר
ראוול: שירי מדגסקאר
ברהמס: רביעיה מס' 1 לפסנתר וכלי מיתר

"קצת אחרת" מס' 1
מוזיאון ת"א, יום ג' 27.9.94

הקונצרטים מתחילים בשעה 20:30
כרטיסים: ת"א: 03-6961167, חיפה: 04-682244
ובערב הקונצרטים בקופה

מוסיקה של גאורג ברתיני

התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור
מנהל מוסיקלי: דוד שלון
העונה ה־57 תשנ"ה

קונצרט חגיגי מיוחד לפתיחת העונה 1994/95
בנוכחות מר אהוד אולמרט, ראש העיר ירושלים

דוד שלון, מנצח ■ אולאף בר, באריטון
פרטוש פרקים סימפוניים
מאהלר שירי שוליה נודד
ברליוז סימפוניה פנטסטית
יום חמישי, 13.10, ב־8 בערב, אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון

"המנוי הפופולארי" קונצרט מס' 1
דוד שלון, מנצח ■ אולאף בר, באריטון
צ'ייקובסקי סוויטה מס' 4 ("מוצארטיאנה")
אריות מתוך אופרות של מוצרט ורוסיני
בריטן עפ"י רוסיני "שחריות מוסיקליות" "ערביות מוסיקליות"
יום שלישי, 18.10 (סדרה ד) יום רביעי, 19.10 (סדרה ה)

"רסיטלים גדולים בירושלים" קונצרט מס' 2
אולאף בר, באריטון ■ קאמילו ראדיקה, פסנתר
שוברט "מסע החורף"
מוצ"ש, 22.10, ב־8 בערב, באולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון

נמשכת מכירת המנויים לעונת 1994/95
לסדרות הגילות "לילדים ולמשפחה"

קופת התזמורת טל. 611498-9 ימים א־ה 16-19 ששי 10-13

שירות · שקולניק

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

חשיפה מאוחרת

בתגובה על הידיעה "מסמך היסטורי חושף פעילות יפאני שהציל אלפי יהודים בליטא במלחמת העולם" (דייויס, "הארץ", 25.8)

התפלאתי על "הארץ", ועוד יותר על פרופ' הלל לוין, אשר "גילה" באחרונה את סיפור הצלת 1,944 היהודים בידי הקונסול היפאני צ'יון סוגיהארה בקובנה ליטא בשנת 1940. הפרשה פורסמה בהרחבה רבה בשנת 1979 בספרם המפורט של מארווין טוקאיר ומרי סוואר' The Fugu Plan, בהוצאת Paddington Press, London & New York.

הספר מתאר את תוכניתם של היפאנים בשלהי שנות השלושים להקים במזרח אסיה מעין מדינת חסות יהודית, אשר תרכז הון מערבי מצד אחד ומצד שני תסייע בהפעלת שדולה יהודית פרו־יפאנית בארצות הברית, ובכך לא זו בלבד שתבטל את הצורך במלחמה עם המערב, אלא תעודד ליפאן בכיבוש שטחים מידי ברית המועצות. תוכנית זו זכתה בשם הצופן "פוגו", על שמו של דג טעים לחיך אך רעיל ביותר.

פעילותו של הקונסול סוגיהארה השתלבה בתוכנית זו, אשר במתאר של דבר לא יצאה אל הפועל, ובאלפיים יהודים ממזרח אירופה אבן ביצלו. הספר מפרט שמות רבים ומביא תצלומים טובים ממקורות יפאניים, גרמניים ויהודיים, ובהיותו כתוב בסגנון מושך הוא מומלץ לקריאה.

נפתלי קרמן
ירושלים

קופת חולים אינה פטורה מחובת מכרז

אף כי קברניטי קופת חולים מנהלים כספי ציבור והקופה מסתייעת במיליארדי שקלים מתקציב המדינה, רואים מנהליה את עצמם פטורים מהחובה לקיים מכרז.

חובת המכרז, שהוטלה בחוק חולה על גופים ציבוריים, באה להגן על שלושה אינטרסים חשובים. האחד, זכותם של כלל האזרחים, הספקים ונותני השירותים, להתמודד באופן שווה על הנאה ההזדמנויות העסקיות שהמבשל על ודעותיו מספק באמבותיו וברכישותיו.

האינטרס השני הוא, שהמכרז על כל גוליו, תוך פרבולו, הוא הדרך הנאותה ביותר להבטיח בחינה, השוואה ובדיקה ראויות של כל הצעות הכלכליות. מטרת המכרז להבטיח, כי הגוף השלטוני המזמין יקבל את ההצעה הכלכלית הטובה ביותר.

האינטרס השלישי הוא מניעת שחיתות והעדפה פסולה, ואת לעיני כל, ובאופן שכל משתתף ובאי לא רק לדעת מהי ההצעה שזכתה, אלא אף לפנות לבית המשפט אם הוא סבור שהצעתו נדחתה מטעמים פסולים.

אך קברניטי קופת חולים מתעקשים להמשיך ולרכוש שירותים ומוצרים בדרך הישנה והרעה — זו שהקנתה למוסדם את השם הרע של מוסד משחית והובילה אותם לפשיטת רגל כלכלית. לא זו בלבד שהם סבורים שהם פטורים מחובת המכרז, הם גם מתעקשים כי אין להם חובה לקבל כלל הצעות מספקים שונים. הם מעדיפים להמשיך ולסגור עסקות של מיליונים בחדרי חדרים, בשיחות טלפון לא מתועדות ובלא מכרז.

יש לצפות מההנהגה החדשה של ההסתדרות להורות מיד לכל פקידיה וכניסה, במיוחד לקופת חולים, לקיים את חובת המכרז במלואה ולאלתר.

גור מינצר
תל אביב

מי ירים את ההר

בתגובה על "כבוד בגב בגבה ירום ההר" מאת עוזי שדה ("הארץ", 31.8)

מן האמור בכתבה ילמד הקורא, כי על פי הטיוטה של "תזכיר חוק לביצוע החלטת הממשלה משנת 1991" אבן יהודה המתוכנן בהר איתן "אתר ההנצחה הממלכתי של מדינת ישראל". כמו כן נאמר בה, כי יצחק רבין היה באחרונה על מכתב המשול תורמים פוטנציאליים לתרום להקמת המרכז הזה, שעוזי שדה מגדיר אותו "המכלול המודיאני במרכזו הלאומי למערכת ישראל".

כמי שמצוי בנושא בבדיקה כלשהי זה כעשר שנים, ובאחד הגברים שניתוספו זה מקרוב למועצה הציבורית של המרכז, ברצוני לציין, כי בין שותפי המפעל הזה, המוצפים ביקרו הבמיכשה, יש שאינם גורסים כי התבהיל המבהיתי של תרומת מיכים יהודים מחוץ לארץ הקצבות כל ממשלת ישראל הוא הדרך האמת ההיחידה למיבנו. יש בהם אפילו שיראו תעודה עניית לבריתה ופגיעה בכבודם של חללי מערכותיה, אם לא יבוא לשמור לבססה את מימונו של אתר ההנצחה הזה על מקורות מקומיים.

אין הכוונה רק להעדיף ככל האפשר את תרומתיהם של בעלי יכולת מקומיים. יש אולי מקום לבדוק אפשרויות להחכרת חלקים מהשטח ליזמים ואנשי מעשה, שיהיו מעוניינים בניצולם לשימושים מגוונים שרווח בצדם.

פתיחת פתח לפיתוח מעין זה ספק אם תסתור את ייעודו של האתר, ולא עוד אלא עשויה היא להשלים ו דווקא. בתוך כך עשוי פיתוח כזה גם להרים את קרנו של הר איתן, גם לחזק את אושיות מימונו, וגם להעמידו על בסיס איתן לאורך ימים.

אהרן אמיר
תל אביב

תומכת בצד הלא יהודי

בתגובה על "זהו הסוף, רווח העם" מאת שלומית אלוני ("הארץ", 5.9)

אין כל חידוש ואף לא הפתעה בכך ששרה שלומית אלוני אינה יכולה להשתחרר מהסתירות וההתנגדויות שהיא יוצרת ושאליהן קו הדוכה שהיא מנהלת מכביל אותה. אלוני מתריסה נגד המיתוסים של תושבי ההתנחלויות — משיחיות, הדבשנות, זכויות אלוהיות, אדיקה בסמלים דתיים — וכדוגמה אחת היא מציינת את בית הכנסת העתיק ביריחו, ש"התחילו להתפלל בו כאשר הולו לדבר על עזה ויריחו תחילה".

אילו ידעו יהודי יריחו לפני 1,200 שנה, שאלוני עם יצחק רבין יתמכו בתוכנית עזה ויריחו תחילה, היו ודאי מוותרים מראש על מסליהם הדתיים והיו אולי גם נמנעים מלבנות את בית הכנסת ועוד לקבוע בפסיפס הרצפה את המשפט המשיחי "שלום על ישראל".

ואם כבר קיים בית כנסת, לשם מה אם לא כדי להתפלל בו ולעשות זה, האם בגלל שאיזה כובש ערבי ששמו עומר קבע את מקום תפילתו בתוך הבית, בהסתמך על האגדה שמוחמד עלה משם השמימה, יש לרבין זכות להעניק לחוסיין את הבעלות על המקום, באופן רציונלי ובכלל לא מיתוסי?

בית הכנסת "שלום על ישראל" ביריחו הפך למוקד התיישבותי ב־1986 (אם נפסח על ניסיונותיהם של כמה יהודים דתיים שיצאו מחומות ירושלים ב־1872 והקימו גרעין התיישבות משיחי, שביקש להקים יישוב בשם פתח תקוה ביריחו). עמותת "ישיבת יריחו", שאני בין מייסדיה, נרשמה ב־1990 – בכל זאת לפני "עזה ויריחו תחילה".

זאת ועוד, לפי הסכם העברת הסמכויות עם אש"ף, רוב מוחלט של האתרים המסורים לניהול ערבי הם אתרים שמבוזרת משמעותם ההיסטורית־הדתית־הלאומית, כמו גם לפי העובדות היבשות, רק ליהודים הרציו ולערבים האמציגי. אליבא דאלוני, האם הגיוני שהיא תתמוך בצד הלא־יהודי במסגרת המדינית האמנם?

ישראל מידד
שילה

רוב מיוחס מיותר

יש לדחות מכל וכל את ההצעה, שעל פיה יהיה צורך ברוב מיוחס בכנסת, או אף במשאל עם, כדי להחליט על ויתורים טריטוריאליים בגולן. דרישה כזאת פירושה לגיטימציה לכך שהמיעוט יכפה את דעתו על הרוב.

ההצעה קובעת כי בכנסת יידרש רוב של 70% ומעלה לצורך ויתורים בגולן. פירוש הדבר, ש־31% מהמצביעים יוכלו לכפות את דעתם על 69% האחרים. היינו, כל אזרח שיתנגד לויתורים יוכל לכפות את דעתו על יותר משניים שיסכימו להם.

אין ספק שזו בלתי דמוקרטית לחלוטין. שריון רוב מיוחס יש בחוקי יסוד, או בחוקים המשריינים זכויות יסוד, אך השריון אינו יאה לעניין פוליטי.

מיכאל מאוסיג
תל אביב

תוואי לתיירים

בתגובה על המכתב למערכת "יפי הדרך אינו מספר" ("הארץ", 29.8)

יוסי ריבלין כותב במכתבו, כי יפי הדרך שבה נוסעת הרכבת לירושלים אינו מפצה לא על אורך הדרך המסועפת, לא על הקרונות הישנים ולא על המנוע הרעשני.

אבל חשיבות תוואי הקו וההיסטוריה של הרכבת מתל אביב לירושלים אינה אלא ביופיה. בעידן שבו מרחק הנסיעה בכביש מתל אביב לירושלים הוא 45 דקות, לא יוכל קו בן 102 שנה להוות אלטרנטיבה לעורק תחבורה ודיש בן עשור או שניים בלבד.

תוואי הרכבת מתל אביב לירושלים הוא קו תיירותי בעיקרו שכן הנוף הנשקף מבעד לחלונות הרכבת הוא מרהיב. בכוונת רכבת ישראל להפעיל את הקו כבהה באמצעות זכיין.

שלא כשאר קווי הרכבת, קו זה לא נועד לשמש כעליה המקקים של מדינת ישראל ולהוות קו תחבורה שיאפשר הגעה מהירה, בטוחה ובזמן ידוע מראש למקום ידוע מראש — ובכזה יש לראותו.

דוד גולן
דובר רכבת ישראל

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 האטומטובים מתעוררים
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 הזר המטוח באוסטרליה. יצורי יער
08.30 ודונך הבודד. סיפורים מן הודים
08.50 הבנת הנקרא. בנתר העבריים
09.10 מבט. במלכות בעלי החיים. הצב
09.25 הגיל הרך. פרפר נחמד. הגי תפוזי
09.50 פשוט אבוד לא. שוקלד
09.55 מבזק חדשות בנושא חינוך
10.00 קשר משפחתי. יחסים ותגובים בכל האירים
10.30 היסטוריה כללית. נפוליאון
11.00 אנגלית ד'
11.10 מתמטיקה. מספרים עשרוניים
11.30 יהדות. קשת ועקב. אושפיזין
11.55 מבזק חדשות בנושא חינוך (ש.ח)
12.00 מדעי החיים. עולם היצורים החיים
12.10 מתמטיקה. גיאומטריה אוקלידית
12.20 מדעים. בנק המידע. הדם
12.50 צרפתית
13.00 מוסיקה. קלאסיקה לילדים. מנצח הצעירים
13.20 זה זה. ריקוד חסידי
13.30 שעת כושר
13.55 מבזק חדשות בנושא חינוך (ש.ח)
14.00 אופטי (ש.ח)
14.30 במצולות הים עם ולשי
15.00 מבטים
15.30 "הנסיך ממשפחת האגודים". '90. פרס הבכורה. פרס של כשפים ומוסיקה העוסק את הרפתקאותיה של קלרה, ילדה בת 11, במסעה בעולמות קסומים. במאי: פאול שיבלי
16.00 חדשות
16.05 "הנסיך ממשפחת האגודים". המשך
16.45 ערב בא. אי־סי־די
17.00 ערב חדש. אמנון לוי
17.30 הנוכה המטושטת. עפ"י סיפור מאת לוין קיפניס. במסגרת המהדורה שלוש, ארבע, המש והצי. עם ששי קשת, יונה אליאן, שמשון כהן ועמי וינברג
17.50 קופצינק. סדרת קובצינים לילדים. הנושא: כלי מיתר. מנצח ומנחה: רשי לבנות
18.15 חדשות באנגלית
18.30 כמו שנאמר. סדרת משלים ופתגמים
18.40 חידושים והמצאות
19.00 חדשות
19.30 אהבה ממבט ראשון. אהבה ראשונה, פעם שנייה
20.00 מבט שבשבת
21.00 60 השניות שיזעזעו את העולם. תעודה. לפני כ־70 שנה תקפה רעידת אדמה קטלנית את טוקיו והרגה אחריה כ־140,000 הרוגים. מאז הגליה טוקיו להשתקם ולהתפתח, אך היא יושבת על מבנות זמן והמדענים מהדרים מפני אסון נוסף
22.00 כדורגל עולמי. שידורים ישירים ממשחקי הליגה האיטלקית, כל השערים מהליגה הגרמנית ותקצירים מהליגות הגדולות באירופה ובעולם
23.30 חדשות
23.40 ג'ייק המשוך. לא עלה בידו
24.25 ממקור של מקום. מבט אל אמק

ערוץ 2 (22)

14.00 פלסטס
14.05 מסע בין כוכבים — הדור הבא
15.00 אמת או חובה. שחור או לבן
15.30 שרקי גלזרג'. סדרה מצוירת
16.00 הדפים והאביבים
17.00 קו לחדשות
17.30 טוקס — אדוחים על האש
18.00 חלום עליכם. עוזי חיטמן
18.30 חוף פרדייס
19.00 סכוין. טעשועין עם אקי אבני
19.30 ככה לא מתנהגים
20.00 החדשות
20.30 זהו ונתו. חנן גולדבלט ומתן בונאן
21.00 בשידור חי. דן שילון
22.30 אין עם מי לדבר. יאיר גרבוז
23.30 החדשות
23.35 מקום קטן
24.00 התוכנה

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקסי/ הגבירה הצעירה
09.00 סכנונות
09.40 הדלדו
10.30 אורחים בגלון
11.00 לוסי אהובתי
11.30 לא יכול להיות. סיפורים מדהימים
12.20 מרפי בראון
12.45 המזעט של גואן ריבר'ס
13.30 המצפן
14.10 שלושים ומשהו
15.00 סופו. פרק 75
15.50 נסים לבריגג
16.40 שלושה בדירה אחת
17.05 ספינת האהבה
18.00 לחיות את החיים. פרק 67
18.50 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1143
19.30 שידור מקסי/ המסכה של מסקטאלי
20.00 אגבונלה. פרק 143
20.50 פלקון קרסט. פרק 96
21.40 תמשי על הבר
22.05 דקלים מראיים. חלק אחרון
23.45 בזן היקר
24.10 קפני ולייסי
01.00 מלחמת העולמות

סרטים (04)

10.30 "אהבה בקרנבה". אוסטרליה '88
12.20 "קן פרנסיסקו". ארה"ב '36
14.15 "תמונה בשביים". ארה"ב '74
15.40 "הקסימפוסט". אירלנד '91
17.35 "כוויות במעונה קירלר". ארה"ב
19.05 "סיעת הפליאט". ארה"ב '91. שני סיפורים על נשאות סטודים אמריקאית בשלהי מלחמת וייטנאם, נמלים יוצרה אישית ויוצאים למבצע פרטי, שבו הם מסכיצים בסיס מילים קומוניסטי ליד האנוי. עם דני גלובר ודולף לונד. במאי: בלין מילוס. 110 ד'
21.00 "ספינה בכוס יין". ארה"ב '92. בנו של ספר יין מעבירה מסקסלבר ללונדון בעקבות בדירם ב־1811 שהתקף לסמרתם של בנבים בינלאומיים. עם פבלוסי אנ

ספורט (05)

08.30 ספי בתנועה. התעמלות אירובית
16.00 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
16.25 רונבי
16.50 שידור ישיר. ליגה אנגלית בכדורגל. בלקבורן – צ'לסי
19.00 כדורגל ישראלי מהליגה הלאומית
20.00 פוטבול מנויאל
20.30 אליפות הצרך באופנועי ים
21.00 טניס השבוע בATP
21.20 ליגה אנגלית בכדורגל. בלקבורן – צ'לסי (ש.ח)
23.30 פוטבול אמריקאי מליגת הNFL

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם שש. מבוגרים
09.00 המחסן של כוילו (ש.ח)
09.35 חבורת פינג. פרק 5 (ש.ח)
10.00 הביעבאבקה. פרק 5 (ש.ח)
10.35 זאב צעיר. פרק 5 (ש.ח)
11.00 בית ספר הולסייד. פרק 9 (ש.ח)
11.30 אבא ורדג — אבא ורדגה. פרק 16
11.55 הפלצול הגמאל. פרק 18 (ש.ח)
12.20 במולי הילס 90210. פרק 109
13.05 אבא מבול. פרק 16 (ש.ח)
13.30 המחסן של כוילו
14.05 סנדוקון. פרק 23
14.30 עולמם הקסום של הדינוזאורים
15.05 זאב צעיר. פרק 4
15.30 בית ספר הולסייד. פרק 18
16.00 פרקי לואיס. פרק 40

מילד ומיטסי ראלי. במאי: פיטר ייטס

22.30 "נקמה מתוקה". ארה"ב '90. שרנת רין מגמה לבעלה לשעבר אשת הלוגות, כדי לספור את עצמה מתשלום דמי מזונות. עם קארי פישר, רונה ארקט ופרנסואה אריק גנדרון. במאי: פילוס בוגדנוביץ. 84 ד'

23.55 "מסע בין כוכבים 5". ארה"ב '89. עם ויליאם שטנר שם ביית. 102 ד'

01.40 "כשאוים על תכור". ארה"ב '90. 90 ד'

16.30 הפלצול הגמאל. פרק 19
17.00 אבא ורדג — אבא ורדגה. פרק 22
17.30 אבא מבול. פרק 17
18.00 המחסן של כוילו (ש.ח)
18.35 חבורת פינג. פרק 3 (ש.ח)
19.00 הביעבאבקה. פרק 3 (ש.ח)
19.30 שכנים, שכנים
19.55 בשואים מלוס
20.20 משפחת סימפסון
20.45 הכל נשאר במשפחה
21.10 המצפר

הצגה שנייה (06)

22.00 "כל הגל הזה". ארה"ב '79. פרס המוסיקלי האוטוביוגרפי של בוב פוסה מצייר דיוקן עצמי של האמן כבדרארמת, רודף נשים ומכור לכדורי מרץ. עם רוי שיידר ובמוסיקה לאנג
24.05 "כמו הרשף". ארה"ב '48. פרקליט צעיר מגיל ספרים, עובר עבור לקוח גדול בשם קאטר — סייקון היטורים מושחת. עם ג'ון גרפילד ותומאס גומנג. במאי: אברהם פולונסקי. 74 ד'

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 אנציקלופדיה פתוחה. תרבות ואמנות
11.00 דיסקברי. האליגטור (ש.ח)
12.00 העולם הזה יפה. מסגרי' (ש.ח)
13.00 חומת הברזל הגדולה
14.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)
16.00 דיסקברי. האליגטור (ש.ח)
17.00 העולם הזה יפה. מסגרי' (ש.ח)
18.00 אנציקלופדיה פתוחה. המחנה
18.30 עשירים ארופה. המעגנים
19.00 מראות מהרחוקים. סכום כל החלקים: רעיון היסוד בסיפור הקפר
19.30 ציירים בכבודו של קיטנבר סיניאק
20.00 במרחבי הגנסיפיק. מחיים המחנה
20.30 מדע הומוקרים. המסוף להתלה
21.00 דיסקברי. ד"ר ג'קיל והגברת הייד
22.00 דיסקברי. מעבר ל־2000. פרק 311
23.00 חומת הברזל הגדולה (ש.ח)
23.30 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (41)

בחירים עפ"י אנמה. 10.00, 12.00, 08.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00, 24.00, 02.00

הום סינמה (42)

החירים עפ"י אנמה. 09.00, 17.00, 21.00 הדיקוט. 11.00, 19.00, 03.00 למען חיי בני. 13.00 המוסע ה־57. 15.00, 01.00 אישה לשבירה. 23.00

הום סינמה (43)

איש המצמה. 09.15, 19.30 הבטח ממחה. 11.15 לחיות. 13.15 ג'ודי. 15.30, 01.30 דבר השמר אהבה. 17.30 אמנה בגודה. 21.30 סליפר. 23.30, 03.30

הום סינמה (44)

הלילה הכלתי נשכח. 08.15, 16.30 עין ציבורית. 10.15, 22.30 ידושה במחלקה. 12.15, 18.50, 02.45 הגלגל. 14.15, 24.30 שמור השבי. 20.30

הארץ ממליץ

◆ הקלמה המגורה. מחזה של אפרי־אל דוחפמן, על אשה שעונתה במעצר ועתה היא פוגשת במענה שלה בסיטואציה הבדיונית ומפלי־טית אחרת. משחק מעולה של לי־אורה ריבלין, אשר צרשתי ואלכסג. הבימה, תל אביב, 20.30.

בתי חולים

תל אביב – הדסה־איכילוב, טל' 6974504 (ילדים: איכילוב, טל' 6974444
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111
באר שבע – סורוקה, טל' 400111
[illegible]

בתי מרקחת

[illegible]

עזרה ראשונה

[illegible]

חירום

[illegible]

שירים

[illegible]

24 שעות

[illegible]